

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSMELDING 2022

PDF-UTGAVE

*Foto: Nina Blågestad

Årsmelding 2022 Bergen kommune.....	1
Finansielle måltall.....	4
Oppsummering av driftsregnskapet og omtale av sentrale poster	7
Oppsummering av investeringsregnskapet.....	18
Demografisk utvikling.....	20
Økonomiske konsekvenser av koronapandemien	23
Økonomiske konsekvenser av den ukrainske flyktningssituasjonen.....	26
Likestilling, inkludering og mangfold.....	28
Fråvær og inkluderande arbeidsliv.....	44
Internkontroll og etikk.....	49
Klima, miljø og Grøn strategi.....	89
Sammenhengen mellom FNs bærekraftsmål og Bergen kommunes hovedmål	100
Organisering	110
Kommunens tjenesteområder	116
01A-Barnehage.....	116
01B-Skole.....	140
01C-Spesialpedagogiske tjenester	179
02-Barnevern.....	185
03A-Tjenester til eldre.....	193
03B-Tjenester til funksjonshemmede	209
03C-Tjenester til utviklingshemmede	216
03D-Psykisk helse	229
04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	240
04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	249
04C-Introduksjons- og tolketjenester	260
05A-Forebyggende helsearbeid	268
05B-Behandling og rehabilitering.....	288
06-Overføringer til trossamfunn	300
07-Brannvesen	307
08-Samferdsel.....	320
09-Boligtiltak	338
10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	351
10B-Private planer og byggesak.....	371
10C-Naturforvaltning og parkdrift	382
10D-Klima og miljø	404

11A-Lærlinger	420
11B-Arbeidsmarkedstiltak	424
12-Kultur	428
13-Idrett	453
14-Næring.....	471
15-Bystyrets organer og administrasjon	480
16-Administrasjon og fellesfunksjoner	495
17-Beredskap og sivilforsvar	534
18A-Vann og avløp	540
18B-Renovasjon.....	560
20-Interne tjenester / fordelte kostnader	569
Årsregnskap	573

Finansielle måltall

Kommunens driftsinntekter for 2022 kom på 26 631 mill., opp 930 mill. (3,6 %) fra 2021. Driftsutgiftene kom på 26 202 mill., opp 1 286 mill. kroner (5,2 %) fra året før. Dette medførte en reduksjon i brutto driftsresultat, fra 3,1% til 1,6 %. Svekkelsen av driftsresultatet er i hovedsak knyttet til økningen i driftsutgifter, som i all hovedsak følger av økte lønnsutgifter (7,9 %) og sosiale utgifter (9,3 %). Økte utgifter i forbindelse med koronapandemien og den ukrainske flyktningssituasjonen ble tilnærmet fullt ut kompensert i form av statlige overføringer.

Skatteinntektene økte betydelig i 2022 (13,5 %), men ble til en viss grad motsvart av en reduksjon i rammetilskuddet (-7,1 %). Det ble i Revidert Nasjonal budsjett 2022 vedtatt et ekstraordinært trekk i rammetilskuddet nettopp som følge av de høye skatteinntektene.

Netto finansutgifter ble redusert sammenliknet med fjoråret (-6,7 %), og skyldes i stor grad økte renteinntekter og utbytte fra kommunens eierinteresser. Det økte rentenivået bidro samtidig til en vesentlig økning i renteutgifter, som isolert sett var sterkere enn økningen i renteinntekter. Økningen i renteutgifter ble noe dempet av at kommunen har en vesentlig andel lån med fastrente. Samlet oppnådde kommunen et netto driftsresultat på 953 mill., tilsvarende 3,6% av driftsinntektene, ned fra 4,6 % året før.

Til tross for et økende investeringsnivå de senere år, med tilhørende økt låneopptak, har finansutgiftene vært stabile som følge av reduserte rentenivåer. Samtidig har det økte investeringsnivået bidratt til økte avskrivninger. Dette har medført en større forskjell mellom brutto og netto driftsresultat, ettersom førstnevnte påvirkes av nivået på avskrivninger, mens sistnevnte påvirkes av nivået på finansutgifter, herunder renter og avdrag. Til tross for økte renteutgifter i 2022, bidro økte renteinntekter og utbytte til at forskjellen mellom brutto og netto driftsresultat ble opprettholdt.

Av driftsresultatet på 953 mill. er 679 mill. overført til investeringsregnskapet som driftsfinansiering av investeringer og 429 mill. avsatt til disposisjonsfond. I tillegg ble det brukt 156 mill. av bundne fond.

Brutto driftsresultat gir et bilde av kommunens løpende drift (driftsinntekter fratrasket driftskostnader, inkludert kapitalslit), mens netto driftsresultat viser bildet etter finansutgifter og inntekter (i hovedsak renter, avdrag og utbytter).

Finansielle måltall

Verdiskapning og trygg økonomistyring er en av fire grunnpilarer i byrådets plattform og kommuneloven sier at kommunestyret skal fastsette finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. De vedtatt målkravene er som følger:

- Netto driftsresultat på minimum 1,7 % av driftsinntektene
- Gjeldsgrad på innenfor 70 % av driftsinntektene for ikke-avgiftsfinansiert gjeld
- Disposisjonsfond på minimum 10 % av driftsinntektene
- Verdibevarende vedlikeholdsnivå, etter Holtestandard, på bygg.

Regnskapet for 2022 viser at resultatet for Bergen kommune oppfyller de tallfestede målene:

Måltall	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål
Netto driftsresultat	3,0 %	5,3 %	5,3 %	4,3 %	3,6 %	2,4 %	4,6 %	3,6 %	>1,7%
Disposisjonsfond	3,0 %	5,4 %	8,3 %	10,2 %	10,6 %	12,0 %	13,8 %	15,0 %	>10%
Gjeld	52 %	50 %	52 %	52 %	54 %	56 %	57 %	58 %	<70%

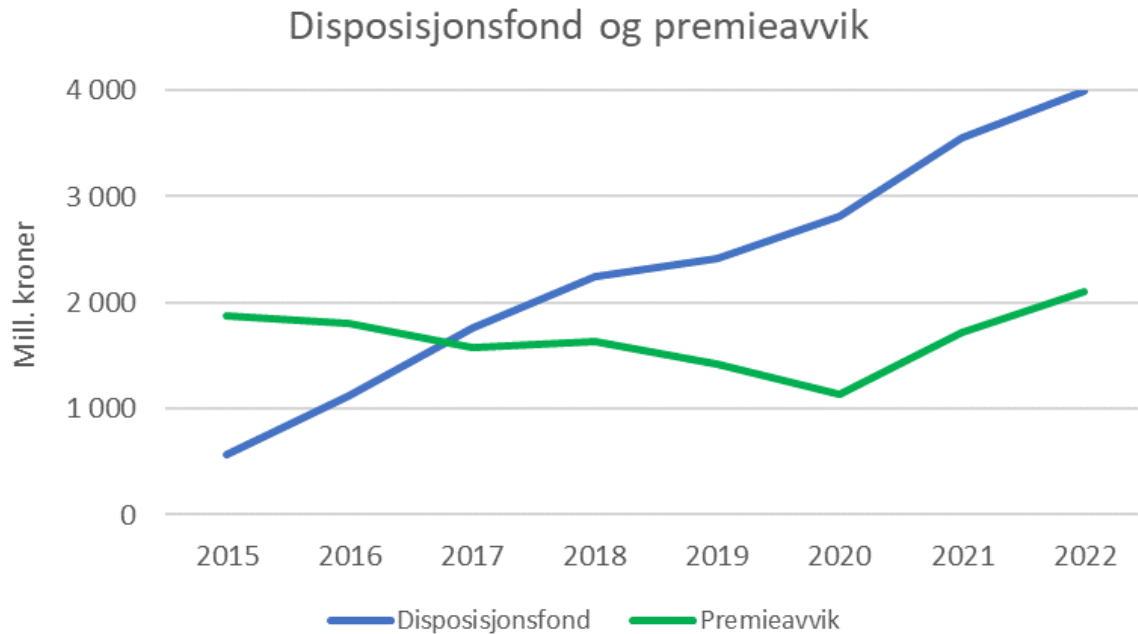
Netto driftsresultat

Driftsresultatet for 2022 endte på 3,6 %, ned fra 4,6 % i 2021. Til tross for reduksjonen er nivået på driftsresultatet fortsatt over måltallet på 1,7 %. Se nærmere beskrivelse av inntekts- og utgiftspostene under kapittelet «Oppsummering av driftsregnskapet og omtale av sentrale poster».

Disposisjonsfond og premieavvik

Etter overføring av 429 mill. til disposisjonsfondet, utgjør fondet 3 992 mill. ved utgangen av 2022. Dette utgjør 15,0 % av driftsinntektene og er dermed over målet på 10 %.

I disposisjonsfondet inngår avsetninger til framtidige pensjonsforpliktelser for kommunen, såkalte pensjonspremieavvik. Ved utgangen av 2022 er 2 107 mill. balanseført til slike avsetninger, altså om lag 50 % av disposisjonsfondet. Fondet vurderes å være tilstrekkelig stort til dekke opp for et oppsamlet premieavvik, foruten generelt å ha midler til økonomisk utfordrende perioder og uforutsette ikke-varige utgifter.

Gjeldsgrad og investering

Gjelden økte med 1 607 mill. til 24 346 mill. i 2022. Økningen skyldes generelt høy investeringsaktivitet. Den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden økte med 781 mill. til 15 522 mill., eller 57 % av driftsinntektene. Gjeldsnivået er således innenfor målsettingen på 70 %. Av kommunens gjeld blir de tilhørende renter delvis finansiert gjennom gebyrer og statlig rentekompensasjon. Gjeld der renteutgifter belaster frie inntekter utgjør 35 % av samlet gjeld.

Rente- og avdragsutgifter kom på 1,272 mill., opp 25,9% fra 2021. Økningen kommer i vesentlig grad som følge av økte renteutgifter (67,3%). Etter flere år med fallende rentenivå økte rentene betydelig gjennom 2022. Renteutgifter i 2022 utgjorde 2,0 % av kommunens langsiktige gjeld, opp fra 1,3 % i 2021. Økte avdrag (10,1%) kommer som følge av at investeringer, og tilhørende låneopptak, øker mer enn nedbetalte avdrag.

Det ble investert for i alt 3 026 mill. i 2022, som er 464 mill. mindre enn i 2021. Her må det bemerkes at kommunen kjøpte Akasia-barnehagene i 2021. Investeringene knyttet til oppkjøpet var på om lag 500 mill. 2022 har vært preget av gjennomføring av flere store prosjekter og høy aktivitet på enkeltinvesteringer. Det ble investert mest innenfor tjenesteområdene skole (651 mill.), vann og avløp (340 mill.), tjenester til eldre (269 mill. kroner) og naturforvaltning og parkdrift (220 mill.). Det positive driftsresultatet har gjort det mulig å overføre 679 mill. til investeringsregnskapet som egenfinansiering, til erstatning for låneopptak.

Utbytte fra selskaper kom på 470 mill. kroner, 160 mill. høyere enn i 2021. Økningen kommer i all hovedsak som følge av høyere utbytter fra Eviny og BIR, og må sees i sammenheng med de høye strømprisene.

Verdibevarende vedlikehold

Kommunens budsjettering av vedlikehold av egne bygg er basert på Holtestandarden. Standarden gir retningslinjer for effektiv byggforvaltning, herunder tilstrekkelig avsetning av midler til verdibevarende vedlikehold. Det er en forutsetning for verdibevarende vedlikehold at midlene som avsettes brukes til vedlikeholdstiltak og ikke til å løse behov i forbindelse med daglig drift eller til tiltak av investeringsmessig art.

I 2022 ble hele rammen for vedlikehold brukt til vedlikeholdstiltak som følger av vedlikeholdsplanen utarbeidet av Etat for bygg og eiendom (EBE). Planen utarbeides på bakgrunn av identifiserte behov gjennom tilstandskartleggingen samt i forbindelse med det daglige tilsynet av kommunens bygg.

Det er ikke gjennomført tilstandskartlegging de siste årene, noe som gjør det krevende å si noe dagens tilstandsgrad til kommunens bygg. EBE har iverksatt en ny organisasjonsmodell hvor skillet i ansvar mellom forvaltning, drift, vedlikehold og service er tydeligere. Det er lagt ned mye arbeid i 2022 for å få på plass en betydelig bedre vedlikeholdsplan for 2023, og dette skal løftes ytterligere i arbeidet med vedlikeholdsplanen for 2024. Det er også satt tydelige krav til måloppnåelse når det gjelder gjennomføring av vedlikeholdsplanen. EBE har mål om å tilstandskartlegge ca. 20 % av bygningsmassen i løpet av 2023; dette vil også være et ledd i å øke kvaliteten på kommunens vedlikeholdsplan.

Oppsummering av driftsregnskapet og omtale av sentrale poster

Driftsregnskapet

I 2022 fikk Bergen kommune et positivt netto driftsresultat på 953 mill., noe som er 232 mill. lavere enn i 2021. Driftsresultatet utgjør 3,6 prosent av driftsinntektene, mot 4,6 prosent i 2021.

Regnskapet for 2022 viser at inntektene fra skatt og rammetilskudd (frie inntekter) ble 972 mill. høyere enn fjoråret. En betydelig vekst i skatteinntekten (13,5 %) trekker inntektene opp, men blir til en viss grad motsvart av en reduksjon i rammetilskuddet (-7,1 %). Reduksjonen i rammetilskuddet henger sammen med et ekstraordinært trekk vedtatt i Revidert Nasjonalbudsjett 2022, nettopp som følge av de høye skatteinntektene. I tillegg bidrar reduserte overføringer i forbindelse med koronapandemien, samt økt trekk for inntektsutjevning, til reduksjonen i rammetilskuddet. Se mer detaljert omtale av disse forholdene under "Sentrale inntekter" lenger nede i dette kapitlet.

Tjenestene har truffet godt med budsjettet med et samlet mindreforbruk på 153 mill. Avviket består av både merforbruk og mindreforbruk innenfor de enkelte tjenestekområdene. Det er et mindreforbruk på 229 mill. som skyldes forsinkelser av budsjetterte tiltak i 2022, hvor 110 mill. er knyttet til strøm. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et betydelig fall i spotprisen i tiden etter at budsjettstyrking i 2. tertial ble innarbeidet

Årsmelding 2022

Beløp i hele mill.	Regnskap 2022	Justert budsjett	Avvik	Vedtatt budsjett	Regnskap 2021
Rammetilskudd	-6 309	-6 250	59	-6 342	-6 793
Inntekts- og formuesskatt	-12 264	-11 885	378	-10 853	-10 808
Eiendomsskatt	-1 050	-1 050	0	-1 030	-1 002
Andre generelle driftsinntekter	-372	-364	8	-237	-308
Sum sentrale inntekter	-19 995	-19 550	445	-18 462	-18 910
Renteinntekter	-256	-230	26	-124	-115
Utbytter	-470	-469	1	-330	-310
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	1	0	-1	0	0
Renteutgifter	467	464	-3	383	279
Avdrag på lån	805	804	-1	787	731
Netto finansutgifter	546	567	22	717	585
Sum sentrale inntekter og finansposter til disposisjon for tjenestene	-19 449	-18 983	466	-17 745	-18 325
Sum drift tjenestene	18 496	18 649	153	17 461	17 141
Netto driftsresultat	-953	-333	620	-283	-1184
Sum driftsinntekter	-26 631	-25 557	1 074	-24 336	-25 701
Driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,6 %	1,3 %		1,2 %	4,6 %

Driftsresultatet ble 620 mill. bedre enn justert budsjett, og oppsummeres med følgende forhold:

Beløp i hele mill.	Avvik sammenlignet med justert budsjett
Økte skatteinntekter høst 2022	378
Merinntekter rammetilskudd	59
Tjenestene - netto merutgifter	-53
Tjenestene - ubrukte midler ikke igangsatte tiltak inkl. strøm	229
Øvrige poster (restavsetning lønn mm)	7
Sum endringer	620

Driftsresultatet i justert budsjett er om lag 222 mill. høyere enn det justerte budsjettet etter Tertialrapport 2. Forklaringen gjelder i det store og hele avsetninger til fond i perioden etter at Tertialrapport 2 ble vedtatt.

Det positive driftsresultatet gjør at Bergen kommune kan sette av 679 mill. til egenfinansiering av investeringer, hvilket er 129 mill. mer enn i 2021. Slik driftsfinansiering reduserer låneopptaket og gir dermed lavere utgifter til renter og avdrag i årene som kommer. Utover bruk og avsetninger til bundne fond settes den resterende delen av driftsresultatet av til disposisjonsfond.

Beløp i hele mill.	Justert budsjett	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Overført til investeringsregnskapet	682	679	549
Netto avsetning disposisjonsfond	-175	429	694
Netto avsetning bundne fond	-173	-156	-59
Sum	333	952	1 185

Sentrale inntekter og finansposter

Sentrale inntekter

Skatt på inntekt og formue

Regnskapet for 2022 viser en betydelig økning i kommunens skatteinntekter. Veksten endte på 13,5% og kommer på toppen av en sterk skattevekst også gjennom 2021, som var på 14,9 %. Skatteveksten i både 2021 og 2022 kan i stor grad føres tilbake til samme inntektsår – 2021. Forklaringen for merskatteveksten disse to årene er likevel forskjellig.

Skatt for 2021: Skatteopplegget for 2021, som ble presentert i Statsbudsjettet 2021 og offentliggjort i oktober 2020, ble utarbeidet på et tidspunkt hvor effekten av koronapandemien på aktiviteten i økonomien var høyst usikker. Det ble tatt høyde for at pandemien ville føre til redusert aktivitet og dermed lavere skatteinntekter. Den kommunale skattesatsen på inntekt – skattøren – ble dermed økt fra 11,1 % i 2020 til 12,15 % 2021, for å kompensere for redusert aktivitet. I ettertid visste det seg at virkingen av pandemien på den økonomiske aktiviteten ble mindre enn fryktet og den økte skattøren overkompenserte dermed for aktivitetsnedgangen. Kommunenes løpende skatteinntekter ble følgelig langt høyere enn det som var lagt til grunn i det opprinnelige skatteanslaget fra Statsbudsjettet 2021.

Skatt for 2022: Som følge av forventninger om økt lønns- og aktivitetsvekst, ble det i skatteopplegget for 2022 foretatt en nedjustering av skattøren til 10,95%, noe som isolert sett ga en betydelig nedgang i kommunenes skatteinntekter. Samtidig ble det i Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2022 vedtatt en økning i utbytteskatten fra 1.januar 2022. Dette førte til at mange skattytere tok ut ekstraordinært utbytte mot slutten av 2021, med den følge at skatten på dette utbyttet kom som innbetalt restskatt i 2022.

Skatteetaten foretar i november hvert år en korrigering av skattekreditorenes fordelingstall for foregående inntektsår. Skattekreditorene i denne sammenheng er kommunene, fylkeskommunene, staten og folketrygden. Fordelingstallet for inntektsåret 2021 ble i november 2022 korrigert opp for landets aller fleste kommuner, herunder en betydelig oppjustering for Bergen. Oppjusteringen baserte seg i hovedsak på en kraftig økning i utbytter og et høyere sysselsettingsnivå gjennom 2021 enn tidligere antatt. Ettersom skatt på inntekt er progressiv, bidrar dette til at skattekreditorene som mottar inntektsskatt (kommune, fylkeskommune og stat) øker sine relative andeler sammenliknet med innbetalingene til folketrygden, som beregnes etter en fast sats av lønnsinntekten. Kommunene fikk utbetalt inntektene som følge av disse fordelingsendringene i fordelingsoppgjøret i november 2022.

Videre fikk kommunene også betydelige merskatteinntekter gjennom det såkalte marginoppgjøret. For å unngå unødvendige svingninger i kommunenes skatteinnngang tilbakeholdes en margin (8 % av innbetalt forskuddsskatt, «marginavsetningen») som benyttes til å dekke inn løpende utbetalinger i forbindelse med skatteoppgjøret (tilbakebetaling av skatt til gode). Dersom det settes av mer midler enn hva som tilbakebetales vil resterende midler tilbakebetales til kommunene gjennom marginoppgjøret. Økte utbytter og lave renter bidro til at det var relativt lite tilbakebetaling av skatt til gode, med den konsekvens at de aller fleste norske kommuner fikk et positivt marginoppgjør. I likhet med fordelingsoppgjøret, ble også marginoppgjøret utbetalt i november 2022.

Tabellen under oppsummerer endringene i skatteinntekter fra 2021 til 2022. Som tabellen under viser er det betydelige effekter fra fordelings- og marginoppgjøret. Dette er historisk sett oppgjør som har variert mye mellom år. En underliggende skattevekst gjennom 2022 på 7,6 % er også å anse som sterk, særlig tatt i betraktning at det kommunale skattøret ble nedjustert fra 12,15 % i 2021 til 10,95 % i 2022, og som isolert sett skulle tilsi en nedgang i skatteinntektene på om lag 10%.

	2021	2022	Endring
Ordinær inntekts- og formuesskatt	10 467	11 265	7,6 %
Fordelingsoppgjør	71	526	640,8 %
Marginoppgjør	270	473	75,2 %
Samlet inntekts- og formuesskatt	10 808	12 264	13,5 %

Rammetilskudd

Regnskapet for 2022 viser en reduksjon i rammetilskuddet til Bergen kommune på 7,1 %, tilsvarende 484 mill. Reduksjonen henger i hovedsak sammen med de ekstraordinære skatteinntektene omtalt i delkapittelet over, hvor regjeringen med begrunnelse i disse inntektene og generelt god kommuneøkonomi, i Revidert Nasjonalbudsjett 2022 foretok et trekk over rammetilskuddet.

Videre fikk kommunene i 2022 redusert de statlige overføringene i forbindelse med koronapandemien. Mens overføringene over rammetilskuddet i 2021 var på 683 mill., kom overføringene i 2022 på 520 mill. I tillegg ble trekket for inntektsutjevning, som gjøres over rammetilskuddet, økt i 2022. Systemet for inntektsutjevning har til hensikt å utjevne forskjeller i skattenivå mellom kommunene. Bergen har over tid hatt et relativt høyt skattenivå sammenliknet med resten av landet (104,8 % av landsgjennomsnittet siste 3 år), noe som har bidratt til et trekk for inntektsutjevning over rammetilskuddet. Det økte trekket i 2022 skyldes at skattenivået i Bergen kommune, i forhold til resten av landet, var høyere i 2022 enn året før. Det økte skattenivået kan i hovedsak tilskrives at de største byene fikk en relativt stor andel av de ekstraordinært høye inntektene fra utbytteskatt.

Tabellen under oppsummerer endringene i rammetilskuddet fra 2021 til 2022.

	2021	2022	Endring
Ordinært rammetilskudd	6 490	6 337	-2,3%
Inntektsutjevning	-379	-548	44,6%
Koronakompensasjon	683	520	-23,9%
Samlet rammetilskudd	6 793	6 309	-7,1%

Samlede inntekter

Utover de frie inntektene, herunder skatt og rammetilskudd, hadde kommunen inntekter fra eiendomsskatt på 1 050 mill. Inntektene økte med 4,8 % fra 2021 og kan tilskrives økte boligverdier. I tillegg fikk hadde kommunen en betydelig økning i andre generelle driftsinntekter, hvor økningen i stor grad er knyttet til overføring i forbindelse med den ukrainske flyktningsituasjonen. Se nærmere omtale under kapittelet «Den ukrainske flyktningsituasjonen».

Finansinntekter/-utgifter

Netto finansutgifter, (renter, avdrag og utbytte), ble ca. 22 mill. lavere enn justert budsjett.

Økt rentenivå medførte at renteinntektene ble 141 mill. høyere enn året før. Økningen i renteutgifter ble imidlertid 189 mill., slik at netto renteutgifter ble om lag 48 mill. høyere enn i 2021.

Utbytteinntektene ble 160 mill. høyere i 2022 enn i 2021. Utbytte fra Eviny og BIR øker med henholdsvis 43,8 mill. og 46,5 mill., og henger sammen med gode resultater som følge av høye strømpriser gjennom 2022. BTS Utvikling har blitt avviklet og utbyttet representerer midler som er gjort tilgjengelig som følge av likvidasjon av kontanter, aksjer, eiendom og andre eiendeler. Utbyttet fra Arnatunnelen kommer også som følge av likvidasjon av selskapet.

Utbytte per selskap (beløp i mill. kroner)	2021	2022
Eviny AS	302,0	345,8
BIR AS	0,0	46,5
BTS Utvikling AS	8,1	76,0
Arnatunnelen AS	0,0	1,9
Sum	310,0	470,3

Økt gjeld til investeringer førte til at avdragene økte med vel 74 mill. fra året før.

Netto finansutgifter i 2022 ble ca 40 mill lavere enn året før; Summen av økte renteinntekter og utbytte var større enn summen av økte renteutgifter og avdrag.

Drift per tjenesteområde

Tabellen under er basert på regnskapsoversiktene som vises under de respektive tjenesteområdene og inkluderer alle arter i driftsregnskapet.

Tjenesteområde (beløp i hele mill.)	Regnskap nto 2021	Regnskap 2022 utgift	Regnskap 2022 inntekt	Regnskap nto 2022	Justert budsjett 2022	Avvik	Avvik % av bto.utgift
01A Barnehage	2 621,2	3 040,6	-421,3	2 619,3	2 683,7	64,4	2,1 %
01B Skole	3 793,6	4 784,1	-706,7	4 077,4	4 154,8	77,3	1,6 %
01C Spesialpedagogiske tjenester	308,2	408,0	-64,1	343,9	337,0	-6,9	-1,7 %
02 Barnevern	684,1	913,7	-57,8	855,9	851,0	-4,9	-0,5 %
03A Tjenester til eldre	3 588,3	5 060,4	-1 135,5	3 924,9	3 953,7	28,7	0,6 %
03B Tjenester til funksjonshemmede	168,8	240,3	-57,1	183,2	185,0	1,7	0,7 %
03C Tjenester til utviklingshemmede	1 644,5	2 402,7	-601,9	1 800,9	1 806,5	5,7	0,2 %
03D Psykisk helse	575,4	863,7	-225,5	638,1	616,7	-21,4	-2,5 %
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	359,3	488,6	-104,1	384,5	390,0	5,5	1,1 %
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	773,2	913,2	-108,6	804,6	793,4	-11,2	-1,2 %
04C Introduksjons- og tolketjenester	238,4	405,5	-113,9	291,5	273,9	-17,7	-4,4 %

Årsmelding 2022

05A Forebyggende helsearbeid	553,3	561,0	-159,4	401,6	397,1	-4,5	-0,8 %
05B Behandling og rehabilitering	671,2	951,0	-226,8	724,2	730,3	6,1	0,6 %
06 Overføringer til trossamfunn	169,3	186,2	-0,6	185,6	190,1	4,4	2,4 %
07 Brannvesen	236,8	404,7	-159,6	245,1	244,0	-1,1	-0,3 %
08 Samferdsel	124,3	493,4	-360,5	132,9	128,7	-4,2	-0,9 %
09 Boligtiltak	126,7	727,1	-597,8	129,2	131,2	1,9	0,3 %
10A Off. planer, byplanl. og kulturminnevern	96,2	221,3	-132,7	88,6	84,8	-3,8	-1,7 %
10B Private planer og byggesak	27,6	278,1	-229,5	48,6	26,5	-22,1	-7,9 %
10C Naturforvaltning og parkdrift	148,6	195,7	-24,7	171,1	166,6	-4,5	-2,3 %
10D Klima og miljø	65,2	72,5	-15,5	57,0	59,2	2,2	3,0 %
11A Lærlinger	8,0	9,7	-2,1	7,7	7,2	-0,4	-4,4 %
11B Arbeidsmarkedstiltak	8,7	15,2	-6,4	8,7	10,4	1,6	10,6 %
12 Kultur	551,9	739,7	-144,7	595,0	603,0	8,0	1,1 %
13 Idrett	347,4	448,4	-86,0	362,4	381,8	19,5	4,3 %
14 Næring	-10,2	174,8	-174,7	0,1	5,3	5,2	2,9 %
15 Bystyrets organer og administrasjon	98,7	92,2	-4,7	87,5	87,5	-0,0	0,0 %

Årsmelding 2022

16 Administrasjon og fellesfunksjoner	1 043,8	1 475,3	-438,2	1 037,0	1 046,1	9,1	0,6 %
17 Beredskap og Sivilforsvar	5,7	45,5	-8,5	37,0	38,4	1,3	2,9 %
18A Vann og avløp	6,3	1 278,0	-1 274,6	3,4	6,0	2,7	0,2 %
18B Renovasjon	4,3	401,2	-395,9	5,3	4,8	-0,6	-0,1 %
20 Interne tjenester / fordelte kostnader	0,0	8,7	-8,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
21 Pensjon og fellesposter	-1 286,3	-804,8	-1 063,5	-1 868,3	-1 872,9	-4,6	0,6 %
SUM	17 752,4	27 495,9	-9 111,6	18 384,3	18 521,7	137,3	0,5 %

Det vises til omtale under de enkelte tjenestekområdene.

Drift per avdeling

Tabellen under er basert på regnskapsoversiktene som vises under de respektive tjenestoområdene og inkluderer alle arter i driftsregnskapet.

Byrådsavdeling (beløp i hele mill.)	Regnskap 2021 nto	Regnskap 2022 utgift	Regnskap 2022 inntekt	Regnskap 2022 nto	Justert budsjett 2022	Avvik	Avvik % av bto.utgift
1 Byrådsleders avdeling	129,0	175,2	-30,9	144,3	145,7	1,4	0,8 %
2 Finans, næring og eiendom	857,7	3 464,8	-2 357,8	1 107,0	1 105,0	-1,9	-0,1 %
3 Helse og omsorg	6 167,0	8 282,3	-1 785,2	6 497,1	6 498,4	1,3	0,0 %
4 Barnehage, skole og idrett	6 171,3	7 627,2	-1 215,4	6 411,7	6 475,0	63,3	0,8 %
5 Klima, miljø og byutvikling	669,4	3 324,3	-2 603,8	720,5	691,6	-28,9	-0,9 %
6 Barnevern og sosiale tjenester	2 788,5	3 755,5	-636,4	3 119,1	3 046,6	-72,5	-1,9 %
7 Kultur, frivillighet og inkludering	985,2	1 356,2	-243,2	1 113,0	1 097,5	-15,5	-1,1 %
8 Bystyrets organer	94,9	89,0	-4,6	84,4	83,8	-0,7	-0,7 %
Sum avdelingene	17 862,9	28 074,4	-8 877,3	19 197,1	19 143,6	-53,4	-0,2 %
90 Fellesposter - bykassen	-110,5	-578,5	-234,3	-812,7	-622,0	190,7	-33,0 %
Totalsum	17 752,4	27 495,9	-9 111,6	18 384,3	18 521,7	137,3	0,5 %

Byrådsavdelingene hadde et samlet merforbruk på 53,4 mill. i 2022 sammenliknet med justert budsjett. Dette tilsvarer 0,2% av avdelingenes samlede driftsutgiftene. På fellespostene er det et positivt vik på 190,7 mill. som bla. skyldes forsinkelser i budsjetterte tiltak og at energiutgiftene ble lavere enn forventet høsten 2022.

Disponering av driftsresultatet

Beløp i hele mill.	Regnskap 2022	Justert budsjett	Avvik	Vedtatt budsjett	Regnskap 2021
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	-	-	-	-	-
Overføring til investering	658	658	-	500	530
Avsetninger til disposisjonsfond	516	516	-	-	41
Bruk av disposisjonsfond	-114	-717	603	-229	0
Netto avsetninger - sentrale poster	1 060	457	603	271	571
Avsetninger til bundne driftsfond	203	195	8	17	204
Avsetninger til disposisjonsfond	71	71	-	69	653
Bruk av bundne driftsfond	-359	-368	9	-84	-263
Bruk av disposisjonsfond	-43	-45	2	-	-
Overføring til investering	21	24	-3	11	19
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-107	-123	16	13	613
Sum sentrale inntekter og finansposter	953	334	619	284	1 184

Oversikten viser disponering av netto driftsresultat fordelt på sentrale poster (tjenesteområde 23) og på tjenesteområdene (tjenesteområde 1-21).

Overføring fra drift til investering er disponering av årsresultatet/bruk av disposisjonsfondet til å finansiere investeringsprosjekter.

Bundne driftsfond er avsetning og bruk av midler som har et spesifikt formål. For 2022 er bruk og avsetning til bundne fond blant annet knyttet til kommunal kompensasjonsordning og lokal tiltakspakke for næringslivet – utbyggings- og vedlikeholdsprosjekter fra staten.

Avsetning til disposisjonsfond knytter seg i hovedsak til avsetning til bufferfond pensjon.

Bruk av disposisjonsfond har et vesentlig avvik i 2022. Ifølge forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner §4-3 1. ledd, skal man, ved et eventuelt mindreforbruk for kommunen totalt sett, redusere dette mindreforbruket så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond.

Oppsummering av investeringsregnskapet

Investeringsrekneskapen

I 2022 vart det investert for 3 025 mill. kroner. Det er ei reduksjon på over 400 mill. frå året før, men i 2021 vart vel og merke kjøpet av barnehagane frå Akasia gjennomført og 527,3 mill. ført i investeringsrekneskapen. Dersom ein ser vekk i frå dette kjøpet har det vore ein liten vekst i investeringane i 2022 samanlikna med 2021, og av tabellen under ser ein at det har vore ein jamn auke i investeringane til kommunen dei siste fem åra.

Investeringar (brutto, tall i mill.)	2018	2019	2020	2021	2022
Ikkje-avgiftsfinansiert	1 807	1 994	2 331	3 244	2 605
Avgiftsfinansiert	214	203	242	244	420
Sum	2 021	2 197	2 573	3 489	3 025

Dersom ein i tillegg inkluderer kommunen sitt tilskot til andre sine investeringar (106 mill.) så er totalt investeringsnivå på 3,132 mrd. kr. i 2022. Tilskotet gjelder kyrkjeinvesteringar som kommunen overfører til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) og som mellom anna er med på å dekke nødvendig rehabilitering.

Blant investeringane skil ein mellom avgiftsfinansierte og ikkje-avgiftsfinansierte investeringar. Fyrstnemnte er investeringar som vert finansiert av inntekter frå gebyr og avgifter som innbyggjarane betaler, først og fremst for vatn, avløp og renovasjon. Her vart det i 2022 investert for 420 mill. kr, og det er nesten 180 mill. meir enn i 2021. Investeringane som vert kategorisert som «ikkje-avgiftsfinansierte» utgjorde 2,6 mrd. Dette er for eksempel investeringar i skular, barnehagar, sjukeheimar og kultur- og idrettsbygg.

Totalt har det pågått opp i mot 300 investeringar i 2022. Det varierer likevel kor i prosjektfasen dei ulike prosjekta er. Nokon er heilt i oppstarten, nokon er i planleggings- eller byggefase, medan det i andre prosjekt berre er avsluttande arbeid som har gjenstått. Samla sett var det justerte/oppdaterte budsjettet etter Tertialrapport 2-2022 på 3 226 mill. kr., og dermed vart det eit budsjettavvik på vel 200 mill. Avviket på 200 mill. kr. inkluderer «korreksjonslinja», som etter Tertialrapport 2-2022 var på 158,7 mill. kr. Så dersom ein ser vekk i frå den sentrale korreksjon var avviket mellom rekneskap og justert budsjett på 358 mill. kr.

Med den sentrale korreksjonen har ein i budsjett tatt høgde for at nokon enkeltprosjekt vil bli forsinka samanlikna med den opphavlege planen og for at kostnadene blir lågare enn kostnadsramma (P85). Som følge av dette grepet har låneopptaket vore tilpassa eit meir realistisk nivå. I gjennom budsjettåret har ein fylgt nøye med på framdrifta til dei enkelte prosjekta, og foreslått å justere den sentrale korreksjonen i samband med både tertialrapport 1 og 2.

I dei tilfella kor det har blitt rekneskapsført mindre enn budsjettert er forsinka framdrift ein gjennomgåande forklaring. Åsaheimen, sekkeposten «Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBS», Fana brannstasjon og Ulriken avlastningsskole er dei prosjekta som i sum har hatt størst mindreforbruk i 2022 samanlikna med det justerte budsjettet.

Det er fleire store investeringsprosjekt som er avslutta og blitt tekne i bruk i 2022. Av desse kan mellom anna Holen skole, Kronstad oppvekststun, Ortun skole – svømmehall og Bergen rådhus nemnast. Det gjenstår framleis noko sluttarbeid og endeleg fakturering, så det er for tidleg å seie kva den endelege totalsummen blir sett opp mot den vedtekne totalramma (P85).

Det er fleire pågåande investeringsprosjekt kor det har vore stor byggeaktivitet i 2022. Desse skal ferdigstillast i løpet av dei neste par åra og gjeld mellom anna Bergen inkluderingscenter, Eidsvåg skole og Slettebakken avfallsdeponi. Åsaheimen er og eit byggeprosjekt med høg aktivitet i 2022. Denne sjukeheimen opnar 1. kvartal 2023.

Blant tenesteområda er det innanfor Skole det er blitt brukt mest i 2022. Det er blitt investert for over 650 mill.kr. fordelt på om lag 40 investeringsprosjekt av ulik størrelse. Prosjekta gjelder i hovudsak rehabilitering av skular.

Deretter kjem Vann og avløp kor det er blitt investert for 339 mill. kr. VA-anlegga som er knytt til Bybanen sentrum-Fyllingsdalen, Mjølkeråen-Kvernevik, Hamre-Rådal er blant dei største pågåande prosjekta innanfor dette tenesteområdet.

Tenester til eldre, Naturforvaltning og parkdrift, Introduksjons- og tolketenester og Kultur er og alle tenesteområde kor det er blitt investert for over 200 mill. kr. i 2022.

Investeringane vert først og fremst finansiert med bruk av lån (1,97 mrd.kr) og deretter kjem finansiering ved bruk av driftsmidlar. I 2022 vart det overført 678 mill. kroner til investeringsrekneskapen som driftsfinansiering. Dette reduserer låneopptaket og følgeleg også rente- og avdragsutgiftene til kommunen. Anna finansiering er MVA-kompensasjon (444 mill.) og øyremerka finansiering som enkelte investeringsprosjekt har fått innvilga (358 mill.) som tilskot. Tilskota kjem frå anten stat, fylkeskommune eller private aktørar/givarar.

I kapittelet «finansielle måltal» kan ein lese meir om gjeldsgrad og investering.

Demografisk utvikling

Bergen fikk 2 400 flere innbyggere i 2022, som gir en vekst på 0,8 % fra året før. Ved inngangen til 2023 var det registrert 289 330 bergensere. Bosetting av flyttinger fra Ukraina har bidratt til at veksten for Bergen ble noe større i 2022 enn gjennomsnittet for de fem foregående årene, da veksten var på 1 675 personer. Innbyggertallet var likevel om lag 1 000 lavere enn anslaget i Statistisk sentralbyrås (SSB) befolkningsframskrivning fra i fjor sommer. Også antall 0-åringer ble lavere enn forventet. SSBs anslag viste bare en mindre endring, men de faktiske tallene viser at antall 0-åringer er redusert med 8,5 % det siste året. For de øvrige aldersgruppene var de prosentvise endringene i 2022 mer moderate. Innbyggertallet i Bergen utgjorde ved sist årsskifte om lag 5,3 % av landets totalbefolkning på 5 488 984.

Aldersgruppe	Oslo	Stavanger	Bergen	Trondheim	Landet
0-19 år	0,4 %	0,3 %	0,2 %	0,1 %	0,5 %
20-64 år	1,4 %	0,6 %	0,8 %	1,0 %	1,1 %
65 år eller eldre	2,2 %	3,1 %	2,0 %	2,4 %	2,2 %
I alt	1,3 %	0,9 %	0,8 %	1,0 %	1,2 %

For landet som helhet var veksten 1,2 %, mens befolkningen i nabokommunene økte med 0,9 %. Av storbyene var det bare Oslo som med en vekst på 1,3 % gjennom 2022 økte marginalt mer enn landet, mens Stavanger og Trondheim økt med hhv. 0,9 % og 1,0 %.

Etter en forbigående økning i antall fødte i 2021, med påfølgende økt antall 0-åringer registrert per 1.1 2022, er antallet nå nede på et nivå som er lavere enn før pandemien. En må tilbake til 1985 for å finne lavere fødselstall enn i fjor. Ved årsskiftet var det i alt 2 937 0-åringer registrert bosatt i Bergen, som er 250 (8,5 %) færre enn ett år tidligere. Lavere fødselstall i årene 2017-2022 har resultert i at det nå er 1 115 (7 %) færre 1-5 åringer enn i 2018.

Statistisk sentralbyrå (SSB) presenterte den 5. juli i fjor nasjonale og regionale befolkningsframskrivninger. SSB skrev at det særlig er blant kvinner mellom 20 og 30 år at fruktbarheten har gått betydelig ned, og at mange kvinner i denne generasjonen venter lenger med å få sitt første barn. Fruktbarheten blant kvinner i Bergen har i all hovedsak fulgt samme negative trend som for landet.

I Bergen, som landet ellers, er det en tiltagende vekst i de øvre aldersgruppene. Særlig sterk er veksten blant innbyggere 67-79 år, der det i løpet av de siste 10 årene har vært en økning på drøyt 34 %. Foreløpig er det beskjeden vekst i antall 80-89 åringer, men økningen vil komme utover 2020-tallet. Veksten i antall eldre som er 90 år eller mer har sammenheng med relative høye fødselstall på 1920-tallet. Fallet i antall fødte på 1930-tallet vil føre til at veksten blant de aller eldste først vil tilta utover 2030-tallet.

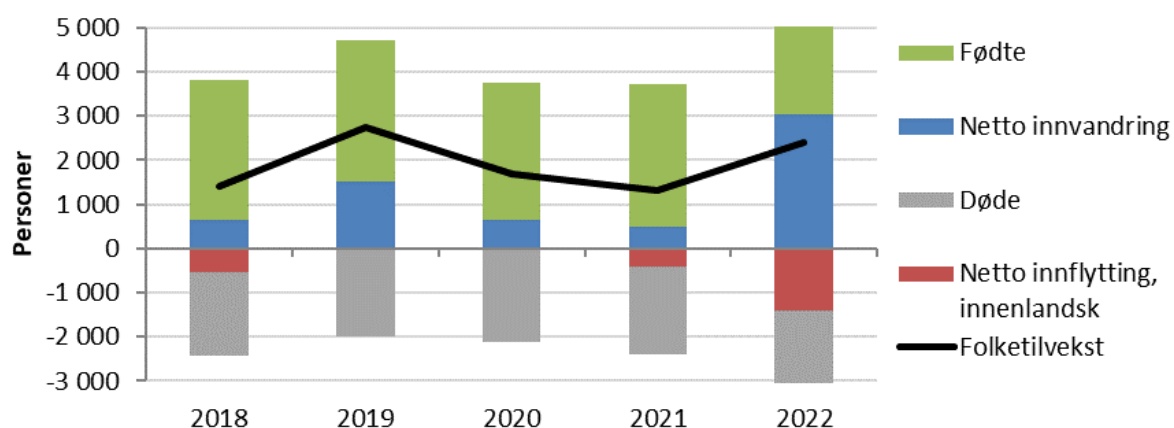
Årsmelding 2022

Aldersgruppe	2013	2018	2022	2023	Endring 2022-2023 Antall	Endring 2022-2023 Prosent	Endring siste 10 år Antall	Endring siste 10 år Prosent
0 år	3 434	3 202	3 187	2 937	-250	-8,5 %	-497	-14,5 %
1-5 år	16 539	16 129	15 203	15 016	-187	-1,2 %	-1 523	-9,2 %
6-12 år	21 223	21 971	21 625	21 836	211	1,0 %	613	2,9 %
13-15 år	9 206	9 074	9 398	9 526	128	1,3 %	320	3,5 %
16-19 år	13 954	13 111	12 657	12 800	143	1,1 %	-1 154	-8,3 %
20-44 år	102 317	106 521	108 953	109 987	1 034	0,9 %	7 670	7,5 %
45-66 år	68 011	72 086	75 070	75 601	531	0,7 %	7 590	11,2 %
67-79 år	21 780	26 083	28 439	29 055	616	2,1 %	7 275	33,4 %
80-89 år	9 339	9 199	9 781	9 972	191	1,9 %	633	6,8 %
90 år eller eldre	2 147	2 416	2 617	2 600	-17	-0,7 %	453	21,1 %
Totalt	267 950	279 792	286 930	289 330	2 400	0,8 %	21 380	8,0 %

En sammenlikning med SSBs framskriving for Bergen fra 2022 vier at det ble 560 færre 16-24 åringer enn forventet, og også at antall 0-åringer ble betydelig lavere enn anslaget i framskrivingen. Det ble derimot noe flere barn i skolealder per 1. januar 2023 enn SSB anslo i sitt hovedalternativ.

Aldersgruppe	Registrert	Framskrevet	Avvik
0 år	2 930	3 143	- 213
1-5 år	15 010	14 988	+ 22
6-12 år	21 843	21 729	+ 114
13-15 år	9 526	9 469	+ 57
16-19 år	31 369	31 198	+ 171
20-24 år	35 165	35 725	- 560
25-66 år	163 210	163 182	+ 28
67-79 år	29 073	29 128	- 55
80-89 år	9 972	10 001	- 29
90+	2 601	2 667	- 66
I alt	289 330	290 032	- 702

Strømmen av flyktninger fra Ukraina har gitt en kraftig økning i innvandringen til landet og til Bergen. Totalt innvandret det 5 367 personer til Bergen i 2022, som er nærmere en dobling fra året før. Med en utvandring om lag på nivå med 2021 (2 321 personer) endte netto innvandring på 3 046 personer i 2022. For den innenlandske flyttingen var situasjonen motsatt. Det var i fjor 1 400 flere som flyttet ut fra Bergen til andre kommuner enn inn til Bergen, som er en økning på nærmere 1 000 personer. I gjennomsnitt for de de foregående fem årene har det vært 362 flere som flyttet ut fra kommunen enn andre veien.

Målt i antall var Årstad bydelen der befolkningen økte mest i 2022 (787 personer/1,8 %), mens den prosentvise veksten var størst i Ytrebygda bydel (769 personer/2,5 %). Fortsatt bor det imidlertid flest i Fana bydel (44 228 personer), men både bydelene Bergenhus, Årstad, Åsane og Laksevåg har mer enn 40 000 innbyggere, og alle bydelene opplevde økning i folketallet i 2022.

Bydel	2013	2018	2022	2023	Endring 2022-23 Antall	Endring 2022-23 Prosent
Arna	13 210	13 972	13 802	13 926	124	0,9 %
Bergenhus	39 707	42 126	42 505	42 793	288	0,7 %
Fana	40 087	42 392	44 148	44 228	80	0,2 %
Fyllingsdalen	28 973	29 796	30 479	30 552	73	0,2 %
Laksevåg	39 362	39 858	40 272	40 433	161	0,4 %
Ytrebygda	26 722	28 385	30 484	31 253	769	2,5 %
Årstad	39 047	41 226	42 950	43 737	787	1,8 %
Åsane	39 796	41 312	41 953	42 151	198	0,5 %
Uoppgitt bydel	1 046	725	337	257	-80	-23,7 %
Totalt	267 950	279 792	286 930	289 330	2 400	0,8 %

Økonomiske konsekvenser av koronapandemien

Også i 2022 har koronapandemien prega verksemdene og økonomien i Bergen kommune. Etter at dei aller fleste tiltaka vart oppheva gjennom januar og februar, gjekk landet gjennom ei omfattande smittebølge med omikron-varianten av koronaviruset. Etter at smittetoppen vart nådd i februar, fall smittetrykket betydeleg utover våren og kommunens pandemirelaterte aktivitetar like så. Etat for håndtering av covid-19 vart avvikla frå september, og frå desember vart koronatelefonen, samt alle kommunens test- og vaksinasjonsstasjonar, avvikla.

Statleg kompensasjon

Staten har gjennom 2020 og 2021 kompensert kommunane for koronarelaterte utgifter med overføringer over det ordinære rammetilskotet, ekstra skjønnsstilskot fordelt gjennom Statsforvalteren og ulike kompensasjons- og støtteordningar. På grunnlag av dette vart det i Tertialrapport 1 – 2022 lagt til grunn full kompensasjon for 2022. Meirutgiftene, og tilhøyrande kompenserande inntekter, vart då anslått til 476 mill.

Etter Revidert Nasjonalbudsjett 2022 hadde Bergen kommune samla blitt kompensert med 48 mill. I nysalderinga av Statsbudsjettet for 2022, som vart lagt fram 25. november 2022, vart det likevel klart at kommunane skulle bli fullkompensert for sine utgifter gjennom 2022. Samla vart det løyva 6,9 mrd., kor Bergen kommune fekk 458 mill., fordelt på høvesvis innbyggjartilskot (259,2 mill.) og skjønnsstilskot (198,4 mill.).

Kompensasjon	Samla for landet	Andel Bergen
Vaksinasjon 1. halvår 2022	702,5	37,7
Vaksinasjon 2. halvår 2022	264,0	13,9
TISK 2.halvår (RNB 2022)	200,0	10,6
Kompensasjon 4,9 mrd. kroner, per innbyggjar	4 900,0	259,2
Kompensasjon 2,0 mrd. kroner, skjønn	2 000,0	198,4
Samla kompensasjon	8 066,5	519,8

Anslåtte meirutgifter/mindreinntekter i tenestoområda gjennom 2022 er anslått til 563 mill.

Merutgifter/mindreinntekter

Det er utfordrande å gi eit uttømmende bilete over alle økonomiske konsekvensar av pandemien. Enkelte einingar har måtta tilpassa tenestene sine i høve til smittetrykk, samtidig som ein har oppretthaldt dei ordinære funksjonane. Ofte er det ikkje eit klart skilje her; tilsette vil i deler av arbeidstida ha oppgåver som er knytt til pandemien, men i andre periodar ikkje. Meir avgrensa tenester som smittesporing og vaksining er derimot enklare å identifisere. Det er rimeleg å leggje til grunn at pandemien og har ført med seg lågare utgifter på enkelte område, som redusert reiseverksemd, lågare utgifter til kursing og konferansar og avlyste arrangement. Slike utgiftsreduksjonar er i liten grad teken omsyn til i anslaget for meirutgifter.

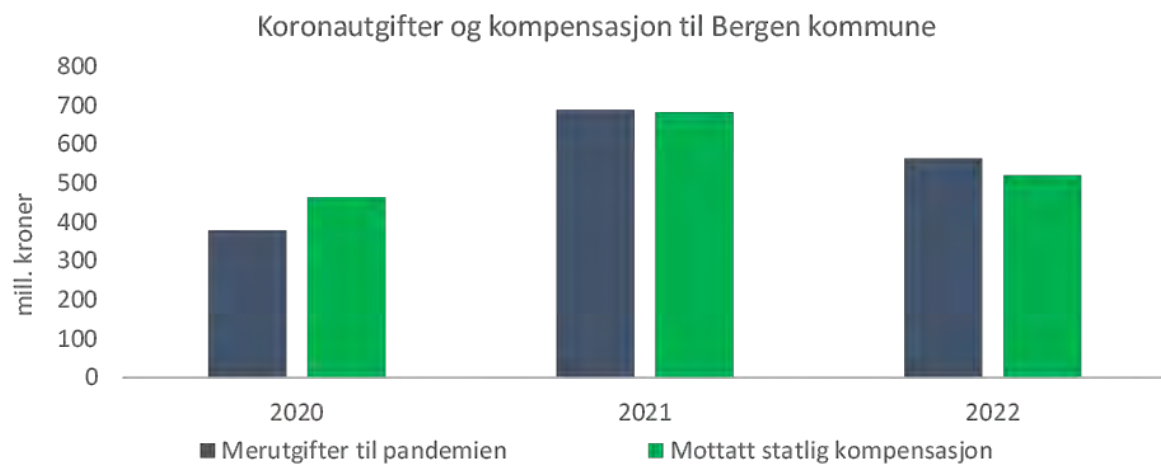
Tabellen under viser anslåtte koronautgifter per tenesteområde for ulike tiltak retta mot pandemien:

Tjenesteområde (beløp i mill.)	Utgifter
01A Barnehage	31,0
01B Skole	83,5
01C Spesialpedagogiske tenester	1,3
02 Barnevern	2,0
03A Tjenester til eldre	226,9
03B Tjenester til funksjonshemmede	4,4
03C Tjenester til utviklingshemmede	62,7
03D Psykisk helse	5,5
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	12,0
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	1,9
05A Forebyggende helsearbeid	86,8
05B Behandling og rehabilitering	33,0
07 Brannvesen	3,2
13 Idrett	0,6
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	7,8
17 Beredskap og sivilforsvar	0,7
Sum	563,3

Som tabellen viser, anslår ein dei største meirkostnadene (196 mill.) knytt til tenester for eldre. Vidare anslår ein meirkostnader innan skule og barnehage på høvesvis 84 og 31 mill. Meirkostnader innan førebyggjande helsearbeid anslår ein til 87 mill. Av dette er 27 mill. knytt til vaksinasjon.

For å mobilisere tilstrekkeleg arbeidskraft under smittetoppen av pandemien gjennom vinteren 2022, gjekk KS den 20. desember 2021 inn ein avtale med arbeidstakarorganisasjonane om ein betydeleg auke i betalingane for overtidsarbeid. Avtalen gjekk ut 30.april 2022. Av meirutgiftene som er skildra over kan nærare 170 mill. knytast til KS-avtalen.

Samla har kommunesektoren vorte fullkompensert for sine utgifter i samband med koronapandemien, noko som er dokumentert gjennom fleire rapportar frå arbeidsgruppa som vart nedsett for å kartlegge dei økonomiske konsekvensane av pandemien for kommunesektoren. Dette gjeld òg for Bergen. Figuren under summerer opp dei samla utgiftene og den samla statlege kompensasjonen gjennom alle tre åra med pandemi..

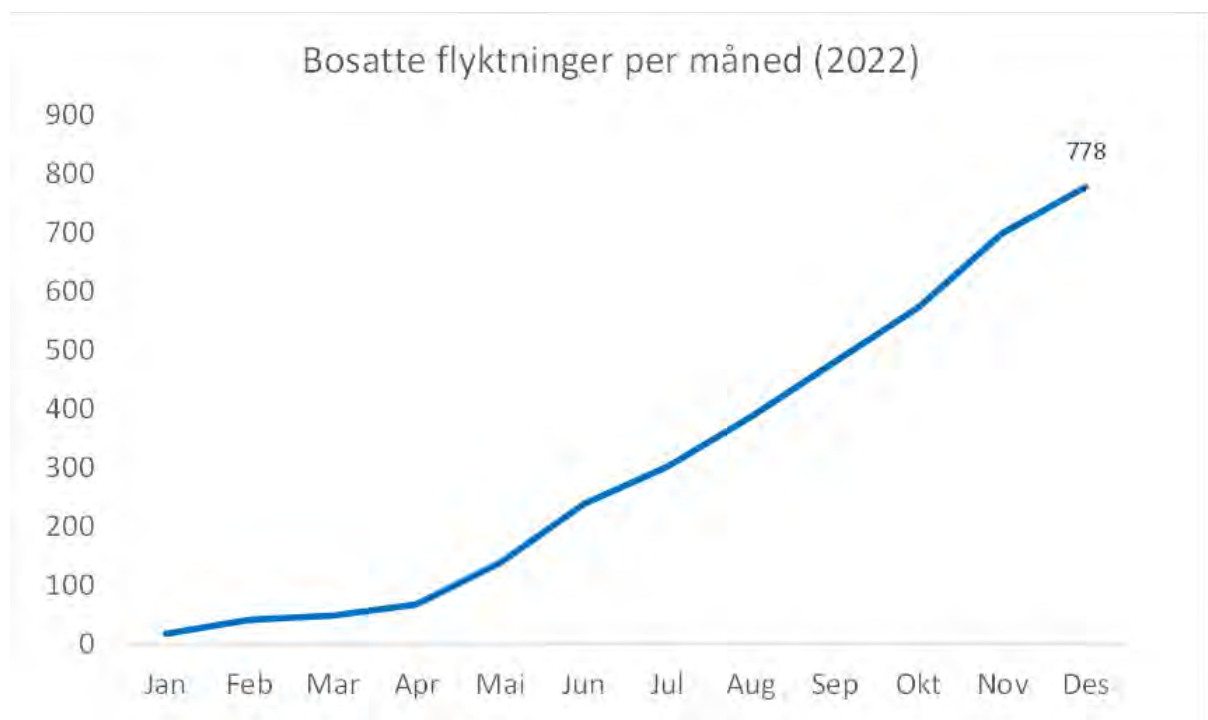
Økonomiske konsekvenser av den ukrainske flyktningsituasjonen

Russlands brutale invasjon av Ukraina har skapt en enorm humanitær krise og tvunget millioner av mennesker på flukt. De fleste ukrainske flyktningene befinner seg i nabolandene, men over 35 000 mennesker på flukt har så langt også funnet veien til Norge.

Bergen har siden krigsutbruddet vært en trygg havn for mennesker på flukt fra Ukraina gjennom å være vertskommune for mange ukrainere i akuttinnkvartering og i private hjem, og gjennom å bosette flere flyktninger enn kommunen har gjort noen gang tidligere.

De første flyktningene som ankom byen bodde gjerne hjemme hos familie og kjente, men raskt ble det opprettet fem akuttinnkvarteringer, samt et midlertidig mottakshotell. På det meste var det nærmere 2000 akuttinnkvarteringsplasser i Bergen kommune. I tillegg har det bodd flyktninger i privat innkvartering og et betydelig antall har fått innvilget Alternativ mottaksplassering (AMOT).

På bakgrunn av situasjonen med høye ankomster av flyktninger fra Ukraina, anmodet IMDi kommunen om å øke vedtaket til 1000 flyktninger. 30.mars 2022 fattet bystyret vedtak i tråd med denne anmodningen. Gjennom 2022 har Bergen kommune bosatt 778 personer. At bosettingen endte noe lavere enn vedtaket henger i stor grad sammen med at det tok tid å få på plass en organisasjon som var tilstrekkelig dimensjonert til å bosette 1000 mennesker.

Også for 2023 er kommunen blitt anmodet om å bosette nye 1000 flyktninger. Bystyret er ventet å fatte endelig vedtak om bosetting i februar 2023.

Mottak og bosetting av flyktninger påvirker de alle fleste av kommunens tjenester, og har betydelige organisatoriske og økonomiske konsekvenser. Tabellen under viser en oversikt over berørte tjenesteområder, med tilhørende beregnede merutgifter i 2022.

Tjenesteområde (beløp i mill.)	Merutgifter
01B Skole	20,8
01C Spesialpedagogiske tjenester	0,7
02 Barnevern	0,3
03D Psykisk helse	0,5
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	0,3
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	2,2
04C Introduksjons- og tolketjenester	52,3
05A Forebyggende helsearbeid	24,6
05B Behandling og rehabilitering	1,1
09 Boligtiltak	3,5
12 Kultur	7,8
13 Idrett	1,2
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	1,5
17 Beredskap og Sivilforsvar	0,5
21 Pensjon og fellesposter	5,7
Sum	123,1

Av samlede merutgifter på 123 mill. er 52 mill. knyttet tjenesteområde Introduksjons- tolketjenester, hvor de største kostnadsdrivere er introduksjons- og startstønad, norskopplæring, samt økt antall ansatte for administrativ håndtering av situasjonen. Videre har flyktnings situasjonen hatt innvirkning på kommunens helse- og omsorgstjenester, hvor Smittevernkontoret og Senter for Migrasjonshelse har hatt spesielt høy aktivitet. Samlede utgifter til forebyggende helsearbeid er på 25 mill. Kommunen har jobbet for å gi et godt skoletilbud til flyktingene, både i innføringsklasser og ordinære klasser, samt i SFO. Samlede utgifter til dette kom på 21 mill., etter fratrekk for øremerkede statlige tilskudd. Kulturtilbud til flyktinger har også blitt prioritert, og samlet har kommunen brukt 8 mill. kroner på ulike tiltak. Kommunen har også bevilget tilskudd til en rekke frivillige organisasjoner som samlet sett utgjør 6 mill. (ført på tjenesteområde pensjon og fellesposter).

Kommuner som mottar flyktinger blir kompensert av staten for sine utgifter gjennom ulike tilskuddsordninger, herunder ordinært integreringstilskudd, AMOT (alternativ mottaksplass) - tilskudd, vertskommunetilskudd og tilskudd til enslige mindreårige. I tillegg vedtok Stortinget å bevilge 170 mill. i skjønnsmidler til vertskommuner som har vesentlige utgifter til ukrainske flyktinger i mottaksfasen. Ettersom Bergen ble tilstrekkelig kompensert gjennom andre tilskuddsordninger fikk kommunen kun et mindre beløp fordelt gjennom skjønnstilskuddet (0,7 mill.).

Samlet har Bergen kommune mottatt om lag 138 mill. gjennom statlige tilskuddsordninger og er dermed fullt ut kompensert for utgiftene gjennom 2022. Årsaken til at tilskuddene er noe høyere enn de beregnede merutgiftene er at en vesentlig del av flyktingene ble bosatt sent på året, men likevel utløste integreringstilskudd for hele året. Det må imidlertid påpekes at det er usikkerhet knyttet til utgiftsanslaget og de reelle utgiftene kan avvike noe fra anslagene over.

Likestilling, inkludering og mangfold

Likestilling, inkludering og mangfold for Bergen kommune som arbeidsgiver

Bergen kommune er en av regionens største arbeidsgivere og har over 20 000 fast ansatte. Likestilling, inkludering og mangfold er grunnlaget for å levere gode velferdstjenester til innbyggerne og sikre et godt arbeidsmiljø for medarbeiderne.

Det første månedene i 2022 var også preget av Covid-19-pandemien. Pandemien skapte en viss uforutsigbarhet med tanke på bemanning og prioritering av oppgaver, inkludert oppfølging av likestilling, inkludering og mangfold.

Overordnede planer og mål for likestilling, inkludering og mangfold

For å sikre likestilling og hindre diskriminering jobber kommunen med alle sider av arbeidsgiverpolitikken. Dette krever at den generelle bevisstheten rundt disse problemstillingene er høy. Bergen kommune har en rekke planer og styrende dokumenter som formulerer ambisjoner for likestilling, inkludering og mangfold for kommunen som arbeidsgiver:

- «Et arbeidsliv i endring. HR-melding mot 2030» ble vedtatt av bystyret i 2019, sak 283/19 og skisserer retningen kommunen har som arbeidsgiver i årene fremover, også innen likestilling, inkludering og mangfold. Saken ble fulgt opp av en byrådssak som viser hvilke saker som skal utarbeides innen arbeidsgiverområdet. På grunn av arbeidet med pandemien er noen av disse sakene blitt forsinket.
- «Organisering og oppfølging av ny IA-avtale i Bergen kommune», byrådssak 1189/19, beskriver hvordan kommunen skal organisere arbeidet med reduksjon av sykefravær. I tråd med denne saken er det satt ned en styringsgruppe for å dele beste praksis i arbeidet med å redusere sykefraværet.
- «Heltidskultur og håndtering av midlertidige bemanningsbehov», byrådssak 1248/17, beskriver ambisjonene om å utvikle en heltidskultur i Bergen kommune.
- Arbeidet med en temaplan for heltidskultur ble startet opp i 2022. Denne saken vil bli behandlet i bystyret i 2023.
- «Regnbuebyen Bergen. Plan for kjønns og seksualitetsmangfold 2017-2021», sak 76-17, har tiltak som peker på Bergen kommune som arbeidsgiver. Et arbeid med å revidere planen startet i 2022, og det tas sikte på behandling i bystyret i løpet av 2023.
- «Lokal lønnspolitikk for Bergen kommune» ble vedtatt i byrådet i 2014, sak 1017/14. En likestilt lønnspolitikk er en viktig del av denne. Dokumentet om lokal lønnspolitikk ble revidert i byrådssak 1186/22 «Lønnspolitisk dokument - revisjon 2022.» I 2021 startet arbeidet med en ny likestillingsplan for Bergen kommune som myndighet og tjenesteyter, og skulle vedtas i 2022. Man kom ikke i mål som forutsatt, men bystyret vil få den til behandling i 2023.
- Hensynet til likestilling og ikke-diskriminering er ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken og forankret blant annet i kommunens personalreglement.

Strukturen for likestillingsarbeidet i kommunen

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er en integrert del av prosessene innen arbeidsgiverområdet og personaloppfølgingen. Det er ledere med personalansvar på enhetene i kommunen som følger opp sine ansatte og gjør vurderinger knyttet til likestilling, inkludering og mangfold i hverdagen.

Kommunens sju byrådsavdelinger og bystyrets organer har hvert sitt arbeidsmiljøutvalg. I tillegg har kommunen et hovedarbeidsmiljøutvalg (HAMU). Hovedarbeidsmiljøutvalget behandlet i februar 2021 en sak om kommunens oppfølging av aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og vedtok at byrådsavdelingenes arbeidsmiljøutvalg får ansvar for å gjennomføre aktivitetene beskrevet i aktivitetsplikten i likestillings- og diskrimineringsloven §26, annet ledd. Lønnskartlegging og kartlegging av ufrivillig deltid ivaretas av HR konsern og gjennomføres første gang i 2021. Rapportering skjer i Bergen kommunes årsmelding.

Arbeidet med aktivitetsplikten

Det er utviklet en veileder til for å kartlegge risiko for diskriminering og hindre for likestilling i arbeidsmiljøet. Veilederen er tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem Bk Kvalitet.

Byrådsavdelingenes arbeidsmiljøutvalg har alle sammen hatt aktivitetsplikten oppe som sak i sine møter i 2022, men det varierer hvor langt de ulike utvalgene er kommet i å gjennomføre kartlegginger av arbeidsmiljøet og planlegge tiltak. Det er også variasjon i arbeidsform og hvordan arbeidsmiljøutvalgene følger opp dette arbeidet i sine byrådsavdelinger. Noen eksempler på arbeidet følger under:

- Arbeidsmiljøutvalget i Byrådsavdeling for byutvikling gjorde et grundig arbeid for å identifisere risikoområder og utarbeide mulige tiltak innen områdene som er definert i aktivitetsplikten. Disse ble integrert i årsoppdragene for 2022, og fulgt opp i styringsdialogen etatene gjennom året.
- Arbeidsmiljøutvalget i Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom har gitt arbeidsmiljøgruppene i oppdrag å følge opp aktivitetsplikten i likestillingsloven. Det ble levert en halvårsrapportering før sommeren og ved utgangen av året har alle gruppene rapportert status i arbeidet. Byrådsavdelingene har utarbeidet en rapporteringsmal for å forenkle arbeidet.
- Arbeidsmiljøutvalget i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har vedtatt at å kartlegge og analysere status med tanke på alders- og kjønns sammensetning. Fravær og praksis når det gjelder rekruttering og tilrettelegging skal også gjennomgås. Dette er under arbeid.

På konsernnivå er problemstillinger knyttet til likestilling, inkludering og mangfold er blir tatt opp i kommunens obligatoriske lederopplæring «Ny som leder» og i grunnkurs i arbeidsmiljø for kommunens verneombud og medlemmer i arbeidsmiljøutvalgene.

Likestilling, inkludering og mangfold var ett av hovedtemaene på HR- konferansen 2022. Konferansen samlet 130 ledere og HR-medarbeidere.

Risiko for diskriminering og tiltak for likestilling

Det er stor variasjon i arbeidshverdagen til kommunens medarbeidere. Ulike arbeidsoppgaver, tjenestemottakere, kompetansekrav, fysiske arbeidsforhold og andre rammebetingelser gjør at risiko for diskriminering og tiltak for likestilling vil variere mellom de ulike sektorene og tjenestene. Det er imidlertid noen prosesser som peker seg ut, både med tanke på utfordringer og ulike tiltak som er satt i verk. Tiltak som gjelder kjønnslikestilling spesielt, er kommentert i egen del av dette kapittelet.

Rekruttering

Rekrutteringsprosessen er et sentralt område for å hindre diskriminering og øke mangfoldet blant de ansatte i kommunen. Det er nødvendig å se på rekrutteringsprosessen generelt. Samtidig er det

nødvendig med særskilte tiltak overfor noen grupper arbeidssøkere for å styrke mulighet de har for å få jobb.

- Byrådsavdelingene melder at de er oppmerksomme på hvordan kvalifikasjonskrav blir formulert i stillingsannonser. Avdelingene ønsker å heve kompetansen på dette.
- Det er et krav i personalreglementet om at søkere med innvandrerbakgrunn eller nedsatt funksjonsevne skal vurderes spesielt, hvis de er kvalifisert til stillinger i kommunen. Det er mulig for søkere å krysse av for dette i rekrutteringsverkøyet.
- Kommunen lyser jevnlig ut tilrettelagte traineestillinger for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne. Kandidatene ansettes fast i kommunen. Dette er et godt tiltak for dem som ansettes, men det totale antallet kandidater er fremdeles lavt.
- Kommunen har tradisjon for å sysselsette personer i ulike arbeidsmarkedstiltak. I 2022 fikk 502 personer språk- eller arbeidspraksis ved ulike tjenestesteder. Tilsvarende tall for 2021 var 523.
- Bergen kommune har lang erfaring med å ha medarbeidere i tilrettelagte stillinger. Noen av disse er ansatt via ordningen *varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet* (VTA-O). 25 personer i varig tilrettelagte stillinger følges opp av avdelingen for arbeidsinkludering. De jobber innenfor bygg, vedlikehold, barnehage, skole, sykehjem, arkiv og kontor. Det er flere personer i varig tilrettelagt arbeid i kommunen, men det føres ikke en sentral oversikt over antallet.
- Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester har lang erfaring med å ansette medarbeidere som erfaringskonsulenter med brukererfaring innen rus og psykiatri.
- De kvinnedominerte byrådsavdelingene Byrådsavdeling for helse og omsorg og Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester deltar i KS-prosjektet «Menn i helse». Prosjektet skal øke andelen menn blant de ansatte.

Utviklingsmuligheter

- Kommunen ønsker et arbeidsmiljø hvor mangfold blir sett på som en ressurs. En viktig del av dette arbeidet er å lage systemer som hjelper ledere til å følge opp sine ansatte på en enkel måte.
- Innføringen av kommunens kompetansesystem i form av kompetanseplaner for den enkelte ansatte ble fullført i 2022. Når systemet er tatt i bruk i sin fulle bredde i kommunen, gir dette muligheter for organisasjonene til å få en samlet oversikt over medarbeidernes kompetanse, planlagte kompetanseløp og oppfølging av enkeltmedarbeidere gjennom medarbeidersamtale. Medarbeidersamtalen brukes aktivt til å undersøke medarbeiders ambisjoner og tilpasse kompetanseutvikling.
- Mangfold og inkludering tas opp i kursrekken «Ny som leder». Dette er et obligatorisk opplæringsprogram for nye ledere i kommunen. Mangfold er også et tema i rekrutteringskursene og grunnkurs i arbeidsmiljø.
- Byrådsavdeling for helse og omsorg jobber med kompetanseheving innen både fag og språk blant sine ansatte. Det gjennomføres norskopplæring på nivå B1 og B2 for ansatte. Bergen kommune har også en autorisasjonsklasse på desentralisert sykepleierutdanning ved Høgskulen på Vestlandet. Denne klassen skal gi medarbeidere med sykepleierutdanning fra utlandet norsk autorisasjon. Byrådsavdelingen tilbyr også teoriundervisning til ansatte som ønsker å ta fagbrev via praksiskandidatordningen.
- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har nedfelt formuleringer i lederavtalen som understreker forventninger til at resultatenhetsledere har en åpen og inkluderende væremåte overfor både medarbeidere og brukere av tjenesten.

Tilrettelegging

Tilrettelegging for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller andre utfordringer knyttet til helse er et område som får stor oppmerksomhet i kommunen. Utfordringene innen dette området er ofte

knyttet til arbeidsstedenes *totale* rom for tilrettelegging hvis det er flere medarbeidere som har behov for justering av arbeidsoppgaver eller arbeidsform. Dette krever kreativitet, dialog og tilpasningsevne fra både medarbeidere, leder og kolleger.

- «Oppfølging av sykefravær omtales også i kapittelet «Fråvær og inkluderande arbeidsliv».
- Det ble høsten 2022 besluttet at intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) prolongeres med to år til 2024. Styringsgruppen som ble opprettet i slutten av 2019 som følge av byråds sak 1189/19 «Organisering og oppfølging av ny IA-avtale i Bergen kommune», vil fortsette sitt arbeid i 2023. Styringsgruppen består av representanter fra hver byrådsavdeling, arbeidstakersiden, bedriftshelsetjenesten og NAV Vestland. Styringsgruppens mandat er å sikre et helhetlig arbeid med sykefravær i alle byrådsavdelinger og være et forum for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling.
- Tilrettelegging for ulike omsorgsoppgaver og ulike livsfaser er i stor grad regulert av lov og avtaleverk, noe som det i kommunen generelt er stor oppmerksomhet rundt.
- Bergen kommune har siden 2008 hatt en egen jordmor i i bedriftshelsetjenesten. Gravide medarbeidere kan få tilbud om samtale med jordmor og tilrettelegging etter individuelle behov.

Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold

Vold og trusler er en stor utfordring i Bergen kommune. Det er lagt mye arbeid ned i et opplegg for å forebygge og håndtere dette.

- Styrende dokumenter er systematisert i kommunens kvalitetssystem BkKvalitet. Det arbeides for å stadfeste en god meldekultur hvor medarbeidere oppfordres til å melde inn avvik. Trakassering og seksuell trakassering er egen avvikskategori i systemet.
- I budsjettet for 2022 ble det satt av midler til arbeidet mot vold og trusler mot ansatte og utviklet et kurstilbud rettet mot flere typer tjenester.
- Flere byrådsavdelinger melder at de gjør særskilte risikovurderinger knyttet til både tjenestens form og sammensetningen av medarbeidergruppen for å vurdere tiltak.
- Det er viktig at medarbeiderne i kommunen er trygge, opplever tilhørighet og utvikling og kan være til stede med hele seg i jobben sin. På arbeidsplasser i Bergen kommune skal det være rom for å være åpen om egen seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Likestilling mellom kvinner og menn i virksomheten

Bergen kommune er en arbeidsgiver hvor de fleste tjenestene har en overvekt av kvinner. Det er et ønske om en jevnere kjønnsbalanse, spesielt innen helse- og omsorgstjenestene og barnehage og skole. Kommunen er også en arbeidsgiver med mange deltidsansatte. Det arbeides aktivt på flere nivå for å redusere ufrivillig deltid og fremme en heltidskultur.

Kjønnsdelte styringsdata på HR-området er tatt i bruk i styringskortet til enhetslederne. Byrådsavdelinger og resultatenheter får slik bedre oversikt over likestillingstilstand og utfordringer i egen virksomhet. Det gir også bedre mulighet for bruk av HR-data i planlegging og rapportering.

Bergen kommune har i lang tid hatt mål om at Bergen kommune skal ha et aktivt søkelys på kjønnsfordelingen i både ledende og tjenesteytende stillinger. Flere byrådsavdelinger har likestilling langt fremme på sin agenda når de ansetter nye medarbeidere og melder at dette er et viktig element i deres rekrutteringsarbeid.

Bergen kommune hadde ved utgangen av året 17 187 årsverk med en stabil kvinneandel på rundt 75 prosent.

Kjønnsfordeling mellom kvinner og menn. Årsverk per byrådsavdeling

Avdeling	Årsverk	Kvinner	Menn	Totalt
Byrådsleders avdeling	127	57,3 %	42,7 %	100 %
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	1 399	54,4 %	45,6 %	100 %
Byrådsavdeling for helse og omsorg	5 552	82,6 %	17,4 %	100 %
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	6 327	76,2 %	23,8 %	100 %
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	1 050	39,3 %	60,7 %	100 %
Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	2 037	82,7 %	17,3 %	100 %
Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	660	66,7 %	33,3 %	100 %
Bystyrets organer	37	60,0 %	40,0 %	100 %
Sum	17 187	74,5 %	25,5 %	100 %

Byrådsavdelingene har over tid arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering. Enhetene er bevisst på å kalle inn kvalifiserte kandidater fra begge kjønn, spesielt der hvor det ene kjønn er underrepresentert. Byrådsavdeling for helse og omsorg og Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester deltar i prosjektet «Menn i helse». Prosjektet skal øke andelen av menn innenfor helsesektoren.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett er den største byrådsavdelingen og sysselsetter 37 prosent av kommunens årsverk. Her er kvinneandelen 76 prosent. I barnehager er andelen kvinner 81 % blant de pedagogisk ansatte. Byrådsavdelingen har en målsetning om at andel menn i barnehagene skal økes.

Byrådsavdeling for helse og omsorg sysselsetter 32 prosent av kommunens årsverk. Kvinneandelen av arbeidsstokken er på 83 prosent.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester er den tredje største byrådsavdelingen og sysselsetter rundt 12 prosent av årsverkene i Bergen kommune. Av disse er 82,7 prosent kvinner. Det er jevnt over få mannlige søkere til helse- og sosialfaglige stillinger i byrådsavdelingen. Det er en noe større andel mannlige ansatte i tjenester for mindreårige flyktninger og innen psykiatri- og rusfeltet, enn i andre tjenester i byrådsavdelingen.

Kjønnsfordeling i ulike stillingsgrupper

			2022				2021
Stillingsgruppe	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1 - Stillinger uten særskilt krav til utdanning Totalt	1 499	669	2 168	69,1 %	30,9 %	67,7 %	32,3 %
2 - Fagarbeidere eller tilsvarende Totalt	2 912	950	3 862	75,4 %	24,6 %	75,9 %	24,1 %
3-årig høysk. el mer - diverse	126	50	177	71,6 %	28,4 %	71,6 %	28,4 %
Barneh.lær/pedag led 3år+	694	93	788	88,2 %	11,8 %	88,1 %	11,9 %
Helse/sos.utd- høysk-3år+	2 762	464	3 226	85,6 %	14,4 %	85,6 %	14,4 %
Undervisningsstillinger	2 093	821	2 914	71,8 %	28,2 %	71,8 %	28,2 %
3 - Krav om 3 årig høyskoleutd. Totalt	5 676	1 428	7 105	79,9 %	20,1 %	79,9 %	20,1 %
Høy. utd. 5 år el mer-div	316	78	394	80,2 %	19,8 %	80,2 %	19,8 %
Ingeniør	76	111	187	40,6 %	59,4 %	40,6 %	59,4 %
Rådgiverkode	867	498	1 365	63,5 %	36,5 %	63,5 %	36,5 %
4 - Krav om 5 årig høyskoleutd. totalt	1 259	687	1 946	64,7 %	35,3 %	64,7 %	35,3 %
Arbeidsledere	160	127	287	55,8 %	44,2 %	55,8 %	44,2 %
Mellomledere (avd.ledere)	742	300	1 042	71,2 %	28,8 %	71,2 %	28,8 %
Res.enhets-/seksjonsledere	252	97	348	72,2 %	27,8 %	72,2 %	27,8 %
Toppledere i kap. 3.4.1	4	7	11	36,4 %	63,6 %	36,4 %	63,6 %
5 - Ledere Totalt	1 157	531	1 688	68,5 %	31,5 %	68,6 %	31,4 %

6 - Lærlinger Totalt	240	85	325	73,8 %	26,2 %	74,5 %	25,5 %
7 - Politikere Totalt	19	18	36	51,2 %	48,8 %	42,6 %	57,8 %
8 - Andre Totalt	36	21	57				
Sum	12 798	4 389	17 187	74,5 %	25,5 %	74,5 %	25,5 %

Selv om Bergen kommune totalt sett er en kvinnedominert virksomhet, er det noe variasjon i kjønnsfordelingen på de ulike stillingsgruppene. For fagarbeidere er kjønnsfordelingen tilnærmet lik kommunen som helhet, med 75 prosent kvinner. I stillinger med treårig høyskoleutdanning er kvinneandelen på nesten 89 prosent innen barnehage og 86 prosent innen helse- og sosialfag. I stillinger med krav til femårig høyere utdanning er kvinneandelen 65 prosent, og blant ingeniørene er det 39 prosent kvinner.

Blant resultatenhetsledere og seksjonsledere er kvinneandelen 72,2 prosent, litt høyere enn i 2021. På nivået under, for mellomledere eller avdelingsledere, er kvinneandelen 71,2 prosent.

Blant kommunes toppledere er kvinneandelen 25 prosent. Dette utgjør en liten gruppe hvor få personer gir store utslag.

Midlertidig ansatte. Årsverk fordelt på kvinner og menn

	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum
Årsverk fast ansatte	11 068,7	3 770,2	14 838,9	74,6 %	25,4 %	100 %
Årsverk midlertidig ansatte	1 474,7	530,0	2 004,6	73,6 %	26,4 %	100 %
Sum *)	12 543,3	4 300,2	16 843,5	74,5 %	25,5 %	100,00 %
Andel midlertidig ansatte	11,8 %	12,3 %	11,9 %			

*) Utdanningsstillinger (f.eks studentstillinger) og avtale/oppdrag er ikke inkludert i årsverkallene.

Bergen kommune ansetter som hovedregel i faste stillinger. Kommunen har likevel en forholdsvis stor andel ansatte som er midlertidig ansatt. Dette utgjorde 11,6 prosent av de ansatte i 2022. Blant kvinner er 13,3 prosent midlertidig ansatt og blant menn er det 14,1 prosent.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn

Avdeling	Kvinner	Menn	Alle	Kvinner	Menn
Byrådsleders avdeling	690 581	720 490	703 111	98,22 %	102,47 %
Finans, næring og eiendom	514 092	566 234	537 847	95,58 %	105,28 %
Helse og omsorg	497 468	483 672	495 066	100,49 %	97,70 %
Barnehage, skole og idrett	539 404	545 423	540 838	99,73 %	100,85 %
Klima, miljø og byutvikling	659 050	581 034	611 675	107,75 %	94,99 %
Barnevern og sosiale tjenester	572 351	557 434	569 767	100,45 %	97,84 %
Kultur, frivillighet og inkludering	589 067	596 421	591 517	99,59 %	100,83 %
Bystyrets organer	731 178	773 367	744 159	98,26 %	103,92 %
Sum alle avdelinger	533 607	545 504	536 636	99,44 %	101,65 %

Bergen kommune har gjennom mange år satt søkelys på likestilling i lønnspolitikken. Det er et mål å ha en lønnspolitikk som ivaretar og fremmer likestilling mellom kjønnene. Mekanismene bak lønnsdannelsen er komplekse. De henger sammen med både sentral og lokal lønnsdannelse og tilbud og etterspørsel på arbeidskraft. Kvinners lønn ligger i 2022 på 99,4 prosent av menns lønn. I byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling viser tallene for 2022 at menns lønn utgjør 95 % av kvinners lønn.

Kjønnenes tradisjonelle utdannings- og yrkesvalg har fremdeles betydning for kvinners og menns lønn. Det er høy kvinneandel i helse- og omsorgssektoren og barnehage- og skolesektoren. Dette er de største tjenesteområdene i kommunal sektor. Kvinneandelen er også høyere i ufaglærte, faglærte og høyskoleutdannede stillingsgrupper enn den er i grupper med høyere akademisk kompetanse og i lederstillinger. Menn er tradisjonelt i flertall på tekniske tjenesteområder.

Gjennomsnittlig lønn per stillingsgruppe og kjønn

Stillingsgruppe	Kvinner	Menn	Alle	Kvinner	Menn
1 - Still/u/særsk krav til utd Totalt	394 435	389 416	392 886	100,39 %	99,12 %
2 - Fagarbeidere eller tilsvarende Totalt	454 726	460 117	456 052	99,71 %	100,89 %
3-årig høysk. el mer - diverse	539 949	549 608	542 695	99,49 %	101,27 %
Barneh.lær/pedag led 3år+	531 350	506 047	528 351	100,57 %	95,78 %
Helse/sos.utd- høysk-3år+	543 612	531 034	541 804	100,33 %	98,01 %
Undervisningsstillinger	585 072	580 817	583 873	100,21 %	99,48 %
3 - Krav om 3 årig høyskoleutd. Totalt	557 319	558 663	557 589	99,95 %	100,19 %
Høy. utd. 5 år el mer-div	690 732	766 835	705 790	97,87 %	108,65 %
Ingeniør	665 070	666 456	665 893	99,88 %	100,08 %
Rådgiverkode	652 770	658 529	654 873	99,68 %	100,56 %
4 - Krav om 5 årig høyskoleutd. Totalt	663 042	672 096	666 239	99,52 %	100,88 %
Arbeidsledere	537 758	552 995	544 489	98,76 %	101,56 %
Mellomledere (avd.ledere)	684 589	721 123	695 121	98,48 %	103,74 %
Res.enhetsledere/seksjonsledere	822 578	921 689	850 144	96,76 %	108,42 %
Toppledere i kap 3.4.1	1 407 933	1 382 329	1 403 018	100,35 %	98,53 %
5 - Ledere Totalt	696 852	726 285	706 110	98,69 %	102,86 %
6 - Lærlinger Totalt	388 733	388 623	388 704	100,01 %	99,98 %
7 - Andre	401 040	465 931	418 064	95,93 %	111,45 %
Totalt	533 607	545 504	536 636	99,44 %	101,65 %

Tabellen over viser at kjønnsmessig lønnsfordeling totalt sett er på samme prosenttall, sammenlignet med 2021.

Årsmelding 2022

Utvikling i kvinners andel av menns lønn for et utvalg av stillingsgrupper	2018	2019	2020	2021	2022
Stillinger uten særskilt krav til utdanning	102,8 %	102,6 %	100,7 %	100,0 %	100,4 %
Fagarbeidere eller tilsvarende	99,0 %	99,3 %	99,7 %	99,6 %	99,7 %
3-årig høyskole eller mer- diverse	98,6 %	98,4 %	99,9 %	99,9 %	99,5 %
Barnehagelærer/pedagogisk leder	107,0 %	106,9 %	100,8 %	100,6 %	100,6 %
Helse- /sosialfaglig utdanning høyskole 3 år	101,4 %	101,4 %	100,2 %	100,3 %	100,3 %
Undervisningsstillinger	100,2 %	100,4 %	100,2 %	100,3 %	100,2 %
Høyere utdanning 5 år eller mer-diverse	87,5 %	88,8 %	97,6 %	97,8 %	97,9 %
Ingeniør	98,3 %	98,4 %	99,7 %	100,0 %	99,9 %
Rådgiverkode	97,2 %	97,8 %	99,5 %	99,6 %	99,7 %
Arbeidsledere	95,9 %	98,1 %	99,2 %	99,4 %	98,8 %
Mellomledere (avd.ledere)	94,0 %	93,9 %	98,5 %	98,5 %	98,5 %
Res.enhets-/seksjonsledere	91,9 %	91,4 %	97,3 %	97,0 %	96,8 %
Toppledere	104,4 %	102,2 %	105,4 %	106,2 %	100,4 %
Lærling	100,3 %	100,2 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Politikere	98,5 %	95,0 %	99,2 %	-	-
Andre	90,5 %	92,6 %	98,2 %	-	95,9 %
Sum	96,2 %	96,9 %	99,3 %	99,4 %	99,4 %

Lønnsdifferansen mellom kvinner og menn for hele kommunen er redusert med 3,2 prosentpoeng i perioden 2018-2022.

Overtid fordelt på kjønn

		2022		2021
	Antall timer	Andel timer	Antall timer	Andel timer
Kvinner	265 773	67,60 %	161 972	61,98 %
Menn	127 382	32,40 %	99 345	38,02 %
Totalsum	393 155	100,00 %	261 317	100,00 %

Kvinner andel av overtidstimene totalt er klart større enn for menn, og har også økt markant fra 2021. Dette har sammenheng med covid-19-pandemien og periodevis svært høyt sykefravær innen helse- og omsorgstjenestene og barnehage.

Heltid/deltid fordelt på kjønn. Antall ansatte.

			2022					2021		
	Kvinner	Kvinner % av total	Menn	Menn % av total	Sum	Kvinner	Kvinner % av total	Menn	Menn % av total	Sum
Antall deltid	5 574	79,02 %	1 480	20,98 %	7 054	5 802	79,14 %	1529	20,86 %	7 331
Antall heltid	9 717	72,52 %	3 682	27,48 %	13 399	9 204	72,32 %	3522	27,68 %	12 726
Sum	15 291	74,76 %	5 162	25,24 %	20 453	15 006	74,82 %	5 051	25,18 %	20057
Andel deltid	36,45 %		28,67 %		34,49 %	38,66 %		30,27 %		36,55 %

Bergen kommunes 17 187 årsverk utføres av i alt 20 453 ansatte. Tre av fire ansatte har en stillingsprosent på over 75 prosent. Samtidig er en av tre ansatte deltidsansatt. Bruken av deltidsstillinger knytter seg først og fremst til strukturelle forhold og arbeidstidsordninger på tjenesteområder innen helse og omsorg, grunnskole og skolefritidsordning (SFO), idrett og kultur. I noen av disse tjenestene kan én medarbeider være ansatt i flere deltidsstillinger.

Heltid og faste stillinger skal være normen i Bergen kommune. Bruk av deltid blir årlig drøftet etter hovedtariffavtalen med arbeidstakerorganisasjonene. Det er utarbeidet retningslinjer for å øke antall heltidsansatte. Heltidskultur er et av tiltakene som blant annet frontes som en løsning i møte med fremtidens bemanningsutfordringer. Å øke stillingsprosenten for våre ansatte innebærer holdningsskapende arbeid overfor den enkelte avdeling, etat, enhet, leder og ansatt. Dette krever arbeid på alle nivå i organisasjonen. Flere byrådsavdelinger arbeider aktivt med problemstillingen, blant annet med å etablere turnuser som medfører reduksjon av uønsket deltid og økt andel faste stillinger.

Byrådet vedtok i 2017 en sak om «Heltidskultur og håndtering av midlertidige bemanningsbehov». Saken viser ønsket retning for å utvikle en heltidskultur i Bergen kommune. Målsettingen med dette arbeidet er tredelt:

1. Kvaliteten i tjenestene skal økes gjennom at brukerne får kjente, kompetente ansatte, i faste og hele stillinger, som leverer tjenesten.
2. Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver som tilbyr ansatte faste hele stillinger. Kommunen skal bidra til at lærlinger som tar fagbrev får tilbud om jobb etter ferdig utdanning.
3. Bergen kommune skal ha et system for bemanning, inkludert vikarinnhenting, som gir best mulig forutsetninger for at ressurser avsatt til drift av tjenestetilbudet i Bergen kommune bidrar til kvalitet for brukerne av tjenestene.

Faste hele stillinger er positivt for den enkelte ansatte ved at det gir bedre lønns- og arbeidsvilkår og bedre balanse mellom arbeid og fritid. Det enkelte tjenestestedet vil få sterkere faglig fellesskap, bedre arbeidsmiljø og lavere sykefravær.

I 2022 startet arbeidet med en plan for heltidskultur for Bergen kommune.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i kommunen øker år for år, og var på 84 prosent ved utgangen av 2022.

Byrådsavdeling for helse og omsorg jobber aktivt med heltidskultur i etatene. Byrådsavdelingene har nettopp avsluttet *prosjekt heltid* og skal nå ta heltidsarbeidet over i driftsfasen. Prosjektgruppen og arbeidsgrupper har laget en stor digital verktøykasse til hjelp i arbeidet. Disse gruppene har bestått av rådgivere i etatene, rådgivere på byrådsavdelingen, tillitsvalgte og vernetjenesten. I det videre arbeidet med heltid, vil det være ressurspersoner i hver etat, såkalte «Heltressurser».

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester arbeider for heltidskultur og benytter arbeidstidsordninger for å øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Arbeid med å innføre større grad av årsturnus og alternative arbeidstidsordninger er med på å legge til rette for arbeid i fulltid eller økt stillingsprosent.

Foreldrepermisjon. Antall dager fordelt på kvinner og menn i hver byrådsavdeling.

	Antall fraværsdager			Fraværsdager			Summer av årsverk		
Avdeling	Kvinne	Mann	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum
Byrådsleders avdeling	248	21	269	92,2 %	7,8 %	100,0 %	57,3 %	42,7 %	100,0 %
Finans, næring og eiendom	2 937	1 446	4 383	67,0 %	33,0 %	100,0 %	54,4 %	45,6 %	100,0 %
Helse og omsorg	40 103	3 721	43 824	91,5 %	8,5 %	100,0 %	82,6 %	17,4 %	100,0 %
Barnehage, skole og idrett	35 019	6 180	41 199	85,0 %	15,0 %	100,0 %	76,2 %	23,8 %	100,0 %
Klima, miljø og byutvikling	3 396	1 994	5 390	63,0 %	37,0 %	100,0 %	39,3 %	60,7 %	100,0 %
Barnevern og sosiale tjenester	10 737	1 062	11 799	91,0 %	9,0 %	100,0 %	82,7 %	17,3 %	100,0 %
Kultur, frivillighet og inkludering	2 202	774	2 976	74,0 %	26,0 %	100,0 %	66,7 %	33,3 %	100,0 %
Bystyrets organer	0	0	0	-	-	-	60,0 %	40,0 %	100,0 %
Sum	94 642	15 198	109 840	86,2 %	13,8 %	100,0 %	74,5 %	25,5 %	100,0 %

Tabellen viser antall fraværsdager fordelt på kvinner og menn per byrådsavdeling, og en prosentvis fordeling mellom kvinner og menn. Det er også lagt ved fordeling av årsverk mellom kvinner og menn på de ulike byrådsavdelingene for å sammenlikne fordelingen av fraværsdager.

Fraværsdagene som er tatt med i tabellen er fødsels- og adopsjonspermisjon. Svangerskapsperger og omsorgspermisjon er ikke tatt med her.

Bergen kommune som offentlig myndighet

Som offentlig myndighet skal kommunen jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Plikten innebærer blant annet at kommunen skal forebygge trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold og motarbeide stereotypisering.

Bergen kommune er en stor organisasjon som leverer tjenester til nærmere 290 000 innbyggere. I denne redegjørelsen viser kommunen til noe av det som blir gjort knyttet til diskrimineringsgrunnlagene slik de er nevnt i likestillings- og diskrimineringslovens § 26. Denne redegjørelsen er ikke uttømmende.

Aktuelle planer og politiske føringer

Byrådet i Bergen legger i sin politiske plattform vekt på at Bergen skal være en kommune som jobber for å hindre diskriminering og kjempe for likestilling. De legger tydelige føringer for dette og skriver blant annet:

«Byrådets mål er at Bergen skal være et likestilt samfunn hvor mennesker ikke blir diskriminert eller trakassert på bakgrunn av kjønn, etnisitet, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk eller seksuell orientering. Sosiale og strukturelle hindringer begrenser menneskers grunnlag for full deltakelse, innflytelse og livskvalitet. Bergen vil være en kommune der alle kan være seg selv og samtidig sikres likeverdige tjenester og muligheter, og byrådet vil kjempe for reell likestilling.» (Politisk plattform Byrådet i Bergen 2019-2023, s 32).

Under følger et utvalg av aktuelle planer som er vedtatt i bystyret og som legger føringer for tjenestene våre innenfor likestillings- og diskrimineringsfeltet.

- Idrettsbyen Bergen - aktiv og attraktiv for alle 2017-2027
- Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- Innhold og organisering av SFO for barn med særskilte behov på 1.-7. trinn og tiden etter skoletid for ungdom med særskilte behov på 8.-10. trinn
- Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning
- Et eldrevennlig Bergen - seniorplan for Bergen kommune 2019-2024
- Plan for deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet 2021-2030
- Kulturplan for mennesker med utviklingshemming
- Regnbuebyen Bergen - plan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2017-2021
- Bergen kommune – en aldersvennlig kunst- og kulturbym 2021–2026
- Handlingsplan for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Plan for inkludering og mangfold 2018-2022
- Student i Bergen - Studentmeldingen 2020
- Et liv i frihet - plan mot menneskehandel 2019-2023
- Trygg gjennom hele livet - plan mot vold i nære relasjoner 2019-2023
- Et helt liv med mening, vekst og utvikling - plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018-20

Rapport om strukturell rasisme

Det har vært viktig for kommunen å få mer kunnskap om hvem som utsettes for diskriminering i byen. Det er derfor utarbeidet en rapport om strukturell rasisme i Bergen. Rapporten ble utarbeidet av Vista analyse og Institutt for kirke-, religions- og livsynsforskning (KIFO). Den ble lagt frem for bystyret våren 2021. I denne utredningen ble det brukt både kvalitative og kvantitative tilnærminger til dette temaet.

Viktige funn i rapporten var at personer med minoritetsbakgrunn som svarte på den kvantitative undersøkelsen i stor grad hadde positive opplevelser i møtet med NAV og helsetjenestene i kommunen.

Flere opplevde imidlertid at de hadde opplevd diskriminering i arbeidslivet og på boligmarkedet. I den kvalitative undersøkelsen kom det frem erfaringer med opplevd rasisme i skolen. [Lenke til rapporten: VA-rapport 2021-09 Strukturell rasisme i Bergen \(1\).pdf](#)

Diskriminering av og hat mot muslimer

Med utgangspunkt i rapporten om strukturell rasisme har kommunen vært særlig oppmerksom på grupper hvor det foreligger et empirisk belegg på at de er mer utsatt enn andre.

Bystyret vedtok i januar 2022 en ny handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer med 12 konkrete tiltak for å bekjempe negative holdninger mot muslimer i Bergen. Med denne målrettede innsatsen vil kommunen være en pådriver for å bekjempe diskriminering mot denne minoritetsgruppen. Skole, politi og andre relevante tjenester trekkes inn i oppfølgingen av denne handlingsplanen.

Et viktig tiltak i den nye planen er å opprette en uavhengig veiledningstjeneste for personer som opplever at de kan ha vært eller har vært utsatt for diskriminering og rasisme. Tiltaket Diskriminerings- og meklingsbenken (DiMe) har de frivillige organisasjonene Norsk folkehjelp, Antirasistisk senter, Norsk Handicapforbund, Skeiv Verden Vest og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn som sentrale samarbeidspartnere. Bergen kommune bidrar med tilskudd til veiledningstjenesten. Denne tjenesten startet opp for fullt høsten 2022.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Kommunen har hatt egne planer for å jobbe systematisk med å motvirke diskriminering av LHBTI+-personer i byen siden 2008. I den siste planen har det vært en særlig innsats for å jobbe med skeive med minoritetsbakgrunn. En ny plan blir lagt frem for bystyret i 2023.

I perioden har vi særlig vært opptatt av å legge til rette for at frivillig sektor i Bergen jobber sterkt med dette feltet. Kommunen har gitt kommunalt ansatte opplæring, hatt samtalegrupper for unge om kjønnsidentitet og lagt til rette for kjønnsnøytrale toaletter. Bergen kommune har også bevilget støtte til Skeivt kristent nettverk. Dette er en ny organisasjon med mange medlemmer med bakgrunn fra karismatiske kristne miljøer.

Likeverdige offentlige tjenester

1. januar 2022 ble det innført en egen tolkelov i Norge. For kommunen er det viktig å tilby tolketjenester til innbyggere som ikke har et språkfelleskap med dem som gir tjenestene. Tolketjenesten i Bergen hadde 19.262 tolkeoppdrag i 2022. Det er en økning på nesten 18 % fra 2021. Tolketjenesten i Bergen kommune er den største kommunale tolketjenesten i landet og kanskje den største offentlige tolketjenesten. De kommunale tjenestene betaler ikke for bruk av tolk og får tjenestene fra kommunalt ansatte tolker eller andre som tolketjenesten gjør avtale med.

Etat for bygg og eiendom (EBE) har kartlagt universell utforming i skolebygg. Byrådsavdeling for byutvikling startet opp arbeidet med ny plan for universell utforming. Denne planen ble lagt frem i 2022. Planen legger viktige føringer for at byen skal bli mer tilgjengelig for personer med ulike former for funksjonsnedsettelse. Fremdeles er ikke alle deler av tilbudet i byen like tilgjengelig for alle.

Bergen kommune har egne råd for personer med funksjonsnedsettelse og for eldre. Rådene er viktige høringsinstanser for byrådsavdelingene i arbeidet med å forberede saker til politisk behandling. Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse melder at de opplever at samarbeidet byrådsavdelingene har fungert meget bra i 2022 og bedre enn tidligere år.

Byrådet jobber med en ny temaplan for likestilling i Bergen. Den nye planen vil ha vekt på temaer knyttet til kjønnslikestilling. Relevante temaer som vil behandles i planen vil være kvinnehelse, arbeidsgiverpolitikk, idretten og bekjempelse av kjønnsbasert vold. Det vil også bli lagt frem en egen handlingsplan om forebygging av negativ sosial kontroll.

Pris for innsats for personer med funksjonsnedsettelser

Likestillings- og mangfoldsprisen 2022 ble tildelt Guri Anne Egge. Juryen la i sin vurdering lagt vekt på Guri Anne Egges personlige og organisatoriske engasjement for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal oppnå full likestilling, og få delta og bidra i samfunnet på like premisser. Hun har vært med på å synliggjøre viktige likestillingsutfordringer og kjempet for at funksjonshemmedes sak skal få sin rettmessige plass i tiltak og politikktutforming. Gjennom sin innsats har Egge medvirket sterkt til likestilling, mangfold og menneskerettigheter i Bergen og på Vestlandet, uttalte juryen.

Fråvær og inkluderande arbeidsliv

HMS

Helse, miljø og sikkerheit (HMS) er ein viktig del av verksemdstyringa og arbeidet med internkontroll i Bergen kommune. Kommunen skal vere ein trygg og sikker arbeidsplass for alle tilsette der risikostyring står sentralt. Dette krev målretta og systematisk arbeid for å førebygge negative effektar på arbeidsmiljøet. HMS skal vere ein integrert del av all verksemd i kommunen, og det er grunn til å tru at godt HMS-arbeid også bidreg til god kvalitet i tenestene dei tilsette yter.

Overordna HMS-system i Bergen kommune

HR konsern i Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom, er tillagt ansvaret for å utarbeide og vidareutvikle det overordna HMS-systemet i kommunen. I tråd med styringsstrukturen ligg ansvaret for det daglege HMS-arbeidet i linja i kvar byrådsavdeling.

Innan HMS har det skjedd ei vesentleg og positiv utvikling i rapporteringskulturen i kommunen dei seinare åra. I 2022 vart det rapportert om 17 635 HMS-avvik og uønskte hendingar mot 14 891 i 2021, 12 105 i 2020 og 11 307 i 2019. Digital rapportering av HMS-avvik og uønskte hendingar gir eit betre totaloversyn og dermed betre grunnlag for erfaringsdeling i heile organisasjonen. Rapportering som legg vekt på læring av eigne erfaringar er ein viktig føresetnad i det førebyggjande og systematiske HMS-arbeidet.

Opplæring og kompetansebygging innan HMS er ein del av konsernoppdraget retta mot målgruppene verneombod, leiarar, tillitsvalde, arbeidsmiljøutvala og arbeidsmiljøgruppene. Samarbeid med vernetenesta og medverknad frå dei tilsette er sentralt i eit godt HMS-arbeidet, og kommunen vektlegg difor god dialog og informasjonsutveksling med hovudverneomboda i kommunen.

HR konsern har arbeidt med fleire utviklingsoppgåver innan HMS i meldingsåret, mellom anna utvikling av eit kurskonsept i praktisk handtering av vald og truslar. Gjennom forhandlingane om budsjettet for 2022 vart det avsett midlar til bruk i arbeidet med vald og truslar som tilsette i kommunen vert utsette for. Som ein del av dette ble det også arrangert ei dagssamling med temaet «Vald og trusler-helsemessige konsekvenser av å bli utsatt for vald og trusler» for hovudarbeidsmiljøutvalet og alle kommunens arbeidsmiljøutval.

Hovudarbeidsmiljøutvalet (HAMU) med heile kommunen som ansvarsfelt og arbeidsmiljøutvala (AMU) med ansvar for byrådsavdelingane er partssamansette utval etter arbeidsmiljølova, og har som formål at

dei «skal virke for gjennomføring av eit fullt forsvarleg arbeidsmiljø i verksemda.» HR konsern er sekretariat for HAMU.

I tillegg til arbeidsmiljøutvala har kommunen ei eiga ordning med arbeidsmiljøgrupper (AMG) ved kvar tenestestad, som utgjer grunnmuren i kommunens HMS-arbeid. Velfungerande og aktive arbeidsmiljøgrupper er ein viktig føresetnad for å lukkast i dette arbeidet. AMG skal minimum bestå av leiar, eit verneombod og ein tillitsvald.

Hovudarbeidsmiljøutvalet for kommunen (HAMU)

I følge § 7-2 i arbeidsmiljølova skal arbeidsmiljøutvalet kvart år legge fram årsrapport om sitt arbeid til verksemda sine styrande organ og arbeidstakarane sine organisasjonar.

- Utvalet har i meldingsåret vore samansett av 10 medlemmar likt fordelt mellom arbeidsgjevar og dei tilsette.
- Ein representant for dei tilsette har ivareteke leiarrolla i utvalet.
- Utvalet har gjennomført 4 møte og Bedriftshelsetenesta har vore representert i møta.
- Utvalet har handsama 37 saker i løpet av året.
- Utvalet har i kvart møte handsama standardsakene godkjenning av protokoll, orienteringar, eventuelt, utviklinga i kommunens sjukefråvær og tilsvarande for HMS-avvik og uønskte hendingar. I tillegg har utvalet handsama mellom anna følgjande saker:
- HMS-strategi for Bergen kommune
- Arbeidsgjevars plikt til å føre register over eksponerte arbeidstakarar
- Kurskonsept i praktisk handtering av vald og trusler
- Bruk av stedfortredar for hovudverneombod
- Aktivitets- og temaplan for HAMU 2023

Sjukefråværsutviklinga i kommunen og byrådsavdelingane 2019- 2022

	2019	2020	2021	2022
Byrådsleder avdeling (BLED)	4,2	3,9	3,0	3,5
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE)	7,1	7,4	7,9	9,7
Byrådsavdeling for helse og omsorg (BHO)	10,4	11,6	11,7	12,2
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI)	9,7	10,2	11,3	11,8
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB)	6,1	6,1	6,4	8,0
Byrådsavdeling for barnevern og sosial (BBS)	10,2	10,1	10,1	11,5
Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering (BKFI)	6,8	6,0	6,8	8,2
Bystyrets organer (BORG)	2,9	3,2	4,0	3,7
Kommunen	9,4	10,0	10,5	11,3

Kommunens samla sjukefråvær aukar i heile perioden, noko som i stor grad kan tilskrивast koronapandemien. I byrådsavdelingane har utviklinga vore noko meir variert, men oversikten syner at fråværet i nokre av avdelingane har ein markert auke dei to siste åra.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI)

BBSI sitt sjukefråvær for 2022 var 11,3 %, ein auke på 0,5 prosentpoeng frå 2021. I 2020 utarbeida byrådsavdelinga ein strategi- og overordna handlingsplan for HMS og arbeidet med eit inkluderande

arbeidsliv for perioden 2021 - 2023. Formålet med den er å sikre at det vert arbeidd systematisk og kontinuerleg med arbeidsmiljøet på alle nivå. Førebygging og handtering av vald og truslar mot tilsette er hovudsatsinga i perioden og arbeidsmiljøgruppene er sentrale dette arbeidet. Etat for barnehage arbeider systematisk arbeid for å være tett på dei barnehagane med det høgaste sjukefråværet. Staten har etablert et godt samarbeid med NAV arbeidslivsenter, som har bidrege i fleire barnehagar med opplegget «En bra dag på jobben».

Arbeidsmiljøutvalet for BBSI

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidstakarane har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 5 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 29 saker i løpet av året.
- Utvalet har mellom anna handsama sakene kartlegging rundt støybelastning i skulane, AKAN-arbeidet i byrådsavdelinga, HMS- strategi for Bergen kommune, overordna HMS/IA-plan for BBSI 2021-23, HMS-avvik og sjukefråvær.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tenester (BBS)

BBS sitt sjukefråvær for 2022 var 11,5 %, ein auke på 1,4 prosentpoeng frå 2021. I byrådsavdelinga vert det arbeidd systematisk med sjukefråværsoppfølging på grunnlag av reglar, retningslinjer og avtale om inkluderande arbeidsliv. Fråvær er fast tema på agendaen i leiarmøte og i møte med tillitsvalde, verneombod og i arbeidsmiljøgruppene sine møte. Avdelinga arbeider med oppfølging av 10-faktorundersøkelsen som ein del av arbeidet med å skape et helsefremjande arbeidsmiljø. Utviklinga i sjukefråværet og resultat av 10-faktorundersøkelsen er tema i byrådsavdelingas arbeidsmiljøutval. For å hindre utstøying og fråfall i arbeidslivet er det oppretta stillingar for at personar med brukarerfaring kan gis fast tilsetjing i kommunen innan ulike tenestemråde som eksempelvis rus- og psykisk helse.

Det er høg fokus på sikkerheit i tenestene, og bruken av opplæringsprogrammet MAP gir innsikt i forståing, førebygging, handtering og oppfølging av aggresjon- og valdsproblematikk. Det er lagt til grunn at satsinga på sikkerheit og opplæring innafor aggresjon- og valdsproblematikk bidreg til å førebygge sjukefråvær.

Arbeidsmiljøutvalet for BBS

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 3 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 21 saker i løpet av året.
- Faste saker som utvalet har handsama:
- IA og sjukefråvær
- HMS og avviksmeldingar
- Byrådsavdelingas etatar har etter tur gjort greie for status for HMS-hendingar, sjukefråværsstatistikk og korleis etaten og underliggjande einingar arbeider med utfordringar knytt til dei ulike tema.
- Utvalet har handsama tre saker om opplæring i HMS for AMUs medlemmer og verneombod i byrådsavdelinga. Andre saker til handsaming har mellom anna vore; endring i verneområde, beredskapsplanar, meldingar i kvalitetssystemet, orientering om varslings saker og revisjon av varslingsordninga i Bergen kommune.
- I sak om møteplan for 2023 vedtok utvalet at dei skal besøke lokale arbeidsmiljøgrupper i tenestene for å auke nærheita til det kunnskapsgrunnlaget utvalet over tid har fått presentert.

- Utvalet har eit underutval som handsamar byggesaker som krev Arbeidstilsynets samtykke.

Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering (BKFI)

BKFI sitt sjukefråvær for 2022 var 8,2 %, ein auke på 1,4 prosentpoeng frå 2021. Arbeidsmiljøgruppene (AMG) har arbeidd med ulike tiltak for å motvirke sjukefråværet, mellom anna ved å vektlegge at avdelingsleiarane følgjer opp sine tilsette gjennom etablerte rutinar og tett dialog. Arbeidet med å førebygge og handtere vald og truslar mot tilsette har vore prioritert også dette året.

Arbeidsmiljøutvalet for BKFI

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 3 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var ikkje representert i møta.
- Utvalet har handsama 20 saker i løpet av året.
- Faste saker som utvalet har behandla:
- IA og sjukefråvær
- HMS og avviksmeldingar
- Orientering om møtetreferat frå AMG og protokoll frå HAMU
- Utvalet har også vorte orientert om handtering av flyktningssituasjonen, status for innflytting på Rådhuset, språk- og arbeidspraksis i BKFI, aktivitetsplikta i likestillingslova, oversikt over verneomboda i BKFI, omorganisering av byrådsavdelingane, forvaltningsrevisjon om varslings i Bergen kommune og risikovurdering av omorganisering i Kulturetaten.
- Utvalet har hatt sak om «HMS-strategi for Bergen kommune» til uttale.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE)

BFNE sitt sjukefråvær for 2022 var 9,7 %, ein auke på 1,8 prosentpoeng frå 2021. Det førebyggjande sjukefråværsarbeidet er mellom anna på dagsorden i avdelingsmøte, i arbeidsmiljøgruppene sine møte og gjennom oppfølging og samtalar med tilsette som har mykje korttidsfråvær.

Det er vanskeleg å måle effekten av sjukefråværstiltaka, men det er grunn til å tru at kontinuitet i det førebyggjande arbeidet gir resultat. Rapportering av avvik er også viktig som grunnlag for å fange opp utfordringar og setje i verk førebyggjande tiltak.

Arbeidsmiljøutvalet for BFNE

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i 2 møte.
- Utvalet har handsama 25 saker i løpet av året.
- Utvalet har mellom anna handsama saker vedkommande sjukefråvær, hendingar og avvik, handtering av aktivitetsplikta i Likestillingslova og ny HMS- strategi for kommunen.

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB)

BKMB sitt sjukefråvær i 2022 var 8,0 %, ein auke på 1,6 prosentpoeng samanlikna med 2021.

Førebyggjande sjukefråværsarbeid har høg prioritet i byrådsavdelinga. Gjennomgang av status og utvikling på sjukefråvær er tema i arbeidsmiljøutvalet og arbeidsmiljøgruppene sine møte.

Etatane har gjennomført ulike tiltak for å motvirke sjukefråvær. Bymiljøetaten har halde fram med sitt «Nærværs og sjukefråværsprosjekt» der dei mellom anna har gitt leiarar kurs i sjukefråvær og leiing. Plan- og bygningsetaten har også gjennomført ulike tiltak, mellom anna har dei ei ordning som vert kalla «Dypdykk i sykefraværet». Denne vert teke i bruk når ein medarbeidar har over 10% fråvær.

Arbeidsmiljøutvalet for BKMB

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.
- Det vart gjennomført 3 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 27 saker i løpet av året.
- Utvalet har i kvart møte handsama standardsakene godkjenning av protokoll, orienteringar, eventuelt, utviklinga i sjukefråværet og tilsvarande for HMS-avvik og uønskte hendingar. I tillegg har utvalet handsama mellom anna følgjande saker:
- Årsrapportar frå arbeidsmiljøgruppene i BKMB
- HMS-strategi for Bergen kommune
- Orientering til AMU BKMB fra AMU sitt underutvalg
- Overtidsbruk i BKMB i 2022

Bergen brannvesen har eit eige arbeidsmiljøutval med 6 medlemmar, 3 frå arbeidstakarane og 3 frå arbeidsgjevar. Arbeidsgjevar har hatt leiarrolla dette året. Det vart gjennomført 4 møte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta. Utvalet har handsama 32 saker. Sakene har i hovudsak handla om ny infrastruktur, pågåande og nye prosjekt og risiko- og sårbarheitsanalysar tillegg til utviklinga i sjukefråværet og HMS-hendingane.

Byrådsavdeling for helse og omsorg (BHO)

BHO sitt sjukefråvær for 2022 var 12,2 %, ein auke på 0,5 prosentpoeng frå 2021. Dette året har etatane hatt eit særleg fokus på partssamarbeidet og IA-avtalen. I oktober 2022 starta det opp eit sjukefråværsprosjekt i Etat for heimebaserte tenester i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter. Prosjektet skal gå over eit år, og i første fase inngår kartlegging av sjukefråværsoppfølginga i alle etatens institusjonar.

Arbeidsmiljøutvalet for BHO

- Utvalet har bestått av 10 medlemmer, 5 frå arbeidstakarane og 5 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidstakarane har vore leiar i utvalet.
- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta har delteke i møta.
- Utvalet har handsama 34 saker i løpet av året.
- Utvalet har i hovudsak handsama saker knytt til verneombodsrolla og avviksarbeid.

Byrådsleders avdeling (BLED)

BLED sitt sjukefråvær for 2022 var 3,5 %, ein auke på 0,5 prosentpoeng frå 2021. Byrådsavdelinga har eit relativt lågt fråvær. Ved fråvær vert tilsette følgde opp gjennom dialog med næraste leiar. Utviklinga i sjukefråværet vert mellom anna fylgt opp i leiarmøte, leiaroppfølging og ved saker i arbeidsmiljøutvalet.

Arbeidsmiljøutvalet for BLED

- Utvalet har bestått 6 medlemmer, 3 frå arbeidstakarane og 3 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar for utvalet.

- Det vart gjennomført 4 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta var representert i møta.
- Utvalet har handsama 17 saker i løpet av året.
- Utvalet har mellom anna handsama saker om sjukefråvær, HMS-hendingar, innflytting i Rådhuset, vernetenesta i byrådsavdelinga og 10-faktor medarbeidarundersøking.

Bystyrets organer (BORG)

BORG sitt sjukefråvær for 2022 var 3,7 prosent, ein reduksjon 0,3 prosentpoeng frå 2021.

Det vert arbeidd kontinuerleg med å sikre eit godt arbeidsmiljø. 2022 har vore prega av eit generasjonsskifte ved kontoret. Fleire medarbeidarar som har gått av med pensjon og det har difor også vore ein del nyrekruttering.

Arbeidsmiljøutvalet for BORG

- Utvalet har bestått av 4 medlemmer, 2 frå arbeidstakarane og 2 frå arbeidsgjevar.
- Ein representant for arbeidsgjevar har vore leiar i utvalet.
- Det vart gjennomført 3 utvalsmøte, og Bedriftshelsetenesta har delteke i møta.
- Sakene som vart handsama omhandla i hovudsak utviklinga i sjukefråværet og status for rådhusprosjektet.

Internkontroll og etikk

Internkontroll

Dette er byrådets rapportering til bystyret om internkontroll og resultat fra statlige tilsyn etter ny kommunelov § 25-2.

Bakgrunn

Kommuneloven har konkrete krav til innholdet i internkontrollen:

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*

e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Byrådet skal etter kommuneloven §25-2 minst en gang i året rapportere til bystyret på internkontroll og resultatet av statlige tilsyn.

Kravene i kommunelovens § 25-1 er grunnlaget for rapporteringen. I tillegg rapporteres det på etikk og verdier, varsling og forebygging av korrupsjon. Rapporteringen gjøres som del av kommunens årsmelding.

Etter loven skal det rapporteres på disse områdene:

- Beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.
- Risikostyring
- Nødvendige rutiner og prosedyrer
- Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer
- Andre tiltak for internkontroll

Beskrivelser av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

Byrådsavdelingene skal ha en beskrivelse av hovedoppgaver, mål og organisering. Avdelingene skal også ha oversikt over lover, forskrifter og politiske vedtak som regulerer virksomheten.

Beskrivelsen gir oversikt over byrådsavdelingens ansvarsområder og skal følges opp i styringsdialogen.

Kravet knyttet til å beskrive virksomhetens organisering innebærer en hensiktsmessig og dokumentert organisasjonsstruktur, med en forsvarlig rolledeling. Styrings- og rapporteringslinjer må være klare. Fullmakter må være utarbeidet og dokumentert.

Byrådsavdelingene er bedt om en bekreftelse på at det er utarbeidet en oppdatert beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, inkludert en oversikt over lover, forskrifter og politiske vedtak som regulerer virksomheten.

Tre byrådsavdelinger bekrefter at kravet er innfridd, mens fire byrådsavdelinger svarer at det er delvis innfridd.

Svaret «delvis» blir forklart med at noen enheter i byrådsavdelingen har behov for bedre systematisering av dokumentasjon eller behov for å bedre selve dokumentasjonen. Det vises også til at det er et pågående arbeid knyttet til fornyet gjennomgang av lover som byrådsavdelingen har tolkningskompetanse på.

Det er videre bedt om en bekreftelse på at oppfølging av mål og krav systematisk følges opp i styringsdialogen. Her bekrefter fire av byrådsavdelingene at dette gjøres. Tre byrådsavdelinger opplyser at dette gjøres delvis.

En byrådsavdeling forklarer svaret «delvis» med forsinkelse i pågående prosjekt for forbedring av virksomhetsstyringen. En byrådsavdeling har besluttet at arbeidet med internkontroll og kvalitetsledelse skal prioriteres i 2023.

På spørsmål om myndighet er delegert skriftlig og at delegasjoner oppbevares systematisk, så bekrefter byrådsavdelingene dette.

Byrådsavdelingene bekrefter at fullmakter følges opp. Fire byrådsavdelinger bekrefter at fullmakter er del av styringsdialogen, mens tre byrådsavdelinger jobber med økt systematisering på dette punktet.

Risikostyring

Risikostyring er en del av kommunens samlede virksomhetsstyring. Ingen aktivitet kan foregå uten risiko, men risikoen kan reduseres til et akseptabelt nivå gjennom å iverksette tiltak. Risikostyring er en kontinuerlig prosess som brukes på alle nivåer på tvers i virksomheten, og er grunnlaget for en effektiv internkontroll. Bergen kommune har siden 2014 hatt felles tilrettelegging for risikostyring gjennom konsernprosedyre, veiledning og verktøy.

Krav om at internkontrollen skal være basert på risiko er sentralt i kommunelovens internkontrollbestemmelse. Risikovurderinger må gjøres både samlet for hele kommunen og innenfor de enkelte delene av kommunens virksomhet. Det er også et eksplisitt krav i lovteksten om å avdekke og følge opp risiko for avvik.

Styring av risiko er en lederoppgave og en viktig del av styringsdialogen på alle nivå i kommunen. Risikovurderinger og risikoreduserende tiltak er gjennomgående tema i faste ledermøter og i særskilte møter som omhandler risiko.

Byrådsavdelingene bekrefter at et stort flertall av etatene utarbeider, dokumenterer og oppdaterer sine risikovurderinger, basert på blant annet underliggende enheters risikovurderinger.

Tre byrådsavdelinger bekrefter at det foreligger en oppdatert risikovurdering for byrådsavdelingens samlede virksomhet. To byrådsavdelinger opplyser at det er behov for å oppdatere risikovurderingen for samlet virksomhet. En av to byrådsavdelinger som mangler en slik risikovurdering opplyser at denne vurderingen vil bli gjort i 2023.

Tilnærmingen til hvordan risiko aggregeres kan være noe ulik, fra å aggregere risiko på tvers av tjenestene, til å oppsummere den risiko som skal ha en særskilt oppfølging fra kommunaldirektør.

Flertallet av byrådsavdelingene har noe gjenstående arbeid før de fullt ut møter kravet om at risikovurderinger også omfatter risiko for brudd på lov og forskrift.

Byrådsavdelingene bekrefter at risikoreduserende tiltak er iverksatt eller under planlegging der sannsynlighet for og konsekvens av svikt, feil eller mangler tilsier dette.

Fire byrådsavdelinger bekrefter at risikovurderinger og risikoreduserende tiltak er en del av styringsdialogen. Tre byrådsavdelinger opplyser at dette er delvis på plass, og at det arbeides med forbedring og økt systematisering på området.

Nødvendige rutiner og prosedyrer

Internkontrollen skal være risikobasert for at internkontrollarbeidet, herunder tiltak som prosedyrer, rettes mot områder der risikoen og behovet er størst.

Nødvendige rutiner og prosedyrer skal sikre at oppgaver løses rett første gangen. Det er derfor viktig at systemer, prosedyrer og veiledning er oppdatert og lett tilgjengelig for de som skal utføre oppgavene.

Arbeidet med å utarbeide og forbedre eksisterende styrende dokumentasjon og veiledning er en kontinuerlig prosess. Byrådsavdelingene bekrefter at nødvendige prosedyrer og veiledning utarbeides. For de byrådsavdelinger som har noe gjenstående arbeid knyttet til risikovurdering av krav, vil dette arbeidet kunne avdekke behov for nye tiltak som prosedyrer og veiledning.

Arbeidet med å sikre at ansatte har tilgang til, og er kjent med, prosedyrer og veiledning som er nødvendig for å utføre sine arbeidsoppgaver, er også et kontinuerlig arbeid. Byrådsavdelingene bekrefter at det jobbes målrettet med dette. Herunder å gjøre tilgjengelig lokale/sector prosedyrer og veiledning i kvalitetssystemet og å informere og gi opplæring i systemet.

Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

Kommuneloven stiller krav om nødvendig avviksregistrering og oppfølging, og kravet gjelder for hele kommunens virksomhet.

Gjennom å vurdere risikoen for brudd på lov og forskrift, får byrådsavdelingene grunnlag for å beslutte hvilke områder av driften det er behov for å tilrettelegge for avviksregistrering og oppfølging.

Gjennom å registrere og analysere avvikene og årsaken til at de har skjedd, får virksomheten et grunnlag for å iverksette tiltak for å hindre at avvikene skjer igjen.

Byrådsavdelingene bekrefter å ha tatt i bruk konsernsystem- og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging der slike finnes. Byrådsavdelingene melder gjennomgående avvik i BkKvalitet, og flere byrådsavdelinger opplyser at det gjelder for alle områder av driften. Det tyder på at det digitale verktøyet for avviksmeldinger i kvalitetssystemet i stort dekker kommunens behov. Tilbakemeldinger viser også at det er spesielt god kompetanse og modenhet på det å melde og følge opp HMS avvik.

Når det gjelder system og prosedyrer for nødvendig avviksregistrering og oppfølging på egne fagområder, der det er en risiko for avvik som er så alvorlig at den ikke kan aksepteres, så bekrefter fem byrådsavdelinger dette. To byrådsavdelinger svarer «delvis», og viser til et behov for bedret dokumentasjon av internkontrollen i deler av virksomheten, og noe gjenstående arbeid knyttet til vurdering av eventuelt behov for avviksløsning på eget tjenestoområde.

Forståelsen av hva som ligger i kommunelovens krav om slik «nødvendig» avviksregistrering og oppfølging som beskrevet i avsnittet over, øker i takt med erfaring og modenhet i arbeidet med risikovurderinger. Som nevnt så har flertallet av byrådsavdelingene noe gjenstående arbeid før kravet om at risikovurderinger også omfatter risiko for brudd på lov og forskrift fullt ut møtes. Et arbeid som vil kunne avdekke behov for system og prosedyrer for avviksregistrering og oppfølging på nye områder av driften.

På spørsmål om etater og sentral byrådsavdeling har en systematisk oppfølging av avvik og avvikshåndtering i underliggende virksomheter gjennom å skaffe seg oversikt over type avvik, tiltak og om avvik er lukket, så bekrefter fire byrådsavdelinger dette.

Det vises til at avvik og avviksbehandling er en del av styringsdialogen mellom etat og byrådsavdeling, at avvik er tema i faste styringsmøter, ledermøter og i forbindelse med ledelsens gjennomgang.

Alle byrådsavdelinger bekrefter å ha en systematisk oppfølging av HMS-avvik i arbeidsmiljøutvalgene (AMU), og det vises også til at avvik og meldekultur er tema i arbeidsmiljøgruppene (AMG).

Tre byrådsavdelinger svarer «delvis» på spørsmålet om systematisk oppfølging av underliggende virksomhet på området avvik. Dette forklares dels med at det er behov for økt systematisering av arbeidet med analyse og oppfølging av avvik, og behov for at avviksregistrering og oppfølging blir en integrert del av styringsdialogen

På spørsmål om byrådsavdelingene har en plan for, og gjennomfører etterkontroller av egen praksis innenfor tjenester med forhøyet risiko for avvik, så svarer alle byrådsavdelinger «delvis» på dette.

Det er etater og seksjoner som gjennomfører etterkontroller. Det foreligger planer og prosedyrer for gjennomføring i deler av driften, også for noen konsernområder.

Noen byrådsavdelinger viser til at de i 2023 vil utarbeide en plan for etterkontroll, at prosedyre for gjennomføring av systematiske etterkontroller skal forbedres og at etterkontroller skal gjennomføres. En byrådsavdeling tar hensyn til omfanget av forvaltningsrevisjoner, tilsyn og etterkontroller i regi av konsernområder inn i vurderingen av omfanget av etterkontroller i egen regi. Det vises også til at det kan være utfordrende å sikre nødvendige ressurser til arbeidet med etterkontroller av egen praksis.

Fire byrådsavdelinger bekrefter at identifiserte avvik brukes i arbeidet med oppdatering av risikovurderinger og forbedring av internkontrollen. Tre byrådsavdelinger svarer «delvis» på spørsmålet. «Delvis» forklares med behov for å styrke systematikk og dokumentasjon.

Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer

Internkontrollen skal jevnlig evalueres og ved behov forbedres. Dette kan blant annet skje gjennom revidering av prosedyrer, justering av arbeidsdeling eller ved å justere omfanget av etterkontroller.

Kommunaldirektørene har godt etablerte og dokumenterte strukturer og prosesser for å evaluere og forbedre internkontrollen i sine byrådsavdelinger. Prosessene og arbeidsmetodikken varierer noe mellom byrådsavdelingene.

Eksempler på prosesser er styringsdialog med etatene. Dette er gjerne halvårlige møter med etatsdirektørene hvor etatene rapporterer i egen mal. Det kan også være faste møter for gjennomgang av politiske saker, møter for oppfølging av årsoppdrag og jevnlig ledermøter og ledersamtaler. Videre er det interne nettverk for internkontroll, team kvalitetsstyringssystem, kvalitetsutvalg med mer.

Anbefalinger som følger av revisjoner, tilsyn, etterkontroller og avviksbehandling er viktige inn i arbeidet med å evaluere og ved behov justere prosedyrer. Etater og seksjoner har oversikt over slike anbefalinger, og alvorlige avvik skal løftes inn i styringsdialogen. En byrådsavdeling opplyser at de har en samlet oversikt over disse anbefalingene, og hvordan etatene jobber med disse. Flere byrådsavdelinger opplyser at de jobber med systematikken for å få en slik samlet sentral oversikt.

Andre tiltak for internkontroll

Internkontrollens ulike elementer utvikles og effektueres i det som gjerne benevnes et kontrollmiljø. Det å gjøre gode valg er selve grunnmuren for alle ledere og andre ansatte.

Etikk

Ansatte i Bergen kommune skal opptre skikkelig i all sin virksomhet. Kommunen forvalter samfunnets felles midler og utøver myndighet på et bredt felt. Det er derfor høye krav til den etiske holdningen hver enkelt medarbeider viser i arbeidet for kommunen.

Kommunens etiske standard er vedtatt av bystyret (bystyresak 31-15). Denne formulerer hvilke forventninger som stilles til kommunens ansatte. Etisk standard og kortversjonen "etikkplakaten" er tilgjengelig på kommunens intranett, Allmenningen. Arbeidet med å revidere etisk standard starter opp i 2023. Det krever trening å bli klar over etiske dilemma og jevnlig trening at nødvendig for at alle ansatte arbeider i tråd med den etiske standarden. På Allmenningen finnes enkle metoder for etisk refleksjon som kommunens ledere og medarbeidere kan ta i bruk når de jobber med temaet.

Alle byrådsavdelingene rapporterer at de har arbeidet med etikk og etisk refleksjon i løpet av året. En vanlig metode er å reflektere rundt etiske dilemma i avdelingsmøter, arbeidsmiljøgrupper, ledermøter, ulike faglige fora eller seminarer. Målet er å gjøre den enkelte ansatte bevisst på etikk, etiske dilemma og være bedre i stand til etisk refleksjon i sitt daglige arbeid. Etiske problemer kan diskuteres i sammenheng med både enkelthendelser, prosjekter og system, og på den måten bidra til bedre kommunale tjenester. Det etiske arbeidet bidrar til økt bevissthet om verdier hos ansatte, samt kunnskap om etisk standard og etiske dilemma som ansatte møter i utøvelsen av tjenesten.

Etikk og etisk standard er en integrert del i introduksjonen av nyansatte i de ulike byrådsavdelingene. Byrådsavdelingene og etatene bruker kompetansekravene i Kompetanseportalen for å sikre at medarbeiderne gjennomgår kommunens etikkopplæring. Noen etater legger også opp til etisk refleksjon som er særskilt knyttet til det oppgaveområdet de jobber med og har egne kompetansekrav i forbindelse med dette.

Arbeidet med etikk og etisk refleksjon henger tett sammen med ytringsklima i organisasjonen. Ansatte oppfordres til å melde fra om uønskede hendelser og avvik. Problemstillinger knyttet til varsling om kritikkverdige forhold kommenteres særskilt.

Som eksempler på ulike måter byrådsavdelingene følger opp arbeidet med etikk kan vi trekke frem:

- I Byrådsavdeling for helse og omsorg er det enkelte etater egne ressurser til å følge opp arbeidet med etikk.
- I Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester har Etat for barn og familie opprettet et tverrfaglig etikkutvalg. I utvalget arbeides det med tiltak og etisk refleksjon. Utvalget gir råd og anbefalinger i spørsmål knyttet til etikk og bidrar til økt bevissthet i saker som inneholder etiske problemstillinger, og utfordringer i tjenesten.
- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett bruker kommunaldirektørens årsoppdrag til etatsdirektørene og lederavtaler mellom områdeledere og resultatenhetsledere til å formidle forventninger om at det arbeides med etikk og etisk refleksjon.
- Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom trekker blant annet frem arbeid med prosedyrebeskrivelser for anskaffelsesområdet i kommunens kvalitetssystem som ett av flere bidrag for å sikre høy etisk standard gjennom vektlegging av konkurranse, forutsigbarhet og likebehandling i kommunens anskaffelser.
- Bystyrets organer fremhever åpenhet og etterrettelighet i alle prosesser både innad i organisasjonen og utad i politiske prosesser. Dette gjøres bl.a. ved hjelp av hyppige informasjons- og drøftingsmøter samt høy grad av skriftlig dokumentasjon av arbeid og prosesser.

Forebygging av korrupsjon

Arbeidet med å forebygge korrupsjon handler i stor grad om å sørge for at etiske retningslinjer er kjent, at ansatte vet hvordan de kan varsle og at det er tilstrekkelig intern styring og kontroll med virksomheten.

Bergen bystyre vedtok i sak 15-14 et antikorrupsjonsprogram for Bergen kommune. I bystyresak 69/19 «Statusmelding for korrupsjonsforebyggende arbeid i Bergen kommune og revisjon av etisk standard» oppsummeres status for det korrupsjonsforebyggende arbeidet, og det gis retning for videre arbeid på området. I saken vises det til viktigheten av at kommunens enheter også fremover har fokus på, og jobber målrettet med de områder som har betydning for å hindre at korrupperende adferd utvikler seg, og at tiltak som følger av bystyresaken gjennomføres.

Til rapporteringen for 2022 er byrådsavdelingene bedt om en bekreftelse på at områder i byrådsavdelingen, som etter tidligere utført kartlegging er identifisert å ha en høy iboende risiko for korrupsjon, er videre fulgt opp med konkrete risikovurderinger og eventuelle risikoreduserende tiltak

To byrådsavdelinger bekrefter at videre oppfølging er gjort. Øvrige byrådsavdelinger opplyser at dette delvis er på plass. Delvis er i hovedsak forklart med behov for å oppdatere de detaljerte risikovurderingene.

Varsling

Saker meldt i BK varsling

Det er i 2022 mottatt 44 unike saker i Bergen kommunes digitale system for varsling, BkVarsling . For 2021 var tallet 27. Det er i 2022 én varslingssak som er meldt i linjen, og som er kjent og fulgt opp sentralt i byrådsavdelingen. Totalt antall saker for året er derfor 45.

Alle byrådsavdelinger har i 2022 mottatt saker i den digitale løsningen for varsling. Hovedtyngden av saker er som for tidligere år meldt innenfor de store tjenesteområdene på helse og omsorg samt på oppvekst.

- Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har mottatt totalt 18 unike saker. Saksbehandlingen er avsluttet for 13 av disse sakene. Åtte saker er vurdert til ikke å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven, men er avvik eller klage. Fem av sakene er vurdert å være kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. To saker er kategorien «arbeidets organisering, tilrettelegging og ledelse». I kategoriene «fare for liv og helse», «mangler ved tjenestene til brukerne» og «annet (pandemi)» er det én sak i hver.
- Byrådsavdeling for helse og omsorg har mottatt 10 saker i den digitale løsningen for varsling. Én sak er vurdert som avvik, en som klage og fire er kategorisert som «annet». Fire saker er fortsatt under behandling.
- Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester har mottatt 10 saker i den digitale løsningen for varsling. Én sak er under behandling. Det er avdekket kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven i én sak, og forholdet er kategorisert som «arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd». For de øvrige åtte sakene er det ikke avdekket kritikkverdige forhold. Fem av sakene er avvik, en er klage og to saker er «andre forhold».
- Én byrådsavdeling har mottatt tre saker i digital løsning for varsling, og det er også én varslingssak i linjen som er fulgt opp i sentral byrådsavdeling. En sak er vurdert som avvik, tre er vurdert som klage.

- Tre byrådsavdelinger har mottatt én sak hver i den digitale løsningen for varsling. To av disse sakene er vurdert å være avvik, mens en sak er klassifisert som «annet».

Utvikling og utfordringer

Det er flere saker som er meldt i i BkVarsling i 2022 enn året før. Dette kan tyde på at systemet blir bedre kjent blant ansatte. Andelen «ikke varsel» er fortsatt høy, og viser at det fortsatt er behov for kunnskap om skillet mellom varsel og andre uønskede forhold som avvik og klage.

Vi ønsker at ansatte skal melde fra. Uavhengig av om en uønsket hendelse meldes som varsel eller avvik, så skal nødvendige tiltak iverksettes og gjengjeldelse skal ikke skje. Alle ansatte må ha overordnet kjennskap til varslingsordningen og hvem som kan bistå dem med råd.

Det er et kontinuerlig arbeid med å tilrettelegge informasjon om varsling. Informasjonen må være tilstrekkelig detaljert for å hjelpe de ulike aktørene videre i prosessen når de trenger det. Samtidig må ikke informasjonen være så omfattende at det blir en barriere for å varsle. Grunnleggende informasjon om varsling og varslingsordningen i Bergen kommune inngår i e-læringskurs for ansatte. Informasjon er ellers tilgjengelig på kommunens intranett, Allmenningen og i BkVarsling. Informasjonen kan alltid forbedres og det er ønskelig å finne gode kanaler slik at alle kommunens medarbeidere er kjent med varslingsordningen.

Varsling er fast tema i grunnopplæring i arbeidsmiljø for verneombud og medlemmer i kommunens arbeidsmiljøutvalg.

Det ble i juni gjennomført en samling for hovedverneombud og hovedtillitsvalgte med temaet varsling.

Det har i 2022 vært fire møter for sentral varslingsgruppe hvor utfordringsbildet og behov for kompetansebygging har vært gjennomgående tema. Det har vært én samling med nettverket for lokale varslingsgrupper. Nettverket er en viktig møteplass for deling av kunnskap på tvers av byrådsavdelingene, og i 2023 er det planlagt halvårslige møter.

I august 2022 avla forvaltningsrevisjon «Forvaltningsrevisjon av systemet for varsling» i Bergen kommune. Revisor oppsummerer i rapporten at «Kommunen har etablert og iverksatt et helhetlig og godt system for varsling». Revisor vurderer struktur og rolledeling, rutiner og veiledning på området varsling av kritikkverdige forhold som gode. Det gis her totalt tre anbefalinger til tiltak, herunder å ta i bruk funksjonalitet for anonym varsling i varslingssystemet.

Øvrige åtte anbefalinger gjelder kunnskap, opplæring, praksis og ytringsklima/kultur i byrådsavdelingene. Revisors hovedfunn er at lederne som svarer på spørreundersøkelsen i hovedsak opplever at de har kjennskap til at de kan få ansvar for å saksbehandle varsel og at de fleste har kjennskap til system og rutiner og hvor da kan søke råd og veiledning. Og at flertallet av de som svarer på spørreundersøkelser har tillit og opplever trygghet. Det er imidlertid for mange som ikke har tilstrekkelig kunnskap, og for mange som ikke har tillit og opplever trygghet, og revisor anbefaler tiltak.

Siste del av 2022 har mye av arbeidet med varsling vært konsentrert rundt oppfølging av anbefalingene i revisjonsrapporten. En arbeidsgruppe med representanter fra alle byrådsavdelingene har jobbet med å finne gode felles løsninger for hvordan en kan nå ut med god og tilpasset opplæring på varsling til hele Bergen kommunes organisasjon. Veileder for leder på området varsling av kritikkverdige forhold er revidert og dekker nå alle områder som alle ledere må kjenne til. Veilederen er et godt verktøy for byrådsavdelingenes opplæring av sine ledere. Byrådsavdelingene er kommet noe ulikt i arbeidet med å nå ut med god og tilpasset opplæring til sine ledere. Det er også utarbeidet en sjekkliste til hjelp for

saksbehandling av varsel i Bergen kommune for å bidra til gode prosesser og sikre at viktige krav til saksbehandlingen blir gjennomført.

Opplevelsen av tillit og godt ytringsklima har avgjørende betydning for at ansatte skal velge å melde fra om uønskede hendelser. Dette krever et kontinuerlig arbeid, med fokus på ledere som etablerer en kultur hvor takhøyden for å si fra er stor. Det er også viktig at arbeidsplassen diskuterer varsling, hva som er kritikkverdige forhold og sikrer at ansatte kjenner til Bergen kommune sin rutine for varsling. Dette arbeidet må løftes fram på relevante arenaer og presenteres i forbindelse med andre sentrale aktiviteter innen systematisk HMS- arbeid og lederopplæring. I 2023 er det planlagt flere aktiviteter for å forsterke dette, blant annet gjennom utvikling av kurs for ledere og samlinger for tillitsvalgte og verneombud.

Høsten 2022 ble ansvaret for varslingsordningen overført fra Byrådsleders avdeling til Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom med HR konsern som ansvarlig avdeling.

Avsluttende kommentar

Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven ble iverksatt 1. januar 2021. Den skal sikre en tydeligere og bedre regulering av internkontrollen. Bestemmelsen inneholder også et rapporteringskrav til bystyret.

I en parlamentarisk styrt kommune er det byrådet som er kommunedirektøren. Det er derfor byrådet som er øverste ansvarlig for internkontrollen i Bergen kommune. Byrådet har vedtatt et overordnet rammeverk for internkontroll, som i stor grad inneholder de konkrete kravene som er satt til internkontrollen i ny kommunelov. Rammeverket setter disse inn i en styringssammenheng. Rammeverket skal revideres og utvides til å omfatte den samlede virksomhetsstyringen.

Byrådet legger vekt på en åpen dialog om statusen på byrådets arbeid med intern styring og kontroll. Dette er andre gang det rapporteres etter nytt krav i kommuneloven. Det er vanskelig å si noe helt eksakt om utviklingen i kommunens overordnede status for internkontrollen fra 2021 til 2022. Før 2021 rapporterte byrådsavdelingene gjennomgående de aktiviteter som hadde vært gjennom året, mens det nå er status for ulike områder av internkontrollen som skal rapporteres.

Økt erfaring og modenhet i arbeidet med å kartlegge, utvikle og forbedre internkontrollen vil også påvirke hvordan byrådsavdelingene vurderer egen status inn mot kommunelovens krav til internkontrollen. Det kan bety at en byrådsavdeling i årets rapportering kan sette en svakere status enn det den som ble satt for 2021-rapporteringen. Selv om den reelle statusen kan være uendret eller sågar bedret.

Rapporteringen viser at byrådsavdelingene jobber systematisk og godt med å kartlegge og forbedre internkontrollen i sin virksomhet. Dette er et kontinuerlig arbeid, og det vil ta noe tid før alle nødvendige forbedringer er på plass. Rapporteringen viser at det er områder hvor deler av virksomhetene ikke fullt ut møter de krav som ny kommunelov stiller til internkontrollen. Arbeidet med å sikre nødvendige forbedringer i internkontrollen skal prioriteres i 2023.

Rapportering om resultater fra statlig tilsyn - samt status for alvorlige funn i forvaltningsrevisjoner

Kommuneloven har i § 25-2 et krav om at byrådet også skal rapportere til bystyret om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Det legges til grunn at de resultater som skal rapporteres til bystyret er årets mottatte rapporter, og avgrenset til tilsynets vurderinger knyttet til internkontrollen i den virksomhet som det er gjennomført tilsyn i.

Kommunale revisjoner gjennomføres etter en plan bestemt av bystyret – og etter konkrete bestillinger fra Kontrollutvalget. Det legges til grunn at revisjoner er kjent for bystyret i egne saksframlegg fra Kontrollutvalget. Etter kommunelov § 25-1 c) skal avvik følges opp. Det omfatter også avvik avdekket gjennom revisjoner. Mottatte forvaltningsrevisjoner for året inngår derfor også i oversikten sammen med tilsyn. Som for statlige tilsynsrapporter gis det gis det en kort beskrivelse av status for de mest alvorlige funnene.

Byrådsleders avdeling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Revisjoner	
Forvaltningsrevisjon av systemet for varsling i Bergen kommune - Deloitte (b-sak 285/22)	Hovedfunn er at kommunen har etablert og iverksatt et helhetlig og godt system for varsling. Utfordringene knyttes i hovedsak til behov for lederopplæring og å bygge kultur for å melde om kritikkverdige forhold.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Pågående kontroll av kommunens eierskapsforvaltning i regi av Deloitte	Bystyret behandlet Deloitte sin rapport den 22.06.2022 sak 193/22, og tok den til orientering. Ingen vesentlige avvik funnet.
Pågående selskapskontroll av BIR AS i regi av BDO	Bystyret behandlet BDO AS sin rapport den 21.09.2022 sak 242/22, og tok den til orientering. Ingen vesentlige avvik funnet i forhold til kommunens eierskapsoppfølging.
Samfunnsansvar på byggeprosjekter. 12 tilsyn på byggeplasser	Det er ikke avdekket alvorlige funn.
Miljødirektoratet har gjennomført tilsyn ved sykehjemmene Fantoft og Søreide	Bergen kommune gjennomfører ikke lekkasjetester ofte nok på kjøleanlegg med fluorholdige kjølegasser og mangler skriftlig prosedyre. Det arbeides med å lukke avvikene
Arbeidstilsynet	Postalt tilsyn knyttet til asbest, ikke funnet avvik
Revisjoner	
Kun ordinær regnskapsrevisjon	Funn fremgår av rapporter fra revisjonen
IT-revisjon som en del av den finansielle revisjonen av Bergen kommune	Ingen alvorlige funn
To internrevisjoner på kvalitetsledelse og en ekstern	Ikke registrert avvik.

Byrådsavdeling for helse og omsorg	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Etat for helsetjenester. Bergen legevakt. Tilsyn med svartiden etter at Ring først ble innført.	Tilsyn avsluttet. Statsforvalteren har ikke sendt rapport, men gjennomfører tilsynet ut fra at legevaktsentralen ikke har innrettet systemet for mottak av telefoner slik at 80 prosent av alle forespørslene normalt blir besvart innen to minutter, jf. akuttmedisinforskriften § 13 bokstav d). Status per 31.12.22: Tilsynet er avsluttet. Statsforvalteren vurderer at Bergen kommune følger framdriftsplanen med sikte på å innfri kravet om at 80 % av alle telefonhenvendelser normalt blir besvart innen 2 minutt. Kommunen oppfyller enda ikke dette kravet ved avslutning av tilsynet.
Etat for helsetjenester. Tilsyn med fastlegesituasjonen, og spesielt hvordan kommune sikrer at pasienter som har hyppige skifte av vikarleger eller som ikke har vikarlege for fastlege får den oppfølgingen de trenger.	Tilsyn avsluttet. Tilsynet ble avsluttet 08.01.23. Statsforvalteren har ikke funnet grunnlag for at Bergen kommunes styring av fastlegetjenestene er i strid med helse- og omsorgstenesteloven § 3-1 tredje ledd eller § 4-1.
Etat for tjenester til utviklingshemmede har hatt flere individtilsyn i 2022 fra Statsforvalter med bakgrunn i godkjent vedtak om bruk av tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven kap.9.	I de individtilsynene der det ble funnet avvik, er avvikene listet under gjennomgående. Avvikene har betydning for internkontrollen. Det gjelder: - Kommunen sikrer ikke at protokoll føres i samsvar med regelverket. - Kommunen benytter planlagt og systematisk tvang som ikke er overprøvd og godkjent av Statsforvalter. Et eksempel er at verandadøren er låst uten at tjenestebroker har tilgang til nøkkelen.

Årsmelding 2022

Etat for tjenester til utviklingshemmede. Statsforvalter-Tilsyn med praksis for innhenting av politiattest i Botjenester i Fana og Ytrebygda	Pågående tilsyn. Informasjon og tilsvarende er sendt Statsforvalteren. Det er ikke mottatt rapport pr. 05.01.23.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap. Bakgrunn: kontroll med hvordan bofellesskapet forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	Pålegg er oppfylt og tilsynet er avsluttet. Pålegg: - Arbeidsgiver må forbedre virksomhetens kartlegging av forhold som kan påvirke arbeidstakernes fysiske eller psykiske helse og sikkerhet. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for skade eller fare for arbeidstakerne. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap. Bakgrunn: kontroll med hvordan bofellesskapet forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	Pålegg er oppfylt og tilsynet er avsluttet. Pålegg: - Arbeidsgiver må forbedre virksomhetens kartlegging av forhold som kan påvirke arbeidstakernes fysiske eller psykiske helse og sikkerhet. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for skade eller fare for arbeidstakerne. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant. -Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne og deres tillitsvalgte får medvirke i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap. Bakgrunn: kontroll med hvordan bofellesskapet forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	Pågående tilsyn pr. 05.01.23. Pålegg: -Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakerne får

Årsmelding 2022

	muskel- og skjelettplager. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte. - Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. - Arbeidsgiver skal i samarbeid med bedriftshelsetjenesten utarbeide en plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten. -Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidslokalet og atkomsten er utformet og innredet med sikte på den virksomheten og de arbeidsplasser som skal finnes i lokalet, og at en tilfredsstillende velferdsmessig standard er ivaretatt. -Arbeidsgiver skal iverksette tiltak for å sikre fullt forsvarlig inneklima. Tiltakene skal utarbeides i samarbeid med verneombud/ansattes representant.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap. Bakgrunn: kontroll med hvordan bofellesskapet forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	Tilsyn ikke lukket pr. 05.01.23. Pålegg: - Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakerne får

Årsmelding 2022

	muskel- og skjelettplager. Dette skal gjøres i samarbeid med arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte -Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. -Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi psykiske plager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Arbeidstakerne, verneombud og tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. -Arbeidsgiver skal sørge for at bedriftshelsetjenesten bistår ved gjennomføring av pålegg som er gitt. - Arbeidsgiver skal i samarbeid med bedriftshelsetjenesten utarbeide en plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten. - Arbeidsgiver skal sørge for tilfredsstillende garderober for kvinner og menn. Verneombud/ansattes representant skal medvirke.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap. Bakgrunn; kontroll med hvordan bofellesskapet	Tilsyn delvis lukket pr 05.01.23. Ett pålegg er ikke lukket. Pålegg: -Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for

Årsmelding 2022

forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakerne får muskel- og skjelettplager. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant. -Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Verneombud/ansattes representant skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. -Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan påvirke arbeidstakernes psykiske helse. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakernes psykiske helse blir påvirket. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant -Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikoforhold i virksomheten som kan påvirke arbeidstakernes psykiske helse. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Verneombud/ansattes representant skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. -Arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet får den opplæring som er nødvendig for å ivareta vervet på en forsvarlig måte --> Pålegg ikke lukket.
Etat for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet - Tilsyn med et bofellesskap.	Alle pålegg er besvart og tilsynet er lukket. Pålegg:

Bakgrunn: kontroll med hvordan bofellesskapet forebygger at arbeidstakerne i virksomheten får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.	-Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakerne får muskel- og skjelettplager. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant. - Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi muskel- og skjelettplager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Verneombud/ansattes representant skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. Arbeidsgiver skal kartlegge faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for psykiske plager hos arbeidstakerne. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for at arbeidstakerne får psykiske plager. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant - Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikofaktorer i arbeidet som kan gi psykiske plager hos arbeidstakerne. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Verneombud/ansattes representant skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. -Arbeidsgiver skal i samarbeid med bedriftshelsetjenesten utarbeide en plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten.

	- Arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet tas med på råd under både planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet.
Revisjon	
Forvaltningsrevisjon. Kapasitet og dekning i fastlegeordningen	Følgende status er gjort rede for til kontrollutvalg og Utvalg for helse og sosial i møtet 07.12.2022, sak 129/22: Funn: Basert på det som kommer fram i undersøkelsen anbefaler Deloitte at Bergen kommune setter i verk følgende tiltak: 1. Utarbeider en oppdatert plan for legetjenester der det tydelig fremkommer hva som er fastlegebehovet i kommunen (på kort og lang sikt) og hvordan kommunen skal sikre tilstrekkelig rekruttering for å møte behovet 2. Arbeider videre med å sikre tilstrekkelig kapasitet i fastlegeordningen, blant annet ved å: a) Sikre mer tilgjengelig informasjon til fastleger om hvilke tiltak som er etablert for å styrke fastlegeordningen, under dette sørge for en samlet oversikt over alle etablerte tiltak og kriterier for tiltak som er søknadsbaserte b) Evaluere om etablerte tiltak for å styrke fastlegeordningen fungerer etter intensjonen, og vurdere om det er behov for endringer i tiltak eller nye tiltak c) Sikre at alle fastleger som sier opp fastlegeavtalen eller sin stilling som fastlege så raskt som mulig blir kalt inn til samtale med kommunen for å kartlegge hva som er årsaken til oppsigelsen og deiblant forsøke å forhindre oppsigelse der det er mulig. d) Tydeliggjøre overfor fastleger hvordan og i hvilke tilfeller kommunen skal bistå med vikar, ev hvilke andre tiltak som kan settes i verk dersom det ikke er mulig å finne vikar e) Sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å følge opp fastlegeordningen, inkludert også tilstrekkelig kapasitet til å jobbe med utviklings- og kvalitetsforbedringsarbeid

Årsmelding 2022

	f) Følge med på fastlegenes tilgjengelighet for å sikre at fastlegene overholder fastsatte kvalitets- og funksjonskrav i regelverket, jf. § 7 i fastlegeforskriften 3. Identifiserer tiltak for å bedre dialog og samarbeid mellom kommunen og fastlegene 4. Vurderer å sende skriftlig informasjon til innbyggere som mister fastlege uten å få tilbudt ny slik at disse vet hvor de kan henvende seg inntil ny fastlege er tilbudt 5. Analysere klager som omhandler fastlegeordningen som del av kommunens kvalitetsforbedringsarbeid Bystyret vil få forelagt saken.
Forvaltningsrevisjon. Kvalitet i tjenester til hjemmeboende eldre	Revisjonen er bestilt, og ikke gjennomført i 2022.
Forvaltningsrevisjon. Kvalitet i tjenester ved to sykehjem	Revisjonen er bestilt, og ikke gjennomført i 2022.
Forvaltningsrevisjon. Brukerstyrt personlig assistent (BPA)	Følgende status er gjort rede for til kontrollutvalg og i bystyresak 328/22: Funn 1: Etater med ansvar for tildeling av BPA, vurderer behovet for å lage veileder, rutine eller dokument som enkelt gir samlet oversikt over relevant regelverk særskilt for saksbehandling av BPA saker. Status: Etat for vurdering og rehabilitering har utarbeidet en prosedyre hvor

	hele prosessen vedrørende BPA saksbehandling, tildeling og iverksettelse er beskrevet. De øvrige tre etatene som har ansvar for saksbehandling og tildeling av BPA er orientert om den nye BPA-prosedyren og forvaltningsenhetene har tatt den i bruk. Funn 2: Sikrer at overordnede kriterier som omhandler BPA er tilstrekkelig tydelige og veiledende for saksbehandlerne de er rettet mot. Status: BPA-kriteriene i prosedyren «Kriterier for tildeling av pleie og omsorgstjenester som tildeles av Etat for vurdering og rehabilitering" er revidert i henhold til gjeldende lovverk, forskrifter og retningslinjer, med det mål at kriteriene skal være tydelige og veiledende for alle som jobber med BPA- saker. Funn 3:Tydelig formulerer hensikten med og bakgrunnen for tildeling av timer til BPA som også forklarer hvordan normene skal benyttes slik at de er til nytte og ikke til hinder i arbeidet med å gjøre individuelle vurderinger av brukerne. Status: I den nye BPA- prosedyren beskrives hvilke normer som kan benyttes som et veiledende grunnlag for vurderinger. Det er samtidig presisert at normene kun er veiledende og at det alltid skal gjøres individuelle vurderinger basert på funksjonsnivå og livssituasjon. Funn 4: Gjennomgår tilgjengelig informasjon på kommunens nettsider for å sikre at denne viser til alle sentrale styringsdokument som er relevant for BPA, sikrer at informasjonen er i samsvar med regelverket og tydeliggjør at kommunen kan bistå med å samordne ulike assistentordninger. Status: Informasjon om BPA på Bergen kommune sin hjemmeside er våren 2022 blitt oppdatert i henhold til lovverk, forskrift og retningslinjer. Dette er gjort i samarbeid med kommunikasjonsavdelingen for å sikre brukervennlighet og lett forståelig språk. På hjemmesiden er det lagt ut informasjon om at kommunen kan bistå innbyggere med å samordne tjenester og sikre gode pasientforløp.

	Funn 5: Evaluerer hvilken informasjon som vil være nyttig å ha tilgjengelig for personer som ønsker å søke BPA og utarbeider en oversikt til bruk for saksbehandlere. Status: Det er utarbeidet et informasjonsskriv som beskriver arbeidsoppgaver til arbeidsleder, leverandør og kommune, leverandøroversikt og annen informasjon. Informasjonsskrivet ligger på kommunens hjemmeside og er lett tilgjengelig for personer som søker BPA og ansatte som jobber med BPA. Etat for vurdering og rehabilitering er nå pilot i BHO i arbeidet med Kanalstrategien. Fokusområder er blant annet å forenkle og spisse kontaktinfo på kommunens nettsider, gjennomgå kontaktinfo i brev og informasjonsmateriell og hvordan en kan få oversikt over hva innbyggere henvender seg om og spør om. Det siste er tenkt å brukes til forbedring av innholdet på nettsidene. Det er innledet et samarbeid med Handikapforbundet om hvordan brukermøtene kan bli bedre. Funn 6:Sikrer tilstrekkelig opplæring innenfor områder som saksbehandlere opplever som krevende knyttet til BPA Status: Det er iverksatt og gjennomføres fortløpende kompetansetiltak, med noe variasjon mellom etatene. -Det er 24.08.22 gjennomført opplæring om BPA for saksbehandlere i relevante etater i kommunen, der også omegnskommuner var invitert til å delta. -Jevnlig veiledning av BPA-saksbehandlere (hver fjortende dag). -Internundervisning med rådgiver og jurist to ganger i året for ansatte i etatene som jobber med BPA. -Undervisning av jurist i forvaltningslovverk og klagesaksbehandling. -Kurs i kommunikasjon: Motiverende intervju (MI). Funn 7:Vurderer hvordan kommunen kan bistå studenter for å hindre at de faller mellom offentlige støtteordninger Status: Saksbehandlerne skal ha kjennskap til hvilke støtteordninger som studenter kan ha nytte av. Etat for vurdering og rehabilitering vil ta initiativ til dialog med NAV for å øke egne ansatte sin kompetanse om NAV sine

	tjenester og regelverk. Personer som ønsker koordinator og/eller individuell plan skal henvises til Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering. Når det gjelder barn og unge er det samarbeid med skole og barnehage om mulig felles assistent på skole/barnehage og hjemme der det vurderes som hensiktsmessig. Funn 8: Sikrer at alle vedtak om BPA er basert på individuelle vurderinger og at kommunale normer ikke er til hinder for slike vurderinger Status: Alle brukere skal få individuell vurdering av BPA-søknaden basert på eget funksjonsnivå og livssituasjon. Normene er faglige normer som benyttes som utgangspunkt for utmåling av tjenesten. Jevnlige veiledninger skal gjøre saksbehandlerne tryggere på kommunale føringer og tilstrekkelig kompetanse og handlingsrom til å gjøre individuelle vurderinger. Saksbehandlingen er organisert slik at det er faste medarbeidere som saksbehandler BPA. Alle vedtak skal kvalitetssikres i alle ledd, dvs. først av aktuell enhet og deretter i etaten. Etat for vurdering og rehabilitering har en gruppe som deltar i læringsnettverket «Det gode pasientforløp» i regi av KS og Helsedirektoratet. Målet med arbeidet er å sikre brukernes behov for å møte helhetlige, koordinerte og trygge tjenester. Brukermedvirkning, samhandling internt og eksternt og effektiv ressursutnyttelse er sentrale tema i dette arbeidet. Funn 9: Sikrer at forvaltningslovens krav til saksbehandling blir etterlevd. Status: Etat for vurdering og rehabilitering har utarbeidet en egen saksbehandlingsprosedyre, en egen prosedyre som beskriver hele prosessen i BPA-saksbehandling samt sjekklister for å kvalitetssikre prosessen. Disse tiltakene skal, sammen med kompetanseheving om forvaltningslovverk og vedtak, sikre at forvaltningslovens krav til saksbehandling etterleves. KPMG har gjennomført revisjon av alle gyldige BPA vedtak. Funn 10: Sikrer at resultatene fra brukerundersøkelsene blir gjennomgått og benyttet til utviklingsarbeid i alle etater som fatter vedtak om tildeling av BPA Status: Resultatene er gjennomgått av aktuelle etater i BHO og BKSI som

	fatter vedtak om BPA. Byombudet er også orientert om resultatene. Svarene brukes aktivt videre for eksempel i forbedring av saksbehandlingsrutiner og brukermøter. Viser til følgende for mer informasjon: Bergen bystyre behandlet saken i møtet 23.11.2022 sak 328/22 og fattet følgende vedtak: Bystyret tar rapporteringen fra byrådsavdeling for helse og omsorg, om oppfølging av rapporten «Forvaltningsrevisjon av brukerstyrt personlig assistent (BPA)», til orientering.
Etat for tjenester til utviklingshemmede under Covid-19 Pandemien	Følgende status er gjort rede for til kontrollutvalg og i bystyresak 69/22: Funn 1: Gjør evalueringer av justeringer av tjenester og kompensierende tiltak som er iverksatt, og eventuelt justerer tiltak på bakgrunn av dette. Både brukere og pårørende bør involveres i dette arbeidet. Status: Justeringer av tjenestene i ETTU knyttet til Covid-19 er, trinnvis, blitt avsluttet i pandemiperioden og er nå følgelig justert tilbake til opprinnelig drift. Det er gjennom hele pandemiperioden gjort stadige vurderinger av behov for justeringer knyttet til den til enhver tid gjeldende pandemisituasjon. Funn 2: Vurderer hvilke tiltak som bør gjennomføres for å sikre at brukere av dagsentertjenesten kan transporteres til og fra tilbudet med smittevern hensyn til både brukere og ansatte ivaretatt. Status: Samtlige tiltak risikovurderes. Slik risikovurdering gjennomføres også for faktorer knyttet til den enkelte tjenestebrukers individuelle behov i forbindelse med transport, og dertilhørende mulighet til overholdelse av gjeldende smittevernsrutiner. Brukerne vil sikres transport til og fra dagsenter der omtalte tiltak vurderes å sikre brukenes behov, og en trygg transportsituasjon Funn 3: Evaluerer arbeidet med å sikre tilpasset (språklig), tilstrekkelig og god informasjon til brukere og pårørende under pandemien. Brukere og pårørende bør involveres i denne evalueringen.

Årsmelding 2022

	Status: Etaten arbeider med forbedring av pårørendesamarbeid, herunder kommunikasjon i et eget prosjekt som pågår frem til 31.05.2023. Videre er utarbeidelse av en forbedret kommunikasjonsstrategi pågående og tilknyttet beredskapsarbeid. Funn 4: Gjennomfører evaluering for å dokumentere og dele erfaringer fra pandemiperioden innen tjenestene. Både ledere, ansatte, brukere og pårørende bør involveres i en slik evaluering. Status: Evaluering er gjennomført gjennom undersøkelser og systematisk møtevirkosmhet gjennom hele pandemiperioden. Viser til følgende for mer informasjon: Bergen bystyre behandlet saken i møtet 30.03.2022 sak 69/22 og fattet følgende vedtak: Bystyret tar tilbakerapporteringene fra byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig, om oppfølging av rapporten «Forvaltningsrevisjon av tjenester til utviklingshemmede under covid-19-pandemien», til orientering.
Etat for tjenester til utviklingshemmede: Undersøke i hvilken grad det er etablert tilfredsstillende internkontroll knyttet til tjenestene som gis i bofellesskapene til utviklingshemmede i Bergen kommune for å sikre at tjenestene som gis er i samsvar med etablerte mål, krav til god kvalitet og i samsvar med regelverket	Pågående revisjon. Det er ikke mottatt rapport per. 05.01.23.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Statlige tilsyn	
Etat for barnehage: Tilsyn etter arbeidsmiljøloven. "Tilsyn- vedtak om pålegg"	Pålegg: - Arbeidsgiver må kartlegge de farer og problemer som kan påvirke arbeidstakernes fysiske eller psykiske helse og sikkerhet. På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for skade eller fare for arbeidstakerne. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant. - Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å redusere risikoforholdene i virksomheten. Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Verneombud/ansattes representant skal medvirke i utarbeidelsen av tiltak og/eller plan. Status: BBSI har iverksatt tiltak angående de påpekte forholdene. Det er blant annet gjennomført oppdaterte risikovurderinger og nye tiltak ble iverksatt. Blant annet er gulvbelegget skiftet, avfukter satt inn og lydabsorberende plater montert. BBSI vurderer påleggene som lukket.
Etat for skole: Tilsyn. Meldeplikt til barnevernet og internkontroll	Funn: Mangler ved internkontrollen. Pålegg: "Kommunen skal sikre at skulen og skuleeigar oppfyller meldeplikta til barnevernet, jf. opplæringslova § 15-3, jf. opplæringslova § 13-10, jf. kommunelova § 25-1. Kommunen skal sikre at: 1. Tilsette på skulane vurderer om vilkåra for å melde til barnevernstenesta er oppfylte. 2. Internkontrollen i kommunen blir tilpassa for å førebygge risikoen for at tilsette ikkje oppfyller meldeplikta til barnevernet. 3. Kommunen avdekker og følger opp med korrigerande tiltak, for å hindre eller førebygge risikoen for at meldeplikta til barnevernet ikkje blir oppfylt". Status: Svar til statsforvalteren med oversikt over tiltak ble sendt innen frist i januar 2023. Tiltak: Det er utarbeidet prosedyrer som skal bidra til å sikre at vilkårene i pålegget ivaretas av ansatte ledere og Etat for skole, samt tiltak for implementering av prosedyrene.

Årsmelding 2022

Etat for skole: "Tilsyn med kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø" (skjerpet aktivitetsplikt).	Funn: Mangler ved internkontrollen, Pålegg: - Kommunen må sikre at alle som arbeider på skolen oppfyller plikten til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen jf. opplæringsloven kapittel 9 og kommuneloven § 25 - Kommunen skal sikre at skolen og skoleeier oppfyller plikten til å undersøke saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, eller blir krenket av en som arbeider på skolen jf. opplæringsloven kapittel 9 og kommuneloven § 25. Status: Svar til statsforvalteren med oversikt over tiltak ble sendt innen frist i januar 2023. Tiltak: Det er utarbeidet prosedyrer og veiledere som skal bidra til å sikre at vilkårene i pålegget ivaretas av ansatte ledere og Etat for skole, samt tiltak for implementering av prosedyrene.
Etat for skole og Etat for spesialpedagogiske tjenester: Alternativ opplæringsarena	Endelig tilsynsrapport forelå 2. januar 2023. Funn vedrørende internkontrollen. Pålegg: - Bergen kommune må sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger som gjør rede for elevenes behov, og som tilrår et forsvarlig opplæringstilbud, i samsvar med opplæringsloven §§ 5- 3 og 5-4, og barnekonvensjonen artikkel 3 og 12 -Bergen kommune må sørge for å gjøre vedtak som oppfyller retten til spesialundervisning og saksbehandlingsreglerne i forvaltningsloven, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3, 5-4, forvaltningsloven §§ 2, 17, 23, 24, 25 og 27, og barnekonvensjonen artikkel 3 og 12" - Bergen kommune må sørge for at spesialundervisningen blir gjennomført i samsvar med vedtakene, jf. opplæringsloven §§ 2-1, 5-1, 5-5, 13-10, og rundskriv Udir-3-2010". Status: BBSI er i prosess med å utarbeide tiltak og vil gi tilbakemelding til statsforvalteren innen fristen i april 2023.

Årsmelding 2022

Etat for spesialpedagiske tjenester: "Utarbeide sakkunnige vurderingar" (pedagogisk psykologisk tjeneste)	Funn: PPT utarbeider ikke alltid sakkyndige vurderinger som er i tråd med opplæringslova §§ 5-3 og 5-4, forvaltningslova § 11a og barnekonvensjonen artikkel 3 og 12, før vedtak om spesialundervisning blir fattet. Pålegg: Kommunen må sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger av de særskilte behovene til eleven før det blir gjort vedtak om spesialundervisning, jf opplæringsloven §§ 5-3 og 5-4, forvaltningsloven § 11a og barnekonvensjonen artikkel 3 og 12. Kommunen må sørge for at: - PPT utarbeider sakkyndige vurderinger snarest mulig i de tilfellene opplæringslova krever det. De sakkyndige vurderingene må inneholde: - Redegjørelse av hvilket utbytte elevane har av den ordinære opplæringen - Redegjørelse og tilråding av hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene. - Redegjørelse og tilråding om hvilken opplæring som gir eit forsvarleg opplæringstilbod. Status: Det vil bli utarbeidet prosedyrer som skal bidra til å sikre at vilkårene i pålegget fra statsforvalteren ivaretas.
Etat for idrett: Tilsyn med forureining frå kunstgrasbaner i Bergen kommune	Rapport ikke mottatt
Kommunale tilsyn.	
Etat for barnehage: Stedlig tilsyn gjennomført av kommunens Barnehagemyndigheten jf. barnehageloven	Ingen alvorlige funn. Avvik blir fulgt opp av styrer og områdeleder. Tiltak iverksatt ut fra type avvik. Tiltak kan medføre at prosedyrer og veiledere blir oppdatert/opprette og delt med alle barnehagene.
Etat for barnehage: Tilsyn fra enhet Miljørettet helsevern i Etat for helsetjenester, etter forskrift om miljørettet helsevern	Ingen alvorlige funn. Avvik blir fulgt opp av styrer og områdeleder. Tiltak iverksatt ut fra type avvik. Tiltak kan medføre at prosedyrer og veiledere blir oppdatert/opprette og delt med alle barnehagene.

Årsmelding 2022

Etat for barnehage: Ikke statlige hendelsesbaserte tilsyn ut fra aktuelle lover og forskrifter	Ingen alvorlige funn. Avvik blir fulgt opp av styrer og områdeleder. Tiltak iverksatt ut fra type avvik. Tiltak kan medføre at prosedyrer og veiledere blir oppdatert/opprette og delt med alle barnehagene.
Revisjoner	

Etat for barnehage og Etat for spesialpedagogiske tjenester: Forvaltningsrevisjon av kvalitet i barnehager.	Rapporten forelå i oktober 2022. Konklusjon: "Forvaltningsrevisjonen viser at Bergen kommune har etablert et systematisk og planmessig arbeid for å sikre kvalitet i de kommunale og private barnehagene i Bergen kommune. Kommunen har også etablert gode system for å sikre tilstrekkelig kompetanse i de kommunale barnehagene, og barnehagene lykkes i all hovedsak med å ivareta et tilfredsstillende pedagogisk tilbud til barna i de kommunale barnehagene. Bergen kommune ved barnehagemyndigheten sikrer veiledning og tilsyn med de kommunale og private barnehagene i kommunen. Deloitte finner blant annet at det blir gjennomført tilsyn i samsvar med krav og rutiner for dette, og at barnehagemyndigheten dokumenterer og følger opp avvik som blir avdekket gjennom tilsyn. Samtidig viser undersøkelsen at Bergen kommune har flere utfordringer som påvirker eller kan påvirke kvaliteten i de kommunale barnehagen" (s.98) som utfordringer med blant annet å finne tilstrekkelige bemanning i barnehagene, ikke fullgod oversikt over kompetansebehov internt i barnehagene, evalueringer av det pedagogiske arbeidet internt i barnehagene, sikre foreldreråd i alle de kommunale barnehagene. Revisjonen ga flere anbefalinger. Anbefalinger. Bergen kommune: 1. Sikrer et forsvarlig arbeidsmiljø for de barnehageansatte, blant annet ved å sikre tilstrekkelig bemanning i de kommunale barnehagene. 2. Følger opp påpekte utfordringene med kommunens bemanningstjeneste. 3. Tilrettelegger for at det blir meldt fra ved manglende bemanning i de kommunale barnehagene, samt sikre at dette blir fulgt opp. 4. Vurderer, sammen med de kommunale barnehagene, hvordan barnehageeier best mulig kan legge til rette for at det blir tilbudt relevante kompetansetiltak, samt hvordan man skal legge til rette for at ansatte i barnehagene kan delta i kompetansehevingstiltakene. 5. Sikrer at det er etablert årsplan i alle barnehager og at disse blir lagt ut på barnehagenes nettsider. 6. Sikrer at alle ansatte i barnehagene tar del i vurderingsarbeidet av barnehagens pedagogiske arbeid. 7. Sikrer at det er etablert foreldreråd i alle kommunens barnehager. 8. Sikrer at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet tilrettelagt barnehagetilbud i henhold til §37 i barnehageloven. 9. Sikrer at det er etablert tilstrekkelig internkontroll innen spesialpedagogiske tjenester. Status: BBSI slutter seg til anbefalingene, og er i prosess med å utarbeide tiltak som blant annet

	kompetanseplaner, nye risikovurderinger, et bedre system for å holde oversikt over benyttede og ubenyttede timer iht. vedtak om spesialpedagogisk hjelp m.m. (s.104). Etat for spesialpedagogiske tjenester har fra 2023 fått tilført ressurs for å styrke arbeidet med internkontroll.

Etat for skole: Forvaltningsrevisjon. Arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og ansatte i grunnskolene i Bergen.	Rapporten forelå i desember 2022. Konklusjon: "Forvaltningsrevisjonen av trygt og godt miljø for elever og ansatte i grunnskolene i Bergen kommune viser at det fra skoleeiers side er gjort et betydelig arbeid de senere årene både for å sikre gode system og rutiner for å ivareta elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, og at det arbeides med en rekke systematiske tiltak for å forebygge og håndtere situasjoner som involverer vold og trusler. Også på den enkelte skole arbeides det i stor grad systematisk og målrettet både med å ivareta elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, og med utfordringer relatert til vold og trusler. Samtidig viser forvaltningsrevisjonen at det er behov for å styrke arbeidet ytterligere på flere områder" (utdypes s.81). Anbefalinger- Bergen kommune. 1. Sørger for at alle skoler i kommunen har tydelige mål og planer for det forebyggende skolemiljøarbeidet, og at det gjennomføres systematiske evalueringer av det forebyggende arbeidet ved skolene. 2. Sørger for at det opprettes skolemiljøutvalg ved alle skolene i kommunen, og vurderer tiltak for å sikre at alle deler av informasjonsplikten til elever og foreldre etter oppl. § 9 A-9 blir ivaretatt. 3. Vurderer tiltak for å sikre at resultater fra Elevundersøkelsen og ev. andre trivselsundersøkelser følges opp på en god måte, og blir benyttet som grunnlag for å vurdere målrettede tiltak som ledd i det forebyggende skolemiljøarbeidet. 4. Evaluerer arbeidet med forebygging av digitale krenkelser, og vurderer tiltak som kan bidra til økt systematisering av det forebyggende arbeidet på dette området. 5. Iverksetter tiltak for å sikre at prosedyrer for aktivitetsplikten blir fulgt ved skolene, og for at alle ansatte er kjent med den skjerpede aktivitetsplikten og prosedyrer knyttet til denne. 6. Følger opp skolenes bruk av mal for aktivitetsplan, og sikrer at det blir utarbeidet en aktivitetsplan i tilfeller der det skal iverksettes tiltak i en sak. 7. Sikrer at det iverksettes tiltak for å tydeliggjøre og informere ytterligere om dokumentasjonsplikten og hva denne innebærer. 8. Sørger for at det blir gjennomført systematiske evalueringer av arbeidet rettet mot å forebygge og håndtere situasjoner som involverer vold og trusler, som grunnlag for å vurdere behov for ytterligere eller andre tiltak. Under dette: a) Sørger for at det blir gjennomført risikovurderinger knyttet til vold og trusler ved alle skoler der arbeidet kan medføre fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold. b) Sørger for at det blir gitt nødvendig opplæring og øvelse i forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner, ved arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold. 9. Vurderer tiltak for å redusere underrapporteringen av avvik ved skolene, og sørger for at alle avvik behandles i tråd med gjeldende prosedyrer.

	10. Sikrer at arbeidstakere som utsettes for vold og trussel om vold får nødvendig oppfølging, og at kommunens rutiner og prosedyrer for oppfølging av involverte i slike situasjoner følges. Status: BBSI har det siste året utarbeidet en rekke nye prosedyrer på området. Implementeringen av disse vil fortsette i 2023. BBSI vil i tillegg utarbeide tiltak som svarer på anbefalingene til revisor (s.84).

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Tilsyn ved Vest 110-sentral	Avvik 1: Nødmeldesentralen har ikke utarbeidet en årlig plan for øvelser på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen. Avvik 2: Nødmeldesentralen har mangelfull dokumentasjon av øvelsene. Dokumentasjonen skal omfatte hvorfor, hva og hvordan det ble øvd, hvem som deltok, evaluering og hvordan eventuelle læringspunkter skal følges opp av nødmeldesentralen. Avvikene er lukket av DSB.
Revisjon	
Revisjon fra Mattilsynet på vannforsyningen i Bergen (Risnes vannverk og Bergen vannverk) 18. mai 2022	Ikke funnet forhold i revisjonen som trenger oppfølging fra Mattilsynets side, se rapport av 23.05.22, dok. 2018/18620-39
Revisjon fra Mattilsynet på vannforsyningen i Bjørnafjorden kommune 28. september 2022	Ikke funnet forhold i revisjonen som trenger oppfølging fra Mattilsynets side, se rapport av 30.09.22, dok. 2022/193732-1
Forvaltningsrevisjon: Klimarisiko – forebygging og beredskap. Deloitte	Rapport er ikke mottatt ultimo januar

Årsmelding 2022

Forvaltningsrevisjon for klima- og miljøtiltak i Bergen kommune v/ Deloitte	Ingen konkrete avvik / forbedringsforslag rettet til Bymiljøetaten
Intern HMS revisjon: Bergen Kommune - Bymiljøetaten v/ Wergeland bedriftsutvikling AS	Avvik 1: BME kan ikke dokumentere en helhetlig HMS risikoanalyse som dekker alle sikkerhetsmessige forhold som omfatter alle BME sine aktiviteter. BME innhenter ikke risikovurderinger fra leverandører på (Park & veidrift og prosjekter) og på enkelt områder vil det da ikke være en gjeldende risikovurdering. Avvik 2: SHA-planen i Nygårdspark prosjektet ble utarbeidet i planlegging og prosjekteringsfasen. SHA-planen er ikke oppdatert gjennom faser i prosjektet.
Forvaltningsrevisjon av nedlagte kommunale avfallsdeponi i Bergen kommune v/Deloitte : avvik med referanser til lovkrav	Konklusjoner og anbefalinger: Brudd på krav = avvik: Avvik 1.Det er Deloitte's vurdering at Bergen kommunen ikke har ivaretatt sin plikt etter forurensningsloven til å stanse, fjerne eller begrense virkningen av allerede inntrådt forurensning fra nedlagte deponier der det ikke er gjennomført tiltak. Kommunen har etter forurensningsloven § 7 plikt til å hindre at forurensning skjer fra deponier der kommunen har vært driftsansvarlig. Avvik 2. Deloitte's stiller videre spørsmål ved om kommunens utsettelse av miljøtekniske grunnundersøkelser og nødvendige miljøsikringstiltak i tilfeller der forurensningen er kjent, medfører brudd på forurensningsloven. Etter Deloitte's vurdering gir bestemmelsene i forurensningsloven § 7 ingen frist for å iverksette tiltak.Avvik 3. Brudd på plikten til å iverksette tiltak for å hindre forurensning kan medføre straff i form av bøter og overtredelsesgebyr, jf. forurensningsloven §§ 78 og 80. Avvik 4: . Etter Deloitte's vurdering, medfører det ikke riktighet at det ikke påhviler kommunen lovkrav relatert til utslipp fra gamle deponier der kommunen har vært driftsansvarlig, og det er deponert kommunalt avfall(Forurensningsloven) Avvik 5: Etter Deloitte's vurdering, er det tre forhold som tilsier at kommunens finansiering av tiltak ved nedlagte avfallsdeponier kan innebære brudd på selvkostregelverket for kommunale avfallstjenester
Forvaltningsrevisjon Klima- og miljøtiltak	Deloitte anbefaler: Kommunens enheter har ikke god nok oversikt over kommunens klimamål. Det har ikke vært jobbet systematisk med oppfølging av klimavedtak.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	
Tilsyn og revisjoner (navn rapporter)	Kort beskrivelse av status (alvorlige funn)
Tilsyn	
Etat for sosiale tjenester - Tilsyn fra Arbeidstilsynet etter drap på NAV Årstad	1. Pålegg - HMS-arbeid - kartlegging og risikovurdering 2. Pålegg - HMS-arbeid - tiltak og plan 3. Pålegg - HMS arbeid - avviksrutine 4. Pålegg - Verneombud - tatt med på råd 5. Pålegg -Verneombud - opplæring 6. Pålegg - HMS-arbeid - ansvar for andre arbeidstakere enn egne 7. Pålegg - Samordning - HMS-arbeid - skriftlig avtale Status: Det er gjort risikovurderinger av nye NAV-lokasjoner og andre virksomheter i etaten, der blant annet "våpen" er tatt inn som eget risikoelement. Det er opprettet sikkerhetsgrupper på alle NAV-lokasjonene, og dette vil også bli etablert i de andre resultatenhetene. Det fremgår i pålegget at det skal brukes ekstern bistand, og det jobbes nå med å avklare hva ekstern innebærer. Den 17.12 ble det gitt en skriftlig tilbakemelding til Arbeidstilsynet etter tilsynsrapporten. Den 12.01.22 mottok Bergen kommune oppfølging av tilsyn, hvor det kom frem at pålegg 5 og 7 var lukket, mens resterende pålegg skal gis en tilbakemelding på innen 01.03.22.

Årsmelding 2022

Etat for sosiale tjenester - Tilsyn fra Arbeidstilsynet NAV Bergenhus (2022)	1 Pålegg - Samordning - HMS-arbeid - skriftlig avtale 2 Pålegg - Psykososiale og organisatoriske faktorer – kartlegging og risikovurdering 3 Pålegg - Psykososiale og organisatoriske faktorer – plan og tiltak 4 Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Status: Arbeidstilsynet gjennomførte høsten 2022 et tilsyn ved NAV Bergenhus i forbindelse med landsomfattende tilsyn ved NAV kontorene. Den 15.12.2022 varslet Arbeidstilsynet fire pålegg til NAV Bergenhus, kommunal del. Det ble gitt en skriftlig tilbakemelding til Arbeidstilsynet hvor en ny skriftlig avtale om samordning av HMS-arbeidet ble vedlagt. I avtalen fremkom det på hvilke områder kommunal og statlig leder skulle samordne HMS-arbeidet på kontoret samt hvilken av de to lederne som var ansvarlig for samordningsarbeidet gjeldende år. Pålegget om samordning av HMS-arbeidet ble lukket av Arbeidstilsynet. En egen koordinerende HMS-gruppe på etats- og regionnivå vil fremover bistå NAV Bergenhus med å lukke de øvrige påleggene som omhandler kartlegging, plan og tiltakssetting knyttet til Psykososiale og organisatoriske forhold, samt vold og trusler om vold og uheldige belastninger. Hovedverneombud i begge linjer deltar i dette arbeidet.
Etat for sosiale tjenester - Systemtilsyn fra Statsforvalteren NAV Bergen sør, vest, nord og Årstad (2022)	NAV Bergen nord, NAV Bergen vest, NAV Bergenhus og NAV Årstad har gjennomført egenvurdering med tilbakemelding til Statsforvalteren. Status: Statsforvalterens tilbakemelding av 22.09.22: Ingen videre oppfølging av NAV Årstad Statsforvalterens tilbakemelding av 22.09.22: Ingen videre oppfølging av NAV Bergen vest.
Etat for sosiale tjenester - Systemtilsyn fra Statsforvalteren NAV Bergen sør, vest, nord og Årstad (2022)	NAV Bergen nord, NAV Bergen vest, NAV Bergenhus og NAV Årstad har gjennomført egenvurdering med tilbakemelding til Statsforvalteren. Status: Statsforvalterens tilbakemelding av 22.09.22: Ingen videre oppfølging av NAV Årstad Statsforvalterens tilbakemelding av 22.09.22: Ingen videre oppfølging av NAV Bergen vest.

Årsmelding 2022

Etat for barn og familie - Systemtilsyn Statsforvalteren barnevernstjenesten Fyllingsdalen og Laksevåg	På bakgrunn av avvikene i individtilsynene og Systemtilsyn med Barneverntjenesten i Fyllingsdalen og Laksevåg, har det blitt gjennomført en revisjon av prosedyrer som skal forhindre avvik i barneverntjenestene. Status: Avsluttet 24.03.22 Iverksatte tiltak er evaluert, det er gjort stikkprøver i enkeltsaker, gjennomført intervju med noen kontaktpersoner og hatt evalueringsmøter med barnevernssjef, avdelingslederne og juridiske rådgivere. Evaluerer viser en positiv utvikling på flere områder. Meldinger blir vurdert og gradert etter alvorsgrad, vurderinger og beslutninger dokumenteres det er framdrift i sakene. Avdelingsledere, jurister og barnevernsleder er koblet på sakene gjennom den etablerte møtestrukturen og fast veiledning. Ansatte i tjenesten har gjennomført kurs i regi av Bufdir, og flere medarbeidere går på videreutdanning om barnets beste. Statsforvalteren forventer at ledelsen gjennom sin styring og kontinuerlige forbedringsarbeid følger med på at tjenesten sin praksis er forsvarlig.
Etat for barn og familie - Individtilsyn barnevern Statsforvalteren	Funn i avsluttede individtilsyn: Det ble gjennomført 18 tilsyn i Etat for barn og familie i 2022. I 5 av disse ble det ikke avdekket lovbrudd. Det ble avdekket brudd på forsvarlige tjenester i form av *) svikt i samarbeid internt og eksternt, *) mangelfull medvirkning, *) manglende dokumentasjon av oppfølging og faglige vurderinger, *) Ikke fått helsetilbud, *) mangelfull utredning av hjelpebehov, *) manglende oppfølging av bekymringsmeldinger. Noen av funnene var av alvorlig karakter, og strakstiltak ble iverksatt. Status: På bakgrunn av avvik på manglende medvirkning og dokumentasjon har prosedyrer og prosesskart blitt revidert og nye er utarbeidet. Tilsyn er fast tema i EKU og i halvårsrapporter fra tjenesten. Dette er også fast tema i juristnettverket og ledernetverk. Det er opprettet byomfattende mottak for meldinger.

Årsmelding 2022

Etat for Psykisk helse og rustjenester - Individtilsyn, systemtilsyn og farmasøytiske tilsyn.	Det ble gjennomført 20 tilsyn ved etat for psykisk helse og rustjenester . Det ble ikke avdekket alvorlige avvik i 2022. Status: Tilsyn er besvart ut og lukket, ingen pågående.
Etat for barn og familie - Forvaltningsrevisjon barnevern 2021-2022	Svar fra forvaltningsrevisjon for barnevern 2021-2022 kom i april 2022. Revisjonen inneholdt 14 forbedringsforslag. Det er en omfattende oppgave å iverksette og kvalitetssikre det utviklings- og forbedringsarbeidet som nå er nødvendig i barnevernet. Arbeidet innbefatter strukturelle endringer som for eksempel å utarbeide felles rutiner i enhetene for etterlevelse og kontroll, kulturelle oppgaver knyttet til leder – og medarbeiderutvikling og systematisk kvalitetsheving gjennom økt kompetanse, mindre turnover og tydelige roller – og avklaringer. Status: Byrådsavdelingen har høsten 2022 satt av omfattende ressurser i samarbeid med etaten for å utarbeide en målrettet plan for forbedring- utviklingsarbeid i tråd med Deloitte sine anbefalinger. Etat for barn og familie har sammen med enhetslederne operasjonalisert den delen av strategien etaten har ansvar for å gjennomføre. For å iverksette utviklings- og forbedringsarbeidet oppretter etaten fire arbeidsgrupper for 1) kvalitet og intern kontroll, 2) ledelse og virksomhetsstyring, 3) rekruttere og beholde medarbeidere og 4) HMS. Det er formulert egen målsetning og eget mandat for hver av arbeidsgruppene som er godkjent av kommunaldirektør.

Årsmelding 2022

Tilsyn	
Tilsyn etter Integreringsloven (Statsforvalteren)	Pågående (foreløpig tilsynsrapport ventet ved årsskiftet 22/23)
Revisjoner	
Eierskapskontroll av eierskapsmeldingen	Byrådsavdelingen arbeider med oppfølging av aksjeselskapene innen kulturfeltet og følger anbefalingene som gitt i forvaltningsrevisjonsrapport knyttet til eierskapskontroll, herunder utarbeidelse av risikovurderinger i forkant av generalforsamlinger.

Klima, miljø og Grøn strategi

Ny Grøn strategi

Kommunen jobba i 2022 med å lage ein ny versjon av Grøn strategi. Den blei vedtatt av bystyret 25.januar 2023. Dette er ein reindyrka klimastrategi, der visjonen er at Bergen skal vera ein pådrivar for ei offensiv, radikal og rettferdig klimaomstilling, slik at alle i Bergen kan leve gode liv med låge klimagassutslepp i eit endra klima.

SJÅ VIDEO: Klimaflyktningar og kollektivtrafikk: Slik prioriterer Bergens niendeklassingar

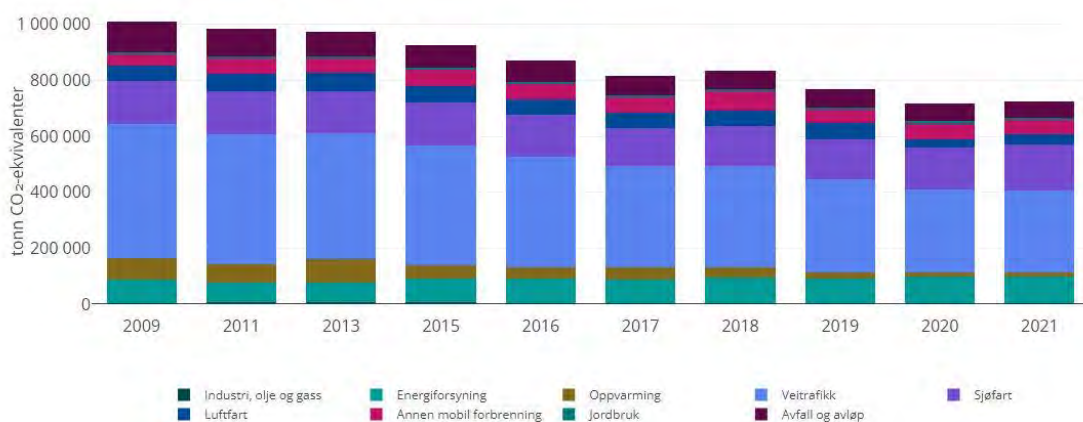
Byrådet la utkastet til ny Grøn strategi på høyring i juni 2022. Det kom 44 innspel. I tillegg inviterte kommunen til å lage gjestebod. Dette er ei medverknadsform der kven som helst kan invitere til eit uformelt møte, for å diskutere eitt eller fleire klimatema. Etterpå sende gruppene ei oppsummering av diskusjonen til kommunen. 87 grupper deltok på gjesteboda.

Parallellt med arbeidet med Grøn strategi fekk kommunen gjennomført ein forvaltningsrevisjon av klima- og miljøtiltak. Revisjonen viser at klima og miljø er høgt på agendaen i kommunen. Det er lagt fleire klare føringar for korleis kommunen skal arbeide for å redusere sine klimagassutslepp og negativ påverknad på miljøet. Klimamåla som var sette for 2020 blei likevel ikkje nådde, og revisjonen peikar blant anna på at kommunen må jobbe meir systematisk. Kommunen er no i gang med å følge opp tiltaka som er tilrådde i rapporten. Mykje av arbeidet blir gjort gjennom rullering av handlingsdelen til Grøn strategi og kommunen sin interne klima- og miljøplan.

I 2022 har Bergen kommune jobba etter 2016-versjonen av Grøn strategi.

Klimagassutslepp i Bergen

Dei direkte klimagassutsleppa for kvar kommune i Noreg blir rekna ut av Miljødirektoratet. Dei nyaste tala gjeld 2021 og viser at i Bergen gjekk utsleppa opp med ein prosent. Totalt har Bergen hatt ein nedgang på 28 prosent mellom 2009 og 2021.

Grafikken viser utviklinga av klimagassutslepp i Bergen frå 2009 til 2021. Tala for 2022 kjem først til neste år. Grafikk: Miljødirektoratet

Sjølvs om utsleppa frå vegtrafikken framleis går ned, sørgde auka sjø- og luftfart for at klimagassutsleppa gjekk opp i Bergen kommune. Auka transport i 2021 i forhold til pandemiåret 2020 er den viktigaste årsaka.

Versjonen av Grøn strategi, som var gjeldande i 2022, var delt i fem delar med mål og tiltak for kvar del. Først i dette kapittelet kan du lese om desse fem delane. Deretter kjem eit avsnitt om kommunen sin klimarekneskap og til slutt eit avsnitt om luftkvaliteten i 2020.

Grønt næringsliv

Målet i den nye Grøn strategi er at Bergen skal vera eit lågutsleppssamfunn i 2030. For å bidra til dette og for å tilpasse seg det marknaden forventar, må næringslivet gjennom betydeleg omstilling. Norske kommunar og fylkeskommunar tar i aukande grad ei aktiv rolle i det grønne skiftet. Ambisiøse klimamål blir vedtekne, og i tillegg er innovasjon og næringsutvikling høgt prioritert. Omgrepet *grøn konkurransekraft* koplar klimaarbeid og næringsutvikling saman. Gjennom prosjektet Grøn konkurransekraft i kommunar (GKiK) skal ein utvikle og teste eit indikatorsett for å måle og prognostisere berekraftsindikatorar for ulike næringar på kommunalt, regionalt og fylkeskommunalt nivå. Bergen kommune, ved næringsseksjonen, er partner på vegne av Bergen kommune.

I 2022 lanserte Bergen kommune ei eiga grøn tilskotsordning for næringsutvikling. Ordninga er særleg retta mot omstilling av eksisterande verdikjeder og mot utvikling av nye, berekraftige verdikjeder.

Gjennom denne, og andre tilskotsordningar, har Bergen kommune i 2022 støtta fleire tiltak som handlar om grøn og berekraftig næringsutvikling.

Her er nokre eksempel:

NIVA og Bioregion Institute fekk midlar til å kartlegge moglegheiter for å fremme og sikre eit biologisk mangfald gjennom naturpositive løysingar for vårt kystøkosystem. Prosjektet har som hovudmål å redusere avfall og forureining, gjenbruke biomateriale, beskytte og fremme det vakre i havet, i tillegg til kompetansebygging for å forstå livet i havet.

Social Impact lab fekk støtte til prosjektet *Inner Development Goals*. I prosjektet er det etablert ein hub som (i) bringar menneske saman til aktivitetar for å utforske kapasitet til endring og slik mobilisere til meir berekraftig handling, (ii) deler god praksis og bidrar til å spreie verktøy og metodar globalt, og (iii) støttar sosial innovasjon og sosiale entreprenørar i arbeidet med komplekse utfordringar.

Fleire aktørar i Noreg, og spesielt på Vestlandet, har i over 15 år jobba med ulike problemstillingar rundt karbonfangst- og lagring (CCS), og i seinare tid også sett på moglegheiter for bruk (utilisation) av karbon (CCU). Bergen kommune støtta NORCE for å gjennomføre Vestland CCUS 2022. Dette er eit arrangement som skal vise fram mest mogleg av CCUS- forskning, næring og samarbeid i vår region, fremme dialog og vidareutvikling og nasjonal verdiskaping innanfor tematikken.

Stiftinga Lystgården fekk støtte til å markere FN-dagen for berekraftig gastronomi med eit ope publikumsarrangement på Lystgården. Dagen understreka verdien av berekraftig gastronomi for å nå FN sine berekraftsmål, gjennom å fremme utvikling i jordbrukssektoren, mattryggleik, ernæring, berekraftig matproduksjon og bevaring av biologisk mangfald.

Klynga NCE Seafood Innovation fekk støtte til å etablere Sjømatnæringens sirkulærøkonomiprogram. Prosjektet skal, blant anna, bidra til berekraftig utvikling og vekst i sjømatnæringa, sirkulære løysingar som reduserer klima- og miljøutfordringar samt meir berekraftig bruk og forvaltning av havet, eksempelvis gjennom biprodukt og restråstoff som får nytt liv.

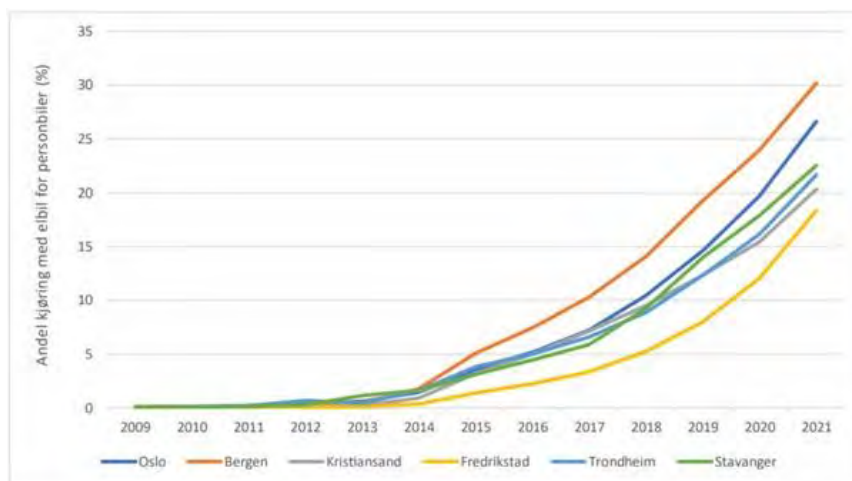
Transport og mobilitet

SJÅ VIDEO: Ein kjøretur med Bybanen frå sentrum til Fyllingsdalen:

Vegtrafikken er fortsatt den største kjelda til klimagassutslepp i Bergen, og den står for 40 prosent av alle utslepp.

Samtidig har utsleppa frå vegtrafikken gått ned år for år sidan 2009, og trenden held fram i 2021. Utsleppa blei kutta med to prosent.

Utslepp frå personbilar er halvert på ti år i Bergen. Nær alle nye personbilar som blir selde i Bergen, 96 prosent, er no elektriske. Utslepp frå varebilar og tunge kjøretøy har derimot gått opp i perioden 2020-2021. Det er behov for betre verkemiddel for desse typane av kjøretøy.

Utvikling i elbilandel blant personbilar viser at Bergen har lege i front heilt sidan 2014.

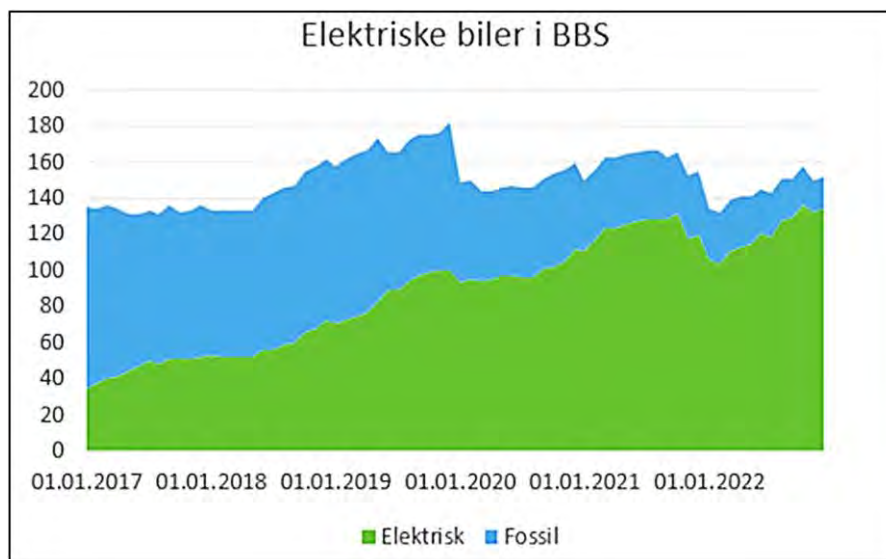
Grafikk: Miljødirektoratet

Kommunen har i 2022 halde fram arbeidet med å legge til rette for meir bærekraftig transport. Bymiljøetaten har ferdigstilt fem nye mobilpunkt. Målet med mobilpunkt er å gjere miljøvenlege mobilitetsløysingar synlege og tilgjengelege. Mobilpunktka kan innehalde slikt som ladarar for bildeleilar, sykkelparkering, bysyklar og ulike betringar av forholda for gåande og syklande. Talet på reserverte bildeingsplassar er dobla i løpet av året. Kommunen har gitt tilskot til ladeinfrastruktur for sameige og burettslag til elektrifisering av næringstransport.

Ein rapport frå TØI i 2022 viste at ein delebil erstattar opptil 15 privatbilar i Bergen. Bymiljøetaten har lagt til rette for over hundre reserveplassar i Bergen. Foto: Margrethe Vikan Sæbø

Einingane som ligg under Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tenester er blant dei med stort transportbehov. Her har fleire investert i elektriske sykklar og el-sparkehjul. Byrådsavdelinga har ein bilpark med ein god auke i delen av elbilar som blir brukt i tenesta, slik denne grafikken illustrerer:

Utviklinga av talet på elektriske og fossildrivne bilar i tenestene som høyrer til Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tenester.

Byrådsavdelinga vil framover vurdere moglegheita for sambruk på tvers av einingar. Vidare nyttar tilsette offentlig kommunikasjon der det er mogleg. Byrådsavdelinga melder og at digital samhandling ved hjelp av plattformer som Planner, Sharepoint og Teams har redusert transportbehovet og lagt til rette for effektiv utnytting av ressursane.

I Byrådsavdeling for helse og omsorg er Etat for heimebaserte tenester ei eining med stort transportbehov. Her må idealet om færrest mogleg bilar vurderast opp mot behovet for effektivitet og demografiske realitetar. Talet på bilar har auka dei siste åra, men samstundes blir stadig fleire av bilane elektriske. Ved utgangen av 2022 var delen elbilar 93 %.

I kommunen si verksemd er det også viktig å redusere transportbehovet. Eit døme er Kommuneadvokaten, som held til i leigde lokale, men sentralt plassert med gangavstand til Rådhuskvartalet, Gulating lagmannsrett og Bergen tingrett. Arbeidet medfører slik beskjedne transportkostnader, og oftast bruker tilsette kollektivtransport ved behov. Dei tilsette har og tilgang til sykkelparkering i kjellaren og i Rådhuskvartalet.

Eit anna døme er tolketenesta, som har auka bruken av tolking via telefon, Teams og liknande vesentleg i 2022. Dette reduserer transportbehovet for alle involverte.

Energi i bygg

Etat for bygg og eigedom har som mål å redusere energiforbruket i forvalta bygg med 15 % innan 2020 og med 25 % innan 2030. Reduksjonen er samanlikna med snittet for 2015, 2016 og 2017.

Innsparinga for 2022 var 12 % samanlikna med basislinja.

Det trengst høg teknisk kompetanse for å finjustere drifta av dei tekniske anlegga. Det er omfattande å gå gjennom alle dei rundt 300 sentrale driftsanlegga i detalj. I fleire bygg har etaten vedlikehaldsteknikarar som kontinuerleg jobbar med å optimalisere drift og redusere energiforbruk med gode resultat.

I 2023 vil Etat for bygg og eigedom halde fram med ENØK-tiltak på bygga. Dette vil blant anna vera installasjon av varmepumper, etterisolering, nye ventilasjonsanlegg, bytte til roterande varmegjenvinnarar, byte av kjøleanlegg, LED-lys, solcelleanlegg og oppgradering av styring og automasjon.

Etat for boligforvaltning har i 2022 hatt særskilde vedlikehaldsprosjekt knytt til energisparing. Gjennom øyremerka ENØK-midlar har etaten bytt vindauge og tak på totalt 5 objekt av ulik storleik: Løvestakkveien og Firdagaten, Øvre Stadionsvei 15-17, Adolph Bergs vei 35, 37 og 41, Leirvikåsen og Bjørnsonsgate 4.

Målet har vore betre isolasjon og dermed lågare straumbruk for bebuarane. I tillegg har fleire av etaten sine ordinære vedlikehaldsprosjekt i blant anna Løvestakklien, Øvstunvegen og Solheimslie skifta ut vindauge for å redusere bebuarane sin straumbruk.

Når det gjeld kommunale idrettsanlegg har Byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett skaffa nytt lysstyringssystem. Dette vil gi noko energieffektivisering. Det er likevel behov for ei omfattande oppdgradering av eksisterande flomlysanlegg til LED. Lyskjeldene som blir brukt i dag er halogenpærer. Dette er gamal teknologi som ikkje er i produksjon, og som allereie no er vanskeleg å få tak i.

Fleire einingar i Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tenester leiger lokale frå utleigarar som er miljøsertifiserte, og det er gjort tiltak i samsvar med kommunen sin standard for temperaturstyring. Det blir brukt sensorstyrte lyskjelder, energipærer og miljøstasjonar/kjeldesortering.

Ei nyvinning i 2022 var elles kommunen si tilskotsordning for etablering av solcelleanlegg. Burettslag, sameige og private næringsbygg kunne søke om pengar. Kommunen ga tilsegn om til saman seks millionar kroner, delt på 24 mottakarar.

Forbruksmønster, avfall og ressursar

I 2016-versjonen av Grøn strategi var tre strategiar valde for å minske klimapåverknaden frå forbruk og avfall: For det første må klimaeffekten av forbruk reduserast, avfallsmengda må kuttast og gjenbruken aukast. Avfallet må utnyttast som ressurs. I tillegg har kommunen følgd opp blant anna tiltaksplanen mot plast og marin forøpling, samt interne planar om blant anna kutt i matsvinn, planar som er grunngjeve med miljøomsyn i tillegg til klimaomsyn.

Ei viktig satsing har vore å jobbe for at innbyggjarane skal vite korleis forbruk, avfall og utnytting av ressursar virkar på klimagassutslepp, og korleis dei kan gjera klimavenlege val. Her kan Gjenbruksuken 2022 trekkjast fram som eit døme. Denne kunne igjen arrangerast, etter to år med pandemi der dette ikkje var mogleg. Gjenbruksuken var også i 2022 eit samarbeid med Klimaetaten i kommunen, BIR og ei lang rekkje frivillige aktørar. Tema denne gongen var tekstilar, og arrangementa samla fleire tusen deltakarar frå 21. til 27. november.

SJÅ VIDEO: Høgdepunkt frå Gjenbruksuken 2022

Vidare har Bergen kommune gjennom ordninga «Klima- og miljøtilskot» gitt stønad til ei rekkje lokale prosjekt og initiativ som har hatt som mål å bidra til å meir reparasjon, gjenbruk og deling i bergenssamfunnet.

Kommunen har i 2022 halde fram arbeidet med å minske avfallsmengdene frå eiga drift, blant anna når det gjeld mat. Etat for sjukeheimar i byrådsavdeling for helse og omsorg fekk i 2020 oppdrag med å redusere matsvinn i sjukeheimane. Arbeidet starta på to sjukeheimar i 2021, der forskingsstiftinga NORSUS bisto.

Resultatet av dette arbeidet blei nytta til å involvere samtlege kommunale sjukeheimar i 2022. Erfaringa viser at det trengst klare roller på bestilling og tillaging av mat. Dei som har lukkast best er der det har vore god kompetanse i sluttillaginga av måltida. Dette fortel at kommunen må arbeide vidare med det vi kallar matvertsfunksjonen.

Det må også vera eit klart mål at dei 13 private ideelle sjukeheimane blir tatt med i det vidare arbeidet. Samtidig ser vi at det er eit kontinuerlig arbeid å vidareføre god praksis og tenking. Lukkast vi med dette, vil sjukeheimane kunne redusere matsvinnet med fleire titals tonn årleg. Det er også grunn til å tru at dei meir enn 3000 tilsette i etaten tar med seg gode vanar heim til sine hushaldningar.

Byrådsavdeling for helse og omsorg følgjer elles krava som er fastsett av Innkjøp konsern, men har i tillegg ekstra merksemd på miljøkrav når det gjeld innkjøp av matlevering. Det gjeld blant anna krav om mindre kjøt. Dette er forankra i handlingsplanen "Maten servert".

Bergen offentlige bibliotek opna Bærekraftslaben på hovudbiblioteket i 2022, og har gjennomført tekstilreduserande tiltak. Biblioteket gjennomfører arrangement om berekraft retta mot innbyggjarane, blant anna ulike bytekveldar.

Ny-Krohnborg bibliotek blei opna i august. Der er det meste av interiøret gjenbrukte eller oppsirkulerte møblar, frå Gjenbrukssentralen i Bergen kommune og Greenified og Senab Eikeland sine returnerte produkt. Det er gjennomført ei generell betring av system for ressursar og bosshandtering, med mellom anna kjeldesortering i publikumsareala og betre informasjon til tilsette og publikum om sirkulering av ressursar og bosshandtering.

Årsmelding 2022

Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering forvaltar vesentlege deler av kommunen sine tilskotsmidlar. Slik blir andre, ofte små, aktørar styrka, for eksempel til å gjere arbeid med miljømerking, bruke meir klimavenleg transport, samkjøp av el-transportsykkel, meir klimavenleg profileringsmateriale, betra avfallshandtering, lagringsplass for gjenbruk av scenografi og kompetanseheving i organisasjonane knytt til egne utslepp og moglegheiter for kutt.

Musikkfestivalen Beyond the Gates var blant dei som fekk klima- og miljøtilskot i 2022. Festivalen arrangerte blant anna ein klesmarknad. Her spelar Abbath under 2019-utgaven av festivalen.
Foto: Jarle H. Moe

Bergen kommune har jobba for at BIR skal starte innsamling av matavfall, og i 2022 begynte BIR med dette. Innbyggjarane kan no enten bestille eige spann for matavfall, eller levere avfallet til ulike returpunkt i kommunen.

Rådalen har mange industri- og næringsbedrifter med aktivitetar som verkar på miljøet. Bildet viser fleire av verksemdene, blant anna BIR sitt anlegg, men området er mykje større enn det me ser her.
Foto: FSG

På miljøfeltet er også drift og etablering av kunstgrasbanar verd å nemne. Byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett har skaffa reinsemaskiner for å gjenbruke gummigranulat. Det var planlagt å legge ein kunstgrasbane med biogranulat i 2022, men grunna leveranseproblem er dette utsett til 2023.

Bergen kommune har ikkje berre ansvar for å minske nytt avfall, men må også handtere boss skapt av tidlegare generasjonar. Kommunen har fått gjennomført ei heilskapleg miljøkartlegging i Rådal- og Hordnesområdet, som var ferdig i 2022. Miljøpåverknaden frå bedriftene og aktørane i området er kartlagt. Kommunen har sjølv fleire anlegg i området, blant anna eit stort, nedlagt avfallsdeponi, biogassanlegg og BIR sitt forbrenningsanlegg. I tillegg er det mange private bedrifter som driv arealkrevjande veksemd her.

Miljøkartlegginga viser blant anna at det er omfattande utfordringar med avrenning av forureina vatn i området. Overvatn som i utgangspunktet skal vera reint sig inn i forureina masser. Det er utfordringar med leidningsnett, og det er vist at det går forureina vatn til Fanafjorden. Parallelt med arbeidet med miljøkartlegginga har Statsforvaltaren gjennomført tilsyn på deponiet, der det blei funne fleire avvik. Kommunen jobbar no med å følg opp miljøkartlegginga og tilsynet samla, slik at ein sikrar heilskapelege, gode løysingar. Ein del av løysinga er ein VA-rammeplan for heile området.

Tilpassing til klimaendringar

Klimarisiko

For å betre koordinering av og erfaringsutveksling om dei fysiske konsekvensane av klimaendringane oppretta Bergen kommune i 2022 eit nettverk der 13 ulike etatar er representerte. Klimaetaten driftar nettverket. I fjor arrangerte Klimaetaten det fyrste seminaret i kommunen om handtering av klimarisiko. Målet med seminaret var å auke kompetansen om korleis ein skal sikre ei heilskapleg tilpassing til klimaendringane framover – både korleis me skal tilpasse oss klimaendringane og korleis me skal omstille oss til å bli eit lågutsleppssamfunn. Tema var alt frå korleis klimaendringane vil påverke Bergen framover til korleis me kan passe på at tiltaka for å omstille oss til lågutsleppssamfunnet ikkje aukar dei sosiale forskjellane i kommunen.

Klimavenleg arealforvalting

Klimavenleg arealforvalting er ein viktig del av klimaarbeidet. Å ta vare på så mykje intakt areal som mogleg er viktig for å hindre utslepp av klimagassar, sikre opptak av klimagassar og for å ta vare på rikt og variert naturmiljø som kan bidra til klimatilpassing. For å få meir kunnskap om karbonrike areal i kommunen deltek Klimaetaten i et klimasatsprosjekt som skal samanstillе kunnskap på feltet og anbefale metodar for å få på plass meir kunnskap om temaet. Klimaetaten deltar òg i eit prosjekt som har som mål å finne ut av kva ein skal gjere for å begrense klimafotavtrykket både når ein byggjer og brukar hytter. For å synleggjere klimaperspektivet gir Klimaetaten uttaler til planprosessar.

SJÅ VIDEO: Filmen er frå ein liten rundtur i Bergen kommune og viser eit artsmangfold som kanskje er større enn du trur:

For Bymiljøetaten er handtering av klimaendringar aktuelt i dei fleste av investeringsprosjekta. Særleg jobbar etaten med å handtere fysisk auka mengder nedbør, styrtregn og overvatn.

I Fyllingsdalen har Bymiljøetaten ferdigstilt Lynghaugparken, første del av eit større bekkeopningprosjekt i Sælenvassdraget. I Arneparken har etaten ferdigstilt våtmarkspark og folkepark i kulturlandskapet på Seimsmyrane. Begge desse prosjekta brukar naturbaserte løysingar for både å betre kunne handtere flom og større mengder overvatn, samtidig som det er tilrettelagt for større naturmangfald.

I gater og byrom må det òg tilretteleggast for handtering av meir vatn. I 2022 har Bymiljøetaten detaljprosjektert løysingar for nyskapande handtering av overvatn i bratt terreng på Nygårdshøyden og Løvestakksiden. Prosjekta inkluderer nye strukturar for å bremse vatn nedover gatene, samt løysingar for regnbed i bratt terreng. Begge desse gateopprustingsprosjekta har planlagt byggestart i 2023.

I samband med etableringa av eit ny tverrsamband frå kommunal veg i Løvestakklien til turvegen i Løvestien, blir det gjort eit større tiltak for å handtere overvatn. Også her har ein planlagt naturbaserte løysingar, med tilrettelegging for eit nytt bekkeløp langs snarvegen.

Bergen Vann har i 2022 vore opptekne av å førebu og utvikle avløpssystemet i lågtliggende område til å kunne handtere havstigning. Det er blant anna gjort konkrete tiltak i C. Sundts gate.

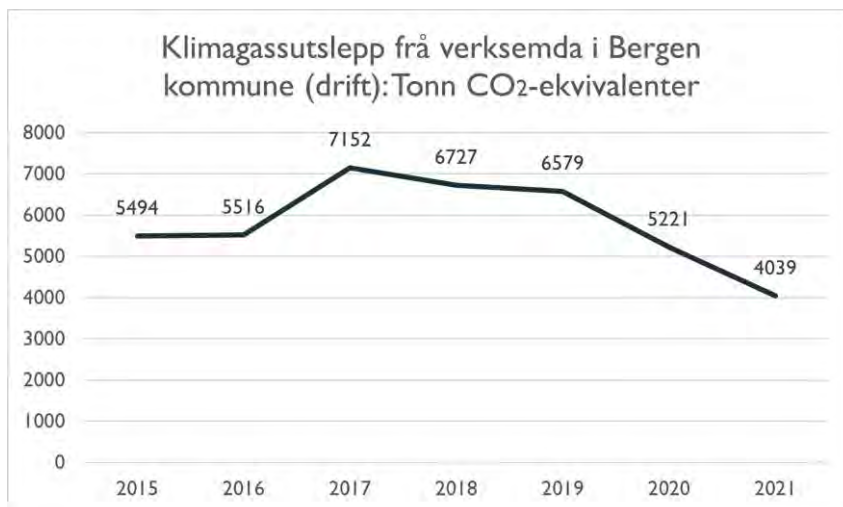
Vidare har Bergen Vann jobba med å vurdere framtidige kriterium for å møte eit aukande havnivå i delar av Vågen, Puddefjorden og Store Lungegårdsvann. Dette har vore grunnlag for løysingar som er utført eller planlagt i samband med framføring av Bybanen til Fyllingsdalen.

Overvatn er eit område som krev kontinuerlig arbeid. Her er Bergen Vann inne og ser til at alle planar blir utvikla for å ta vare på overvatnet og gi trygge flaumvegar. Vi ønskjer at overvatn skal handterast på overflata ved hjelp av infiltrasjon, fordryging og forseinking, og at blågrøne løysingar alltid er førsteval. Det er blant anna utført flaumsonekartlegging og planlagt klimatilpassa løysingar for området ved ei vidareføring av Bybanen mot Spelhaugen

Bergen Vann er elles med i utviklinga av reguleringsplanar og byggeplanar, og hjelper til med omsynsområde for flom når vassdrag skal opnast. Ved å utarbeide avrenningslinjer sikrar vi også at det ikkje blir bygd i flaumsoner til små og store vassdrag.

Klimarekneskap for kommunen si drift

Gjennom medlemskapet i Klimapartnere Vestland får kommunen kvart år laga klimarekneskap for eiga drift. Rekneskapen for 2022 er ikkje klar i skrivande stund – den er vanlegvis tilgjengeleg på vårparten eller tidleg sommar. Dei nyaste tala er difor frå 2021.

Kommunen si drift fører til klimagassutslepp frå ei rekkje kjelder. Tala frå grafen ovanfor viser samla direkte utslepp som inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (scope

1-utslepp) og utslepp frå innkjøpt elektrisitet og fjernvarme (scope 2-utslepp). Rekneskapen viser ein nedgang på 26 prosent i perioden 2015-2021. Den største reduksjonen kjem frå scope 1-utslepp og heng saman med at fossil fyringsolje er fasa ut og bilparken skifta ut. Ein kan heller ikkje utelukke at delar av reduksjonen kan tilskrivast koronapandemien og dei tilhøyrande smittevernstiltaka som hadde ein effekt på kommunens drift i 2020 og 2021. Oversikta i grafen inneheld ikkje informasjon frå indirekte utslepp knytt til innkjøp av varer og tenester (scope 3-utslepp). Det pågår eit arbeid for å inkludere desse tala og gi eit meir heilskapleg bilete av klimafotavtrykket frå kommunen si verksemd.

Kommunen sin gjeldande klima- og miljøplan hadde ein høg ambisjon: 50 prosent reduksjon i klimagassutslepp i 2020 samanlikna med 2015. Dette målet vart ikkje nådd, og det er tydeleg at arbeidet med omstilling av kommunen si verksemd ikkje går raskt nok. I 2022 har kommunen sin interne klima- og miljøplan vore under rullering, og er venta handsama i bystyret våren 2023. Dette arbeidet vil gi føringar og satsingsområde for å få til ei omstilling av Bergen kommune som organisasjon.

SJÅ VIDEO: Nesten utsleppsfri byggeplass på Garnes ungdomsskole:

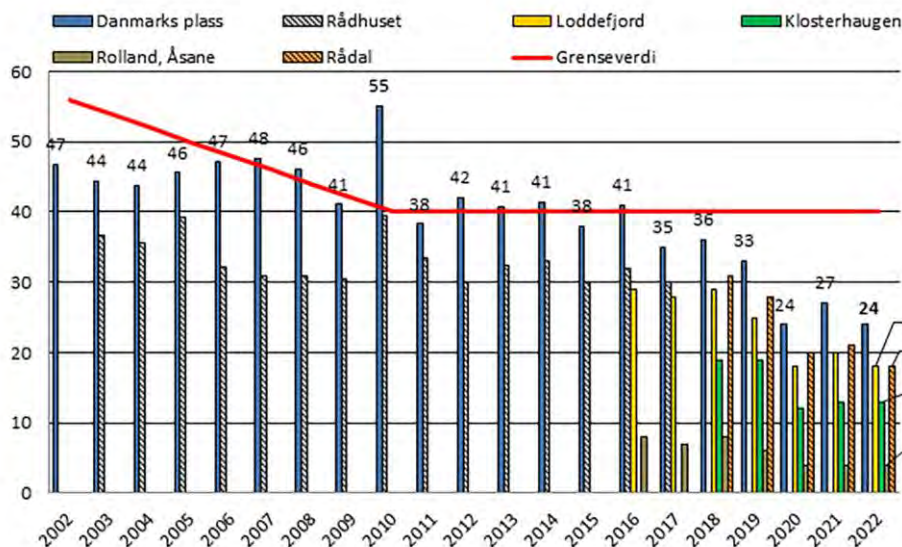
Luftkvalitet

Bergen har fem målestasjonar for lokal luftkvalitet som måler svevestøv og nitrogendioksid (NO₂). I tillegg blir ozon målt ved Klosterhaugen. I 2022 blei kravet forureiningsforskrifta set til lokal luftkvalitet halde ved alle målestasjonane.

Årsmiddel for både NO₂ og svevestøv var langt under grenseverdiane i forskrifta ved samtlige målestasjonar. Det blei heller ikkje registrert overskridingar av timeverdi (forureiningsepisodar) for NO₂ på 200 µg/m³ eller tal på dagar med døgnmiddel PM₁₀ over 50 µg/m³.

Målsettingsverdiar for bakkenær ozon i forskrifta, samt informasjons- og alarmterskelen, blei ikkje overskride. Det blei likevel registrert to overskridingar av det langsiktige målet for ozon.

Måleresultata for 2022 viser at Danmarks plass registrerte den lågaste årsmiddelen sidan 2002. I Rådal blei det i 2022 registrert den lågaste konsentrasjonen sidan målestasjonen kom i drift i 2018. I Loddefjord var årsmiddelkonsentrasjonen i 2022 lågare enn i 2019 og 2021. Ved Rolland og Klosterhaugen blei det ikkje registrert nokon reduksjon dei siste tre åra, men konsentrasjonane i 2022 var lågare enn i åra før koronapandemien.

Tabellen viser NO2-årsmiddel for alle målestasjoner (µg/m3).

I tillegg til dei akkrediterte målestasjonane er det utplassert såkalla passive målarar for å måle gjennomsnittleg NO2-nivå i ulike delar av Bergen, blant anna rundt tunnelmunningar. Det er utplassert cirka 60 passive målarar. Ingen av prøvestadane overskreid grenseverdien i 2022.

Revidert tiltaksutgreiing for lokal luftkvalitet

Bergen kommune arbeider med langsiktige tiltak for å betre luftkvaliteten. Det er den langsiktige arealpolitikken, korleis me bygger ut kollektivsystemet og korleis me handterer privatbilane som på sikt vil redusere utslepp av gassar og partiklar til luft. Dette vil ha effekt på både luftkvaliteten og utslepp av klimagassar.

Bystyret vedtok i oktober ei revidert tiltaksutgreiing for lokal luftkvalitet. I denne er eit revidert ni-punktsprogram:

1. Vidareføring av piggdekkgebyr
2. Reingjering av tunnelar og gater
3. Måling, kartlegging, varsling og informasjon
4. Tiltak i og rundt tunnelane i Bergen sentrum
5. Landstraum til skip i hamn
6. Tilskot til utskifting av gamle vedovnar og forbod frå 2021
7. Følgje opp pliktene i byvekstavtalen om nullvekst i personbiltrafikken
8. Følgje opp pliktene i Grøn strategi
9. Utbygging av innfartsparkering.

Sammenhengen mellom FNs bærekraftsmål og Bergen kommunes hovedmål

I dette kapitlet knyttes FNs 17 bærekraftsmål opp mot byrådets fire hovedmål og de tilhørende delmålene. Dette skal bidra til å synliggjøre hvordan kommunen jobber for å oppnå FNs bærekraftsmål.

Byrådet i Bergen har følgende fire hovedmål:

- En attraktiv og levende by
- Norges grønneste storby
- Trygg økonomistyring
- En rettferdig og inkluderende by

FNs bærekraftsmål handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig. Sammenhengen mellom målene og de tre dimensjonene er vist i modellen under. Bærekraftsmål 17 handler om samarbeid for å nå målene og blir sett på som nødvendig for å oppnå de 16 andre bærekraftsmålene.

Figur: Koblingen mellom FNs bærekraftsmål og de tre bærekraftsdimensjonene. Figuren er basert på en modell fra Stockholm Resilience Centre.

Byrådets hovedmål kan fordeles på disse tre dimensjonene. Målene om en attraktiv og levende by og en rettferdig og inkluderende by tilsvarer den samfunnsmessige dimensjonen, målet om Norges grønneste storby tilsvarer den miljømessige dimensjonen og målet om trygg økonomistyring tilsvarer den økonomiske dimensjonen.

Under følger fire oversikter, én for hvert av byråds fire hovedmål. Det er synliggjort hvilke av FNs bærekraftsmål som er tilknyttet det aktuelle hovedmålet. Siden bærekraftsmål 17 er en forutsetning for å nå de 16 andre målene, er dette målet knyttet til alle de fire hovedmålene. I oversiktene omtales de aktuelle delmålene og hvilket tjenesteområde de hører til. Dersom du ønsker å lese mer om hvert enkelt delmål og status for måloppnåelsen, kan du trykke deg inn på hvert enkelt tjenesteområde i menyen oppe i høyre hjørne.

Bergen kommune jobber med bærekraft på flere måter. De siste årene har byrådet rapportert til bystyret om status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmålene. Dersom du ønsker å lese mer om hvordan Bergen kommune arbeider med bærekraft, se bystyresak 342/20 *Status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmålene* og 90/22 *Status for Bergen kommune sitt arbeid med bærekraftsmåla*.

Koblingen mot FNs bærekraftsmål i Årsmelding 2022 er gjort på et overordnet nivå. Arbeidet vil kunne videreutvikles i kommende handlings- og økonomiplaner og årsmeldinger.

En attraktiv og levende by

Bergen skal være en attraktiv og levende by som folk har lyst å bo i og besøke.

Fem bærekraftsmål er særlig relevante for målet om å bli "En attraktiv og levende by".

Oversikt delmål under hovedmål "En attraktiv og levende by"

Beløp i kroner

Tjenesteområde	Delmål
03C Tjenester til utviklingshemmede	Sikre kvalitet i tjenestene og god dokumentasjon
08 Samferdsel	Fortsatt reduksjon i antall hardt skadde eller drepte i trafikken (Nullvisjonen).
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Innbyggerne i Bergen skal være med å bygge byen gjennom aktiv medvirkning og nærdemokrati.
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Lokal identitet og egenart skal ivaretas og utvikles i all planlegging. det skal stilles høye krav til arkitektur slik at Bergen blir en fremstående by også innen moderne arkitektur.
10C Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal ha gode offentlige byrom og natur- og friluftsområder som er tilgjengelige og tilrettelagt for alle typer brukere.
10C Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal være en by som våger å ta nye grep for å skape et aktivt og attraktivt sentrum og bydeler
10D Klima og miljø	Bergen skal ha god tilgjengelighet på bildelepunkter
12 Kultur	Aktive og engasjerte lokalsamfunn
12 Kultur	Bibliotek som rom for demokrati og dannelses.
12 Kultur	Digital fornyelse.
12 Kultur	Flest mulig skal kjenne til byens kulturtilbud.
12 Kultur	Kulturskole for alle.
12 Kultur	Levende by.
12 Kultur	Publikum opplever nyskapende kunst og kultur på profesjonelt nivå.
14 Næring	Forebygge overskjenking, hindre skjenking til mindreårige, redusere vold og ordensforstyrrelser ved å bidra til god dialog og opplæring
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Minoriteter deltar aktivt i sivilsamfunnet
18A Vann og avløp	Publikum skal være fornøyd med standarden på vann- og avløpstjenestene som leveres. 90 % av de spurte skal være svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene.
18B Renovasjon	Bergen sentrum, og transformasjonsområder, skal som hovedløsning ha rørbasert system for oppsamling av avfall

Bergen skal være Norges grønneste storby

Bergen skal være Norges grønneste by der klima og miljøhensyn legges til grunn for samfunnsutviklingen
Følgende fem bærekraftsmål er særlig relevante for målet om å bli "Norges grønneste storby".

Oversikt delmål under hovedmål "Norges grønneste storby"

Beløp i kroner

Tjenesteområde	Delmål
03A Tjenester til eldre	Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunens bilpark
08 Samferdsel	Bergen skal ha et sammenhengende og sikkert sykkelnett med god tilgjengelighet og sykkelvennlig utforming.
08 Samferdsel	Det skal være god tilgang til sykkelparkering.
08 Samferdsel	Gangnettet skal oppgraderes rundt bydelssentre og utvidet Bergen sentrum, og utvides i hele Bergen.
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Bergen skal være gåby, sykkelby og kollektivby med kompakte strukturer og redusert persontransport.
10C Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal avsette og utvikle arealer til sammenhengende blågrønne strukturer - også i fortetningsområdene.
10C Naturforvaltning og parkdrift	Opprettholde produksjon og produksjonsgrunnlag i landbruket i Bergen kommune
10C Naturforvaltning og parkdrift	Øke interesse for urbant landbruk – dyrking i byen, parsellhager og andelslandbruk
10D Klima og miljø	Bergen skal redusere antall privatbiler per husholdning med 25% fra 2013 til 2025
10D Klima og miljø	De direkte klimagassutslippene fra Bergen skal reduseres med 30 % i forhold til 1991
10D Klima og miljø	Privatbiltrafikken i Bergen skal reduseres med 30% fra 2013 til 2023
12 Kultur	Gjennbruks- og nærbibliotek.
12 Kultur	Klima- og miljøvennlige kulturarrangement og -institusjoner.
12 Kultur	Kortreist kulturliv.
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av miljøkrav
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Redusere miljømessig fotavtrykk innen IKT-drift
18A Vann og avløp	Alle offentlige badeplasser skal ha badevannskvalitet og 70 % av disse skal være i beste kategori.
18A Vann og avløp	Reguleringsplaner og tilhørende rammeplaner for vann og avløp skal identifisere, dimensjonere og sikre arealer for overvannshåndtering.
18A Vann og avløp	Totalt årlig vannforbruk skal reduseres.
18A Vann og avløp	Vannforekomster skal ha god økologisk vannkvalitet og avløpshåndteringen skal ligge på et nivå som ivaretar dette.
18B Renovasjon	Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier skal legge premissene for kommunens oppfølging av de ulike deponiene

Trygg økonomistyring

Bergen skal være en ansvarlig by der trygg økonomistyring sees på som en forutsetning for å kunne levere gode tjenester av høy kvalitet, også i et generasjonsperspektiv. Følgende fem bærekraftsmål er særlig relevante for kommunens mål om "Trygg økonomistyring".

Oversikt delmål under hovedmål "Trygg økonomistyring"

Beløp i kroner

Tjenesteområde	Delmål
03A Tjenester til eldre	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse
08 Samferdsel	Kapitalen i vegnettet skal ivaretas på en kostnadseffektiv måte
10B Private planer og byggesak	Alle plan- og byggesaker skal behandlet innen fastsatte frister.
10C Naturforvaltning og parkdrift	Bergen skal være en by hvor nye anlegg har høy kvalitet for varig verdi og appellerer til flere generasjoner
11A Læringer	Øke bruk av læringer hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter
14 Næring	Bergen kommune skal bidra til utvikling, vekst og nyskaping i næringslivet
14 Næring	Bergen skal være blant Norges 10 beste kommuner i kommune NM
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal gjennomføre overgangen til enearkiv. Avsluttede kommunale/private arkiver overført til byarkivet
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal ha en tids- og kostnadseffektiv dialog og samhandling med innbyggere og næringsliv
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Bergen kommune skal ha sentraliserte arkivtjenester
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Byarkivet skal være en aktiv formidlingsressurs for mange
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	EBF: Sikre effektiv bruk av boligmassen ved at leieinntekten ved tomgang er 2% eller lavere
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Effektiv distribusjon av faktura til kommunens kunder/brukere
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i kommunens byggeprosjekter
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Gjennomføre overgangen til det digitale og etablere enearkiv
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Kommunen skal opptre profesjonelt og ryddig i møte med leverandørmarkedet - avtalelojalitet
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	Øke bruk av fagarbeidere hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter
18A Vann og avløp	Avløpsnettet skal fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon
18A Vann og avløp	Bergen skal satse på fornybar energi ved at vann fra drikkevannskilder i Gullfjellet skal utnyttes til produksjon av strøm og ved at ressursene i avløpsslammet skal utnyttes ved produksjon av biogass.

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Delmål
18A Vann og avløp	Fornyning av vannledningsnettet skal være på et nivå som ivaretar leveringssikkerheten på lang sikt
18B Renovasjon	Bergen skal tilby en effektiv og miljøvennlig renovasjonstjeneste
18B Renovasjon	Den kommunale avfallshåndteringen skal utvikles for i større grad å tilpasses sirkulærøkonomi

En rettferdig og inkluderende by for alle

Bergen skal være en rettferdig og inkluderende by for alle, med små forskjeller og like muligheter
Disse fem bærekraftsmålene er særlig relevante for målet om å bli "En rettferdig og inkluderende by".

Oversikt delmål under hovedmål "En rettferdig og inkluderende by"

Beløp i kroner

Tjenesteområde	Delmål
01A Barnehage	Barnehagebarn er aktive og medskapende i lek og læring
01A Barnehage	Barnehagebarn har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring
01A Barnehage	Barnehagebarn møter et personale med høy kompetanse
01A Barnehage	Barnehagebarn skal være trygge i vann og utvikle svømmeferdigheter
01A Barnehage	Barnehagebarn utvikler sin språklige og matematiske kompetanse
01A Barnehage	Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring
01A Barnehage	Barnehagetilbudet er tilpasset forventet barnehagebehov
01B Skole	Alle elever skal ha gode grunnleggende ferdigheter
01B Skole	Elevene møter et personale med kompetanse i tråd med standard for praksis i bergensskolen
01B Skole	Elever har et leke- og læringsmiljø der digitale ferdigheter videreutvikles for å møte fremtidens utfordringer
01B Skole	Elever har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
01B Skole	Elever sikres svømmeferdigheter
01B Skole	Kommunens skolebygg er tilgjengelig for nærmiljøbruk
01B Skole	Skoletilbudet er tilpasset for å møte forventet elevtall
01C Spesialpedagogiske tjenester	Barn, unge og voksne med behov for ekstra hjelp i barnehage og grunnskole får et tilbud av høy kvalitet innenfor rammen av forebyggende innsatser, tilpasset opplæring, og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Delmål
02 Barnevern	Barn i barnevernet skal få identifisert behov for psykisk helsehjelp.
02 Barnevern	Barnevernet skal legge til rette for at barn får hjelp og støtte i slekt og nettverk. (1)
02 Barnevern	Hasteflyttinger er et stort og alvorlig inngrep i barn og unges liv og skal så langt som mulig forebygges uten at det går på bekostning av "barnets beste".
02 Barnevern	Institusjon som bosted for barn og unge skal som hovedregel være midlertidig.
02 Barnevern	Tiltak skal bidra til at barn får god omsorg og gode utviklingsmuligheter.
03A Tjenester til eldre	Eldre skal få bo hjemme så lenge de mestrer det
03A Tjenester til eldre	Øke mestring og selvstendighet
03C Tjenester til utviklingshemmede	Boligløftet Bergen
03C Tjenester til utviklingshemmede	Brukere skal ha færre ansatte å forholde seg til
03C Tjenester til utviklingshemmede	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse (Etat for tjenester til utviklingshemmede)
03D Psykisk helse	Andel personer som selv opplever å være i meningsfull aktivitet skal økes
03D Psykisk helse	Antall beboere som flytter ut fra bosenter grunnet tilfriskning skal økes
03D Psykisk helse	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud med bemanning grunnet tilfriskning skal økes
03D Psykisk helse	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal ha tilgjengelige tjenester
03D Psykisk helse	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal sikres medvirkning
03D Psykisk helse	Høy bruk av Individuell Plan (IP) og ansvarsgrupper for voksne personer med psykiske problem
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig skal økes
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Bedre helsetjenester til rusavhengige personer
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Redusere utgifter til bruk av midlertidig botilbud for rusavhengige og bostedsløse
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	Styrke arbeidet med rehabilitering for rusavhengige
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	55 % av kvalifiseringsprogrammene skal inneholde statlige tiltak
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Andelen digitale søknader om økonomisk sosialhjelp skal være 70 %
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	Reduksjon av stønadslengde for brukere i alderen 18-24 år som mottaker økonomisk sosialhjelp
04C Introduksjons- og tolketjenester	En raus og inkluderende by for mennesker som har behov for beskyttelse.
04C Introduksjons- og tolketjenester	Likeverdige offentlige tjenester til innvandrerbefolkningen i Bergen.
04C Introduksjons- og tolketjenester	Robust tilknytning til arbeidslivet og samfunnet for alle flyktninger og innvandrere i Bergen.
05A Forebyggende helsearbeid	Drive godt forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge
05A Forebyggende helsearbeid	God brukermedvirkning for barn og familier
05A Forebyggende helsearbeid	Styrke fallforebyggende arbeid blant eldre

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Delmål
05B Behandling og rehabilitering	God fastlegeordning som sikrer innbyggerne reell valgmulighet til å velge fastlege i rimelig avstand.
05B Behandling og rehabilitering	Gode øyeblikkelig hjelp helsetjenester
05B Behandling og rehabilitering	Personer med rett til og ønske om individuell plan og/eller koordinator skal få tilbud om dette.
06 Overføringer til trossamfunn	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre
06 Overføringer til trossamfunn	Trygg gravferd etter eget valg
07 Brannvesen	Ingen omkomne som følge av brann.
07 Brannvesen	Ingen tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann.
09 Boligtiltak	"Fra leie til eie" - Flere ut av kommunale utleieboliger
09 Boligtiltak	Få flere husstander til å søke statlig bostøtte
09 Boligtiltak	Høy bruk av Startlånet
09 Boligtiltak	Kortere ventetid for kommunale utleieboliger
09 Boligtiltak	Redusere boligkøen for kommunale utleieboliger.
09 Boligtiltak	Redusere ventetiden til de som har ventet lengst på kommunale utleieboliger.
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Bo- og nærmiljøene i levekårszoner med områdesatsing skal forbedres
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Forutsetningene for utdanning skal styrkes for barn og unge i levekårszoner med områdesatsing
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Gjennom langsiktig fysisk byplanlegging i offentlig regi utarbeides det gode politiske beslutningsgrunnlag for byutviklingen.
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Innbyggerne i levekårszoner med områdesatsing skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av sine nærmiljø
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Innbyggerne i levekårszoner med områdesatsing skal ha et godt og aktivt fritidstilbud
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	Områdesatsingen skal bidra til en langsiktig, bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårszonene
11A Læringer	Øke inntak av læringer opp mot langsiktig mål (1 per 1 000 innbyggere per år)
11B Arbeidsmarkedstiltak	400 personer i språk og arbeidspraksis.
12 Kultur	Aktiv mot rasisme og diskriminering i kulturlivet.
12 Kultur	Et likestilt kulturliv
12 Kultur	Færre barn og unge som faller utenfor kulturlivet.
12 Kultur	Inkuderende møteplasser for alle.
12 Kultur	Læringsaktiviteter for inkludering.
12 Kultur	Universell tilgjengelighet til kulturbygg
13 Idrett	Bergen kommune er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, med vekt på barn, ungdom, voksne, talenter og toppidrettsutøvere
13 Idrett	Brukerne opplever faglig spisskompetanse for drift av idrettsanlegg som ivaretar kvalitet, service og bærekraft

Årsmelding 2022

Tjenesteområde

- 16 Administrasjon og fellesfunksjoner
- 16 Administrasjon og fellesfunksjoner
- 16 Administrasjon og fellesfunksjoner
- 16 Administrasjon og fellesfunksjoner
- 16 Administrasjon og fellesfunksjoner
- 18A Vann og avløp
- 18B Renovasjon

Delmål

Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver

Bergen skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av reserveverte/inkluderende kontrakter

Effektiv kommunikasjon som når innbyggerne

Et systematisk arbeid mot diskriminering og rasisme.

Kommunen skal kommunisere i et klart språk som innbyggerne forstår. Ivareta kommunens demokratioppdrag.

Vannforsyningssystemet skal levere godt og hygienisk sikkert drikkevann til abonnentene.

Den fleksible gebyrmodellen utvikles slik at den dekker alle typer husholdninger, og oppleves som rettferdig av brukerne.

Organisering

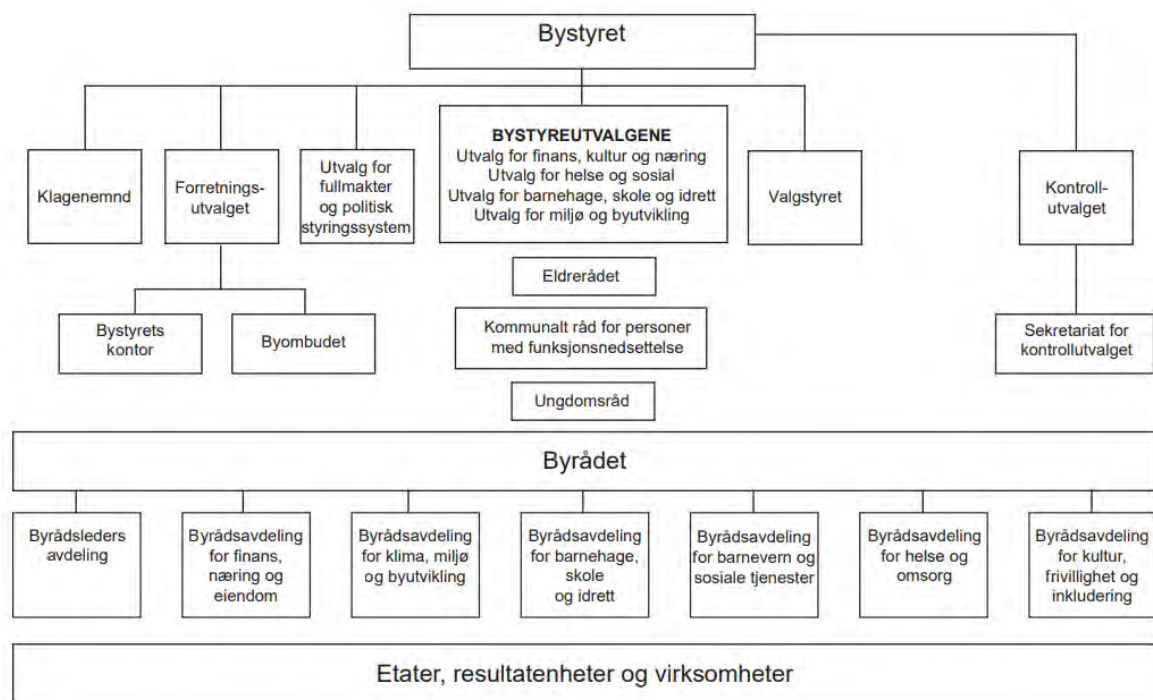
Bergen kommune har parlamentarisk styringsform. Bystyret er kommunens øverste organ og byrådet bestående av byrådsleder og 6 fagbyråder, leder den kommunale administrasjonen.

Kommunen er administrativt organisert i syv byrådsavdelinger med underliggende etater og resultatenheter, i tillegg til Bystyrets organer.

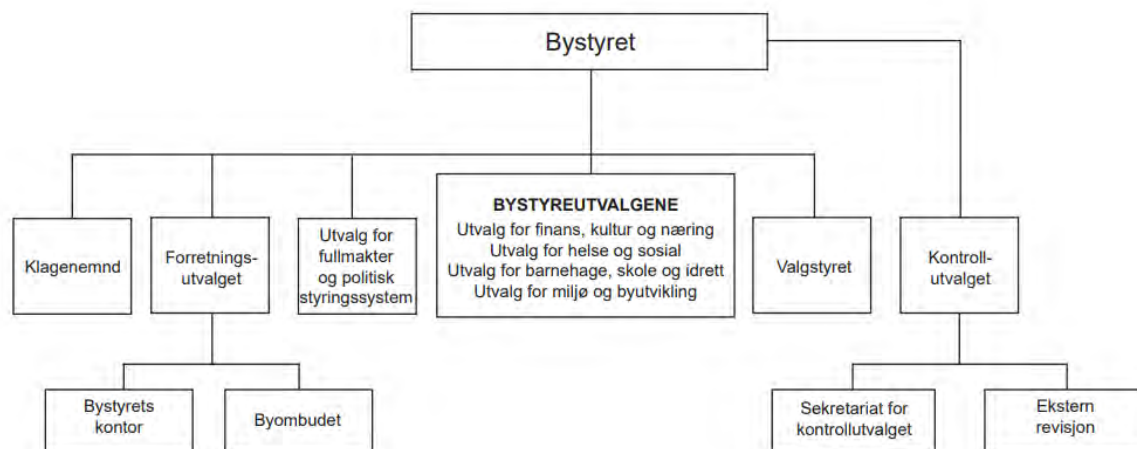
Organisasjonskartene nedenfor viser kommunens organisering pr. 1. januar 2023.

Oversiktene viser ett organisasjonskart for hele Bergen kommunen, ett for Bystyrets organer og et organisasjonskart for hver av byrådsavdelingene.

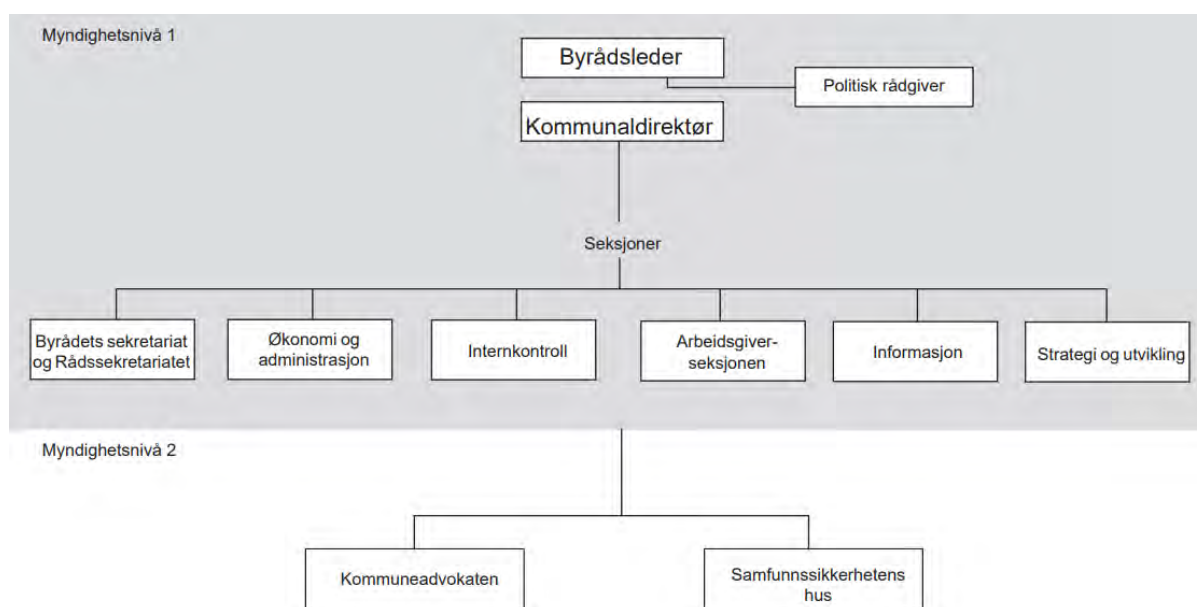
Bergen kommune

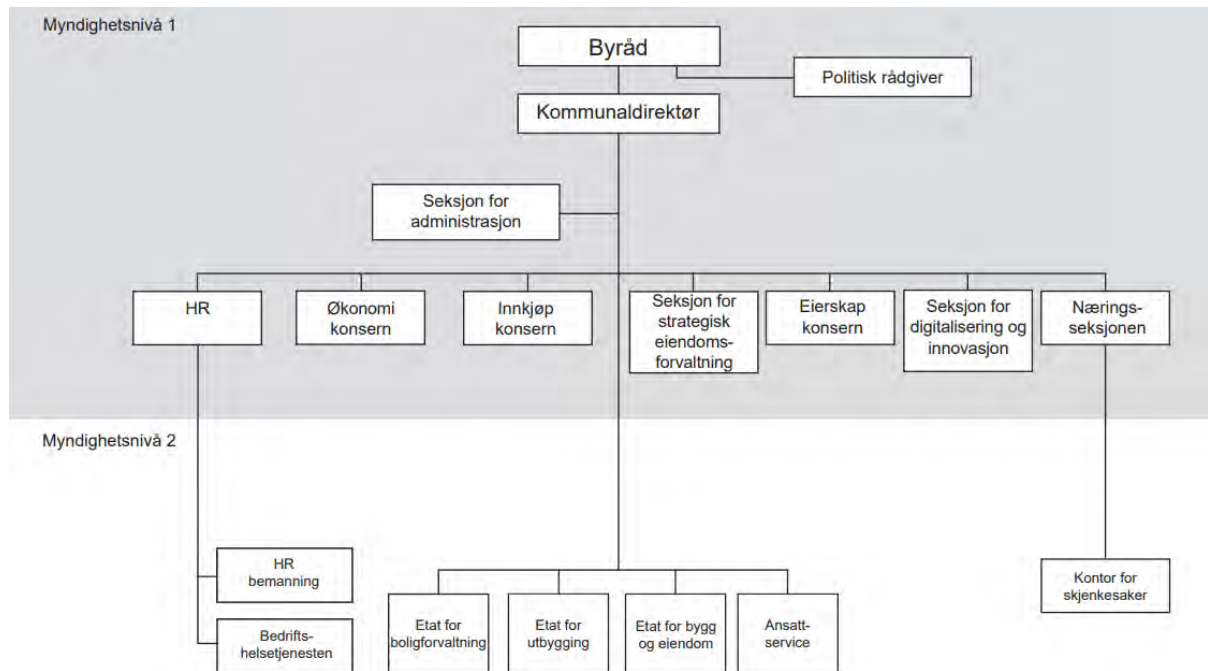
Bystyrets organer

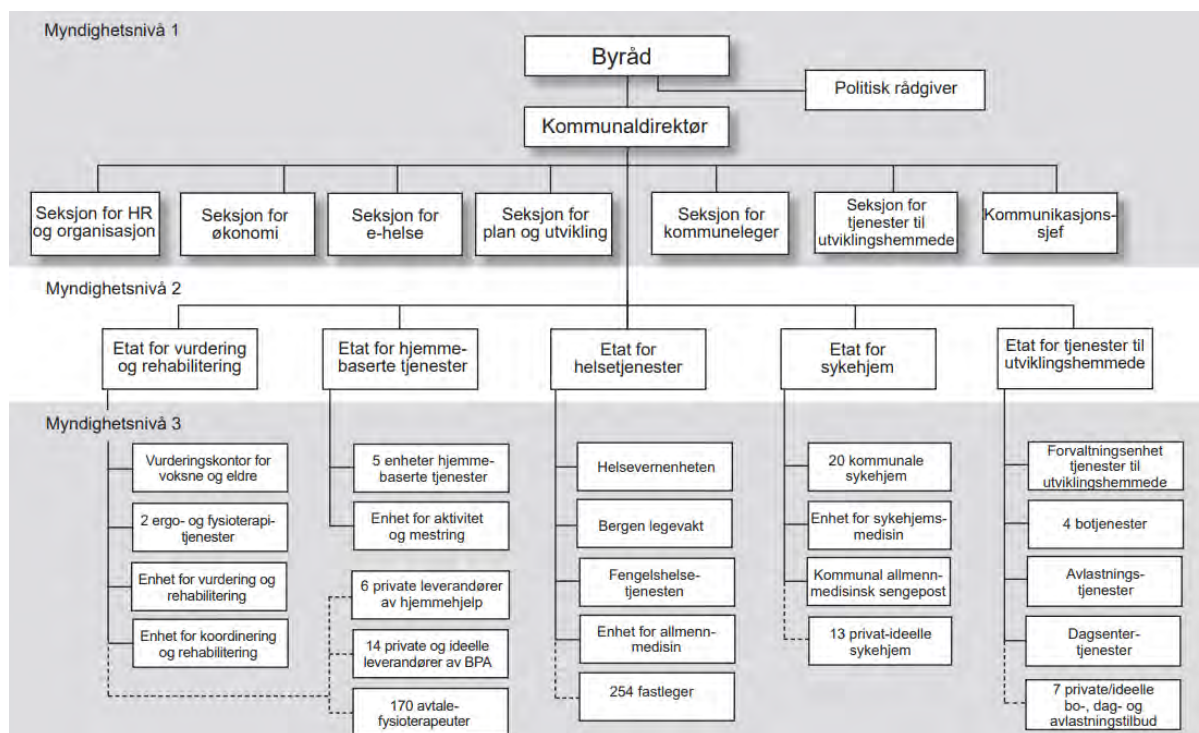
Byrådsleders avdeling - BLED

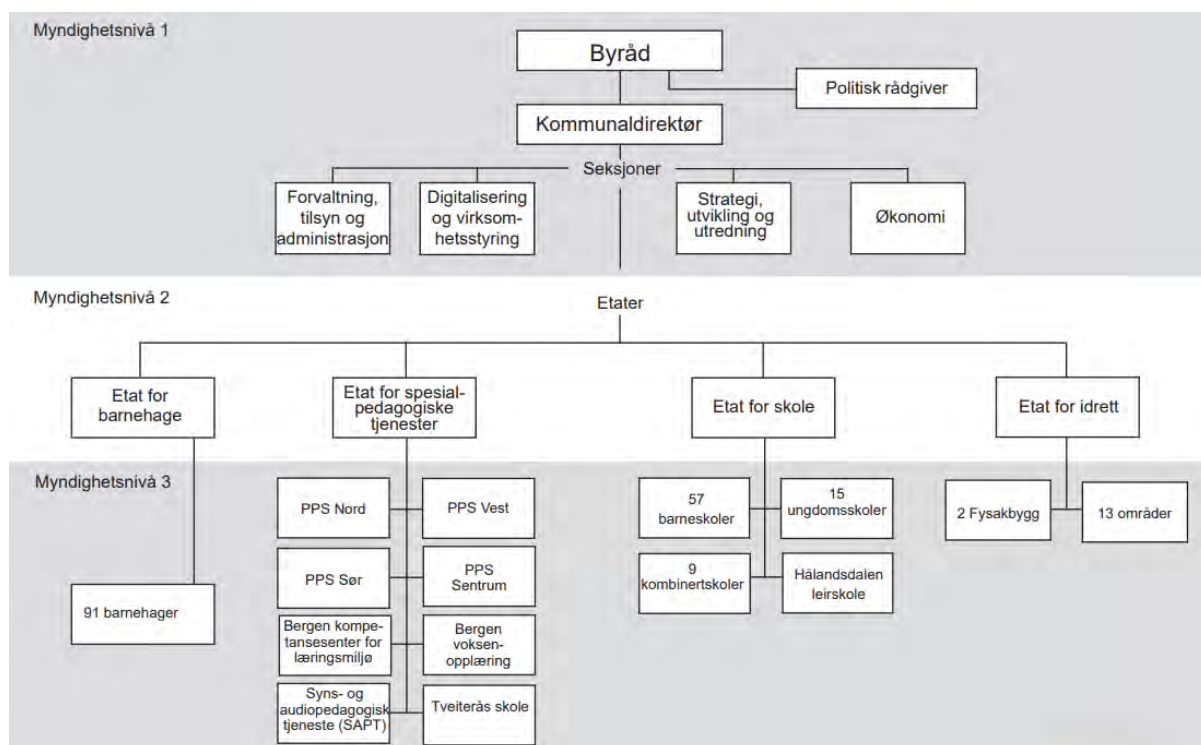
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom - BFNE

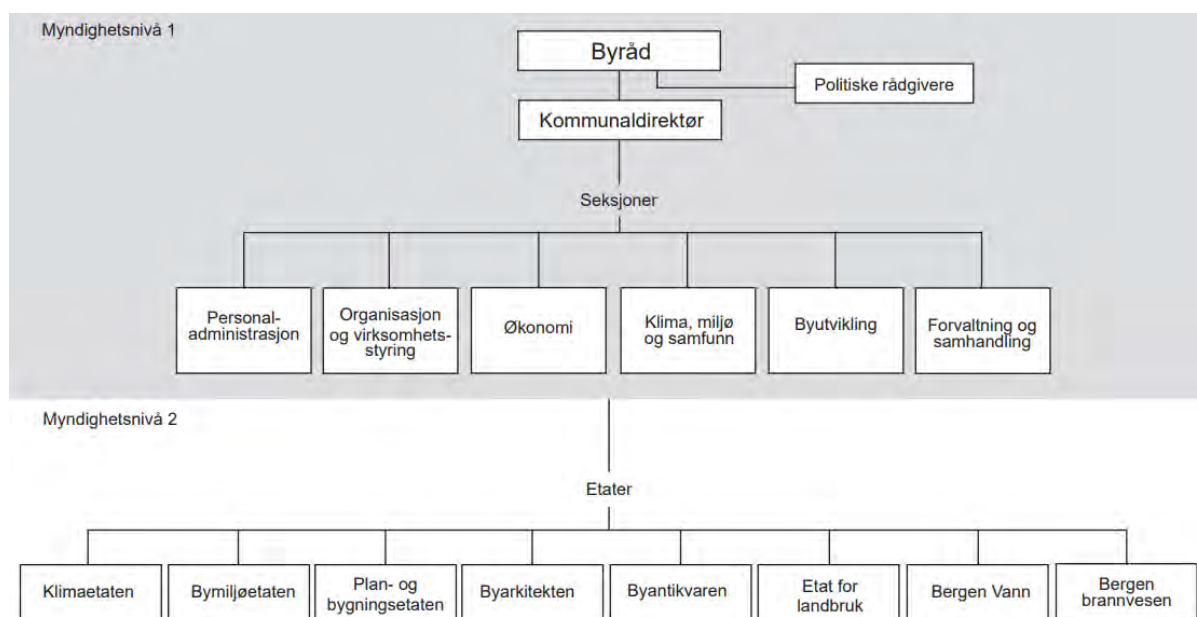
Byrådsavdeling for helse og omsorg - BHO

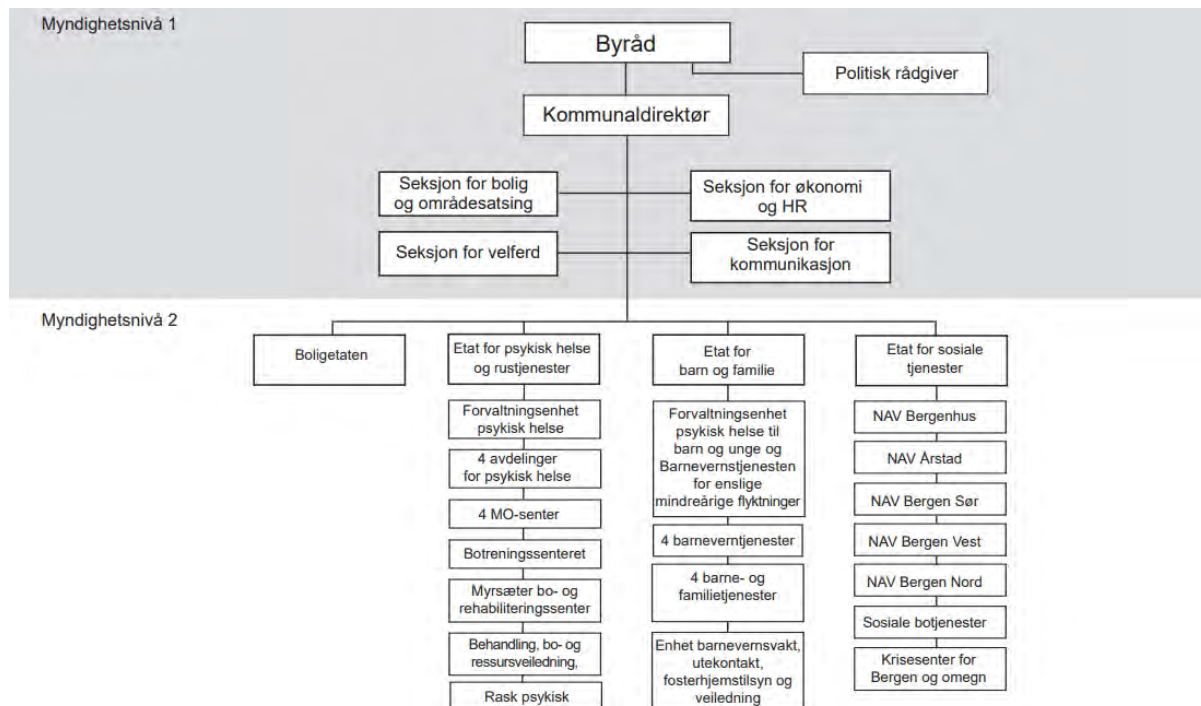
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett - BBSI

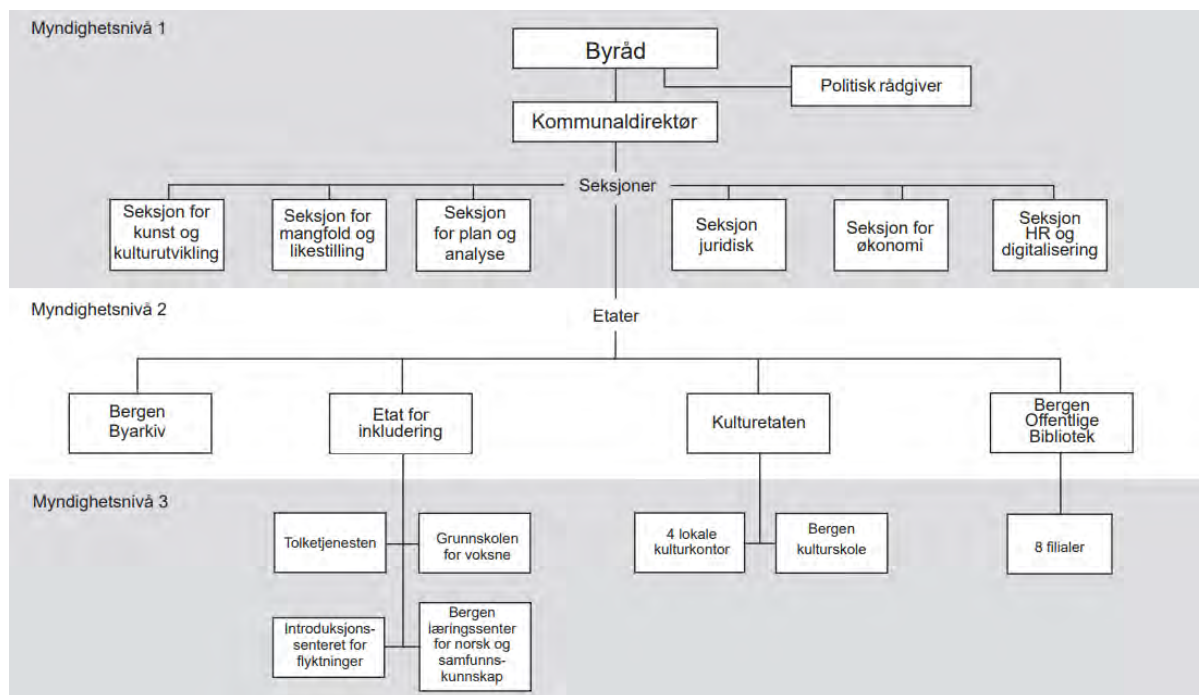
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling - BKMB

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester - BBS

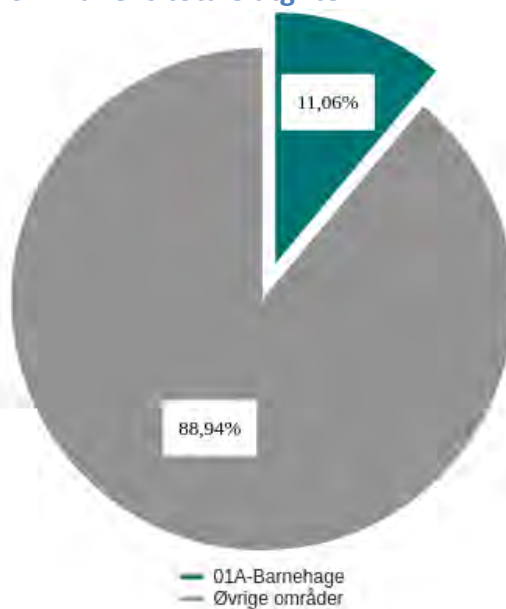
Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering - BKFI

Kommunens tjenesteområder

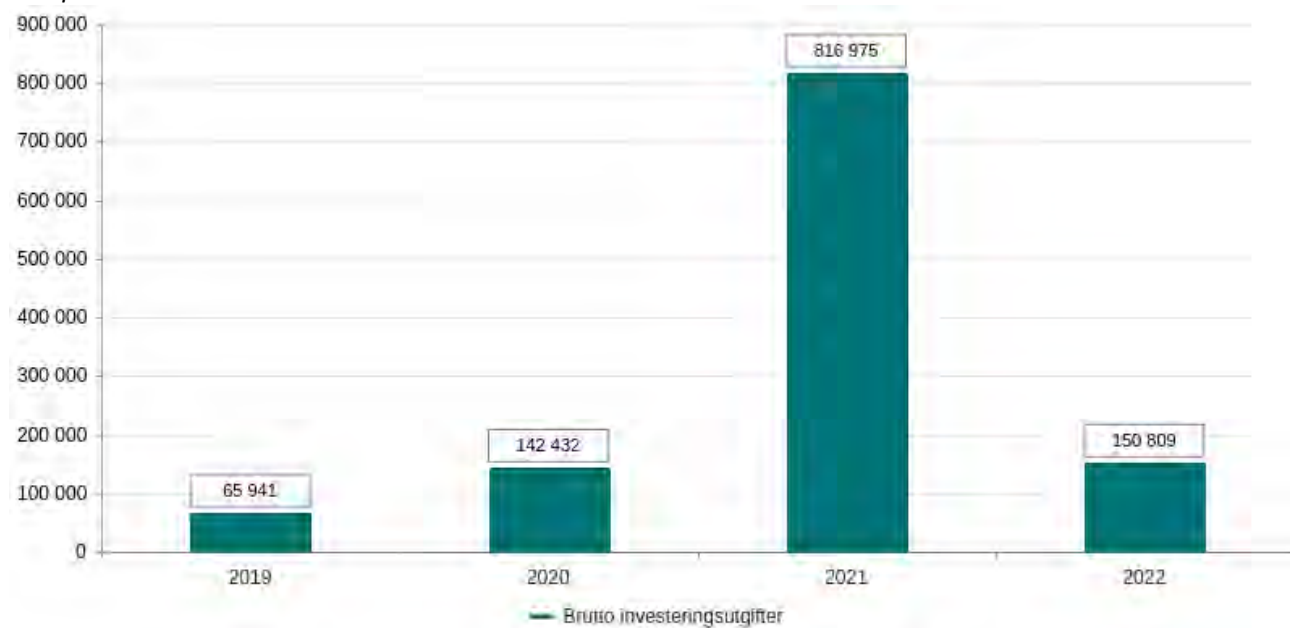
01A-Barnehage

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Barnehagesektoren reguleres av barnehageloven med forskrifter. Kommunen er barnehagemyndighet for hele barnehagesektoren, med ansvaret for tilsyn og veiledning av alle barnehagene i kommunen. Kommunen skal gi veiledning og påse at alle barnehagene blir drevet i samsvar med gjeldende regelverk.

Kommunen betaler ut tilskudd til alle private barnehager i Bergen kommune, i henhold til nasjonalt fastsatte regler.

Ved utgangen av desember 2022 var det til sammen 250 barnehager i Bergen kommune. Av disse er det 235 ordinære barnehager hvorav 91 kommunale og 144 private barnehager inklusive 2 familiebarnehager. I tillegg er det 15 private åpne barnehager.

Den kommunale andelen barnehageplasser i Bergen økte fra om lag 30 til 40 prosent per 01.01.2022, ved virksomhetsoverdragelse av 18 barnehager fra Akasia barnehager AS.

Viktige begivenheter

- Fra høsten 2022 tok alle de kommunale barnehagene i bruk kommunikasjonsmodulen i Vigilo.
- Kalfarveien barnehage flyttet inn i rehabiliterte lokaler 1. april 2022.
- Kronstad oppvekststun barnehage ble åpnet som ny kommunal barnehage i august 2022.
- Uteområdet til Rosetårnet barnehage ble rehabilitert i 2022.
- Damsgårdssundet barnehage ble ferdigstilt i 2022. Barnehagen forventes tatt i bruk som erstatningsbarnehage i løpet av 1.kvartal 2023.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett				
Flytteutgifter ved oppgradering av barnehagebygg	500	200	300	Mindre flytteutgifter enn planlagt i 2022
Ringevikarer i barnehager - Bemanningstjenester	325	325	0	Budsjett er innarbeidet i rammen og dekker utgifter knyttet til helligdager.
Alternativ transport til Fløyfjellet barnehage	250	250	0	Transport Fløyfjellet ble avsluttet i 2022
Sum	1 075	775	300	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	403	403	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivt.
Nedtrekk i tråd med demografisk utvikling	-18 000	-18 000	0	Nedtrekket er innarbeidet i budsjettet for 2022. Det ble tildelt til sammen 30 mill. kroner mindre som følge av færre barn i barnehage.
Sum	-17 597	-17 597	0	
Nye tiltak				
Tilsyn med private barnehager	1 600	1 600	0	Tiltak som ble utført i 2021. I 2022 er to stillinger knyttet til tilsyn av private barnehager videreført.
Overtakelse av Akasia barnehage AS - økte FDV-utgifter og brukertjenester fra Etat for bygg og eiendom	5 553	5 553	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivt.
To ekstra stillinger i seks barnehager/ søkbar ordning	4 500	2 614	1 886	Prosjektet er i gang, mindre kostnader i 2022 enn forutsatt. Det kan bli behov for noe ekstra i 2023.
Overtakelse av Akasia Barnehager AS - reduksjon i tilskudd	-208 100	-208 100	0	Innarbeidet i rammene for 2022.
Overtakelse av Akasia barnehage AS	14 264	14 264	0	Midlene går i sin helhet til å dekke økte pensjonsutgifter ifm overtakelsen av Akasia. Budsjettet ble i 1. tertial nedjustert til null og midlene ble overført/inngår i justering av pensjonsutgifter på tj.omr. 21.
Avsetning til driftsutgifter nytt areal barnehage	208	0	208	Ikke behov 2022
Overtakelse av Akasia barnehage AS - innlemming av barnehager i kommunal drift	185 508	185 508	0	Beløpet er innarbeidet i budsjettet for 2022
Sum	3 533	1 439	2 094	

Nye engangstiltak

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Flytting paviljong Nygårdsparken barnehage	3 000	400	2 600	Prosjektet er igangsatt, men ikke fullført. Midlene er satt av for ferdigstillelse i 2023
Alternativ transport til Fløyfjellet naturbarnehage	400	400	0	Alternativ transport til Fløyfjellet Naturbarnehage ble avsluttet våren 2022
Sum	3 400	800	2 600	
Effektivisering				
Optimalisering av bemanning i kommunale barnehager	-5 650	-5 650	0	Nedtrekket er innarbeidet i budsjettet for 2022
Sum	-5 650	-5 650	0	
Kutt				
Avvikling av moderasjonsordning for nyankomne flyktninger (MOKS)	-100	-100	0	Ordningen bortfalt fra august 2022.
Sum	-100	-100	0	
Inntektsendringer				
Endret makspris barnehager	5 900	5 900	0	Innarbeidet i den løpende tildelingen av tilskudd/budsjett til barnehagene
Sum	5 900	5 900	0	
Sum tiltak	-9 439	-14 433	4 994	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Nedtrekk i tråd med demografisk utvikling	-12 000	-12 000	0	Tiltaket er innarbeidet. Det ble tildelt til sammen 30 mill. kroner mindre som følge av færre barn i barnehage i 2022.
Sum	-12 000	-12 000	0	
Nye tiltak				
Utgifter til busser (T1-2022)	800	800	0	Midlene er innarbeidet i budsjettet.
Sum	800	800	0	
Nye engangstiltak				
Engangskostnader relatert til overtakelsen av Akasia barnehagene (T1-2022)	650	650	0	Kostnader er påløpt 1. halvår 2022
Koronarelaterte merutgifter (T1-2022)	37 000	32 400	4 600	Koronaprojektet er avsluttet

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik Status beskrivelse 2022
Sum	37 650	33 050 4 600
Sum tiltak	26 450	21 850 4 600

Utvikling og utfordringer

Korona

Koronarelatert sykefravær i barnehagene har avtatt utover 2022 frem til 2.kvartal. Det var ikke registrert stort omfang av koronasmitte knyttet til barnehagene i første halvdel av året, men koronasmitten økte noe i høst. I etterkant av pandemien har økt smitte med både korona- influensa- og RS-virus ført til et forhøyet sykefravær.

Bemannings tjenester som leverer vikarer til de kommunale barnehagene, har i 2022 levert 49 669 vikarer.

Barnehage tilbud for asylsøkere

Bergen kommune etablerte i april 2022 et midlertidig barnehage tilbud for asylsøkere i Sædalen barnehage. Tildeling av ordinær barnehageplass for asylsøkere var på det tidspunktet ikke mulig grunnet pågående hovedopptak for barnehageåret 2022/2023.

Det ble rekruttert 16 ansatte med særskilt språkkompetanse på ukrainsk og/eller russisk fra andre kommunale barnehager og gjennom et godt samarbeid med stiftelsen Kanvas, andre kommunale tjenesteområder og bemanningstjenester.

Totalt 69 barn benyttet seg av det midlertidige barnehage tilbudet. Foresatte til barn med plass i det midlertidige barnehage tilbudet formidlet at de var svært fornøyde med tilbudet og de ansattes ivaretagelse av barna.

Tilbudet ble avsluttet 8. juli 2022, og familier som ønsket det kunne søke ordinær barnehageplass. Ved utgangen av desember 2023 hadde 56 barn fra asylsøkende familier fått tilbud om ordinær barnehageplass.

Virksomhetsoverdragelse Akasia

Bergen kommune fullførte en virksomhetsoverdragelse av 18 barnehager fra Akasia barnehager AS 1. januar 2022. Etat for barnehage i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har nå overtatt driften av disse barnehagene, og følger opp både kvalitetsarbeid, personal, opplæring og økonomi. Virksomhetsoverdragelsen er gjennomført i tråd med aktuelt lov- og avtaleverk i samarbeid med ansattes organisasjoner. Styrere og andre ansatte gir tilbakemelding om at de er godt fornøyde med prosessen, i forbindelse med at Bergen kommune har overtatt barnehagene. Det er i denne prosessen lagt stor vekt på å trygge medarbeidere og foresatte gjennom ulike informasjonstiltak.

Barnehagedekning 2022

I 2022 innfridde Bergen kommune den nasjonale retten til barnehageplass etter barnehageloven §16 for 13. året på rad. Det ble også realisert full bydelsvis dekning i alle bydeler for fjerde året på rad.

Per desember 2022 var det til sammen 2066 barn i kommunale og private barnehager som fikk redusert foreldrebetaling/inntektsmoderasjon. Av disse fikk 1493 barn også gratis kjernetid.

Barnehagebygg

Nybygg og rehabiliteringer

Flere barnehageprosjekter har i 2022 vært under prosjektering, planlegging og bygging.

- Kalfarveien barnehage flyttet inn i rehabiliterte lokaler 1. april 2022.

- Kronstad oppvekststun barnehage ble åpnet som ny kommunal barnehage i august 2022. Barnehagen er en del av Kronstad oppvekststun, og er plassert i det utvidede og ombygde skolebygget Kronstad og Hunstad skoler. Barnehagen har en kapasitet på inntil 80 barn, og det gikk 59 barn i barnehagen per desember 2022.
- Uteområdet til Rosetårnet barnehage ble rehabilitert i 2022.
- Rehabilitering av Bønes barnehage ble påbegynt i 2022.
- Rehabilitering av Arnatveit barnehage ble påbegynt i 2022.
- Rehabilitering av Liakroken barnehage fortsatte i 2022.
- Tilrettelegging for utvidet uteområde ved Sollien barnehage startet opp i 2022.
- Damsgårdssundet barnehage er blitt ferdigstilt i 2022. Barnehagen forventes tatt i bruk som erstatningsbarnehage i løpet av 1.kvartal 2023.
- Prosjektering for rehabilitering av Flaktveit barnehage startet opp igjen i 2022.

Avvikling av barnehager

- Nygårdsparken midlertidige barnehage ble avviklet som erstatningsbygg. Barnehagebygget er fjernet.
- Fridalen barnehage var en privat barnehage som ble lagt ned sommeren 2022.
- Spiren barnehage på Kråkenes var en privat barnehage som ble lagt ned sommeren 2022.
- Alvøskogen barnehage var en privat barnehage der driften ble avviklet 12. august 2022.
- Bergen Turbarnehage AS var en liten privat barnehage på Nordås la ned driften høsten 2022.

Alle barn som gikk i barnehager som ble avviklet, ble tilbudt barnehageplasser i andre barnehager.

Helsevern godkjenning

Per desember manglet fem av 91 kommunale barnehager helsevern godkjenning. Dette betyr at 94,5 prosent av barnehagene er helsevern godkjente.

Av de barnehagene som mangler helsevern godkjenning er tre under rehabilitering, en barnehage får startet total rehabilitering våren 2023, og en barnehage er helt ny og i prosess for å få helsevern godkjenning.

Kvalitetsutvikling i barnehager

Kvalitetsutviklingsplan "Sammen for kvalitet – lek og læring" og kvalitetsoppfølging

Bergen kommune ved Etat for barnehage har ansvaret for de kommunale barnehagene. Visjonen for de kommunale barnehagene er «En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn». Målet er «Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring».

I 2022 gjennomførte Etat for barnehage to digitale møter for nye pedagoger, for å gi en innføring i to sentrale planer, kvalitetsutviklingsplanen "[Sammen for kvalitet – lek og læring](#)" og "[Skyfritt. Inkluderende oppvekstmiljø i Bergen](#)".

I tillegg har Etat for barnehage gjennomført kvalitetsoppfølging i Bergen kommune sine nye barnehager.

Etaten har utviklet og justert system for [kvalitetsoppfølging](#) med mål om å gi barnehagene gode, anvendelige strukturer for planleggings- og vurderingsarbeidet. Endringene bygger blant annet på tilbakemeldinger fra barnehagene i etterkant av foregående kvalitetsoppfølging.

6. oktober 2022 inviterte Etat for barnehage alle barnehager til en heldags fagsamling med tema «Fra praksisfortelling til praksisutvikling.»

Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø i Bergen kommune

Kapittel VIII om psykososialt barnehagemiljø i barnehageloven trådte i kraft 01.01.2021.

Barnehagemyndigheten startet opp med kompetansehevende tiltak om psykososialt barnehagemiljø for private og kommunale barnehager når loven trådte i kraft. Det ble også utarbeidet et prosessarbeid om temaet som alle barnehagene ble oppfordret til å gjennomføre i egen barnehage.

Videre har barnehagemyndigheten ført tilsyn med temaet psykososialt barnehagemiljø. Det er ført tematilsyn med 19 barnehager i 2021 og med 34 barnehager i 2022. Dette tematilsynet blir også videreført i 2023.

Etat for barnehage har utviklet og justert systemer, veiledere og dokumenter for at barnehagene skal ha gode forutsetninger for å gjøre seg kjent med innholdet i Plan Skyfritt og kapittel 8 - psykososialt barnehagemiljø i barnehageloven. Etat for barnehage har i gjeldende periode gjennomført opplæring i ICDP for nye veiledere hvor målsettingen er å nå målet om to veiledere i alle de kommunale barnehagene. International Child Development Programme (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse.

Foreldreundersøkelse

Den nasjonale foreldreundersøkelsen til Utdanningsdirektoratet ble gjennomført for de kommunale barnehagene i perioden 1. november til 20. desember 2022. Resultatene presenteres i 1. tertial 2023. De fleste private barnehageeiere/barnehager har brukt denne undersøkelsen siden 2020. Resultatene er tilgjengelige på [Søk - Barnehagefakta.no](https://sok-barnehagefakta.no).

Bemanning og kompetanse

Bemanningsnorm/pedagognorm

Alle barnehager i Bergen kommune innfrir bemanningsnormen, som stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år, og én ansatt per seks barn over tre år.

I tillegg innfrir alle barnehager i Bergen kommune pedagognormen, som stiller krav om minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

Per 15. desember 2022 har alle styrere i kommunale barnehager i Bergen godkjent utdanning. Alle de pedagogiske lederne i de kommunale barnehagene har minimum barnehagelærerutdanning. Per 15. desember 2022 er det to private barnehager som har dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder (i henholdsvis 100 prosent og 20 prosent). Ingen barnehager søkte dispensasjon fra normen om grunnbemanning.

Fagarbeidere i barnehagen

I 2022 er andelen fagarbeidere i kommunale barnehager 31 prosent. Måltallet for andel fagarbeidere var satt til 33 prosent for 2022, før virksomhetsoverdragelsen av barnehagene fra Akasia var besluttet. I kommunens nye barnehager var andelen fagarbeidere noe lavere enn i de eksisterende, og overdragelsen har medført at andelen er redusert noe fra 31,8 prosent i 2021.

Prosjekt "Økt bemanning"

Som følge av vedtak i representantforslag vedrørende kvalitet og helsefremmende arbeidsplasser for ansatte barnehagene (sak [74/22](#)) ble det i 2022 bevilget midler til to ekstra fulltidsansatte til det direkte arbeidet med barn i tillegg til den lovpålagte minimumsbemanningen for barnehager i områder med levekårsutfordringer. Forsøksordningens hovedmål er å øke stabilitet og redusere sykefravær i personalet og sikre tidlig oppdagelse, tilrettelegging og oppfølging når barn har behov for ekstra støtte og hjelp innenfor et ordinært barnehagetilbud. Forsøket ble igangsatt i august 2022 i tre kommunale barnehager (Gyldenpris, Solheimslien og Vadmyra barnehager) og tre private barnehager (Kidsa Sandgotna, Kidsa Slettebaken og Kidsa Vågedalen). Prosjektet har en varighet frem til 1. august 2023, og vil bli evaluert ved utgang av prosjektperioden.

Regional kompetanseordning (Rekomp) og kompetanseheving av ansatte i private og kommunale barnehager

[Regional kompetanseordning](#) er regjeringens strategi for å heve kompetansen hos alle ansattgrupper i barnehagesektoren. Kompetansetiltakene skal være barnehagebaserte. Strategien er statlig finansiert gjennom [forskriftsfestet tilskuddsordning](#) som trådte i kraft 01.01.2021. Det er Statsforvalteren i Vestland som tildeler tilskudd gjennom kommunen til barnehager som er prioritert inn i ordningen. Det er barnehagemyndigheten i Bergen kommune som forvalter ordningen lokalt. Barnehagebasert utviklingsarbeid i partnerskapssamarbeid med UH-sektoren, utgjør 70 prosent av midlene. I 2022 ble 16 barnehager tildelt tilskudd, fordelt på to enkeltstående barnehageeiere, ni kommunale barnehager og fem private barnehager fra større eierorganisasjoner.

Lokal prioritering for å heve barnehagefaglig grunnkompetanse gjennom fagsamlinger med tilhørende prosessarbeid, utgjør 30 prosent av tilskuddet.

I 2022 ble det gitt tilbud til 2800 ansatte. Tema for samlingene fastsettes etter lokal vurdering i Barnehagemyndighetens samhandlingsforum, bestående av kommunal eier, syv store eierorganisasjoner og PBL – Bergen som representerer enkeltstående barnehageeiere. Tema for de månedlige samlingene har blant annet vært; foreldresamarbeid, mangfold, omsorgssvikt og overgrep, barns medvirkning, barnehagens utviklingsarbeid, bærekraft og barn som økoborgere.

Foto: Vibeke Linn Blich

Digitalisering

Status utstyrspakker

I desember 2021 fikk alle de kommunale barnehagene en digital utstyrspakke i samsvar med målsettinger i [Smart oppvekst](#). Ustyrspakken skal bidra til at barnehagenes digitale praksis støtter oppunder barnas lek, kreativitet og læring. Våren 2022 ble det gjennomført et inspirasjonskurs knyttet til utstyrspakken. Videre er Faghjelpen *Barnehagens digitale praksis - lek med digitale verktøy* opprettet som støtte til barnehagene. Etat for barnehage har utarbeidet den administrative kompetanseplan *Digital dømmekraft i barnehagen* som er for alle ansatte i de kommunale barnehagene.

I tillegg startet planleggingen av et programvaresenter/applikasjonsbibliotek som skal forenkle og kvalitetssikre tilgangen på digitale læringsressurser i barnehagene. Løsningen er planlagt ferdigstilt i første halvdel av 2023, og vil føre til en betydelig forenkling av barnehagenes bruk av ulike typer nettbrett.

Innføring av Vigilo sin kommunikasjonsmodul

Kommunikasjonsmodulen i Vigilo ble for barnehagene åpnet trinnvis i 2022.

Modulen muliggjør digital dialog mellom barnehage og hjem. Gevinster fra innføringen er blant annet at en digital kommunikasjonsløsning gir enklere, sikrere og mer effektiv kontakt med foresatte og barnehagene. I tillegg gir den betydelig reduksjon i mengde av «ranselpost».

I forkant av åpningen ble det utført grundig testing av systemet, gjennomført pilot, utarbeidet prosedyrer og innbyggerhjelpere og gjennomført opplæring via nettkurs og webinarer

Barnehagemyndighet og tilsyn

Tilsyn

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal påse at barnehager drives i samsvar med barnehageloven og tilhørende forskrifter, jf. *barnehageloven § 10 første ledd. Kommunen sin hjemmel til å føre tilsyn fremgår av barnehageloven § 53.*

Barnehagemyndigheten har mottatt 30 bekymringsmeldinger i 2022. Meldingene kom fra PPT, foreldre, naboer og eiere/ styrere, og omhandlet foreldresamarbeid, barnehagens psykososiale miljø og foreldre som klaget på at de var meldt til barnevernet.

Behandlingen av meldingene:

- 7 førte til tilsyn
- 8 avsluttet etter undersøkelser
- 3 veiledningssaker
- 2 overført eier for oppfølging
- 1 overført til Miljørettet helsevern
- 2 saker er åpne og følges opp i 2023
- Veiledet foreldre til å ta opp saken med styrer/eier/SU

Tematilsyn

Tematilsynet basert på kapittel VIII i barnehageloven om barnehagens psykososiale barnehagemiljø §§ 41, 42 og 43 ble videreført i 2022. Kapitlet inneholder blant annet at barnehagen ikke skal godta krenkelser av barn og har en plikt til å sikre at alle barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Tematilsynet ble gjennomført i 35 barnehager i 2022, fordelt på 11 kommunale barnehager og 24 private barnehager. Erfaringene fra tilsynet viser at barnehagene har et stort behov for både veiledning og kompetansehevende tiltak på innholdet i paragrafene i dette kapittelet i barnehageloven.

Sektorkartlegging

I 2022 ble det elektroniske tilsynet erstattet med sektorkartlegging, som dette året omfatter en kartlegging av barnehagenes arbeid med aktivitetsplikten (barnehagelovens kapittel VIII). Aktivitetsplikten tilsier at alle ansatte som arbeider i barnehage har plikt til å følge med på hva som skjer i miljøet, og til å gripe inn hvis de ser krenkelser som for eksempel mobbing, utestenging, vold, diskriminering og trakassering.

Funnene i sektorkartleggingen ble brukt til å kvalitetssikre tilsynsarbeidet, og førte til at årets tema om barnehagelovens kapittel VIII ble videreført.

I sektorkartleggingen ble det også innhentet informasjon om hva barnehagene har behov for av veiledning i arbeidet sitt, og innspill til tema for kompetansehevende tiltak ble kartlagt.

Dokumenttilsynet på barnehagenes vedtekter

Dette tilsynet ble avsluttet i 2022. Alle barnehager fikk tilbakemelding på egne vedtekter, og etter omfattende veiledning var det kun en eier som ikke innfridde alle krav til vedtekter. Eieren fikk *forhåndsvarsel om pålegg om retting av vedtekter*. Eieren rettet vedtektene umiddelbart, og avviket er lukket.

Andre tiltak

Svømmeopplæring i barnehagen

Utdanningsdirektoratet tildeler midler for at kommuner kan tilby svømmeopplæring for 4-5 åringer i barnehagene. Målet er å gjøre barn i denne alderen tryggere i vann og gi dem bedre svømmeferdigheter. Svømmeopplæringen i Bergen kommune gjennomføres i kommunale anlegg og skolebasseng i alle bydeler, i et samarbeid med lokale svømmeclubber som stiller med instruktører.

I 2022 deltok til sammen 1372 barn i alderen 4-6 år i svømmeopplæringen, fordelt på 679 jenter og 693 gutter. Det var til sammen 94 barnehager, hvorav 54 private barnehager og 40 kommunale barnehager som benyttet tilbudet.

Økt barnehagedeltakelse av barn med minoritetsspråklig bakgrunn

Prosjektet «Økt barnehagedeltakelse av barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehage» startet opp i 2019 og er videreført med finansiering fra Utdanningsdirektoratet.

Det ble i 2022 opprettet en digital ressursbank på Bergen kommune sin nettside som heter «Ny i barnehage – en god start», med informasjonsfilm, informasjonsbrosjyrer og temabrosjyrer samlet og tilgjengelig for både eksterne og interne aktører:

Brosjyrer med informasjon om barnehage med tittelen «Barnehagen – en god start», er oversatt til 24 ulike språk. Informasjonsbrosjyrene gir foreldrene informasjon om barnehage som pedagogisk tilbud og hvordan man søker om barnehageplass og redusert foreldrebetaling.

Som en del av prosjektet er det igangsatt tiltak og samhandling med ulike samarbeidspartnere, både internt i kommunen og eksternt med ulike frivillige, religiøse og kulturelle organisasjoner.

VilVite

Bergen kommune har en avtale med VilVite om læringstilbud og opplevelser for alle 5-åringer i private og kommunale barnehager.

I 2022 ble det gjennomført fire ulike læringsprogram for i alt 1920 barn fra totalt 86 barnehager, hvorav 30 kommunale barnehager og 56 private barnehager. Under pandemien har VilVite hatt tilbud om oppsøkende virksomhet med programmene, og barnehagene har benyttet tilbudet.

I samarbeidet med VilVite inngår også inspirasjonskurs for ansatte i barnehagene, men på grunn av pandemien ble det i 2022 kun gjennomført ett kurs, der 60 ansatte deltok på kurset «Lekeplassfysikk» - Utforskende lek og eksperimentering med fysikk gjennom aktiviteter i (ute)leken.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Barn 1-3 år	6 464	6 150	6 150	6 110
Barn 3-5 år	9 388	9 549	9 214	8 900
Sum barn 1-5 år	15 852	15 699	15 183	15 010
Barn 0 år med barnehageplass	172	232	284	269
Barn 1-2 år med barnehageplass	5 395	5 464	5 969	5 598
Barn 3-5 år med barnehageplass	9 429	9 326	9 012	8 749
Sum barn 1-5 år med barnehageplass	14 824	14 790	14 465	14 347
Barn 6 år med barnehageplass	22	21	25	23
Sum alle barn med barnehageplass	15 018	15 043	14 774	14 639
Dekningsgrad barn 1-3 år	83,5 %	88,9 %	91,0 %	91,6 %
Dekningsgrad barn 3-5 år	100,4 %	97,7 %	98,0 %	98,3 %
Dekningsgrad barn 1-5 år	93,5 %	94,2 %	95,0 %	95,6 %
Antall barnehager	257	257	255	250
Andel barn i kommunale barnehager	30,2 %	30,3 %	30,2 %	39,1 %
Antall godkjente plasser - åpne barnehager	575	575	575	575
Andel 0-åringer i barnehage av alle 0-åringer	5,4 %	8,4 %	9,0 %	9,2 %

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	15,7 %	14,7 %	15,6 %	15,8 %	15,0 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *)	196 877	191 051	193 931	194 525	188 307
Produktivitet					
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,8	5,8	5,7	5,7	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,9	5,9	5,8	5,7	5,8
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime (kr) *)	60	53	66	60	61
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr) *)	69,8	75,8	66,3	67,0	68,2
Dekningsgrad					
0år 41 timer eller mer andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	8,9 %	9,1 %	5,1 %	1,0 %	5,4 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	91,4 %	91,6 %	93,9 %	85,7 %	88,3 %

Årsmelding 2022

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	95,3 %	95,6 %	97,2 %	92,2 %	93,9 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,8 %	98,3 %	99,5 %	96,3 %	97,5 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	30,2	39,1	59,1	62,3	45,9
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn (prosent)	81,4 %	82,7 %	88,3 %	80,1 %	83,5 %
Kommune Alle stillingstyper Mann Andel menn/kvinner (prosent)	14,9 %	15,0 %	14,2 %	10,1 %	12,1 %
Kvalitet					
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)	45,3 %	45,7 %	46,2 %	36,6 %	41,7 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Barnehage	2 318,7	2 377,1	2 679,9	-353,2	2 326,7	50,4
To-språklig assistanse	15,9	11,3	32,6	-22,8	9,8	1,6
Førskolelokaler og uteareal	286,6	295,2	328,1	-45,2	282,9	12,4
Sum	2 621,2	2 683,7	3 040,6	-421,3	2 619,3	64,4

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	100,6	158,9	207,1	-47,7	159,4	-0,5
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	2 417,4	2 447,0	2 783,2	-374,0	2 409,2	37,8
90-Fellesposter - bykassen	103,3	77,8	50,2	0,5	50,7	27,0
Sum	2 621,2	2 683,7	3 040,6	-421,3	2 619,3	64,4

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett gikk med et mindreforbruk på 37,8 millioner kroner på tjenesteområdet 01A barnehage i 2022. Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen (tilskudd til private barnehager, moderasjoner, mellomregnskap med andre kommuner) og Etat for barnehage med underliggende resultatenheter, dvs. de kommunale barnehagene.

Etat for barnehage, inkludert de kommunale barnehagene, hadde et samlet mindreforbruk på 4,4 mill. kroner. Barnehagene gikk med et samlet mindreforbruk på 6,1 millioner. Hovedårsaken til mindreforbruket er et stort sykefravær hvor det har vært vanskelig å få tak i vikarer. Administrasjonen i Etat for barnehage hadde et merforbruk på 1,5 millioner kroner.

Det ble ført 30,2 millioner kroner i koronarelaterte merkostnader på prosjektnummer 101803 korona fram til sommeren. Hovedsakelig er kostnaden knyttet til utbetalinger av driftstilskudd til private barnehager og kjøp av vikartjenester i kommunale barnehager.

Sammenlignet med 2021 ble budsjetttrammen på tjenesteområdet barnehage redusert med til sammen 30 mill. kroner i løpet av 2022, knyttet til en reduksjon i antall barn i barnehager i Bergen. Mindreforbruk på sentrale poster etter dette skyldes en rekke uavklarte saker knyttet til tilskudd til private barnehager som følge av endringer i regelverket, samt effekter av håndteringen av koronautgifter to år tidligere.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barnehagebarn møter et personale med høy kompetanse	Foreldreundersøkelsen i kommunale barnehager: Personalet i barnehagen	0	80	5	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Årlig foreldreundersøkelse. Indikator for "Personalet i barnehager" er erstattet av "Relasjon mellom barn og voksen" i foreldreundersøkelsen til UDIR. I foreldreundersøkelsen for 2022 var gjennomsnittlig verdi for indikatoren 4,6, på en skala fra 0-5. Dette er en oppgang fra 2021, da gjennomsnittlig verdi i var 4,5.
		Andel fagarbeidere i kommunale barnehager	30,0 %	33,0 %	31,0 %	Måltallet et satt før virksomhetsoverdragelsen av 18 nye barnehager. I våre nye barnehager er andelen fagarbeidere noe lavere enn i de resterende barnehagene. Dette har medført en liten reduksjon i andel, fra 31,8% i 2021 til 31 % i 2022.
		Andel kommunale barnehager som innfrir bemanningsnormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle våre kommunale barnahager innfrir bemanningsnormen
		Andel kommunale barnehager som innfrir pedagognormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle kommunale barnehager innfrir pedagognormen
Barnehagebarn er aktive og medskapende i lek og læring		Foreldreundersøkelsen og kvalitetsoppfølging i kommunale barnehager: Barnets medvirkning	0	80	4	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Årlig foreldreundersøkelse. Indikator for "Barnets medvirkning" er byttet ut med indikatoren "Medvirkning". I foreldreundersøkelsen for 2022 var gjennomsnittlig verdi målt til 4,3, på en skala fra 0-5. Dette er en oppgang fra undersøkelsen i 2021, da gjennomsnittlig verdi var 4,2.
		Barnehagebarn utvikler sin språklige og matematiske kompetanse	0	80	5	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Årlig foreldreundersøkelse.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						Indikator for "Språk" er byttet ut med indikatoren "Barnets utvikling". Gjennomsnittlig verdi i 2022 var 4,6, på en skala fra 0-5. Dette er tilsvarende verdi som i undersøkelsen fra 2021.
	Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring	Andel barnehager som har fått digitale utstyrspakker	30,0 %	30,0 %	100,0 %	Alle barnehagene er tildelt digitale grunnpakker.
	Barnehagebarn har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring	Foreldreundersøkelsen i kommunale barnehager: Relasjoner og trivsel	0	80	5	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Årlig foreldreundersøkelse. Indikator for "Relasjoner og trivsel" er byttet ut med indikatoren "Barns trivsel". Gjennomsnittlig verdi i 2022 var 4,7, på en skala fra 0-5. Dette resultatet var likt som i undersøkelsen fra 2021.
	Barnehagebarn skal være trygge i vann og utvikle svømmeferdigheter	Antall 4-6 åringer som har fått svømmeopplæring	1 043	1 500	1 372	I 2022 deltok til sammen 1372 barn i alderen 4-6 år i svømmeopplæringen, fordelt på 679 jenter og 693 gutter. Dette er en oppnåelse på 91,5 prosent av målet på 1500 barn. Det var til sammen 94 barnehager som deltok, hvorav 54 private barnehager og 40 kommunale barnehager.
		Andel av barn med rett som fikk plass i hovedopptaket	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Totalt 2698 barn fikk tilbud om barnehageplass ved hovedopptaket i 2022.
	Barnehagetilbudet er tilpasset forventet barnehagebehov	Andel helseverngodkjente kommunale barnehager			94,5 %	86 av 91 barnehager har gyldig helseverngodkjenning per desember 2022. Se forøvrig eget pkt om helseverngodkjenning i tekstlig rapportering.
		Andel kommunale barnehageplasser	30,0 %	40,0 %	39,9 %	7452 av 18663 barnehageplasser er kommunale
		Antall bydeler med full dekning	8	8	8	For fjerde år på rad ble det realisert full bydelsvis dekning i alle bydeler.
		Behovsdekning	95.1	94.5	95,5 %	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Kommunens opptakskriterier for barnehage endres slik at barn fra familier som har store belastninger på grunn av funksjonsnedsettelse eller varig sykdom hos foresatte eller søsken legges til som en gruppe som kan søke om prioritert opptak.

Statusbeskrivelse

Saken *Justering av opptaksordning barnehager i Bergen kommune* ble behandlet av bystyret 25. januar 2023.

Det er vedtatt innført et nytt punkt 3 under opptakskriterier gjeldende ved hovedopptak og suppleringsopptak (øvrige prioriterte kriterier/grupper):

Barn fra familier som har store belastninger på grunn av sykdom eller funksjonshemming hos foresatte eller søsken, herunder foresatte som er sterkt synshemmet/blind. Med sykdom forstås i denne sammenheng alvorlig og varig sykdom hos barnets foresatte eller søsken. Krav til dokumentasjon vil være skriftlig attest fra lege og /eller medisinsk institusjon på alvorlig og varig sykdom eller funksjonshemming.

Merknad 23: Bystyret avsetter midler til oppkjøp av private barnehager dersom aktuelle barnehager ønskes solgt til kommunen. Midlene kan også benyttes til strategiske tomtekjøp for etablering av offentlige barnehager i byutviklingsområder. Det vises for øvrig til fjorårets budsjettforlik om inngåelse av avtaler om forkjøpsrett med private barnehageeiere.

Kommunen er i dialog med flere aktører om mulige kjøp av tomter og barnehager. Det foreligger foreløpig ingen ferdige avtaler om kjøp ved utgangen av 2022. Eventuelle avtaler som ferdigforhandles i 2023 vil bli fremmet for administrativ og politisk behandling.

Merknad 3: Bergen bystyre har som et langsiktig mål at kommunen skal innføre et nærbarnehageprinsipp som defineres som at alle barn har rett på barnehageplass i sin egen skolekrets. Bystyret vil legge dette målet til grunn for det kommende arbeidet med barnehagebruksplanen.

Av byrådets politiske plattform fremgår det at er et mål for byrådet at alle skal få tilbud om barnehageplass i nærmiljøet. Byrådet behandlet 14.12.2021 [Utrekning av modell for barnehageplass i nærmiljøet](#). Modellen sier at: *Ved etablering av nye barnehager/barnehageplasser søkes det etablert barnehager i skolekretser hvor det er underdekning på plasser.*

Byrådet behandlet 22.12.2022 *Barnehagebruksplan for Bergen kommune 2022-2035*. Når det gjelder nærmiljøprinsippet er byrådets vurdering og anbefaling/konklusjon denne:

Byrådet vil sikre sambruk og samlokalisering av offentlige tjenester og kommunale barnehager som møteplasser i nærmiljøet. På sikt er byrådets målsetting å kunne tilby barnehageplass i nærmiljøet til de familiene som ønsker det og øke dekningsgraden opp mot 100 prosent. Byrådet vil fortrinnsvis bygge og utvide barnehager i skolekretser med underdekning.

Saken skal behandles av bystyret i 2023.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Bønes barnehage - totalrehabilitering	2020/62566	IA	12,5	12,5	2022	2.kv. 2023	9,2	8,1	1,1
Damsgårdssundet barnehage, innredning av råbygg	FU 145/21	IA	54,3	54,3	2022	Ferdig	45,1	48,4	-3,2
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	2,5	0,0	2,4
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	2,0	2,0	2021	2.kv. 2023	2,0	0,9	1,1
Gyldenpris barnehage - konseptutvikling		IA	10,0	10,5	2024	2.kv. 2024	1,0	0,5	0,5
Handlingsplan 1-2 - barnehage		IA	61,8	61,8	2026	4.kv. 2024	17,7	10,6	7,0
Indre Arna barnehage - konseptutvikling		IA	9,4	9,8	2024	1.kv. 2024	0,5	0,5	-0,1
Inventar byggeprosjekter - barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	5,7	3,6	2,1
Iristunet barnehage - oppgradering		IA	10,0	10,0	2025	3.kv. 2024	2,0	0,0	2,0
Kalfarveien barnehage - totalrehabilitering	BY118/20	69,6	64,6	64,6	2022	Ferdig	18,8	12,9	5,9
Kjøp/regulering barnehagetomter		-	-	-	Løpende	Løpende	1,4	0,1	1,3
Kristianborg barnehage utvidelse b. trinn 1	BY 154-19	68,8	68,8	68,8	2020	Ferdig	2,8	2,2	0,7
Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging	BY 160/18	69,8	110,8	110,8	2022	Ferdig	25,8	23,8	2,1
Laksevåg barnehage - totalrehabilitering	BY 351/22	IA	66,3	70,4	2024	4.kv. 2024	2,6	3,9	-1,3
Liakroken barnehage - oppgradering garderober	2020/111737- 2	IA	14,0	14,0	2022	2.kv. 2023	8,5	6,5	1,9
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	16,5	16,0	0,6
Olsvik barnehage		IA	150,4	167,4	2023	1.kv. 2027	6,9	6,3	0,6
Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage		IA	2,5	2,5	2021	4.kv. 2023	2,5	0,4	2,1
Oppgradering uteareal barnehage		-	-	-	Løpende	Løpende	5,4	0,8	4,6
Rehabilitering av Flaktveit barnehage - konseptutvikling		IA	22,4	22,4	2020	1.kv. 2025	1,0	0,3	0,7
Slettebakken erstatningsbarnehage - konseptutvikling		IA	5,0	9,8	2023	2.kv. 2024	1,8	0,5	1,3
Smart oppvekst		-	-	-	Løpende	Løpende	0,4	1,3	-1,0
Storetveit barnehage - nybygg	FK 70-15	40,0	58,7	58,7	2017	Ferdig	0,2	0,3	-0,1
Søre Skogvei barnehage - konseptutvikling		IA	5,7	5,7	2024	4.kv. 2024	1,6	2,7	-1,1
Virksomhetsoverdragelse av Akasia barnehage AS		IA	70,1	70,1	2021	Ferdig	12,9	0,0	12,9
Ytrebygda erstatningsbarnehage - konseptutvikling		IA	2,0	0,4	2023	4.kv. 2023	0,3	0,2	0,1
Sum øvrige prosjekter							0,0	0,1	0,0
Sum							195,0	150,8	44,2

Statustekst investeringer

Bønes barnehage - totalrehabilitering

Ved Bønes barnehage skal det etableres nye garderober og nytt ventilasjonsanlegg. Som en del av utvidelsen/ombyggingen av garderobefasilitetene vil det også bli bygget tre mindre tilbygg. Videre bygger en om to toalett- og stellerom, samt at enkelte flater blir fornyet. Det gjøres også tiltak knyttet til elektro og rør.

Prosjektet var tidligere en del av budsjettposten Handlingsplan 1-2 barnehage, men ble i forbindelse med 1. tertialrapport i 2022 skilt ut som egen budsjettpost.

Prosjektet pågår for fullt og de fysiske arbeidene forventes fullført første kvartal 2023. Det kan komme mindre tilleggs-/reklamasjonsarbeider, samt sluttoppgjør i etterkant av dette.

Damsgårdssundet barnehage, innredning av råbygg

Høsten 2020 ble det inngått en avtale mellom Trygge barnehager og Bergen kommune om kjøp av råbygg til barnehage i Damsgårdssundet. Avtalen ble inngått som ledd i å dekke Bergen kommunes behov for erstatningsbarnehage i Årstad bydel. I første omgang er Damsgårdssundet barnehage tenkt brukt som avlastningsbygg når Laksevåg barnehage skal rehabiliteres. Prosjektet ble overlevert til bestiller i 2022. Overforbruket i prosjektet er på grunn av store endringer i prosjektgruppen, og høyere byggekostnad enn det som var lagt inn i grunnlaget for gjennomføringsvedtaket til prosjektet

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskifting av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmepumpe, og Apeltun skole - bytte av varmepumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Kommunen har i løpet av 2022 hatt 5 større ENØK-tiltak hvor en gjennom utskifting av vindu og tak har hatt som mål å redusere energibruken og dermed også strømregningen til leietakerne samtidig som en har fått et bedre inneklima. Prosjektene har vært i Løvstakkveien, Firdagaten, Øvre Stadionsvei, Leirvikåsen, Adolph Bergs vei og Bjørnsonsgate.

For formålsbygg er varmepumpe ved Ladegården sykehjem blitt prioritert. Her er det samlet bevilget kr. 5,5 mill. Kapasitetsutfordringer gjør imidlertid at prosjektet har fått utsatt oppstart til 2023.

Gyldenpris barnehage - konseptutvikling

Det er behov for en ombygging av Gyldenpris barnehage for å tilfredsstille myndighetskrav og opprettholde nåværende antall barnehageplasser. Budsjettet skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet. Avviket i forhold til årets budsjett skyldes senere igangsetting av prosjektet enn ventet.

Handlingsplan 1-2 - barnehage

Med bakgrunn i byrådssak 20/19, *Prinsipper og tiltak for å realisere full bydelsvis barnehagedekning*, fra 2019 ble det startet en større kartlegging av utvalgte eksisterende kommunale barnehagenes behov. En del av barnehagene har fått avvik etter helseverntilsyn som må rettes opp mens andre barnehager er vurdert opp mot å få utnyttet all kapasitet innenfor eksisterende godkjenning.

Budsjettposten omfattet i utgangspunktet 24 barnehager. Prosjektet har i etterkant fått justert innhold ved at antallet barnehager er redusert, samtidig som prosjektomfanget i de berørte barnehagene er blitt større. Solhaug og Salhus barnehage er ferdigstilt. Det pågår tiltak ved Arnatveit og Rolland barnehage. Skjold og Fløyfjellet naturbarnehage er under planlegging. Samtidig er Bønes, Nordås og Liakroken barnehage skilt ut på egne budsjettposter.

Ved Fløyfjellet naturbarnehage kreves det endring av gjeldende reguleringsplan, og det fremstår som mest realistisk at byggearbeidene der først vil starte i 2023. For Arnatveit Barnehage ser en at prosjektet vil ta noe lengre tid enn tidligere lagt til grunn. Den forventes fullført 2. kvartal 2023.

Indre Arna barnehage - konseptutvikling

Da Indre Arna skole ble avviklet i 2011 ble deler av lokalene omdisponert til barnehagedrift. Barnehagen har kapasitet for 69 barn, og har midlertidig godkjenning. Bygget er på ca 1800 m² fordelt på tre etasjer, hvorav kun én etasje benyttes av barnehagen i dag. Det planlegges å gjennomføre tiltak for å ta hele bygget i bruk som barnehage, samt oppnå permanent godkjenning. Dette vil kunne gi en kapasitet på 132 plasser. Ombyggingen vil medføre behov for avlastningslokaler, og det er derfor tenkt gjennomført når det er tilgjengelig erstatningsbarnehage. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Inventar byggeprosjekter - barnehage

Denne budsjettposten har avsatt midler til anskaffelse av inventar og utstyr som ikke blir budsjettet som en del av de enkelte større byggeprosjektene. For økonomiplanperioden er det avsatt 20 mill. kroner. Midlene kan benyttes til nødvendig utskifting av inventar, og til nytt inventar i kommunale barnehager

I 2022 har totalt 13 barnehager hatt midler disponibelt for oppgradering av inventar. Syv barnehager har ferdigstilt oppgraderingen, blant annet Rolland/Ulsetåsen barnehage, Blokkhaugen barnehage og Arnatveit barnehage. Seks barnehager har igangsatt oppgradering av utstyr/inventar, med endelige leveranser i 2023.

Av mindreforbruket i 2022, vil 1,7 millioner kroner overføres til 2023 for ferdigstillelse av påbegynte prosjekter og resterende midler vil trekkes inn.

Iristunet barnehage - oppgradering

Iristunet skal benyttes som erstatningsbarnehage for flere barnehager, og det er i den forbindelse behov for oppgradering av tekniske anlegg og overflater i bygget.

Akutte arealbehov knyttet til flyktninger fra Ukraina gjorde at oppgraderingen ble utsatt. I forbindelse med rapporteringen etter 2. tertial 2022 ble det lagt til grunn oppstart av tiltak i slutten av året, med videreføring i 2023. Prosjekt ble imidlertid stilt i bero da man vurderte å bruke den som erstatningsbarnehage for Skjold barnehage. Forventet oppstart er første halvår 2023.

Kalfarveien barnehage - totalrehabilitering

Kalfarveien barnehage har holdt til i lokaler fra 1870. I tilstandskartlegging gjennomført i 2015 ble det beskrevet stort behov for oppgradering av bygningsmassen, og ved oppstart av barnehageåret 2019 ble barna flyttet til erstatningslokaler i Nygårdsparken. Totalrehabilitering av bygg og opprusting av uteområdene gjennomføres i totalentreprise. Prosjektet ble overlevert til bestiller i 2022. Det gjenstår å opparbeide et tilleggsareal i Forskjønnelsen for å kompensere for lite lekeareal ute. Dette arbeidet er planlagt gjennomført i 2023. Det ble brukt mindre enn forventet i 2022 på grunn av forsinkelse i arbeidet med tilleggsarealer.

Kjøp/regulering barnehagetomter

Bystyret avsetter midler til oppkjøp av private barnehager dersom aktuelle barnehager ønskes solgt til kommunen. Midlene kan også benyttes til strategiske tomtekjøp for etablering av offentlige barnehager i byutviklingsområder og kostnader i forbindelse med regulering. I 2022 er det innledet forhandlinger vedrørende kjøp av tomter. Arbeidet vil fortsette i 2023.

Kristianborg barnehage utvidelse b. trinn 1

Kristianborg barnehage er ferdigstilt og tatt i bruk. Det pågår imidlertid en del arbeider i forbindelse med rekkefølgekrav knyttet til prosjektet.

Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging

Bergen kommune har etablert et oppveksttun for ca. 80 barnehagebarn og 300 skoleelever. Bygget ble ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart i august 2022. De siste økonomiske forpliktelser vil avsluttes i løpet av 2023.

Gangbro, Kronstad Oppveksttun. Foto: Gerd Hole

Laksevåg barnehage - totalrehabilitering

I forbindelse med tilstandskartlegging av de kommunale barnehagene i Bergen ble hovedhuset ved Laksevåg barnehage beskrevet som et bygg med stort behov for vedlikehold. Bygningen er opprinnelig en såkalt tyskerbrakke oppført i 1940, som ble ombygget til barnehage i 1949. Prosjektet måtte

kansellere konkurransen utlyst i slutten av 2022 på grunn av høye priser. Prosjektet planlegger etter en kuttrunde å legge jobben ut på ny anbudskonkurranse i løpet av 1. kvartal 2023. Prosjektets høyere forbrukt i 2022 er begrunnet i planlegging og skal ikke gå utover totalrammen til prosjektet.

Liakroken barnehage - oppgradering garderober

Etter tilsyn fra helsevernetaten kom det krav om bedre skille mellom skitten og ren sone i garderober i bygg 2 Liakroken barnehage. For å oppnå dette må det bygges et tilbygg, samt gjennomføres oppgraderinger i barnehagen. Alle stellerom og toaletter oppgraderes, og noen endres på iht. nye myndighetskrav. Det må videre gjennomføres en oppgradering av enkelte tekniske anlegg.

Prosjektet var i utgangspunktet kalkulert til kr. 7 mill. Etter oppstart av prosjektet ble det klart at prosjekteringen og kostnadsanslaget fra eksterne konsulenter var mangelfull. Videre har kostnadsveksten vært mye høyere enn forutsatt i kalkylen, og utfordringene og merkostnadene ved å ha samtidig bruk av barnehagen er undervurdert. I første tertial 2022 ble kostnadsanslaget for tiltaket økt til kr.14 mill. Prosjektet pågår for fullt, men har senere fremdrift enn forventet i rapporteringen for 2. tertial 2022. Det forventes ferdigstilling 2. kvartal 2023.

Det er også meldt inn behov for oppgraderinger knyttet til bygg 1 i barnehagen. Det er gjennomført enkelte mindre tiltak innenfor gjeldende bevilgning. Større tiltak vil kreve ekstra midler.

Prosjektet var tidligere en del av budsjettposten Handlingsplan 1-2 barnehage, men er skilt ut på egen budsjettpost.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Olsvik barnehage

Det er planlagt etablert barnehage i Olsvik på en tomt der det i dag er oppført en midlertidig barnehage. Denne ble tatt ut av drift i 2016. To kommunale barnehager (Grøntulien og Olsvikparken) vil relokaliseres til den nye barnehagen. Det fremkommer omfattende rekkefølgekrav i reguleringsplanen for å få gjennomført nybygget, disse er skilt ut i egne budsjettposter. Det må blant annet gjøres utbedringer på infrastruktur og opparbeides BMX-bane. Prosjektet er forskjøvet og planlegges ferdigstilt i 2027. Avviket i 2022 er på grunn av at prosjektet er satt på vent og dermed er det brukt mindre midler enn det som var planlagt i 2022. De økte kostnader til kostnadsutviklingen i prosjektet og en estimert konsekvens av utsettelse av prosjektet

Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage

Det ble i budsjettet for 2021 bevilget kr. 5 mill. til oppgradering og utrustning av uteområder i skoler og barnehager, samt uteområder som disponeres av skoler og barnehager i samarbeid med frivillige (gapahuker, hytter, osv.). I 2022 ble det fordelt midler til et prosjekt ved Lyngfaret Barnehage.

Oppgradering uteareal barnehage

Barnehagenes uteareal er en viktig arena for barns utfoldelse og utvikling og læring, og må derfor tilrettelegges for allsidig lek i et fysisk og sosialt trygt miljø.

I 2022 er videreføring av prosjektet ved Radiostasjonen barnehage, oppstart av tiltak ved Nordnes oppveksttun barnehage, og Ådnanipa barnehage prioriterte prosjekter.

Avviket skyldes at budsjettavsetningen til formålet ikke er disponert fullt ut.

Rehabilitering av Flaktveit barnehage - konseptutvikling

Barnehagen har behov for bygningsmessig rehabilitering og det er også gjennomført en utredning for å se på mulige løsninger for utvidelse av antall plasser. Konklusjonen har vært at en utvidelse vanskelig lar seg gjøre på grunn av mangel på uteareal. Det har videre vært utfordringer knyttet til behov for erstatningsbarnehage i byggeperioden. Høsten 2022 startet imidlertid arbeidet med planlegging/prosjektering av en eventuell oppgradering. Dette arbeidet er i en innledende fase.

Slettebakken erstatningsbarnehage - konseptutvikling

Slettebakken barnehage er bygget i 2011 som midlertidig lokale for Sletten ISB barnehage. Lokalene har vært fraflyttet siden 2019, da ISB tok i bruk nye arealer på Sandsli. Det er besluttet at barnehagen skal tas i bruk som erstatningslokaler for barnehager i Årstad bydel som trenger omfattende rehabilitering. Det ble gjennomført en mulighetsstudie i 2021 som anbefaler et nybygg på tomten, dette legges til grunn for videre planlegging. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Mindre forbruket i 2022 kommer av en pause i planlegging og utvikling av prosjektet. Stop og start i planlegging med endring fører til merkostnader

Smart oppvekst

Byrådet la høsten 2018 frem en plan for SMART Oppvekst som inneholder strategier og tiltak for effektivisering av hele oppvekstfeltet gjennom innovasjon og digitalisering. Planen skal sikre en helhetlig tilnærming til valg av, og investeringer i, digitale plattformer og løsninger.

I 2022 er det levert 500 trådløse sendere som er- eller er under installasjon i barnehager og skoler i Bergen kommune. Det er bestilt nye 700 trådløse sendere for å fortsette arbeidet med å installere trådløse nett i barnehager og skoler. Bestillingen ble utført i 2. tertial 2022, men vil på grunn av leveranseutfordringer først mottas i januar 2023. Senderne vil utplasseres i løpet av 2023.

Merforbruk på tjenestoområde 01A Barnehage må sees mot mindreforbruket på tjenestoområde 01B Skole.

Storetveit barnehage - nybygg

Prosjektet er ferdigstilt. Påløpte kostnader i 2022 gjelder avsluttende arbeid i forbindelse med ferdigattest.

Søre Skogvei barnehage - konseptutvikling

Søre Skogvei barnehage er tilstandskartlagt i 2015 i forbindelse med Handlingsplan 1 for barnehager. Eiendommen har blant annet behov for oppgradering av utearealer, samt ombygginger for å møte krav til helseverngodkjenning. Det er foreløpig satt i gang innledende prosesser og kartlegging av alternative løsninger for fremtidig bruk av eiendommen. Gjennomføring av tiltaket er avhengig av tilgang på erstatningslokaler. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Avviket i 2022 er på grunn av prosjektet kom lengre i planleggingen enn det som var planlagt.

Virksomhetsoverdragelse av Akasia barnehage AS

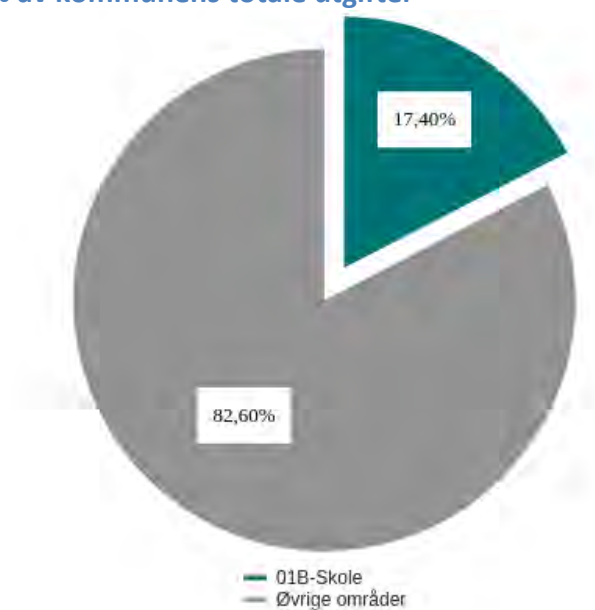
I 2. tertial 2022 ble det foreslått å styrke budsjettet med ca. 12 mill. som følge av et merforbruk på prosjektet i regnskapet. I ettertid ble det bokførte beløpet korrigert, da det skyldtes en avsetning fra 2021 som ble håndtert litt sent på året. Det er dermed ikke behov for budsjett på 12 mill., og de vil bli trukket inn i 1. tertial.

Ytrebygda erstatningsbarnehage - konseptutvikling

Prosjektet er satt på vent inntil videre og tatt ut av Handlings- og økonomiplan.

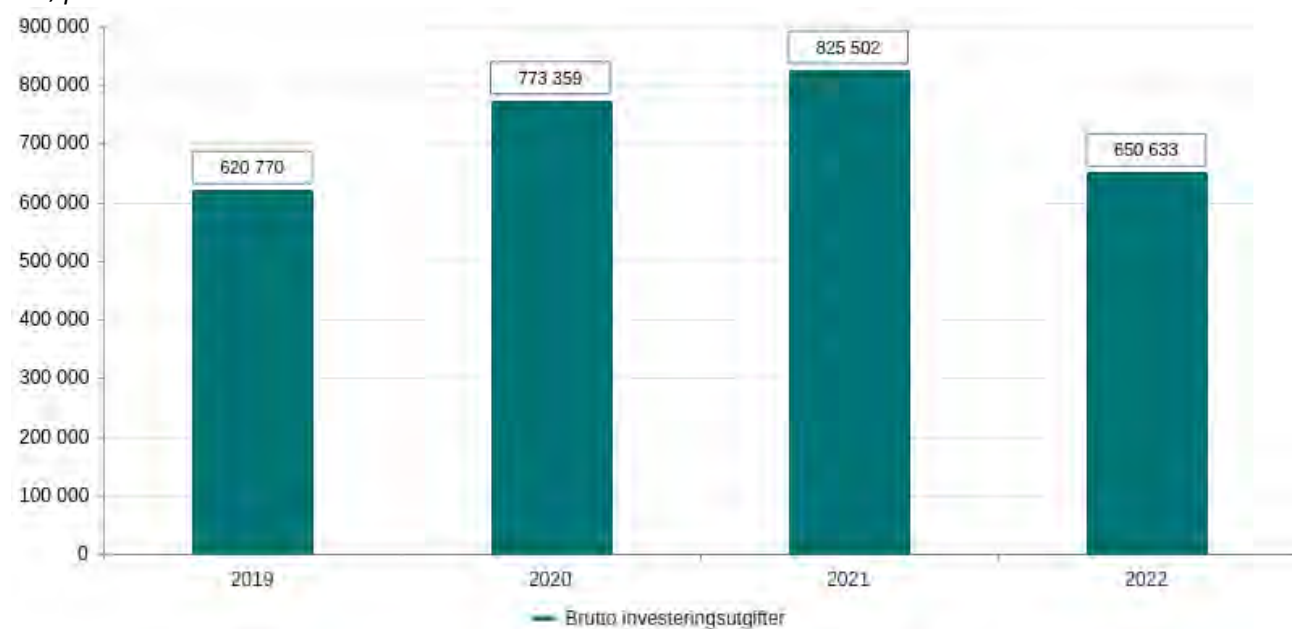
01B-Skole

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet skole omfatter 84 grunnskoler, SFO og voksenopplæring for språklige minoriteter, samt spesialpedagogiske tiltak i skole.

Opplæringsloven og Kunnskapsløftet 2020 gir nasjonale føringer for tjenesteområdet.

Viktige begivenheter

- Fra 1. august 2022 fikk alle elever på 1. trinn tilbud om gratis redusert plass i SFO
- Nye Holen skole er ferdig rehabilitert, og fra januar 2022 kunne elever og ansatte ta bygget i bruk
- Kronstad oppvekststun sto ferdig til skolestart i august 2022. Under rehabiliteringen ble Kronstad skole og Hunstad skole bygd sammen til Kronstad oppvekststun.
- Fra høsten 2022 tok alle de kommunale grunnskolene i bruk kommunikasjonsmodulen i Vigilo.
- I 2022 vedtok bystyret ny kvalitetsutviklingsplan for skole [Sammen for kvalitet - læring og medvirkning. Kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen 2022/23-2026/27.](#)
- På bakgrunn av at Utdanningsforbundet, Skolenes landsforbund og Norsk lektorlag avviste resultatet fra hovedtariffoppgjøret 24. mai, har det vært streik i skolesektoren. Mange skoler i Bergen var berørt av streiken.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Bygningsmessige tilpasninger skolebygg	1 500	450	1 050	Påløpt kr 450.000,- i 2022.
Driftskostnader digitalisering	10 000	10 000	0	Tiltak fra 2021. Implementert i driftsramme
Konsulent- og utviklingskostnader Vigilo	11 200	7 950	3 250	Påløpt utgifter for 7,95 mill. i 2022
Økt antall elever i Ungdomsfritidsordning 8. - 10. trinn	3 000	3 000	0	Tiltak i 2021.
Skyssutgifter skole	7 000	7 000	0	påløpt
Spesialundervisning friskoler	11 000	11 000	0	Kostnader til spesialundervisning i friskoler øker. I tillegg til 11 millioner kroner som ble tilført driftsramme gjennom 2021, har tiltaket hatt økte kostnader med 4 millioner kroner i 2022
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	8 342	8 342	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivt.
International School of Bergen (ISB) - justering av driftstilskudd	1 219	1 219	0	Tiltaket er gjennomført
Sum	53 261	48 961	4 300	
Nye tiltak				
Avsetning til driftsutgifter for nytt areal i skoler	375	0	375	Ikke benyttet i 2022
Gratis SFO 1. klasse	20 000	20 000	0	Påløpte kostnader til pilotordning for 20 barnehager, 1. halvår 2022.
Gratis halvdagsplass i SFO for alle elever på 1. trinn	21 000	21 000	0	Gratis halvdagsplass SFO for hele 1. trinn, høsten 2022
Flere ansatte i SFO	5 000	5 000	0	Iverksatt i budsjettmodell SFO
Sum	46 375	46 000	375	
Nye engangstiltak				
Prosjektmidler: Antirasisme i skolen: innkjøp av materiell, undervisningstid	1 500	0	1 500	Prosjektet vil først gjennomføres i 2023
Ekstra læremidler til skolen	6 000	6 000	0	Midlene ble delt ut til skolene våren 2022
Dysleksivennlige skoler søkbar pott	100	100	0	Midlene er delt ut til fire skoler høsten 2022
Søkbar pott nynorskbøker skolebibliotek	600	600	0	Midlene til kjøp av nynorskbøker til skolebibliotekene er delt ut basert på søknad
Skolehager søkbar pott	200	200	0	Midlene er delt ut basert på søknad i løpet av høsten 2022
Sum	8 400	6 900	1 500	

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Kutt				
Redusere tilskudd fargespill - ikke lenger oppsøkende i skolene	-500	-500	0	Tilskuddet reduseres
Sum	-500	-500	0	
Sum tiltak	107 536	101 361	6 175	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Elever med stort hjelpebehov (T1-2022)	15 000	15 000	0	Midlene er delt ut i løpet av året.
Spesialundervisning friskoler (T1-2022)	4 000	4 000	0	Midlene er benyttet for å dekke kostnader til spesialundervisning ved friskoler
Elever med stort hjelpebehov (T2 2022)	30 000	30 000	0	Midlene er delt ut til skolene høsten 2022, for å dekke merforbruk knyttet til elever med særskilt behov for oppfølging
International School of Bergen (ISB) - justering av driftstilskudd (T2 2022)	1 194	1 194	0	Tiltaket er gjennomført
SFO-tilbud til flyktninger fra Ukraina (T2 2022)	1 300	1 300	0	Påløpt Lynghaugparken ila året
Skole demografi/ økt elevtall (T2 2022)	4 000	4 000	0	Delt ut til skolene høsten 2022
Skoleskyss (T2 2022)	5 000	3 200	1 800	Utgiftene til ordinær skoleskyss ble 2,8 millioner kroner lavere enn estimert ved 2. tertial.
Skoletilbud flyktninger fra Ukraina (T2 2022)	10 300	10 300	0	Utgifter er påløpt Lynghaugparken ila året
Spesialundervisning privatskoler (T2 2022)	1 800	1 800	0	Påløpt i løpet av 2022
Sum	72 594	70 794	1 800	
Nye tiltak				
Overføring av Vlgilo fra prosjekt til linjen (T1-2022)	2 000	0	2 000	Ikke påløpt
Smart oppvekst. Opprettholde full dekning digitale enheter 5.-10. trinn (T1-2022)	15 000	15 000	0	Tiltaket er ferdigstilt.
Kompenserende tiltak i skoler etter streiken 2022 (T2 2022)	7 500	7 500	0	Utgifter er påløpt skolene, og økte rammer er fordelt ut
Sum	24 500	22 500	2 000	

Nye engangstiltak

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Flytting av paviljong fra Nordvik skole til Haukedalen skole (T1-2022)	7 000	100	6 900	Paviljongen vil først flyttes i 2023. I 2022 er det kun påløpt kostnader til planlegging av flyttingen
Nye lærermidler i skolen (T1-2022)	1 500	1 500	0	Midler er delt ut i løpet av året
Økte energikostnader skoler (T1-2022)	4 000	0	4 000	Energiforbruket ble lavere enn antatt
Prosjektutgifter Korona (T1-2022)	90 200	83 459	6 741	Påløpte kostnader 1. halvår 2022. Koronaprojektet er nå avsluttet
Tiltak for nynorskelever (T1-2022)	1 700	700	1 000	Tiltaket vil ferdigstilles i 2023
Ekstra læremidler i skolen (T2 2022)	4 500	0	4 500	Midlene vil deles ut i 2023.
Sum	108 900	85 759	23 141	
Sum tiltak	205 994	179 053	26 941	

Utvikling og utfordringer

Korona

Koronapandemien har også i 2022 preget driften av bergensskolene. Selv om samfunnet har vært gjenåpnet, har sykefraværet blant ansatte og elever vært høyt.

Både barne- og ungdomsskoler har gjennom året meldt om utfordringer med å få enkeltelever tilbake til skolen etter lengre perioder med hjemmeskole. [Håndbok ved bekymringsfullt skolefravær](#), som skolene bruker til oppfølging av skolefravær er oppdatert, og det er satt ned en egen arbeidsgruppe som jobber med hvordan de mest alvorlige sakene skal håndteres. Det er også startet et samarbeid med det regionale kunnskapssenteret RKBV Vest. Bergen deltar nå i utprøving av en ny behandlingsmetode for barn med alvorlig skolefravær.

Bystyret har i budsjett for 2023 vedtatt å styrke Bergen kompetansesenter for læring (BKL) med et team som skal arbeide med fraværproblematikk og bistå skolene med tiltak.

Skoletilbud til asylsøkere

Ortun skole, avdeling Lynghaugparken i Fyllingsdalen, har siden mars fungert som innføringsskole for barn som er kommet til Bergen, og som bor på UDI sine akuttinnkvarteringstilbud. Det har vært sikret tilstrekkelig bemanning ved å hente kompetanse og ansatte fra et stort antall kommunale skoler i kommunen.

Per desember 2022 gikk det 74 elever på innføringsskolen i Lynghaugparken.

Bergen kommune har i 2022 organisert skoletilbud for et stort antall flyktninger i forbindelse med krigen i Ukraina. For bosatte flyktninger går elever på første og andre trinn på nærskolen, og elever fra tredje til tiende trinn kan enten gå på nærskolen eller i innføringsklasse. 47 av flyktningene fra Ukraina går per desember i ordinære innføringsklasser, ti av elevene får tilrettelagt tilbud på nærskolen og seks av elevene går i ordinære klasser.

Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har i 2022 arbeidet med å ansette flere ukrainske morsmåls lærere og utvide antall innføringsskoler. Midtun skole starter opp med innføringsklasse i januar 2023, og innføringstilbudet på Ortun skole, avdeling Lynghaugparken flyttet til Fana Gymnas 27. januar 2023.

Streik

På bakgrunn av at Utdanningsforbundet, Skolenes landsforbund og Norsk lektorlag avviste resultatet fra hovedtariffoppgjøret 24. mai, var det i august og september 2022 streik i skolesektoren. Mange skoler i Bergen har vært berørt av streiken, og skolene ble oppfordret til å opprette tilsynsordninger i skoletiden, der spesielt sårbare barn og de yngste barna skulle prioriteres. Det ble opprettet et aktivitetstilbud for elevene ved Gimle oppvekstun skole og Slåtthaug skole, som var de skolene i Bergen som var lengst berørt av streiken.

Etter at streiken var over, utarbeidet Etat for skole på oppdrag fra byrådet, en plan med tiltak for å redusere konsekvensene av streiken, dette for at elevene i størst mulig grad skal nå målene som er satt i læreplanen. Planen gjelder for skoleåret 2022-23, dette for å unngå at elevene opplever at de må ta igjen tapt undervisning på kort tid. Tiltakene ble vedtatt i forbindelse med politisk behandling av 2. tertial 2022.

Skolebygg

Nybygg og rehabiliteringer

Flere store skolebyggprosjekter har i 2022 vært under prosjektering, planlegging og bygging, og to skolebyggprosjekter ble ferdigstilt. Holen skole ble ferdigstilt i desember 2021, og elever og ansatte kunne fra januar 2022 ta i bruk den nye barne- og ungdomsskolen.

Kronstad oppvekststun sto ferdig til skolestart i august 2022. Under rehabiliteringen ble Kronstad skole og Hunstad skole bygd sammen til Kronstad oppvekststun. Oppvekststunet har skole, barnehage, svømmehall og idrettshall som brukes av nærmiljøet på ettermiddag/kveld.

*

Skoler som er under rehabilitering/bygging:

- Fridalen skole skal få utvidede arealer ved å ta i bruk den delen av bygget som tidligere ble leid ut til en privat barnehage. I 2022 ble leieavtalen med den private barnehagen avsluttet. Rehabiliteringen er under prosjektering, og antatt ferdigstillelse er august 2023.
- Tveiterås skole er under rehabilitering, og ny skole med plass til 40 elever ferdigstilles sommeren 2023. Frem til skolen er ferdig rehabilitert går elevene på Sydneshaugen erstatningsskole.
- Eidsvåg skole er under rehabilitering. Skolen vil få kapasitet til 300 elever med mulighet for senere utvidelse til ekstra 50 elever, og har antatt ferdigstillelse sommeren 2024. Frem til skolen er ferdig er elevene i erstatningslokaler i Eidsvågspaviljongen.
- Rivning av Garnes ungdomsskole startet fjerde kvartal 2022. Oppstart for bygging av ny skole er våren 2023. Når skolen er ferdig, vil den ha plass til 520 elever. Av disse er 20 elever på forsterket avdeling. Antatt ferdigstillelse er 2025.

Helsevern godkjenning av skoler

Per 8. desember 2022 var 66 av 84 kommunale skoler helsevern godkjent. Av de 18 skolene som mangler helsevern godkjenning er 6 skoler i prosess med å bli helsevern godkjent, og 12 skoler venter på større rehabiliteringer eller nybygg.

Erstatningsskoler

Bergen kommune har hatt seks erstatningsskoler i bruk i 2022. Lynghaugparken 2 har i 2022 vært under oppussing, og har ikke blitt brukt som avlastningsskole.

- Lynghaugparken 1 har i 2022 vært benyttet som skole til ukrainske flyktninger.
- Sydneshaugen har i 2022 vært benyttet av Tveiterås skole.
- Fana gymnas ble i første halvår av 2022 benyttet av elever som fra høsten går på nye Kronstad oppvekststun.
- Eidsvåg paviljong har i 2022 vært benyttet av Eidsvåg skole.
- Garnesstølen har i 2022 vært benyttet av Garnes ungdomsskole.
- Ulriken har i 2022 vært benyttet av Haukeland skole.

Nye Hølen skole. Foto: Ola Henning Målsnes

Resultater 2022

Resultater fra nasjonale prøver

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevene sine grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for undervisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivå i skolen.

Resultatet fra de nasjonale prøvene blir fremstilt på en skala med et nasjonalt gjennomsnitt på 50 skalapoeng. For å bestemme hvor mange skalapoeng en elev skårer blir det tatt hensyn til antall riktige svar, men også vanskelighetsgraden på oppgavene eleven løser. Eleven får for eksempel flere skalapoeng dersom han svarer riktig på 5 vanskelige oppgaver enn dersom han svarer riktig på tre vanskelige oppgaver og to lettere oppgaver.

Utdanningsdirektoratet opplyser på sine hjemmesider at ny læreplan og gjennomføring av nasjonale prøver i nytt system resulterer i at det fra høsten 2022 startes en ny måling for utvikling over tid. Det vil si at resultatet fra nasjonale prøver i 2022 ikke er direkte sammenlignbart med tidligere års resultater.

Prøvegjennomføringen dette året ble svært påvirket av lærerstreik. På grunn av streiken fikk ikke alle skoler gjennomført nasjonale prøver, og mange skoler hadde ikke tid til forberedelse og klargjøring i forkant av de nasjonale prøvene. Ungdomstrinnet ble særlig påvirket, og resultatene fra de nasjonale prøvene for 2022 må derfor vurderes ut fra dette.

Lesing

- 5. trinn, Bergen 51 skalapoeng, 3,5 pst. av elevene var fritatt og 5,6 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, til og med 42 skalapoeng, mestringsnivå 2, 43-57 poeng, mestringsnivå 3, fra 58 poeng
- 8. trinn, Bergen 51 skalapoeng, 1,0 pst. av elevene var fritatt og 43,8 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, 37 skalapoeng og mindre, mestringsnivå 2, 38-43 skalapoeng,

mestringsnivå 3, 44-54 skalapoeng, mestringsnivå 4, 55-62 skalapoeng, mestringsnivå 5, fra 63 skalapoeng

- 9. trinn, Bergen 54 skalapoeng, 1,2 pst. av elevene var fritatt og 43,5 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, 37 skalapoeng eller mindre, mestringsnivå 2, 38-43 skalapoeng, mestringsnivå 3, 44-54 skalapoeng, mestringsnivå 4, 55-62 skalapoeng, mestringsnivå 5, fra 63 skalapoeng

Regning

- 5. trinn, Bergen kommune 51 skalapoeng, 3,7 pst. av elevene var fritatt og 11,1 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1; til og med 42 skalapoeng, mestringsnivå 2, 43-56 skalapoeng og mestringsnivå 3 fra 57 skalapoeng.
- 8. trinn, Bergen kommune 51 skalapoeng, 1,0 pst. av elevene var fritatt og 39,4 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1,36 skalapoeng og mindre, mestringsnivå 2, 37-44 skalapoeng, mestringsnivå 3, 45-54, mestringsnivå 4, 55-62 skalapoeng, mestringsnivå 5, fra 63 skalapoeng
- 9. trinn, Bergen kommune 54 skalapoeng, 0,8 pst. av elevene var fritatt og 50,9 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, 36 skalapoeng og mindre, mestringsnivå 2, 37-44 skalapoeng, mestringsnivå 3, 45-54 skalapoeng, mestringsnivå 4, 55-62 skalapoeng, mestringsnivå 5, fra 63 skalapoeng

Engelsk

- 5. trinn, Bergen kommune 51 skalapoeng, 3,2 pst. av elevene var fritatt og 10,8 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, til og med 42 skalapoeng, mestringsnivå 2, 43-56 skalapoeng og mestringsnivå 3, 57 skalapoeng.
- 8. trinn, Bergen kommune 51 skalapoeng, 1,0 pst. av elevene var fritatt og 48,1 pst. deltok ikke. Nasjonal skala: Mestringsnivå 1, 36 skalapoeng og mindre, mestringsnivå 2, 37-43 skalapoeng, mestringsnivå 3, 44-55 skalapoeng, mestringsnivå 4, 56-62 skalapoeng, mestringsnivå 5, fra 63 skalapoeng

Sammenligning av gjennomsnittlige skalapoeng mellom storbyer 2022, offentlige skole, vises i tabellen under.

	Nasjonalt	Bergen	Oslo	Stavanger	Trondheim
5. trinn lesing	50	51	52	51	50
5. trinn regning	50	51	52	51	50
5. trinn engelsk	50	51	52	52	50
8. trinn lesing	50	51	53	51	50
8. trinn regning	50	51	52	51	50
8. trinn engelsk	50	51	53	52	51
9. trinn lesing	54	54	56	56	54
9. trinn regning	54	54	56	55	54

Eksamensresultat

Som følge av pandemien ble skriftlig og muntlig eksamen for alle elever på 10. trinn avlyst våren 2022. Avgangselevne har fått fullverdig vitnemål uten eksamen.

Sammenligning av grunnskolepoeng for Bergen, Oslo, Stavanger og Trondheim

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterer på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Grunnskolepoengene for Bergen kommune har økt fra 43,8 i 2021 til 44,2 i 2022.

Til sammenligning var det nasjonale gjennomsnittet for 2022 43,2 poeng. Oslo hadde 44,8 grunnskolepoeng, Trondheim hadde 43,7 grunnskolepoeng og Stavanger hadde 43,7 grunnskolepoeng.

Kvalitetsutvikling i skolen

Ny kvalitetsutviklingsplan

Ny kvalitetsutviklingsplan for skole ble vedtatt av bystyret 21.09.2022, og har fått tittelen [*Sammen for kvalitet - læring og medvirkning. Kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen 2022/23-2026/27.*](#)

Kvalitetsutviklingsplanen skal bidra til at elevene utvikler kompetanser for mestring av eget liv, at det utvikles profesjonelle læringsfellesskap for de ansatte i skolen og at medvirkning blir integrert og prioritert i skolehverdagen.

Kvalitetsoppfølging og kvalitetsutviklingssystem

Den nye kvalitetsutviklingsplanen for skole innføres fra skoleåret 2022/23. Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har i 2022 arrangert fagsamlinger for skolene og skolelederne for å støtte dem med implementering av planen. Etat for skole har i den forbindelse også samarbeidet med kompetansemiljøer på universitet og høyskole.

Etat for skole har også videreutviklet sitt kvalitetsutviklingssystem som skal støtte skolene i å omsette intensjonene i kommunens kvalitetsutviklingsplan til praksis i undervisningsarealene. Det er utviklet standarder og tegn på god praksis for elever, lærere, ledelse og profesjonelle læringsfellesskap. Systemet innføres i vårhalvåret 2023 og skal støtte skolene i arbeidet med kvalitetsutvikling.

Foto: Vibeke Linn Blich

Skyfritt

[Skyfritt](#) er Bergen kommunes plan for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsarenaer. Målet er å skape et inkluderende og godt oppvekstmiljø for barn og unge.

Etat for skole har i 2022 gjennomført samlinger for skolenes utviklingsgrupper der arbeid med elevens læringsmiljø og elevens psykososiale miljø blir sett i sammenheng. Det viktigste forebyggende arbeidet for elevens psykososiale miljø er det som foregår hver dag i det ordinære læringsarbeidet, slik at alle elever opplever involvering og mestring. Alle skoler har gjennomført kvalitetsoppfølgingsmøter der elever og foresatte har vært involvert i vurdering av skolemiljøet.

2022 var det første året Bergen kommune gjennomførte Olweus undersøkelsen på alle skoler på 4-10. Trinn. Skolene vil nå ha et enda bredere grunnlag for å vurdere status på egen skole, og bedre grunnlag for å iverksette egnede tiltak

I tråd med vedtak fra bystyrebehandlingen av Skyfritt i 2019 ble det vedtatt at det skulle lages en statusmelding for arbeidet med planen etter tre år. Statusmeldingen er under utarbeidelse, og skal behandles av bystyret i 2023.

Foreldreundersøkelse

Fra høsten 2021 har alle kommunale grunnskoler i Bergen tatt i bruk Utdanningsdirektoratet sin foreldreundersøkelse. Høsten 2022 er andre gang undersøkelsen ble gjennomført på alle kommunale skoler i Bergen, og 30 885 foresatte ble invitert til å svare på undersøkelsen. Svarprosenten for Bergen kommune er 36,5 prosent, noe som er en nedgang fra 2021. Da var det omtrent 1 300 flere svar fra foresatte.

Skolene har kunnet velge mellom 24 spørsmålsbolker med ulike tema. Hver skole har kunnet velge inntil 10 spørsmålsbolker. Dette medfører at ikke alle foresatte har svart på alle spørsmålene. Skoler med SFO har blitt bedt om å velge spørsmålsbolk 1 om SFO. Oversikt over spørsmålene i foreldreundersøkelsen er listet opp på [Utdanningsdirektoratets nettsider](#).

Gjennomsnittsskåren på spørsmålene i undersøkelsen beregnes ut fra foresattes svar på en 5-punktsskala. Høy verdi betyr positivt resultat. Beste gjennomsnittsverdi er 5. Dårligste verdi er 1.

Indekser Foreldreundersøkelsen Bergen kommune

	2021	2022
Motivasjon	4.2	4.2
Støtte fra lærerne	4.6	4.6
Trygt miljø	4.4	4.3
Grunnleggende ferdighet - regning	3.4	3.5
Grunnleggende ferdighet - lesing	3.9	3.8
Grunnleggende ferdigheter – digitalt	3.7	3.7
Grunnleggende ferdigheter – muntlige ferdigheter	3.5	3.6
Dialog og medvirkning	4.4	4.4
Informasjon fra skolen	4.1	4.1
Kjennskap og forventning	3.8	3.9
FAU og SU	4.2	4.2
SFO 1	4.3	4.2
SFO 2	4.3	4.4
Læring og utvikling	4.1	4.0
Fysisk miljø og materiell	3.9	3.9
Læringsforhold på skolen	4.1	4.2
Utviklingssamtalene	4.5	4.4

Resultatene fra undersøkelsen gir et viktig grunnlag for videre kvalitetsarbeid på den enkelte skole.

SFO

Foto: Håvard Holme

Gratis redusert plass for 1.klassinger

SFO er en viktig arena for læring og inkludering. Det er et mål at alle barn skal kunne delta på SFO, uavhengig av foreldrenes økonomi. Det ble i 2021 startet opp et pilotprosjekt hvor elever på 1. trinn på ti utvalgte skoler i Bergen fikk gratis halvdagsplass på SFO. Piloten ble våren 2022 videreført med ti nye skoler. Fra skoleåret 2022/2023 ble det innført gratis halvdagsplass til alle førsteklassinger i hele landet.

Andelen elever i 1. trinn som går på SFO har økt de siste tre år, fra 91,6 prosent i 2020 til 95 prosent i 2021 og til 98,5 prosent i 2022.

Figur: Utvikling i antall elever i SFO, 2016-2022. Kilde: UDIR [Grunnskolens Informasjonssystem \(GSI\)](#)

Bemanning og kompetanse

Videreutdanning av lærere og antall lærere som tilfredsstiller kompetansekravene i fagene de underviser i

Fra 2025 er det et krav om at lærere som jobber på barnetrinnet og underviser i fagene norsk, samisk, norsk tegnspråk, engelsk og matematikk har 30 studiepoeng i undervisningsfaget. Tilsvarende krav for lærere som jobber på ungdomstrinnet er 60 studiepoeng.

Bergen kommune tilbyr hvert år et gitt antall studieplasser som lærerne i bergensskolen kan søke om i samråd med skolens ledelse. Skoleåret 2022/2023 er det 148 lærere som tar videreutdanning. 26 i matematikk, 20 i norsk, 43 i engelsk, 19 i naturfag og 40 i andre fag. Flere lærere vil frem mot 2025 ha behov for etter- og videreutdanning for å oppfylle kompetansekravet.

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskoleopplæringen - Dekom

I 2017 ble det i stortingsmelding 21 [«Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen»](#) introdusert en ny modell for kompetanseutvikling. Målet var at alle skoler, kommuner og fylkeskommuner, gjennom samarbeid med universiteter og høyskoler skulle ta ansvar for, og ha handlingsrom til å drive kvalitetsutvikling lokalt.

I 2022 har Bergen kommune hatt partnerskap med Høgskolen på Vestlandet, Universitetet i Bergen, NLA høyskolen og Universitetet i Stavanger. Dekom skal støtte kollektiv kompetanseutvikling i skolene, og arbeidet er godt i gang i Bergen kommune sine skoler. Flere skoler tilbakemelder at samarbeidene har ført til endringer i praksis, og måten de ansatte samtaler på er endret og blitt mer faglig. Høsten 2022 startet Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett arbeidet med å danne nye partnerskap for 2023-25.

Digitalisering

Digital utstyrsdekning på 5. - 7. trinn og 8. - 10 trinn

Som en del av Plan for smart oppvekst i Bergen ble det vedtatt å sikre et digitalt utstyrsløft. Målsetningen var en utstyrsdekning med en digital enhet per elev på mellomtrinnet og ungdomstrinnet.

For 5.- 7. trinn og for 8.- 10. trinn er det per 2022 full 1:1 dekning.

Den automatiske maskintellingen for bergensskolen viser i 2022 27.000 elev- datamaskiner.

Vigilo kommunikasjonsmodul

I oktober 2021 ble det satt i gang et pilotprosjekt hvor utvalgte barnehager og skoler tok i bruk kommunikasjonsmodulen i det oppvekstadministrative systemet Vigilo. Våren 2022 ble det gjennomført evaluering av piloten som viste gode resultater. Det ble så utarbeidet prosedyrer og innbyggerhjelper og utført opplæring via nettkurs og webinarer før kommunikasjonsmodulen trinnvis ble åpnet gjennom 2022. Erfaringene med bruk av kommunikasjonsmodulen er gode, og byrådsavdelingen mottar gode tilbakemeldinger fra bruk av Vigilo i dialog med foreldre.

Vigilo-prosjektet er planlagt avsluttet i løpet av første halvår 2023. Det oppvekstadministrative systemet Vigilo vil da være i normal drift i linjen, og forbedringer og ny funksjonalitet ivaretas gjennom den løpende systemforvaltningen.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har hatt fokus på å bygge opp kompetanse innen systemforvaltning, personvern og informasjonssikkerhet for å sikre at lover og forskrifter overholdes, og trygge og effektive digitale ressurser innen byrådsavdelingens ansvarsområder. Byrådsavdelingen er også sterkt involvert i KS samstyringsstruktur og har en sentral rolle i dette arbeidet.

Utfordringer knyttet til GDPR og digitale læringsressurser

Ny lov om behandling av personopplysninger trådte i kraft 20. juli 2018. Den nye loven gjør EUs personvernforordning (GDPR) gjeldende i Norge som lov.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett gjennomfører omfattende vurderinger av nye digitale ressurser som barnehager og skoler ønsker å ta i bruk. Det må gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser, personvernkonsekvensvurderinger, vurdering av konsekvenser ved overføring til tredjeland, oppdatering av databehandleravtaler og leverandøravtaler med mer. Den eksisterende systemporteføljen er optimalisert for å ta ned risiko og kostnader, og det er utarbeidet en prioriteringsplan for å sikre at digitale ressurser som er i bruk tilfredsstiller GDPR. Dette er et nødvendig arbeid for å sikre elever og ansattes personvern og informasjonssikkerhet, for å etterleve lovkrav, og for å sikre barn og unge trygge digitale ressurser.

Dette er store nasjonale utfordringer som treffer alle kommuner. Byrådsavdelingen jobber også tett med andre kommuner og KS for å bidra til nasjonale fellesløsninger som vil lette arbeidet for den enkelte kommune.

Andre tiltak

Vold og trusler

Vold og trusler mot ansatte er en utfordring på flere av kommunens tjenesteområder. Bergen kommune har derfor satt ned en ressursgruppe for å utvikle kurskonsept og ressurser for å sikre mer kompetanse på dette området. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett deltar i arbeidet.

For å redusere antallet hendelser har arbeidsmiljøutvalget i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett vedtatt å styrke kompetansen og det systematiske HMS-arbeidet gjennom satsingsområdet forebygging og håndtering av vold og trusler (VoT). Dette arbeidet startet i 2021 og er videreført i 2022.

Alle skolenes arbeidsmiljøgrupper, samt arbeidsmiljøgrupper innen Etat for spesialpedagogiske tjenester og Etat for barnehage, har i løpet av satsingen deltatt på samlinger med tema innen forebygging, håndtering og oppfølging av vold og trusler. Her har blant annet, HR Konsern, bedriftshelsetjenesten, Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL), Forandringsfabrikken, Seksjon for forvaltning, tilsyn og administrasjon (FTA) og vernetjenesten bidratt.

Arbeidsmiljøgruppene har fått ansvar for å gi opplæring til personalet på skolene slik at alle ansatte utvikler kompetanse i å forebygge og håndtere vold og trusler. I tillegg skal arbeidsmiljøgruppene sikre at det systematiske HMS-arbeidet for dette området ivaretas og blir en del av driften. Til hjelp i dette arbeidet har de fått materiell fra samlingene tilgjengelig i faghjelp og i BkKvalitet, blant annet opptak av kurssamlingene, presentasjoner, veileder med maler og metodikk, nettkurs og nettsider. Veilederen understreker at det å trene på risikosituasjoner er viktig. Dette er også kommunisert i implementeringen av beredskapsplanen. For å sikre implementering, får alle ansatte tildelt en kompetanseplan med krav til videre opplæring innen temaet. Kompetanseplanene skal også ivareta vedlikehold av kompetanse, og at nyansatte får nødvendig opplæring.

I tillegg til arbeidet med å redusere vold og trusler mot ansatte, har Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett i 2020 og 2021 særlig arbeidet med innføring av kvalitetssystemet BkKvalitet, og videreutvikling av en god meldekultur.

Svømmeopplæring i skolen

Svømmeopplæring for 3. og 4. trinn

Svømmeopplæring for 3. og 4. trinn har blitt gjennomført som planlagt, med 23 uker for 4. trinn og 10 uker for 3. trinn.

Ettersom skoleåret 2020/21 var preget av omfattende smittevernstiltak, var det om lag en tredjedel av elevene som skoleåret 2020/21 ikke hadde svømmeundervisning på 3. trinn. Til tross for dette er 63

prosent av disse elevene, som gikk på 4. trinn våren 2022 svømmedyktige, ([ref. kompetansemål](#)) og hele 88 prosent klarer å svømme 25 meter på rygg og mage. Det innebærer i praksis at hele 88 prosent av årets 4. trinns-elever vil ha tilstrekkelige ferdigheter til å bruke basseng og vann til lek og aktivitet.

Svømmeopplæring for øvrige klassetrinn

Etat for Idrett har fordelt all tilgjengelig bassengtid på dagtid til skolene. Der det er kapasitet er også private skoler tildelt tid etter søknad. Fordelingen tar høyde for at det skal være mulig å gjennomføre en klokke time svømmeundervisning i om lag 10 uker på 2. trinn, 20 uker på 7. trinn og vel 30 uker på ett trinn på ungdomsskolen.

Nærmiljøpakken

Nærmiljøpakken er en tilskuddsordning som har som mål å stimulere til økt inkludering og aktivitet ved skoleanleggene i Bergen. Gjennom nærmiljøpakken kan det søkes om midler til ettermiddagsaktiviteter og ekstra tilsyn ved skolene. Nærmiljøpakken hadde i 2022 en ramme på 742 000 kroner. Til sammen kom det inn 27 søknader om midler til ettermiddagsaktiviteter og 10 søknader om ekstra tilsyn. Det ble søkt om i overkant av 2,5 millioner kroner.

Skolehage

I forbindelse med bystyrets budsjettbehandling for 2022 ble det som et engangsbeløp avsatt 200.000 kroner til skolehager i 2022.

Midlene ble våren 2022 lyst ut til alle kommunale grunnskoler i Bergen. Skolene kunne søke på startpakke for skoler som ikke har skolehage fra før, eller oppfølgingspakke for skoler som har etablert skolehage. Det ble til sammen innvilget startpakker á 20 000 kroner til ti skoler, og oppfølgingspakker á 6 000 kroner til seks skoler.

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Bybonden. Skolene som fikk oppstartspakke og oppfølgingspakke deltok på skolehageseminar på Lystgården, og fikk deretter individuelle besøk av Bybonden tre ganger i løpet av skoleåret.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall kommunale grunnskoler	83	83	83	83
Antall private skoler	10	10	10	10
Elever barnetrinnet (kommunale skoler)	20 685	20 601	20 406	20 526
Elever ungdomstrinnet (kommunale skoler)	8 325	8 359	8 491	8 575
Sum elever (kommunale skoler)	29 010	28 960	28 897	29 101
1.-4. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	14,2	13,7	13,7	14,0
5.-7. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	18,3	17,8	17,8	18,0
8.-10. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	19,3	18,4	18,4	19,1
Antall elever i kommunale og private grunnskoler	30 764	30 724	30 697	30 945

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	15,7 %	15,4 %	16,9 %	18,2 %	17,2 %

Årsmelding 2022

Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år *)	96 572	95 812	96 801	99 910	96 535
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år *)	26 854	28 678	18 376	19 377	21 899
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år *)	2 294	1 885	1 430	1 028	1 565
Produktivitet					
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss *)	16 685,5	14 264,2	14 280,7	11 945,2	13 667,3
Dekningsgrad					
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	5,9 %	5,8 %	6,3 %	8,3 %	7,4 %
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	13,8 %	13,0 %	10,2 %	8,9 %	11,8 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	70,1 %	73,9 %	78,7 %	69,0 %	66,3 %
Kvalitet					
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	44,3	44,3	43,7	43,9	43,7

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Vanlig grunnskoleundervisning	2 832,7	3 032,5	3 356,8	-355,6	3 001,1	31,4
SFO basistilbud	97,4	123,6	351,5	-233,4	118,1	5,5
Skolelokaler og uteareal	795,8	936,6	1 010,4	-111,4	899,0	37,6
Skoleskyss	67,6	62,0	65,4	-6,2	59,2	2,8
Sum	3 793,6	4 154,8	4 784,1	-706,7	4 077,4	77,3

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	14,8	16,6	16,5	0,0	16,5	0,0
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	505,0	606,9	670,0	-62,2	607,8	-0,9
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	3 222,5	3 478,0	4 090,6	-639,1	3 451,5	26,5
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,4	0,4
90-Fellesposter - bykassen	51,3	53,3	7,0	-5,0	2,0	51,3
Sum	3 793,6	4 154,8	4 784,1	-706,7	4 077,4	77,3

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett gikk med et mindreforbruk på 26,5 millioner kroner på tjenesteområde 01B skole 2022.

Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for skole med underliggende resultatenheter, dvs. de kommunale grunnskolene samt Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL) og Tveiterås skole

Behovet for ordinær skoleskyss i 2022 var lavere enn forventet i t2. Sammenlignet med justert budsjett er mindreforbruket 2,8 millioner kroner.

Kostnader som følge av utbygging og rehabilitering av skoler hadde i 2022 et mindreforbruk på totalt 9,2 millioner kroner. Kostnadene dreier seg i stor grad om skyss til erstatningslokaler som følge av utbygging eller manglende undervisningsareal. En av årsakene til at behovet for skyss til erstatningslokaler har vært lavere i 2022, er at Eidsvåg skole som er under oppgradering, benytter gamle skolelokaler i gåavstand som erstatningslokaler.

Mindreforbruk på øvrige poster som blant annet lavere moderasjoner i SFO, liten bruk av tilretteleggingstilskudd, mindre tilskudd til koding og fysisk aktivitet i SFO og lavere utgifter til økning i andel fagarbeidere og videreutdanning beløper seg til totalt om lag 14,5 millioner kroner.

I 2022 ble det ført 81 millioner kroner som koronarelaterte merutgifter i skolene. Dette fikk skolene dekket i sin helhet gjennom ekstraordinære tildelinger.

Bergen kommunes avtale om driftstilskudd til International School of Bergen har vært forvaltet av **byrådsleders avdeling**, og utgifter til driftstilskudd føres innen dette tjenesteområdet.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom har hatt merutgifter på kr 0,9 mill. til drift og vedlikehold av skolebygg i Etat for bygg og eiendom.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Elevene møter et personale med kompetanse i tråd med standard for praksis i bergensskolen	Andel lærere som tilfredsstillere kompetansekravene i fagene de underviser i	0,0 %	82,0 %	81,1 %	Barnetrinn: krav om 30 studiepoeng - Norsk 91,05% - Matematikk 84,13% - Engelsk 61,95%
						Ungdomstrinn: krav om 60 studiepoeng - Norsk 79,69% - Matematikk 76,95% - Engelsk 82,26%
		Andel fagarbeidere i SFO	44.9	45,0 %	43,0 %	Andel fagarbeidere i SFO er ved utgangen av 2022 43 prosent. Dette er en nedgang på ca 3,8 prosent sammenlignet med 1. tertial 2022. Årsaken er i hovedsak at det er ansatt flere assistenter, slik at andelen fagarbeidere er redusert.
		Andel skoler som oppfyller lærernormen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle skoler oppfyller lærernormen
		Foreldreundersøkelsen skole: Overordnet vurdering av undervisningen	0	80	4	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Foreldreundersøkelse. Indikator er erstattet av "Læring og utvikling", som inneholder utsagnene: 1) Barnet mitt får opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger i alle fag, 2) Barnet mitt viser en positiv faglig utvikling på skolen 3) Hvis skolen oppdager at barnet mitt har svak faglig utvikling, får barnet mitt raskt ekstra støtte for å komme videre. Gjennomsnittlig verdi fra høst 2022 var 4,0. Dette er en reduksjon på 0,1 fra tilsvarende undersøkelse i 2021. Utsagn 1 og 2 har gått ned 0,1, utsagn 3 er uendret.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Eksamensresultater 10. trinn		Rapporteres i tekstlig analyse		Alle typer eksamener for alle grunnskoleelever ble avlyst skoleåret 2021-22.
		Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	44,1	Rapporteres i tekstlig analyse	44,2	Skoleåret 2021/2022 var gjennomsnittlige grunnskolepoeng i bergensskolen 44,2. Det er en positiv utvikling fra tidligere skoleår. Grunnskolepoengene har de siste årene økt fra 43,8 til 44,2. Til sammenlikning var det nasjonale gjennomsnittet i 2022 43,2. Merk at fordi eksamen for alle grunnskoleelever ble avlyst skoleåret 2021-22 er grunnskolepoengene for disse skoleårene kun basert på standpunkt karakterer. Se også tekstlig rapportering for mer informasjon
	Alle elever skal ha gode grunnleggende ferdigheter	Resultater på nasjonale prøver		Rapporteres i tekstlig analyse		Gjennomføring av prøver ble i 2022 påvirket av lærerstreik, og resultatet må vurderes med denne bakgrunn. Se egen tekstlig forklaring om nasjonale prøver, under overskriften Resultater 2022.
	Elever har et leke- og læringsmiljø der digitale ferdigheter videreutvikles for å møte fremtidens utfordringer	Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 5.-7. trinn	95,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle elever på 5. - 7. trinn har sin egen Chromebook.
		Andel av skolene som har 1-1 digital utstyrsdekning på 8.-10. trinn	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle elever på 8. - 10. trinn har sin egen digitale enhet, Chromebook.
		Foreldreundersøkelsen skole: Digital kompetanse	0	80	4	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall i tekstlig rapportering, under overskriften Foreldreundersøkelse. Indikatorer i undersøkelsen som er knyttet til digital kompetanse er «Jeg har inntrykk av at barnet mitt lærer å være kritisk til informasjon han/hun finner på Internett», «Jeg har inntrykk av at barnet mitt lærer å tenke over hvordan han/hun bruker informasjon fra Internett» og «Jeg har inntrykk av at barnet mitt bruker digitale verktøy for å lære (digitale verktøy er for eksempel datamaskin, nettbrett og interaktiv tavle) .

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						Gjennomsnittlig verdi for indikatorene i 2022 var hhv 3,5, 3,4 og 4,1, med en gjennomsnittlig verdi for grunnleggende digital kompetanse på 3,7. I 2021 var gjennomsnittlig verdi 3,5, 3,5 og 4,1.
		Elevundersøkelsen: Mobbing på 10. trinn				Elevundersøkelsen 2021-22 ble gjennomført høsten 2021. Resultatene fra undersøkelsen ble rapportert inn i 1. tertial.
		Elevundersøkelsen: Mobbing på 7. trinn				Elevundersøkelsen 2021-22 ble gjennomført høsten 2021. Resultatene fra undersøkelsen ble rapportert inn i 1. tertial.
		Foreldreundersøkelsen SFO: Barnet mitt gir uttrykk for å føle seg trygg og ivaretatt på SFO	0	80	4	Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Foreldreundersøkelse. Indikatorer i undersøkelsen om SFO "Barnet mitt trives på SFO" og "Jeg opplever at personalet på Sfo bidrar til et godt sosialt miljø for barna" fikk i undersøkelsen i 2022 en gjennomsnittlig verdi på hhv 4,5 og 4,3. Gjennomsnitt 4,4 Dette er en nedgang på 0,1 for begge indikatorer fra tilsvarende undersøkelse i 2021.
		Elever har et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.	Foreldreundersøkelsen skole: Skolen gjør en god innsats for å begrense mobbing	0	80	4 Se egen tekstlig forklaring til endret måltall, under overskriften Foreldreundersøkelse. Indikatoren «Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte" fikk på foreldreundersøkelsen i 2022 en gjennomsnittlig verdi på 3,9, på en skala fra 0-5
		Elever sikres svømmeferdigheter	Andel som har oppnådd kompetansemålene i svømme- og livredningsferdigheter etter 4. trinn	60,0 %	80,0 %	63,0 % Til tross for redusert svømmeundervisning i skoleåret 2020/21 for 3.trinn, er 63% av årets 4. trinn svømmedyktige (ref. kompetansemål). Se for øvrig eget punkt i tekstlig rapportering, under overskriften Svømmeopplæring i skolen
		Skoletilbudet er tilpasset for å møte forventet elevtall	Andel ferdigstilte skolebyggprosjekter	100,0 %	100,0 %	100,0 % Skolebyggprosjekter som var forventet ferdigstilt i 2022, ble ferdigstilt.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Andel helseverngodkjente skoler			78,6 %	Per desember 2022 var 66 av 84 kommunale skoler helseverngodkjent
	Kommunens skolebygg er tilgjengelig for nærmiljøbruk	Antall skoler med i Aktiv by	14	Rapporteres i tekstlig analyse	14	Aktiv kommune er en digital tjeneste for leie og utlån av kommunens lokaler, anlegg, uteområder og utstyr. 14 av kommunens skoler er registrert i Aktiv kommune

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Bystyret viser til at det ikkje har lukkast å opprette nynorsk parallellklasse ved ein sentrumsskule som vedtatt i budsjettet for 2022. Bystyret vedtar som alternativ til dette å løyve i alt kr 2 mill til andre tiltak for å styrke opplæringa i nynorsk i skulen: - Kr 800 tusen til ein nynorsk lærarressurs - Kr 500 tusen til auka pott nynorsk barne- og ungdomslitteratur, skulebiblioteka - Kr 200 tusen til Operasjon Arna - Kr 250 tusen til jordvern (Se merknad 5 - BFNE) - Kr 100 tusen til classesett av Framtida Jr - Kr 100 tusen til nynorskurs for lærarar som skal undervise i nynorsk, i regi av LNK - Kr 50 tusen til Trafikksikring/skolepatuljer i regi av FAU eller skoler.

Statusbeskrivelse

Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett arbeider med å forsterke nynorskkompetansen i egen etat, og har ansatt en rådgiver som skal arbeide med å fremme nynorsk i bergensskolen.

Midlene til nynorsk barne- og ungdomslitteratur er fordelt til skolene etter søknad.

Etat for skole har vært i dialog med Garnes barneskole i forbindelse med hvordan Operasjon Arna fungerer for dem. Per desember 2022 er det ikke brukt midler til dette prosjektet. Etat for skole arbeider for tiden med et system som flere skoler i byområdet kan benytte i arbeidet med å få flere elever til å velge nynorsk som hovedmål når de begynner i 1. klasse.

Merknad 1-T2:Bystyret ber byrådet endre oppsigelsestiden for SFO-plass, slik at oppsigelsestiden i praksis blir 1 måned i stedet for 2 måneder.

Det er per i dag en måneds oppsigelse av SFO-plass. Oppsigelsestiden regnes fra den 1. i påfølgende måned. Grunnen til dette er at det oppvekstadministrative systemet kun opererer med hele måneder. Å ha en måneds oppsigelse regnet dato til dato vil kreve manuell behandling, og dermed medføre behov for økte ressurser.

Ved oppsigelse etter 1. april vil man måtte betale ut juni. Grunnen til dette er at frafallet på SFO erfaringsbasert øker inn mot sommerferien uten at skolene har mulighet til å tilpasse kostnadene sine tilsvarende. Et grovt anslag tilsier at dette vil påføre kommunen et innteksttap på om lag 3,25 millioner kroner.

Byrådets vurdering er at ingen av disse tiltakene kan gjennomføres uten at det tildeles ekstra midler på skolebudsjettet.

Merknad 19: Bystyret viser til at det i budsjettet for 2021 ble satt av midler til å opprette et fast tilbud om nynorsk parallellklasse på en sentrumsskole. Det er beklagelig at det ikke har vært nok søkere til at det har vært mulig å opprette dette tilbudet, og bystyret forutsetter at kommunen intensiverer informasjonsarbeidet om det nye tilbudet. Bystyret ber byrådet arbeide for å få flest mulig elever til en nynorskklasse, og at klassen opprettes fra høsten 2022.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett hadde lagt til rette for å opprette nynorskklasse ved Midtun skole. I samarbeid med Mållaget ble det gjennomført informasjonsmøte på Midtun skole. Det ble også utarbeidet og sendt ut informasjonsmateriell til alle barnehager i Bergen, der det ble informert om tilbudet med nynorskklasse. Til tross for et omfattende informasjonsarbeid var det kun tre søkere til tilbudet, noe som var for lite til å opprette en egen klasse. Når 1. tertial ble behandlet av bystyret ble det derfor vedtatt at de avsatte midlene skulle omdisponeres. 1,7 millioner kroner er avsatt til tiltak for nynorskelever, og omfatter blant annet penger til en nynorsk lærerressurs, økt pott til nynorsk barne- og ungdomslitteratur og nynorskurs til lærere som skal undervise i nynorsk.

Merknad 1: I lys av forskningsrapporten om strukturell rasisme i Bergen kommune ber bystyret om at byrådet setter i gang et eget forskningsprosjekt om rasisme i skolen. Forskningsprosjektet skal blant annet føre til at det legges fram

På bakgrunn av vedtak fattet i ved bystyrebehandling av Rapport om strukturell rasisme i Bergen 28. april 2021 har

Årsmelding 2022

Oppdrag

en oppdatert sak for bystyret om arbeidet med antirasisme i bergensskolen.

Statusbeskrivelse

Bergen kommune lyst ut en anbudskonkurranse, for å få utarbeidet en rapport som gir kunnskap om

- omfanget av rasisme og hvordan rasisme kommer til uttrykk og oppleves av elevene i bergensskolen
- hvordan bergensskolene arbeider med økt inkludering og forebygging av rasistiske ytringer og handlinger i dag
- metoder/tiltak som kan øke inkludering og forebygge rasistiske ytringer og handlinger i grunnskolen, samt anbefalinger om hvilke metoder/tiltak som bør vurderes implementert i bergensskolen sitt arbeid med antirasisme

Rapporten skal leveres til Bergen kommune 1. oktober 2023. På bakgrunn av rapporten vil det legges fram en oppdatert sak for bystyret om arbeidet med antirasisme i bergensskolen

Merknad 27: Bystyret viser til at tilskuddet på 750 000 kr. til Sykkelkids kommer i tillegg til 1 000 000 kr. som skal dekkes over rammen til byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett.

Tilskuddet er brukt til å gi alle skoler med barnetrinn mulighet for å melde seg på sykkelopplæringen. I 2022 fikk 3105 elever ved 68 skoler i Bergen sykkelopplæring.

Merknad 2: Bystyret ber byrådet gjennomgå veilednings- og informasjonsmateriellet om antirasisme som er tilgjengelig i bergensskolen og gå til innkjøp og/eller produksjon av oppdatert materiell dersom det en har i dag ikke er tilstrekkelig.

Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett har gått igjennom tilgjengelig veiledningsmaterieill, og har konkludert med at veiledningsmateriellet fra Dembra og Raftostiftelsen

er godt egnet til bruk i bergensskolen. Etat for skole har i 2022 arbeidet med å utvikle en egen faghjelp på Allmenningen som skal være til støtte for skolene. Faghjelpen publiseres i løpet av våren 2023.

Merknad 30: Bystyret ber byrådet iverksette prøveprosjekt med tegnspråk som valgfag på Nattland Oppvekststun med oppstart august 2022. Eventuelle utgifter dekkes innenfor budsjettammen til Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett.

Nattland Oppvekststun, Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett og Utdanningsdirektoratet samarbeider om et prøveprosjekt om tegnspråk som valgfag.

Våren 2022 ble det utarbeidet en læreplan for valgfaget tegnspråk, som ble godkjent av Utdanningsdirektoratet. Valgfaget tegnspråk er et forsøk som går over to år, og det skal utarbeides en skriftlig rapport til Utdanningsdirektoratet med evaluering etter endt forsøksperiode. Skoleåret 2022/2023 er det 15 elever fordelt på 8., 9. og 10. trinn som har valgfaget ved Nattland Oppvekststun.

Skoleskyss skal tilbys der det er særlig farlig eller vanskelig skoleveg til barneskoler. Under henvisning til at klagesak om skoleskyss for skolevegen til Nygårdslien skole ikke er avgjort, ber Bystyret byrådet påse at lovkravet oppfylles i hele Bergen.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett jobber for å sikre at alle barn som har rett på skoleskyss får det. Føringer og vedtak fra Statsforvalteren i Vestland tas til etterretning, og det jobbes kontinuerlig med å sikre rett forvaltningspraksis. Etter erfaring fra praksisendring på Nygårdslien, sender nå Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett ut informasjonsbrev til skoler ved større endring i praksis, slik at skolen er informert. Skolen har mulighet til å

Oppdrag

Statusbeskrivelse

selv sende inn spørsmål, eller videreformidle spørsmål fra foreldre.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr	
Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall	BY 31/19	516,4	530,3	546,0	2021	2.kv. 2024	131,6	146,9	-15,3
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	1,6	5,9	-4,3
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	6,1	6,1	2021	2.kv. 2023	0,1	0,1	0,0
Fridalen skole, ombygging – konseptutvikling		IA	11,8	11,8	2024	4.kv. 2025	1,3	0,0	1,3
Garnes U, svømmehall - oppgradering	BY 144/22	80,4	81,3	85,4	2025	2.kv. 2025	2,4	1,1	1,3
Garnes ungdomsskole - riving og nybygg	BY 145/22	725,6	725,6	760,6	2021	4.kv. 2025	17,3	14,1	3,2
Haukeland skole – kapasitetsutvidelse	BY 171/21	125,5	160,0	170,2	2020	3.kv. 2024	5,8	3,9	1,9
Haukeland skole - oppgradering - konseptutvikling		IA	20,0	2,0	2021	4.kv. 2024	2,0	0,0	2,0
Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering	BY 214/18	490,0	682,0	682,0	2020	Ferdig	83,7	72,9	10,8
Innvendig oppgradering - skoler		-	-	-	Løpende	Løpende	6,8	3,6	3,3
Inventar, byggeprosjekter - skole		-	-	-	Løpende	Løpende	5,6	4,6	1,0
Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging	BY 160/18	350,7	437,7	437,7	2022	Ferdig	92,9	89,5	3,5
Li skole - oppgradering	2022/44327- 1	IA	14,0	7,0	2022	2.kv. 2024	2,0	1,5	0,5
Loddefjord skole - konseptutvikling		IA	16,0	16,7	2024	3.kv. 2024	3,1	3,7	-0,6
Lynghaug skole - oppgradering - konseptutvikling		IA	16,5	1,5	2021	2.kv. 2025	1,5	0,0	1,5
Midtun skole - utvidelse	BY 282/18	172,0	226,0	226,0	2020	Ferdig	12,9	9,2	3,7
Minde skole og idrettshall		IA	9,5	12,3	2024	2.kv. 2024	2,8	1,2	1,5
Mindemyren flerbruksbygg - konseptutvikling		IA	95,8	150,2	2022	4.kv. 2025	12,4	11,4	1,0
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	32,2	27,1	5,0
Oppgradering av uteareal - skole		-	-	-	Løpende	Løpende	5,0	2,9	2,1
Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage		IA	2,5	2,5	2021	4.kv. 2023	2,5	0,0	2,5
Ortun skole – konseptutvikling	2022/19136- 1	IA	35,7	35,7	2022	1.kv. 2025	3,1	1,0	2,1
Ortun skole - svømmehall	BY 22/20	249,0	235,3	225,3	2021	Ferdig	55,5	57,0	-1,4
Prosjektutredning/prosjektering		IA	4,0	4,0	2020	Ferdig	1,2	0,4	0,8
Rolland skole, riving og nybygg - konseptutvikling		IA	30,5	31,8	2024	2.kv. 2024	5,4	3,6	1,8
Rå skole, idrettshall		IA	14,2	100,0	2024	4.kv. 2024	2,8	1,5	1,3
Salhus skule - Landmarkhuset		IA	13,5	13,5	2021	4.kv. 2023	13,5	0,0	13,5
Slåtthaug skole - konseptutvikling		IA	25,1	26,3	2024	4.kv. 2023	11,1	14,3	-3,2
Smart oppvekst		-	-	-	Løpende	Løpende	12,4	6,7	5,6
Solenergianlegg kommunale bygg		IA	5,0	5,0	2022	1.kv. 2024	1,0	0,0	1,0
Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - konseptutvikling		IA	43,3	43,9	2024	4.kv. 2023	15,6	19,7	-4,1

Årsmelding 2022

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Vedtatt ferdigår	Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose		Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Søreide ungdomsskole, nybygg - konseptutvikling		IA	34,3	35,4	2024	2.kv. 2025	3,9	1,8	2,1
Tiltak for personer med funksjonsnedsettelse		-	-	-	Løpende	Løpende	2,5	2,0	0,6
Tveiterås skole - riving og nybygg	BY 217-20	262,6	270,3	270,3	2023	2.kv. 2023	105,1	124,1	-18,9
Ulriken avlastningsskole		IA	20,0	64,2	2023	2.kv. 2025	17,8	1,9	15,9
Utomhusanlegg skoler		IA	6,7	6,7	2017	2.kv. 2023	4,3	1,1	3,2
Utredninger basseng og bassengstruktur		IA	3,0	0,0	2022	Ferdig	3,0	0,0	3,0
Varden skole, utvidelse – konseptutvikling		IA	14,9	37,5	2023	4.kv. 2024	6,9	0,0	6,9
Ytre Arna skole - konseptutvikling		IA	32,1	33,6	2024	1.kv. 2025	0,7	0,5	0,2
Åstveit skole, administrasjonsfløy		IA	16,3	200,6	2024	4.kv. 2025	2,1	3,1	-1,0
Sum øvrige prosjekter							13,4	12,1	1,2
Sum							707,0	650,6	56,3

Statustekst investeringer

Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall

Det gjennomføres omfattende ombygging og rehabilitering av "1952-bygget" på Eidsvåg skole, og det etableres et tilbygg til dette. De andre byggene på eiendommen ble revet i 2021. Den nye skolen er dimensjonert for 300 elever med mulighet for utvidelse for ytterligere 50 elever ved behov. Det skal også oppføres en stor, frittstående idrettshall med opparbeidet uteområde på taket. Byggearbeidene for skolen startet opp høsten 2021 og forventes ferdigstilt i løpet av 2024. Det er også gjennomført omfattende trafikksikringstiltak som følge av rekkefølgekrav i reguleringsplanen. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskifting av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmepumpe, og Apeltun skole - bytte av varmepumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Kommunen har i løpet av 2022 hatt 5 større ENØK-tiltak hvor en gjennom utskifting av vindu og tak har hatt som mål å redusere energibruken og dermed også strømrregningen til leietakerne samtidig som en har fått et bedre inn klima. Prosjektene har vært i Løvestakkveien, Firdagaten, Øvre Stadionsvei, Leirvikåsen, Adolph Bergs vei og Bjørnsonsgate.

For formålsbygg er varmepumpe ved Ladegården sykehjem blitt prioritert. Her er det samlet bevilget kr. 5,5 mill. Kapasitetsutfordringer gjør imidlertid at prosjektet har fått utsatt oppstart til 2023.

Fridalen skole, ombygging – konseptutvikling

Prosjektet omhandler ombygging av lokaler fra barnehage til skole. Den private barnehagen som var i lokalene som skal bygges om, er flyttet ut.

Skisseprosjektet er ferdigstilt, og prosjektering av tiltaket vil starte opp på nyåret. De tidligere barnehagelokalene vil bygges om til klasse- og grupperom.

Forventet ferdigstilling av ombygde skolelokaler er satt til august 2023.

Garnes U, svømmehall - oppgradering

Svømmehallen på Garnes mangler helsevern godkjenning blant annet på grunn av bassengets utforming som gjør at det er en viss fare for opphopning av klogasser over vannspeilet. I bystyremøte i januar 2021 (sak 19/21) ble det vedtatt at rehabilitering av bassenget på Garnes skulle søkes innarbeidet i byggeperioden for nybygging av Garnes ungdomsskole. Gymsalen vil i liten grad bli berørt og kun bli oppgradert i forhold til ventilasjon. Svømmehall/gym sal vil være stengt i byggeperioden. Fremdriften på prosjektet vil bli tilpasset fremdriften for bygging av ny Garnes ungdomsskole. Årets mindreforbruk skyldes avvik mellom anslag og faktisk periodisering i betalingsplan fra entreprenør. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

Garnes ungdomsskole - riving og nybygg

Tilstanden på skolen er dårlig, og det er på bakgrunn av en utredning besluttet at eksisterende bygg skal rives og erstattes av nybygg for 500 ungdomsskoleelever, og i tillegg 20 grunnskoleelever ved forsterket avdeling. Tiltaket krever detaljregulering, og reguleringsplanen ble vedtatt av Bergen bystyre i juni 2021. Riving av eksisterende skole startet høsten 2022, og planlagt byggestart er høsten 2023. I forbindelse med ny reguleringsplan har det fremkommet svært omfattende krav til opparbeidelse av infrastruktur, og disse tiltakene er spilt inn som en egen budsjettpost. Årets mindreforbruk skyldes avvik mellom anslag og faktisk periodisering i betalingsplan fra entreprenør. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

Byggeprosjektet ved Garnes ungdomsskole er et pilotprosjekt for utslippsfri byggeplass. Foto: Henrik Ravndal

Haukeland skole – kapasitetsutvidelse

Haukeland skole har behov for tilleggsareal for å sikre tilstrekkelig elevtallskapasitet og for å gi skolen tjenlige spesialrom. Det skal oppføres et nybygg i tre etasjer, som kobles til eksisterende bygg med en gangbro. I forhåndskonferanse for tiltaket fremkom det en rekke kostnadsdrivende krav som normalt ikke er inkludert i et mindre tilbygg, herunder etablering av såkalt hjertesone med tilhørende omfattende endringer i uteområdene, ras- og flomsikring samt støyskjerming. Det er også stor usikkerhet tilknyttet grensesnitt mellom tilbygg og eksisterende bygg, spesielt med tanke på de tekniske anleggene. Konkurransen for totalentreprise ble gjennomført sommeren 2021. Konkurransen ble avlyst da totalkostnad ble vesentlig over prosjektets vedtatte kostnadsramme, delvis som følge av svært høye byggevarerpriser høsten 2021. Prosjektet har vært gjennom en runde med optimalisering av løsninger og krav. Etter en ny konkurranse ble det kontrahert entreprenør november 2022. Grunnen for kostnadsøkningen er for å kunne kontrahere en entreprenør.

Haukeland skole - oppgradering - konseptutvikling

Ved Haukeland skole er det behov for en del innvendig oppgradering av hovedbygget og gymbygget med nytt ventilasjonsanlegg, oppgradering av tekniske installasjoner og overflater mm. Prosjektet er planlagt gjennomført mens det pågår bygging av tilbygg (eget prosjekt) ved skolen, og fremdriften for dette tiltaket må tilpasses hovedprosjektet.

De avsatte midlene er knyttet opp til prosjektering/prosjektutredning, som forventes fullført i løpet av 2. kvartal 2023.

Holen skole - riving, nybygg og rehabilitering

Holen skole er en kombinert barne- og ungdomsskole med opprinnelig bygningsmasse fra 1950-tallet. Det er utfordrende tomteforhold med stor høydeforskjell mellom byggene som opprinnelig var to separate skoler, og som er atskilt av en privat vei. Undervisningsbygget ved barnetrinnet ble beholdt og er rehabilitert, mens den øvrige bygningsmassen er revet og erstattet av nybygg. De to skoleanleggene er koblet sammen med et mellombygg, som rommer undervisningsareal, spesialrom og sosiale soner. Holen skole ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2022 og det har gjennom året pågått arbeid med økonomisk ferdigstillelse av prosjektet.

Innvendig oppgradering - skoler

Flere eksisterende skolebygg har funksjoner og løsninger som ikke er oppdatert i tråd med den pedagogiske og samfunnsmessige utviklingen i skoleverket. Det er i budsjettet bevilget midler til innvendige ombygginger for å imøtekomme dagens pedagogiske utvikling og funksjonskrav i vedtatt skolebruksplan. Midlene skal i hovedsak gå til skoler som ikke omfattes av helhetlige rehabiliterings-/utvidelsesprosjekter, og brukes til mindre innvendige tiltak og oppgraderinger.

Det er i 2022 bevilget midler til prosjekter ved følgende skoler:

- Gimle skole
- Lynghaugparken skole
- Tertnes skole
- Lynghaugparken avlastningsskole
- Møhlenpris skole.

Den største bevilgningen var på kr. 1,5 mill. til etablering av ny garderobeløsning i Lynghaugparken avlastningsskole.

Inventar, byggeprosjekter - skole

Det er i budsjettet bevilget midler til innvendige ombygginger for å imøtekomme dagens pedagogiske utvikling og funksjonskrav i vedtatt skolebruksplan. Budsjettposten tildeles skoler basert på søknad, og hvert tiltak vurderes i tråd med kriteriene i skolebruksplanen.

I 2022 har totalt 21 skoler hatt aktive prosjekter for anskaffelse av inventar. 17 prosjekter er ferdigstilt i 2022, blant annet innkjøpt ved Skranevatnet skole, Gimle Oppveksttun, Bønes skole og Kalvatræet skole. Av mindreforbruket på budsjettposten vil fire prosjekter, med gjenværende budsjett på 0,68 millioner ferdigstilles først i 2023. Øvrige midler trekkes inn til bykassen.

Kronstad oppveksttun - rehabilitering/ombygging

Bergen kommune har etablert et oppveksttun for ca. 80 barnehagebarn og 300 skoleelever. Bygget ble ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart i august 2022. De siste økonomiske forpliktelser vil avsluttes i løpet av 2023.

Gangbro, Kronstad Oppvekststun. Foto: Gerd Hole

Li skole - oppgradering

Det er, og har vært, behov for oppgraderinger på Li skole. I premissene for bevilgningen ble det vist til behov knyttet til garderober, fotballbane, drenerør, el-anlegg og annen innvendig oppgradering, samt brannalarmanlegg.

Opprinnelig oppstart av prosjektet ligger noen år tilbake i tid, og deler av tiltakene er gjennomført som enkeltstående tiltak de siste årene. I forbindelse med 1. tertialrapport 2022 ble videre arbeid avgrenset til å omfatte oppgradering av el-anlegget og oppgradering av garderobeanlegg. Oppgradering av el-anlegg er i hovedsak fullført, og i samsvar med revidert plan er oppgradering av garderobeanlegg planlagt gjennomført i 2023.

Loddefjord skole - konseptutvikling

Loddefjord skole ble tilstandsvurdert i forbindelse med Handlingsplan 3 for skoler. I tilstandsrapporten vurderes de utvendige flatene som bra, mens innvendige overflater og tekniske anlegg har behov for utskiftning. Svømmebassenget har også behov for oppgradering, og det er potensiale for energiøkonomisering. Det er foreløpig igangsatt innledende planlegging av tiltaket. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavvik 2022 skyldes noe høyere aktivitet enn ventet.

Lynghaug skole - oppgradering - konseptutvikling

Lynghaug skole har behov for bygningsmessig oppgradering. Garderober og dusjoner er i dårlig forfatning og bør totalrehabiliteres, og i tillegg bør sportsgulv i gymsal skiftes ut. Som del av konseptutviklingen vil det også vurderes om andre deler av skolen bør tas med.

I forbindelse med første tertialrapport 2022 ble årets bevilgning justert til å kun omfatte prosjektering/konseptutvikling, med planlagt oppstart i slutten av 2022. Grunnet kapasitetsufordringer ble oppstart ytterligere utsatt. Forventet oppstart er første halvår 2023.

Midtun skole - utvidelse

Midtun skole er utvidet ettersom prognoser viser en kraftig og varig økning i elevtall i årene fremover grunnet fortetting i opptaksområdet. Utvidelsen (byggetrinn 1) ble gjennomført som et tilbygg over fire etasjer pluss kjeller. Tilbygget har gitt en kapasitetsøkning på 150 elever, men i byggetrinn 1 vil den øverste etasjen foreløpig ikke innredes for undervisning. Det tilrettelegges for at dette kan

gjennomføres i et byggetrinn 2 når behovet oppstår. Ved oppstart av byggearbeidene sommeren 2019 ble det oppdaget langt større forekomst av asbest i eksisterende bygg enn tidligere antatt. Elevene måtte i en periode flyttes til erstatningslokaler slik at saneringsarbeider kunne gjennomføres uten at bygget var i drift. Dette medførte en forsinkelse i forhold til opprinnelig plan, samt en økning i total kostnad. Det fremkom også kostnadsdrivende vilkår i rammetillatelsen, samt besluttet utskifting av varmesentral med fordelingsnett fra 1926 som ikke tidligere har vært inkludert i prosjektomfanget. Tilbygget er tatt i bruk, og de resterende infrastrukturtiltak som måtte gjennomføres for å oppfylle krav i reguleringsplanen ferdigstilles 1. kvartal 2023. Årets mindreforbruk skyldes at kostnad for resterende arbeider ble lavere enn anslått. Resterende mindreforbruk vil bli trukket inn i forbindelse med prosjektavslutning i 1. tertial 2023.

Minde skole og idrettshall

SFO ved Minde skole holder til i lokaler som har en uhensiktsmessig plassering og utforming i forhold til faktisk bruk. Det er anskaffet tilleggsarealer i tilknytning til skoleeiendommen og satt i gang reguleringsarbeid for området, slik at man potensielt kan oppføre et nybygg sør for skolen. Det vurderes ulike løsninger for best mulig utnyttelse av eiendommen, herunder hvilke funksjoner som skal legges i et eventuelt nybygg. Det vurderes å inkludere en idrettshall ettersom det kan bli utfordrende å sikre tilstrekkelig tilgang til idrettsflater for et skoletiltak på Mindemyren. Kostnad og fremdrift er avhengig av utfallet av den pågående reguleringsprosessen. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Prosjektet har et mindre årsavvik i 2022 som skyldes lavere kostnader til reguleringsarbeid enn ventet.

Mindemyren flerbruksbygg - konseptutvikling

Bergen kommune har anskaffet den tidligere postterminalen på Mindemyren for å imøtekomme behov for kommunale tjenester i den nye bydelen. Det er gjennomført en konseptvalgutredning for å sammenligne ulike alternativer for utbygging som grunnlag for valg av konsept for videre utvikling. Bystyret vedtok i juni 2021 (sak 209/21) å gå videre med et generasjonskonsept som består av skole for 450 elever, idrettshall, allrom og kultursal, omsorg+ boliger samt dagaktivitetssenter og frivillighetssentral. Bergen kommune gjennomfører en offentlig detaljreguleringsplan for to delområder med felles torg der flerbruksbygget inngår i søndre del (S16).

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Oppgradering av uteareal - skole

Skolenes uteareal utgjør en viktig del av skoleanleggene og læringsmiljøet. For at uteområdene og skolebyggene skal utgjøre et helhetlig læringsmiljø, er det i budsjettet for 2022 avsatt midler til å modernisere, oppgradere og utvikle uteområdene på skolene. Midlene fordeles ned på enkeltprosjekter gjennom egne gjennomføringsvedtak.

I 2022 har en i hovedsak videreført tiltak som ble startet opp i 2021. Dette gjelder blant annet tiltak ved følgende skoler:

- Sandgotna skole
- Landås Skole
- Søråshøgda skole
- Aurdalslia skole
- Hjeltestad skole
- Arna Gymnas

Videre er det startet opp nye tiltak ved Nattland Oppveksttun og Slåtthaug skole. De enkelte prosjektene har typisk hatt en kostnadsramme på ca. kr. 0,5 mill.

Enkelte av prosjektene vil pågå også inn i 2023 og gir dermed mindreforbruk på budsjettposten ved årsslutt 2022.

Oppgradering og utrusting av uteområde i skuler og barnehage

Det ble i budsjettet for 2021 bevilget kr. 5 mill. til oppgradering og utrustning av uteområder i skoler og barnehager, samt uteområder som disponeres av skoler og barnehager i samarbeid med frivillige (gapahuker, hytter, osv.). I 2022 ble det fordelt midler til et prosjekt ved Lyngfaret Barnehage.

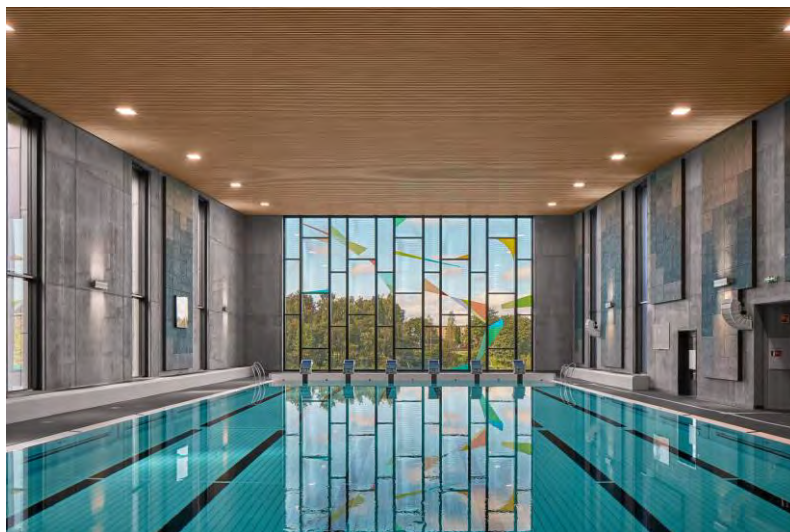
Ortun skole – konseptutvikling

Ortun skole har behov for rehabilitering. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling (prosjektering) av ferdig prosjekt. Det er gjort administrativt vedtak om oppstart av prosjektering i mars 2022 med en forventet kostnad på kr. 3,1 mill. I mandatet for prosjekteringsfasen er det lagt til grunn at fasade og rominndeling i hovedsak skal bestå, men at blant annet uteområdet og bygningstekniske installasjoner skal vurderes i forhold til behov for oppgradering.

Ved årsskifte er prosjekteringen under fullføring, og kostnadene knyttet til dette vil bli lavere enn budsjettet. Dette gir et mindreforbruk ved årsslutt 2022.

Ortun skole - svømmehall

Svømmebassenget på Ortun skole har vært igjennom en omfattende oppgradering, hvor det nå er bygget et helt nytt badeanlegg med blant annet hev-senk bunn og eget opplæringsbasseng. Oppgradering av utomhusanlegg og atkomstvei har også vært en del av prosjektet. Bygget ble tatt i bruk høsten 2022. De siste økonomiske forpliktelser vil avsluttes i løpet av 2023.

Ortun skole badeanlegg, her et bilde av bassenget som har hev-senk bunn. Foto: Fotograd Hugo Lütcherath, www.lutcherath.com

Prosjektutredning/prosjektering

Det er avsatt midler til en utredning for utvidelse av Varden skole. Arbeides ledes av Etat for utbygging og utredning ble ferdigstilt sensommer 2022. Resterende prosjektmidler trekkes inn i ved årsavslutning når alle økonomiske forpliktelser er gjort opp.

Rolland skole, riving og nybygg - konseptutvikling

I tråd med tidligere vedtak skal det bygges ny barneskole på Rolland for 350 elever. Planlagt fremdrift forutsetter at elevene benytter erstatningsskole på Eidsvåg når ny skole der er ferdigstilt. Reguleringsplan ble godkjent i januar 2022, planarbeidet har vært krevende på grunn av hensynet til trafiksikkerhet. Ettersom byggestart er planlagt i 2024 inkluderer denne budsjettposten kun kostnader som påløper i tidlig fase, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Mindreforbruket prosjektet hadde i 2022 er på grunn av litt lavere aktivitet i prosjektet enn planlagt.

Rå skole, idrettshall

I gjeldende skolebruksplan er det vedtatt oppført en mindre idrettshall i tilknytning til Rå skole som erstatning for eksisterende idrettsfasiliteter da disse er i dårlig stand og skal rives. Det er også ønskelig å utvide prosjektet til å omfatte ombygging av bassengrommet i undervisningsbygget til annen bruk ettersom bassenget er avviklet og arealene står ubrukte. Det er senere vedtatt å bygge en basketballhall istedenfor en volleyballhall. Baskethallen skal også gi to ordinære klasserom, som kan plasseres oppå garderobedelen. Dette for å ha tilstrekkelig elevkapasitet fremover i tid. Prosjektet er satt ut på anbudskonkurranse der det skal leveres løsningsforslag 1. kvartal 2023. Merforbruket i 2022 etter at planleggingsarbeidet kom lengre enn planlagt. Økningen fra total budsjett til totalprognose er budsjetterte midler har vært øremerket prosjektering og nå viser prognosen det byggingener estimert til å koste.

Salhus skule - Landmarkhuset

Det er startet opp planlegging av en total rehabilitering av hele Salhus skule, inklusiv Landmarkhuset. I påvente av at det store byggeprosjektet skal starte opp planlegges det en full utvendig rehabilitering av Landmarkhuset. Dette må gjøres for at bygget skal være tett, slik at dette bygget er klart for innvendige ombygginger når det større prosjektet starter opp. Landmarkhuset vil være kledd inn i et byggetelt for å stå beskyttet for vær og vind mens utvendig rehabilitering foregår.

Prosjektering av rehabilitering av fasade og mindre tiltak på tomten er påbegynt i 2022, og forventes ferdigstilt i løpet av første kvartal 2023. Rehabiliteringen vil starte i løpet av første halvår 2023

Slåtthaug skole - konseptutvikling

Slåtthaug skole er en ungdomsskole med ca 460 elever. Eiendommen inngår i Handlingsplan 5 for skoler, og en tilstandsvurdering har vist at det er behov for større vedlikeholdstiltak og modernisering. Samtidig har Byantikvaren fastslått at bygget har høy verneverdi, og dette må hensyntas i en eventuell rehabilitering. Det er avklart at det må gjennomføres en detaljregulering, noe som vil ha stor betydning for prosjektets fremdrift. Budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Årsavviket i 2022 skyldes høyere kostnader enn ventet tilknyttet arbeidet utført i skisseprosjektet, som nå er ferdigstilt. Prosjektomfang har økt da bygninger som skal oppføres, og andel rehabiliteres, er av et større volum enn opprinnelig skissert i tidligere faser. Det vil medføre en økning i totalprognosen og behov for justering av budsjettet for kommende år.

Smart oppvekst

Byrådet la høsten 2018 frem en plan for SMART Oppvekst som inneholder strategier og tiltak for effektivisering av hele oppvekstfeltet gjennom innovasjon og digitalisering. Planen skal sikre en helhetlig tilnærming til valg av, og investeringer i, digitale plattformer og løsninger.

I 2022 er det levert 500 trådløse sendere som er- eller er under installasjon i barnehager og skoler i Bergen kommune. Det er bestilt nye 700 trådløse sendere for å fortsette arbeidet med å installere trådløse nett i barnehager og skoler. Bestillingen ble utført i 2. tertial 2022, men vil på grunn av leveranseutfordringer først mottas i januar 2023. Senderne vil utplasseres i løpet av 2023.

Merforbruk på tjenesteområde 01A Barnehage må sees mot mindreforbruket på tjenesteområde 01B Skole.

Solenergianlegg kommunale bygg

Det er tidligere gjennomført en kartlegging knyttet til mulige prosjekter for solenergianlegg, og også gjennomført noen prosjekter som en del av krisepakken knyttet til korona.

I budsjett for 2022 var det videre opprinnelig avsatt kr. 5 mill. til gjennomføring av tiltak, men dette ble redusert til kr. 1 mill. i 2. tertialrapport 2022. Det ble opplyst at bygningsmessige tiltak tidligst ville starte på slutten av året. Blant annet grunnet interne kapasitetsutfordringer knyttet til relevant kompetanse i egen organisasjon, klarte en ikke oppstart i løpet av 2022. Det forventes oppstart på minimum et tiltak i løpet av første halvår 2023.

Storetveit skole, rehabilitering og ny idrettshall - konseptutvikling

Det er et stort behov for total oppgradering av Storetveit skole, noe som framkommer både av tilstandsrapport i forbindelse med handlingsplan for skoler samt etter tilsyn fra Helsevernenheten. Skolen er også bygget med en åpen løsning som er utfordrende i henhold til dagens brannforskrifter. Skolebygningen har høy verneverdi, så det er et hovedmål å finne en løsning for å rehabilitere og oppgradere bygningen fremfor å rive. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med riving av gymbygg og oppføring av ny idrettshall. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Årsavviket i 2022 skyldes høyere kostnader enn ventet tilknyttet arbeidet utført i skisseprosjektet, som nå er ferdigstilt. Prosjektomfang har økt da bygninger som skal oppføres, og andel rehabiliteres, er av et større volum enn opprinnelig skissert i tidligere faser. Det vil medføre en økning i totalprognosen og behov for justering av budsjettet for kommende år.

Søreide ungdomsskole, nybygg - konseptutvikling

En mulighetsstudie viser at det lar seg gjøre å bygge en ungdomsskole med plass til 400 elever på tomten hvor Søreide barneskole var tidligere. Det vil være behov for omregulering, og denne prosessen er igangsatt. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Mindre forbruk i 2022 skyldes forsinkelse i reguleringsplan.

Tiltak for personer med funksjonsnedsettelser

Budsjettposten gjelder bygningsmessige tiltak for å tilrettelegge for elever med fysiske funksjonsnedsettelser i skolene. Behovene varierer fra år til år, men har kort gjennomføringsfrist når de først oppstår.

Det er i 2022 primært gjennomført tiltak ved Storåsen skole, Kyrkjekrinsen skole, Vadmyra skole, Haukeland skole og tidligere Fana gymnas (innleid bygg). Enkelte av prosjektene vil pågå også inn i 2023 og gir dermed mindreforbruk på budsjettposten ved årsslutt 2022.

Tveiterås skole - riving og nybygg

Tveiterås skole er en spesialskole for elever med spesielle behov, lokalisert på Paradis. Bygningsmassen på eiendommen ble i forbindelse med tilstandsvurdering beskrevet som i dårlig tilstand og uhensiktsmessig i forhold til bruken. Etter vurdering av ulike alternativer for videre drift ble det besluttet at det eksisterende skolebygget skulle rives og nytt bygg oppføres på samme tomt. Rivingen er gjennomført i 2021, og nybygget ventes ferdigstilt i 2023. I byggetiden benytter skolen erstatningslokaler på Sydneshaugen. Merforbruket i 2022 skyldes justeringer i byggingen av skolen, forbruket i 2022 skal ikke påvirke totalrammen til prosjektet.

Ulriken avlastningsskole

Ulriken avlastningsskole er under planlegging for en oppjustert kapasitet til 400 elever. Dette innbefatter omdisponering av arealer som har vært brukt av Etat for helsetjenester, og oppgradering av blant annet ventilasjonsanlegg, brannvernløsning m.m.

Prosjekteringen er ferdigstilt. På grunn av kapasitetsutfordringer er utlysning av konkurranse for utførelse utsatt til 2024.

Totalkostnaden til prosjektet er estimert til 64,2 millioner kroner, og er vedtatt i forbindelse med HØP 2023-2026

Utomhusanlegg skoler

Budsjettposten omfatter i utgangspunktet oppgradering og sikring av uteområdet ved de tre skolene Fridalen, Fjellsdalen og Tertnes. Tiltakene var ment å ha avgrenset omfang og omfattet bl.a. opparbeidelse av amfi, støttemurer og ballbane.

Prosjektet ved Tertnes ble fullført sommeren 2020, og prosjektet på Fridalen ble finansiert og gjennomført over budsjettposten for mindre bygginvesteringer. Oppgradering av uteareal ved Fjellsdalen pågår. Prosjektet har tatt noe lengre tid en forutsatt, men er forventet ferdigstilt 2. kvartal 2023.

Utredninger basseng og bassengstruktur

Bystyret har satt av 3 mill. kroner til tomtesøk til nye basseng i Åsane og Fana. Tiltaket er flyttet til driftsbudsjett og ligger sentralt avholdt, men ligger også på investeringsbudsjettet. Midlene vil trekkes ut av investeringsbudsjettet i forbindelse med 1. tertial 2023

Varden skole, utvidelse – konseptutvikling

I byrådssak 2018/63018-11 fremgikk det at en vil ta initiativ for å få startet prosjektering av en utvidelse av kapasiteten på Varden skole. Med bakgrunn i denne saken ble det satt av midler til prosjektering. Analyse av romprogram vil gi svar på veien videre i prosjektet. Først når denne er klar er det mulig å estimere videre fremdrift. I tråd med skolebruksplanen foreslås Varden skole å utvides til en normalkapasitet på 500 elever. Det foreslås også at gymkapasitet utvides til basketballhall. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Ytre Arna skole - konseptutvikling

Ytre Arna skole inngår i Handlingsplan 3 for skoler, og har behov for både ombygging og rehabilitering for å kunne bli en moderne skole etter gjeldende skolebruksplan. Fremdrift vil avhenge av fremdrift ved

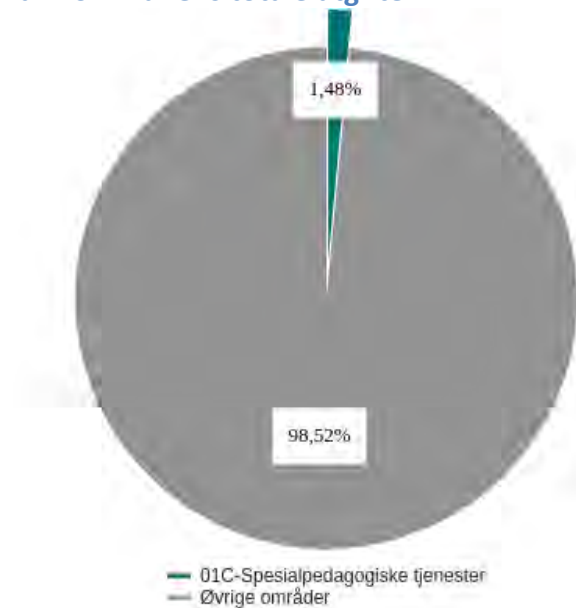
Garnes ungdomsskole, da elevene fra Ytre Arna skole først kan benytte Garnesstølen som erstatningsskole når elevene fra Garnes ungdomsskole er flyttet ut. Forventet ferdigstillelse for Garnes ungdomsskole er høsten 2025, og i henhold til foreløpig fremdriftsplan blir det oppstart av byggearbeider på Ytre Arna skole våren 2026. Ettersom byggestart ligger noen år frem i tid inkluderer denne budsjettposten kostnader som påløper i tidlig fase, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

Åstveit skole, administrasjonsfløy

I tilstandsvurderingen for Åstveit skole er det angitt at det er behov for vesentlige oppgraderinger både bygningsmessig og for de tekniske anleggene i administrasjonsfløyen. Etter at ungdomstrinnet ved Eidsvåg ble lagt ned, har det i tillegg vært en elevtallsvekst som medfører behov for økte arealer. Det ble derfor besluttet i mars 2019 at prosjektet skal inkludere en utvidelse. Det er gjennomført et mulighetsstudie og valgt et konsept som dekker behovet ved skolen. Prosjektet planlegger byggestart i løpet av 2024. Merforbruket i 2022 skyldes mer planlegging enn det som lå i budsjett, dette vil ikke påvirke totalrammen for prosjektet.

01C-Spesialpedagogiske tjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Lov om barnehage og Opplæringsloven er styrende for de spesialpedagogiske tjenestene som ytes. Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for spesialpedagogiske tjenester med underliggende resultatenheter, dvs. de fire pedagogisk psykologiske sentrene (PPS), Bergen voksenopplæring og Syns- og audiopedagogiske tjeneste (SAPT). Det spesialpedagogiske tilbudet i grunnskole finansieres primært over tjenesteområde 01B skole.

I Bergen kommune er det Etat for spesialpedagogiske tjenester som organiserer de spesialpedagogiske tjenestene, og som i samarbeid med Etat for barnehage og Etat for skole har ansvar for å drifte og utvikle tjenestene.

Etat for spesialpedagogiske tjenester har i tillegg ansvar for følgende åtte enheter:

- Fire Pedagogisk psykologiske sentre (PPS Nord, PPS Sentrum, PPS Sør og PPS Vest), hver med en avdeling for Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og to pedagogiske fagsentre.
- Bergen kompetansesenter for læringsmiljø (BKL).
- Syns – og audiopedagogisk tjeneste (SAPT).
- Bergen Voksenopplæring (VO).
- Tveiterås skole.

Viktige begivenheter

- Det er i 2022 etablert egne tverrfaglige lederforum i alle fire byområder. Lederforumene består av områdeledere for barnehage og skole, enhetsleder for Barne- og familietjenesten, enhetsleder for barnevernstjenesten og PPS leder.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
PPS	5 000	5 000	0	Midlene ble innarbeidet i ramme for PPS i vedtatt budsjett 2022
Sum	5 000	5 000	0	
Nye tiltak				
Fagteam autisme / to stillinger	1 750	1 750	0	Ressursene er ansatt i 2022
Sum	1 750	1 750	0	
Nye engangstiltak				
Søkbare midler til PPT	5 000	5 000	0	Beløpet ble utdelt til skolene, våren 2022
Sum	5 000	5 000	0	
Sum tiltak	11 750	11 750	0	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Økt vedtaksvolum pedagogiske fagsentre	35 000	35 000	0	kostnadene er påløpt som følge av høyere vedtaksvolum
Økt vedtaksvolum pedagogiske fagsentre (T2 2022)	15 000	15 000	0	Påløpt fagsentrene
Sum	50 000	50 000	0	
Sum tiltak	50 000	50 000	0	

Utvikling og utfordringer

Korona

Koronapandemien har også i 2022 preget driften i Etat for spesialpedagogiske tjenester. 1. kvartal 2022 hadde Etat for spesialpedagogiske tjenester et sykefravær på 18,2 prosent, mens sykefraværet i 2. tertial var på 11,7 prosent. I tillegg til et høyt sykefravær har det også vært utfordrende å få tilgang til kvalifiserte vikarer. Til tross for høyt sykefravær har tjenestene etterstrebet å levere som normalt i 2022.

Barnehage- og skoletilbud for asylsøkere

Ortun skole, avdeling Lynghaugparken i Fyllingsdalen har i 2022 fungert som innføringsskole for barn som er kommet til Bergen, og som bor på UDI sine akuttinnkvarteringstilbud. Samtidig som skoletilbudet ble etablert ble det også etablert en PP-rådgiverressurs ved PPS Vest. PPS Vest har også i 2022 hatt koordineringsansvar for barn i barnehage- og skolealder som bor i mottak.

Tverrfaglig samarbeid i byområdene

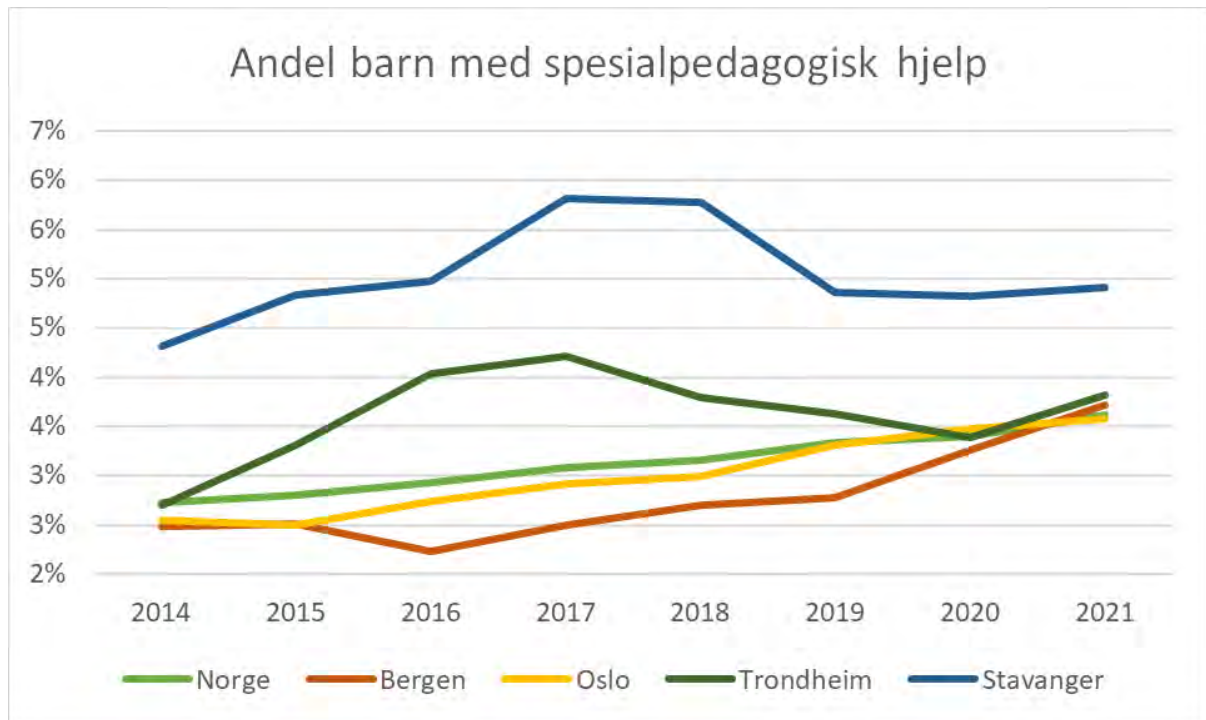
I 2022 er det etablert egne tverrfaglige lederforum i alle fire byområder. Lederforumene består av

områdeledere for barnehage og skole, enhetsleder for Barne- og familietjenesten, enhetsleder for barnevernstjenesten og PPS leder. Det arrangeres månedlige møter i alle byområdene.

Utvikling i vedtak for spesialpedagogisk hjelp i barnehage og spesialundervisning på skole

Spesialpedagogisk hjelp i barnehage

Som tabellen under viser har andel barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehagen økt med 1,5 prosentpoeng fra 2016 til 2021, fra 2,23 prosent til 3,72 prosent. Andel barn med nedsatt funksjonsevne som har fått individuell tilrettelegging i barnehagen er i samme periode doblet.

Figur: Andel barn med spesialpedagogisk hjelp (§31). Kilde: UDIRs [statistikk barnehage](#)

Spesialundervisning på skole

Andel elever som mottar spesialundervisning har økt noe i perioden 2019 –2021, fra 5,7 til 5,9 prosent. Den samme utviklingen ser man i flere av de andre store byene. Bergen kommune ligger likevel lavere enn de andre byene det er naturlig å sammenligne seg med, og Bergen har over flere år hatt en lavere andel elever med spesialundervisning enn de andre store byene.

I Bergen har det lenge vært en målsetting å styrke den ordinære tilpassede opplæringen slik at så mange elever som mulig kan få et tilfredsstillende utbytte innenfor ordinær tilpasset opplæring. PPT har over flere år lagt særlig vekt på at man i sakkyndighetsarbeidet skal drøfte om, og hvordan, det ordinære opplæringstilbudet kan tilpasses slik at flest mulig elever kan delta her.

Skoleåret 2022/23 var det flere elever enn det er plasser til som det ble søkt om plass på forsterket avdeling til. Av 44 søkere var det 21 elever som fikk tildelt plass. Svært mange av barna er diagnostisert med autisme.

Logopedene og synspedagogene ved Bergen voksenopplæring er flyttet til BHO

Logopedene og synspedagogene i Kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring (BBSI) ble 01.01.2022 overført til Etat for vurdering og rehabilitering; avdeling for logopedi og synspedagogikk i Byrådsavdeling for helse og omsorg. Ved å knytte disse tjenestene tettere til de øvrige

rehabiliteringstjenestene ønsker kommunen å samle tverrfaglig kompetanse innen rehabilitering og gi innbyggerne mer helhetlige og koordinerte rehabiliteringstjenester.

Saksbehandlingstid PPT

I 2022 har saksbehandlingstiden blitt betydelig forbedret og andel saker med saksbehandlingstid innen 3 måneder er økt fra 26 prosent i 2021 til 41 prosent i 2022. Etat for spesialpedagogiske tjenester viderefører arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden. Det er særlig i PPS Sør og PPS Nord det har vært et etterslep på saker.

Kvalitetsutvikling for tjenesteområdet

Kvalitetsutvikling

Det har blitt gjennomført kvalitetsutviklingsprosess på PPS og i BKL i 2022, der tema har vært barns/elevs medvirkning: Fagsentrene i PPS og avdeling for alternative arenaer og avdeling Alrekstad på BKL har deltatt i denne prosessen for første gang.

Foto: Katarina Lunde

Handlingsplan Spør oss! på høring

Spør oss! Handlingsplan for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO ble høsten 2022 lagt ut på offentlig høring. Handlingsplanen følger opp og konkretiserer vedtakene i *Spør oss! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO* som ble vedtatt av bystyret 27. januar 2021.

Handlingsplanen inneholder syv tiltak for å øke barns medvirkning, øke inkludering og bygge sterkere lag rundt barna/elevne. Handlingsplanen skal behandles av bystyret i 2023.

Team Skyfritt

Team Skyfritt har i 2022 støttet barnehager og skoler med både individsaker og systemsaker. Teamet hjelper barnehager og skoler i større grad med å finne løsninger på barn og unges utfordringer i oppveksten. Team Skyfritt har dermed en støttefunksjon rundt forebygging, kompetanseheving og håndtering av krenkelser.

Bemanning og kompetanse

Kompetanseløftet

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis supplerer kompetanseordningene for skole (DeKom) og barnehage (ReKomp). Målet for kompetanseløftet er å utvikle kompetansen på det spesialpedagogiske feltet og å koble det allmenpedagogiske og spesialpedagogiske tettere sammen. Det er i 2022 etablert en partnerskapsavtale med NLA og UiS Læringsmiljøsenteret, og det vil fremover arbeides med grundig kompetansekartlegging, som vil gi grunnlag for tiltak både i støttesystemene og i barnehager og skoler.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
PPT grunnskole	54,3	66,1	62,5	-6,1	56,5		9,6
Syns-og audioped. tj. gr.skole	2,1	2,0	10,0	-7,6	2,4		-0,4
PPT førskole	22,5	20,5	26,1	-1,5	24,6		-4,1
Spesialtiltak for førskolebarn	202,3	220,4	273,5	-40,0	233,5		-13,1
Syns- og audioped tj. førskole	1,2	0,9	0,9	0,0	0,9		0,0
PPT for voksne og ungdom	3,5	2,9	3,6	-0,3	3,4		-0,5
Særskilt voksenopplæring	19,0	20,7	27,8	-8,6	19,2		1,5
Syns-og audioped. tj.voksne	3,3	3,7	3,6	0,0	3,6		0,1
Sum	308,2	337,0	408,0	-64,1	343,9		-6,9

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,6	0,2	1,7	-1,3	0,4		-0,2
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	8,8	10,3	11,2	-1,5	9,8		0,6
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	287,3	315,1	385,2	-61,5	323,8		-8,7
90-Fellesposter - bykassen	11,5	11,4	9,8	0,2	10,0		1,4
Sum	308,2	337,0	408,0	-64,1	343,9		-6,9

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett gikk med et merforbruk på 8,7 millioner kroner på tjenesteområde 01C Spesialpedagogiske tjenester i 2022.

Tjenesteområdet består av sentrale poster i byrådsavdelingen og Etat for spesialpedagogiske tjenester med underliggende resultatenheter, dvs. de fire pedagogisk psykologiske sentrene (PPS), Bergen voksenopplæring og Syns- og audiopedagogiske tjeneste (SAPT).

De pedagogiske fagsentrene har ansvar for utføring av spesialpedagogisk hjelp i alle barnehager i Bergen der det er barn med vedtak om slik hjelp. De åtte bydelvisse pedagogiske fagsentrene er organisert som del av de 4 PPS. Etat for spesialpedagogisk hjelp fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp basert på sakkyndig vurdering fra PPT. I 2016 ble det gjort endringer i barnehageloven, og i etterkant har det vært en voldsom vekst både i antall barn som får spesialpedagogisk hjelp, og i antall timer som gis per vedtak. Utviklingen har vært økende også gjennom hele 2022.

Årsmelding 2022

I løpet av 2022 ble det avsatt 50 millioner kroner ekstra til formålet, men til tross for dette har PPS og SAPT et merforbruk på om lag 10 millioner kroner.

Bergen Voksenopplæring hadde et mindreforbruk på 1,3 millioner.

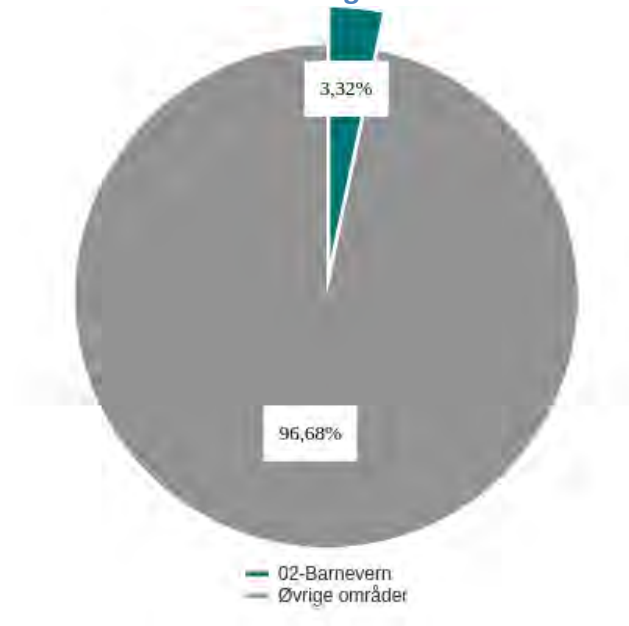
På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse
						mål
En rettferdig og inkluderende by	Barn, unge og voksne med behov for ekstra hjelp i barnehage og grunnskole får et tilbud av høy kvalitet innenfor rammen av forebyggende innsatser, tilpasset opplæring, og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp	Andel saker med saksbehandlingstid innenfor 3 måneder	26,0 %	80,0 %	48,0 %	Det er samlet en stabil forbedring av måloppnåelse i 2022 sammenlignet med 2021, da måloppnåelsen lå på 26% for hele året. Det er tydelige forskjeller mellom de fire Pedagogisk Psykologisk Sentrene (PPS). PPS Sør og PPS Nord har lavere måloppnåelse og det jobbes systematisk med å få ned ventetiden ved disse kontorene.
		Andel saker som henvises som systemsaker til PPS	15,0 %			Per 3. tertial 2022 måles ikke andelen saker som henvises som systemsaker til PPS.

02-Barnevern

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Barnevernets ansvar og oppgaver følger av barnevernloven med tilhørende forskrifter. Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår. Kommunen har ansvar for alt som barnevernloven ikke har lagt til et statlig organ. Barneverntjenesten skal blant annet gi råd og veiledning, gjennomgå meldinger og foreta undersøkelser, fatte vedtak om frivillige- og akutte tiltak, forberede saker for behandling i Barneverns- og helsenemnda, og sette i verk og følge opp barn og unge med tiltak.

Viktige begivenheter

- Barneverntjenestene var i 2022 preget av stor offentlig oppmerksomhet knyttet til forvaltningsrevisjoner (særlig fra Deloitte), utvalgsarbeid (Fjeld) og enkeltsaker omtalt i media.
- Byrådet innførte en tiltakspakke for å bedre rammene for de ansatte i barnevernet i Bergen. Ansattpakken handlet om å anerkjenne kompetanse, beholde og rekruttere ansatte, redusere turnover og skape en bedre arbeidsplass.
- Felles mottak for nye meldinger til barnevernet ble iverksatt som strakstiltak.
- Et langsiktig utviklings – og forbedringsarbeid for å tette hullene i sikkerhetsnettet barnevernet skal utgjøre ble startet.
- Barnevernsreformen trådte i kraft og med overføring av ansvar og oppgaver fra stat til kommune på barnevernsområdet.
- Barneverntjenesten i Arna og Åsane flyttet våren 2022 til Familiens hus i Åsamyrane.
- Barnevernvakten fikk i 2022 ansvar for akuttberedskap for to nye omegnskommuner, Vaksdal og Modalen.

Årsmelding 2022

- Fra januar 2022 ble det inngått samarbeid mellom kommunens Psykososiale krisevakt og Barnevernvakten. I saker hvor barn er involvert i kriser eller ulykker, kan Barnevernvakten kontaktes for drøftinger og utrykning når det er behov for det.
- Etat for barn og familie har i forbindelse med barnevernsreformen vært sentrale i samarbeidsprosjektet "Sammen om å støtte barns utvikling i fosterhjem". Prosjektet har hatt som mål å gjøre kommunene Alver, Askøy og Bergen bedre rustet til å ta over nye oppgaver rundt oppfølgingen av fosterhjemmene i tråd med Barnevernsreformen.
- Koordinator for tilsyn med barn i fosterhjem har i samarbeid med Utekontakten utarbeidet et e-lærings kurs for tilsynspersoner som skal løfte kvaliteten på opplæringen for tilsynspersoner både i Bergen og nasjonalt.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Samlokalisering	2 203	1 567	636	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Nødvendig tilpasning av integreringsaktivitet	-14 786	-14 786	0	Nedjustering ble innarbeidet i budsjett og realisert.
Sum	-12 583	-13 219	636	
Nye tiltak				
DigiBarnevern	7 300	7 300	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Barnevernsreformen	93 000	93 000	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Krav om masterutdanning i barnevernet	2 625	290	2 335	Tiltaket ble iverksatt og 0,3 mill. medgikk til formålet i 2022.
Sum	102 925	100 590	2 335	
Inntektsendringer				
Bortfall av øremerket tilskudd	26 310	26 310	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Sum	26 310	26 310	0	
Sum tiltak	116 652	113 681	2 971	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	479	479	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Oppvekstreformen (barnevernsreformen)	19 017	19 017	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Avstemming husleie EBF 2022	-38	-38	0	Tiltaket ble iverksatt.
Sum	19 458	19 458	0	

Nye tiltak

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Tiltakspakke til barnevernet (T2 2022)	1 000	1 000	0 Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Sum	1 000	1 000	0
Nye engangstiltak			
Koronautgifter (T1-2022)	1 062	1 062	0 Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Styrking barnevern - toårig prosjekt (T1-2022)	2 000	2 000	0 Tiltaket ble i sin helhet avsatt i særskilt fond til 2023.
Styrking av barnevernet (T2 2022)	2 000	2 000	0 Tiltaket er iverksatt, og 1,8 mill. er avsatt i særskilt fond til 2023.
Sum	5 062	5 062	0
Sum tiltak	25 520	25 520	0

Utvikling og utfordringer

Tilsyn og avvik

Utfordringene for barnevernet i Bergen som forvaltningsrevisjonen (Deloitte) og utvalgsarbeidet (Fjeld) avdekket i 2022 har gjort en særlig forbedringsinnsats nødvendig. I tillegg opprettet statsforvalteren to tilsyn med barnevernet i Bergen. Det ble oppdaget avvik både knyttet til tidsfrister, dokumentasjon, faglig vurdering av bekymringsmelding, barns medvirkning og underveisvurderinger av tilgjengelig informasjon. En innsats som både omhandler strakstiltak og langsiktige tiltak innenfor områdene organisering, rekruttering, lederutvikling og rettsikkerhet ble påbegynt. Målet er et nødvendig fokus på dokumentasjon, forsvarlighet og forvaltning i tjenesten. Målet utfordres av høy turnover og mange vakante kontaktpersonstillinger i kontorene. Dette følges opp i utviklingsarbeidet mellom annet gjennom egne tiltakspakker for rekruttering til barnevernet. Barnevernet har som følge av både tilsynsrapporter og statlige føringer brukt vesentlige ressurser på å følge opp tilsyn, avvik og forbedre tjenestene.

Barnevernvakten er barnevernets akuttberedskap på kveldstid og i helger. Hovedoppgaven er å bistå barn og familier med akutte hjelpebehov utenfor barneverntjenestens åpningstid. Barnevernvakten har ansvar for akuttberedskapen på barnevernområdet for Bergen kommune og for kommunene Austevoll, Bjørnafjorden, Kvam, Osterøy inkludert Vaksdal og Modalen, Samnanger og Tysnes. Barnevernvakten er bemannet alle dager fra kl. 08.00 til kl. 02.00. Mellom kl. 02.00 til 08.00 nås Barnevernvakten via politiet på 02800.

Barnevernsvakten

I 2022 registrerte Barnevernvakten 998 barn mot 934 barn i 2021. Av de 998 barna er 158 barn fra de 8 kommunene i vertskommunesamarbeidet. Barnevernvakten har journalført 7510 henvendelser i 2022. Det er 638 flere henvendelser enn i 2021 hvor det var 6872 henvendelser.

Fosterhjemsviledning – og tilsyn

Avdeling for fosterhjemsviledning og -tilsyn tilbyr veiledning til alle fosterfamilier som har barn under omsorg fra barneverntjenestene i Bergen kommune, og som bor innen en radius på ca. en time reisetid fra Bergen sentrum. Avdelingen hadde pr. utgangen av 2022 gjennomført veiledning i 205 fosterhjem, mot 217 i 2021. Alle har fått veiledningen de har krav på. I 2022 har avdelingen også drevet fire veiledningsgrupper, herunder to *Trygg base*-grupper og to *Traume Bevisst Omsorg for Fosterforeldre* (TBO-F)-grupper.

Avdeling for fosterhjemsviledning og -tilsyn har også ansvar for koordinering av tilsyn med barn i fosterhjem, samt sikre at tilsynspersonene får nødvendig opplæring og veiledning. 233 barn mottok samtlige lovpålagte tilsyn i 2022, mens 12 barn manglet ett av det antallet årlige tilsynsbesøk som er

lovpålagt. Dette er en vesentlig forbedring fra 2021 hvor 73 barn manglet ett eller flere tilsyn.

DUE

Barnevernstiltaket "Der ungdom er" (DUE) gir utsatte barn og ungdom opptil 25 år, samt familier et koordinert, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud om miljøterapeutisk oppfølging. I 2022 fikk 345 barn og unge i alderen 1-25 år tiltak i egen bolig eller hjemme hos foresatte, mot 269 i 2021. Utekontakten arrangerte også i 2022 etter henvisning fra barneverntjenesten, sinnemestringskurs etter *Brøsetmodellen* for enkeltungdom med sinneproblematikk.

Barnevernreformen

[Barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022](#), gir kommunene mer ansvar på barnevernsområdet, og er viktig for utviklingen i barnevernet i årene som kommer. Gjennom reformen får kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Kommunene får fullt økonomisk ansvar for statlige barnevernstiltak og ordinære fosterhjem, og et helhetlig ansvar for å følge opp og veilede fosterhjem.

Formålet med endringene er at de samlet sett skal gi et bedre barnevern, slik at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet og kommunen til enhver tid disponerer. Endringene vil også gi kommunene sterkere incentiver til å jobbe forebyggende. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

Ny barnevernlov med krav om mastergrad

Ny barnevernlov, som trer i kraft 01.01.23, setter krav til at innen 2031 skal alle som arbeider med utredningsarbeid og oppfølging av tiltak i barneverntjenesten (barnevernets førstelinje) innfri krav om mastergrad eller tilsvarende knyttet til relevant videreutdanning og praksis. Barnevernet er komplekst og trenger kompetente ansatte og et stabilt arbeidsmiljø. Det er viktig med et tidlig og bra rekrutteringsarbeid dersom tjenesten skal nå måltallet innen tidsfristen. For å ytterligere styrke arbeidet med å beholde og utvikle kompetansen til de barnevernfaglige ansatte i barnevernstjenesten ble det gjennom ansattpakke fremlagt av byrådet i 2022 besluttet at ansatte i fagstillinger i barnevernstjenesten med relevant master innplasseres og avlønnes i stilling med krav om mastergrad selv om det ikke er et krav pr. nå.

Barneverntjenesten har per dags dato en høy turnover (21 %) sammen med et høyt sykefravær. Dette utfordrer kapasitet i tjenesten, selv om antall barn går ned. For å styrke både kapasitet og kompetanse er det like viktig å beholde erfarne medarbeidere med masterutdanning som å rekruttere nye medarbeidere, både med og uten masterutdanning. Tjenesten har fokus på å både beholde og rekruttere medarbeidere med høy kompetanse.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Barn med bare hjelpetiltak i løpet av året	1 991	1 947	2 082	1 221
Barn med barneverntiltak 0-22 år i løpet av året	2 476	2 391	2 305	2 050
Barn med barneverntiltak 0-22 år per 31.12	1 680	1 633	1 623	1 375
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	485	444	371	326
Barn med undersøkelse	2 342	2 261	1 757	1 987
Undersøkelser antall 0-17 år	2 530	2 439	1 775	1 711

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	51,8 %	54,1 %	55,1 %	56,6 %	54,5 %
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten *)	12 153	14 273	13 424	12 359	12 550
Produktivitet					
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	95,0 %	92,0 %	90,0 %	97,0 %	94,1 %
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) *)	61 681	68 156	84 635	46 293	61 469
Dekningsgrad					
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	2,2 %	1,9 %	1,9 %	2,0 %	2,0 %
Andre nøkkeltall					
Ressursbruk Barnevern	103,20	105,10	97,72	89,95	90,67

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2022					Avvik i kr
	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Barneverntjeneste	218,1	279,1	313,8	-33,0	280,8	-1,7
Barnevernvakt	13,9	13,0	16,1	-2,3	13,8	-0,8
Tiltak i familien	89,1	94,5	102,2	-4,4	97,8	-3,3
Tiltak utenfor familien	353,2	454,2	472,4	-18,1	454,3	-0,1
Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i inst. og familiehjem (Barnevernet)	7,3	7,0	6,1	0,0	6,1	0,9
Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede for hjemmeboende (Barnevernet)	2,4	3,3	3,1	0,0	3,1	0,2
Sum	684,1	851,0	913,7	-57,8	855,9	-4,9

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2022					Avvik i kr
	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Utgifter	Inntekter	Regnskap	
1-Byrådsleders avdeling	6,5	6,3	6,9	-0,2	6,7	-0,3
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	1,5	2,0	5,9	-3,9	2,0	0,0
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	657,3	825,0	886,5	-53,8	832,7	-7,7
90-Fellesposter - bykassen	18,8	17,6	14,3	0,1	14,5	3,1
Sum	684,1	851,0	913,7	-57,8	855,9	-4,9

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 7,7 mill. innenfor tjenesteområde 02 Barnevern.

Merforbruket kan langt på vei knyttes til en økning i tiltak i familien ved barne- og familietjenestene til råd og veiledning. Det har også vært økte priser og merkostnader i forbindelse med etablering av Familiens hus og midlertidige lokaler i byområdene. Flere enheter har måtte flytte til andre lokaler i påvente av Familiens hus er/var på plass. I tillegg har det vært ombygginger av møterom i alle enheter for å bedre sikkerheten.

Underliggende var det et mindreforbruk på lønn til fagstillinger og et merforbruk på miljøterapi og fosterhjem. Mindreforbruket på lønnsutgifter skyldes høy turnover og at en ikke har hatt tilgang på vikarer til å dekke inn for foreldre- og svangerskapspermisjoner. Det har vært jobbet målrettet med problematikken gjennom året, og tjenesten har iverksatt tiltak som for eksempel å øke grunnbemanningen. Gjennom byråds ansettelsespakke ble det blant annet besluttet at ansatte i barnevernfaglig vikariat med lengre enn seks måneders varighet ble tilsatt i fast stilling.

Merforbruket på miljøterapi og fosterhjem er hovedsakelig knyttet til redusert kjøp av statlige tjenester fra Bufetat. Barn og familie vil i mange tilfeller ha behov for fosterhjem med gode tiltak og god hjelp ved utflytting av institusjon, og det øker bruk av miljøterapi, fosterhjem og besøkshjem. Resultatet er bra da tiltakene er mindre inngripende for barn og familie, i tillegg til reduserte kostnader samlet sett.

Mindreforbruket innen tjenesten Psykiske helsetjenester og tjenester til utviklingshemmede i institusjon og familiehjem (Barnevernet) knyttes i hovedsak til tiltak etter helse- og omsorgsloven for barn i institusjon fra Bufetat. Hovedkostnaden for institusjon ligger under tjenesten Tiltak utenfor familien, og samlet sett er det et mindreforbruk på institusjon som følge av arbeidet med kvalitetssikring av omfang og bruk av institusjon.

Under **byrådsleders avdeling** gjelder dette utgifter ved Kommuneadvokatens kontor, som er prosessfullmektig for kommunen i saker om tvangsinngrep etter barnevernsloven og helse- og omsorgstjenesteloven.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Barn i barnevernet skal få identifisert behov for psykisk helsehjelp.	Andel undersøkelser avsluttet for barn 4-17 år med gjennomført screening av psykisk helse (SDQ)	0.00	60,0 %	0,0 %	Ingen data å vise. Avtale om elektronisk registrering er fortsatt ikke er på plass fordi anskaffelse er forsinket.
	Barnevernet skal legge til rette for at barn får hjelp og støtte i slekt og nettverk. (1)	Andel barn flyttet til slekts- og nettverksfosterhjem	91.00	70,0 %	81,0 %	Ønsket resultat over årsmål.
	Barnevernet skal legge til rette for at barn får hjelp og støtte i slekt og nettverk.(2)	Antall barn som har fått gjennomført familieråd	35.00	220	42	Årsmål er ikke innfridd, men resultatet viser en positiv utvikling sammenlignet med 2021. For å nå årsmål om 220 familieråd må det gjennomføres 73 familieråd per tertial.
	Hasteflyttinger er et stort og alvorlig inngrep i barn og unges liv og skal så langt som mulig forebygges uten at det går på bekostning av "barnets beste".	Andel hasteflyttinger drøftet i Tverretatlig hasteteam	21.00	70,0 %	31,0 %	Det er en positiv utvikling fra 2021, selv om det fortsatt er for få saker som drøftes. Dette er et forbedrings- område.
	Institusjon som bosted for barn og unge skal som hovedregel være midlertidig.	Andel barn/unge med botid i institusjon over 6 måneder	77.00	14,0 %	85,0 %	Resultat for de to siste årene viser at det er store utfordringer med å innfri fastsatt mål. Resultatene må ses i sammenheng med manglende tilgjengelighet på alternative tiltak. I tillegg har vedtakene om bosted i institusjon ett års varighet for noen ungdommer. Både indikatoren og fastsettelse av mål vil bli revidert.
	Tiltak skal bidra til at barn får god omsorg og gode utviklingsmuligheter.	Andel av alle barn med vedtak om hjelpetiltak fra barnevernet som får hjelp fra Barne- og familiehjelpen	41.00	50,0 %	43,0 %	Selv om årsmålet ikke ble innfridd viser resultatet en positiv utvikling sammenlignet med 2021.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Barnevernstjenesten skal sikres de ressursene som trengs for at barn og unge i Bergen får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Som et ledd i dette arbeidet ber bystyret om at byrådet setter i gang et toårig arbeid hvor man innfører en bemanningsnorm med et tak på 9-15 enkeltsaker per kontaktperson i barneverntjenesten i én bydel. De ansattes organisasjoner skal inkluderes i utformingen, planleggingen og gjennomføringen av tiltaket, og arbeidet skal evalueres.

Tiltaket er påbegynt, med gjennomført rekrutteringsprosess. Barneverntjenesten i Bergenhus og Årstad styrkes i tråd med tiltaket, og Etat for barn og familie administrerer tiltaket.

Merknad 2-T2: Bystyret tar situasjonen i barnevernstjenesten på største alvor, og mener tjenesten skal sikres de ressursene som trengs for at barn og unge i Bergen får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Bystyret ber derfor byrådet fortsette arbeidet med en veiledende bemanningsnorm på 9-15 saker per kontaktperson i Bergenhus/Årstad og samtidig opprette et nytt, lignende prosjekt i et annet byområde. Det settes av to millioner kr til et nytt toårig arbeid.

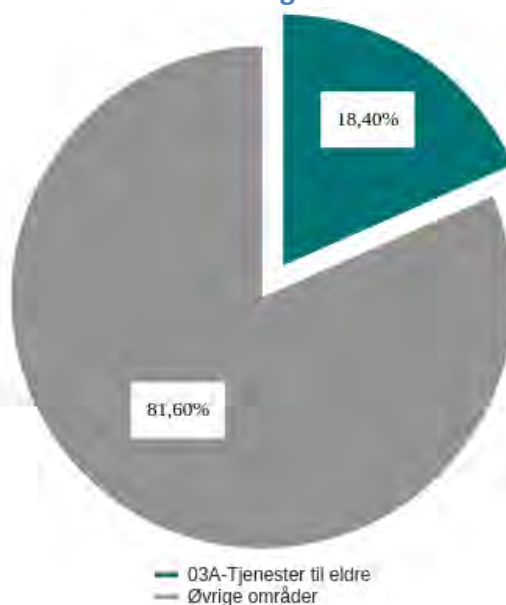
Barneverntjenesten i Fana og Ytrebygda styrkes i tråd med tiltaket, og Etat for barn og familie administrerer tiltaket. Rekrutteringsprosessen vil starte opp i begynnelsen av 2023.

Merknad 6-T2: Bystyret er bekymret for den store turnoveren av ansatte i barnevernet. For å hindre ytterligere frafall av erfarne ansatte, ber bystyret derfor byrådet om å gå i tett dialog med tillitsvalgte og fagforeningene for å utarbeide en liste over tiltak som skal bidra å beholde ansatte med lang ansiennitet.

På seinhøsten ble det besluttet å gjennomføre et større arbeid for å rekruttere og beholde ansatte under etatens ledelse og organisere arbeidet i en egen arbeidsgruppe med oppstart i januar 2023. Parallelt ble det planlagt drøftinger med tillitsvalgte for å få innspill til tiltak spesifikt rettet mot å beholde ansatte med lang ansiennitet.

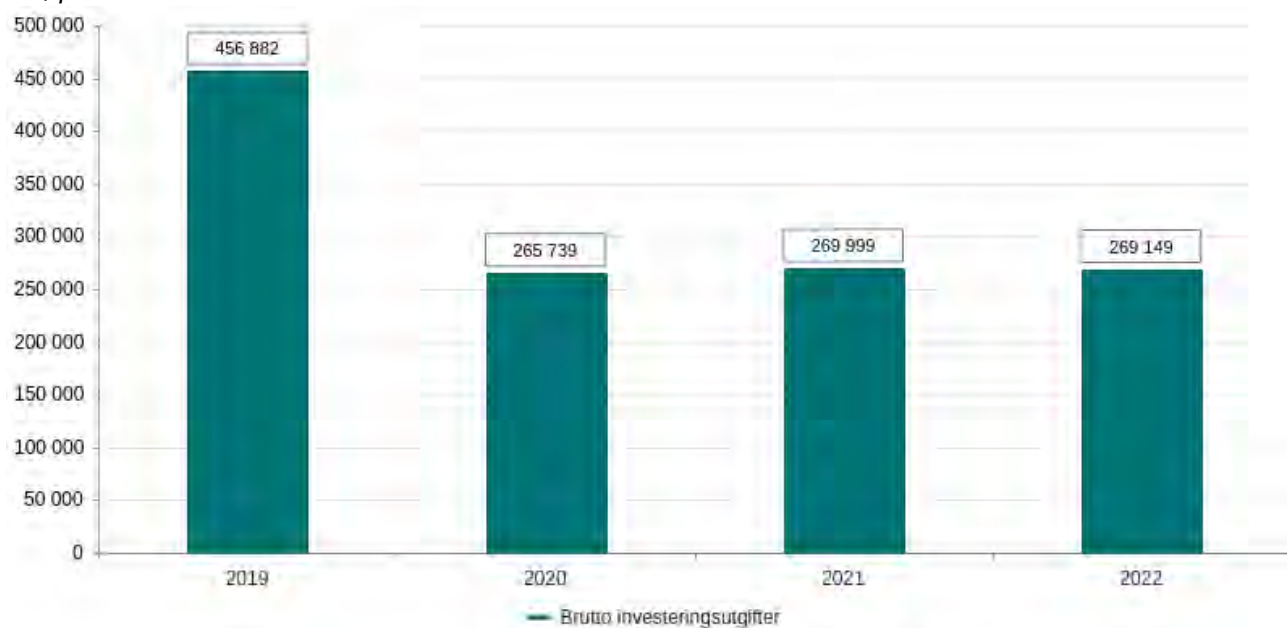
03A-Tjenester til eldre

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Det skal være godt å bli eldre i Bergen kommune. Eldre er definert å være personer som er 65 år eller eldre. Eldre skal ha mulighet til å leve aktive, sosiale og selvstendige liv, også når helsen blir dårligere. Forebygging, tidlig innsats og rehabilitering er viktige tiltak for å lykkes med dette. Dersom en får behov for pleie- og omsorgstjenester, skal en tilbys tjenester av god kvalitet.

Hjemmetjenester er et samlebegrep for flere kommunale helse- og omsorgstjenester: Helsetjenester i hjemmet (hjemmesykepleie og ergo-/fysioterapi), praktisk bistand, velferdsteknologi, avlastningstiltak og aktivitetssenter. Et mangfoldig tilbud bidrar til at personer med funksjonstap kan få individuelt tilpasset hjelp.

Viktige begivenheter

- I 2022 ble hjemmesykepleien i Årstad og Bergenhus organisert i helsetjenesteteam og omsorgsteam (HeltOm). Fra før har Fana og Ytrebygda organisert seg på denne måten, med gode resultater.
- Bergen kommune gjennomførte en brukerundersøkelse for alle hjemmesykepleie-brukere i mai 2022. 88 prosent oppga at de var fornøyde med tjenesten. Dette er et prosentpoeng høyere enn forrige undersøkelse fra 2019.
- Hjemmesykepleien ansatte fire kliniske ernæringsfysiologer som skal veilede ansatte og følge opp brukere knyttet til ernæring.
- Kraftsenter for rehabilitering ble etablert. Senteret skal være pådriver for kunnskapsbaserte rehabiliteringstjenester.
- Bergen kommune startet arbeidet med å utvikle en egen kommunikasjonsstrategi rettet mot innbyggere over 65 år.
- Kommunen inviterte omlag 100 lærlinger i helsefag, til fagsamling. Målet var å rekruttere flere helsefagarbeidere til kommunens tjenester. Over 96 prosent av lærlingene meldte interesse for fast jobb.
- Det ble utarbeidet en strategisk plan for arbeid med heltidskultur i Byrådsavdeling for helse og omsorg.
- Johannessenteret omsorg pluss ble offisielt åpnet. Dette skjedde halvannet år etter overtakelse på grunn av koronapandemien. Bygget har gjennomgått en omfattende rehabilitering og gått fra å være aldershjem til å bli et moderne bygg med 41 omsorg pluss boliger.
- Øyeblikkelig hjelp døgnenhet (ØHD) og Kommunal mottaksavdeling (KMA) ble slått sammen til Kommunal allmennt medisinsk sengepost (KAS), med totalt 34 senger. Driftsansvar er lagt til Etat for sykehjem. Sengeposten gir tjenester til utskrivningsklare pasienter fra sykehus, og til pasienter som trenger medisinsk behandling, men som ikke trenger innleggelse på sykehus.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt Effekt Avvik Status beskrivelse
budsjett 2022
2022

Tilpasning til aktivitetsnivå

Heltid - merkostnad	4 400	4 400	0	Videreføring av justering i 2021. Utgiftene har påløpt.
Tomgangsleie - Slettemarken	548	548	0	Videreføring av justering i 2021. Utgiftene har påløpt.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	8 431	8 431	0	Innarbeidet i vedtatt budsjetttramme og effektivt.
Sum	13 379	13 379	0	

Nye tiltak

Åsaheimen - Nytt sykehjem	1 000	2 000	-	Åsaheimen starter opp i 2023. Dette gjelder utgifter ifm 1 000 forberedelse av innflyttingen.
Økte tjenester til hjemmeboende	53 100	53 100	0	Det er gjennomført betydelige styrkinger i tjenester til hjemmeboende. Dette gjelder nåde generell styrking av

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
				hjemmesykepleietjenesten, styrking av bemanning i omsorg pluss-boliger, styrking av vurderingsteam etc.
To fagrådgivere HR Bemanning (korona)	-1 700	-3 400	1 700	Budsjett er innarbeidet i rammen.
Økt driftsbudsjett til dekning av kapitalutgifter - privat ideell virksomhet	3 370	3 370	0	Utgiftene er påløpt.
Satsing på dyrevelferd - innkjøp av dyrevennlige matvarer	1 000	1 000	0	Krav om økt dyrevelferd er tatt inn i anbudskonkurranser om levering av matvarer
Tilskudd til organisasjoner / tiltak som forebygger ensomhet blant eldre og legger til rette for møter på tvers av generasjoner	500	500	0	Tilskuddet er fordelt og utbetalt.
Musikkterapi - utvidelse av tilbud	1 000	1 000	0	Styrkingen er gjennomført
Sum	58 270	57 570	700	
Nye engangstiltak				
Nytt sykehjem - mulighetsstudie og tomtesk	2 500	2 273	227	Arbeidet med tomtesak er startet opp og arbeidet fortsetter utover i 2023.
Sum	2 500	2 273	227	
Effektivisering				
Bo lenger hjemme - Effekt av forebyggende tiltak og nye arbeidsmetoder	-19 000	-	19 000	0 Det er implementert nye arbeidsformer i tjenester til hjemmeboende som gir reduserte utgifter.
Sum	-19 000	-	0	19 000
Kutt				
Avvikle kjøp av plasser ved NKS Olaviken	-5 449	-5 449	0	Byrådets forslag om å avvikle kjøp av plasser ved NKS Olaviken fra og med 2022 ble utsatt med ett år. Bystyret la inn midler slik at det kan kjøpes plasser også i 2022. Se også merknad 25.
Avvikle lokale produksjonskjøkken Kolstihagen og Lyngbøtunet	-4 377	-4 377	0	Byrådets forslag om å avvikle to lokale produksjonskjøkken fra og med 2022 ble utsatt i påvente av at bystyret behandler sak i 2022 om kjøkkenstrukturen ved sykehjem. Bystyret la inn midler slik at driften fortsetter i 2022. Se også merknad 26.
Tilpasninger i sykehjemsplasser/avvikling av to-sengsrom	-7 000	-1 200	5 800	- Det har vist seg vanskelig å gjennomføre den forutsatte reduksjonen av 2-sengsrom på en slik måte at det har gitt reduserte utgifter. Det er gjennomført en reduksjon på Ladegården sykehjem, men det har ikke latt seg gjøre å gjennomføre forsvarlige reduksjoner for det resterende beløpet.
Sum	-16 826	-	-	11 026 5 800
Sum tiltak	38 323	43 196	-	4 873

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Korona - merutgifter (T1-2022)	195 410	195 410	0	Det har vært betydelige merutgifter som følge av covid-19 pandemien. På dette området har det i hovedsak skyldes merutgifter ifm smitteutbrudd blant brukere og pasienter og stor sykdomsbyrde blant de ansatte.
Kjøp av Huntingtonsplasser ved NKS Olaviken - merutgifter	800	800	0	Utgiftene er påløpt.
Korona - Merutgifter	5 000	5 000	0	Koronatiltakene er gjennomført og avsluttet i 2022.
Sum	201 210	201 210	0	
Sum tiltak	201 210	201 210	0	

Utvikling og utfordringer

I 2019 gjennomførte Bergen kommune en [boligpreferanseundersøkelse](#) for å bli bedre kjent med befolkningens ønsker og planer om bolig og flytting. Undersøkelsen viste at mange eldre har boliger som er uegnet når helsen svikter. Kun ni prosent av dem som deltok i undersøkelsen, mente at de har en bolig som er godt tilrettelagt for alderdommen.

Behovet for pleie- og omsorgstjenester kan reduseres gjennom tilpassede boligforhold. Bergen kommune tilbyr tilrettelegging av eget hjem ved hjelp av hjelpemidler. Kommunen har også tilrettelagte omsorgsboliger med livsløpsstandard. Beboerne i omsorgsboliger får nødvendig bistand fra hjemmetjenestene og har fellesareal med miljøtilbud. I tillegg har kommunen boliger med stedlig bemanning (omsorg pluss boliger, bofellesskap og bokollektiv). Bergen kommune har over lang tid hatt en omfattende satsing på forbedring av eksisterende sykehjem og bygging av nye sykehjemsplasser og boliger med heldøgnsbemanning. Byrådet fortsetter denne satsingen for å møte fremtidige omsorgsutfordringer basert på at antallet eldre øker kraftig i årene fremover.

De fleste eldre vil bo lengst mulig i eget hjem, også hvis helsen svikter. Byrådet satser derfor på å styrke og videreutvikle de hjemmebaserte tjenestene. 4108 brukere fikk hjelp av hjemmesykepleien ved årsskiftet. Dette er en økning på 2,34 prosent sammenlignet med samme periode året før. Økningen kan forklares med en økning i antallet eldre innbyggere, samt at vi så en nedgang i antall brukere under koronapandemien.

I 2022 har kommunen etablert et Kraftsenter for rehabilitering. Kraftsenteret skal styrke rehabiliteringsfokus i tjenestene og øke ansattes kompetanse. Målet er at flere eldre skal få hjelp til å gjenvinne funksjoner og leve mest mulig selvstendige liv. Et sunt og godt kosthold er viktig for å forebygge sykdom og funksjonstap. I 2022 ble det ansatt fire kliniske ernæringsfysiologer i hjemmebaserte tjenester. De skal veilede ansatte og følge opp brukere.

Å rekruttere og beholde helsepersonell, er en av de største utfordringene i helse- og omsorgstjenestene. Heltidskultur er en viktig strategi for å sikre kvalitet i tjenestene, rekruttere nok ansatte, og gi ansatte sikkerhet i arbeid. I 2022 arrangerte kommunen en fag-samling for omlag 100 lærlinger i helsefag. Målet var å informere om helsefagarbeiderens jobbmuligheter i kommunen. 96 prosent meldte sin interesse for jobb i kommunen etter endt læretid.

Håvard Sagen jobber som assistent ved Hjemmebaserte tjenester i Fana og Ytrebygda. Han er en av 116 personer som nå får mulighet til å ta teoridelen for siden å kunne ta fagbrev som helsefagarbeider. Bilde: Anne B. Vassbotn

Et viktig tiltak for å beholde dyktige medarbeidere, er å la dem bruke sin kompetanse til det fulle. I tråd med tillit- og faglighetsreformens filosofi, jobber kommunen for å gi helsepersonell faglig handlingsrom og anledning til å være med på å utvikle egen arbeidsplass. Innføring av helsetjenesteteam og omsorgsteam (HeltOm) i hjemmesykepleien er eksempel på et prosjekt der ansatte deltar i utviklingen av ny organisering. Prosjekt HeltOm har ført til at ansatte får brukt sin kompetanse bedre. NORCE og Senter for omsorgsforskning vest, forsker på innføring av helsetjenesteteam og omsorgsteam i Bergen kommune.

En av våre dyktige medarbeidere, Nina Hauge, jobber som spesialhjelpepleier rehabilitering, i et av kommunens omsorgsteam. Foto: Ann Kristin Berge

Når eldre søker kommunen om helse- og omsorgstjenester, får de hjelp av et tverrfaglig vurderingsteam. Søker setter sammen med teamet mål for hjelpen, og etter en grundig kartlegging prøves hjelpemidler og ulike tjenester ut. 2949 innbyggere fikk oppfølging av kommunens vurderingsteam i 2022.

Velferdsteknologi er fortsatt en viktig satsing for at innbyggere skal kunne oppleve trygghet og å bo lenger i eget hjem. Ved utgangen av 2022 hadde ca. 4500 innbyggere kommunale trygghetsalarmer med røyksensor, 167 hadde trygghetspakker, 309 hadde medisineringsstøtte, 225 hadde lokaliseringsteknologi (GPS) og 17 brukere hadde tatt i bruk digitalt tilsyn (kamera). Kommunens responscenter mottok 96 393 alarmer og varslinger i 2022 (inkludert Kvam herad som også betjenes av vårt responscenter). Responscenteret avklarte og løste ca. 89 prosent av alarmene uten å måtte involvere hjemmesykepleien.

Å øke antall brukere av velferdsteknologi, har vist seg å være krevende. Noe av forklaringen tror vi skyldes at vi ikke i tilstrekkelig grad har klart å sikre at ansatte har fått god nok kunnskap om teknologi som finnes og i hvilke situasjoner den kan være nyttig. Det er viktig at helsepersonell har nødvendig opplæring i, og forståelse for bruken av velferdsteknologi. I 2022 ble det prioritert å planlegge for økt kompetanse gjennom kurspakken *Velferdsteknologiens ABC*.

Bergen kommune hadde 2386 sykehjemsplasser fordelt på kommunale og private-ideelle institusjoner ved utgangen av 2022. Ventelisten har økt i løpet av 2022. Fra september og ut året, doblet ventelisten seg. I snitt ventet 15 brukere med vedtak om langtidsplass, i eget hjem.

Beboerne på sykehjem blir gradvis sykere og mer hjelpetrengende. Dette viser seg også gjennom økt antall dødsfall per år. I årene før pandemien døde rundt 1300 beboere årlig. I 2022 døde om lag 1500 beboere.

Sykehjemmene som nå bygges og forbedres, gir et stort kvalitetsløft til eldreomsorgen i Bergen:

- Det nye sykehjemmet, Åsaheimen med 100 plasser, er i rute og den offisielle åpningen skjer i mars 2023. Beboerne på Midtbygda sjukeheim skal flytte inn i Åsaheimen.
- Rehabilitering av Hordnestunet ble påbegynt i 2022. Bygget med 20 plasser skal stå ferdig i 2024 og skal bli hjemmet til en del av beboerne på B-sykehuset.
- Ombygging av Metodisthjemmet Bergen pågikk i hele 2022, og skal være ferdig i starten av 2024. Det nye sykehjemmet blir på 60 sykehjemsplasser, som er en økning på 14 nye plasser.
- I 2022 har kommunen arbeidet for å avklare valg av tomt til et nytt sykehjem som skal erstatte Frieda Fasners minne.
- Tomtesøk for to nye sykehjem med til sammen 220 sykehjemsplasser.
- Slettemarken sykehjem skal rives og erstattes av et nytt bygg med 100 sykehjemsplasser. Estimert ferdigstillelse i 2028.

I januar 2022 startet driften av Kommunal allmennmedisinsk sengepost (KAS), etter sammenslåing av kommunal mottaksavdeling (KMA) og øyeblikkelig hjelp-døgntilbudet (ØHD). Målet er bedre kapasitetsutnyttelse. KAS er et tilbud til pasienter som er utskrivningsklare fra sykehus og pasienter som trenger innleggelse for behandling, observasjon og pleie, og som kan behandles i primærhelsetjenesten.

[\[1\]](#) Sentrumssykehjemmene-Kalfaret, Engen og B-sykehuset er regnet som *en* enhet.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall brukere som har fått tjenesten hverdagsrehabilitering i løpet av året	500	413	388	382
Antall institusjonsplasser og boliger med heldøgnsomsorg i forhold til antall innbyggere 80 år og over (dekningsgrad).	22,0 %	22,1 %	21,5 %	21,2 %
Antall omsorg pluss-boliger 31.12	195	225	265	267
Antall omsorgsenterplasser 31.12	35	35	35	35
Antall sykehjemsplasser 31.12	2 331	2 403	2 390	2 386
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	5,0 %	3,7 %	4,3 %	4,4 %
Dagaktivitetstilbud - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har dagaktivitetstilbud	13,0 %	9,4 %	11,0 %	11,4 %
Trygghetsalarm - andel innbyggere 80-89 år utenfor institusjon som har trygghetsalarm	21,1 %	21,8 %	22,2 %	22,4 %
Trygghetsalarm - andel innbyggere 90 år og eldre utenfor institusjon som har trygghetsalarm	62,3 %	62,1 %	64,9 %	65,7 %
Antall brukere som har fått oppfølging av vurderingsteam i løpet av året	364	1 450	2 946	2 949
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar helsetjenester	858	830	823	743
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar helsetjenester	1 685	1 565	1 521	1 415
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar helsetjenester	1 265	1 156	1 213	1 184

Årsmelding 2022

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 67 - 79 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	848	875	943	1 126
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 80 - 89 år som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	1 378	1 399	1 378	1 552
Hjemmetjenester pr 31.12 - Antall innbyggere 90 år og over som mottar praktisk hjelp - daglige gjøremål	755	789	806	894

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Korrigerte brutto driftsutgifter, pleie, av korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon (B)	89,3	88,6	86,4	90,1	88,8
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B) *)	22 347	22 992	18 899	19 916	21 448
Produktivitet					
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 339 650	1 401 377	1 357 291	1 466 327	1 505 931
Dekningsgrad					
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	20,9 %	20,6 %	20,5 %	21,2 %	18,1 %
Kvalitet					
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	76,6 %	75,7 %	78,6 %	81,0 %	77,8 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Åpne aktivitetstilbud eldre	10,6	13,5	13,5	-2,1	11,3	2,1
Dagsenter eldre	63,0	74,1	82,4	-11,4	71,0	3,1
Miljøtiltak i bolig	32,3	39,8	47,8	-7,4	40,4	-0,6
Andre velferdstiltak eldre	37,4	46,7	82,9	-36,9	46,1	0,6
Hverdagsrehabilitering	15,9	18,5	19,1	-2,2	16,9	1,6
Sykehjem døgnopphold eldre	2 033,3	2 153,6	2 800,2	-636,0	2 164,2	-10,7
Utskrivningsklare pasienter i somatiske sykehus	3,6	3,1	3,5	-0,1	3,3	-0,3
Praktisk hjelp og bistand eldre	65,6	68,0	148,4	-80,6	67,8	0,2
Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	142,8	160,4	183,7	-20,1	163,6	-3,2
Hjemmesykepleie eldre	959,2	1 054,8	1 177,7	-114,0	1 063,7	-8,9
Byggdrift sykehjem	281,3	365,6	372,2	-40,6	331,6	34,0
Byggdrift aldershjem	0,2	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0
Byggdrift omsorgsboliger	-44,7	-9,1	91,6	-111,6	-20,0	10,9
Byggdrift Heldøgnsbemannede omsorgsboliger (omsorg+)	0,0	-23,6	16,9	-38,7	-21,8	-1,8
Byggdrift trygdeboliger	-12,2	-11,7	20,3	-33,8	-13,5	1,8
Sum	3 588,3	3 953,7	5 060,4	-1 135,5	3 924,9	28,7

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	169,2	224,3	462,7	-240,5	222,2	2,1
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	3 299,0	3 592,3	4 486,6	-895,3	3 591,2	1,0
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	-0,5
90-Fellesposter - bykassen	120,0	137,1	110,6	0,3	111,0	26,1
Sum	3 588,3	3 953,7	5 060,4	-1 135,5	3 924,9	28,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for helse og omsorg rapporterer mindreforbruk på 1,0 mill kr på tjenestområdet i 2022. Året har vært preget av betydelige merutgifter som følge av Covid-19 pandemien. Merutgiftene er kompensert fullt ut i budsjettet. Som følge av pandemiene var det fortsatt noe lav aktivitet på dagaktivitetstilbudene, og dermed mindreutgifter, mens det var merutgifter til hjemmesykepleie og tjenester til beboere i omsorg pluss-boliger.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 2,1 mill. innenfor 03A Tjenester til eldre. Hovedårsaken til avviket er at Etat for boligforvaltning har hatt kr 1,8 mill. i mindreutgifter til drift og vedlikehold av boliger for eldre.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Eldre skal få bo hjemme så lenge de mestrer det	Andel innbyggere 80-89 år som ikke bor i institusjon	91.9	92,0 %	92,1 %	Pr. 01.01.2023 bor 92,1 % av innbyggerne i Bergen kommune i alderen 80-89 år utenfor institusjon.
		Andel innbyggere 90 år og eldre som ikke bor i institusjon	74.3	75.9	73,4 %	Pr. 01.01.2023 bor 73,4 % av innbyggerne i Bergen kommune som er 90 år og eldre utenfor institusjon.
	Øke mestring og selvstendighet	Antall brukere av lokaliseringsteknologi	231	300	229	Pr. 3. tertial har 229 brukere tjenesten lokaliseringsteknologi (GPS). Dette er om lag det samme som på samme tidspunkt i fjor.
		Antall brukere av medisineringsstøtte	324	550	305	Pr. 3. tertial har 305 brukere tjenesten medisineringsstøtte. Dette er en nedgang fra 324 på samme tidspunkt i fjor, men er ikke et uttrykk for at behovet er mindre.
		Antall brukere av trygghetspakker (unntatt røyksensor)	344	550	167	Pr. 3. tertial har 167 brukere tjenesten trygghetspakker. På samme tidspunkt i fjor ble det rapportert 344 brukere. Nedgangen skyldes i hovedsak endret definisjon av hva som skal inngå i trygghetspakkene. Røykvarsler inngikk tidligere som del av trygghetspakkene (behovsprøvd), men er nå standard når brukere får tildelt trygghetsalarm. Brukere som utelukkende har trygghetsalarm med røykvarsler uten andre sensorer telles derfor ikke lenger med som brukere av trygghetspakker.
Norges grønneste storby	Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunens bilpark	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester	90.5	96,0 %	93,0 %	Andel el-biler i Etat for hjemmebaserte tjenester er 93,0 % pr. 3. tertial. Dette er opp fra 90,5 % på samme tidspunkt i fjor.
Trygg økonomistyring	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for hjemmebaserte tjenester (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	70.28	76,0 %	72,7 %	Etat for hjemmebaserte tjenester har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 72,7 %. Dette er opp fra 70,3 % på samme tidspunkt i fjor.
		Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for sykehjem (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)	71.33	75,0 %	74,8 %	Etat for sykehjem har pr. 3. tertial en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 74,8 %. Dette er opp fra 71,3 % på samme tidspunkt i fjor.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 25: Det avsettes midler til kjøp av omsorgsplasser for personer med Huntingtons sykdom ved Olaviken alderspsykiatriske sykehus for budsjettåret 2022. Bystyret ber byrådet gjøre en vurdering av hvordan tilbudet til denne pasientgruppen i det videre skal organiseres med tilstrekkelig kvalitet og kapasitet i 1.tertialrapport for 2022.

Sykehjemstilbudet i Bergen kommune er differensiert i avdelinger med byomfattende tilbud til personer med behov for et forsterket og skjermet tilbud og tettere oppfølging av personale med spesialkompetanse. Hensikten med disse byomfattende plassene, er å legge til rette for gode institusjonstjenester for brukere med spesielle behov.

Bergen kommune har 8 sykehjemsplasser for personer med Huntingtons sykdom på Ulset sykehjem. I tillegg kjøper kommunen plasser på NKS Olaviken alderspsykiatriske sykehus. Bergen kommune ønsker å videreutvikle Huntingtontilbudet på Ulset sykehjem ved å sikre tilstrekkelig kompetanse og øke antall plasser i takt med behovet. Det vil likevel være behov for å kjøpe plasser på Olaviken sykehus i en periode for å ha tilstrekkelig kapasitet dersom behovet øker.

Merknad 26: I påvente av politisk sak om kjøkkenstruktur for sykehjem i Bergen kommune opprettholder bystyret driften av produksjonskjøkken på Kolstihagen og Lyngbøtunet i 2022. Det er viktig for bystyret at videre drift av disse produksjonskjøkkenene avklares i kommende budsjettår slik at videre drift kan få en varig avklaring.

Byrådet har lagt fram sak om [Produksjon og levering av middager innen helse- og omsorgstjenester, herunder eldreomsorg](#) (sak 213/22). I bystyrebehandlingen av Budsjett 2023 (Handlings- og økonomiplan 2023-2026) er det bevilget 4,4 mill. for å opprettholde driften ved disse kjøkkenene. Dette er 1,4 mill. lavere enn faktisk behov, som innebærer en tilsvarende budsjettutfordring i Etat for sykehjem.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aurdalslia bofellesskap	2020/48054-14	IA	0,0	0,0	2023	Ferdig	0,0	3,7	-3,7
Biler til transport av eldre		-	-	-	Løpende	Løpende	0,7	0,0	0,7
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	5,4	2,0	3,4
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	7,0	7,0	2021	2.kv. 2023	1,5	0,3	1,2
Frieda Fasmer, nytt sykehjem - konseptutvikling		IA	96,2	83,1	2027	4.kv. 2025	5,1	1,8	3,3
Hordnestunet - oppgradering og ombygging - konseptutvikling		IA	25,0	2,5	2021	4.kv. 2023	3,0	1,0	1,9
IKT-prosjekter – Eldre, helse og frivillighet		-	-	-	Løpende	Løpende	5,0	0,0	5,0
Kalfaret sykehjem - oppgradering	BR 1239/22	IA	20,0	20,0	2020	4.kv. 2024	12,6	8,8	3,9
Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg		IA	74,6	993,0	2024	1.kv. 2027	30,1	23,0	7,2
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	6,7	8,1	-1,3
Ombygging av Bispenggaten 21	2020/48054-11	IA	0,0	0,0	2022	Ferdig	0,0	0,1	-0,1
Sandsli bo- og aktivitetssenter	BY 275-16	823,4	699,3	699,3	2020	Ferdig	3,1	1,2	1,9
Slettemarken sykehjem, nybygg - konseptutvikling		IA	70,9	73,3	2024	1.kv. 2028	13,3	14,2	-0,9
Sykehjem - Oppgradering uteområder		IA	21,0	21,0	0	4.kv. 2026	2,9	0,8	2,1
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	4,1	0,0	4,1
Åsaheimen	BY 295/17	549,8	673,0	673,0	2021	1.kv. 2023	259,4	202,0	57,3
Sum øvrige prosjekter							2,3	2,1	0,2
Sum							355,4	269,1	86,2

Statustekst investeringer

Aurdalslia bofellesskap

Aurdalslia bofellesskap er gjennom de siste årene bygget om for å få et funksjonelt og fullverdig bofellesskap med personalbase med garderobe og kjøkken. Prosjektet ble utvidet underveis etter avtale med bestiller og endte med et lite merforbruk. Prosjektet er nå avsluttet.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 03A og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av omsorgsboliger til tjenestebase for psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Biler til transport av eldre

Dette budsjettet gjelder anskaffelse av minibusser som skal brukes til transport av brukere til og fra dagaktivitetstilbud. På grunn av lang leveringstid er det ikke bokført noe på denne investeringen i 2022.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskifting av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmepumpe, og Apeltun skole - bytte av varmepumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Kommunen har i løpet av 2022 hatt 5 større ENØK-tiltak hvor en gjennom utskifting av vindu og tak har hatt som mål å redusere energibruken og dermed også strømregningen til leietakerne samtidig som en har fått et bedre innneklima. Prosjektene har vært i Løvstakkveien, Firdagaten, Øvre Stadionsvei, Leirvikåsen, Adolph Bergs vei og Bjørnsonsgate.

For formålsbygg er varmepumpe ved Ladegården sykehjem blitt prioritert. Her er det samlet bevilget kr. 5,5 mill. Kapasitetsutfordringer gjør imidlertid at prosjektet har fått utsatt oppstart til 2023.

Frieda Fasmer, nytt sykehjem - konseptutvikling

Det er behov for flere sykehjemsplasser, og basert på en mulighetsstudie har det vært planlagt oppføring av et nytt sykehjem med 120 plasser på nabotomten til Frieda Fasmers minne. Det eksisterende sykehjemmet har utdaterte løsninger, og er ikke egnet for moderne sykehjemsdrift. For at tomten skal kunne tas i bruk til formålet vil det måtte gjennomføres reguleringsprosess, og det er satt igang planarbeid og prosjektering i parallelle prosesser. Reguleringsplanen er omfattende og kompleks,

og utarbeides parallelt med områdereguleringsplan for Loddefjordåsen. Statsforvalter har varslet innsigelse mot detaljreguleringsplanen, og har krevd konsekvensutredning for flere tomtevalg for et sykehjem i området. Som en følge av dette er prosjekteringen satt på hold, og det er gjennomført en konsekvensutredning for seks ulike tomter på kommunal grunn som skal drøftes med Statsforvalter. Det fremstår som sannsynlig at størrelsen på sykehjemmet må reduseres, men dette vil bli avklart i den videre prosessen. Utfordringene som er oppstått i forbindelse med reguleringsarbeidet har medført en forsinkelse. Frem til valg av tomt er endelig avklart vil det være stor usikkerhet i anslag for kostnad og ferdigstillelse. Årsavviket for 2022 skyldes lavere aktivitet enn ventet i prosjektet.

Hordnestunet - oppgradering og ombygging - konseptutvikling

Det er behov for å foreta en rehabilitering av Hordnestunet, og det må gjøres endringer før bygget kan tas i bruk til permanent sykehjem for beboere med rushistorikk.

Rehabiliteringen vil være knyttet til oppgradering av tekniske anlegg som brannvern, ventilasjon m.m. Videre vil rehabiliteringen omfatte tak og fasader med vinduer. I løpet av prosjekteringsprosessen er planlagt brukergruppe justert, noe som har ført til at prosjekteringen har tatt lengre tid enn forutsatt. Ved årsskifte 2022/2023 er konseptutvikling og prosjektering i hovedsak fullført. Prosjektet er planlagt lagt ut på anbud 1. kvartal 2023, med forbehold om finansiering. Gjennomføring av prosjektet er forutsatt finansiert fra budsjettpost for mindre bygginvesteringer.

IKT-prosjekter – Eldre, helse og frivillighet

Dette er en sekkepost som benyttes til ulike mindre IKT-prosjekter. Det har ikke vært aktivitet på dette området i 2022.

Kalfaret sykehjem - oppgradering

Det er behov for å etablere nytt trappehus/heis ved Kalfaret sykehjem. Det ble gjennomført anbud vår/sommer 2022. Tilbyder som vant konkurransen kunne starte opp arbeid umiddelbart. Fremdriften er blitt justert i forbindelse med tertialrapportene og prosjektet forventes ferdigstilt i 2023.

Midtbygda sjukeheim, riving og nybygg

Tilstandsvurderingen av Midtbygda sjukeheim har avdekket et stort vedlikeholdsetterslep både for tekniske installasjoner og det bygningsmessige. Det bygges nytt sykehjem på nabotomten, Åsaheimen, og dette medfører en mulighet til å gjennomføre tiltak på Midtbygda da det nye sykehjemmet kan fungere som avlastningslokaler i byggetiden. Det er tenkt at de to sykehjemmene skal bygges sammen og ha en viss samdrift i fremtiden. For å oppnå rasjonell drift med moderne løsninger vil den beste løsningen være å rive eksisterende bygg og etablere nybygg, og dette ble vedtatt av Bergen bystyre i saksnummer BY 115/20. Det ble våren 2022 gjennomført en ekstern usikkerhetsanalyse hvor særlig usikkerhet knyttet til marked og fremtidig prisstigning medførte behov for å øke totalprognosen. I 2022 har det i hovedsak blitt gjennomført prosjekteringsarbeid og årsavviket skyldes noe lavere fremdrift enn forventet.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Ombygging av Bispenggaten 21

Bispenggaten ble i løpet av 2022 omgjort fra serviceleiligheter til nytt bofellesskap for utviklingshemmede. I den forbindelse ble det etablert en personalbase med garderober, toalett, kontorer osv i boligen. Boligen ble tatt i bruk i løpet av sommeren/høsten 2022 og regnskapet viser et lite mindreforbruk. Prosjektet er avsluttet.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 03A og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av omsorgsboliger til tjenestebase for psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Sandsli bo- og aktivitetssenter

Prosjektet er avsluttet. Påløpte kostnader i 2022 gjelder oppfølging av prosjektet i reklamasjonstiden.

Slettemarken sykehjem, nybygg - konseptutvikling

Det planlegges nytt sykehjem på Slettemarken med plass til 100 beboere. Ettersom byggestart ligger noen år frem i tid vil denne budsjettposten bare inkludere kostnader som påløper i tidlig fase. Selve gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. I 2022 ble skisseprosjektet ferdigstilt, og det ble bestemt at sykehjemmet skal få navnet Fageråshjemmet. Budsjettavviket skyldes noe høyere aktivitet enn forventet.

Sykehjem - Oppgradering uteområder

Sykehjem har ofte store sansehager som krever mye oppfølging, og har behov for oppgradering for å få bedre funksjon i forhold til brukerne. Flere sykehjem har videre meldt inn ønske om utestuer med skjerming for vær og vind.

Det var derfor planlagt med etablering av enkelte frittstående utestuer. Men dette har visst seg mer tidkrevende enn forventet å få på plass, slik at aktiviteten på budsjettposten ble svært lav i 2022.

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Dette er en sekkepost som benyttes til ulike former for tilpasning av lokaler innenfor tjenesteområdet. Dette vil ofte dreie seg om tjenestespesifikk tilpasning av lokaler, for eksempel medisinerom, skyllerom, spesielle garderobekrav etc. i tillegg til mer ordinær tilpasning for at lokalene skal bli hensiktsmessige til formålet. I 2022 er det benyttet midler til ombygging av lokaler i helsehuset for å etablere den nye funksjonen for Helseberedskap (tjenesteområde 17).

Åsaheimen

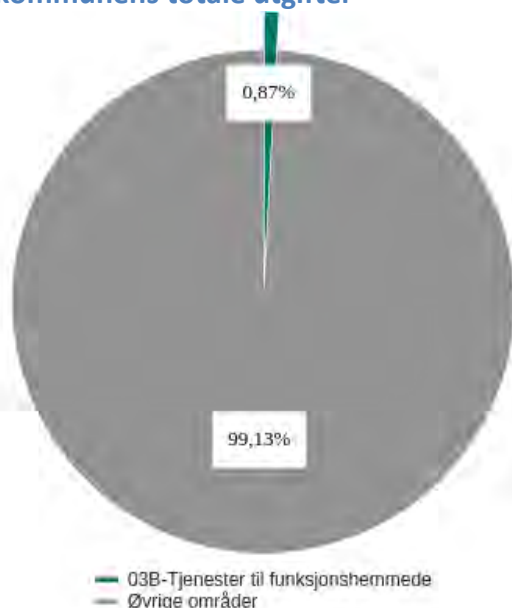
Det bygges nytt sykehjem i Åsane bydel som har fått navnet Åsaheimen og er bygget på tomt som grenser til eksisterende Midtbygda sjukeheim. Det er valgt en såkalt «Klyngetunløsning» med samordning og sammenbygging av nytt og eksisterende sykehjem, da dette vurderes å være det som i størst grad ivaretar tilpasning for personer med demens. Bygningsmessige arbeider ble i det vesentlige ferdigstilt i 2022 og bygget er ferdig utrustet foruten enkelte forsinkede leveranser. Årsavviket for 2022 skyldes i hovedsak at sluttoppgjøret med entreprenør ferdigstilles senere enn ventet.

Interiørbilde fra Åsaheimen. Foto: Fotograf Hugo Lütcherath,
www.lutcherath.com

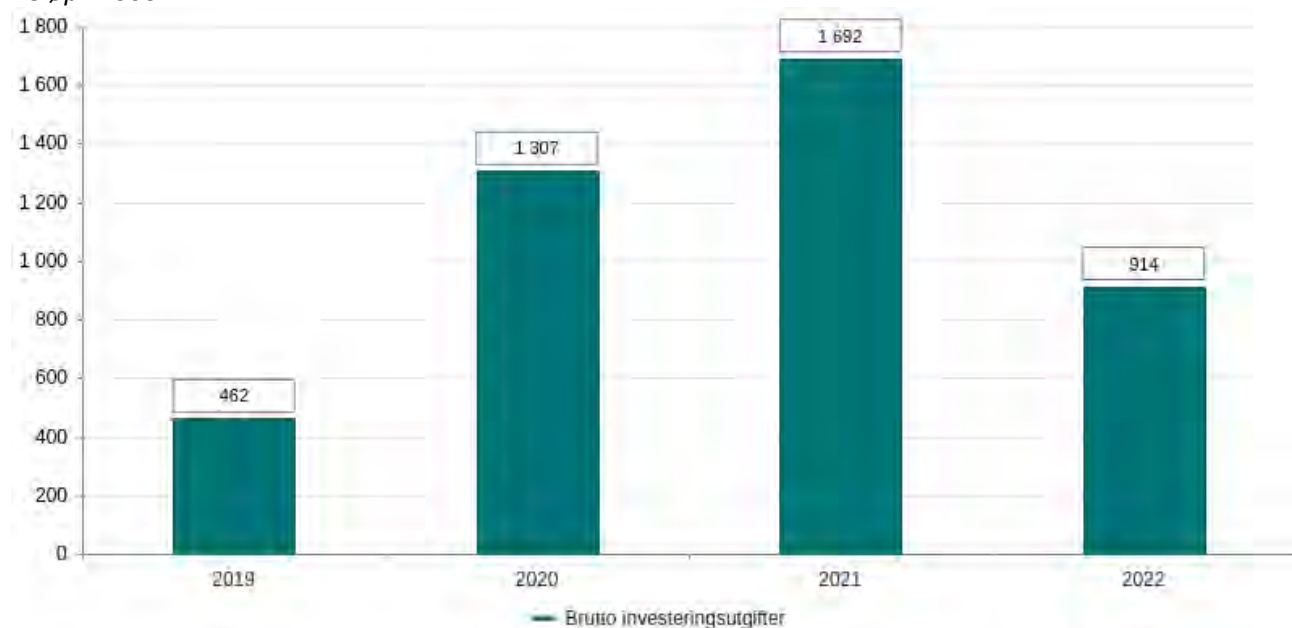
03B-Tjenester til funksjonshemmede

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

For byrådet er det viktig at alle får mulighet til å leve gode liv. Tjenesteområdet til funksjonshemmede omfatter tilbud til personer med langvarig nedsatt funksjonsevne, for eksempel bevegelsesvansker, syns- og hørselshemminger og følgetilstander etter ervervet hjerneskade. Et overordnet mål for kommunen, er å legge til rette for at den enkelte skal kunne bo i eget hjem og leve selvstendige liv i en inkluderende by.

Viktige begivenheter

- Gjennomført brukerundersøkelse blant brukere av tjenesten BPA.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Kutt				
Iverksette styrking av rådgivningskontoret for syns- og hørselshemmede	2 000	300	1 700	Organiseringen er utredet og arbeidet med iverksetting er startet opp.
Sum	2 000	300	1 700	
Sum tiltak	2 000	300	1 700	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Korona - merutgifter (T1-2022)	2 740	2 740	0	Utgiftene er påløpt.
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) - økt behov	4 600	4 600	0	De økte utgiftene som følge av flere BPA-brukere er påløpt.
Sum	7 340	7 340	0	
Sum tiltak	7 340	7 340	0	

Utvikling og utfordringer

Personer som har behov for omfattende og langvarig bistand i dagliglivet på grunn av funksjonsnedsettelse, kan få brukerstyrt personlig assistent (BPA). BPA er en måte å organisere tjenesten «personlig assistanse» på. Per 31.12.2022 hadde 169 brukere vedtak om BPA. Dette er en økning på 25 prosent sammenlignet med samme tidspunkt året før.

Ut på tur med personlig assistent. Foto: Kristin Bergitte Hauge

Det gjennomføres årlige brukerundersøkelser blant BPA-brukere. I 2022 ble brukerundersøkelsen gjennomført som en anonymisert elektronisk brukerundersøkelse, med svarprosent på 44 prosent. 86 prosent av respondentene svarte at BPA-ordningen fungerte godt eller svært godt, 9 prosent mente at ordningen fungerte akseptabelt, mens 5 prosent mente at ordningen fungerte mindre godt. 8 personer klaget på vedtaket om BPA i 2022 og 3 av disse fikk medhold.

Det var et enstemmig bystyre som i januar 2020 vedtok at det skulle gjennomføres en fullstendig gjennomgang av hvordan kommunen praktiserer BPA-ordningen. Bystyret mente imidlertid at bystyresaken (ref. 350/20) i stor grad var en redegjørelse for hvordan BPA-ordningen skal praktiseres, og ikke hvordan den faktisk praktiseres. På bakgrunn av dette vedtaket har det i 2021 vært gjennomført en forvaltningsrevisjon av BPA ordningen. Revisjonen viste til en del forbedringsområder og anbefalingene er fulgt opp. Etat for vurdering og rehabilitering sin handlingsplan med tiltak ble presentert i bystyret i august 2022 og bystyret melder tilbake at de er fornøyde med arbeidet som er gjort.

Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde er et lavterskeltilbud for personer med alle typer og grader av hørselshemming og døvblindhet. Kontoret gir informasjon og veiledning om rettigheter og bistår og følger ved behov opp brukere i kontakt med hjelpeapparatet og andre instanser. Rådgivningskontoret er organisert ved Frisklivsentralen i Etat for helsetjenester. Det er i 2022 jobbet med å videreutvikle kommunens tjenester for personer med syns- og/eller hørselsnedsettelse og døvblindhet, i tråd med anbefalinger fra sluttrapporten i prosjektet *Samordnet innsats for personer med sansetap (2019-2020)* og budsjettvedtak om styrking av rådgivningstjenesten for syns- og hørselshemmede.

Kommunen har tre bokollektiv for personer med omfattende fysisk funksjonsnedsettelse. Bokollektivene har til sammen 29 boenheter. 16 av disse boenhetene er i dag lokalisert på Midtbygda

Årsmelding 2022

sjukeheim. I forbindelse med at sykehjemmet skal totalrenoveres, planlegges det for et nytt permanent bofellesskap for disse 16 beboerne. Det har siden 2020 fremkommet behov for en større justering av utformingen av prosjektet for å øke boligpreget, og anskaffelsesprosessen ble derfor stanset våren 2020. Status i prosjektet er at det pågår et skisseprosjekt på Store Breiholt på Kokstad med plan om ferdigstillelse og innflytting i nytt bofellesskap i 2025. I tillegg undersøkes mulig tomt på Flaktveit i Åsane. Beboerne flytter midlertidig til Åsaheimen når dette bygget er innflyttingsklart i februar 2023.

Stiftelsen Dagsenteret for fysisk funksjonshemmede i Bergen, får tilskudd fra Bergen kommune. Dagsenteret har plass til inntil 65 brukere fordelt på ukens dager. Dagsenteret er et sosialt møtested, der de som ønsker det kan drive med ulike aktiviteter som for eksempel keramikk, trearbeid og tekstil, samt ulike kulturopplevelser. Diverse kurs avholdes etter brukernes ønsker og behov.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall boliger/plasser for funksjonshemmede med heldøgns omsorg	29	29	29	29
Mottakere av brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	75	109	135	152
Gjennomsnittlig antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) pr. mottaker pr. uke	64	60	59	60
Antall timer brukerstyrt personlig assistanse (BPA) totalt pr. uke	4 770	6 516	7 227	9 127

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Åpne aktivitetstilbud funksjonshemmede	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Dagsenter funksjonshemmede	2,7	3,2	3,2	-0,2	3,1	0,1
Andre velferdstiltak funksjonshemmede	3,7	5,1	3,6	-0,2	3,4	1,7
Sykehjem døgnopphold funksjonshemmede	30,9	34,2	37,1	-3,0	34,1	0,1
Praktisk hjelp og bistand funksjonshemmede	21,2	23,1	35,2	-12,5	22,6	0,4
Personlig assistent	110,0	120,2	160,9	-39,3	121,6	-1,4
Hjemmesykepleie funksjonshemmede	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Bygghjelp bofellesskap for funksjonshemmede	0,0	-1,7	0,3	-1,9	-1,6	-0,2
Sum	168,8	185,0	240,3	-57,1	183,2	1,7

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,3	-1,4	0,7	-1,9	-1,3	-0,2
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	166,0	182,1	237,1	-55,1	182,0	0,1
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	2,5	4,2	2,3	0,0	2,3	1,8
Sum	168,8	185,0	240,3	-57,1	183,2	1,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for helse og omsorg rapporterer tilnærmet balanse på tjenesteområdet. Det har vært en sterk vekst i utgiftene til ordningen "Brukerstyrt personlig assistanse" (BPA) i 2022, og budsjettet ble styrket i tertialrapport 2-2022.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett				Årets budsjett			
Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Nytt bofellesskap for unge funksjonshemmede	BY 155-19	115,0	127,5	20,5	2020	4.kv. 2024	0,9	0,9	0,0
Sum							0,9	0,9	0,0

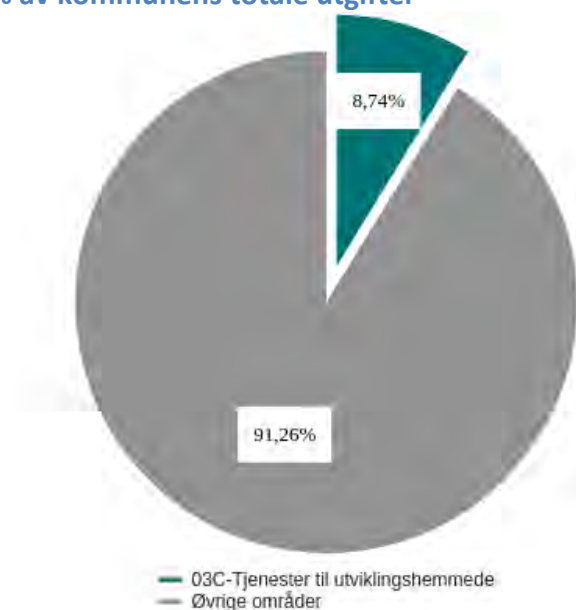
Statustekst investeringer

Nytt bofellesskap for unge funksjonshemmede

I forbindelse med ombygging og rehabilitering av Midtbygda sykehjem er det behov for etablering av et nytt bofellesskap for unge fysisk funksjonshemmede som idag er lokalisert i sykehjemsanlegget. Da det planlagte prosjektet ikke lar seg gjennomføre etter forutsetningene er prosjektmidlene nedjustert og gjennomføringsfasen fjernet. Midler i år 2023 og 2024 er overført til annen budsjettpost til videre konseptutvikling av nytt prosjekt.

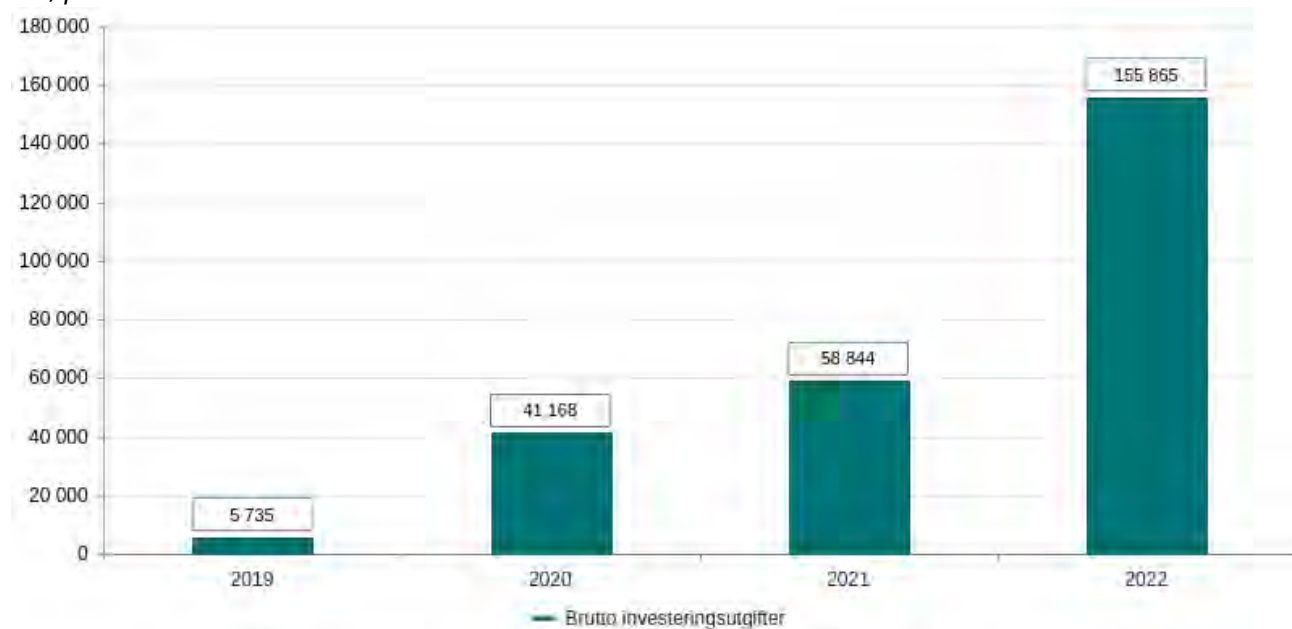
03C-Tjenester til utviklingshemmede

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Det kommunale samfunnsoppdraget på tjenesteområdet er å legge til rette for at personer med utviklingshemming sikres et helt liv med mening, vekst og utvikling. Personer med utviklingshemming er en uensartet gruppe med ulike behov i forskjellige livsfaser. Bergen kommune gir helse- og omsorgstjenester til personer i denne målgruppen gjennom hele livsløpet i foreldrehjem, i privat eiet eller leiet bolig, i barne- og avlastningsboliger, kommunale og privat-ideelle bofellesskap, private

bogrunder med kommunal tjenestebase og i dagsenter. Kommunen tildeler også målgruppen brukerstyrt personlig assistent (BPA) samt avlastning for å støtte pårørende som har særlig tyngende omsorgsoppgaver. Avlastning kan gis på timebasis både i og utenfor hjemmet, som besøkshjem, eller i avlastningsbolig. Målgruppens tjenestebehov er i stor grad sammensatt og livslangt. Personer med utviklingshemming har som andre innbyggere rett på tjenester fra andre kommunale etater og statlige instanser, blant annet fra spesialisthelsetjenesten og NAV. En kvalitetssikret tjenesteutøvelse fordrer tverrfaglig kompetanse og godt samarbeid på tvers av ulike sektorer.

Et dagaktivitetstilbud er viktig for å bringe mennesker ut av sosial isolasjon, bygge sosiale nettverk, og for at den enkelte skal kunne få en tilværelse preget av meningsfullt innhold. Dagsentervirksomheten i Bergen kommune er en byomfattende tjeneste som gir dagtilbud til voksne personer med utviklingshemming. Der tilbys varierte aktiviteter som forming, fysisk aktivitet, kreativ utfoldelse og produksjon av varer og tjenester. Arbeidslivet er også en viktig arena for deltakelse og inkludering i samfunnet. En del personer med utviklingshemming deltar i arbeidslivet og kan ha behov for tilrettelegging, eksempelvis i varig tilrettelagt arbeid (VTA). VTA kan foregå både i skjermet virksomhet (VTA-S), slik som i vekstbedrifter og arbeidsmarkedsbedrifter, eller i ordinære virksomheter (VTA-O). Hovedformålet med VTA-tiltakene, som NAV stat har et hovedansvar for, er å styrke deltakernes muligheter til å skaffe seg, og beholde, arbeid. Kommunen har et medfinansieringsansvar for VTA-tiltakene og finansierer 25 % av det statlige tilskuddet.

Fritid er også viktig for at personer med utviklingshemming skal oppleve å ha gode, innholdsrike liv. Fritidsaktiviteter er sentrale arenaer for læring, mestring, utvikling og sosiale fellesskap. En meningsfull fritid forutsetter valgfrihet i aktiviteter og at ulike aktiviteter er tilgjengelige for dem som ønsker det. Bergen kommune driver, og tilrettelegger for, et bredt spekter av fritidsaktiviteter tilrettelagt for målgruppen. Det satses i tillegg på tilgjengeliggjøring av ordinære fritidsaktiviteter, blant annet gjennom støttekontaktordningen og tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Det skal være lett å komme seg ut og delta i samfunnet.

Å være fysisk aktiv gir glede og livskvalitet. Foto: Vibeke Blich

Viktige begivenheter

- Bispengsgaten 21 bofellesskap åpnet 22. juni. 8 beboere flyttet da inn i Bergen kommunes første bofellesskap i sentrum.
- Det ble etablert 3 nye tjenestebaser i private bogrunder i Elvebakken, Inger Bang Lunds vei og Søndre Lyderhornslie.
- Åsane avlastning hadde 30-årsjubileum i 2020, men pandemien satte en stopper for den store markeringen. I juni 2022 ble foresatte, søsken og besteforeldre invitert til en suksessfull markering med åpent hus.

- Vadmyra avlastning markerte sitt 30-årsjubileum i Kollevågen 17. juni med utendørsaktiviteter som potetløp, svampkast med mer.
- Leirvikåsen 13 avlastningsbolig ble ferdigstilt i 2022. Oppstart av ombygging på Leirvikåsen 7 startet også i 2022, og vil stå ferdig til påske 2023. Videre vil det muligens i 2023 også startes ombygging av Leirvikåsen 11 og 15.
- Oppstart av rullering av planen *Et helt liv med mening vekst og utvikling - plan for tjenester til personer med utviklingshemming 2018-2028* ble vedtatt av byrådet 24. februar. Det ble i denne forbindelse gjennomført 5 innspillworkshop'er i kommunens innovasjonsverksted Innolab hvor ansatte i tjenestene, verneombud, tillitsvalgte, pårørende, interesseorganisasjoner og utdanningsinstitusjoner ga innspill til planarbeidet.
- *Kulturplan for mennesker med utviklingshemming 2023-2027* ble vedtatt av bystyret 21. september. Planen er bygget opp rundt fem bærebjelker; mangfold, relevans, livskvalitet, infrastruktur – tilgjengelighet og kommunikasjon. Sammen danner disse et grunnlag for å øke personer med utviklingshemming sin deltagelse og engasjement i kulturlivet.
- Det ble levert oppdatert tilbakerapportering om oppfølging av forvaltningsrevisjon av tjenester til utviklingshemmede under covid-19-pandemien, som ble vedtatt av bystyret 30. mars.
- Kontrollutvalget vedtok bestilling av «Forvaltningsrevisjon av tjenester til utviklingshemmede i bofellesskap» 19. januar. Arbeidet med denne har pågått gjennom store deler av året, og ble behandlet i Kontrollutvalget 15. februar 2023.
- Tjenester til personer med utviklingshemming jobber med implementering av metodikken Møte med aggresjonsproblematikk (MAP). Arbeidet med dette startet våren 2022. Hensikten med innføring av MAP er å forhindre vold og sørge for at tjenestebrukere og personale opplever seg trygge.
- Det har vært utvikling i arbeidet med risikovurderinger i tjenestene. "Risikovurdering og sårbarhetsanalyse" (ROS) ble implementert i Elektronisk pasientjournal (EPJ) i fagsystemet Profil i løpet av vårsemesteret.
- Prosesser for *kontinuerlig forbedring* har blitt gjennomført på flere tjenestesteder i løpet av året, fasilitert av etatens Lean-koordinator og andre ansatte med kompetanse på Lean og annen forbedringsmetodikk. Tema for forbedringsprosessene i 2022 har blant annet vært arbeidsflyt i ansettelsesprosesser, digitalisering av personalmapper, gjentakende avvik i etaten, integrering av etikkarbeid i det enkelte tjenestested, vikarinndekning, bruk av RS støttekontaktbasen, kvalitetssikring i refusjonsutbetalinger, organisering av timelavlastning, prosess for endring i bemanning, søknads- og tildelingsprosesser i etatens forvaltningsenhet, og oppstart av evaluering av etatens organisering.
- Ernæringsnettverket i Etat for tjenester til utviklingshemmede har utarbeidet og gjennomført 3 nye kurs. 1 kurs i *Utendørs matglede* med stormkjøkken og turmat for brukere, og 2 kurs for ansatte i tjenestene: *Kostråd ved ulike diagnoser* og *Praktisk matlaging og kostråd ved ulike diagnoser*.
- Etaten har også i 2022 gjort bruk av Bergen kommunes etiske standard og tilhørende refleksjonshäfte i sitt arbeid med å sikre en virksomhet som preges av høy etisk standard. Etatens etikknettverk møtes kvartalsvis og bistår tjenestestedene ved behov.
- I 2022 deltok 160 voksne personer med utviklingshemming på kommunens tilbud om feriereiser, mens 179 skolelever på 2. til 7. klassetrinn deltok på kommunens tilbud om sommerleir.

Avlastningsplasser overført fra privat-kommersiell til kommunal regi i Leirvikåsen i tråd med byrådsplattformen. Foto: Kari Ingvaldsen

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik Status beskrivelse
Tekniske justeringer			
Reduksjon i reisevirksomhet	-56	-111	55 Budsjettkravet om reduserte reiseutgifter er fordelt i budsjettet.
Sum	-56	-111	55
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tjenester i Privatinitierte boligløsninger	1 399	1 399	0 Tiltaket er iverksatt, innarbeidet i budsjettet for 2022 og er realisert. Gjelder Jacob Kjødesvei og Sæterveien, for lite tildelt i 2021.
Underdekning boliger EBF	1 016	1 016	0 Tiltaket er iverksatt og midlene medgår til formålet.
Samlokalisering	-66	-66	0 Tiltaket ble iverksatt.
Kjøp av plasser ved ideell tjenestetilbyder	8 200	8 200	0 Tiltaket er iverksatt. Gjelder Konow bofellesskap (Stiftelsen Signo), avtale om to nye brukere i tillegg til eksisterende avtale.
Tilpasning til aktivitetsnivå	34 500	34 500	0 Tiltaket er iverksatt, innarbeidet i budsjettet for 2022 og er realisert.
Sum	45 049	45 049	0

Nye tiltak

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
«Boligløftet Bergen» - plan for å avvike boligkøen	7 470	7 470	0	Midler er avsatt til oppstart av nytt kommunalt bofellesskap i Bispengaten 21, som en del av "Boligløftet Bergen". Bofellesskapet startet opp 01.06.2022. Det dekker delårseffekt i 2022. Midlene går til å dekke lønns- og driftsutgifter i bofellesskapet.
Tjenester i Privatinitierte boligløsninger	32 706	17 072	15 634	Tiltaket er iverksatt, innarbeidet i budsjettet for 2022 og er realisert. Gjelder Jacob Kjødesvei og Sæterveien, for lite tildelt i 2021.
EBF - Husleieinntekter - nye boliger	756	756	0	Nye boliger har startet opp i henhold til plan.
EBF - Underdekning - nye boliger	-1 016	-1 016	0	Nye boliger har startet opp i henhold til plan
Nye brukere i dagsenter	6 200	6 200	0	Tiltaket er iverksatt, innarbeidet i budsjettet for 2022 og er realisert. Helårsvirkning fra tiltak startet i 2021, nye brukere høsten 2021.
Sum	46 116	30 482	15 634	
Effektivisering				
Effektivisering i tjenestene (forenkle, fornye og forbedre)	-2 000	0	-2 000	På grunn av betydelig press under pandemien har det ikke vært mulig å gjennomføre de prosessene som skulle lede opp til realisering av effektiviseringskravet i 2022.
Sum	-2 000	0	-2 000	
Sum tiltak	89 109	75 420	13 689	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Avstemming husleie EBF 2022	826	826	0	Tiltaket er iverksatt og midlene medgår til formålet.
Barnebolig i Leirvikåsen	2 960	2 960	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet.
Brukerstyrt Personlig Assistent utviklingshemmede	8 600	8 600	0	Tiltaket er iverksatt og midlene medgår til de økte utgiftene til BPA brukere.
Nye brukere i dagsenter	3 600	3 600	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet.
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	742	742	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet. Grunnet endring i estimert husleie knyttet til samlokalisering Bontelabo, er det et økt budsjettbehov for å dekke forpliktete husleieutgifter.
Tilpasning til aktivitetsnivå for tjenester til utviklingshemmede	40 347	40 347	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet.
Korona - Merutgifter	5 300	5 300	0	Utgiftene er påløpt.
Tilpasning til aktivitetsnivå for tjenester til utviklingshemmede	13 800	13 800	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet.
Sum	76 175	76 175	0	
Nye tiltak				
Arbeidskjøring VTA (T1-2022)	5 274	5 274	0	Tiltaket er iverksatt og midlene bil medgå til formålet.
Sum	5 274	5 274	0	
Nye engangstiltak				
Koronautgifter (T1-2022)	36 562	36 562	0	Det har vært betydelige merutgifter som følge av covid-19 pandemien. På dette området har det i hovedsak skyldes merutgifter ifm smitteutbrudd blant brukere og stor sykdomsbyrde blant de ansatte.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Rostadheimen	2 500	2 500	0	Bystyret vedtok en styrking av det privatideelle bofellesskapet Rostadheimen. Beløpet er utbetalt
Sum	39 062	39 062	0	
Sum tiltak	120 511	120 511	0	

Utvikling og utfordringer

Vekst i tjenestebehov er stadig en utfordring på tjenesteområdet. Særlig sees vekst i behov for brukerstyrt personlig assistent (BPA), barnebolig, tilsyn i videregående skole, lovpålagte helse- og omsorgstjenester for eksisterende og nye brukere. Ventelister, spesielt på avlastnings- og botjenester, utfordrer mulighetene til å gi rett tjeneste til rett tid og i rett omfang. Satsinger som Boligløftet og etablering av avlastningsboliger i kommunal regi i Leirvikåsen bidrar til å møte dagens tjenestebehov. Å sikre ressurser og kompetanse, med hensyn til både økonomi og bemanning, er avgjørende for å møte utviklingen som sees på tjenesteområdet.

Tjenestene opplever en økning i antall personer med sammensatte lidelser, som lett utviklingshemming i kombinasjon med rus- og psykiske lidelser (ROP-lidelser). Personer med slike sammensatte diagnosebilder søkes ofte til Etat for tjenester til utviklingshemmede (ETTU), selv om hovedutfordringen synes å være relatert til ROP-lidelsene og ikke det kognitive funksjonsnivået. Nedbyggingen av institusjonsomsorgen i spesialisthelsetjenesten forklarer veksten og krever tverrfaglig og tverretatlig innsats. Videre vil det være nødvendig å sikre godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, både lokalt og nasjonalt. Ikke minst vil samarbeid med fagmiljøet på Sentral fagenhet for tvungen omsorg (STFO) på St.Olavs Hospital HF avdeling Brøset ha stor betydning - knyttet til en økning også i antall personer dømt til tvungen omsorg.

Mangel på helsepersonell er nå kritisk i tjenester til personer med utviklingshemming. Tjenestene får ikke rekruttert tilstrekkelig kompetanse, og særlig meldes mangel på vernepleie- og sykepleiefaglig kompetanse. Det er heller ikke tilstrekkelig tilgang på helsefagarbeidere. Rekrutteringsutfordringene kan medføre brudd på lov- og avtaleverk knyttet til mangel på kompetanse i tjenesteytingen. Tjenesteområdet dekker i overkant av 100 tjenestesteder, og rekruttering av lederkompetanse på avdelingsledernivå utgjør i tillegg en betydelig utfordring.

Forekomsten av vold og trusler mot ansatte i tjenestene er relativt høy og utgjør en betydelig HMS-utfordring. Årsakene til slike hendelser kan være sammensatte, men må sees i sammenheng med tilførsel av personer med ROP-lidelser og personer med voldshistorikk. Kompetanseheving må sikres både gjennom oppfølging av rekrutteringsstrategi og intern opplæring i tjenestene. ETTU er i gang med innføring av metodikken Møte med aggresjonsproblematikk (MAP) som vil styrke kompetansen hos ansatte i tjenestene med hensyn til utfordringer på dette området.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall avlastningsdøgn tildelt totalt i avlastningsbolig	22 195	23 884	22 910	20 753
Antall beboere i bofellesskap (kommunale og privat-ideelle)	537	550	550	553
Antall beboere i private bogrupper med kommunal tjenestebase	67	83	91	116
Antall bofellesskap med kommunal tildelingsrett (kommunale og privat-ideelle bofellesskap)	86	87	86	86
Antall personer med dagsenterplass (kommunale og privat-ideelle)	416	408	436	421

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Dagsenter utviklingshemmede	210,9	224,0	247,8	-26,7	221,1	2,9
Aktivitetssenter	0,2	0,2	0,4	-0,1	0,3	-0,1
Andre velferdstiltak utviklingshemmede	19,9	34,7	40,2	-16,4	23,8	10,8
Tiltak i avlastningsbolig	227,1	200,5	229,8	-11,5	218,4	-17,9
Tiltak i barnebolig	20,1	23,8	30,7	-1,4	29,2	-5,5
Personlig assistent utviklingshemmede	28,2	36,8	39,7	-1,2	38,5	-1,7
Praktisk bistand utviklingshemmede	1 169,8	1 319,8	1 756,1	-457,4	1 298,7	21,1
Byggdrift avlastningsboliger	1,1	1,2	1,3	-0,2	1,2	0,0
Byggdrift bofellesskap for utviklingshemmede	-32,7	-34,3	56,6	-87,0	-30,4	-3,9
Sum	1 644,5	1 806,5	2 402,7	-601,9	1 800,9	5,7

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-32,2	-34,9	58,0	-89,2	-31,3	-3,6
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	1 586,5	1 762,9	2 271,0	-509,3	1 761,7	1,2
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	8,0	2,7	6,2	-3,5	2,7	0,0
90-Fellesposter - bykassen	82,3	75,8	67,6	0,1	67,7	8,1
Sum	1 644,5	1 806,5	2 402,7	-601,9	1 800,9	5,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for helse og omsorg rapporterer tilnærmet balanse (+0,1%) på tjenesteområdet i 2022.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom har hatt merutgifter på kr 3,6 mill. innenfor tjenesteområdet. Hovedårsaken til avviket er at Etat for boligforvaltning har hatt merutgifter på kr 3,7 mill. til drift og vedlikehold av boliger for utviklingshemmede.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Sikre kvalitet i tjenestene og god dokumentasjon	Antall bofellesskap, dagsentre og avlastningsenheter som har wi-fi		60	34	Fire flere tjenestesteder med wi-fi i løpet av 2022
	Ta i bruk velferdsteknologi	Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Annet		109	51	Ingen endring i 2022
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Datateknologisk utstyr for kommunikasjon		113	51	Ingen endring i 2022
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: Alarmsystem		95	85	Omtrent like mange som rapportert ved utgangen av 2021
		Antall tjenestemottakere hvor velferdsteknologi er tatt i bruk: GPS		12	4	Omtrent like mange som rapportert ved utgangen av 2021
En rettferdig og inkluderende by	Boligløftet Bergen	Antall personer med vedtak om boligbehov som står på venteliste (totalt)		98	85	Betydelig reduksjon i 2022 på 38 personer (31 prosent nedgang). 1 nytt kommunalt bofellesskap og 3 tjenestebaser i private bogrupper ble ferdigstilt i løpet av året. Tildeling i bofellesskapene Krohnåstoppen og Landåsveien bofellesskap som åpner i 2023 medvirket til reduksjon i 3. tertial.
		Antall personer ved vedtak om boligbehov som står på venteliste, som ikke har eksisterende botilbud		78	68	Betydelig reduksjon i 2022 med 37 færre (35 prosent nedgang) i denne kategorien på venteliste sammenlignet med utgangen av 2021
		Antall personer ved vedtak om boligbehov som står på venteliste, som ønsker å bytte botilbud		20	17	Omtrent like mange som rapportert ved utgangen av 2021
		Brukere skal ha færre ansatte å forholde seg til		1 100	1 285	Betydelig økning på 145 flere ansatte siden utgangen av 2021
	Heltidskultur - øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse (Etat for tjenester til utviklingshemmede)	Gjennomsnittlig stillingsprosent i Etat for tjenester til utviklingshemmede (faste stillinger, eks. studentstillinger, avlastere og oppdragstakere)		78,0 %	68,3 %	Noe lavere enn ved utgangen av 2021. Skyldes trolig ulikt utvalg i tall for 2021 og ny metode for uthenting av data i 2022.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Ferietilbudet for personer med utviklingshemming vil sommeren 2022 gjennomføres i kommunal regi. Bystyret ber byrådet levere en sak vedr. ferietilbudet til personer med utviklingshemming i løpet av første halvår 2022. Saken skal inneholde vurderinger av ulike modeller for hvordan dette tilbudet i fremtiden kan organiseres.

Statusbeskrivelse

På grunn av pandemisituasjonen, omorganisering av byrådsavdelinger og stor arbeidsmengde rundt krevende enkeltsaker på dette tjenesteområdet i Byrådsavdeling for helse og omsorg de siste månedene, er bystyresaken om ferietilbud til utviklingshemmede dessverre forsinket. Byråd for helse og omsorg har derfor satt i gang arbeidet med å arrangere ferietilbud til voksne personer med utviklingshemming i 2023, tilsvarende det som ble gjort i 2022. Feriesaken vil bli levert høsten 2023.

Merknad 4-T2: Bystyret ber byrådet gå i dialog med Rostadheimen bofellesskap vedr. den videre driften av institusjonen. Innen første halvår 2023 bert bystyret byrådet levere en sak som redegjør for institusjonens økonomiske situasjon og alternativer for videre drift, primært med ønske om at Rostadheimen også i fremtiden skal driftes som en privat-ideell antroposofisk stiftelse.

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 23.11.2022 sak 339/22. Det vises til vedtakspunkt 3 der det fremgår at dersom videre drift i privat-ideell regi ikke viser seg å være mulig ber bystyret byrådet sende frem en sak som orienterer bystyret om situasjonen før endelig beslutning fattes. Slik sak ble behandlet av bystyret 22. februar 2023, med følgende vedtak: *Hvis Stiftelsen Rostadheimen Bofellesskap ikke finner grunnlag for videre drift, vil Bergen kommune overta tjenesteproduksjonen. Dette skjer gjennom en virksomhetsoverdragelse av de som er ansatt ved Stiftelsen Rostadheimen Bofellesskap.*

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Årets budsjett		
		Bud. v/gj.førings-vedtak	Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
"Boligløftet Bergen" - nye boliger		-	-	-	Løpende	Løpende	1,5	0,4	1,0
Aurdalslia bofellesskap	2020/48054-14	IA	5,5	5,5	2023	Ferdig	5,0	0,8	4,2
Barne- og avlastningsboliger for barn og unge med alvorlig funksjonshemming		IA	47,0	47,0	2024	4.kv. 2023	1,4	0,3	1,1
Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - Oppgradering tjenestebaser		-	-	-	Løpende	Løpende	15,6	1,3	14,3
Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	10,8	10,8	0,0
Haugland bofellesskap		IA	14,8	196,2	2025	3.kv. 2025	10,2	10,3	-0,1
Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede	BY 263/20	IA	127,6	127,6	2024	2.kv. 2023	43,6	55,2	-11,5
Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede	BY 216/21	111,1	111,1	111,1	2019	2.kv. 2023	40,2	46,9	-6,7
Midtunvegen bofellesskap		IA	119,2	119,2	2023	3.kv. 2025	7,1	6,6	0,5
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	0,4	0,0	0,4
Odins vei 102, bofellesskap - konseptutvikling		IA	7,2	14,9	2025	3.kv. 2025	5,0	5,1	-0,1
Ombygging av Bispenggaten 21	2020/48054-11	IA	1,9	1,9	2022	Ferdig	1,7	1,5	0,2
Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger	2020/48054-8	IA	10,5	10,5	2022	2.kv. 2023	5,9	0,1	5,8
Riple bofellesskap		IA	11,2	99,3	2025	4.kv. 2025	6,1	5,2	0,8
Teigane bofellesskap		IA	9,3	79,2	2025	2.kv. 2025	9,8	9,7	0,1
Unneland bofellesskap	BY 263/20	IA	2,3	64,7	2025	1.kv. 2025	2,3	1,6	0,7
Sum							166,5	155,9	10,6

Statustekst investeringer

"Boligløftet Bergen" - nye boliger

Midlene innenfor boligløftet skal anvendes til å planlegge, regulere, prosjektere og bygge/kjøpe nye bofellesskap til utviklingshemmede. Det pågår arbeid med en lang rekke eiendommer. Prosjektet skal anskaffe 130 flere boliger til utviklingshemmede. Noen av boligene bygges i eksisterende kommunale bygg, noen på kommunale tomter og noen av midlene brukes til innkjøp av tomt med prosjekt. Det pågår regulering på flere ulike eiendommer og noen eiendommer er klar for å bygges på.

Budsjettmidlene overføres til konkrete investeringer når prosjektet er ferdig bearbeidet og godkjent for gjennomføring. Konkrete prosjekter hvor det er overført budsjettmidler er: Riple skole, Haugland skole 1 og 2, Odinsvei 102 A og B, Teigane, Midtunvegen, Øvre Krohnåsen 4 og 6, Unnelandsvegen, Landåsveien 33 og Bispengaten. Øvre Krohnåsen 4, Øvre Krohnåsen 6 og Landåsveien 33 er i byggefase og forventes ferdigstilt i løpet av våren 2023. Investeringsmidler knyttet Kong Oscarsgt. 90 er ikke overført.

Aurdalslia bofellesskap

Aurdalslia bofellesskap er gjennom de siste årene bygget om for å få et funksjonelt og fullverdig bofellesskap med personalbase med garderobe og kjøkken. Prosjektet ble utvidet underveis etter avtale med bestiller og endte med et lite merforbruk. Prosjektet er nå avsluttet.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 03A og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av omsorgsboliger til tjenestebase for psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - Oppgradering tjenestebaser

Midlene er planlagt brukt til oppgraderinger i eksisterende kommunale bofellesskap.

Boligplan - Tjenester til utviklingshemmede - sekkepost

Foreldre og pårørende kan gå sammen om å opprette private boligprosjekter slik at deres voksne barn med funksjons- eller utviklingshemming kan få egen bolig. Bergen kommune anvender midler i sekkeposten for å legge til rette for hjelp og oppfølging av beboere i deres private boliger. Midler går til kjøp av leiligheter (tjenestebaser) som tilrettelegges som arbeidsplass ansatte. I 2022 ble tre leiligheter knyttet til Leidarkollen og Inger Bang Lunds vei 9 kjøpt inn over denne budsjettposten.

Haugland bofellesskap

Det er planlagt et nytt bofellesskap i Ytre Arna for personer med utviklingshemming. Gamle Haugland skole skal rehabiliteres kombinert med nybygg på tomten og det skal bygges 12 leiligheter fordelt på to bofellesskap med personalbaser. På eiendommen ligger det også en gymsal som var del av skolebebyggelsen. Gymsalen skal bevares både for beboere i bofellesskapet og for nærmiljøet, og gir muligheter for bedre integrering av bofellesskapet i nabolaget. Ombygging av gymsalen er skilt ut i et egen budsjettpost. Prosjektet inngår som en del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming.

Krohnåstoppen bofellesskap for utviklingshemmede

Det bygges to nye bofellesskap med totalt 16 leiligheter i Øvre Krohnåsen i Fana bydel. Bofellesskapene vil ha felles underjordisk parkeringsanlegg og uteområde. Prosjektet inngår som den del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvikle kø for bolig til personer med utviklingshemming. Årets budsjettavvik skyldes endring i anslått tidspunkt for utførelse av tilleggsarbeid på byggeplass. Avviket vil ikke medføre behov for justering av totalprognose.

Landåsveien 33 - Bofellesskap for utviklingshemmede

Landåsveien 33 ble tidligere benyttet av Landås skole, men har vært fraflyttet siden det nye skolebygget ble tatt i bruk. Bygget er nå under totalrehabilitering og skal ombygges til bofellesskap for utviklingshemmede med totalt ni leiligheter. Prosjektet inngår som den del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvike kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger. Årets budsjettavvik skyldes endring i anslått tidspunkt for utførelse av tilleggsarbeid på byggeplass. Avviket vil ikke medføre behov for justering av totalprognose.

Midtunvegen bofellesskap

Det er planlagt etablert nytt bofellesskap på en tomt ved Fana Herredshus i Midtunvegen. Anlegget skal omfatte åtte boenheter for utviklingshemmede med tilhørende fellesarealer og personalfasiliteter. Prosjektet inngår som den del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvike kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger. I forbindelse med det pågående reguleringsarbeidet forventes det betydelige kostnader til infrastrukturtiltak grunnet rekkefølgekrav. Rekkefølgekrav er skilt ut i en egen budsjettpost.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Odins vei 102, bofellesskap - konseptutvikling

Det er planlagt to nye bofellesskap i Odins veg 102 på Nesttun med henholdsvis åtte og ti boenheter i tillegg til fellesarealer. Prosjektet inngår som den del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å avvike kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger. Denne budsjettposten skal dekke konseptutviklingsfasen, mens gjennomføringsfasen beholdes i sekkepost inntil videre. Prosjektet er foreløpig satt på vent, med antatt oppstart igjen i 2025.

Ombygging av Bispenggaten 21

Bispenggaten ble i løpet av 2022 omgjort fra serviceleiligheter til nytt bofellesskap for utviklingshemmede. I den forbindelse ble det etablert en personalbase med garderober, toalett, kontorer osv i boligen. Boligen ble tatt i bruk i løpet av sommeren/høsten 2022 og regnskapet viser et lite mindreforbruk. Prosjektet er avsluttet.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 03A og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av omsorgsboliger til tjenestebase for psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger er pågående og vil fortsette i 2023. Prosjektet er blitt større og mer omfattende enn opprinnelig bestilt. En har møtt på en del tekniske og bygningsmessige utfordringer som må ivaretas. Utlysningen av prosjektet viste og at prisestimatene var for lave. Det ble derfor hentet inn midler fra bestillende byrådsavdeling for fullfinansiering av prosjektet. Prosjektet forventes ferdig i løpet av 2023.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 09 og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av kommunale utleieboliger til tjenestebase og avlastningsboliger til psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Riple bofellesskap

Det er planlagt et nytt bofellesskap for utviklingshemmede på Nedre Totland. Det gamle skolebygget på Riple skal være personalbase for ansatte, mens seks leiligheter i bofellesskapet kommer i et nybygg. Prosjektet inngår som en del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å utvikle kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger. Årsavvik 2022 skyldes noe lavere aktivitet enn ventet.

Teigane bofellesskap

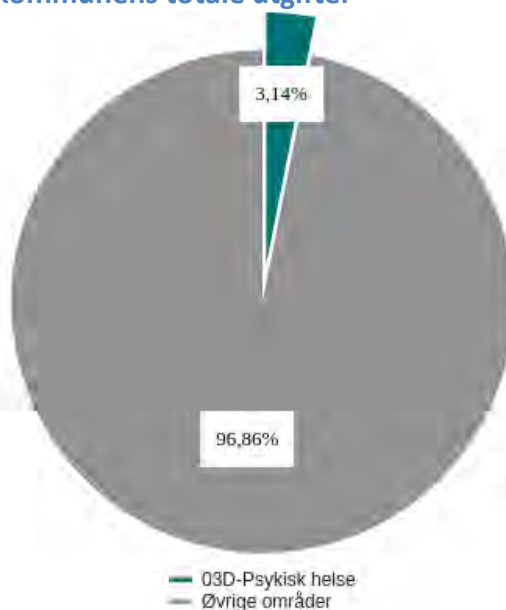
Det er planlagt et nytt bofellesskap for utviklingshemmede på en tomt i Indre Arna. Det skal etableres seks boenheter og en personalbase. I løpet av 2022 har prosjektet vært igjennom og avsluttet fasen forprosjekt. Prosjektet inngår som en del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å utvikle kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger.

Unneland bofellesskap

Prosjektet omfatter bygging av et bofellesskap med åtte boenheter for lettere utviklingshemmede samt personalbase. Det har vært lyst ut en konkurranse på totalentreprise, hvor entreprenør også måtte stille med ferdig regulert tomt. Prosjektet inngår som en del av Boligløftet Bergen, et boligpolitisk tiltak som har som formål å utvikle kjøp for bolig til personer med utviklingshemninger. Årsavvik 2022 skyldes en forsinkelse i prosjektet, hvor fastsettelse av ny framdriftsplan etter avklaringer vil finne sted våren 2023.

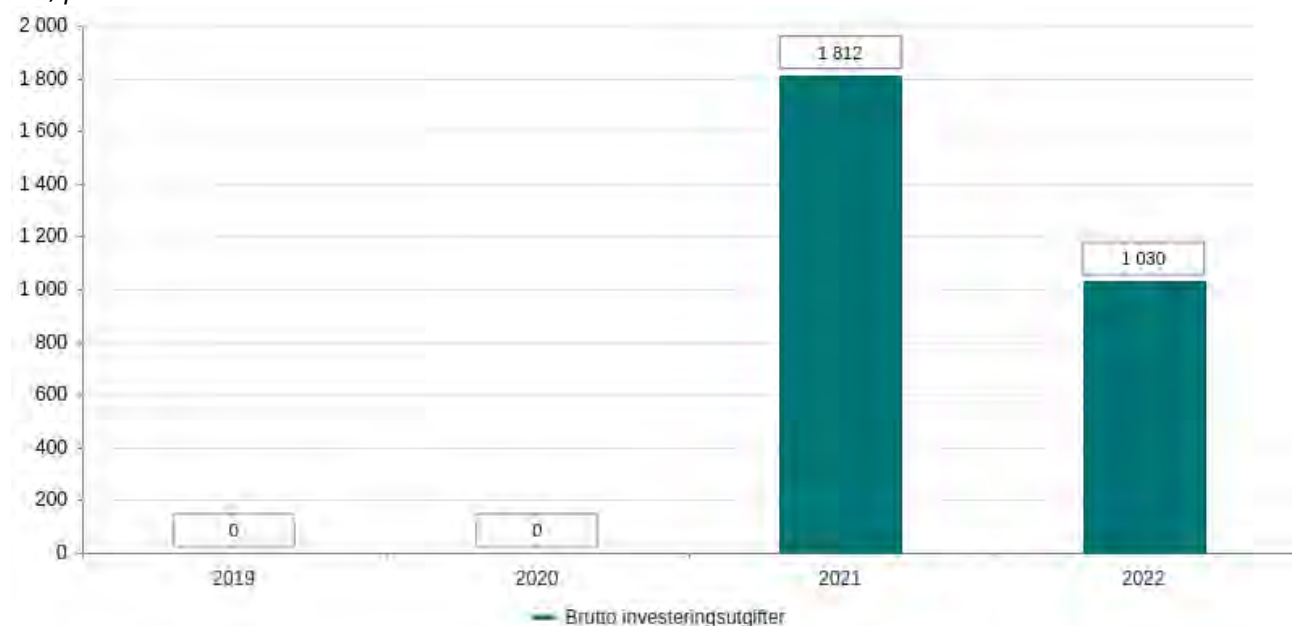
03D-Psykisk helse

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Psykisk helse barn og unge

Barne- og familiehjelpen har ansvar for kommunens helhetlige psykiske helsetilbud for barn og unge. Tjenestene som gis er både individuell og grupperettet, forebyggende og lavterskel hjelp, samt oppfølging av helse og omsorgstiltak.

Under tjenesteområdet *Psykisk helse for barn og unge* omtales oppfølging og hjelpetiltak som koordinering, støttekontakt og avlastning samt andre tiltak for barn og unge med psykiske lidelser og sammensatte hjelpebehov. Også tiltak for ungdom med psykisk lidelser i Utekontakten omtales her.

Forebyggende og lavterskel psykisk helsetilbud omtales under budsjettområdet 'forebyggende helsearbeid'.

Psykisk helse voksne

Psykiske helsetjenester for voksne er fordelt på fem ulike byområder; Psykisk helse Bergen Nord, Psykisk helse Bergen Sør, Psykisk helse Bergen Sentrum og Psykisk helse Bergen Vest. Psykisk helse Bergen vest har to lokasjoner. Tjenestene omfatter tilrettelagte botilbud, aktivitetssentre og individuell oppfølging i og utenfor hjemmet. I tillegg er det en del byomfattende tjenester.

Viktige begivenheter

Psykisk helse barn og unge

- Utekontakten fikk ansvaret for etablering av FACT Ung Bergen høsten 2022 i samarbeid med Helse Bergen og Betanien sykehus. En prosjektgruppe bestående av medarbeidere fra kommunen og Helse Bergen startet arbeidet med å etablere FACT Ung Bergen og etableringen skal være fullført innen 31 mai 2023.
- Avdeling Miljøterapeutisk avlastning gir tjenester til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver knyttet til barn og ungdom 0-18 år med psykiske helseutfordringer. Vedtak fattes av Forvaltningstjenesten etter Helse- og omsorgstjenesteloven. Tjenesten gir avlastning til foreldre og foresatte, og meningsfylte og utviklingsstøttene aktiviteter til barn og ungdom sammen med miljøterapeut. I 2022 mottok 27 familier med barn og ungdom i alderen 5 til 17 år miljøterapeutisk avlastningstiltak. Barn og ungdom får tilbud om kurs og fellesaktiviteter i ferier i regi av Utekontakten.

Psykisk helse, voksne

- Høsten 2022 åpnet Etterlattkafé. Dette er et lavterskeltilbud for alle etterlatte som har opplevd rusrelaterte dødsfall. Tilbudet er uten timeavtale, og det kan gis individuell samtale på forhånd for de som ønsker dette. Etterlattkaféen har foredrag med ulike temaer rundt sorg og kriser etterfulgt av sosialt samvær.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt Effekt Avvik Status beskrivelse
budsjett 2022

Tilpasning til aktivitetsnivå

Bortfall av statlig tilskudd: Sammensatte behov (ikke Storbytilskudd)	1 150	1 150	0	Midlene har medgått til formålet.
Avlastning til psykisk syke barn og unge	2 000	2 000	0	Midlene har medgått til formålet.
Samlokalisering	1 925	1 925	0	Midlene har medgått til formålet.

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Husleie ved samlokalisering av tiltak i Psykisk helse Nord	1 000	1 000	0	Midlene har medgått til formålet.
Sum	6 075	6 075	0	

Nye tiltak

Tilskudd til Alf AS	1 000	1 000	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Rask psykisk helsehjelp	500	500	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene medgikk til formålet.
Tilskudd til ROS	150	150	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Varig styrking av Rask psykisk helsehjelp	2 500	2 500	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene medgikk til formålet.
Tilskudd til Amalie Skrams hus	500	500	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Rask psykisk helsehjelp- utvide til Åsane bydel	3 750	2 169	1 581	Tiltaket fikk delårseffekt i 2022. Alle ansatte knyttet til utvidelsen ble ansatt, og tiltrådte i løpet av høsten 2022. Tiltaket vil ha full årseffekt fra 2023.
Sum	8 400	6 819	1 581	

Nye engangstiltak

Tilskudd til Psykiatrilianansen	500	500	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Kirkens SOS i Bjørgvin	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Hieronimus	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Fontenehuset	500	500	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Spillavhengighet Norge	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Mental helse Bergen - Treffstedet Loftet	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Forskningsprosjekt om psykisk helse i ungdomsskolen	800	800	0	Midlene ble avsatt til særskilt fond til 2023
Tilskudd til LEVE	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Tilskudd til Landsforeningen for pårørende innen psykiatri LPP Bergen	100	100	0	Tilskuddet ble betalt ut.
Sum	2 400	2 400	0	

Effektivisering

Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering	-3 000	-800	2 200	- Effektiviseringen ble delvis igangsatt. Deler av effektiviseringskravet ble løst i 2022, mens flere enheter har startet prosessen med hvordan effektiviseringen skal gjennomføres for å innfri kravet.
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering fordeling mellom tjenestoområder 03D/04A innen Psykisk helse	656	656	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene medgikk til formålet.
Sum	-2 344	-144	- 2 200	

Sum tiltak	14 531	15 150	-619	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	570	570	0	Midlene har medgått til formålet.
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	400	400	0	Midlene har medgått til formålet.

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik Status beskrivelse
Avlastningsutgifter til psykisk helse barn og unge (T2 2022)	10 000	10 000	0 Tiltaket ble iverksatt og midlene medgikk til formålet.
Avstemming husleie EBF 2022	319	319	0 Midlene har medgått til formålet.
Sum	11 289	11 289	0
Nye tiltak			
Barnekoordinator (T2 2022)	4 000	0	4 000 Etter rekruttering tiltrådte barnekoordinatorer ved overgangen til 2023.
Sum	4 000	0	4 000
Nye engangstiltak			
Ombygging av personalbase i bofelleskap (T1-2022)	2 400	2 400	0 Ombyggingen av personalbasen for Landåsveien 1 er gjennomført i henhold til plan.
Sum	2 400	2 400	0
Sum tiltak	17 689	13 689	4 000

Utvikling og utfordringer

Psykisk helse barn og unge

Barn og unge med psykiske lidelser og deres familier strever ofte på mange livsområder. Omsorgsoppgavene for foreldre kan være betydelige. Barnas behov dekkes av ulike sektorer (som helse, opplæring og fritid) og samarbeidet må styrkes, for best mulig helhetlig innsats både for barn og familier. Dette gjelder både i forebygging og behandling.

Planen [Bergens Barn – byens fremtid](#) har lagt til rette for mer helhetlige, tverrfaglige og samordnete helse- og barnevernstjenester for barn og unge. Den samlede innsatsen til barn og unge skal bli mer helhetlig og bedre koordinert, og ikke minst skal tidlig innsats videreutvikles for å forebygge senere og mer omfattende hjelpetiltak. Barn og unge skal sikres medvirkning og mulighet til å evaluere og påvirke hjelpen de mottar. For ungdom som trenger det, skal en god overgang til tjenester for voksne sikres bedre.

Det har vært en økning i antall barn og unge med psykiske lidelser som søker vedtakspliktige tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven. Disse barna har langvarige og sammensatte hjelpebehov, barna trenger mange typer hjelp og familiene har ofte behov for avlastende hjelpetiltak, veiledning og koordinert oppfølging. Barnas langvarige hjelpebehov og belastninger på familien og foreldre gjør at noen har behov for utvidet avlastning i avlastningsbolig eller opphold i barnebolig. For disse barna og familiene har det i perioder ikke vært mulig å tilby avlastning eller bolig for de som trenger det i det omfang som er ønskelig. Det regnskapsmessige merforbruk til avlastningsplasser og avlastningstiltak som weekendhjem, omsorgslønn og miljøterapeut viser et stort og økt behov for slike tjenester.

Planen [Bergens Barn – byens fremtid](#) beskrev tiltak for å øke kapasitet av plasser i avlastnings- og barneboliger. Psykisk helsearbeid for barn og unge kan også være tett knyttet til barnevernets arbeid, gjennom bistand når familiesituasjonen har blitt akutt og kritisk. Dette er ofte familier med langvarig belastning og store omsorgsoppgaver.

Psykisk helse voksne

Det er et generelt større press på tjenestene. Etat for psykisk helse og rustjenester melder om en økning i antall søknader om tilrettelagt botilbud for personer med samtidig rus og psykisk lidelse, og søknader fra personer med autismespekterforstyrrelser. Det er også en økning av tjenestebrukere med alvorlige adferdsutfordringer.

I forbindelse med sammenslåing av bydeler til byområder, har aktivitetssentrene også gjennomgått en sammenslåing. Dette har gitt en styrking av sentrene og en opplever å nå en bredere gruppe i behov for tjenester. Aktivitetssentrene har nå større og bedre tilpassede lokaler. Tilbakemeldinger fra tjenestebrukerne etter relokalisering er positive.

Etat for psykisk helse og rustjenester har flere ansatte med brukererfaring. Disse medarbeiderne er tilfører en viktig kompetanse inn i tjenestene.

Tilrettelagte botilbud

Bergen kommune har 348 plasser i tilrettelagte botilbud med ulik grad av bemanning for mennesker med alvorlige psykiske helseutfordringer. Det er en stor økning av personer på venteliste for tilrettelagte botilbud. Ved utgangen av 2022 var det 59 personer på venteliste, mot 34 året før.

I 2022 bistod mestringsteamet 12 personer, fra henholdsvis tilrettelagte botilbud og spesialisthelsetjenesten, med å flytte inn i ordinær bolig. Dette vil kunne være bidragsytende til å redusere ventetiden noe for de som i dag har vedtak på tilrettelagt botilbud som ikke er effektivt.

Kriseteam

De lokale kriseteamene i Etat for psykisk helse og rustjenester har jobbet tett opp mot END (*Etterlatte ved Narkotikarelaterte Dødsfall*)-prosjektet, politi og *Livskrisehjelpen* slik at også etterlatte etter overdosedødsfall meldes inn til de lokale kriseteamene. Etaten sine lokale kriseteam hadde i 2022 totalt 51 saker. Av disse har 12 saker vært oppfølging knyttet til overdosedødsfall, og 15 saker har vært oppfølging knyttet til selvmord.

Samarbeid med spesialisthelsetjenesten

Etaten samhandler mye og godt med *Psykisk Helsevern* i spesialisthelsetjenesten. Det foreligger en felles utfordring som omhandler hvordan kommunen og spesialisthelsetjenesten skal sikre gode tjenester for særlig ressurskrevende personer der voldsrisiko er del av komplekset. Bosetting av denne gruppen i kommunen kan være utfordrende grunnet lovverk, uegnet kommunal bygningsmasse og mangel på kommunalt bolig- og heldøgnsstilbud. Samtidig jobber kommunen og spesialisthelsetjenesten sammen for å lage løsninger både i enkeltsaker og på systemnivå.

Rask psykisk helsehjelp og Bergen Recoveryskole

Rask psykisk helsehjelp (RPH) er et lavterskel behandlingstilbud for personer fra 16 år og oppover med lettere til moderate helseutfordringer, og har vært i drift i to år. Tilbudet er nå utvidet til å gjelde for innbyggerne i to byområder; Sentrum og Nord (bydelene Bergenhus, Årstad, Arna og Åsane).

I 2022 var det 748 personer som benyttet seg av tilbudet til RPH. Et stort flertall av de som har gjennomført behandling rapporterer om bedring.

Rask psykisk helsehjelp er foreløpig ikke tilgjengelig for alle innbyggerne i Bergen, og en del av de som henvender seg må avvises fordi de er bosatt i et byområde som ikke er dekket av tilbudet.

Årsmelding 2022

Etter en periode med nedstengning grunnet pandemien, ble Bergen Recoveryskole forsiktig startet opp igjen høsten 2022. Kapasiteten er imidlertid begrenset grunnet manglende personalressurser. Recoveryskolen driftes med ett årsverk.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Tilrettelagte botilbud for voksne (boteam, bofellesskap og bosentre)	348	348	348	348
Totalt antall brukere av avd. psykisk helse	1 657	1 666	1 710	1 856
Antall voksne som jevnlig deltar i aktivitetstilbud i grupper, arbeid og skole (antall medlemmer i Amalie Skrams Hus er tatt med)	858	891	1 031	0
Antall voksne som mottok individuell oppfølging	1 245	1 309	1 321	1 430
Antall selvmord i Bergen	23	31		0
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet	80	44	45	51
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet etter selvmord	28	16	16	15
Antall saker med oppfølging fra kriseteamet etter overdosedødsfall	1	4	1	12
Antall barn og unge i målgruppen som mottar ulike typer vedtakspåligtig hjelp - jfr. helse - og omsorgsloven	290	380	542	639
Antall barn og unge med vedtak om støttekontakt (individuell og i gruppe)	174	204	244	291
Antall vedtak til barn om avlastning (timeavlastning i hjemmet/utenfor hjemmet, helgeavlastning, døgnavlastning)	184	181	209	259
Antall barn og unge i Barne- og familiehjelpen som har koordinering	112	223	184	247

Det foreligger ikke tall på «Antall voksne som jevnlig deltar i aktivitetstilbud i grupper, arbeid og skole» for 2022. Etaten har endret måltallet/indikatoren fra nevnte nøkkeltall til «Antall personer som selv opplever å være i meningsfull aktivitet». Indikatoren innbefatter brukere som har vedtak på hyppige psykiske helsetjenester. Per desember 2022 oppgir 65 % at de opplever å være i meningsfull aktivitet. Fra og med Årsmelding 2022, er det dette nøkkeltallet det vil rapporteres på.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Åpne aktivitetstilbud psykisk helse	17,0	16,9	20,2	-3,4	16,8	0,1
Andre velferdstiltak psykisk helse	53,1	54,7	54,5	-0,6	53,9	0,9
Tiltak i avlastningsbolig for barn og unge	17,7	18,6	53,3	-23,1	30,2	-11,6
Boform heldøgns omsorg (institusjon KHL)	160,1	165,6	235,4	-72,2	163,2	2,4
Utskrivningsklare pasienter psykisk helse og rus	11,9	9,8	14,6	0,0	14,6	-4,8
Praktisk hjelp og bistand psykisk helse	174,5	181,4	244,9	-49,8	195,0	-13,7
Personlig assistent psykisk helse	1,4	1,2	3,9	0,0	3,9	-2,7
Hjemmesykepleie psykisk helse	133,8	149,7	165,2	-18,5	146,7	3,0
Psykiske helsetjenester for barn og unge	23,5	35,0	40,2	-7,3	32,9	2,1
Byggdrift bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser	-17,5	-16,2	31,5	-50,5	-19,0	2,8
Sum	575,4	616,7	863,7	-225,5	638,1	-21,4

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-18,4	-17,0	34,1	-54,0	-19,9	2,9
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	28,4	27,9	33,4	-5,3	28,1	-0,2
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	547,6	580,2	779,4	-166,4	613,1	-32,9
90-Fellesposter - bykassen	17,8	25,6	16,7	0,1	16,8	8,8
Sum	575,4	616,7	863,7	-225,5	638,1	-21,4

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 32,9 mill. innenfor tjenestekområde 03D Psykisk helse.

Tjenester til psykisk helse barn og unge har hatt et merforbruk på 30,8 mill.

Merforbruket skyldes i hovedsak økt behov for avlastningsplasser og avlastningstiltak som weekendhjem, omsorgslønn og miljøterapeut. Erfaringene viser at det har vært en betydelig økning i antall brukere med rettighetsfestede behov og flere med behov for flere – og mer sammensatte tjenester. Data viser også at det har vært en høy vekst av brukere som ligger under innslagspunktet for statlig refusjon.

Tjenester til psykisk helse voksne viser et merforbruk på 2,1 mill. for tjenester til utskrivningsklare pasienter og personer med brukerstyrt personlig assistent (BPA). Generelt gjelder at veksten i antall ressurskrevende brukere og behovene deres, er mer omfattende enn fortsatt, og at den er utfordrende å budsjettere. Merforbruket til brukerstyrt assistent er en konsekvens av at Statsforvalteren i 2022 bekreftet at BPA - ordningen kan benyttes innen psykisk helse.

Merforbruket veies i noen grad opp av merinntekter fra statlige refusjoner for særlig ressurskrevende brukere i 2022 og lavere utgifter til støttekontakter. Lavere utgifter til støttekontakter antas å være en følge av at hele samfunnet var mer «bundet til hjemmet» under koronapandemien.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 2,9 mill. innenfor 03D Psykisk helse. Hovedårsaken til avviket er at Etat for boligforvaltning har hatt et samlet mindreforbruk på kr 2,9 mill. til drift og vedlikehold av boliger for mennesker med psykiske lidelser.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Andel personer som selv opplever å være i meningsfull aktivitet skal økes	Antall brukere som mottar lovpålagt tjeneste (Bosenter, tilrettelagt botilbud, vedtak om individuell oppfølging) som selv opplever å være i meningsfull aktivitet / Totalt antall brukere som mottar disse tjenestene	54,0 %	85,0 %	65,0 %	Etat for psykisk helse og rustjenester arbeidet målrettet for at tjenestebrukerne skulle ha en opplevelse av meningsfull aktivitet i hverdagen. I 2022 gav også ettervirkningene av isolasjonen brukerne opplevde under pandemien utfordringer med å motivere brukerne inn mot aktiviteter.
	Antall beboere som flytter ut fra bosenter grunnet tilfriskning skal økes	Antall beboere som flytter ut fra bosenter grunnet tilfriskning	1	2	3	Totalt tre utflyttinger i 2022.
	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud med bemanning grunnet tilfriskning skal økes	Antall beboere som flytter ut fra tilrettelagte botilbud med bemanning grunnet tilfriskning	7	6	8	Etaten har stort fokus på å vurdere mulighet for utflytting fra tilrettelagte botilbud og over til lavere omsorgsnivå når dette er mulig som en del av recoveryfokus i enheten.
	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal ha tilgjengelige tjenester	Andel vedtak etter helse- og omsorgsloven som er effektivt innen 3 mnd.	69.90	85,0 %	79,0 %	Selv om årsmålet ikke ble innfridd viser resultatet en positiv utvikling sammenlignet med 2021. Resultatet må ses i sammenheng med utfordringer knyttet til rekruttering av støttekontakter og avlastningstilbud.
	Barn og unge med langvarige og sammensatte hjelpebehov grunnet psykisk lidelse skal sikres medvirkning	Andel av barn og unge (etter fylte 10 år) med vedtak etter helse- og omsorgslov som deltar i utforming og/eller evaluering av tiltaksplan for vedtaket	64.70	70,0 %	73,3 %	Mål innfridd over forventet resultat.
	Høy bruk av Individuell Plan (IP) og ansvarsgrupper for voksne personer med psykiske problem	Antall brukere som mottar lovpålagt tjeneste (Bosenter, tilrettelagt botilbud, vedtak om individuell oppfølging) som selv påvirker egen tjeneste gjennom IP eller ansvarsgruppe / Totalt antall brukere som mottar disse tjenestene	32,0 %	100,0 %	93,0 %	Vedtatt mål var feil. Målet skulle vært 90 %. Målet er innfridd.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett					Årets budsjett		
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	1,2	1,0	0,2
Sum							1,2	1,0	0,2

Statustekst investeringer

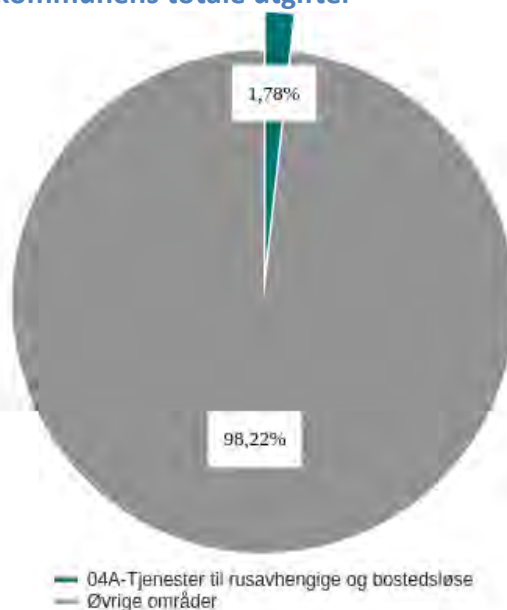
Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

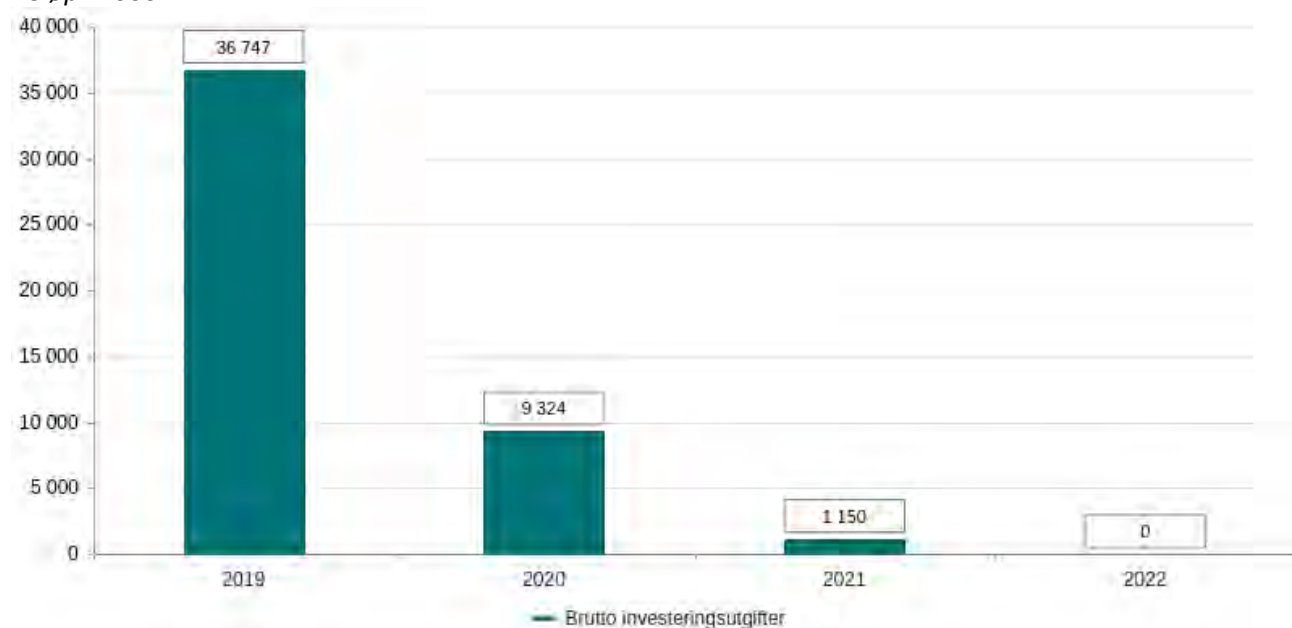
04A-Tjenester til rusavhengige og bostedsløse

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Rusfeltet er et prioritert område for byrådet. Samtidig var det fortsatt store utfordringer på rusfeltet i Bergen. Rusfeltet krevde omfattende innsats. Arbeidet med kommunens plan for oppvekstreform skal involvere oppsøkende virksomhet og barn og unge i risikoutsatte miljøer.

Forebygging og tidlig innsats i risikoutsatte miljøer er viktig for å motvirke at barn og unge får utfordringer. Dette ivaretas gjennom oppsøkende sosialt arbeid.

Tjenestene forvaltes av Etat for barn og familie, Etat for psykisk helse og rustjenester og Etat for sosiale tjenester.

Viktige begivenheter

- I mai 2022 åpnet *Huset Bergen*, landets første brukerstyrte hus. Oppstarten av Huset Bergen er finansiert av Bergen kommune, i tillegg til gaver fra private og stiftelser. Det er brukerorganisasjonene Foreningen for Human Narkotikapolitikk, proLAR Nett og A-Larm som sammen er ansvarlige for driften. Huset tilbyr en åpen og inkluderende møteplass for brukere av legale og illegale stoff, der brukerstyring er den fremtredende tilnærming i all aktivitet og tilbud. Bergen kommune skal være en foregangskommune i arbeidet med å tilrettelegge for sømløse brukerstyrte rehabiliteringsprosesser, rehabiliteringstjenester- og tiltak, og bruker til brukermetoden som Huset gjennomfører er et supplement til denne visjonen.

Huset ble åpnet i mai 2022 av byråd for arbeid, sosial og bolig Ruth Grung (Ap). Foto Kristin Bergitte Hauge

- Utekontakten åpnet et nytt psykososialt drop-in tilbud med navn "Livsmestring for Unge" (LIFU) august 2022. Tilbudet har åpningstid på kveld, og skal bistå unge med det de har behov for knyttet til både sosiale og psykiske helserelaterte problemstillinger.
- Utekontakten fikk bevilget midler av Konfliktrådet til å jobbe med forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme på digitale arenaer. Det ble i desember 2022 ansatt en erfaringskonsulent med kompetanse på dette feltet som skal bistå feltarbeidere med det oppsøkende arbeidet på digitale arenaer.
- Utekontakten fikk ansvaret for etablering av *FACT Ung Bergen* høsten 2022 i samarbeid med Helse Bergen og Betanien sykehus. En prosjektgruppe bestående av medarbeidere fra kommunen og Helse Bergen startet arbeidet med å etablere *FACT Ung Bergen* og etableringen skal være fullført innen 31 mai 2023.
- Etat for psykisk helse og rustjenester åpnet i 2022 en kafé for etterlatte etter rusrelaterte dødsfall. Etterlattkafé er et lavterskeltilbud for alle etterlatte som har opplevd rusrelaterte dødsfall, uansett når dødsfallet skjedde. En trenger ikke timeavtale, og kan møte opp alene eller sammen med støtte. Det tilbys også individuell samtale på forhånd for de som ønsker dette. Etterlattkaféen vil hver gang ha foredrag med ulike temaer rundt sorg og kriser. Deretter vil det være sosialt samvær. Det vil være personale fra Bergen kommune til stede, med kompetanse på rus, sorg og krisehåndtering. Tverrfaglig overdoseteam vil også være tilgjengelig. Etterlattkaféen

har i tillegg en bemannet telefon for pårørende og etterlatte som har behov for informasjon og/eller samtale. Denne er betjent av *Tverrfaglig overdoseteam*.

- Den 12. desember 2022 åpnet Bergen kommune et nytt kommunalt midlertidig botilbud i Nyhavnsveien 10. Botilbudet skal sikre at beboere får boliger med gode kvaliteter sammen med et godt oppfølgingstilbud med helse- og sosialfaglig bemanning hele døgnet. Tiltaket er nærmere beskrevet under tjenesteområde *09 Boligtiltak*, men er en viktig hendelse også for dette tjenesteområdet.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt Effekt Avvik Status beskrivelse
budsjett 2022
2022

Tilpasning til aktivitetsnivå

Samlokalisering	1 594	1 594	0	Helårseffekt av gjennomført samlokalisering på Bontelabo, med forpliktende utgifter.
Enetiltak innen rusfeltet	5 700	5 325	375	Tiltaket ble gjennomført noe under budsjett
Omdisponering tilskudd Kirkens bymisjon Gatejuristen	258	258	0	Utbetaling av tilskudd iht. plan
Sum	7 552	7 177	375	

Nye tiltak

125 nye boliger i kommunal egenregi - Booppfølging og vektertjenester	4 075	2 165	1 910	Nyhavnsvei 10 startet opp drift i desember 2022, og det ble hentet ut midler til formålet. Stillinger knyttet til booppfølging i påvente av ferdigstilling av boliger ble tiltrådt. Tiltaket hadde delvis årseffekt i 2022, og vil ha full årseffekt i 2023.
Flere ansatte i rusomsorgen	3 000	3 000	0	Tiltaket ble iverksatt. Fem årsverk med særskilt fokus på rusproblematikk og forebygging ble tiltrådt.
Sum	7 075	5 165	1 910	

Nye engangstiltak

Tilskudd til A-larm	100	100	0	Tilskuddet er betalt ut.
Tilskudd til RIO avd Bergen	300	300	0	Tilskuddet er betalt ut.
Tilskudd til Blå Kors Hvite bånd dagsenter	200	200	0	Tilskuddet er betalt ut.
Tilskudd til Albatross ettervernssenter	200	200	0	Tilskuddet er betalt ut.
Sum	800	800	0	

Effektivisering

Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering fordeling mellom tjenesteområder 03D/04A innen Psykisk helse	-627	-627	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er medgått til formålet.
Sum	-627	-627	0	

Kutt

Helårsvirkning av avvikling av akuttovernattingstilbud ved MO-senteret Gyldenpris	-2 700	-2 700	0	Dette akuttovernattingstilbudet ble avviklet i 2021.
Sum	-2 700	-2 700	0	

Sum tiltak **12 100** **9 815** **2 285**

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	675	675	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er medgått til formålet.
125 nye boliger i kommunal egenregi - Booppfølging og vektertjenester (T1-2022)	3 825	695	3 130	Nyhavnsvei 10 startet opp drift i desember 2022. Stillinger knyttet til booppfølging i påvente av ferdigstilling av boliger ble tiltrådt. Tiltaket hadde delvis årseffekt i 2022, og vil ha full årseffekt i 2023.
Avstemming husleie EBF 2022	195	195	0	Medgått til formålet i 2022
Nedjustering til aktivitetsnivå	-8 000	-8 000	0	Vakante stillinger på grunn av rekrutteringsutfordringer i enkelte av rustjenestene.
Sum	-3 305	-6 435	3 130	
Nye tiltak				
Enetiltak innen rusfeltet (T1-2022)	2 830	2 008	822	Tiltaket ble startet opp, og tatt i bruk fra september.
Sum	2 830	2 008	822	
Nye engangstiltak				
Koronautgifter (T1-2022)	12 700	12 700	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er medgått til formålet.
Blå Kors gatenært	70	70	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk til formålet.
Huset (brukerstyrt tilbud)	100	100	0	Tilskuddet er betalt ut
Frelsesarmeens Velferdssenter	100	100	0	Tilskuddet er betalt ut
Brukerstyrt aktivitetshus (T1-2022)	1 500	1 500	0	Tiltaket er iverksatt, og midlene er medgått til formålet.
Sum	14 470	14 470	0	
Sum tiltak	13 995	10 043	3 952	

Utvikling og utfordringer

Arbeidet mot åpne russcener er et kontinuerlig pågående samarbeid mellom Vest Politidistrikt, Bergen kommune og Helse Bergen ved Avdeling for rusmedisin (AFR) og Divisjon for psykisk helsevern. Det gjennomføres operative møter hver 14. dag mellom alle gatenære tjenester for å analysere situasjonen på gateplan, overvåke eventuelle endringstendenser og sette inn relevante tiltak der det er nødvendig. I tillegg møtes ledere i henholdsvis kommunen, AFR og politiet i en koordineringsgruppe for å vurdere strategiske valg. Målet er å redusere trykket på åpne russcener og hindre at nye oppstår.

Bergen kommune har fire mottaks- og oppfølgingssentre på henholdsvis Nesttun, Wergeland, Gyldenpris og Eidsvåg. Mottaks- og oppfølgingssentrene gir et helse- og sosialfaglig tilbud til rusavhengige personer. MO-sentrene tilbyr en rekke basistjenester som matservering, utdeling av rent brukerutstyr (unntatt MO-Wergeland), helserom, samtaler, sosialt samvær, aktiviteter og hjelp til kontakt med andre deler av hjelpeapparatet. Ved MO Gyldenpris har også brukerrum som del av sitt tilbud. Utover dette har MO-sentrene litt ulike og varierende aktivitetstilbud, kreative tilbud og sosiale tilbud som eksempelvis musikkterapi, kreative rom for maling, tegning, søm, utflukter med mer slik at sentrene til sammen kan gi et differensiert tilbud både til personer i aktiv rus og personer i recoveryprosesser. Flere sentre har ansatt erfaringskonsulenter. Sentrene er åpne og tilgjengelige på dagtid. MO-Nesttun og MO-Gyldenpris har i tillegg åpent på ettermiddag og tidlig kveld. I 2022 ble det registrert 38.407 besøk. Det ble delt ut 492.048 kanyler og 551 røykefolier. Det ble gjennomførte 2313 konsultasjoner på helserom.

Brukerrommet er et tilbud for personer som har fylt 18 år, som bruker illegale rusmidler og har en etablert skadelig injeksjonspraksis. Brukerrommet er lokalisert på MO Gyldenpris, og her kan brukere innta illegale rusmidler ved å injisere eller inhalere disse. Injiseringsrommet inneholder seks skjermede båser for injisering. Alle får utdelt rent brukerutstyr. Rommet er bemannet for å ivareta sikkerheten til brukerne. Ellers kan en også få veiledning i injeksjonspraksis og hygiene rundt det å injisere. Inhalasjonsrommet er et godt ventilert rom for inhalering/røyking av heroin. Etter inntak kan brukere oppholde seg i et observasjonsrom under tilsyn for å sikre at inntaket ikke fører til overdose. Samtale, råd og veiledning inngår i tilbudet. I 2022 var det 1600 unike personer som benyttet Brukerrommet, og totalt ble det gjennomført 6320 inntak av rusmidler ved Brukerrommet.

Tverrfaglig overdoseteam er også lokalisert ved MO Gyldenpris, men arbeider for en stor del oppsøkende. Teamet sin oppgave er å sikre oppfølging av, og bidra til samtidige og koordinerte tjenester for personer som nylig har overlevd en ikke-dødelig overdose og/eller er risikoutsatte for overdoser.

«Sent ute» er et samarbeidstiltak mellom Bergen kommune, Avdeling for rusmedisin (AFR) og Vest politidistrikt. Tiltaket retter seg mot en svært begrenset gruppe personer som oppholder seg mye på åpne russcener i Bergen, og som har en utfordrende atferd knyttet til vold og trusler. En fellesnevner for kandidatene er vanskelig atferd pga. rus og dårlig psykisk helse, dårlig kognitiv fungering, paranoide forestillinger, dårlig forhold til politiet, lang fartstid i et system som de har mistet troen på, m.m. Erfaringen så langt har vist at det har vært mulig å få samtykke fra aktuelle deltakere til utveksling av informasjon og at politiet og påtales involvering i samhandlingsmøter med enkeltpersoner er en suksessfaktor.

Bostedsløse

Differensierte bo- og tjenestetilbud er viktige tiltak for å redusere bruk av midlertidige botilbud og redusere trykket på åpne russcener. Kommunale boligtiltak for personer med ruslidelser har tilpassede oppfølgings- og vektertjenester. I tillegg til de kommunale boligtilbudene har kommunen avtale med private og ideelle leverandører innen ulike boligkategorier av midlertidig karakter. Dette er avtaler som benyttes av NAV sosialtjeneste. Bergen kommune har følgende avtaler:

Heldøgns omsorgsinstitusjon i Bergen tilbys av Frelsesarmeen, Blå Kors og Indremisjonshjemmet. Her har det bodd 117 brukere med snitt botid på 4,14 måneder.

Heldøgns rehabiliteringsinstitusjon tilbys av Stiftelse Guts, Karmsund ABR senter og Dreamcenter Bergen, Landsvik i Alver. I disse rusfrie tilbudene har det bodd 41 brukere med snitt botid på 3,9 måneder.

Midlertidig botilbud med døgntilsyn tilbys av Indremisjonshjemmet og Blå Kors. Her har det bodd 110 brukere med snitt botid på 2,6 måneder.

Midlertidig botilbud med kvalitetsavtale. Leverandører er Morley AS og Alfa Bergen AS. Her har det bodd 163 brukere med en snitt botid på 3 måneder. Avtalen med Alfa Bergen AS ble avviklet senhøsten 2022 og bygget i Møllendalsveien er kjøpt av Bergen kommune for å etablere et kommunalt midlertidig botilbud.

Midlertidig botilbud uten kvalitetsavtale. Dette gjelder for bostedsløse personer som ikke har rusrelaterte lidelser. Her har det bodd 297 brukere med en snitt botid på 2,47 måneder.

Noen brukere benyttet seg av flere kategorier med midlertidig botilbud. Totalt så var det 454 unike brukere som benyttet seg av midlertidig botilbud med en snitt botid på 3,17 måneder.

Forebygging

Utekontaktens oppsøkende tjenester skal forebygge problemutvikling og medvirke til bedring av livssituasjonen til ungdom i risikoutsatte miljøer, og på skoler som det er inngått samarbeidsavtale med. Totalt registrerte Utekontakten 10614 treff med ungdommer i 2022, herunder 756 treff med ungdom på digitale arenaer. I snitt mottok 321 ungdommer individuell oppfølging fra feltarbeidere i 2022. I 2022 hadde Utekontakten samarbeidsavtaler med 19 skoler om oppsøkende sosialt arbeid på skolene.

Gjennom prosjektet «Digitalt oppsøkende barne- og ungdomsarbeid» utvikles strategier og metodikk for oppsøkende sosialt arbeid på digitale plattformer som sosiale medier og kommunikasjons- og spillforum. Utekontakten hadde i 2022 nærmere 460 ungdommer i egen Discordkanal, hvor majoriteten er ungdomsskoleelever. Flere av disse har hjelpebehov og mottar i dag oppfølging som de ikke ville fått via ordinært feltarbeid eller andre hjelpetjenester. Det jobbes også systematisk med å synliggjøre og ufarliggjøre tjenester gjennom Utekontaktens tilstedeværelse i sosiale medier som Snapchat og Instagram.

Prosjektet «Inkludering gjennom deltidsarbeid» som gir vanskeligstilt ungdom på videregående skole en mulighet til å skaffe seg arbeidserfaring, samt språkpraksis til enslige mindreårige flyktninger, ble videreført i 2022. Ved hjelp av bystyres tilleggsbevilgning fikk 91 ungdommer delta i prosjektet i 2022 mot 73 i 2021. Flere av ungdommene har fått tilbud om ordinær deltidsjobb ved aktuelle arbeidsplasser etterpå.

"Tidlig ute" gir unge under 25 år som er pågrepet av politiet for narkotikarelatert kriminalitet tilbud om en alternativ straffereaksjon. I 2022 deltok 12 ungdommer i et individuelt tilpasset program, der de fikk påtaleunntatelse med vilkår om deltakelse programmet. Fire av disse var under 18 år. "Tidlig ute" har også et tilbud til ungdom under den kriminelle lavalder. Flere av deltakerne i 2022 hadde ved inntak ingen kontakt med andre tiltak. I et rundskriv fra Riksadvokaten til landets politidistrikter i mai 2022 fremgår det en vesentlig omlegging i bruken av strafferettslige reaksjoner for befatning med mindre mengder narkotika til egen bruk. I tråd med retningslinjene har politiet endret praksis og fokuserer nå mer på organisert narkotikakriminalitet. Redusert politioppmerksomhet på befatning på mindre mengder narkotika til eget bruk har medført en betydelig reduksjon av henvisninger fra politiet til Tidlig ute. Samme forhold gjelder pålegg om å møte på Rådgivende enhet.

Stortinget vedtok i juni 2021 å etablere rådgivende enheter for russaker i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Vedtaket ble fulgt opp i 2022 hvor landets kommuner ble pålagt å etablere disse enhetene. I Bergen ble ansvaret for opprettelse av Rådgivende enhet gitt til Utekontakten. Den opprinnelige hensikten var at personer som blir tatt med mindre mengder narkotika til egen bruk, skulle pålegges å møte en rådgivende enhet i kommunen i stedet for å få påtale med påfølgende strafferettslig prosess. På grunn av politiets endrede praksis som beskrevet ovenfor har det møtt få personer til samtale i Rådgivende enhet. Totalt tre personer møtte til samtale i 2022.

Tverretattlig operativt team mot radikaliserings og voldelig ekstremisme koordineres av Utekontakten, og tilbyr mentorordning til unge som står i fare for å bli del av en radikaliseringsprosess, som har returnert fra irregulær krigføring i konfliktområder, eller er en del av ekstreme nettverk. Dette var et av tiltakene i kommunens handlingsplan for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme 2015-2020, og ble videreført i handlingsplanen 2020-2025. Ni forhold ble drøftet i TOT-teamet i 2022, hvorav tre forhold omhandlet radikal islam og tre forhold omhandlet høyreekstremisme. Tre av forholdene omhandlet radikaliseringsprosesser knyttet til enkeltfenomen uten politisk og religiøs tilknytning. Fem personer fikk tilbud om mentor, hvorav fire takket ja til tiltaket, og det ble i tillegg jobbet med fire saker som ble startet opp i 2020/21. I de fleste forholdene har mentor også fulgt opp deler av familie og annet nettverk til den som mottar mentoroppfølgingen.

Utekontakten drifter et bo- og støttetilbud for unge utsatt for æresrelatert vold, herunder tvangsekteskap eller trussel om dette. I 2022 ble fem personer henvist fra Barne- ungdoms og familiedirektoratets kompetanseteam. I tillegg mottok to personer som ble henvist i 2021 fortsatt tilbudet. Botid i dette tilbudet er 6 til 9 måneder.

Utekontakten hadde i 2022 seks erfaringskonsulenter som med sin kompetanse bidro til en ytterligere brukerorientert tjenesteutvikling i tiltak og prosjekter.

Utfordringer

Samtidig som forekomsten av psykiske lidelser og rus- og avhengighetslidelser er relativt stabil i befolkningen, er det indikasjoner på endringer i samsykelighet. Samsykelighet innebærer at flere personer har samtidige diagnostiserbare sykdommer som ruslidelser, psykisk helse lidelser og somatiske lidelser. Samsykelighet øker også risiko for kognitiv funksjonsnedsettelse, utvikling av atferdsproblemer og i noen grad også voldsproblematikk. Alvorlige sykdommer og høyt sykdomstrykk medfører økt behov for samordnet helsemessig og sosial oppfølging og behandling i kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten.

Ved inngangen til - og første halvår 2022 var det utfordringer knyttet til å rekruttere miljøarbeidere og ledere ved MO senter Gyldenpris. Vakante stillinger i kombinasjon med økt sykefravær medførte at dagavdelingen enkelte dager var stengt. Ved årsslutt var stillinger besatt og en ny ledergruppe kommet på plass.

Videre var det utfordrende for tjenestene å skape en ny normal etter koronapandemien. Pandemien rammet både ansatte i tjenestene og brukerne hardt. Nedstenginger og smitteverntiltak reduserte aktiviteten på rusfeltet ganske betraktelig.

En annen utfordring er knyttet til endret praksis i politiet. Det var vanskelig å overskue konsekvensene av redusert politiaktivitet. Konsekvensene hittil synes å være både redusert antall narkotikapågrep, redusert antall påtaler og kraftig reduksjon i antall henvisninger fra politiet til hjelpeapparatet.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig	626	595	542	518
Utgifter til bruk av midlertidig botilbud (i mill. kr.)	36	36	36	41
Årlig besøk i MO-sentrene	68 723	31 274	34 444	38 407
Unike brukere registrert pr. tiltak samlet for alle MO-sentrene	2 075	1 040	0	0

MO sentrene har ikke et system for registrering av brukere. Brukerne benytter tjenestene på flere MO sentre og vil da bli telt opptil flere ganger.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2022					
	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Andre velferdstiltak rus	2,3	3,0	2,3	0,0	2,3	0,7
Rusbehandling, råd og veiledning	197,3	228,0	256,7	-34,4	222,3	5,7

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Lavtersketilbud for rusavhengige	87,0	89,1	100,5	-12,9	87,6	1,5
Utekontakt	38,4	35,1	92,8	-54,7	38,1	-2,9
Overnattingstilbud til bostedsløse	3,6	5,0	4,2	0,0	4,2	0,8
Midl opph. m/tils-ikke ind.rettet	13,7	12,7	14,1	-0,6	13,4	-0,7
Botreningstjeneste ikke individrettet	16,9	17,0	18,1	-1,5	16,6	0,4
Sum	359,3	390,0	488,6	-104,1	384,5	5,5

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	2,4	6,7	10,1	-3,4	6,8	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	340,5	368,2	466,7	-101,1	365,6	2,5
90-Fellesposter - bykassen	16,4	15,1	11,8	0,3	12,1	3,0
Sum	359,3	390,0	488,6	-104,1	384,5	5,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et mindreforbruk på 2,5 mill. på tjenesteområde 04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse.

Tjenesteområdet omhandler tjenester til både til barn og unge og voksne.

Mindreforbruket forklares i hovedsak gjennom økte statlige refusjoner.

Tjenestene til barn og unge viser et merforbruk på 2,4 mill., mens tjenester til rustjenester for voksne viser et mindreforbruk på 4,9 mill.

Regnskapet viser at kjøp av helse – og omsorgsplasser var varierende innenfor året, men at det totalt ble merforbruk på 3,0 mill. pga. behov for tiltak. Merforbruket kompenseres av mindreforbruk på netto lønn som følge av vakante stillinger etter pandemien.

På rustjenester for unge ligger avviket på Utekontakten som kommet ut med et merforbruk på 2,4 mill. Merforbruket er knyttet til utadrettet og oppsøkende virksomhet, bygningsmessige tilpasninger og anskaffelse av utstyr samt oppskalering av DUE-tiltak.

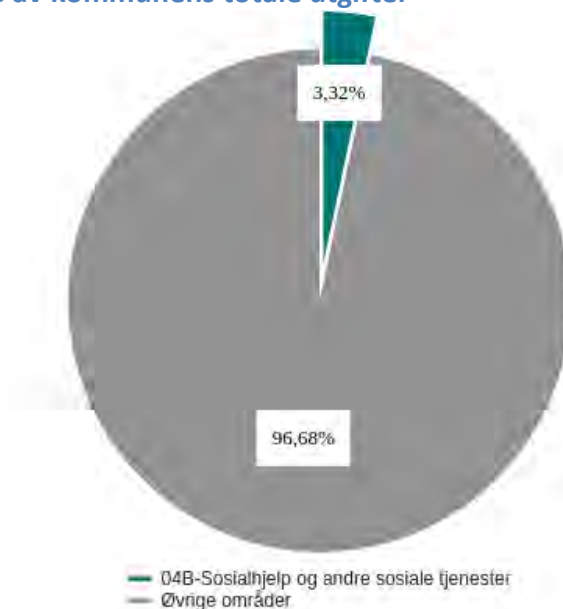
På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig skal økes	Antall personer i gruppen rusavhengige og bostedsløse med individuell oppfølging i egen bolig	542.00	635	518	Årsmålet ble ikke nådd. Dette skyldes bland annet at det er begrenset kapasitet i booppfølgingstjenesten. Årsmålet for 2023 er 575.
	Bedre helsetjenester til rusavhengige personer	Antall konsultasjoner i helserom	1 849	2 250	2 313	Sesongbasert nedgang i desember hos de største MO-sentrene. Dette er ikke uvanlig. Ellers jevnt bruk av tjenesten.
	Redusere utgifter til bruk av midlertidig botilbud for rusavhengige og bostedsløse	Utgifter til bruk av midlertidig botilbud (i mill. kr.)	36.00	30,0	40,6	Årsmålet ble ikke bli nådd da vi har en betydelig økning i antallet som benytter seg av midlertidig botilbud.
	Styrke arbeidet med rehabilitering for rusavhengige	Andelen utnyttede plasser i aktivitetssentre i regi av NAV sosialtjeneste	83.50	80,0 %	80,0 %	Det er fullt på alle eksisterende aktivitetssenter og årsmålet er nådd. Aktiv sør ble avsluttet 24.12 og resultatet ville ha vært 100 % hvis det fortsatt hadde vært i drift pr. 31.12.
		Antall personer som innvilges opphold i rehabiliteringsinstitusjon årlig	37	80	41	Måltallet for 2022 har vist seg å ikke være realistisk. Det vil bli revurdert og justert for videre bruk.
		Gjennomsnittlig botid i rehabiliteringsinstitusjon (mnd.)	3,8	3,0	3,9	Årsmålet er nådd

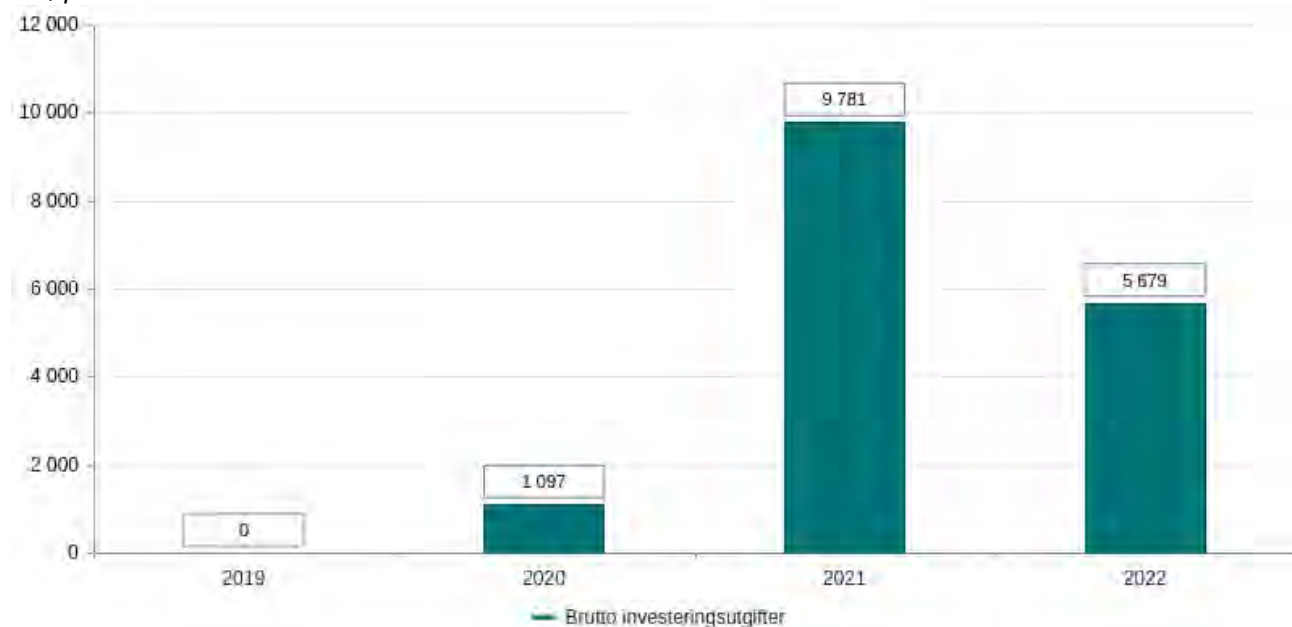
04B-Sosialhjelp og andre sosiale tjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, midlertidig bolig, arbeid med individuell plan, kvalifiseringsprogram samt bo-oppfølgningstjenester og tiltak til rusmiddelavhengige. Tjenesteområdet forvaltes av Etat for sosiale tjenester, som tilhører Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester.

Viktige begivenheter

- Kommunalt midlertidig botilbud - Nyhavnsveien. Midlertidig botilbud i kommunal regi er helt nytt i Bergen, og det er heller ikke mye erfaring med dette i andre kommuner. Dette har vært, og vil være et krevende og spennende arbeid. Tiltaket åpnet i desember 2022. Tiltaket vil ha kapasitet til inntil 20 beboere med rusproblematikk når det er i full drift. Vekttertjeneste med mye erfaring fra brukergruppen og en personalgruppe med helse- og sosialfaglig bakgrunn og egen brukererfaring sto klar for å ta imot de første beboerne 19 desember.
- Avdeling for InntektsSikring (AIS): I løpet av mai gikk det formelle startskuddet for avdeling for inntektssikring på NAV Bergen vest. Avdelingen er by-omfattende og skal håndtere lån, egenbetaling og andre pengekrav for alle 5 NAV kontor i Bergen. Avdelingen består av tre ansatte samt personalleder. AIS skal driftes som prosjekt ut 2022 og prosjektkoordinator er Etat for sosiale tjenester.
- Virksomhetsplan/felles avdeling: Arbeidet med å få på plass en felles utviklingsplan for statlig og kommunal linje (NAV) i Bergen er startet. Utviklingsplanen utarbeides med innspill fra ansatte og ledere i alle NAV kontorene i Bergen og en arbeidsgruppe med deltakere fra begge linjer jobber sammen for å konkretisere utviklingsplanen. Det er bestemt at det opprettes en felles avdeling for stat og kommune som skal sikre gode utviklingsprosesser/utviklingsarbeid i NAV.
- NAV Årstad og NAV Bergen vest har flyttet inn i nye lokaler. Nav Årstad har nå aktivitetsbaserte lokaler (ABW) i Møllendalsveien mens NAV Bergen vest har ABW-lokaler på Vestkanten.
- Nye åpningstider for fremmøte uten avtale. Sosialtjenesten i Bergen har nå åpent for oppmøte uten avtale fra 10.00-14.30.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning til SIFOs referansebudsjett	3 400	3 400	0	Tiltaket ble iverksatt, og har medgått til formålet
Kvalifiseringsstønad	3 800	3 800	0	Innarbeidet i rammen men i mangel på deltakere gikk tjenesten med mindreforbruk i 2022
Husleie NorA (Norsk i arbeid)	1 200	1 200	0	Tiltaket ble iverksatt, og har medgått til formålet
Tilpasning til aktivitetsnivå økonomisk sosialhjelp	-22 100	-22 100	0	Innarbeidet i rammen for 2022. Totalt var det en økning på 38 klienter i forhold til 2021.
Omdisponering tilskudd Kirkens bymisjon Gatejuristen	-258	-258	0	Utbetaling av tilskudd iht. plan
Samlokalisering	-1 663	-1 663	0	Innarbeidet i rammen for 2022
Sum	-15 621	-15 621	0	

Nye tiltak

Kirkens bymisjon - Home start familiekontakten - utvide tilbud to bydeler	1 000	1 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd til Robin Hood-huset	150	150	0	Tilskuddet er betalt ut.
Økte varige tilskudd	500	500	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd til Nok. Bergen (tidligere SMISO Hordaland)	500	500	0	Tilskuddet er betalt ut.
Mangfoldsbyen Bergen	100	100	0	Innarbeidet i budsjettrammen.
Økning av sosialhjelpssatsene for tilpasning til SIFOs referansebudsjett	20 833	20 833	0	Effektuert med økte satser fra 01.03.22

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Krisesenter for personer i aktiv rus	-313	-313	0	Innarbeidet i rammen
Sum	22 770	22 770	0	
Effektivisering				
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering	-4 000	-4 000	0	Løst med nedbemanning og ny fordelingsnøkkel.
Sum	-4 000	-4 000	0	
Kutt				
Sosialrådgivning og veiledning	-500	-500	0	Tiltaket ble iverksatt, og har medgått til formålet
Sum	-500	-500	0	
Sum tiltak	2 649	2 649	0	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Økte kostnader krigen i Ukraina	892	892	0	Innarbeidet i budsjettrammen.
Samlokalisering - Oppjustering til aktivitetsnivå	1 770	1 770	0	Tiltaket ble iverksatt, og har medgått til formålet
Tilpasning til aktivitetsnivå Kvalifiseringsordningen (KVP) iht. redusert antall	-7 643	-7 643	0	Innarbeidet i rammen for 2022
Tilpasning til aktivitetsnivå sosialhjelp	-60 000	-60 000	0	Innarbeidet i rammen for 2022
Avstemming husleie EBF 2022	74	74	0	Tiltaket ble iverksatt, og har medgått til formålet
Sum	-64 907	-64 907	0	
Nye engangstiltak				
Robin Hood-huset	50	50	0	Tilskuddet er betalt ut
Familiestøtten Bergen - hjelp til økonomisk vanskeligstilte	70	70	0	Tilskuddet er betalt ut
Sosialhjelp: ekstra utbetaling (500 pr. mottaker) i desember	3 375	3 375	0	Tilskuddet er betalt ut
Matsentralen Vestland	300	300	0	Tilskuddet er betalt ut
Akuttovernatting, fattige tilreisende (T2 2022)	500	500	0	Tilskuddet er betalt ut
Sum	4 295	4 295	0	
Sum tiltak	-60 612	-60 612	0	

Utvikling og utfordringer

Sikkerhet har hatt særlig oppmerksomhet på NAV-kontorene gjennom året, etter hendelsen på NAV Årstad i 2021. Det har vært en gjennomgang av samtlige lokaler, og tiltak er iverksatt med hensyn til ansatte og brukere sin sikkerhet.

Antallet sosialhjelpsmottakere viste en svak oppgang fra 6771 i 2021 til 6785 i 2022. I 2021 var det 36 647 søknader om økonomisk sosialhjelp. Tilsvarende tall for 2022 var 37 388 søknader. 239 ukrainske flyktninger mottok økonomisk sosialhjelp i 2022. Det forventes at det vil bli en økning i antallet mottakere på grunn av flyktninger fra Ukraina.

Årsmelding 2022

I løpet av året var det 546 personer i alderen 18-24 år som hadde økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, som er en nedgang fra 2021 da antallet var 642. Totalt var det 1199 personer i alderen 18-24 år som mottok økonomisk sosialhjelp mot 1330 i 2021.

Antall husstander med forsørgeransvar som har mottatt økonomisk sosialhjelp har gått ned fra 1287 i 2021 til 1175 i 2022 og totalt antall berørte barn under 18 år har gått ned fra 2367 til 2142.

33,6 % av sosialhjelpsmottakerne hadde sosialhjelp som hovedinntekt og 32,1 % hadde trygd eller pensjon som viktigste hovedinntekt. 19,1 % hadde arbeid som hovedinntekt.

I løpet av året deltok 803 personer i *Kvalifiseringsprogrammet*, en økning fra 2021 da antallet var 735. Utgiftene til kvalifiseringsstønad har gått ned fra 97 mill. i 2021 til 94 mill. i 2022.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp gikk opp fra ca. 355 mill. i 2021 til 373 mill. i 2022. Økningen kommer blant annet av økning i sosialhjelpssatsene fra 1. mars 2022 og ekstra juletilskudd, samt etterbetaling av statlig strømstøtte. Gjennomsnittlig stønadslengde gikk noe ned. Andelen med innvandrerbakgrunn som mottok økonomisk sosialhjelp økte fra 59 % i 2021 til 61 % i 2022.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (%)	39,1 %	38,8 %	35,3 %	34,2 %
Antall sosialhjelpsmottakere	7 409	6 991	6 747	6 785
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	54 749	57 087	57 907	59 775
Gjennomsnittlig stønadslengde (mnd)	5,4	5,2	5,2	4,9

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen Trondheim 2022	Stavanger	ASSS uten Oslo	
Prioritet					
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) *)	7 631	7 644	5 934	7 241	6 827
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B) *)	2 064	2 057	1 947	2 545	2 302
Produktivitet					
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	60 296	62 660	58 735	60 355	61 418
Dekningsgrad					
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	34,9 %	33,5 %	36,7 %	37,7 %	37,7 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	4,5 %	4,2 %	4,0 %	5,5 %	4,4 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år (B)	3,5 %	3,4 %	3,2 %	4,0 %	3,7 %
Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)	7,9	7,4	5,3	6,4	6,3
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år (B)	4,2	3,7	4,5	5,0	4,3
Grunnlagsdata (Nivå 3)					
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr) *)	10 553	10 830	11 912	11 127	10 869

Årsmelding 2022

Samlet stønadssum (bidrag + lån) *)	414 386 480	405 576 010	240 413 811	242 121 205	188 056 514
Sosialhjelpsmottakere	6 771	6 784	4 797	4 005	3 293

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Sosial rådgivning og veiledning	257,3	269,8	319,7	-48,6	271,1	-1,3
Støtte til krisetiltak	22,1	23,7	50,3	-27,7	22,6	1,1
Kvalifiseringsordningen	138,6	153,8	146,4	-8,6	137,8	16,0
Økonomisk sosialhjelp - individrettet	355,1	346,2	396,9	-23,7	373,2	-27,0
Sum	773,2	793,4	913,2	-108,6	804,6	-11,2

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	4,1	2,4	7,5	-5,1	2,4	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	745,2	763,0	872,0	-94,2	777,8	-14,8
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	11,0	14,5	22,1	-8,6	13,5	1,0
90-Fellesposter - bykassen	12,8	13,5	11,6	-0,7	10,9	2,7
Sum	773,2	793,4	913,2	-108,6	804,6	-11,2

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 14,8 mill. på tjenesteområde 04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester.

Generelt gjelder at året var spesielt krevende både å budsjettere og å prognostisere på grunn av ettervirkninger av pandemi og krigen i Ukraina med tilhørende endret etterspørsel av - og sterk prisvekst for flere varer og tjenester.

Ikke forutsatt økt vekst i utbetalinger av økonomisk sosialhjelp er hovedforklaringen for merforbruket. Hverken vedtatt budsjett eller prognoser gjennom året tok høyde for erfarte ekstraordinære utbetalinger av strømstøtte og stor vekst i antall klienter på slutten av året.

Tjenesten økonomisk sosialhjelp hadde i 2022 et merforbruk på 27,0 mill. Hovedforklaringen på merforbruket ligger i ekstra strømstøtte og en betydelig økning av klienter i siste kvartal. Sosialhjelpstjenesten hadde frem til oktober nærmere 200 færre klienter enn 2021. Ved utgangen av året hadde dette snudd til at det var 38 klienter mer enn i 2021. Økningen var et resultat av økt behov for hjelp og støtte.

Sosialtjenesten viser til nedgang i stønadslengde, fra 5,2 måneder i 2021 til 4,9 måneder. Andel med sosialhjelp som hovedinntekt gikk ned fra 53,2% i 2021 til 47,4 % i 2022. 271 personer fra Ukraina, hvorav 156 er ikke bosatte personer, fikk økonomisk sosialhjelp. Samlet sett fikk de utbetaling på 7,6 mill., hvorav 1,2 mill. var utbetaling til ikke bosatte personer.

Kvalifiseringsordningen hadde et mindreforbruk på 15,8 mill. Koronapandemien påvirket deltakelsen i Kvalifiseringsprogrammet (KVP). Først i årets siste måneder lå tjenesten opp mot måltall for deltakere i program. Tjenesten oppnådde årsmålet på 730 deltakere, men ikke månedsantallet på 525. Tallene viser

at flere er inne i programmet for en kortere periode.

Sosial rådgivning og veiledning hadde et merforbruk på 5,0 mill. Merforbruk er knyttet til lokaler og ikke realiserte effektiviseringskrav.

Krisesenteret fremviser et mindreforbruk på 1,7 mill. Krisesenterets mindreforbruk gjelder totale lønnskostnader inkludert sykelønn og underforbruk av kjøp av varer og tjenester.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	55 % av kvalifiseringsprogrammene skal inneholde statlige tiltak	Andel deltakere med statlige tiltak i kvalifiseringsprogrammet	41.40	55,0 %	36,2 %	Resultatet er betydelig under fastsatt mål. Grunnen er at Bergen har flere egne mer treffsikre og individuelt tilpassede tiltak enn mange statlige tiltak. Det vil bli vurdert å nedjustere måltallet.
	Andelen digitale søknader om økonomisk sosialhjelp skal være 70 %	Andel digitale søknader om økonomisk sosialhjelp	77.10	70,0 %	71,3 %	Årsmålet er nådd
	Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad	Antall deltakere som har deltatt i kvalifiseringsprogrammet	735.00	730	803	Årsmålet er nådd.
	Reduksjon av stønadslengde for brukere i alderen 18-24 år som mottaker økonomisk sosialhjelp	Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	5.10	4.5	4,7	Årsmålet ble ikke nådd, men det har vært en nedgang fra T3 2021 da resultatet var 5,1 måneder.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Bergen kommunes handlingsplan mot fattigdom fra 2016 skal rulleres innen 1. kvartal 2023.

Statusbeskrivelse

Rullering av Handlingsplan mot fattigdom er utsatt til 2024. Grunnen til utsettelsen er at det er flere nye planer og rulleringer som skal ferdigstilles våren 2023 samt at det kommer mye viktig kunnskapsgrunnlag for handlingsplan mot fattigdom i løpet av 2023.

Merknad 14: Bystyret vil fortsette å gradvis tilpasse sosialhjelpssatsene i Bergen til nivå som følger SIFOs referansebudsjett med en ny økning i satsene fra 01.03.2022, innenfor de vedtatte budsjetttrammene. Barnetrygd og barns inntekt skal holdes utenfor beregningen.

Byrådet behandlet saken i møtet 24.02.2022 sak 1051/22 og fattet følgende vedtak: Bergen kommune øker sosialhjelpssatsene fra 1. mars 2022, slik det kommer frem av saken. Sosialhjelpssatsene ble økt med 9 %.

Merknad 3-T2: Bystyret viser til sitt eget budsjettvedtak fra desember 2021: «Bystyret slår fast at ekstra utbetaling av statlig bostøtte eller andre ekstraordinære utbetalinger som strømstøtte ikke skal føre til mindre utbetaling av ordinær sosialhjelp for mottakere i Bergen kommune.» Bystyret ber byrådet sørge for at alle NAV-kontor, ledere og saksbehandlere i sosialtjenesten er klar over dette vedtaket, og at det overholdes. Ingen sosialhjelpsmottakere i Bergen skal få trekk i sine ordinære månedlige utbetalinger på grunn av ekstraordinære statlige utbetalinger. Dersom sosialtjenesten har avkortet utbetalinger av ordinær sosialhjelp på grunn av slike ekstraordinære statlige utbetalinger skal disse summene tilbakebetales.

Statlig bostøtte eller andre ekstraordinære utbetalinger som strømstøtte ble i siste del av 2022 og videre holdt utenfor ved utmåling av økonomisk sosialhjelp. Brukere som ble trukket i utbetaling fikk etterbetalt.

Merknad 7-T2: Bystyret er bekymret for hvordan de økte kostnadene i samfunnet påvirker bergensernes hverdag. Samtidig som flere og flere sliter økonomisk, er det få som vet om NAVs økonomiske rådgivningstjeneste og at denne er gratis. Bystyret ber derfor byrådet gjennomføre en informasjonskampanje om NAVs økonomiske rådgivningstjeneste, slik at denne gjøres kjent for en større del av befolkningen. Kampanjen bør inkludere informasjon på fremsiden av kommunens nettside og i kommunens kanaler i sosiale media. Kampanjen skal settes i gang senest første uke i desember.

Informasjonskampanje om NAVs gjeldsrådgivningstjeneste ble gjennomført i desember 2022.

Merknad 8: Bystyret ber om at byrådet i kunnskapsgrunnlaget for sosialtjenesten for 2022 undersøker om det er et underforbruk av sosiale tjenester og ytelser i Bergen kommune. Dersom det er tilfellet skal det legges frem en egen sak som foreslår tiltak for hvordan kommunen kan sørge for at alle bergensere får de sosiale tjenestene og ytelsene de trenger og har krav på.

Merknaden er svart ut i kunnskapsgrunnlaget i bystyresak 174/22 juni 2022. Samtidig vil byrådsavdelingen videre bemerke at det er metodisk vanskelig å vurdere underforbruk.

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 9-T2: Bystyret ber byrådet sikre tilbudet til akuttovernatting for fattige tilreisende og ber byrådet levere en egen sak på akuttovernatting snarest.

Tiltak er iverksatt, og kartlegging av kostnadsoversikt pågår. Når kostnadsoversikten er ferdigstilt så vil saken fra byrådet bli levert.

Merknad 9: Bystyret ber byrådet legge frem en egen sak om hvordan kommunen kan gi alle som mottar sosialhjelp relevant, meningsfull og kvalifiserende aktivitet, utformet i samråd mellom mottaker og sosialtjenesten, innen det er gått seks måneder.

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 26.10.2022 sak 273/22 og fattet følgende vedtak: Bystyret tar redegjørelsen knyttet til aktivitet for mottakere av sosialhjelp og evaluering av arbeids- og integreringstiltak, til orientering.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett				Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBS		IA	12,7	12,7	2022	4.kv. 2023	3,6	5,0	-1,4
Krisesenter – forprosjekt nybygg		IA	3,0	3,0	2020	Ferdig	1,2	0,7	0,6
Sum							4,8	5,7	-0,8

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBS

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter har gitt et investeringsbehov knyttet til inventar og IKT-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidslokaler. Samlokaliseringene er forventet å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Det har i 2022 vært et mindreforbruk på sekkeposten. Det skyldes forsinkelse i leveransen av Familiens hus Bergenhus/Årstad og Barnevernstjenesten Fana/Ytrebygda. Familiens hus Bergenhus/Årstad er forventet tatt i bruk første kvartal 2023 mens barnevernstjenesten Fana/Ytrebygda på Kokstad er forventet tatt i bruk andre kvartal 2023.

Det har isolert sett vært et lite merforbruk knyttet til prosjektene Psykisk helse sentrum, NAV Årstad og NAV Bergen Nord. Avviket er hovedsakelig knyttet til kjøp av inventar/utstyr.

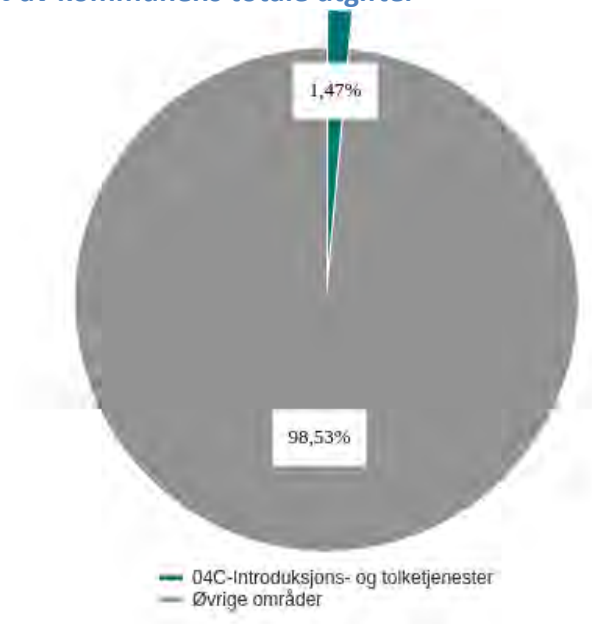
Samlokaliseringen Familiens hus Fyllingsdalen/Laksevåg er skilt ut i egen sekkepost.

Krisesenter – forprosjekt nybygg

Det er behov for investeringsmidler til å starte arbeidet med planlegging og prosjektering av bygg for Krisesenteret for Bergen og omegn for å sikre at bygget imøtekommer krav om sikkerhet og arbeidsplassforskrift. Det vil være behov for bevilgning av ytterligere investeringsmidler for gjennomføringsfasen av prosjektet i senere budsjettår. Prosjektet har et mindreforbruk i forhold til budsjett i 2022 grunnet lavere aktivitet enn ventet.

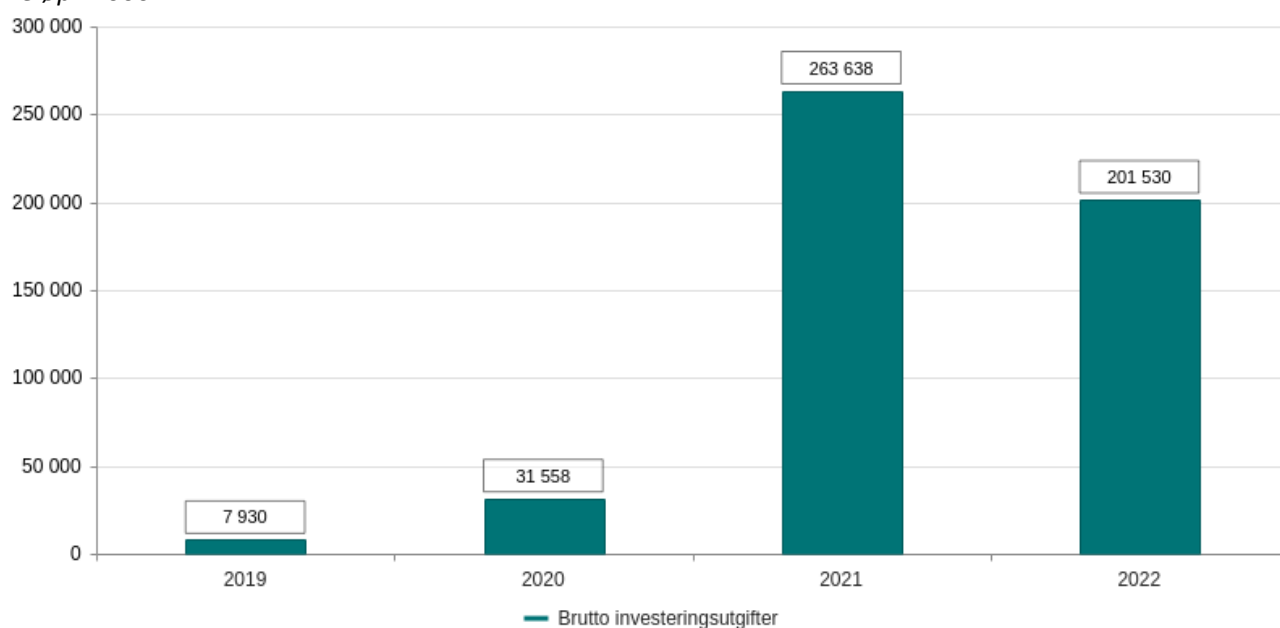
04C-Introduksjons- og tolketjenester

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Nyankomne innvandrere og flyktninger er samlet i tjenesteområdet Introduksjons- og tolketjenester. Tjenestene som utføres er bosetting av nyankomne flyktninger, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, grunnskoleopplæring for voksne, introduksjonsprogram og tolketjenester.

Flyktninger og tidligere asylsøkere som er bosatt med offentlig hjelp har rett og plikt til introduksjonsprogram jfr. lov om integrering. Dette gjelder også familiegjenforente med denne gruppen.

Voksne innvandrere mellom 18 og 67 år som har en oppholdstillatelse som danner grunnlag for varig opphold i Norge, har plikt og/eller rett til norskopplæring jf. Lov om integrering, og Bergen kommune plikter å gi et tilbud om opplæring innen tre måneder etter at det er fremsatt krav om dette.

Læringscenteret for norsk og samfunnskunnskap og Introduksjonssenteret forvalter de lov-baserte ordningene. Læringscenteret gir også norskopplæring til betalingsselever som faller utenfor ordningen med rett til norskopplæring. Fra 2022 er Grunnskolen for voksne skilt ut som en egen enhet i Etat for inkludering.

Tolketjenesten yter tolketjenester til personer som mangler språkfelleskap med tjenesteyter i de kommunale tjenestene. Det selges også tjenester til oppdragsgivere utenfor kommunen.

Viktige begivenheter

- I februar invaderte Russland Ukraina: Året ble preget av store endringer driften med en ambisjon om å ta i mot 1000 flyktninger. Summen ble 778 - det høyeste tallet Bergen har tatt imot i ett år overhodet.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Bosettingssaken 2020 : Justering av stønads- og garantiordninger ved bosetting av flyktninger	300	600	-300	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Nedjustering i lys av reduksjon i integreringstilskudd	-5 000	-5 000	0	Krigen i Ukraina har i stor grad påvirket resultatet for Etat for inkluderinger. Nedtrekket ble implementert i etatens budsjettramme, og årets avvik er knyttet til Krigen i Ukraina.
Sum	-4 700	-4 400	-300	
Nye tiltak				
Fagsystem for voksenopplæringen ved Nygård	50	50	0	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Sum	50	50	0	
Kutt				
Fagsystem for voksenopplæringen ved Nygård	-50	-50	0	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Generell reduksjon i rammen - Etat for inkludering	-300	-600	300	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Generell reduksjon i rammen - Tolketjenesten	-2 340	0	-	Som følge av økt oppdragsmengde knyttet til krigen i 2 340 Ukraina er ikke nedtrekket realisert.
Generell reduksjon i rammen - Etat for inkludering	-2 720	-5 441	2 720	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Sum	-5 410	-6 091	680	
Sum tiltak	-10 060	-10 441	380	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Etat for inkludering - økte kostnader krigen i Ukraina (T2 2022)	25 000	25 000	0	Innarbeidet i budsjettramme for 2022. Krigen i Ukraina førte til merkostnader utover justert budsjettramme på kr. 19 mill. for Etat for inkludering.
Sum	25 000	25 000	0	
Sum tiltak	25 000	25 000	0	

Utvikling og utfordringer

Illustrasjon bruk i arbeide med bosetning av Ukrainere.

Ukrainiakrisen har ført til vesentlig økt arbeid. Året var preget av både store endringer i måten driften var lagt opp, en en vesentlig oppbemanning. Det har vært særlig vanskelig å finne nok russisk og ukrainsk tallende tolker. Boliger i tilstrekkelig antall til de nyankomne var også en utfordring.

Nye måter å arbeidet på ble utviklet, bla med et eget ressurscenter for flyktninger i samarbeid med Kulturetaten.

Også i 2023 ventes 1000 flyktninger. Totalt betyr dette at det blir mer aktivitet årene introduksjonsprogram varer, bla i tjenestene som jobber med kvalifisering og norsk opplæring.

Arbeidet med ombygging av gamle lærerskolen til Bergen inkluderingssenter har vært en vesentlig oppgave, Bygget åpner i 2024.

Bilder fra velkomstarrangement for ukrainske flyktninger i Grieghallen 20. april 2022. Foto Birgit Kårbø.

Det gamle Rådhus opplyst med med ukrainsk flagg. Foto Magnus Hoem Iversen.

Nøkkeltall aktivitet

Bosatte flyktninger

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Bosatte flyktninger	203	0	148	735
Familiegjenforente	53	0	41	43
Totalt bosettingstall (flyktninger + familiegjenforente)	256	0	183	778
Anmodning	205	0	165	1 000

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Andre nøkkeltall					
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	165	1 000	740	750	533
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	165	1 000	740	750	533

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne	73,4	69,8	84,7	-12,5	72,2	-2,4
Norskopplæring for voksne innvandrere	21,2	32,8	110,2	-69,4	40,8	-8,0
Tolketjeneste	42,2	41,7	50,2	-3,4	46,8	-5,1
Introduksjonsordningen	95,1	123,1	131,3	-8,7	122,7	0,4
Andre ytelser til livsopphold for flyktninger	6,6	6,5	29,1	-19,6	9,5	-3,0
Utgifter til asylmottak m.m.	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,4	0,4
Sum	238,4	273,9	405,5	-113,9	291,5	-17,7

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,1	1,0	6,8	-5,8	1,0	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	232,2	270,3	396,0	-108,1	287,9	-17,5
90-Fellesposter - bykassen	6,1	2,5	2,6	0,1	2,7	-0,2
Sum	238,4	273,9	405,5	-113,9	291,5	-17,7

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for kultur mangfold og inkludering fikk et merforbruk innenfor tjenesteområdet på 17,5 mill i 2022.

I februar invaderte Russland Ukraina. Året ble preget av store endringer i driften med en ambisjon om å ta i mot 1000 flyktninger. Summen ble 778 - det høyeste tallet Bergen har tatt imot i ett år overhodet. Dette medførte også vesentlige endringer i ressursbruken på tjenesteområdet og

Årsmelding 2022

budsjettet ble justert opp kr. 8,5 mill. i tertialrapport I . I henhold til prognosen i tertialrapport II var det forventet et merforbruk på kr. 31 mill. og budsjetttrammen ble økt med kr. 25 mill. Prognosen i tertialrapport II undervurderte den økonomiske effekten av krigen i Ukraina og avdelingen endte opp med et merforbruk på kr. 17,5 mill.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	En raus og inkluderende by for mennesker som har behov for beskyttelse.	Bosetning av flyktninger i tråd med bystyrets vedtak.	91,0 %	100,0 %	718,0 %	Foreløpig tall viser at det er bosatt 718 flyktninger i 2022, hvorav 17 er enslige mindreårige.
	Likeverdige offentlige tjenester til innvandrerbefolkningen i Bergen.	Andel tolkeoppdrag gjennomført av kvalifiserte tolker.	69,00	90,0 %	76,0 %	76 % av oppdragene i 2022 er gjennomført av tolker med kvalifikasjonskategori A-E.
	Robust tilknytning til arbeidslivet og samfunnet for alle flyktninger og innvandrere i Bergen.	Andel deltakere som får tilbud om språk- eller arbeidspraksis.	41,00	95,0 %	22,0 %	Årsmål
		Andel som består språkprøve på nivå A2 skriftlig og B1 muntlig.	90,0 %	90,0 %	66,0 %	66 % av deltakerne som har tatt norskprøve muntlig i 2022 har fått B1 eller høyere.
		Antall i ordinært arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram.	49,0 %	50,0 %	54,0 %	54 % av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogram i perioden januar til november 2022 var i arbeid eller utdanning ved avslutningstidspunkt.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 12: Bystyret ber byrådet legge fram en sak om flerkulturell kompetanse og kommunikasjon i Bergen kommune, som for eksempel skal ta for seg utviklingen av sykehusimam i Helse Bergen og hva kommunen kan lære av denne og andre ordninger.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett				Årets budsjett			
Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Bergen Inkluderingscenter	BY 111-19	889,0	914,9	927,6	2021	2.kv. 2024	215,9	201,5	14,4
Sum							215,9	201,5	14,4

Statustekst investeringer

Bergen Inkluderingscenter

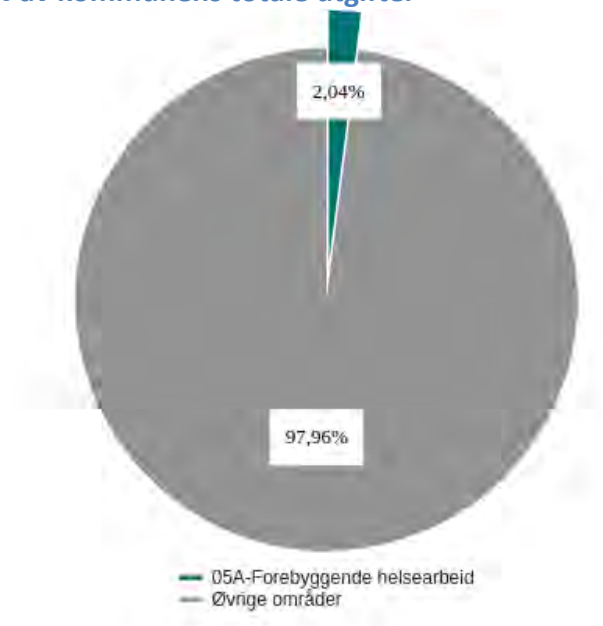
Det foretas ombygging og rehabilitering av den tidligere lære høyskolen på Landås. Planlagte nye brukere av bygget er Etat for inkludering, Introduksjonssenteret og undervisningsformål med voksenopplæring, samt Senter for migrasjonshelse. Det var høy aktivitet i prosjektet gjennom 2022 med pågående byggearbeider både innvendig og utvendig. Årsavviket skyldes i hovedsak noe forsinket ferdigstillelse og fakturering av tilleggs- og endringsarbeid.

Bilde fra byggeplass - Bergen Inkluderingscenter.
Foto: Elena Castillo

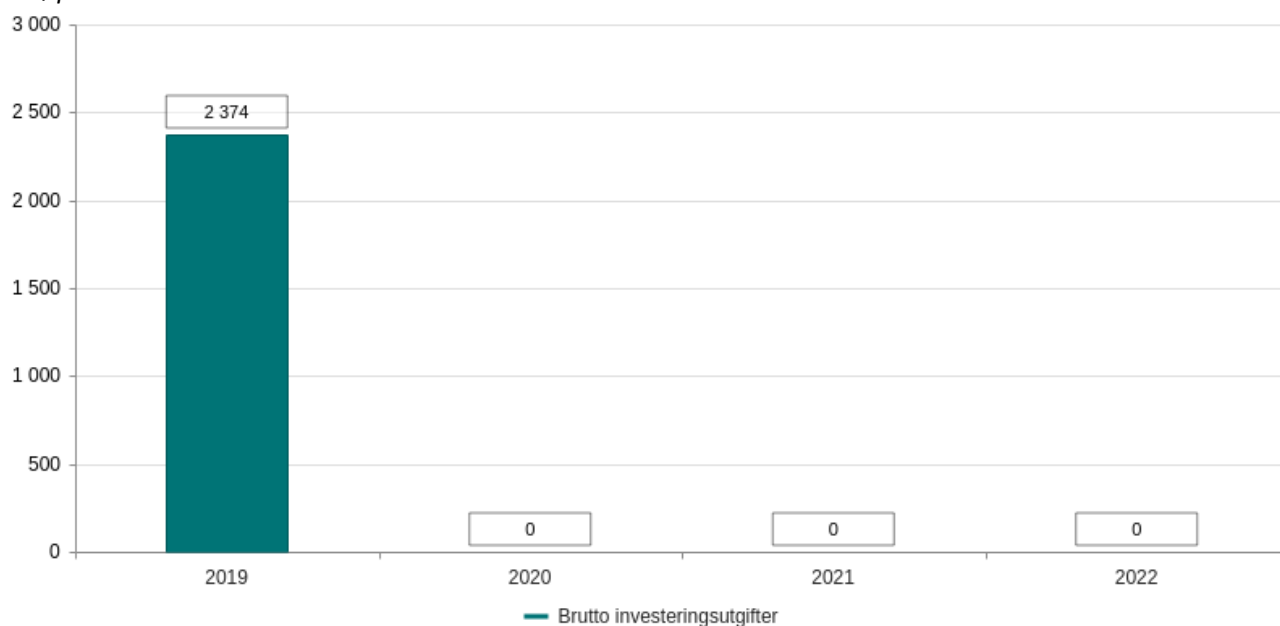
05A-Forebyggende helsearbeid

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Forebyggende helsearbeid handler om å fremme folks helse - både psykisk og fysisk - og å redusere risiko for sykdom og å bidra til god helse og livskvalitet i befolkningen. Tjenesteområdet inkluderer Barne- og familietjenesten (helsestasjon 0-5 år, svangerskapsomsorg, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, barne- og familiehjelpen og Ung Arena) og til dels Utekontakten samt folkehelsearbeid, frisklivssentral og samfunnsmedisinske oppgaver - inkludert smittevern, miljørettet helsevern, Senter for migrasjonshelse og kommuneoverlegegruppen.

Viktige begivenheter

- Etat for håndtering av covid-19 ble avviklet og en rekke oppgaver knyttet til Covid-19 ble tilbakeført til etat for helsetjenester.
- Søndag 10. april 2022 ble teststasjonen på Festplassen avviklet.
- Etat for helsetjenester ansatte en egen beredskapsrådgiver som skal ha særlig ansvar for arbeidet med operative beredskapsplaner som ligger under Byrådsavdeling for helse og omsorg sitt ansvarsområde. Det ble også opprettet et eget beredskapsteam for å styrke byrådsavdelingen i møte med fremtidige kriser.
- Bergen kommune startet opp arbeidet med en egen strategi for folkehelsearbeid. Strategien ferdigstilles i 2023 og skal bidra til å bedre folkehelsen og jevne ut sosiale forskjeller i helse.
- I tråd med folkehelseloven, startet Bergen kommune opp arbeidet med å lage en ny folkehelseoversikt i 2022. Folkehelseoversikten blir lagt frem i 2023.
- Frisklivssentralen markerte «Verdensdagen for psykisk helse» med ulike arrangement i alle bydelene i kommunen.
- Tidligere kommuneoverlege Finn Markussen mottok folkehelsepris fra Nasjonalforeningen for folkehelsen på Bergen kommune sin folkehelsekonferanse.

Tidligere kommuneoverlege Finn Markussen ble hedret med Nasjonalforeningen for folkehelsen sin folkehelsepris på Bergen kommune sin årlige folkehelsekonferanse

- Frisklivssentralen laget en aktivitetsvideo for seniorer. Videoen som også er tilgjengelig for alle innbyggere i Bergen, skal brukes aktivt i omsorgsboliger, på aktivitetssentret og ellers der eldre møtes.

Barne- og familietjenesten

- Et kart over tjenestene for barn og unge og samhandlingsforløp mellom kommunen og psykisk helsevern for barn og unge i Helse-Bergen ble utarbeidet i samarbeid med Helse-Fonna. Dette verktøyet består av syv samhandlingsforløp for de vanligste psykiske helseplagene hos barn og unge. Verktøyet er først og fremst laget for fagfolk for at de skal klare å gi barn og unge et sammenhengende hjelpetilbud. Forløpene fungerer som et kart over tjenestene og gir oversikt over de ulike tjenestene sine roller og ansvarsområder, [Barn og unges helseteneste - Helse Fonna \(helse-fonna.no\)](https://helse-fonna.no)
- Det ble etablert samhandlingsforum i de fire byområdene, der enhetsledere for Barnevernstjenesten, Barne- og familietjenesten, områdeleder for barnehage og skole, leder for pedagogisk psykologisk tjeneste, og leder fra BUP deltar. Hensikten med samhandlingsforumene er å ha en klar ansvarsfordeling, ha kjennskap til hverandres tjenester, legge til rette for godt samarbeid på tvers av tjenester, ha fokus på samhandling, legge føringer for samhandling på individnivå og finne løsninger sammen. Samhandlingsforumet skal også komme med innspill til revidering av samhandlingsforløpene i Barn og unges helsetjeneste
- Etat for barn og familie og Etat for barnehage inngikk en samarbeidsavtale om bedre koordinering og faglig samarbeid til det beste for barn og unge. Etatene har samarbeidet om et tverrfaglig ICDP-prosjekt fra 2020 til 2022. Målet var å samkjøre utvikling av trenere og veiledere, og etablere et kompetansemiljø for ulike aktører som jobber med ICDP i Bergen.
- Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR) som er et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået, gikk fra prosjekt til drift i 2022. Etat for barn og familie og Etat for spesialpedagogiske tjenester samarbeider om opplæring, veiledning og implementering av tilbudet.
- Bergen kommune ble vertskommune for "Familie for første gang", (Nurse family partnership-NFP). Åtte omkringliggende kommuner inngikk avtale om å være utprøvkommuner for programmet. Familie for første gang skal fremme mor og barns helse i svangerskap og etter fødsel og styrke familiens livssituasjon.
- Gjennom prosjektet «Digitalt oppsøkende barne- og ungdomsarbeid» ble det utviklet strategier og metodikk for oppsøkende sosialt arbeid på digitale plattformer som sosiale medier og kommunikasjons- og spillforum. Utekontakten hadde i 2022 nærmere 460 ungdommer i egen Discordkanal, hvor majoriteten er ungdomsskoleelever. Flere av disse har hjelpebehov og mottar i dag oppfølging som de ikke ville fått via ordinært feltarbeid eller andre hjelpetjenester. Det jobbes også systematisk med å synliggjøre og ufarliggjøre tjenester gjennom Utekontaktens tilstedeværelse i sosiale medier som Snapchat og Instagram.
- Prosjektet «Inkludering gjennom deltidsarbeid» som gir vanskeligstilt ungdom på videregående skole en mulighet til å skaffe seg arbeidserfaring, samt språkpraksis til enslige mindreårige flyktninger ble videreført i 2022. Ved hjelp av bystyres tilleggsbevilgning fikk 91 ungdommer delta i prosjektet i 2022 mot 73 i 2021. Flere av ungdommene har fått tilbud om ordinær deltidsjobb ved aktuelle arbeidsplasser etterpå.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Koronatiltak - forlengelse av tiltak i 2022	39 900	39 900	0	Koronatiltakene ble driftet i regi av Covid-19 etaten fram til 1.9. Deretter overto etat for helsetjenester det operative ansvaret for de tiltakene som ble videreført høsten 2022.
Samlokalisering	2 966	783	2 183	Tiltaket ble iverksatt og midlene har delvis medgått til formålet.
Nødvendig nedjustering av integreringsaktiviteten - teknisk endring mellom tjenesteområder	3 420	3 420	0	Teknisk justering som ikke medfører endringer i aktiviteten.
Sum	46 286	44 103	2 183	
Nye tiltak				
Permanent beredskapslager	2 000	2 000	0	Fullt ut iverksatt i 2022.
Skolepsykologer / to stillinger	1 600	1 600	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har medgått til formålet.
Sum	3 600	3 600	0	
Kutt				
Frisklivs og mestringssenteret: Avvikle sosionomstillinger	-1 500	-1 500	0	Stillingene er avviklet, og de ansatte er omstilt til andre funksjoner/tjenester.
Reduksjon i antall stillinger i Barne- og familiehjelpen	-4 000	-4 000	0	Nedjustering ble innarbeidet i budsjettet og realisert.
Sum	-5 500	-5 500	0	
Sum tiltak	44 386	42 203	2 183	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Korona - merutgifter (T1-2022)	67 607	67 607	0	Dette gjelder merutgifter til koronatiltak i de ordinære tjenestene.
Samlokalisering - Satellitter av helsestasjon	3 110	3 110	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene har medgått til formålet.
Merkostnader knyttet til satellitter med helsestasjoner utenfor Familiens hus	1 950	1 950	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene har medgått til formålet.
Samlokalisering - Oppjustering til aktivtetsnivå	718	718	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene har medgått til formålet.
Mottak av flyktninger fra Ukraina (T1-2022)	27 341	23 504	3 837	Budsjettmidlene tildelt i tertialrapport 1 i 2022 var et usikkert estimat på kommunens utgifter til forebyggende helsetiltak ved mottak av flyktninger fra Ukraina. Dette gjaldt utgifter til oppbemanning ved Senter for migrasjonshelse (SEMI) og ekstrautgifter for Smittevernkontoret. De tildelte midlene viste seg å være tilstrekkelig for det volumet av flyktninger som kom i 2022.
Økte helseberedskap	800	800	0	Tiltaket er startet opp.
Sum	101 526	97 689	3 837	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Meningokokkvaksine	457	457	0	Tiltaket ble iverksatt og midlene har medgått til formålet.
Sum	457	457	0	
Nye engangstiltak				
Koronautgifter (T1-2022)	1 924	1 924	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har medgått til formålet.
Bonusbarn Laksevåg	20	20	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har medgått til formålet.
Sum	1 944	1 944	0	
Kutt				
Gjenoppretting av midler til vakante stillinger i Barne- og familiehjelpen	4 000	4 000	0	Tiltaket ble iverksatt, og midlene har medgått til formålet.
Sum	4 000	4 000	0	
Sum tiltak	107 927	104 090	3 837	

Utvikling og utfordringer

Folkehelsen og folkehelsearbeidet påvirkes av befolkningssammensetning og den generelle samfunnsutviklingen. Noen endringer er langsomme og til dels forutsigbare som klimaendringene og endringer i demografien. Andre forhold er vanskeligere å forutse eller si noe konkret om varighet og omfang av, som covid-19 pandemien og krigen i Ukraina.

Forventet levealder stiger, og vi blir stadig flere eldre. Dette er et resultat av en vellykket folkehelsepolitikk og i tråd med det nasjonale folkehelsemålet om at Norge skal være blant de landene i verden med høyest levealder i befolkningen. Samtidig synker fødselstallene og antall mennesker i yrkesaktiv alder og de sosiale ulikhetene i helse øker. Dette er en utvikling som setter velferdsstatens bærekraft på prøve. Fremtidens folkehelsearbeid handler i stor grad om viktigheten av en samfunnsutvikling som prioriterer befolkningens helse og livskvalitet gjennom forebyggende og helsefremmende innsats som også jevner ut sosiale forskjeller i helse. Samtidig må vi fortsette å jobbe for en aldersvennlig byutvikling som bidrar til at flere eldre kan være aktive og selvstendige slik at man kan bo trygt hjemme med god helse og livskvalitet så lenge som mulig.

Håndtering av covid-19 pandemien - overgang til en normal hverdag

For å avlaste eksisterende etater i Byrådsavdeling for helse og omsorg vedtok byrådet i 2021 å opprette Etat for håndtering av covid-19. Staten har hatt ansvar for utvalgte koronarelaterte oppgaver i Bergen kommune som drift av teststasjoner, smittesporing, koronatelefonen, vaksiner og beredskapslageret. Staten var midlertidig og skulle være operativ så lenge det var behov for det.

I 2022 gikk vi inn i en tilnærmet normalsituasjon for innbyggerne i Bergen. I tråd med nasjonale anbefalinger kunne kommunen gradvis redusere strenge smittevernstiltak i takt med økende kontroll over smittesituasjonen og høy immunitet i befolkningen som følge av god vaksinasjonsdekning og gjennomgått smitte. Ulike tjenester i Etat for håndtering av covid-19 ble avviklet i 2022. Det som nok har vært mest synlig for innbyggerne i Bergen er nedrigging av teststasjonen på Festplassen som ble avviklet i april. Bilde: Nedrigging av Testplassen.

Testplassen blir til Festplassen. Byråd for helse og omsorg Beate Husa og tidligere byrådsleder Roger Valhammer takker ansatte på testplassen for innsatsen gjennom pandemien. Foto: Endre Hovland

Etat for helsetjenester styrker helseberedskapen med nytt beredskapsteam. *BEREDSKAPSTEAMET:* Fra venstre: Julie Taule Nordli (bemanning), Ole Lundegård (beredskapslager), Aina Netland Nilsen (bemanning) og Hossein Tehrani (vaksinering) er på plass for å styrke helseberedskapen.. Foto: Endre Hovland

Etat for håndtering av covid-19 ble avviklet i august 2022 og ansvaret for covid-19 håndteringen ble overført til Etat for helsetjenester. Helserelaterte hendelser utgjør den største risikoen i samfunnet ifølge Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. For å styrke kommunens helseberedskap har Etat for helsetjenester derfor gjennomført flere varige tiltak som hver for seg og sammen bidrar til at Bergen kommune står godt rustet i møte med fremtidige helsekriser.

Ukraina og flyktningsituasjonen

Flyktningsituasjonen som følge av krigen i Ukraina har påvirket folkehelsearbeidet og de kommunale helse- og omsorgstjenestene i Bergen i 2022. Hovedansvaret for håndteringen av flyktningsituasjonen er lagt til Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering, men det har også vært behov for aktiv involvering fra Byrådsavdeling for helse og omsorg da en massiv økning i antall flyktninger til Bergen kommune også har innvirkning på kommunens helse- og omsorgstjenester. Flyktningene som kommer fra Ukraina er en sammensatt gruppe. Blant flyktningene er det mange eldre, kvinner og barn samt personer med omfattende behov for helse- og omsorgstjenester. Asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente har samme rett til helsetjenester som den øvrige befolkningen i Norge. I Byrådsavdeling for helse og omsorg er det Etat for helsetjenester med Helsevernenheten herunder Smittevernkontoret og Senter for migrasjonshelse (SEMI) som særlig har vært viktige aktører i arbeidet med å ta imot nyankomne flyktninger fra Ukraina og sikret tidlige helseundersøkelser som tuberkulosekontroll, vaksinasjon, veiledning, koordinering inn mot andre helsetjenester, henvisning til spesialisthelsetjenesten og annen helsehjelp allerede ved ankomstsenteret på Flesland og på venteinnkvarteringen på Scandic Kokstad. Senter for migrasjonshelse har i løpet av året bemannet opp i takt med etablering av nye akuttinnkvarteringer for nyankomne flyktninger for å kunne bistå med nødvendig helsehjelp på alle mottaksstedene.

For å sikre at alle flyktninger fra Ukraina fikk gjennomført lovpålagt tuberkulosekontroll innen tidsfristen, ble det etablert en midlertidig avdeling fra Smittevernkontoret på Flesland samlokalisert med politiets mottak. Smittevernkontor avdeling Flesland bemannes av to faste ansatte i tillegg til 11 midlertidig ansatte. I 2022 ble det gjennomført over 3000 tuberkulosekontroller av ukrainske flyktninger. For mange flyktninger er smittevernkontoret det første møte de har med kommunens helsetjeneste. Å møte flyktningene på Flesland har vist seg å være viktig for å avdekke akutte tilfeller som krever videre oppfølging fra lege eller spesialisthelsetjenesten.

SEMI og Smittevernkontoret yter helsehjelp til flyktninger fra Ukraina. – Arbeidet er viktig og givende, sier Margrethe Pettersen, avdelingsleder for Smittevernkontoret, Jamileh Ghadir, overlege i Helsevernenheten, Tonje Walle, helsesykepleier på Smittevernkontoret og Egil Kaberuka-Nielsen, avdelingsleder for SEMI. Bilde: Nina Johnsen

Folkehelsestrategi

I 2022 vedtok byrådet oppstart av rullering av Bergen kommunes folkehelseplan Aktiv by-friske bergensere. Siden Kommunens folkehelsearbeid skjer innenfor alle sektorer i kommunen ble det besluttet å oppdatere folkehelseplanen til en strategi. Formålet med folkehelsestrategien, er å vise vei og retning innenfor viktige innsatsområder som kommunen kan påvirke med mål om god livskvalitet og likeverdig helse for hele befolkningen. Strategien skal sammen med folkehelseoversikten og Kommuneplanens samfunnsdel legge føringer for-, og følges opp gjennom ytterligere konkretisering av tiltak i kommunens temaplaner og handlingsplaner på tvers av sektorer og innenfor ulike målgrupper og satsingsområder.

Helsefremmende miljø på sosiale medier

Bergen kommune har ledet et innovasjonsprosjekt om ungdom og sosiale medier, som del av det nasjonale programmet for folkehelsearbeid i kommunene. Målet har vært å øke kunnskapen om det livet ungdom lever på sosiale medier og sammenheng med psykiske helse og trivsel.

Tiltaket som er utviklet i prosjektet er et undervisningsopplegg for ungdom i videregående skole for å øke bevissthet rundt egen og andres aktivitet på sosiale medier. Prosjektet har utarbeidet egen nettside; [Ung på sosiale medier](#) hvor ressurser og undervisningsopplegg vil være nasjonalt tilgjengelig. Samarbeidspartnere i prosjektet har, i tillegg til tre ulike byrådsavdelinger vært Folkehelseinstituttet, Høgskulen på Vestland og Vestland fylkeskommune.

Prosjektet er brukerstyrt med svært aktiv deltakelse fra elever og lærere ved to videregående skoler i Bergen samt syv ungdommer rekruttert fra Bergen kommune sitt ungdomsråd i 2019. Ungdommene har deltatt i alle prosesser i prosjektet med sin brukerkunnskap. De har deltatt i utvikling av tiltaket og fulgt prosessen tett sammen med forskerne. Prosjektet har gitt grunnlag for flere vitenskapelige artikler og rapporter, deriblant rapporten "[Hele verden er et tastetrykk unna](#)" (FHI 2022).

Folkehelseinstituttet ble i 2021 tildelt midler fra Forskningsrådet til å videreutvikle prosjektet, blant annet med bruk av data fra spørreundersøkelser og evaluering av tiltakene. I samarbeid med Rådet for psykisk helse, har prosjektet også mottatt midler fra Stiftelsen DAM til ansettelse av en forsker som skal ta i bruk data fra prosjektet. Hensikten er å undersøke nærmere sammenheng mellom aktivitet på sosiale medier og unges psykiske helse og trivsel. Forskningssamarbeidet mellom Folkehelseinstituttet, Vestland fylkeskommune og Bergen kommune fortsetter dermed frem til 2025.

Sammen for de minste

Oppvekstreformen (2022) krever at tjenester rundt barn og unge arbeider tettere sammen og med barnet i sentrum. Når tjenestene klarer å samhandle vil det påvirke barns oppvekstmiljø, trivsel og helse. Folkehelseprosjektet «Sammen for de minste» har intervjuet ansatte og styrere i barnehager, helsesykepleiere, PPT rådgivere og ansatte i ergo-fysioterapitjenesten i Bergen for å undersøke hvordan barnesyn, barns rettigheter og kunnskap om de minste barnas psykiske helse er hos de som arbeider rundt de minste barna. Det er også gjennomført intervju med foreldre om hvilke forventninger de har til kommunens grunntjenester.

Forskere ved senter for barnehageforskning BARNkunne ved Høgskulen på Vestlandet, er nå i gang med å analysere intervjuene. Hensikten er å få mer kunnskap om hvordan kommunale tjenester rundt de minste barna bedre kan arbeide sammen, for å styrke barns psykiske helse og trivsel. Målet er å utvikle en felles opplæringsmodul for ansatte som arbeider rundt de minste barna slik at alle barn i Bergen skal få det bedre i barnehagen og få rett hjelp til rett tid når det er behov for det. Datamaterialet vil være et viktig kunnskapsgrunnlag inn mot oppvekstreformen og kommunens planer for oppvekstfeltet.

Bergen kommune leder og eier dette folkehelseprosjektet. Samarbeidspartnere i prosjektet er i tillegg til tre byrådsavdelinger, Folkehelseinstituttet, Høgskulen på Vestlandet, Vestland fylkeskommune.

Seksjon for kommuneoverleger

Kommuneoverlegen har ansvar for helsefaglig rådgivning med vekt på folkehelse, forebyggende helsearbeid, organisering av helsetjenestene, helseovervåkning, smittevern, miljørettet helsevern og helsemessig beredskap. Seksjonen ledes av kommuneoverlege Trond Egil Hansen og består av kommuneoverlegen, smittevernoverlegen og flere assisterende kommuneoverleger. Seksjonen gir råd til både politisk og administrativ ledelse på ulike nivå i Bergen kommune, og til flere byrådsavdelinger. Seksjonen gir også råd til tjenestene og til befolkningen. Seksjonen er også involvert i helsefellesskapet med spesialisthelsetjenesten.

Smittevernkontoret

Smittevernkontoret har i samarbeid med smittevernoverlegen et byomfattende ansvar for overvåking, forebygging og oppfølging av epidemiske, alvorlige sykdommer samt beredskap ved epidemier. Smittevernkontoret er organisert under Helsevernenheten i Etat for helsetjenester og har syv faste årsverk. Teamet består av fire helsesykepleiere og tre helsesekretærer som ledes faglig av smittevernoverlegen.

I 2022 har driften ved Smittevernkontoret vært preget av flyktningstrømmen fra Ukraina. For å sikre at alle flyktninger fikk gjennomført lovpålagt tuberkulosekontroll innen tidsfristen, ble det etablert et midlertidig kontor på Flesland samlokalisert med politiets mottak. Smittevernkontor avdeling Flesland bemannes av to faste ansatte i tillegg til 11 midlertidig ansatte. I 2022 ble det gjennomført over 3000 tuberkulosekontroller av ukrainske flyktninger i tillegg til 885 ordinære tuberkulosekontroller.

Tuberkulosekontroll og smittesporing

Basert på positive funn ved blodprøve og/eller røntgen ble 130 flyktninger henvist til Haukeland sykehus for videre undersøkelser og behandling. 48 personer ble behandlet for latent tuberkulose og åtte personer fikk behandling for aktiv sykdom.

Smitteoppsporing er lovpålagt og skal gjøres ved alle tilfeller av aktiv lungetuberkulose. Hensikten med smitteoppsporing er å finne nysmittede i den sykes nærmiljø, samt å finne en eventuell smittekilde. Kommunen har det lovmessige ansvaret for å gjennomføre og rapportere til Folkehelseinstituttet ved smittesporing på tuberkulose.

I 2022 ble 29 personer undersøkt etter mulig eksponert tuberkulosesmitte.

Vaksinering og vaksineforsyning

I 2022 har Smittevernkontoret satt totalt 254 vaksiner mot Covid-19.

Smittevernkontoret har et eget tilbud for personer med sprøyteskrek. Et vaksinetilbud for mennesker med sprøytefobi startet i 2021 og er videreført i 2022. Tilbudet er åpent for personer som av ulike grunner vegrer seg i forbindelse med å sette en vaccine. Det gjennomføres samtaler i forkant av vaksineringen for å kartlegge hvilke utfordringer og det settes av god tid til å berolige pasienten før vaksinering. Smittevernkontoret bistår også med vaksinering av papirløse flyktninger som oppholder seg i Norge uten lovlig tillatelse. Dette er en pasientgruppe med begrenset tilgang til helsetjenester, og er en svært sårbar gruppe i samfunnet.

Smittevernkontoret utfører vaksinering av ansatte i helse- og omsorgstjenester. I 2022 ble det satt 202 vaksiner mot Hepatitt B blant helsepersonell i hjemmesykepleien i Bergen kommune. Dette inkluderer vaksiner satt i forbindelse med oppfølging av stikkskader etter bruk av kanyler eller annen blodeksponering hvor det er risiko for overføring av HIV, hepatitt B og C. Stikkskader må følges godt opp for å forebygge sykdom. I 2022 ble totalt 50 stikkskader fulgt opp og ivaretatt ved Smittevernkontoret.

Smittevernkontoret koordinerer vaksineforsyning i nasjonale vaksinasjonsprogrammer, som meningokokkvaksiner til elever i videregående skole og sesonginfluensavaksiner. Det ble bestilt, pakket og distribuert 48561 vaksiner i 2022.

Miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern omfatter alt i vårt miljø som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Avdeling for miljørettet helsevern fører regelmessige tilsyn med blant annet skoler, barnehager, kjøletårn, svømmebasseng, hospits, tatoveringsstudio og solarier i Bergen kommune. Avdelingen utfører også oppgaver innen miljørettet helsevern for fem omegnskommuner.

Barns fysiske miljø i skoler og barnehager har høy prioritet. I 2022 ble det gjennomført 105 tilsyn med skoler og barnehager i Bergen kommune. I tillegg behandlet avdelingen åtte klager fra foresatte, vurderte planer for nye skoler og barnehager, og fattet vedtak om 16 helseverngodkjenninger.

Avdelingen gir råd og behandler klager på blant annet støy og forurensning, forsøpling, skadedyr, radon, asbest, inneklime og legionella. I 2022 behandlet avdelingen 84 saker knyttet til forsøpling og forurensning og 42 klager på støy. Saker blir fulgt opp av miljørettet helsevern til de er løst, og det er ryddet opp i forholdet. Noen saker løses ved dialog med eier, noen ved vedtak om opprydding og noen går videre til tvangsmulkt og tvangsrydding.

Det er gitt helsevernuttalelser til 65 reguleringsplaner og utstedt 172 skiphygienesertifikater som er påkrevd for skip som går internasjonalt. 128 av sertifikatene ble utstedt etter stedlig tilsyn.

Avdeling for miljørette helsevern har i 2022 behandlet 16 klager knyttet til skadedyr samt to klager på dyrehold. Det ble ført tilsyn med 22 svømmebasseng/boblebad/flytetanker. I all hovedsak blir disse

drevet på en god måte etter veiledning fra miljørette helsevern. Flytetanker er relativt nye virksomheter og forskrift og veileder er ikke helt dekkende. Miljørettet helsevern har jobbet sammen med kommuneoverlegen for å finne en forholdsmessig prøvetakingsfrekvens som virksomhetene må forholde seg til. Det ble fattet vedtak om retting etter alle tilsyn med flytetanker i 2022. Det ble også ført tilsyn med 16 piercing- og tatoveringsvirksomheter. De fleste sakene blir løst med veiledning og uten behov for å fatte vedtak, bortsett fra ved nye virksomheter hvor det blir fattet vedtak om godkjenning.

Overvåking av luftkvalitet er en viktig del av avdelingens arbeid, som også drifter fem målestasjoner for luftforurensning og 50 passive NO₂-målere. I tillegg drifter avdelingen 10 mikrosensorer for luftkvalitet som er en forlengelse av forskningsprosjektet [IFlink](#). Avdeling for miljørettet helsevern deltar også i forskningsprosjektet, *Innovative sensor networks and citizen empowerment for urban sustainable mobility and clean air* (Urbanity), i regi av Norsk institutt for luftforskning, der Kristiansand, Oslo og Bergen kommune deltar.

Frisklivssentralen

Gruppe med mennesker. Fra venstre: Randi Ilvær (foran), Magnhild Solvoll, Finn Markussen (bak) Ann-Kristine Rolland, Elisabeth Samset (bak), Karoline Heggøy (foran).Bilde: Frisklivssentralen

Frisklivs- og mestringssenteret byttet navn til Frisklivssentralen i 2022. Frisklivssentralen er et tverrfaglig kompetansesenter i helsefremmende og forebyggende arbeid, med målsetning om å fremme livskvalitet, deltakelse, helse og mestring til deg som bor i Bergen kommune. Frisklivssentralen er en lavterskeltjeneste, noe som betyr at det ikke er nødvendig med henvisning fra lege. Kommunens innbyggere i ulike aldre og livssituasjoner kan selv ta kontakt, og få hjelp til å mestre helseutfordringer og egen hverdag.

På Frisklivssentralen møter innbyggerne ulike profesjoner som kreftsykepleiere, fysioterapeut, ergoterapeut, ernæringsfysiolog, lege, geriatrisk sykepleier, helsesykepleier og pedagoger. To av de ansatte er tegnspråklige. Felles for alle ansatte er at de jobber ut fra en helhetlig tilnærming med mål om å gi deltakerne verktøy for å håndtere både nåværende men også fremtidige utfordringer på ulike arenaer i hverdagen.

Alle eldre over 75 år får tilbud om et forebyggende hjemmebesøk fra Frisklivssentralen. Dersom man er over 80 år og ikke mottar tjenester fra kommunens pleie- og omsorgstjenester, får man tilbud om hjemmebesøk fra kommunen. Er man over 75 år, er man velkommen til selv å ta kontakt dersom man ønsker et besøk. Hensikten med ordningen er å bistå med råd og veiledning om hva man selv kan gjøre for å bevare helsen og forebygge sykdom og skader. Målet er å bidra til at eldre skal kunne bo trygt hjemme så lenge som mulig.

Psykisk helse for ungdom, voksne og eldre er viktige innsatsområder i det forebyggende og helsefremmende arbeidet. I 2022 har det vært stor pågang for å få plass på følgende kurs:

- Kurs i mestring av belastning
- Mestringskurset tankevirus
- Søvnkurs
- Kurs i hverdagsglede
- Slutte med røyk eller snus

[Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft](#) skal bidra til at personer som rammes av kreft, og deres pårørende, opplever overgangen fra sykehusbehandling til oppfølging av fastlege og kommunale helse- og omsorgstjenester, på en trygg og forutsigbar måte. I 2022 har Kreftkoordinatorerne på Frisklivssentralen hatt ansvaret for å planlegge og å implementere dette tilbudet som har oppstart i begynnelsen av februar 2023.

Frisklivssentralen har i 2022 utviklet et eget tilbud til nyankomne flyktninger fra Ukraina som er bosatt i kommunen. Tilbudet består av ulike trim, kultur og sosiale aktiviteter.

Senter for migrasjonshelse

Senter for Migrasjonshelse (SEMI) er et kompetansesenter som tilbyr helsetjenester til asylsøkere, flyktninger og deres familier. SEMI består av et tverrfaglig team med helsesykepleiere, leger, psykologer, og andre fagpersoner, og har som mål å identifisere behandlingsbehov tidlig, tilby forebyggende behandling og samarbeide med andre kommunale tjenester for å sikre best mulig helse for målgruppen.

SEMI har hatt en betydelig økning i antall flyktninger med behov for helsehjelp, noe som har krevd ekstra bemanning i 2022. Majoriteten av målgruppen var kvinner og barn, med en mindre andel menn. Anslagsvis har det kommet omtrent 3500-4000 flyktninger til Bergen i 2022. De fleste av disse har reist videre til andre kommuner. Bergen kommune hadde i 2022 en målsetting om å bosette 1000 flyktninger. Det endelige antallet bosettinger ble 683, inkludert flyktninger fra Ukraina men også andre

land som Russland, Kina, India, Sri-Lanka, Tyrkia, Iran, Pakistan, Afghanistan, Syria, Palestina, Jemen, Eritrea, Etiopia, Sudan, Kongo og Colombia.

Da krigen brøt ut i Ukraina og flyktningene ankom Norge, opprettet Politiet og Utlendingsdirektoratet et eget ankomstsenter for Ukrainske flyktninger på Flesland og en venteinnkvartering på Scandic Kokstad. I løpet av året har det også blitt opprettet flere akuttinnkvarteringer i kommunen. Senter for migrasjonshelse har vært tilstede på alle mottaksstedene. Helsesykepleiere og sykepleiere har jobbet med helsekartlegging av flyktningene på mottakene. De har til sammen hatt 10150 pasientkontakter, som omfatter konsultasjoner, rekvisisjoner, henvisninger, laboratoriearbeid, signering av prøvesvar og andre relaterte oppgaver.

Mange flyktninger har hatt behov for medisinsk bistand samt informasjon om det norske helsevesenet. I starten var det leger tilstede på mottakene, men etter hvert etablerte senter for migrasjonshelse et eget legekontor i Bredalsmarken hvor seks leger har bistått. Totalt har legene gjennomført 7131 pasientkonsultasjoner.

Tilskuddssøknader

Pasientgruppen til SEMI består også av flyktninger bosatt i Bergen før 2022. Denne gruppen legger grunnlaget for søknader om statlige tilskudd for flyktninger med ulike omfattende behov. Tilskuddsordningen skal dekke ekstraordinære kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger med alvorlig nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, samt personer med alvorlige adferds- og/eller rusproblemer. I 2022 søkte SEMI om ca. 31 mill. en økning på 3 mill. i forhold til året før, og fikk innvilget omtrent 34 mill. Differansen skyldes at midler som ble søkt om i 2021 ikke ble innvilget før i 2022.

Prosjekter

Siden 2021 har SEMI arbeidet med Problem Management Plus (PM+) metoden for å fremme selvhjelp og økt mestring blant flyktninger. Metoden, utviklet av WHO, har som mål å forhindre negativ psykisk helse og håndtere psykososiale utfordringer. Det tilbys til flyktninger med behov og interesse for økt kunnskap om psykisk helse. Bergen er den første norske kommunen som tester PM+ med mål om å gjøre evidensbasert kunnskap tilgjengelig for andre. SEMI bidro til implementering av metoden i Fredrikstad kommune i 2022.

PREP IP prosjektet skal styrke helsepersonells kompetanse for å bedre håndtere flyktningers unike helsebehov. Målet er forbedret helse, inkludering og samhold for flyktninger i samfunnet. I 2022 har SEMI bidratt til utviklingen av en modell for kompetansedomener innen migrasjonshelse, krevd for helsepersonell. SEMI har også arrangert et nasjonalt digitalt «Multiplier Event» for helsepersonell, ansatte og studenter i utdanningsinstitusjoner. SEMI har videre jobbet med å utvikle en læreplan og fag for helsepersonell som vil bli undervist våren 2023.

Livsmestring i et nytt land: SEMI har samarbeidet med etat for inkludering og IMDi for å utvikle læringsmateriell for obligatoriske "Livsmestring i et nytt land", et fag for flyktninger i introduksjonsprogrammet. Opplæringen har blitt gjennomført ved Bergen læringssenter, og på forespørsel fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet er det også blitt utviklet et digitalt læringsmateriell.

Barne- og familietjenesten

Barnevernsreformen, også omtalt som Oppvekstreformen, trådte i kraft 1. januar 2022. Reformen gir kommunene mer ansvar på barnevernsområdet faglig og økonomisk, som fullt økonomisk ansvar for statlige barnevernstiltak og ordinære fosterhjem, og et helhetlig ansvar for å følge opp og veilede

fosterhjem. Reformen omtales samtidig som en oppvekstreform da den har som mål å øke aktivitetsnivået for forebyggende tiltak. Slik tenker en vri innsatsen fra det konvensjonelle barnevernet, redusere bruk av tiltaksplasser/institusjonsplasser, til tidlig innsats i hele barn/unges tjenestetilbud. Dette vil utfordre sektortenkning. For å lykkes må kommunal forebyggende innsats som helsestasjonstilbudene, lavterskeltilbud innen psykisk helse, oppsøkende tjeneste, kultur og fritid, samt skole og barnehage virke sammen.

Barne- og familietjenesten har en viktig rolle for å bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Tjenesten består av helsestasjon, skolehelsetjeneste, Barne- og familiehjelpen og Ung Arena, sammen med Utekontakten. Tjenesten er en sentral aktør i kommunens folkehelsearbeid gjennom tiltak for alle, tidlig innsats for utsatte grupper og samordnet hjelp og innsats for de som trenger det. Det mest virksomme for å forebygge mange av problemstillingene gjennom oppveksten er godt, tidlig og lett tilgjengelige tverrfaglige hjelpetilbud og tverrsektorielt samarbeid. Barn og unge i sårbare situasjoner trenger ofte hjelp fra flere tjenester samtidig og tjenestene må og skal ta ansvar for helheten slik at barn og unge får den hjelpen de trenger. Tjenester for barn og unge opplever økt tilstrømming etter pandemien.

Byrådet ønsker at forebygging skal legges til grunn for helsearbeidet i Bergen og at barn og unges psykiske helse skal være særlig prioritert. Dette er i tråd med nasjonale føringer som Oppvekstreformen, som krever at tidlig innsats skal skje på tvers av sektorer og tjenester.

Byrådet har mål om å samlokalisere helse- og barneverntjenester til barn og familier. Dette arbeidet er i tråd med faglige intensjoner fra planen "Bergens Barn-byens fremtid - Plan for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, psykisk helsearbeid for barn og unge og barnevernet i Bergen 2016-2025" og følger lokale og nasjonale faglige anbefalinger. Tjenestene som skal samlokaliseres er deler av Barne- og familietjenesten, barneverntjenesten og ergo- og fysioterapitjenesten for barn og unge. Familiens hus er nå etablert i tre av fire byområder.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall årsverk av psykologer i Etat for barn og familie (stab og tjenester)	29	30	32	32
Antall som får psykisk helsehjelp fra psykologer i BF-tjenesten (ikke barnevern og utekontakt)	1 625	1 191	0	1 593
Antall årsverk ved helsestasjon 0-5 år (uten ledelse)	96	106	108	106
Antall årsverk i skolehelsetjenesten (uten ledelse)	73	73	86	81
Antall årsverk i skolehelsetjenesten på videregående skole (uten ledelse)	22	20	21	20
Antall personer som får lavterskel psykisk helsehjelp fra Barne- og familietjenesten	2 875	1 825	3 183	2 683
Antall skoler som har hatt tilsyn siste 12 måneder	25	8	17	17
Antall barnehager som har hatt tilsyn de siste 12 måneder	50	23	35	34
Andel skoler som er risikovurdert i forhold til totalt antall skoler	48,3 %	55,0 %	70,0 %	86,5 %
Andel barnehager som er risikovurdert i forhold til totalt antall barnehager	71,5 %	79,4 %	92,8 %	96,5 %
Frisklivs- og mestringssenteret - antall treningstimer de siste 12 måneder	0	750	1 270	750
Frisklivs- og mestringssenteret - antall kurstimer de siste 12 måneder	0	190	250	190
Frisklivs- og mestringssenteret - antall individuelle oppfølginger de siste 12 måneder	0	1 440	1 200	1 440

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *)	3 378	3 637	3 006	3 980	3 407
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) *)	1 252	517	1 019	575	794
Dekningsgrad					
Hjemmebesøk nyfødte Andel barn (prosent)	88,8 %	86,6 %	80,7 %	79,0 %	78,0 %
Undersøkt grunnskole 1. trinn Andel barn (prosent)	94,9 %	93,4 %	96,2 %	103,4 %	78,3 %
Undersøkt ved 2-års alder Andel barn (prosent)	94,2 %	96,8 %	94,4 %	115,4 %	99,3 %
Undersøkt ved 4-års alder Andel barn (prosent)	93,8 %	98,1 %	95,8 %	111,8 %	97,4 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	82,2	92,7	96,5	65,4	81,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	6,9	6,6	8,8	4,2	5,4
Kvalitet					
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	48,3	67,8	39,2	44,7	45,3
Grunnlagsdata (Nivå 3)					
Jordmor avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-5 år (årsverk)	16,0	20,9	9,2	17,6	16,1

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Helsestasjon	112,3	125,3	189,4	-51,9	137,5	-12,1
Skolehelsetjeneste	86,9	93,8	107,1	-7,9	99,2	-5,4
Helsestasjon for ungdom	5,4	5,5	5,5	-0,8	4,7	0,8
Smittevern	295,5	100,2	156,3	-60,7	95,6	4,6
Miljørettet helsevern	5,7	5,2	12,2	-6,7	5,5	-0,3
Forebyggende arbeid helse og sosial	47,5	67,0	90,5	-31,4	59,1	7,9
Sum	553,3	397,1	561,0	-159,4	401,6	-4,5

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	0,0	0,0	13,6	-13,6	0,0	0,0
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-0,6	0,2	5,7	-5,6	0,1	0,1
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	335,7	156,1	229,0	-77,8	151,2	4,9
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	201,2	220,8	299,7	-61,9	237,9	-17,1
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,0	-0,6	0,0	-0,6	-0,6	0,0
90-Fellesposter - bykassen	16,9	20,6	13,0	0,0	13,0	7,6
Sum	553,3	397,1	561,0	-159,4	401,6	-4,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for helse og omsorg melder om et mindreforbruk på tjenesteområdet. Den store reduksjonen i nettoresultat fra 2021 er knyttet til at covid-tiltakene er mindre omfattende.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 17,1 mill. innenfor tjenesteområde *05A Forebyggende helsearbeid*.

Merforbruket knyttes til kostnader i forbindelse med Familiens hus og midlertidige lokaler i byområdene. Flere enheter har måtte flytte til andre lokaler i påvente av Familiens hus er på plass, noen uten husleiebudsjetten da disse flyttet fra kommunale til private bygg. Det er også et merforbruk på lønn på grunn av økt etterspørsel etter tjenestene.

Tjenestetilbud til ukrainske flyktninger utgjør samlet for etaten 3,2 mill.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål	
En rettferdig og inkluderende by	Drive godt forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge	Andel barn og unge som har rett på IP, som får tilbud om IP	87,0 %	95,0 %	89,9 %	Resultat for 2022 i tråd med ønsket utvikling.	
		Andel gravide som følges opp i helsestasjonens svangerskapsomsorg som kartlegges for voldserfaringer	90.00	96,0 %	62,5 %	Resultatet påvirkes av fortsatt utfordringer med dokumentasjon av kartlegging. Jordmødre rapporterer at de aller fleste blir kartlagt for voldserfaringer med mindre de melder seg sent i svangerskapet og andre oppgaver må prioriteres.	
		Antall barn og unge 0-23 år (inkludert gravide og foreldre) som får lavterskeltilbud fra Barne- og familiehjelpen og Ung Arena	2 608	2 500	1 912	Strakstiltaket "lavterskel kveld" ble finansiert med engangs koronamidler i 2021. Det gjorde det mulig å gi tilbud til et ekstra høyt antall barn og familier det året. Antall som fikk hjelp i 2022 gikk dermed noe ned første halvdel av året i forhold til året før, men er i kraftig oppgang ved årsslutt.	
		Antall førstegangsfødende som deltar på kurset Godt Samliv	312	425	280	Årsmål ikke nådd, da det har vært vanskelig å rekruttere kursledere. Det arbeides med å sikre økt deltakelse og det er inngått samarbeid med Høgskulen på Vestlandet om evaluering av kurset.	
	God brukermedvirkning for barn og familier	Andel brukere av Barne- og familiehjelpen som har fått mulighet til å gi tilbakemelding på tilbudet de har fått ved hjelp av FIT	0.00	86,0 %	0,0 %	Kan ikke rapporteres før nytt verktøy for tilbakemelding er på plass. Tidligere databehandleravtale er gått ut.	
		Styrke fallforebyggende arbeid blant eldre	Antall personer som benytter seg av "Hoftesterk"	5.00	80	17	17 personer fullførte treningstilbudet Hoftesterk i løpet av 2022. Gruppetilbudet avvikles fra januar 2023. Målgruppen kan få oppfylt sin rett til nødvendig helsehjelp på annen måte ved å oppsøke fysioterapeut på institutt eller kommunal fysioterapeut.
		Antall personer som benytter seg av "Sterk og stødig"	420.00	450	420	420 personer har deltatt på "Sterk og stødig" i løpet av 3. tertial 2022. Dette er det samme som året før.	
		Antall personer som benytter seg av "Trygg på to bein (T2B)"	82.00	150	147	147 personer har benyttet seg av tilbudet i løpet av 2022.	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 29: Bystyret påpeker at Senter for migrasjonshelse (SEMI) skal sikres tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å beholde kjernekompetansen knyttet til veiledning av øvrig helsepersonell og samordning av tiltak som er nødvendige for å kunne gi individuelt tilpassede tjenester på riktig nivå, særlig ved bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker. Bystyret ber om at aktivitetsnivået til SEMI må bygges opp dersom det skjer en betydelig økning i antall bosatte flyktninger.

Statusbeskrivelse

Det vises til bystyresak 92/22 om Senter for migrasjonshelse (SEMI) – fremtidig dimensjonering og organisering. Bergen skal være en trygg havn for alle mennesker med behov for beskyttelse. Byrådet vil sikre SEMI tilstrekkelig budsjetttramme til å kunne opprettholde et sterkt tverrfaglig kompetansemiljø på migrasjonshelse som til enhver tid er i stand til å gi de flyktningene som kommer til Bergen et godt og tilrettelagt helsetjenestetilbud. Eventuelle topper i antallet bosatte flyktninger, slik situasjonen er nå med et stort antall ukrainske flyktninger, håndteres gjennom midlertidig oppbemanning av SEMI og andre aktuelle tilbud.

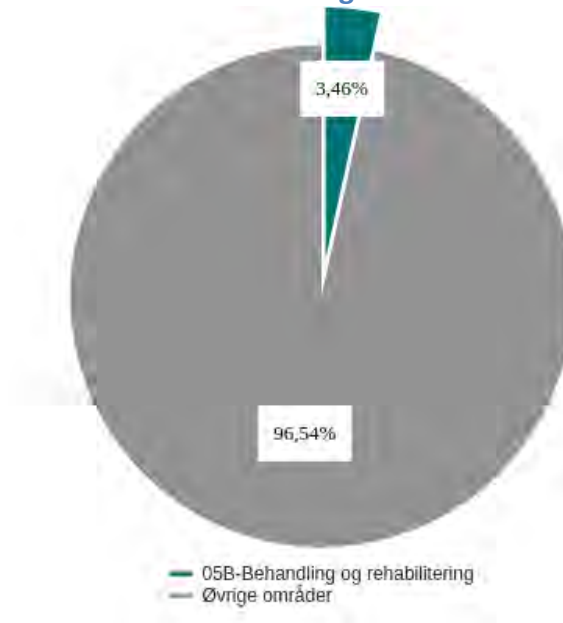
Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett				Årets budsjett				
Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings-	vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sum øvrige prosjekter								0,8	0,0	0,8
Sum								0,8	0,0	0,8

05B-Behandling og rehabilitering

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet består av allmennlegetjeneste, legevakttjeneste, øyeblikkelig hjelp døgntilbud, fengselshelsetjeneste, ergo- og fysioterapitjeneste, kommunal hjelpemiddelservice og koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering. Tjenestene skal gi innbyggerne tilbud om diagnostikk, behandling og medisinsk, sosial og psykososial habilitering og rehabilitering. Virksomheten er bred og sammensatt, og innebærer samarbeid på tvers av etater, tjenester og tjenestenivå.

Viktige begivenheter

- Synspedagoger og logopeder ved Kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring (BBSI) ble fra 01.01.2022 overført til Etat for vurdering og rehabilitering (BHO).
- Etat for vurdering og rehabilitering har i 2022 jobbet med å etablere og videreutvikle Kraftsenter for rehabilitering og det er fattet en beslutning for endelig organisering.
- Bergen legevakt innførte et nytt journalsystem.
- Bergen legevakt innførte Ring først 116117.
- Legevaktprisen 2022 ble i år tildelt alle landets sykepleiere som arbeider på legevakt. Tirsdag 20. september ble dette storstilt markert på Bergen legevakt.

Bergen legevakt feirer at alle landets sykepleiere kollektivt har blitt tildelt Legevaktprisen 2022. Fra venstre: Sofie Hiis Bergh, Herborg Våge, Tomine Schistad Berge, Knut Lemme, Lena Tveit, Anne Mette Lindtner, Marta Finne, Kåre Olav Norheim Seglem og Katrine Kristiansen. Foto: Elena Rein Bruås

Behandling og rehabilitering for barn og unge

- Ergo- og fysioterapitjenesten til barn og unge i Arna og Åsane flyttet våren 2022 inn i Familiens Hus i Åsamyrane 289 og ble da samlokalisert med barneverntjenesten, helsestasjonen, helsestasjonen for ungdom og barne- og familiehjelpen.
- Ergo- og fysioterapitjenester til barn og unge blant ukrainske flyktninger ble satt i system og samarbeid ble etablert med SEMI, HERO og avdeling for ukrainske flyktninger.
- Det er etablert stressmestringsgrupper i to byområder som forebyggende psykisk helse tiltak.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt
budsjett
2022

Effekt Avvik Status beskrivelse
2022

Tilpasning til aktivitetsnivå

Ergo- og fysioterapitjenesten (Barneterapeuter)	2 400	2 400	0 Tiltaket ble iverksatt, og midlene er medgått til formålet.
Koronatiltak - forlengelse av tiltak i 2022	6 000	6 000	0 Utgiftene er påløpt.
Samlokalisering	989	261	728 Tiltaket ble iverksatt, og midlene medgikk delvis til formålet som følge av forsinket oppstart.
Fastlegeordningen - økning som følge av befolkningsvekst	920	920	0 Alle har rett på fastlege, og utgiftene til fastleger øker når befolkningen øker. Budsjettposten er brukt i 2023.
Pasientens legemiddelliste - nasjonalt prosjekt	1 308	1 308	0 Utgiftene er påløpt og tiltaket er iverksatt.

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Bergen Legevakt - styrking	10 000	10 000	0	Budsjettet til Bergen Legevakt er styrket og tiltaket er iverksatt.
Sum	21 617	20 889	728	
Nye tiltak				
Nasjonale e-helseløsninger	17 765	16 591	1 174	Utgifter er påløpt
Styrking av fastlegetjenesten - tiltakspakke	10 000	10 000	0	Tiltakene er iverksatt.
Allmennlegetjenesten - økt antall leger i spesialisering (LIS1)	2 525	2 525	0	Antall LIS1-leger er økt opp i henhold til budsjettet.
Akutforskriften - ivareta krav om utrykning fra legevakt ved akutte situasjoner	8 200	3 900	4 300	iltaket er iverksatt, og får delårsvirkning i 2022.
Sum	38 490	33 016	5 474	
Kutt				
Reorganisere og samordne øyeblikkelig hjelp - døgnenhet og kommunal mottaksavdeling	-7 100	-7 100	0	Enhetene er sammenslått og tiltaket er iverksatt.
Sum	-7 100	-7 100	0	
Sum tiltak	53 007	46 805	6 202	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Korona - merutgifter (T1-2022)	20 934	20 934	0	Utgiftene er påløpt.
Oppbudsjettere helsetjenesten (T1-2022)	5 000	5 000	0	Tiltaket er iverksatt.
Nødnett - økte utgifter (T2 2022)	2 400	2 400	0	Tiltaket er iverksatt.
Mottak av flyktninger fra Ukraina (T1-2022)	578	578	0	Utgiftene er påløpt.
Oppbudsjettering av allmennlegetjenesten (T2 2022)	21 400	21 400	0	Tiltaket er iverksatt.
Sum	50 312	50 312	0	
Sum tiltak	50 312	50 312	0	

Utvikling og utfordringer

Bergen Legevakt

Bergen legevakt består av allmennlegevakt, legevaktsentral, sykehjemslegevakt som fra 14. januar 2023 endret navn til PELV (Palliativ og eldre medisinsk legevakt), livskrisehjelpen, utrykningsfunksjon med legebil og legevaktstasjoner i Åsane, Fana og Loddefjord. Bergen legevakt drifter også Voldtektsmottaket på vegne av Helse-Bergen. Voldtektsmottaket hadde 239 pasienter i 2022, en svak økning sammenlignet med året før. Bergen legevakt hadde 212000 konsultasjoner i løpet av 2022, et gjennomsnitt på ca. 500 konsultasjoner pr døgn på legevakten på Danmarks plass og resterende på bydelslegevaktene.

Bergen legevakt har i 2022 gjennomført store endringer i driften. Fra 04.04.22 ble det gjort organisatoriske endringer i legevakt og legevaktsentralen som følge av et behov for å bedre oversikt over pasientene som kom til legevakt. Bergen legevakt innførte "Ring Først ,116117" og tildelte estimert oppmøtetid for pasientene både på Bergen legevakt og de tre bydelslegevaktene. Endringene har ført til bedre utnyttelse av legevaktens samlede ressurser og et bedre system for veiledning av pasienter som følge av at pasientene ringer før oppmøte. Som følge av at pasientene ringer først, har legevakten mulighet til å gi råd og veiledning om egenomsorg til pasienter hvor det ikke er nødvendig å komme inn til legevakten. Dette har ført til bedre oversikt over de som møter opp hos legevakten, bedre utnyttelse av de tre lokale legevaktene og pasientene får kortere ventetid før de kommer inn til legen.

Når det er behov for sykebesøk eller utrykning av lege til akutt syke eller skadde, skjer dette fra Bergen legevakt med legebil. Legebilen var tidligere et tilbud kun på dagtid i ukedager. I 2022 ble denne tjenesten utvidet til å gjelde for hele døgnet. Ved utgangen av året har Bergen legevakt klart å dekke legebilressursen gjennom hele døgnet med noen få unntak på natt i ukedager.

Bergen legevakt innførte et nytt journalsystem CGM Journal i 2022. Omtrent 350 ansatte fikk opplæring i det nye systemet. Innføringen gikk uten større problemer takket være helhjertet engasjement og kyndig innsats fra samtlige medarbeidere på legevakten. Fra før har smittevernkontoret, senter for migrasjonshelse, fengselshelsetjenesten, Alrek legesenter og Bergen helsehus legekantor tatt i bruk dette systemet. Neste tjeneste som står for tur er kommunal allmennmedisinsk sengepost (KAS).

Smart omsorg har vært inne i et prosjekt på legevakten i 2022. Hensikten var å undersøke muligheten for å få bedre flyt i organisasjonen. Prosjektet har også hatt søkelys på legevaktsentralen. Det er et forskriftsfestet krav om at alle samtaler på 116117 skal besvares innen 2. minutter. Bergen Legevakt er dessverre ikke i mål med dette, men jobber med utvidelse av kompetanse og rekruttering. Smart Omsorg har også levert en rapport med anbefaling om en større og mer robust sentral.

Fengselshelsetjenesten

Fengselshelsetjenesten drives av Bergen kommune med tilskudd fra staten og har ansvar for forebygging, behandling og oppfølging av helsen til de innsatte. Bergen fengsel er et høysikkerhetsfengsel som i 2022 har hatt maksimal kapasitet på 221 innsatte. I 2022 var antall nyinnsettelse i Bergen fengsel 478 innsatte.

Bjørgvin fengsel er et lavsikkerhetsfengsel hvor det er plass til 90 innsatte. Kapasiteten var noe redusert i starten av 2022 grunnet smittevernhensyn. Belegget har i gjennomsnitt lagt på 80 innsatte. I løpet av 2022 var det 305 nyinnsettelse i Bjørgvin fengsel. I tillegg er én av to nasjonale ungdomsenheter lokalisert i Bjørgvin fengsel med 4 plasser til innsatte mellom 15 og 18 år.

Hovedfokuset til Fengselshelsetjenesten i 2022 var forebyggende- og helsefremmende arbeid. I tillegg har vi også hatt et økt fokus på kvinnehelse. Tjenesten har, i samarbeid med kriminalomsorgen, lagt vekt på tilrettelegging av soningsforhold til innsatte med større hjelpebehov. Det er flere eldre som soner og andelen med psykiske lidelser er økende. For å kunne gi et forsvarlig tilbud har kommunen måtte supplere det statlige tilskuddet med 1.8 mill kr i 2022.

E-helse

Bergen kommune er sammen med Helse Vest nasjonalt utprøvningsområde for Pasientens Legemiddelliste (PLL) i perioden 2020-2023. PLL er et nasjonalt prosjekt som skal bidra til bedre pasientsikkerhet og kvalitet i pasientbehandling ved at leger og annet helsepersonell har tilgang til en felles liste som viser pasientens legemiddelinformasjon, på tvers av behandlingsnivåer og geografi. I prosjektet deltar fastleger, pleie- og omsorgstjenester, sykehus og avtalespesialister.

Ved utgangen av 2022 er bruken av PLL mindre enn planlagt, dette skyldes forsinkelser i de tekniske løsningene. Fastlegene er imidlertid godt i gang. Ved årsskiftet kunne 157 (ca. 60 %) av fastlegene i Bergen sende og oppdatere PLL. Det bidrar til økt pasientsikkerhet og prosjektet har potensial til bedre bruk av kommunens helsepersonell.

Bruk av multidose i e-resept har økt i 2022. Det var ved årsskiftet ca. 500 pasienter som hadde tatt i bruk Multidose. Det er grunn til å tro at løsningen vil tas mer i bruk, noe som vil ha stor betydning med tanke på ressursbruk i hjemmetjenesten og pasientsikkerhet.

Behandling og rehabilitering for voksne og eldre

I 2022 har etat for vurdering og rehabilitering implementert ny organisering med vekt på intern samhandling, gode pasientforløp, lederutvikling og tillit og faglighet. Etaten har også har gjennomgått Lean-opplæring og startet forbedringsprosjekt ved hjelp av Lean-metodikk i to enheter.

Etaten har i 2021 etablert Kraftsenter for rehabilitering som skal være en driver for kunnskapsbaserte og innovative rehabiliteringstjenester. I 2022 har etaten jobbet med å etablere og videreutvikle Kraftsenter for rehabilitering og det er fattet en beslutning for endelig organisering.

Logopedene og synspedagogene i Kompetansesenteret ved Bergen voksenopplæring (BBSI) ble 01.01.2022 overført til Etat for vurdering og rehabilitering; avdeling for logopedi og synspedagogikk. Ved å knytte disse tjenestene tettere til de øvrige rehabiliteringstjenestene ønsker kommunen å samle tverrfaglig kompetanse innen rehabilitering og gi innbyggerne mer helhetlige og koordinerte rehabiliteringstjenester. Det vises til tjenesteområdet 01C Spesialpedagogiske tjenester.

Det er i 2022 jobbet med å videreutvikle kommunens tjenester for personer med syns- og/eller hørselsnedsettelse og døvblindhet, i tråd med anbefalinger fra sluttrapporten i prosjektet Samordnet innsats for personer med sansetap (2019-2020) og budsjettvedtak om styrking av rådgivningstjenesten for syns- og hørselshemmede.

Kommunen har i 2022 driftsavtale med 166 avtalefysioterapeuter fordelt på 139 årsverk. Etat for vurdering og rehabilitering jobber systematisk for å sikre at tilbudet, med tanke på kompetanse og dekningsgrad, skal være mest mulig likt fordelt i de ulike bydelene.

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (KE) har som mål å bidra til å sikre helhetlige og koordinerte tjenester til brukere med langvarige og sammensatte behov. Bergen kommune har de siste årene videreutviklet og styrket kommunens KE. Det er ansatt fire systemkoordinatorer som er daglig kontaktpunkt i KE i hvert sitt byområde og en systemrådgiver KE på etatsnivå. Det ble i august 2022 en lovfestet rett til barnekoordinator og KE har sammen med etat for barn og familie jobbet med å få på plass rutiner og retningslinjer som sikrer at barn, ungdom og familier får ivaretatt sine rettigheter.

Brukere, pårørende, ansatte i kommunen og samarbeidspartnere kan ta kontakt og få veiledning og bistand knyttet til individuell plan (IP) og koordinator. KE jobber også med å etablere samarbeidsstrukturer, felles prosedyrer og gjennomføre kompetanseheving på tvers av etater og sektorer i kommunen. Totalt har 496 ansatte deltatt på ulike opplæringstilbud. Det har også vært gitt individuell veiledning til ansatte etter behov. KE har også arrangert enhetsledermøter i hvert av de fire byområdene på tvers av tre byrådsavdelinger. Dette er viktige møtepunkter for å bidra til samhandling på tvers av tjenestene i kommunen og ledelseforankring av IP/ koordinatorarbeidet.

Kommunal hjelpemiddelservice

Tjenesten består av to underavdelinger: Hjelpemiddelhuset og Serviceteknisk avdeling. Hjelpemiddelhuset har ansvar for formidling og transport av hjelpemidler. Serviceteknisk avdeling har ansvar for installasjon og reparasjon av hjelpemidler og trygghetsalarmer, samt montering og utprøving av velferdsteknologi.

Serviceteknisk avdeling hadde 23 000 serviceoppdrag i 2022. Tjenesten Fullstendig saksbehandling gir brukerne bedre tilgjengelighet til et utvalg av de mest brukte hjelpemidlene ved at bruker eller pårørende selv kan møte opp på Hjelpemiddelhuset og få faglig bistand, samt hente hjelpemidler. I 2022 ble det gjennom denne tjenesten levert ut 1530 hjelpemidler på varig utlån og 2865 hjelpemidler for

korttidsutlån. Fullstendig saksbehandling av smittevern hensyn valgt å videreføre timebestilling grunnet økende pågang av besøkende.

Kommunal Hjelpemiddelservice har siden 2021 hatt en formidabel økning av sine tjenester, for eksempel har antall utlånte korttidshjelpemidler økt med 20 %, sammenlignet med 2021.

Behandling og rehabilitering for barn og unge

Ergo – og fysioterapeutene gir tjenester både individuelt og i grupper til barn og unge med fysiske og psykiske helseutfordringer. Mange brukere har behov for langvarig oppfølging. Nøkkeltall for tjenestenes aktivitet viser at 10 prosent flere barn og unge fikk hjelp fra banefysioterapeut i 2022 mens nærmere 20 prosent flere barn og unge fikk hjelp fra ergoterapeut.

Barn med funksjonsnedsettelse, sammensatte og langvarige hjelpebehov og deres familier gir jevnlig tilbakemeldinger om at de opplever noen tilbud og hjelp som for dårlig koordinert og for lite tverrfaglig. Barn med spesielle behov og oppfølging av foreldre med behov for utvidet støtte trenger noen ganger at flere og ulike fagfolk samarbeider samtidig. Slik får barnet og familien lettere riktig og mer helhetlig hjelp til riktig tid.

Byrådet har i handlingsplanen [Mestring og medvirkning. Handlingsplan for habilitering og rehabilitering \(2018-2021\)](#) foreslått flere tiltak, arbeidsformer og gode forløp som støtter opp under den enkeltes mestring, deltakelse og medvirkning – som også gjelder barn og ungdom. Planen [Bergens barn – byens fremtid](#) la til rette for utviklingen av mer helhetlige, tverrfaglige og samordnede hjelpetjenester for barn og unge. Et sentralt mål var at barn og unge med varige og sammensatte funksjonsnedsettelse, både fysiske, psykiske og kognitive, skal få god og samordnet hjelp til mestring og deltakelse.

Ergo- og fysioterapitjenestene for barn og unge skal etter hvert samlokaliseres med de andre tjenestene for barn og familier i de nye Familienes Hus i alle fire byområdene. Samlokaliseringen er påbegynt.

Retten til “barnekoordinator” (en forsterket rett til Individuell Plan) trådte i kraft 1. august 2022. Ergo- og fysioterapitjenesten er en sentral aktør. Familier som etterspør barnekoordinator får tilbud om dette, fra alle aktuelle tjenester.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall hjelpemidler som lånes ut på korttidsutlån pr. år	5 947	5 252	5 866	7 039
Antall voksne med ergoterapitjenester- Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	0	3 878	4 093	4 181
Antall voksne med fysioterapitjenester- Habiliterings- og rehabiliteringstjenesten	0	4 404	5 214	4 973
Antall samtaler på Legevaktens nummer 116117	84 987	120 073	102 933	171 811
Antall fastleger	235	244	251	256
Antall brukere med tjenester fra innsatsteamet	217	230	250	242
Antall pasientkontakter ved Bergen legevakt (målt per regningskort)	92 758	322 551	106 827	100 129
Antall oppdrag utført av servicemantntjenesten	0	20 689	22 800	23 000
Antall barn og unge med ergoterapitjenester - Barne- og familietjenesten	0	569	580	685
Antall barn med fysioterapitjenester - Barne- og familietjenesten	0	1 977	2 051	2 256

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) *)	2 260	2 312	2 647	2 290	2 582
Dekningsgrad					
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	9,1	9,4	7,6	8,9	9,4
Kvalitet					
Antall åpne fastlegelister	3	0	0	1	3
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	9,1	8,8	9,6	9,3	8,9
Reservekapasitet fastlege	99,0	100,0	99,0	99,0	98,9

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Legetjeneste	413,4	464,7	625,7	-170,8	454,9	9,7
Fengselshelsetjeneste	2,3	0,9	17,4	-14,6	2,8	-1,8
Fysioterapitjeneste	136,2	153,5	176,2	-29,1	147,2	6,3
Ergoterapitjeneste	36,8	36,1	39,9	-3,2	36,7	-0,6
Formidling av tekniske hjelpemidler	17,1	16,8	20,7	-2,8	17,9	-1,1
Øyeblikkelig helsehjelp døgntilbud	65,4	58,3	71,1	-6,3	64,8	-6,5
Sum	671,2	730,3	951,0	-226,8	724,2	6,1

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	1,2	1,4	4,1	-2,1	2,0	-0,6
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	635,3	669,5	889,5	-217,1	672,3	-2,9
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	27,0	31,9	41,3	-7,8	33,4	-1,6
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,7	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	7,0	26,6	15,2	0,2	15,5	11,1
Sum	671,2	730,3	951,0	-226,8	724,2	6,1

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for helse og omsorg melder et merforbruk på tjenesteområdet. Merforbruket skyldes i hovedsak Bergen Legevakt og Enhet for allmennmedisin. Vanskeligheter med å få rekruttert fastleger medfører økt press på legevakten og dyre vikarløsninger. I tillegg har Kommunal hjelpemiddelservice som følge av økt etterspørsel av hjelpemidler fått økte utgifter.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 1,6 mill. innenfor tjenesteområde 05B Behandling og rehabilitering.

Merforbruket er i hovedsak knyttet til fastlønnstilskudd fysioterapi for 2021. Dette reduseres noe av et nytt tilskudd til ridefysioterapi (terapiriding hos fysioterapeut), midler som det ikke var budsjettet med i utgangspunktet.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	God fastlegeordning som sikrer innbyggerne reell valgmulighet til å velge fastlege i rimelig avstand.	Andel ledige plasser hos fastlege	0.14	1.2	0,0 %	Ved utgangen av 3. tertial var det ikke ledige plasser hos fastlegene i Bergen. Dette er ned fra 0,14 % på samme tidspunkt i fjor, og 0,6 % i forfjor.
	Gode øyeblikkelig hjelp helsetjenester	Besvare telefoner på legevaktsentralen innen to minutter	64,0 %	80,0 %	43,3 %	Om lag 43 % av alle telefonhenvendelser til legevakten er besvart innen 2 minutter i 2022. Dette er ned fra 64 % i 2021.
	Personer med rett til og ønske om individuell plan og/eller koordinator skal få tilbud om dette.	Antall gjennomførte opplæringstreffpunkt (grunnkurs koordinator og møteplass for koordinatorene) pr. år	7.00	8	3	Det er gjennomført 3 opplæringstreffpunkt i løpet av året.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 21: Fastlegeordningen er ryggraden i helsetjenestene til innbyggerne. Den nasjonale fastlegekrisen er ikke isolert til Bergen, men berører mange kommuner over hele landet. 9 Bystyret mener at det er nasjonale myndigheter som har primæransvaret for å sikre at situasjonen bedrer seg, slik at innbyggere har mulighet til å bytte og velge fastlege. I Bergen kommune er fastlegekrisen så akutt at det ikke er forsvarlig å vente på nasjonale myndigheter. Bystyret mener derfor det er riktig å videreføre den lokale tiltakspakken. Bystyret vil følge situasjonen nøye, og ber byrådet jobbet opp mot nasjonale myndigheter for å bedre rammevilkårene for fastlegene.

Statusbeskrivelse

For 2021 ble vedtatt en lokal tiltakspakke verdt 5,020 mill hvor tiltakene var styrking av oppfølgingen av fastlegeordningen i enhet for allmennmedisin, ordning med utkjøp av fastlegelister, tilskuddsordning til eksisterende legesentre, sikring av minsteinntekt ved nye fastlegehjemler og styrking av veiledningsordningen for leger med ALIS avtaler.

For 2022 ble det vedtatt en lokal tiltakspakke verdt 15,020 mill hvor ytterligere tiltak er videreføring av praksis med å innvilge reduksjon i listelengde til leger som ønsker det, dersom dette er mulig, tilby et begrenset antall nye leger i spesialisering fastlønn i en tidsavgrenset periode, etablere prøveordning med praksiskompensasjon for fravær grunnet sykt barn, inntil 10 dager i året, etablere prøveordning med rekrutteringstilskudd på inntil 200 000 kr til nye leger som går inn i etablert hjemmel, rekruttere veiledere for ALIS ved å tilby fastleger bistilling som veileder, praksiskompensasjon for veiledning av ALIS, videreføre et godt kurstilbud til nye og etablerte fastleger, etablere en kompensasjonsordning for legekontor som har ALIS (supervisjon), utarbeide en plan for ALIS. Tiltakspakken videreføres også i 2023.

Lokale tiltak er ikke tilstrekkelig for å løse fastlegekrisen, som er en nasjonal krise. Det er gjennomført flere møter med helseminister, og det drives påvirkningsarbeid mot helse- og omsorgsdepartementet, helsedirektoratet og KS.

Regjeringen har nedsatt et hurtigarbeidende ekspertutvalg som skal gi konkrete forslag til tiltak for å styrke fastlegeordningen slik at alle får en fastlege å gå til og gjøre den bærekraftig over tid. I forslaget til statsbudsjett for 2023 har regjeringen kommet med følgende tiltak for å styrke fastlegeordningen: *Styrke allmennlegetjenesten med 690 millioner kroner for å legge til rette for rekruttering, kapasitet og kvalitet i allmennlegetjenesten.*

Fra 2024 vil dette utgjøre en helårseffekt på 920 millioner kroner.

Fra 1. mai 2023 foreslås det i tillegg å øke basistilskuddet med 480 millioner kroner, noe som gir en helårsvirkning på 720 millioner kroner. Det foreslås å øke tilskuddet til ALIS-avtaler med 200 millioner kroner slik at alle som starter spesialisering i allmennmedisin kan få tilskudd. Det bevilges 10 millioner kroner til PraksisNett.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett					Årets budsjett		
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	4,8	0,0	4,8
Sum							4,8	0,0	4,8

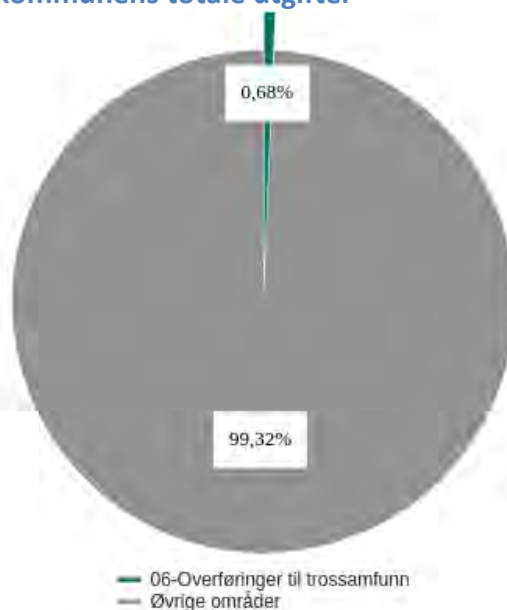
Statustekst investeringer

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Dette er en sekkepost som benyttes til ulike former for tilpasning av lokaler innenfor tjenesteområdet. Dette vil ofte dreie seg om tjenestespesifikk tilpasning av lokaler, for eksempel medisinrom, skyllerom, spesielle garderobekrav etc. i tillegg til mer ordinær tilpasning for at lokalene skal bli hensiktsmessige til formålet. I 2022 er det benyttet midler til ombygging av lokaler i helsehuset for å etablere den nye funksjonen for Helseberedskap (tjenesteområde 17).

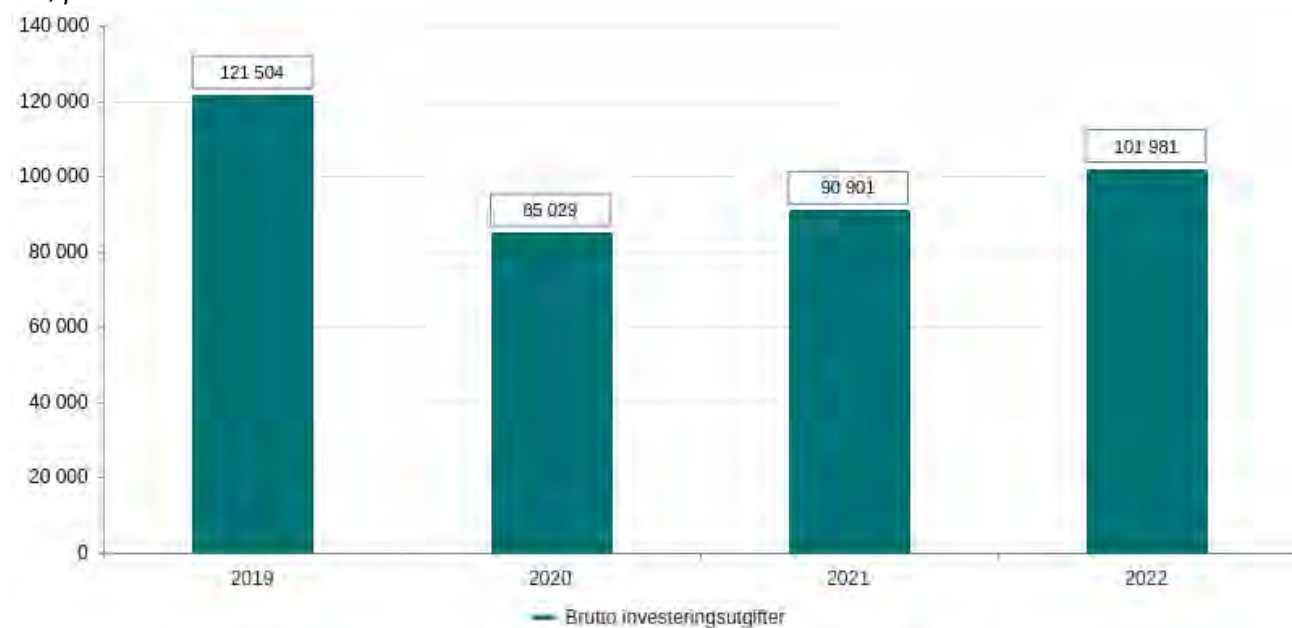
06-Overføringer til trossamfunn

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Over 470 tros- og livssynssamfunn har medlemmer i Bergen. Den norske kirke/ Bergen Kirkelig Fellesråd er det største trossamfunnet med 25 menigheter. Det store mangfoldet av tros- og livssynssamfunn i byen reflekterer at Bergen er en flerkulturell by, hvor tros- og livssyns-samfunnene er viktige lokale fellesskap for store og små befolkningsgrupper.

Bergen kommune yter tilskudd basert på lov om Den norske kirke. Bergen kommune gir videre tilskudd til Bergen kirkelige fellesråd til gravferd for alle, og eget tilskudd til restaurering av middelalderkirkene. Fra og med budsjettåret 2021 forvaltes tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn av staten.

Viktige begivenheter

- Åpnet ny navnet minnelund.
- Aktiviteten i menighetene nærmet seg før-korona nivå.
- Samarbeidsrådet for tros og livssynssamfunn gjennomførte mangfoldsuke i november.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Drift nye felt på gravplassene	1 000	2 000	-1 000	Midlene overføres til Bergen kirkelige fellesråd
To nye diakoner	1 600	3 200	-1 600	Midlene overføres til Bergen kirkelige fellesråd
Mangfoldsbyen Bergen	100	200	-100	Utbetaling av tilskudd
Sum	2 700	5 400	-2 700	
Sum tiltak	2 700	5 400	-2 700	

Utvikling og utfordringer

Aktiviteten innen kultur og sosiale tiltak i Den norske kirken er nært tilbake til før-korona, når man ser på siste del av året. Det er mulig at høstens aktivitet var større enn før korona.

Det var bispevisitas i Bergen kommune.

Byrådsleder Rune Bakervik og biskop Halvor Nordhaug på biskopens siste visitas på Bergen Rådhus. Bilde: Rasmus Laupsa Rasmussen

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn var en viktig dialogpartner, bla om forebygging av muslimhat. Det var dialogmøte om diskriminering i arbeidslivet i Bergen moske. Byråden deltok i åpent hus i moskeen.

Frivillighetsprisen 2022 for Kirken i Bergen ble tildelt St. Jakob. Frivillighetsprisen deles ut til en menighet eller gruppe som på særlig vis har arbeidet godt med sitt frivillighetsarbeid. De ansatte i St. Jakob har tett oppfølging av 19 frivillige frivillighetsledere, disse 19 følger opp 200 frivillige. Et inspirerende arbeid! Foto: Bergen kirkelige fellesråd

Drop-in-dåp ble først prøvd ut i Bergen i 2021, og er nå blitt en slags tradisjon der folk kan døpes uten påmelding. Nå ringer det stadig folk til kirketorget for å sjekke når neste drop-in-dåp arrangeres. Her døpes en tenåring i Mariakirken. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Kirken i Bergens egen flyktningsediakon Gro Fyllingsnes (t.h på bildet) arrangerte malekurs i Fyllingsdalen for ukrainske flyktninger. Her sammen med Elena. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Nøkkeltall aktivitet

Tros- og livssynssamfunn

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall besøk på kulturtilbud og arrangemener	78 681	0	26 642	75 252
Antall sosiale tiltak	2 500	0	304	2 162
Andel befolkningen som det er gravreserver til	3,0 %	0,0 %	3,0 %	3,0 %

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Dekningsgrad					
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	63,2 %	62,2 %	62,8 %	58,3 %	59,7 %

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Kirkelig administrasjon	18,8	18,2	18,2	0,0	18,2	0,0
Kirker og menigheter	97,6	114,7	110,3	0,0	110,3	4,4
Presteboliger	0,4	0,8	1,6	-0,6	1,0	-0,2
Overføring til andre trossamfunn	-0,9	0,7	0,5	0,0	0,5	0,2
Gravplasser og krematorier	53,2	55,6	55,6	0,0	55,6	0,0
Sum	169,3	190,1	186,2	-0,6	185,6	4,4

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-0,6	-0,5	0,2	-0,6	-0,4	-0,2
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	168,9	184,8	184,7	0,0	184,7	0,2
90-Fellesposter - bykassen	1,0	5,8	1,3	0,0	1,3	4,4
Sum	169,3	190,1	186,2	-0,6	185,6	4,4

Kommentar til status økonomi

Ved **Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering** var det et mindreforbruk på kr. 0,18 mill. på tjenesteområdet. Overføringene til Bergen kirkelige fellesråd gjøres i henhold til budsjettvedtaket. Mindreforbruket er knyttet til inntektsføring fra fond knyttet til tilskuddsordningen "tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn". Ordningen ble fra og med 2021 overført Staten.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022 mål	Statusbeskrivelse
En rettferdig og inkluderende by	Den Norske kirke som sosiale og kulturelle nærmiljøsentre	Antall besøk på kulturtilbud og arrangement	26 642	92 000	72 252	Årsmål
		Antall åpne forestillinger og konserter	0	920	899	Årsmål
		Sosiale tiltak (diakoni)	304	3 100	2 162	Årsmål
	Trygg gravferd etter eget valg	Andel av befolkningen det er gravreserver til - oppfylle lovkrav om 3%..	3,0 %	3,0 %	3,0 %	Årsmål
		Antall navned minnelunder	2	8	8	Årsmål

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett				Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings-	vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud. Regnskap Avvik i kr
Gravplassinvestering		-	-	-		Løpende	Løpende	45,1	45,1 0,0
Johanneskirken rehabilitering	IA	54,2		54,2		0	4.kv. 2026	11,1	11,1 0,0
Kirkeinvesteringer		-	-	-		Løpende	Løpende	25,7	25,7 0,0
Sum øvrige prosjekter								20,2	20,0 0,2
Sum								102,2	102,0 0,2

Statustekst investeringer

Gravplassinvestering

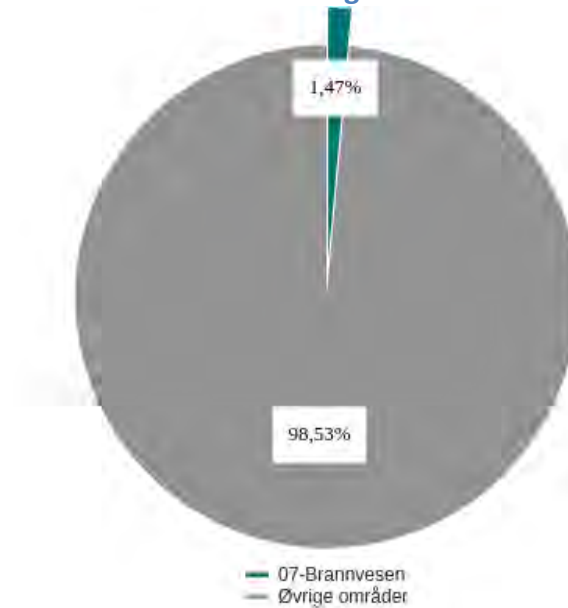
Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) overføres i tråd med budsjettvedtaket.

Kirkeinvesteringer

Investeringstilskudd til Bergen kirkelige fellesråd (BKF) overføres i tråd med budsjettvedtaket.

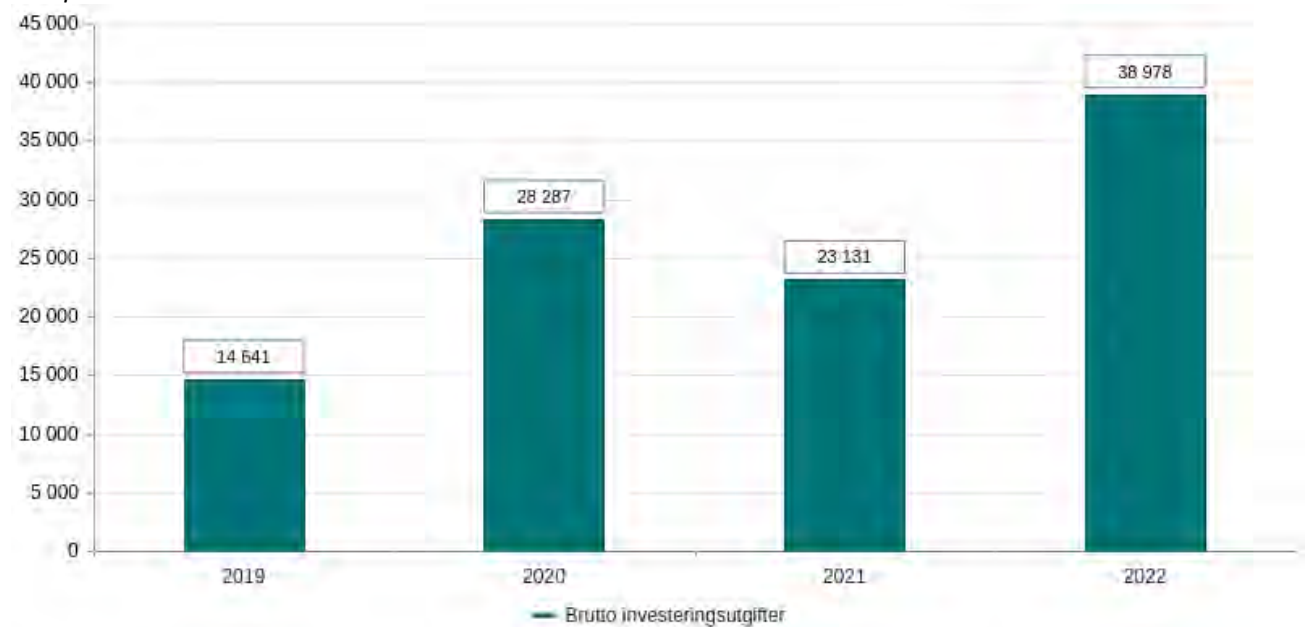
07-Brannvesen

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter tjenester til forebygging av og beredskap mot branner og ulykker. Bergen brannvesen er Bergen kommunes brann- og redningskorps og yter tjenester knyttet til forebygging av og beredskap mot branner og ulykker. Bergen brannvesen driver også nye 110 Vest med 38 deltakerkommuner etter sammenslåing av 110 Hordaland og Alarmsentral Sogn og Fjordane 1. februar

2021. Bergen brannvesen er vertsbrannvesen for IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) med 20 kommuner, og leder det nye brannsamarbeidet mellom 18 kommuner i regionen (Vest brann- og redningsregion). I tillegg har Bergen brannvesen ansvaret for brann- og ulykkesberedskapen på Lille-Sotra, Tyssøy og Bildøy, ivaretar brannsjefsfunksjonen og ledelsen av brann- og redningstjenestene i Samnanger, Osterøy og Vaksdal kommuner og drifter Bergen legevakts utrykningsbil.

Viktige begivenheter

- 29. april var det offisiell åpning av det nye øvelsesfeltet på Flesland. Byrådsleder Roger Valhammer åpnet anlegget, med samarbeidspartnere som Avinor og Bybanen til stede. Det var demonstrasjon av ulike øvelser og utstyr, samt omvisning i undervisningsbygget.
- Etter at restriksjonene knyttet til pandemien opphørte, kunne det igjen åpnes opp for større publikumsarrangementer. Barnehagedagene ble derfor arrangert 23.-25. mai, og rundt 1300 barnehagebarn i førskolealder fikk en dag med læring og lek på hovedbrannstasjonen. Lørdag 24. september kunne dørene igjen åpnes for publikum til våre brannstasjoner under arrangementet Åpen brannstasjon.

Brannbamsen Bjørnis opptrer på arrangementet Åpen brannstasjon på hovedbrannstasjonen i sentrum. Foto: Siv Kristin Hovland

- Etter ca. 40 år i Bergen brannvesen, fem av dem som brannsjef, gikk Leif Linde av med pensjon 1. august 2022. I tillegg til å etablere dykkertjenesten for 30 år siden, har Linde blant annet vært brannkonstabel, leder for operativ avdeling og varabrannsjef.
- 4. august ble igangsettingsvedtak fattet for nye Fana brannstasjon. Igangsettingsvedtaket for byggearbeidet inkluderte betongarbeider og opparbeidelse av tilkomstvei. Byggearbeidene ble igangsatt på senhøsten.
- Mandag 8. august var Janicke Larsen på plass som ny brannsjef. Hun kom fra stillingen som leder av brannforebyggende avdeling i Bergen brannvesen gjennom fire år. Larsen er Bergens første

kvinnelige brannsjef og en av få kvinner i det norske brannsjefkollegiet.

Bergens nye brannsjef, Janicke Larsen tiltrådte 8. august 2022. Foto: Siv Kristin Hovland

- Bergen brannvesen mottok 9. august medhold fra Skattedirektoratet i klagen over vedtak om Skatteetatens avslag på søknad om fritak for merverdiavgift (mva) for USAR-bilen, som spesialutrustet kjøretøy til bruk for brannvesenet. Det betyr at mva ble refundert. Saken danner presedens for lignende saker i brann-Norge.
- Premieredato for 110-serien fra Bergen brannvesen var 7. desember på NRK1. Året var preget av opptak til serien, og NRKs kamerateam fulgte brannvesenet tett fra oktober 2021 til juni 2022. Resultatet ble ti 40-minutters episoder, hvor seerne får være med inn i 110-sentralen, på utrykning, og får et nært innblikk i livet på brannstasjonene.

Trond Wæhle og Stian Bjelland er to av brannfolkene som er å se i 110-serien på NRK. Foto Eivind Senneset

- To viktige brannforebyggende forskrifter vedtatt i bystyret:
 - Fornyng av lokal forskrift fra 2004 vedtatt 21. september og virksom fra oktober
 - Forskrift om feiing, kontroll med feiebehov, tilsyn med fyringsanlegg og brannforebyggende arbeid, samt om gebyr for feiing og tilsyn for Bergen kommune, Vestland, vedtatt i november og gjelder fra 1. januar 2023.
- 4. november ble Christer Skei ansatt i stillingen som avdelingsleder for 110 Vest.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Styrking av den brannforebyggende arbeidet	1 300	1 300	0	Tiltaket er iverksatt; 2 årsverk i henhold til plan.
Sum	1 300	1 300	0	
Kutt				
Redusert overtidbruk - Bergen brannvesen	-800	-800	0	Tiltaket er iverksatt. Det jobbes kontinuerlig med å redusere overtidsbruken i Bergen brannvesen. Det er stort fokus på ressursstyring og Brannvesenet har som målsetning å innfri dette kravet.
Sum	-800	-800	0	

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Sum tiltak	500	500	0	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Merutgifter - Krigen i Ukraina	176	176	0	Utstyr er kjøpt inn og sendt til Ukraina.
Nytt oppdragshåndteringssystem i 110-sentralene - driftskonsekvenser	600	600	0	110 Vest er godt i gang med å integrere nytt oppdragshåndteringssystem.
Merutgifter og inntektsbortfall pga korona - Bergen brannvesen	4 500	4 500	0	Redusert aktivitet på unødig utrykning og eksterne kurs grunnet korona og smittevern. Hjemmekontor og studenter som gjennomfører undervisning på nett har medført at unødige utrykninger har vært redusert i henhold til det som er normalen. Ekstern undervisning har også opplevd nedgang i aktiviteten.
Sum	5 276	5 276	0	
Sum tiltak	5 276	5 276	0	

Utvikling og utfordringer

- I 2022 tok 110 Vest imot 13 040 nødansrop, som resulterte i 7 982 oppdrag til brannvesenet i Vestland fylke, 3 324 av dem i Bergen kommune. I tillegg ble 8 233 oppdrag løst av 110-sentralen, uten behov for å kalle ut brannvesen.
- Antall bygningsbranner i Bergen i 2022 var 149, hvorav 87 i boliger. Antall bygningsbranner ligger dermed høyere enn foregående år med 136 i 2020 og 128 i 2021. Det var 90 branner i bolig i 2020 og 74 i 2021. Antall branntilløp på komfyr hadde en nedgang fra 115 i 2020 til 78 i 2021, men gikk i 2022 opp til 91 hendelser, 82 av disse i bolig. Det var 21 branner i skorstein i 2022, mot 11 i 2021 og 18 i 2020. Tre personer omkom i Bergen som følge av en brann i 2022.
- 7. oktober 2021 ble det vedtatt i BRAMU at ny røykdykkertest i Bergen brannvesen ble den såkalte Fredrikstadtesten. Testen skal være mer relatert til arbeidet som utføres i praksis som røykdykker, enn tidligere tester. For å kunne arbeide som røykdykker må denne årlige testen bestås. Opptreningen av mannskapene startet umiddelbart, og testene hadde oppstart i uke 4 i 2022. Testen består av tolv poster. For godkjent testresultat skal testen gjennomføres på mindre enn ti minutter og 30 sekunder.

Ny røykdykkertest - Fredrikstadtesten. Foto: Siv Kristin Hovland

- Den nye brann- og redningsvesen-forskriften, som trådte i kraft 1. mars 2022, setter tydelige krav til at brannvesenet skal utarbeide egen risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS), forebyggendeanalyse og beredskapsanalyse. I november hadde Bergen brannvesen oppstart for dette omfattende arbeidet. Analysene skal danne grunnlaget for hvordan brann- og redningsvesenet og nødmeldetjenesten skal være organisert, bemannet og utrustet på best mulig måte for fremtiden. Den nye dokumentasjonen skal erstatte brannordningen fra 2015. Prosjektet skal ha sluttført oppdraget innen 15. juli 2023. ROS- og beredskapsanalyse for 110 Vest ble gjennomført i perioden januar til april.
- 10. november ble en bredt sammensatt gruppe, som skal jobbe med helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet i Norge, presentert. Brannsjef i Bergen, Janicke Larsen inngår som medlem i denne gruppen. Bergen brannvesen har også representanter i to av fire delarbeidsgrupper. Dette arbeidet er en viktig arena med stor mulighet for å kunne påvirke hvordan brann- og redningstjenesten skal se ut for fremtiden, og gjennomgangen skal sees i sammenheng med arbeidet i totalberedskapskommisjonen. Arbeidet skal være ferdig 1. juni 2023, og skal resultere i en stortingsmelding på slutten av året.
- Ved konstituering av nytt byråd 25. august, ble Bergen brannvesen flyttet fra byrådsleders avdeling, hvor etaten har vært siden 2. oktober 2009, til byrådsavdeling for klima, miljø og samferdsel. I forbindelse med ny byråds sammensetning 3. september, skiftet byrådsavdelingen navn til byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling. I politiske spørsmål rapporterer brannsjefen fortsatt til utvalg for miljø og byutvikling.
- 26. april startet en kraftig gress- og lyngbrann på Espeland i Bergen. Bergen brannvesen hadde ca. 40 mannskaper i innsats på stedet, et skogbrannhelikopter og bistand fra Sivilforsvaret. Brannen truet på et tidspunkt bebyggelsen, og syv bygg og 25 personer ble evakuert. En mann erkjente at han startet gressbrannen da et bål med hageavfall kom ut av kontroll. Denne og

tilsvarende klimarelaterte hendelser senere år øker i omfang og alvorlighetsgrad, noe brannvesenet arbeider mye med, både forebyggende og beredskapsmessig.

Gress- og lyngbrann på Espeland. Foto: Lisa Skogeng

- Natt til onsdag 16. februar tok flere batterier til el-sparkesykler fyr i en bygning i et av Bergens brannsmittestrøk. Utbredelsen av litiumbatterier representerer en stor og fortsatt relativt ny utfordring for brannvesenet. Batteriene kan selvantenne ved produktfeil eller skade, og de brenner med så stor intensitet at de er vanskelige å slokke. På starten av året ble det etablert en arbeidsgruppe i brannforebyggende avdeling for å kartlegge hvilke muligheter brannvesenet hadde for å redusere risiko for slike branner. Kartleggingen ble gjennomført med befaringer hos aktørene og gjennomgang av brannhendelser, aktuell faglitteratur og regelverk for å styrke sikkerheten. I en periode ble aktørene fulgt opp jevnlig med dialog, befaring og branntilsyn. I samarbeid med Arbeidstilsynet og det lokale el-tilsyn ble det gjennomført en fagdag for utleieaktørene i Bergen. Bergen brannvesen opprettet også egen elektrogruppe med en fagperson i hver brigade, og det er gitt opplæring til 110-personell om håndtering av branner i litiumbatterier.
- Anskaffelser av bilmateriell til beredskapsavdelingen 2022: Krokløftbil til LUF 60, kommandobil, lift, stasjonsbil til 110-sentralen, verkstedsbil og ny bil til seksjon fag og kompetanse.
- For 110 Vest pågår fortsatt arbeidet knyttet til anskaffelse av nytt felles oppdragshåndteringssystem for alle landets 110-sentraler. Nytt oppdragshåndtering skal bidra til å gi 110-operatørene et fremtidsrettet, brukervennlig og tilpasset støtteverktøy for håndtering av alle sentralens lovpålagte oppgaver, samt bidra til å sikre en rask og god

håndtering av hendelser.

- Brannforebyggende avdeling fullførte i 2022 de gjenstående tiltakene knyttet til De store brannløftet i regi av Gjensidigestiftelsen, deriblant anskaffelse av flere vanntåkeanlegg til utplassering i prioriterte kommunale leiligheter.
- Det ble gjennomført en rekke store tilsynsaksjoner i 2022. Én tilsynsaksjon omfattet rundt 80 kommunale skoler, og ble gjennomført i perioden februar-juni. Brannforebyggende avdeling samarbeidet blant andre med etat for bygg og eiendom og byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett. Det ble avdekket en del forbedringspunkter, som vil bli systematisk fulgt opp. I forbindelse med DSBs tilsynsaksjon med farlig stoff gjennomførte brannvesenet 30 tilsyn med gassanlegg i hoteller, restauranter, og forsamlingslokaler, 12 tilsyn med ammoniakk-gassanlegg og 6 tilsyn med eksplosivlagre.
- Vrakpantordningen for ikke-rentbrennende ildsteder ble sluttført i 2022. Da var potten på 50 millioner kroner, som ble bevilget til dette formålet i 2017, tom.

Nøkkeltall aktivitet

110-sentralen

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Totalt antall utalarmeringer til brann- og redningsoppdrag	6 172	5 469	7 181	7 982
Anrop 110 - sentralen	0	9 932	12 533	13 040

Brannforebyggende arbeid

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Brannforebyggende arbeid, feiing	11 484	12 286	9 391	1 432
Brannforebyggende arbeid, boligtilsyn	0	703	3 015	6 663

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger *)	59	48	212	48	82
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger *)	826	803	699	781	729
Dekningsgrad					
Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere	0,20	0,20	0,21	0,14	0,19
Årsverk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere	0,74	0,73	0,43	0,47	0,51
Kvalitet					
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	369	381	329	340	369

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Forebygging branner og ulykker	22,1	21,6	26,3	-5,0	21,3	0,2
Feiing og tilsyn	-3,6	-4,2	34,9	-38,5	-3,6	-0,6
Beredskap mot branner og ulykker	216,0	224,4	281,7	-56,7	224,9	-0,5
Alarmtjenester	2,5	2,3	61,8	-59,1	2,6	-0,3

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2022					
	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Selvkostrenter - boligbrannsikkerhet	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,2	0,1
Sum	236,8	244,0	404,7	-159,6	245,1	-1,1

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
1-Byrådsleders avdeling	0,3	0,3	0,3	-0,1	0,3	0,0
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	17,2	21,5	27,5	-5,9	21,6	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	213,0	219,3	367,1	-147,2	219,9	-0,7
90-Fellesposter - bykassen	6,3	2,9	9,8	-6,5	3,3	-0,5
Sum	236,8	244,0	404,7	-159,6	245,1	-1,1

Kommentar til status økonomi

Bergen brannvesen er organisert under **Byrådsavdeling for klima, miljø og utvikling**. I 2022 endte tjenesteområdet samlet med et negativt avvik på kr 0,6 mill. Hovedårsaken til avviket på tjenesteområdet skyldes at deler av resultatet til selvkostområdet Feiing og tilsyn ligger på tjenesteområde 16 - Administrasjon. For Bergen brannvesen som resultatenhets endte 2022 med et merforbruk på kr 0,17 mill.

Tjenesten Forebygging av branner og ulykker endte med et positivt avvik på 0,1 mill. Avviket skyldes midlertidige vakanser og noe økt sykefravær.

Tjenesten Beredskap mot branner og ulykker endte omtrent i balanse. Tjenesteområdet fikk ekstra bevilgning i tertialrapport 1-22 knyttet til merutgifter og inntektsbortfall i forbindelse med korona. Midlene dekket merkostnader med fravær grunnet korona og inntektsbortfall innen ekstern kursvirksomhet. Tjenesten fikk også en ekstra bevilgning for utstyr til Ukraina som utgjorde kr 0,18 mill.

Alarmtjenester endte med et negativt avvik på kr 0,3 mill. Tjenesten fikk en ekstrabevilgning i tertialrapport 1-22 knyttet til merutgifter og inntektsbortfall i forbindelse med korona. Det har vært stor aktivitet i forbindelse med prosjekter, investeringer i nytt oppdragshåndteringssystem, nødnett og sammenslåing av 110- sentralene. Avviket skyldes økte lønnskostnader i forbindelse med stort sykefravær og nødvendige utstyrsinnkjøp. Økte kostnader i forbindelse med nye systemer som følge av den nasjonale planen initiert av DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) er finansiert med ekstrabevilgninger.

Feiing og tilsyn er et selvkostområde og endte med en noe lavere bruk av selvkostfondet enn budsjettert grunnet forsinkelser i investering av biler og høyere sykefravær.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Ingen omkomne som følge av brann.	Antall omkomne som følge av brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap)	1	0	3	
	Ingen tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann.	Antall tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier i brann (den offisielle statistikken fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).	0	0	0	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 10: Bystyret ber byrådet sørge for at kommunen bistår Arboretet med nødvendig kompetanse til å utrede deres behov for oppgradering av slokkevann i brannsikringsøyemed.

Byrådet har hatt kontakt med Stiftelsen Arboretet og fått avklart at det ikke er behov for bistand til utredning. Stiftelsen har fått utredet et skisseprosjekt for brannverntiltak for Arboretet og skal legge denne fram for byråd for klima, miljø og samferdsel i eget møte.

Merknad 32: Bystyret viser til tilskuddsordningen for vedovner, og betydningen den har for at husstander skal kunne bytte til rentbrennende ildsted. Denne ordningen er spesielt viktig nå som strømprisene er høye, og flere blir avhengig av å fyre med ved. Dersom potten går tom i 2022 ber bystyret byrådet om å øke den i forbindelse med budsjettjusteringen.

I forbindelse med 2. tertialrapport 2022 ble fondet økt med ytterligere kr 0,5 mill. da det lå an til at det ble brukt opp innen utgangen av 2022. Midlene gikk i sin helhet til søkere som hadde fått avslag pga. manglende midler. Fondet er ved utgangen av 2022 oppbrukt.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Årets budsjett		
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Biler boligbrannssikkerhet		IA	4,1	4,1	2020	Ferdig	2,3	0,0	2,3
Bilpark brann		-	-	-	Løpende	Løpende	19,8	12,9	6,9
Fana brannstasjon - nybygg	BY 80/19	92,6	130,4	155,4	2020	2.kv. 2024	31,2	14,5	16,7
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	3,1	2,2	0,9
Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene		IA	7,2	7,2	2022	Ferdig	4,3	2,0	2,3
Nytt øvelsesfelt på Flesland		IA	16,7	16,7	2021	Ferdig	9,5	7,4	2,1
Sum							70,1	39,0	31,2

Statustekst investeringer

Biler boligbrannsikkerhet

Det var planlagt investering av to nye elbiler i 2022. Lang leveringstid har medført at anskaffelsen først skjer i 2023.

Bilpark brann

Investeringene gjelder nødvendig utskiftninger på grunn av alder samt slitasje på bilpark og materiell, herunder høyderedskaper.

Følgende anskaffelser er gjennomført i 2022:

- EBIL 64, et høyderedskap stasjonert i Åsane
- EBIL 82 er en kommandobil til leder operativ avdeling
- ny elektronisk varebil til bilavdelingen

Grunnet uro i markedet er det forsinket leveranser på biler. Brannvesenet gjør en vurdering iht. leveringstider for å starte prosessene tidligere: Bergen brannvesen har de siste årene gjennomført nødvendige utskiftninger av utrykningskjøretøy. Behovet for investeringer framover vil være knyttet til nødvendig utskiftninger på grunn av alder, samt slitasje på bilpark og materiell.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmepumpe, og Apeltun skole - bytte av varmepumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

Fana brannstasjon - nybygg

Den nåværende brannstasjonen på Paradis er lite hensiktsmessig utformet etter dagens standard og er ikke lenger sentralt lokalisert i sitt dekningsområde. Igangsettelsestillatelse for grunnarbeider ble gitt i 2020 og arbeider er utført. Reguleringsplan ble godkjent i 2022, og det oppføres nå nybygg på tomt i Fanavegen. Stasjonen er forventet ferdigstilt våren 2024. Mindre forbruk i 2022 skyldes forsinket byggestart.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Nytt oppdragshåndteringssystem 110 - sentralene

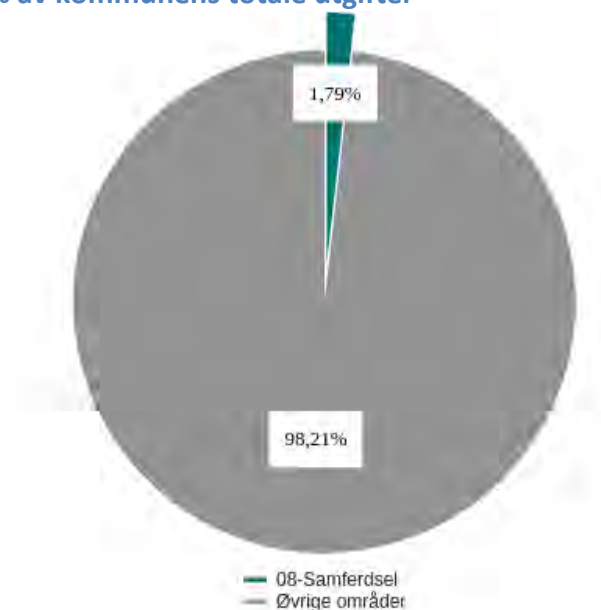
Nytt oppdragshåndteringssystem til 110-sentralen. Prosjektet er forsinket grunnet uenighet om målpris i kontrakt. Ubrukte investeringsmidler overføres til 2023.

Nytt øvelsesfelt på Flesland

Bergen brannvesen har behov for nye sfasiliteter for trening og samtrening av brann- og redningstjenesten, og har etablert et røykdykker-/øvelseshus på Avinors øvelsesområde på Flesland. Prosjektet er overlevert bestiller i 2022.

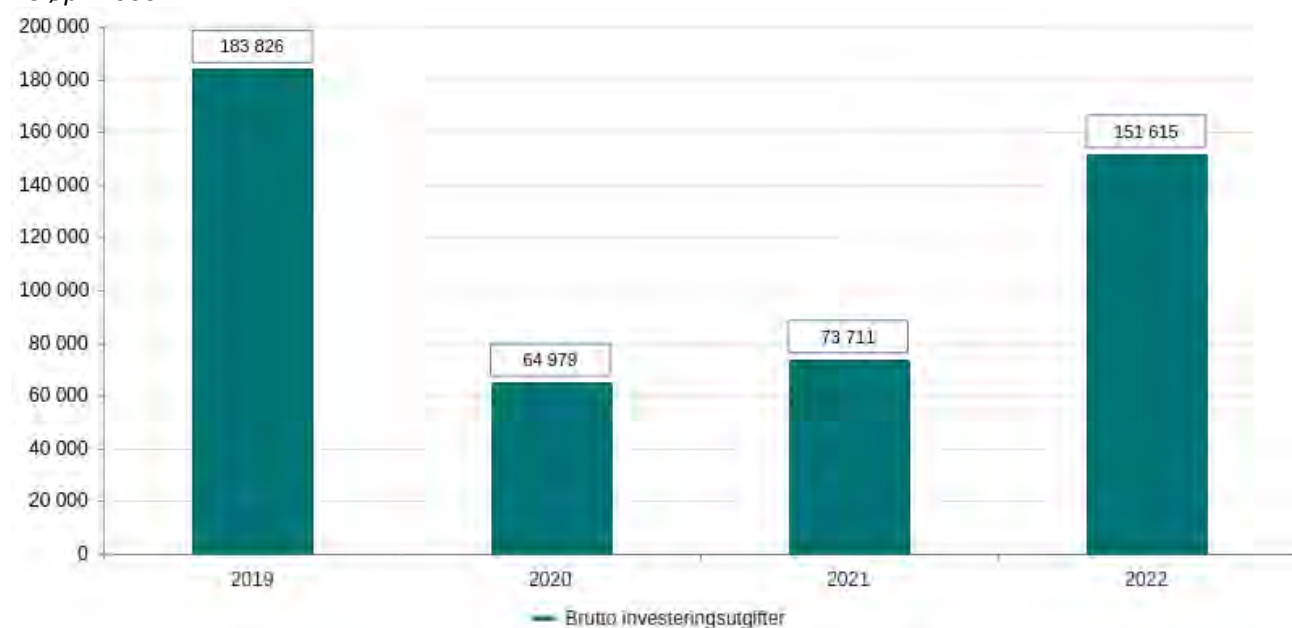
08-Samferdsel

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter bygging, forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier, gater og broer, inkludert trapper, veimurer, gjerder, fartsdumper, sluker og stikkrenner. Kommunale veier skal være trafiksikre og til enhver tid ha god veibelysning. Det skal tilrettelegges for gange og sykkel, og universell utforming skal ivaretas i størst mulig grad.

Videre omfatter tjenesteområdet håndheving av parkeringsbestemmelsene og deler av politivedtektene. Saksbehandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede, forvaltning av boligsoneordningen, piggdekkgebyr, utleie og bruk av offentlig areal hører også til tjenesteområdet.

Arbeidet utføres i hovedsak av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

Det ble i 2022 investert kr 117,5 mill. på trafiksikkerhetstiltak.

- De mest omfattende tiltakene som er gjennomført i 2022 er henholdsvis; Fanahammeren, Kolstien og Bønesberget. Det er til sammen i disse tre prosjektene bygget 550 meter med nytt fortau.
- Anleggsarbeid for trafiksikring langs Lyngbøveien har startet opp. Det skal etableres 820 meter sammenhengende fortau. Anleggsarbeidet er omfattende og vil pågå ut 2025. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Bergen Vann, som skal etablere 1200 meter hovedvannledning i Lyngbøveien.
- Det er også gjennomført mindre trafiksikringstiltak som trafikkmålinger og tellinger, samt noen fysiske tiltak som fartshumper. Deler av dette arbeidet er forberedende arbeid, som legger grunnlaget for fysiske tiltak i 2023.
- Fem skoler fikk «Hjertesone» i 2022. Det er Vadmyra skole, Nordnes skole, Hordvik skole, Aurdalslia skole og Seljedalen skole. Det er utført ulike tiltak som skilting, oppsett av bom og etablering av fartshumper, i tillegg til skilting av hjertesonene. En av skolene fikk en gjennomgående fortauskant forbi innkjøring til skoleplassen. Det gjenstår hjertesonebefaring på 3 av 66 skoler.

Det ble i 2022 brukt 23,3 millioner kroner på gjennomføring av gangetiltak i flere bydeler:

- I Indre Arna er det rustet opp og bygd nye tverrforbindelser. Jernbanestasjonen i Indre Arna er ett viktig målpunkt for gående og tverrforbindelsene gjør det enklere og raskere å kombinere gange og kollektiv.
- I Loddefjord er det oppgradert sju gangetiltak hvorav ett er i samarbeid med Barnas byrom. Det er etablert bedre og tryggere gangveger for skolebarn tilknyttet Loddefjord skole.
- Bymiljøetaten har ti tiltak som er i prosjekteringsfasen. Disse fordeler seg på bydelene Loddefjord, Laksevåg, Årstad og Bønes. I tillegg arbeides det med å få på plass grunnavtaler for i størrelsesorden 25 tiltak fordelt på flere bydeler.

Opprustet gangveg/skoleveg i Loddefjord. Foto: Ida Skålin

Veidrift og veivedlikehold

- Bergen kommune har i 2022 utført dekkefornyning på veiene for ca. 31 millioner kroner hvorav 5 millioner kroner var ekstra bevilgede koronamidler. Det er asfaltert over 40 ulike veger, blant annet Skjoldlia, Harald Skjolds veg, Ladegårdsgaten, Conrad Mohrs veg, Fjellveien og gang og sykkelveien Liavegen-Liakroken.
- Det er i 2022 utført en rekke sikringstiltak rundt i Bergensområdet. Tiltakene er i hovedsak utført etter mottatte bekymringsmeldinger fra publikum, eller steder det er rast ut fra terreng og skråninger. Det har ikke vært noen store hendelser dette året, men en rekke mindre hendelser. Kostnadene beløper seg til ca. 3,5 millioner kroner.
- Sikring av arrangementer i offentlige byrom har økt. I tillegg til 17.mai har kommunen i 2022 sikret gjennomføring av ulike arrangementer som Sian-demonstrasjon og Bergen Triathlon.
- Det er utbedret ca. 2500 meter med fortau. Utbedrede strekninger er fortau i Sundby-Hvorups veg, Sandbrekкетoppen, Sandbrekkevegen, Råtræet, Kråvasslia, Ulsetskogen og Kolåshøyen.
- Det er gjennomført arbeider knyttet til forbedret fremkommelighet for brukere av HC-parkeringer og bedre tilrettelegging av universell utforming av overgangsfelt. Det har vært gjennomført et prosjekt som ble avsluttet i 2022 med tanke på å forbedre allerede etablerte HC-parkeringsplasser i sentrum på en mer brukervennlig måte.
- Etaten har spesiell oppmerksomhet på universell-utforming av etablerte gangfelt, og flere av disse er blitt utstyrt med ledelinje. Dette tiltaket fortsetter i 2023.
- Det er utført utbedringsarbeider knyttet til trapper i sentrum, eksempelvis i Bjørndalen, Vestre Murallmenning og Fredlundsveien-Grønnestølsveien.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Driftskonsekvens av investeringer - samferdsel	195	195	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Oppgradert betalingsløsning på kommunens parkeringsautomater	321	321	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Digitalisering samferdsel - driftskonsekvens	-166	0	-166	Investeringen er ikke igangsatt
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg - driftskonsekvens	25	25	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Prosjektledere Bymiljøetaten belastes investeringsprosjektene	-2 800	-2 800	0	Tiltaket er igangsatt, prosjektledere belastes nå de individuelle investeringsprosjektene.
Sum	-2 426	-2 259	-166	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Endring i henførbare kostnader fra Byggesak til Forvaltningsavdelingen	2 000	2 000	0	Tiltaket er innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter og kostnader henføres fortløpende
Delfinansiering av bysykkelordningen fra Miljøloftet	-2 400	-2 400	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Sum	-400	-400	0	
Nye engangstiltak				
Sykelstamvei-plan	1 000	1 000	0	Byrådet la frem melding om Sykelstamveg Bergen i bystyremøtet 25. januar 2023. Kr 0,5 mill. ble satt på fond for bruk i 2023
Sum	1 000	1 000	0	
Effektivisering				
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-444	-444	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i tjenesteområdets rammer
Sum	-444	-444	0	
Sum tiltak	-2 270	-2 103	-166	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-444	-444	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i tjenesteområdets rammer
Sum	-444	-444	0	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Økte strømpriser - veilys	10 000	10 000	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Lavere salg av piggdekkoblater (T1-2022)	2 500	2 500	0	Salget av piggdekkoblater ligger kr 4,3 mill. under inntektskravet

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Mindreforbruk lønn Bymiljøetaten	-2 564	-2 564	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Mindreinntekt på gebyr for arbeidsvarsling, tillatelser og kontroll	1 200	1 200	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer
Sum	11 136	11 136	0	
Inntektsendringer				
Økte billettinntekter (avgiftsparkering)	-4 700	-4 700	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter. Billettinntektene endte med en merinntekt på kr 1,4 mill.
Økte boligsoneinntekter	-6 600	-6 600	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet; boligsoneinntektene endte i balanse for året.
Merinntekter riggleie	-1 200	-1 200	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer, inntektene fra riggleie ble enda høyere enn forventet pr. 2. tertial og endte opp med en merinntekt på kr 0,8 mill.
Økte billettinntekter	-5 000	-5 000	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetter. Billettinntektene endte med en merinntekt på kr 1,4 mill.
Økte inntekter kontrollsanksjoner	-2 400	-2 400	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer; kontrollsanksjoner endte med en merinntekt på kr 0,3 mill. i 2022.
Reduserte inntekter boligsoneavtaler	800	800	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens rammer, salget av boligsoneavtaler endte omtrent i balanse.
Sum	-19 100	-19 100	0	
Sum tiltak	-8 408	-8 408	0	

Utvikling og utfordringer

Sikring og Varsling

Bergen kommune har i løpet av 2022 utstedt 790 godkjente tillatelser til bruk av rigg, container, stillas, lift på offentlig areal.

Riggleie er leie av kommunale fortau og byrom i forbindelse med utsettelse av stillaser, containere etc. Hovedårsaken til merinntekt i 2022, er bygging av Fylkeskommunens nye kontorlokaler som krevde et større, kommunalt område. Dette leieforholdet ble avsluttet ved utgangen av 2022.

Det er utstedt 1097 stk. godkjente grave- og arbeidsvarsling tillatelser, som også inkluderer kontroll og oppfølging i etterkant.

Saksomfanget er omfattende, og dagens saksbehandlingssystem er lite effektivt. Et nytt fagsystem er derfor tatt i bruk som pilotprosjekt i siste kvartal 2022 og vil bli tatt i fullskala bruk i første kvartal av 2023. Det forventes at systemet vil bidra til mer effektiv saksbehandling.

Boligsone

Utvidelsen av boligsoner ble fullført i 2022. Boligsone 13 - Damsgård og boligsone 14 - Kringsjø ble innført 2. mai.

Endring i "Forskrift om avgiftsbelagt boligsoneparkering, Bergen kommune" ble vedtatt av Bergen bystyre 18. desember 2019. En av endringene som ble vedtatt var reduksjon fra to til en bil per boenhet. Forskriften ble iverksatt 1. oktober 2022 etter flere utsettelse under koronapandemien. Bergen bystyre gjorde om beslutningen om boligsoneforskriften i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2023 slik det igjen vil være mulig å få tillatelse for to biler per boenhet. Før dette formelt trer i kraft må forskriften

endres. I en mellomperiode, fram til endret forskrift blir vedtatt, vil alle som søker om dispensasjon få innvilget søknad om to biler fra Bymiljøetaten.

Sykkel

Sykkelveg med fortau etablert på Kronstad i 2022 mellom St. Halvards vei og nytt anlegg ved holdeplass «Kronstad» Bybanen linje 2.

Bymiljøetatens sykkelgruppe har arbeidet med sykkeltiltak gjennom hele året. Arbeidet er i tråd med sykkelstrategien (jf. bystyresak 346/20) og handlingsplan (jf. bystyresak 300/21). Den tverrfaglige sykkelgruppen arbeider med infrastruktur, sykkelparkering, oppmerking av eksisterende sykkeltraseer og dekkefornying. Gruppen har ved utgangen av året 18 pågående prosjekt. Dette gjelder både punkttiltak og sammenhengende vei for gående og syklende. I alt omfatter dette totalt 35 ulike strekninger. I tillegg følges det opp kommunale sykkelstrekninger som inngår i andre prosjekter. Det er tilrettelagt 5,9 km for sykkel i 2022.

Utover ferdig etablerte sykkeltilrettelagte strekninger har Bymiljøetaten i 2022 hatt oppmerksomhet på prosjektering av mindre tiltak, samt tiltak som er blitt fremskyndet for å gjøres klare til bygging i 2023. St. Olavs vei, Lyngfaret og Vestre Vadmyra, og mindre tiltak i Åsane og Årstad var under bygging ved årsslutt, og videreføres inn i 2023.

Etaten har i løpet av 2022 utplassert i overkant av 180 sykkelparkeringsplasser. Stativene er etablert i Bergen sentrum, samt flere parkanlegg og lekeplasser i Bergen kommune. Det er blant annet montert nye sykkelstativer på Fisketorget, ved Skjoldstølen lekeplass og Fanatorget lokalpark.

Det er en del prosjekter i sykkelstrategien som må få sin oppstart i 2023/24 for å kunne realiseres innenfor sykkelstrategiperioden mot 2030, da det er identifisert behov for å regulere enkelte strekninger. Disse prosjektene vil innarbeides i neste handlingsplanperiode.

Revidering av politivedtekt for Bergen kommune

Bymiljøetaten har i 2022 arbeidet med en revidering av politivedtekten. Byrådet vedtok i juni at forslaget til ny lokal forskrift om politivedtekt skulle sendes på høring. Foreslåtte endringer gjelder blant annet bestemmelser om kjøring og parkering i grøntområder, camping i tettbebygde strøk, samt

språklige endringer og formaliteter i tråd med normalpolitivedtekten. I desember oversendte Bymiljøetaten et justert forslag etter gjennomført høring.

Utbyggingsavtaler

Bergen kommune inngår utbyggingsavtaler med utbyggere hvor anleggsbidragene finansierer ulike tekniske infrastrukturtiltak som er nødvendig for plangjennomføring. Sandslikrysset ble sommeren 2022 ferdigstilt av Statens vegvesen, med 105 millioner kroner i finansiering fra ulike utbyggere i Sandsli området. Bymiljøetaten har siden 2014 stått for koordinering av private og offentlige aktører i utbyggingsavtaleprosessene for krysset, og administrert anleggsbidragene.

Også Paradis er et område hvor midler fra inngåtte utbyggingsavtaler delfinansierer pågående oppgradering av fylkesvegnettet. Bymiljøetaten samarbeider om prosjektet med Vestland fylkeskommune, som er byggherre. Gjennomføringen vil skje i flere byggetrinn. Første byggetrinn startet opp på nyåret 2021, og er forventet ferdigstilt i 2023. Prosjektet er omfattende og involverer gang- og sykkelvei, allmenning, ny bilvei og fortau. Parallelt jobbes det med forberedende arbeider for neste byggetrinn, forhandling av utbyggingsavtaler for nye utbyggingsområder mv.

Bydata

Bymiljøetaten har i 2022 fortsatt utviklingsarbeidet med prosjektet Bydata for å kunne tilgjengeliggjøre data fra ulike kilder, sammenstille og tilgjengeliggjøre disse til medarbeidere og publikum. En overordnet løsningsarkitektur for dataflyt skal etableres for å hente, lagre og dele data. Informasjonen skal benyttes som beslutningsgrunnlag knyttet til drift og vedlikehold, så vel som planlegging av nye tiltak, og måling av gjennomførte tiltak. Datasettene skal også deles med andre i kommunen som har behov. Prosjektet er i planleggingsfasen. Videre aktiviteter i prosjektet er å få tilgang til, og ta i bruk data fra sensorer på fem lokasjoner, for å telle gående, syklist, kjøretøy, hastighet og klima med tilhørende portal. Piloten har varighet på ett år fra desember 2022. Den andre leveransen er ta i bruk sensorer på bekkeinntak på 3 prioriterte områder for tilstandsovervåking. Sluttdato for prosjektet er satt til slutten av 2024.

Asset Management

Bymiljøetaten planlegger konkurranse for anskaffelse av et helhetlig register over etatens eiendeler - en «Asset Management» løsning, for å sikre bedre oversikt og innsikt som grunnlag for beslutningsstøtte og effektive arbeidsprosesser. Bymiljøetaten benytter i dag flere ulike fagsystemer, men har behov for å ta kontroll på alle relevante anleggsdata i en mer fremtidsrettet arkitektur. Løsningen skal omfatte et objektregister som kobler data fra ulike fagsystem.

Formålet med anskaffelsen er å få på plass IKT-løsninger som dekker Bymiljøetatens sine behov for drift og forvaltning av veier, parker og friområder, offentlige byrom og tilhørende elektriske anlegg.

Prosjektet er i planleggingsfasen. Det arbeides nå med anskaffelsesplanlegging. Sluttdato for prosjektet er satt til 31.12.2024.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Kommunal vei og gate, antall km	638	640	641	643
Gang- og sykkelvei, antall km	110	111	112	114
Kom. veier med fartsgr.< 40 km/t	318	319	320	321
Kommunale veier med belysn., km	638	640	641	643
Søknadspl. saker behandlet, antall *	4 997	5 903	4 312	3 784
Vedlikehold, sum forbruk i mill.	26,9	50,0	43,0	46,0
Renhold av veger, sum forbruk	23,5	22,0	23,3	22,9

Årsmelding 2022

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Vinterveghold, sum forbruk	43,8	36,0	41,0	38,0
Trafikksikkerhetstiltak, sum inv.	6,5	7,0	26,0	118,0
Antall illeggelser fra parkeringsovervåking	41 266	38 952	41 591	43 340
Antall klager på illeggelser fra parkeringsovervåking	2 891	3 472	3 377	3 395
Antall søknader på HC-kort	1 233	1 090	987	960
Antall piggoblat (sesong og mnd.)	10 358	8 877	8 890	8 284

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Antall km tilrettelagt for syklende siste år (km)	2,0	6,0	1,0	12,0	3,7
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater *)	260	520	993	1 206	1 545
Produktivitet					
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	458 238	496 978	643 017	261 343	382 143
Brutto driftsutgifter i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei (B) *)	43 967	58 353	34 189	23 364	36 111
Dekningsgrad					
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	8	8	16	14	12
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	97	101	112	57	88

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Renhold på ikke-kommunal vei	-2,5	0,1	2,0	-3,9	-1,9	2,0
Veilys på ikke-kommunal vei	7,5	7,3	8,8	-1,8	7,0	0,3
Parkering- og myndighetsutøvelse	-105,4	-128,6	95,7	-220,4	-124,7	-3,9
Øvrig veghold	4,6	7,2	18,1	-18,6	-0,5	7,7
Bruer, tuneller, vegkonstruksjoner	16,7	15,1	34,8	-13,4	21,4	-6,3
Drenering/overvann	9,7	15,5	16,0	-2,9	13,1	2,4
Trafikksikkerhet inkl. skilting og vegmerking	83,1	86,7	145,4	-55,7	89,8	-3,0
Vegdekker	28,5	31,6	47,9	-8,4	39,5	-7,9
Renhold veg	24,7	26,3	27,6	-4,6	23,0	3,3
Gatelys	29,9	41,2	51,0	-9,1	41,8	-0,7
Vinterdrift	27,4	26,3	46,1	-21,7	24,5	1,8
Sum	124,3	128,7	493,4	-360,5	132,9	-4,2

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-81,7	-90,0	13,1	-102,9	-89,9	-0,2
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	213,4	215,1	475,9	-257,6	218,3	-3,2

Årsmelding 2022

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
90-Fellesposter - bykassen	-7,4	3,6	4,5	0,0	4,5	-0,9
Sum	124,3	128,7	493,4	-360,5	132,9	-4,2

Kommentar til status økonomi

Regnskap for **Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling** viser samlet et merforbruk på ca. kr 3,15 mill., sett bort fra avskrivninger. Detaljert består avviket av både mer- og mindreinntekter og mer- og mindreforbruk, som er spesifisert nærmere under.

- merinntekter på parkering, riggleie og uteservering, kr 4,5 mill.
- mindreinntekter på salg av piggdekkoblater, kr 1,8 mill.
- merforbruk på kjøp av varer og tjenester, blant annet:
 - o akutte behov på fjellsikring: 1,8 mill.
 - o bro i Elvavegen i dårligere forfatning enn antatt: 1,2 mill.
 - o sikring av sentrumsarrangementer: 1,3 mill.
 - o oppgraderinger av Småpudden: 0,7 mill.
- merforbruk for ladepunkt for elbiler på offentlig vei på kr 0,5 mill. Tjenesten er i utgangspunktet selvfinansierende, men økte strømkostnader førte til et merforbruk i 2022

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal understøtte nullvisjonen om antall hardt skadde eller drepte i trafikken	Nedgang i antallet alvorlige trafikkulykker på kommunale veier i Bergen	0	0	4	4 personer ble hardt skadd på kommunal veg i 2021. Tall per år blir tilgjengelig året etter.
Norges grønneste storby	Bergen skal ha et sammenhengende og sikkert sykkelnett med god tilgjengelighet og sykkelvennlig utforming.	Antall km tilrettelagt for sykkel	0		6	Måling på denne indikatoren er ikke utført per 2. tertial. Etaten har foreslått følgende indikatorformulering: Antall km tilrettelagt for sykkel. Denne indikatoren fremgår av handlingsprogrammet for sykkel vedtatt av bystyret i sak 300/21. Indikatoren gir et mål på oppfølgingen av handlingsprogram/sykelstrategi
	Det skal være god tilgang til sykkelparkering.	Akkumulert antall sykkelparkeringsplasser i sentrum og bydeler	0	5		Måling på denne indikatoren er ikke utført per 3. tertial 2022
	Gangnettet skal oppgraderes rundt bydelssentre og utvidet Bergen sentrum, og utvides i hele Bergen.	Antall km nye gangforbindelser	0.25	0.5		Etablering av nye gangforbindelser krever mer forvaltningsmessig behandling enn forutsatt.
		Antall km oppgraderte gangforbindelser	1,0	1.4	1,5	
Trygg økonomistyring	Kapitalen i vegnettet skal ivaretas på en kostnadseffektiv måte	Antall murer og kaier som er vedlikeholdt/oppgradert for å lukke vedlikeholdsetterslepet	15.00	20		Seimslia og Frydenbølien er utført. Alf Bondes veg krever omfattende prosjektering. Konsulent er i gang. Ingen tiltak på kaier

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 5: Bystyret ber byrådet legge fram en egen sykkelstamvei-plan innen utgangen av 2022. Byrådet la frem melding om Sykkelstamveg Bergen i bystyremøtet 25. januar 2023

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr	
Barnas byrom		-	-	-	Løpende	Løpende	3,8	4,3	-0,5
Bilfri bydel – Bøhmergaten/Løvestakksiden	-	IA	23,0	25,3	2024	4.kv. 2025	1,0	0,7	0,2
Bilfri bydel – Nedre Nygård/Nygårdshøyden		IA	65,0	65,0	2024	4.kv. 2027	5,5	3,4	2,1
Bussholdeplasser tilstandsrapport	UKFKN 45/20	22,2	8,8	8,8	2022	4.kv. 2025	1,8	1,7	0,1
Deltakelse i Graveklubbprosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	1,2	-0,1
Den grønne akse		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	1,5	-1,5
Digitalisering samferdsel		IA	15,9	15,9	2022	4.kv. 2024	0,9	0,7	0,2
Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall	BY 31/19	IA	0,0	0,0	2021	2.kv. 2024	0,0	0,0	0,0
Gang- og sykkelveier		-	-	-	Løpende	Løpende	6,1	5,0	1,1
Gangveger Laksevåg del 2		IA	1,7	18,7	2025	4.kv. 2025	0,5	0,4	0,1
Gangveger Loddefjord - Olsvik	BR 1084/22	10,3	10,3	10,3	2023	3.kv. 2023	9,1	7,8	1,3
Garnes ungdomsskole, rekkefølgekrav infrastruktur		IA	111,2	116,5	2024	3.kv. 2025	2,0	0,3	1,7
Gatebelysning i Bergen		IA	3,5	3,5	2020	Ferdig	0,5	0,6	0,0
Gåstrategi oppfølging		-	-	-	Løpende	Løpende	1,3	1,1	0,2
Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett		-	-	-	Løpende	Løpende	24,9	21,6	3,3
IT system for bruk av offentlig areal	AD 2020/13748- 2	IA	1,1	1,1	2021	2.kv. 2023	1,1	0,1	0,9
Johan Berentsensvei - fortau		IA	6,3	34,6	2023	2.kv. 2024	1,5	2,0	-0,4
Klimatilpasning, tiltak		IA	7,5	7,5	2021	4.kv. 2024	0,4	0,2	0,2
Klostergarasjen - Utbedring av søyler		IA	24,0	4,0	2023	4.kv. 2024	0,3	0,2	0,0
Korsnesvegen fortau - konseptutvikling		IA	2,0	2,0	2022	4.kv. 2023	0,4	0,2	0,2
Ladepunkter i boligsoneanlegg		IA	6,4	6,4	2022	4.kv. 2026	0,0	0,2	-0,2
Lyngbøveien - trafikkisikring	BY 59/22	144,8	144,8	144,8	2021	1.kv. 2026	18,2	24,6	-6,4
Midtunvegen bofelleskap, rekkefølgekrav og infrastruktur		IA	15,2	16,2	2024	1.kv. 2025	0,6	0,6	0,0
Mobilitetstiltak Gåbyen		-	-	-	Løpende	Løpende	26,0	22,8	3,2
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	UFGN 126/21	IA	0,0	0,0	2024	1.kv. 2024	0,0	1,1	-1,1
Mobilpunkter og ladepunkter		-	-	-	Løpende	Løpende	1,1	0,4	0,7
Møllendalsbakken		IA	16,4	16,4	2023	2.kv. 2026	0,4	0,2	0,3
Møllendalsbakken veibro	BR 1083/22	16,1	16,1	16,1	2023	2.kv. 2023	8,7	7,6	1,1
Snarveier til bybaneholdeplasser	BR 1233/16	21,3	25,7	26,3	2019	Ferdig	0,6	0,6	0,0
Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg	BY 1111/20	10,0	15,0	17,5	2023	4.kv. 2027	2,5	2,5	0,0
Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra	BR 1195/22	IA	7,2	19,0	2023	4.kv. 2023	3,3	1,2	2,1
Trafikkisikring		-	-	-	Løpende	Løpende	18,3	15,6	2,7
Trafikkisikringstiltak Kolstien		IA	13,5	13,5	2022	Ferdig	10,8	10,2	0,6

Årsmelding 2022

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings-	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt	Estimert	Just. Regnskap	Avvik i	
		vedtak			ferdigår	ferdigkvartal	bud.		kr
Utbyggingsavtaler Fyllingsdalen		IA	0,3	0,3	2024	4.kv. 2024	0,1	0,0	0,0
Utbyggingsavtaler Møllendal		-	-	-	Løpende	Løpende	0,1	0,0	0,1
Utbyggingsavtaler Skjold		IA	0,2	0,2	2024	4.kv. 2024	0,1	0,0	0,1
Utbyggingsavtaler Søreide		-	-	-	Løpende	Løpende	0,3	0,1	0,3
Utbyggingsavtaler Wergeland		-	-	-	Løpende	Løpende	0,4	0,0	0,4
Utvidelse av boligsoneordningen		IA	1,4	1,4	2022	Ferdig	0,4	0,4	0,0
Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider		IA	50,2	50,3	2025	4.kv. 2025	0,5	0,6	-0,1
Sum øvrige prosjekter							10,0	10,1	-0,1
Sum							164,5	151,6	12,8

Statustekst investeringer

Barnas byrom

Det er 9 prosjekter totalt og alle er ferdigstilt i 2022, men mangler sluttoppgjør og/eller sluttvedtak. Prosjektene er: Damsgård lekeplass, Løvstakkliden, Solheim ballbane, Øyrane lokalanlegg, Fanatorget, Skjoldstølen, bynær skatepark og Sangotna uterom og gangvei. Det er i 2022 påløpt 0,6 mill. mindre i utgifter enn budsjettet. Ubrukte midler overføres til 2023 og sluttoppgjør.

Bilfri bydel – Bøhmergaten/Løvstakksiden

Det pågår en prosess rundt kostnadsfordeling, inkludert justering av kalkyle med henhold til prisøkning og gjennomført usikkerhetsanalyse. Ubrukte midler fra 2022 skyves til 2023.

Bilfri bydel – Nedre Nygård/Nygårdshøyden

Budsjettposten består av tre prosjekter Nygårdshøyden del 1, 2 og 3. Nygårdshøyden er et omfattende prosjektområde, og er derfor inndelt i ulike delområder og med tilhørende ulik periodisering. Det er i 2022 gjennomført en usikkerhetsanalyse. Det påløp mindre utgifter enn budsjettet i 2022 fordi det ble vurdert som formålstjenlig med en stopp i prosjekteringen, i påvente av ferdigstillelse av usikkerhetsanalyse og ansvars- og kostnadsfordeling med Bergen vann.

Bussholdeplasser tilstandsrapport

Prosjektet har i 2022 vært påvirket av en konkurs hos entreprenør, og er derfor noe forsinket. Konkursen har også medført noe økte kostnader. Det vil i løpet av februar 2023 gjennomføres en usikkerhetsanalyse for bedre å kunne belyse total kostnader for prosjektet. Det gjenstår arbeid med utbedring av to holdeplasser samt noen mindre justeringer etter forespørsel fra fylkeskommunen. Denne delen av prosjektet vil bli ferdigstilt i løpet av 2023.

Deltakelse i Graveklubbprosjekter

Budsjettposten er i hovedsak disponert til prosjekter på Nedre Nygård / Nygårdshøyden.

Den grønne akse

Budsjettposten består av følgende prosjekter: konseptutvikling Den grønne aksen, midlertidig torg ved Rådhuskvarartalet, ny strømforsyning på Torgallmenningen, strømforsyning Bryggen, benker langs Lille Lungegårdsvannet og kjøretøy til termisk ugressbekjempelse. Strømforsyningsprosjektene har hatt økte kostnader som skyldes bl.a. uforutsatt arbeid i grunnen og økte priser på stålarbeider. Konseptutviklingen Grønne akse har hatt noe økte kostnader grunnet økt planlagt medvirkning i bylivsanalysene, pilotprosjekt for videoregistreringer, og tydelig og folkelig fremstilling av kunnskapsgrunnlaget. Regnskapstall på tjenesteområde 08 tilhører Strømforsyning Bryggen og må sees i sammenheng med tjenesteområde 10C.

Digitalisering samferdsel

Budposten inneholder fire digitaliseringsprosjekter - Fagsystemer parkering, Sensor HC-plasser, Bydata og Asset management. Prosjektene koordineres med kommunens øvrige utviklingsmiljø og fremdriften har avhengigheter til etatens øvrige prosjekter som eksempelvis arbeid med ladeinfrastruktur. Prosjektene er noe bak fremdriftsplanen og midlene overføres til 2023.

Eidsvåg skole - rehabilitering, nybygg og idrettshall

Det gjennomføres omfattende ombygging og rehabilitering av "1952-bygget" på Eidsvåg skole, og det etableres et tilbygg til dette. De andre byggene på eiendommen ble revet i 2021. Den nye skolen er dimensjonert for 300 elever med mulighet for utvidelse for ytterligere 50 elever ved behov. Det skal også oppføres en stor, frittstående idrettshall med opparbeidet uteområde på taket. Byggearbeidene for skolen startet opp høsten 2021 og forventes ferdigstilt i løpet av 2024. Det er også gjennomført

omfattende trafikksikringstiltak som følge av rekkefølgekrav i reguleringsplanen. Årets merforbruk skyldes høyere aktivitet enn anslått. Årsavvik medfører ikke justering av totalprognose.

Gang- og sykkelveier

Budsjettposten omfatter flere prosjekter. Prosjektene er bilfri bydel Møhlenpris Fase 2, Pilot bilfritt bydel ytre bydeler, oppgradering snarveier/gangsti ved Ulsmåg skole, etablering av fortau langs Hjeltestadveien og hjertesone prosjekter. Restmidler overføres til 2023.

Oppgradering snarveier/gangsti ved Ulsmåg skole: prosjektet er ferdig og sluttoppgjør gjenstår.

Etablering av fortau langs Hjeltestadveien: Sluttoppgjør gjenstår. Prosjektet er anleggsmessig avsluttet. Kontroll av FDV-dokumentasjon pågår.

Hjertesoner ved skoler: Prosjektet har et mindreforbruk på 0,4 mill i 2022. Dette skyldes at de to siste skolene ikke fikk gjennomført befaring i 2022 og at enkelte skoler, på grunn av utfordringer med gjennomføring av tiltak (f.eks vær og føreforhold), ikke ble ferdigstilt innen utgangen av året. De siste tiltakene vil bli utført i 2023.

Gangveger Laksevåg del 2

For de private gangforbindelsene arbeides det med grunnnerv og de fleste avtalene er nå i orden. For noen tiltak hvor grunnnerv er avklart vil prosjektering begynne vinter/våren 2023.

Gangveger Loddefjord - Olsvik

Traseene er en del av en totalentreprise hvor entreprenør er ansvarlig for prosjektering og utførelse. 6 av 8 traseer er fullført, mens for de to resterende traseene venter man fortsatt på godkjent byggesøknad. Dette har tatt lenger tid enn forventet og det arbeides nå med å gjøre endringer på utforming på traseene. Det er usikkert når de to traseene vil ferdigstilles. Prosjektet videreføres til 2023.

Garnes ungdomsskole, rekkefølgekrav infrastruktur

I arbeidet med ny reguleringsplan for Garnes ungdomsskole har det fremkommet svært omfattende krav til etablering og oppgradering av infrastruktur i form av rekkefølgebestemmelser. Detaljprosjektering forventes ferdigstilt i løpet av 2023 og byggestart i 2024. Årets mindreforbruk skyldes forsinket oppstart videre prosjektering.

Gatebelysning i Bergen

Det ligger to prosjekter under denne budsjettposten.

Prosjektet "Bergenslykter oppgradering" handler om oppgradering og montering av de gamle lyktene i Gamle Bergen som følge av alder. Prosjektet er ferdig. Det er skiftet ut lyskilde i 39 eldre Bergenslykter, de er lokalisert i Gamle Bergen og Østre Murallmenningen.

Prosjektet "Etablere belysning ved overgangsfelt ved barneskoler" er ferdigstilt.

Gåstrategi oppfølging

Midler er i 2022 benyttet til tre tiltak - Gangetiltak i Bergveien og Fyllingsdalen og oppgraderinger av snarveiene Holalien, Vågedalen og Herman Grans vei. Det er et lite mindreforbruk i forhold til prognosen i 2022 som overføres til 2023.

Handlingsplan for sykkel på kommunalt vegnett

Det arbeides med konkretisering av tiltak og porteføljen består av prosjekter i alle faser. Budsjettmidler for 2022 er overført til ulike sykkelprosjekter. Midlene benyttes til planlegging, bygging og byggherrens

administrasjon (fordelt på totalt 18 prosjekter). Porteføljen består av en rekke større og mindre tiltak. Av de største pr. nå kan det nevnes: Nonnekloppen til Florida - Byggestart 2023. Wiers Jenssens vei - Oppstart regulering høsten 2022. Damsgård- Småpudden - Oppstart reguleringsplan høsten/vinteren 2022. Krohnåsveien - Oppstart reguleringsplan høsten 2022. Totalt for budsjettposten, ventes ingen endring i totalkostnad. Årsavvik for 2022 er summen av avvik på 18 ulike prosjekter. Ubrukte midler i 2022 overføres til 2023.

Infrastrukturtiltak i utbyggingsområder

Budsjettposten har i 2022 blant annet blitt benyttet til prosjekter for å utføre prosjektering av Byrom på Wergeland og kostnadsanslag for fremtidige utbyggingsavtaler/områder på Skjold og i Fyllingsdalen, samt til utvikling av Mindemyren. Økte totalkostnader til prosjektering av Paradis - planlegging, erverv og mindre opparbeidingsprosjekt vil medføre en budsjettjustering i forbindelse med 1. tertial 2023.

IT system for bruk av offentlig areal

Prosjektet har det siste året vært igjennom en omfattende utvikling- og testfase for å tilpasse det nye fagsystemet til prosessene som det skal understøtte. Prosjektet er delt inn i tre hovedleveranser, hvorav første leveranse (søke- og saksbehandling av grave- og arbeidstillatelser) ble satt i drift desember 2022 gjennom en pilot hvor utvalgte eksterne interessenter tok del. Videre utrulling er pågående. Resterende leveranser (søke- og saksbehandling av beboerparkering, HC-kort, arrangementer og uteservering, samt betalingsoppfølging av illeggelser) er planlagt driftssatt i løpet av 2023. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023.

Denne investeringen er delt mellom tjenesteområde 08 Samferdsel og 10 C Naturforvaltning og parkdrift.

Johan Berentsensvei - fortau

Utbedring og oppgradering av Johan Berentsensvei er et samarbeid med Bergen Vann. Ved oppstart av grunnarbeider ble det avdekket betydelig lenger avstand til fjell enn det som det er prosjektert for. Det betyr at det blir mer masser som må håndteres, og følgeoppgaver/kostnader som følge av dette, slik som mer sikringsarbeid, ny prosjektering og tidsbruk hos både entreprenør og byggherre. I desember 2022 ble det gjennomført en usikkerhetsanalyse som tyder på at kostnadskalkylen for prosjektet vil øke, og det pågår arbeid for å beregne konsekvensene av analysen. Det er stor usikkerhet knyttet til totalkostnaden da dette også er et prosjekt med store murkonstruksjoner og omfattende arbeider i grunnen med VA-ledninger. Byggesøknaden er sendt, men behandles ikke før tekniske planer er godkjent. Prosess med godkjenning av tekniske planer er startet. Rammetillatelse forventes vedtatt i løpet av første kvartal i 2023.

Klimatilpasning, tiltak

Budsjettposten er fordelt på to tjenesteområder. Det er disponert midler til prosjektet Løvtien overvann. I 2022 har en arbeidet med å få til en avklaring vedrørende detaljene rundt overvannshåndteringen. Krevende terreng har ført til at prosjekteringen har tatt lengre tid enn opprinnelig planlagt. Overvannshåndteringen for Løvtien forventes å bli gjennomført i 2023.

Klostergarasjen - Utbedring av søyler

Klostergarasjen ble bygget i 2005. Allerede i 2010 ble det avdekket mangler ved søylene i Klostergarasjen. Entreprenør og deres underentreprenør har påtatt seg ansvar for deler av det som ble avdekket da. Senere utredninger har imidlertid vist at omfanget er vesentlig større enn det som ble avdekket i 2010. Budsjettposten skal dekke midler til pågående utredning for å få klarhet i hvilke tiltak som bør iverksettes for å øke styrken til søylene, få kontroll med korrosjon av armering samt utbedre membran under asfaltdekket i Klostergarasjen. Prosjektet har levert rapport og venter på ny bestilling angående utførelsen av arbeidet.

Korsnesvegen fortau - konseptutvikling

Det arbeides med grunnlaget for en endelig beslutning for om prosjektet skal gjennomføres eller ikke. Grunnet kapasitetsutfordringer har man ikke fått gjennomført nødvendig nytte/kostnadsanalyse. Prosjektet videreføres til 2023 i påvente av nærmere avklaringer.

Ladeinfrastruktur for bil

I 2022 er det påløpt mindre utgifter enn budsjettert til ladepunkter på offentlig vei, i påvente av en vedtatt strategi og handlingsplan for ladeinfrastruktur i Bergen kommune. Resterende midler overføres dermed til 2023.

Ladepunkter i boligsoneanlegg

Etablering av ladepunkt inngår som et av mange punkt for å nå kommunen sitt mål om å redusere utslipp på transport- og mobilitetsområdet.

Generelt ser en at videre utbygging ofte blir begrenset av kapasiteten i el-nettet. Det har i 2022 vært kontakt med BKK-nett om hvor det kan være mulig å få til gode løsninger, men uten at det er konkludert eller startet opp større tiltak.

Lyngbøveien - trafikksikring

Det er oppdaget store utfordringer i prosjektet. Ved oppstart av grunnarbeider ble det blant annet avdekket at det er betydelig lenger avstand til fjell enn det som det er prosjektert for. Det betyr at det blir mer masser som må håndteres, og følgeoppgaver/kostnader som følge av dette, slik som mer sikringsarbeid, ny prosjektering og tidsbruk hos både entreprenør og byggherre. Ekstrakostnader i 2022 er 6,4 mill. En vil i løpet av vinteren utarbeide en orientering om status og kostnader i prosjektet.

Midtunvegen bofellesskap, rekkefølgekrav og infrastruktur

Det er planlagt etablert nytt bofellesskap på en tomt ved Fana Herredshus i Midtunvegen. Det fremkommer rekkefølgekrav i reguleringsplanen som må gjennomføres for at byggeprosjektet skal kunne realiseres. Midler til gjennomføring av tiltaket er skilt ut i denne budsjettposten.

Mobilitetstiltak Gåbyen

Budsjettposten omfatter i alt 16 prosjekter. Eksempler på prosjektene i 2022 er Løvestakklien trappeløp, Olsvikåsen fortau, Paradis torg, Gangveger Ulsmå skole og Kalvedalsveien trapper. I 2022 påløp 4 mill. mindre enn budsjettert på budsjettposten, hvorav 3,0 mill kroner av mindreforbruket er knyttet til prosjekt overvannsløsning Løvestakklien trappeløp. Overvannstiltakene utføres i første byggefase av tiltaket. Tidkrevende koordinering i forhold til strømførende kabel i grunn har medført utsatt byggestart og forskyvning av midler til 2023.

Mobilpunkter Bergenhus og Årstad

Nye mobilpunkt i Lyder Sagens gate, Nicolaysens vei, Martin Vahls gate og Erik Pontoppidans gate er ferdigstilt og overlevert. Bygging av mobilpunkt på Nymark pågår og ferdigstilles våren 2023. Dette har utslippsfri anleggsplass. Restmidler overføres til 2023.

Regnskap 2022 er fordelt mellom tjenesteområde 08 Samferdsel og 10D Klima og miljø, slik at disse må sees i sammenheng.

Mobilpunkter og ladepunkter

Budsjettposten skal benyttes til finansiering av ladeinfrastruktur og vil bli disponert for gjennomføring av kommende handlingsplan. Denne følger strategi for ladeinfrastruktur som skal behandles politisk i 2023. Det er dermed påløpt mindre utgifter enn budsjettert, ubrukte midler skyves til 2023. Midler i 2022 er benyttet til mobilpunkt Fridalsveien.

Møllendalsbakken

Fremdriften i Møllendalsbakken er usikker og avhengig av flere faktorer, som bybaneprosjektet, nødvendige grunnnerv og fullfinansiering. Gjennomføringen vil skje i etapper over år. Bybanen Utbygging realiserer første etappe i 2022/2023 på kommunens vegne; vegbroutvidelse og -oppgradering. Parallelt pågår arbeid med grunnnerv, fremforhandling av utbyggingsavtaler og videre prosjektutvikling, med tanke på finansiering og gjennomføring av kommende utbyggingstrinn.

Møllendalsbakken veibro

Tiltaket gjennomføres av Bybanen Utbygging (BU) på bakgrunn av inngått avtale. Prosjektet er under bygging og BU har nylig gitt tilbakemelding om forventet ferdigstilling første kvartal 2023. Mindreforbruk i 2022 skyldes forsinkelser i byggeprosjektet grunnet tidkrevende prosjektering.

Snarveier til bybaneholdeplasser

Omfattende prosjekt, der det fremdeles arbeides med etterrakst, reklamasjoner etc. Har også manglet dokumentasjon som må leveres før overtakelse. Dette er nå snart på plass. Økning i total kostnad kan dekkes av udisponerte midler fra budsjettpost Mobilitetstiltak gåbyen i 1. tertialrapport 2023.

Supplering av lyspunkter på eksisterende anlegg

I 2022 ble det etablert mange belysningstiltak i nærmiljøer, der hovedfokus har vært trafiksikkerhet. Det er også etablert små tiltak som fremmer trivsel, sambruk og idrettsglede, blant annet belysning av skateparken i Arna og legge til rette for julebelysning i en turvei og bål plass ved Smøråsen.

Sykkeltiltak Lyngfaret og Vestre Vadmyra

Prosjektet er ferdig prosjektert og entreprenør er kontrahert. Kontraktsforhandlinger og formelle avklaringer førte til noe forsinket oppstart. Ferdigstilles høsten 2023.

Trafikksikring

Budsjettposten omfatter i alt 22 prosjekter. De mest omfattende tiltakene som er gjennomført i 2022 er Trafikksikringstiltak i Fanahammeren, Kolstien og Bønesberget. Det er til sammen i disse tre prosjektene bygd 550 meter med nytt fortau. I 2022 påløp 2,7 mill mindre enn budsjettert totalt for budsjettposten Trafikksikring. Ubrukte midler fra 2022 vil bli benyttet i 2023. Hovedårsakene til avviket gjelder følgende prosjekter: Liakroken fortau hadde forsinkelse i byggestart fordi flere prosjekter ble samlet i samme entreprise for å oppnå lavere priser i markedet. Byggefasen er igangsatt. Prosjektet "Mindre trafikksikringstiltak" hadde også forsinket oppstart og midler blir benyttet i 2023.

Trafikksikringstiltak Kolstien

Tiltaket er bygget. Det gjenstår noen mindre kostnader i forbindelse med kartforretning. Kostnader for 2022 er 0,6 mill kr lavere enn gjeldende vedtatt ramme og skyldes at en kom til enighet om sluttoppgjør med entreprenør på en lavere sum enn antatt. Dette gjaldt utgifter til regulering av rigg og drift kapitlet og etablering av boltegrupper.

Utbyggingsavtaler Fyllingsdalen

Prosjekt for å gjennomføre kostnadsanslag i forbindelse med fremtidige utbyggingsavtaler i Fyllingsdalen.

Utbyggingsavtaler Møllendal

Årsavvik for 2022 skyldes følgende prosjekter:

Møllendalsveien øst: Mindre arbeider med slutføring av veganlegget, brosteinsdekke ved allmenningen, utsettes per nå til 2024 grunnet pågående anleggstrafikk og for å redusere skaderisikoen

på nytt dekke. Gjenstående erverv relatert til en gangtrasé ved kunsthøyskolen er utsatt til etter at bybaneskjønnet i området er avgjort - grunnet ønske fra grunneier.

Møllendal almenningen: Anlegget er ferdig. Mindreforbruk skyldes at det har gått med mindre til tilleggsarbeid i 2022 enn anslått ved 2. tertialrapport.

Utbyggingsavtaler Skjold

Kostnadsoverslaget er bestilt, men er forsinket. Budsjettmidler må dermed flyttes til 2023.

Utbyggingsavtaler Søreide

Årsavvik for 2022 gjelder hovedsakelig Steinsvikveien fortau. Siste utbetaling på 0,2 mill. holdes tilbake inntil det er gjennomført overtakelsesforretning og alle krav til standard på fortauet tilfredsstilt. Prosjektet antar at fortauet blir overdratt til kommunen i løpet av 2023. Ubrukte midler i 2022 overføres dermed til 2023.

Utbyggingsavtaler Wergeland

Budsjettposten omfatter innbetalinger i fond fra private utbyggere på Wergeland. Midlene benyttes til bygging av offentlig infrastruktur, som torg og gangtraseer, i utviklingen av Wergeland til et bydelssenter.

Utvidelse av boligsoneordningen

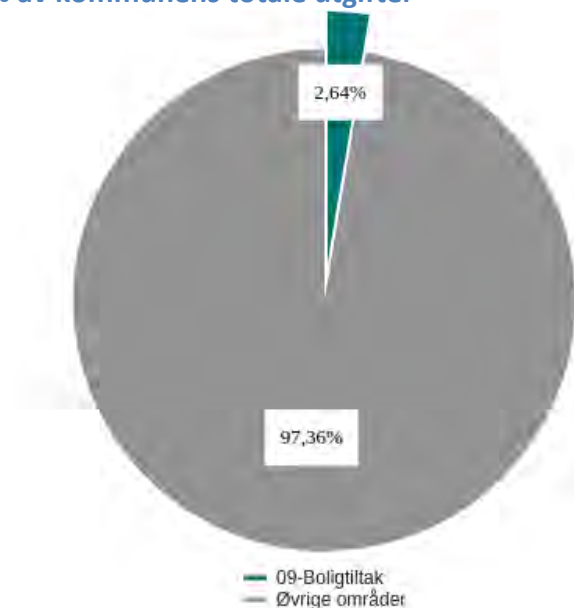
Prosjektet er ferdigstilt.

Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider

Aktiviteten i 2022 er knyttet til grunnerverv av flere private boligeiendommer. Alle grunneierne har mottatt tilbud. Bestilling av skjønnssak er sendt. Forhandlinger med grunneiere pågår parallelt med forberedelse av skjønnssak. Ny totalkostnad er i henhold til nå vedtatt HØP 2023-2026.

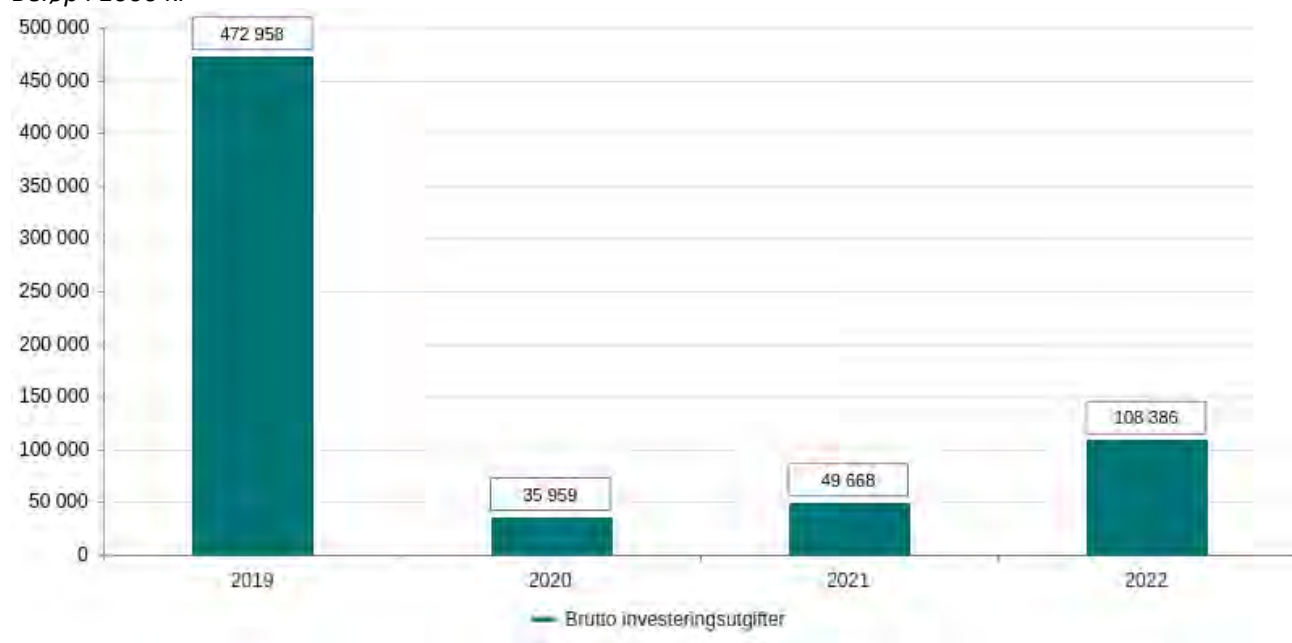
09-Boligtiltak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Boligtiltak er et tjenesteområde som består av kommunens boligvirkemidler. Boligvirkemidlene forvaltes av Boligetaten, Etat for boligforvaltning og Etat for utbygging. Boligvirkemidlene er bydekkende og rettet mot enkeltindivider og familier. Tildeling av statlig og kommunal bostøtte, finansiering og utbedring av boliger ved hjelp av startlån og tilskudd, samt tildeling av kommunale utleieboliger utgjør tjenestene til Boligetaten. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunenes utleieboliger utgjør

tjenestene til Etat for boligforvaltning. Etat for utbygging har i denne sammenheng ansvar for bygging av nye kommunale utleieboliger. De sentrale politisk vedtatte planene for området er Boligmelding 2020-2026, sak 37/21, Handlingsplan for fortynning av den kommunale boligmassen i Bergen kommune, sak 183/17, og Handlingsplan for 250 flere kommunale utleieboliger 2017-2021, sak 34/17.

Viktige begivenheter

- Nyhavnsveien 10 ble etter bygging av personalbase og tilrettelegging av inngangsparti og fasade tatt i bruk som kommunalt driftet midlertidig botilbud i desember 2022.
- Det ble i 2022 tatt i bruk 3 utleieboliger for vanskeligstilte som er kjøpt i markedet.
- Kommunen har i 2022 for første gang brukt alle 107 tilvisingsboligene samtidig. Tilvisning betyr at kommunen tilviser beboere som får leie bolig i anlegg eiet av en privat aktør. Erfaringene så langt viser at dette er et viktig supplement til kommunalt eide utleieboliger. På bakgrunn av dette ble det på slutten av 2022 utlyst konkurranse med behov for 20 flere tilvisingsboliger.
- Nye retningslinjer for startlån har ført til at betydelig flere økonomisk vanskeligstilte husstander har fått mulighet til å kjøpe egen bolig i 2021 og 2022.
- Bergen kommune deltar i styrings- og arbeidsgruppen for det nasjonale KOBØ-prosjektet, der Husbanken og KS samarbeider med elleve kommuner om å utvikle et digitalt system for kommunale utleieboliger. Systemet er tatt i bruk i en rekke kommuner, og forventes å ha tilstrekkelig funksjonalitet til at Bergen kan ta det i bruk i 2024.

Nyhavnsveien 10 skal brukes som midlertidig botilbud de neste fem årene, og ble åpnet i desember 2022.

Foto: Nina Blågestad

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Endring i netto kommunal bostøtte som følge av gjengs leie	-5 400	-5 400	0	Tiltaket er gjennomført.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	-387	-387	0	Innarbeidet i vedtatt budsjetttramme og effektuert.
Bostøtte - Tilpasning til aktivitetsnivå	-23 307	-23 307	0	Ferdig og gjennomført. Allerede innarbeidet i ramme.
Samlokalisering	-1 547	-1 547	0	Tiltaket er gjennomført.
Sum	-30 641	-30 641	0	
Nye tiltak				
125 nye boliger i kommunal egenregi - Bostøtte	18	18	0	Tiltaket er gjennomført.
125 nye boliger med tilvisningsavtaler - Bostøtte	1 400	1 400	0	Tiltaket er gjennomført.
EBF - Brannsikring kommunale boliger	2 534	2 534	0	Arbeidet med brannsikring er løpende fortsetter også i 2023 med nye tiltak
Sum	3 952	3 952	0	
Effektivisering				
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering	-300	-300	0	Nedjusteringen er innarbeidet i budsjettet for 2022 og vil bli realisert.
Sum	-300	-300	0	
Sum tiltak	-26 989	-26 989	0	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Bostøtte - Tilpasning til aktivitetsnivå (T1-2022)	5 144	0	5 144	Stortinget vedtok å forlenge økt inntektsgrense for mottakere av bostøtte for hele 2022. Det gav en økning i refusjonene til kommunen, og netto bostøtte ble lavere enn først forespeilet. Det ble derfor ikke behov for å hente ut midlene knyttet til tiltaket.
Økt bostøtte som en konsekvens av økte sosialhjelpsatser 2022 (T1-2022)	8 900	0	8 900	Økte sosialhjelpssatser gav en isolert økning i bostøtten, men som følge av at Stortinget vedtok å forlenge økt inntektsgrense for mottakere av bostøtte for hele 2022 økte inntektene til kommunen og kompenserte for denne utgiften i 2022. Det ble derfor ikke behov for å hente ut midlene knyttet til tiltaket.
Sum	14 044	0	14 044	
Nye engangstiltak				
Klargjøring av boliger til flyktninger fra Ukraina	3 600	3 385	215	To boliger med totalt 6 boenheter som opprinnelig var vurdert solgt, ble satt i stand til å ta i mot leietakere fra Ukraina
Sum	3 600	3 385	215	
Sum tiltak	17 644	3 385	14 259	

Utvikling og utfordringer

Boliger til vanskeligstilte

I 2022 var det 1 179 husstander som søkte om kommunal bolig. Dette er likt med 2020, men 100 søknader mer enn i 2021. Antall søknader disse tre årene har i snitt vært betydelig høyere enn tidligere år. Antall personer som ble tatt inn på ventelisten har økt tilsvarende, i 2022 var det 339 husstander, 12 mer enn i 2021.

Ved utgangen av 2022 stod 296 husstander på venteliste for tildeling av bolig. Dette er betydelig høyere enn per 31.12.2021 da 238 husstander stod på ventelisten. I 2022 ble 168 kommunale boliger tildelt Introduksjonssenteret for flyktninger. Dette var nesten en tredobling i forhold til tidligere år (55 i 2021 og 59 i 2020). Når flere boliger enn normalt benyttes til bosetting av flyktninger, medfører dette at andre grupper må vente lenger før bolig kan tildeles.

Antall personer som har ventet lengst på bolig, det vil si mer enn 24 måneder, har økt med fire personer det siste året. Dette er personer som har behov for andre kvaliteter enn en ordinær kommunal utleiebolig. Det er vanskelig å se for seg en kraftig nedgang i antallet før boligene i boligprogrammet realiseres, eller en ser muligheter ved å benytte eksisterende boligmasse på en annen måte enn i dag. Antallet vil potensielt fortsette å øke dersom boligene i boligprogrammet ikke realiseres. Ventelisten for personer som har ventet mer enn 12 måneder er økt med 13. Gjennomsnittlig ventetid for de som står i køen er 13 måneder, noe som kan forklares med at de som har ventet lengst trekker opp snittet. Tallene viser at ventetid for de som har fått tildelt bolig i 2022 var to måneder lengre enn snittet de siste årene, da ventetiden har økt fra seks til åtte måneder.

Av de 296 husstandene på venteliste er 234 enslige. Mange av disse har behov for særlig tilrettelagt oppfølging, og noen trenger å bo i tilrettelagte boliger med riktig beliggenhet og tjenester. Det gode arbeidet med å etablere flere boliger for særlig vanskeligstilte på boligmarkedet har derfor være en av hovedaktivitetene som har pågått i 2022 og det er avgjørende at arbeidet fullføres for å gi disse innbyggerne en god mulighet til stabilitet og ro i livet.

Kommunen kjøpte tre boliger i markedet i 2022. Noe som tilførte tre sårt tiltrengte boliger for personer med behov for en bolig med skjermet beliggenhet, til boligporteføljen.

Nyhavnsveien 10 ble etter bygging av personalbase, tilrettelegging av inngangsparti og fasade tatt i bruk som kommunalt driftet midlertidig botilbud i desember 2022. Bygget skal brukes til midlertidig botilbud i inntil fem år og vil ha plass til inntil 20 beboere samtidig. Beboerne er menn med ulike utfordringer og tilbudet tilfører en god stabilitet i livene til beboerne. Da tilbudet i Nyhavnsveien 10 åpnet, kunne det midlertidige botilbudet i Møllendalsveien 19 stenges. Møllendalsveien 19 ble kjøpt av kommunen i slutten av 2022 og skal totalrenoveres til å bli det varige midlertidige botilbudet til kommunen med mellom 8-10 plasser.

Mange møtte frem under åpningen av Nyhavnsveien 10 og for å høre Byråd for barnevern og sosiale tjenester Line Berggreen Jacobsen (Ap) holde åpningstale.
Foto: Eli Synne Eckholm

Kommunens egen byggevirksomhet retter seg mot de som har størst behov for hjelp fra kommunen til å finne egnet bolig. Boligene kommunen selv skal eie, vil være mindre anlegg med tilpasset oppfølging og tjenester for ulike brukergrupper. Det pågår planleggingsarbeid og prosjektering på flere tomter. Parallelt jobbes det med å identifisere flere tomter til formålet.

Etablering av boliger for de mest vanskeligstilte tar lang tid, noe som gjør hverdagen krevende for brukergruppen. Kommunen opplever stor motstand mot etablering av disse boligene i ulike nabolag i byen. Boligene er planlagt lokalisert i områder der kommunen har få boliger fra før. For å realisere intensjonen i boligprogrammet er det viktig at planene gjennomføres.

Reguleringsplanen for bygging av Steinsvikkroken botiltak med seks leiligheter og personalbase ble vedtatt av bystyret i november 2022. Dette er den første i rekken av botiltak som skal reguleres fremover.

Bostøtte

Den kommunale bostøtten i Bergen er unik i norsk sammenheng. Antall husstander som kvalifiserer til den kommunale bostøtten holder seg stabilt. Ved innfasing av nye boliger øker utgiftene til kommunal bostøtte. Dette redegjøres for i budsjettssammenheng.

Utbetaling av statlig bostøtte og antall mottakere av statlig bostøtte var høyere enn forventet i 2022. Bakgrunnen for dette var midlertidige satser som medførte høyere inntektsgrenser og lavere egenandel. Det gjorde at flere fikk bostøtte og at mange fikk mer bostøtte enn de ellers ville fått. De midlertidig økte satsene for statlig bostøtte videreføres til og med juni 2023. Det gjør at flere får bostøtte og at mange får mer bostøtte. Ekstra støtte til strømutfgifter blir gitt for perioden desember til og med april, og utbetales i januar til og med mai.

Kommunal- og distriktsdepartementet sendte 16. mai 2022 rapporten «Bostøtten – opprydning og forankring» på høring. Rapporten er utarbeidet av en offentlig oppnevnt ekspertgruppe, og ble overlevert Kommunal- og distriktsministeren 9. mai 2022. Det er forventning om at det på bakgrunn av rapporten og høringsinnspill vil komme endringer i ordningen.

Startlån

I juni 2020, sak 1182/20, vedtok byrådet "Nye retningslinjer for startlån og tilskudd til etablering". De nye retningslinjene retter seg mot barnefamilier og ønsket om at flere av disse skal få mulighet til å eie bolig. Som følge av de nye retningslinjene er det utbetalt betydelig mer i startlån i 2021 med en utbetaling på 904 millioner og i 2022 med en utbetaling på 859 millioner, enn i de foregående årene 2018 og 2019 da utbetalingene var 445 millioner, og 2020 da utbetaling var 632 millioner.

Satsingen på barnefamilier har gitt resultat, og i 2022 ble 51,2 % av lånene gitt til barnefamilier. Dette forklarer også at utbetalt beløp har steget. Barnefamilier har behov for større boliger og tilsvarende større lån og tilskudd. Det ble utbetalt 66 tilskudd til etablering og benyttet 19 millioner til formålet.

I 2022 ble det utbetalt 376 startlån og et totalt beløp på 859 millioner. Mål for 2022 var en utbetaling på 750 millioner, men ved 2. tertialrapportering så man at målet måtte justeres til 800 millioner. Til tross for justering, ble det enda høyere utlån i 2022 på grunn av at utlån i tredje tertial 2022 var 100 millioner høyere enn snittet i første og andre tertial.

Bokførte tap er fremdeles på et svært lavt nivå. Det er et ønske om at det tas større risiko ved tildeling av lån, og at flere barnefamilier skal gå fra leie til eie.

Nøkkeltall aktivitet

Bostøtte

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Kommunal bostøtte, antall	3 209	3 406	3 398	3 437
Kommunal bostøtte mill. kr.(brutto)	140,2	125,3	152,0	142,5
Statlig andel i %	34,2 %	42,0 %	32,0 %	37,9 %
Statlig andel mill. kr.	73,0	90,7	71,0	88,0
Statlig bostøtte, antall mottakere	5 799	6 007	5 730	6 656
Statlig bostøtte (totalt innvilget) mill. kr.	211,4	250,0	203,0	231,0

Finansiering

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall søknader mottatt	1 419	1 987	1 766	1 800
Startlån, antall utbetalt	253	321	427	376
Fra leie til eie, antall	27	62	42	42
Startlån mill. kr.	456	632	904	859
Bokførte tap på lån og garantier (mill. kr.)	2,0	2,0	1,0	1,0
Tilskudd til etablering, antall	56	78	97	66
Tilskudd til etablering sum	16	27	31	19

Kommunale boliger

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Kommunalt disponerte boliger totalt, antall	3 561	3 639	3 689	3 638
Boliger tatt i bruk, nytt boligprogram 250+	28	29	50	3
Boliger tatt i bruk, 400+	3	3	0	0
Fortynning, antall boliger	17	42	34	23
Boliger ledig for tildeling, antall	483	497	391	547
Boliger ledig for tildeling, hvorav tildelinger til Introduksjonssenteret	70	59	55	168

Kvalifiserte boligsøkere

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Kvalifiserte boligsøkere - alle	160	222	238	296
Enslige på venteliste	145	198	188	234
Barnefamilier på venteliste	15	24	50	62
Ungdom under 25 år på venteliste	16	18	19	4
Antall søknader mottatt	984	1 196	1 075	1 179
Antall søknader innvilget (tatt inn i køen)	343	368	327	339

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen Trondheim 2022	Stavanger	ASSS uten Oslo
Dekningsgrad				
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere *)	20	19	19	21
Kvalitet				
Beløp per innbygger i startlån videretildelt av kommunen *)	3 318	2 969	2 557	3 582

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Kommunale utleieboliger	-55,5	-71,1	395,0	-451,2	-56,2	-14,9
Byggdrift bostedsløse	-7,8	3,6	26,5	-20,5	6,1	-2,5
Bostøtte	160,8	169,8	254,7	-102,0	152,7	17,1
Boligfinansiering	22,7	21,2	41,7	-22,3	19,5	1,7
Boligtildeling	6,5	7,7	7,6	-0,5	7,2	0,6
Mottatte renter/avdrag på formidlingslån	0,0	0,0	1,4	-1,4	0,0	0,0
Sum	126,7	131,2	727,1	-597,8	129,2	1,9

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	144,3	138,2	627,2	-471,8	155,4	-17,1
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	192,2	186,6	307,6	-126,1	181,5	5,1
90-Fellesposter - bykassen	-209,8	-193,6	-207,7	0,1	-207,7	14,0
Sum	126,7	131,2	727,1	-597,8	129,2	1,9

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et mindreforbruk på 5,1 mill. innenfor tjenesteområde 09 Bolig. Hovedårsaken til mindreforbruket er at netto bostøtte er lavere enn anslått, og høyere inntekter knyttet til utlån.

Hovedårsaken til lavere netto bostøtte var at Stortinget vedtok å forlenge økt inntektsgrense for mottakere av bostøtte for hele 2022. Forlengelsen gav økt inntekt/refusjon til kommunen.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et merforbruk på kr 17,1 mill. innenfor 09 Boligtiltak. Avviket stammer fra drift av kommunale utleieboliger og byggdrift bostedsløse i Etat for boligforvaltning.

Etaten klargjorde 835 leiligheter til nye beboere i 2022, som var en økning fra 759 klargjøringer i 2021. Det har vært bemanningsutfordringer hos leverandører som har medført en del forsinkelser i den løpende driften. Dette har dessverre bidratt til at tomgangen på boligene har vært høyere enn målet på 2%. Tomgangen måles i bortfall av leieinntekter i perioden fra en leietaker flytter ut til den neste flytter inn. I 2022 endte tomgangskostnadene på 2,42%, som er lavere enn resultatet i 2021 på 2,45%. Det har vært høyt fokus både på tildeling av boliger og klargjøring av boligene for å redusere tomgangen, men klargjøring av leilighetene har tatt lengre tid enn normalt grunnet bemanningsutfordringene. Det har vært en økning i antall ledigmeldte boliger fra 759 i 2021 til 835 i 2022. Samtidig har snittprisen for klargjøring av en leilighet til ny leietaker økt fra kr 76 400,- i 2021 til 101 811,- i 2022. Dette skyldes både høy slitasje på enkelte leiligheter og at prisen på byggematerialer har økt mye.

Storbrannen på Lonemarken i 2021 har så langt ikke medført store merutgifter i Etat for boligforvaltning. Det er ennå ikke avklart hvordan KLP vil gjennomføre selve forsikringsoppgjøret, men KLP har kompensert for inntektsbortfallet i regnskapet for 2022.

Det ble i 2022 ingen vesentlige forsinkelser i vedlikeholdsprosjektene som ble gjennomført. Noen prosjekter ble utsatt til 2023 for å kunne ta høyde for økte priser i pågående prosjekter. Av større prosjekter som ble gjennomført i 2022 kan det nevnes ENØK prosjekter i flere boliganlegg, større totalrehabiliteringsprosjekt og ombygging til store familieboliger i Løvestakklien, etablering av nytt botiltak i Nyhavnsvei hvor det ved omfattende ombygging er etablert tjenestebase, sprinkling av 7 ulike bygninger samtidig som man har påbegynt et større sprinklingsprosjekt i Birkelundsbakken.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	"Fra leie til eie" - Flere ut av kommunale utleieboliger	Antall startlån til kommunale leietakere	42.00	60	42	Antall husstander som leier kommunal bolig, men som har kunnet kjøpe sin egen bolig holder seg stabilt høyt. Det bør være potensiale for at enda flere kan ta del i ordningen fremover.
	Få flere husstander til å søke statlig bostøtte	Antall husstander som mottar statlig bostøtte	5 730	6 150	6 656	Antall mottakere har i 2022 vært høyere enn snittet de siste årene og høyere enn forventet. Grunnen til dette er ekstra bevilgninger som gjør at flere har kunnet søke om støtte fra ordningen.
	Høy bruk av Startlånet	Utlånsvolum (i mill. kr.)	904.00	750	859	Både utlånsvolum og antall utbetalte lån er høyt, men litt lavere enn toppåret 2021. Mål for 2022 ble justert i 2. tertialrapport 2022 til å være 800 millioner for 2022, men et gledelig høyt utlån i desember 2022 førte til at utlånet endte høyere enn justert mål også.
	Kortere ventetid for kommunale utleieboliger	Antall som har ventet lenger enn 12 mnd.	83.00	40	96	Antall husstander i boligkø har steget, dette gjelder også for personer som har ventet mer enn 12 måneder. En del av disse husstandene er i målgruppen for boligene som skal anskaffes gjennom boligprogrammet.
	Redusere boligkøen for kommunale utleieboliger.	Antall godkjente husstander med vedtak om boligtildeling (boligkø).	238.00	205	296	I 2022 var det en økning i antall søkere til kommunal utleiebolig. Noe av dette kan begrunnes med urolige tider både i Europa og for enkelthusstanders privatøkonomi. Når flere boliger tildeles Introduksjonssenteret for flyktninger fører det med seg at færre kommunale boliger kan tildeles andre søkere. Det fører også til at det tar lengre tid før bolig kan tildeles og at ventelisten blir lengre enn forventet.
	Redusere ventetiden til de som har ventet lengst på kommunale utleieboliger.	Antall som har ventet lenger enn 24 mnd.	35.00	20	39	Det er vanskelig å finne boliger til disse søkerne før nye boligløsninger blir etablert. Det jobbes aktivt for å finne løsninger i eksisterende boligmasse. Økningen består i all hovedsak av personer med stort oppfølgingsbehov. Det pågående boligprogrammet er spisset mot denne gruppen.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 13: Bystyret slår fast at ekstra utbetaling av statlig bostøtte eller andre ekstraordinære utbetalinger som strømstøtte ikke skal føre til mindre utbetaling av ordinær sosialhjelp for mottakere i Bergen kommune.

Statlig bostøtte eller andre ekstraordinære utbetalinger som strømstøtte ble i siste del av 2022 og videre holdt utenfor ved utmåling av økonomisk sosialhjelp. Brukere som ble trukket i utbetaling fikk etterbetalt.

Merknad 18: Bystyret viser til budsjettposten ENØK-tiltak i kommunale boliger og bygg og understreker at både boliger og bygg skal tildeles midler, men at i tilfeller hvor man må velge ett prosjekt foran et annet så skal boliger prioriteres.

Bevilgningen på 15 mill. i 2022 ble fordelt med 13,2 mill. til Etat for boligforvaltning og 1,8 mill. til Etat for bygg og eiendom. For en nærmere beskrivelse av de faktiske gjennomførte tiltakene vises det til statusbeskrivelsen for det enkelte investeringsprosjekt.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Aurdalslia bofellesskap	2020/48054-14	IA	0,0	0,0	2023	Ferdig	0,0	0,8	-0,8
Boligprogram - 125 nye boliger		-	-	-	Løpende	Løpende	36,5	15,4	21,1
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	18,2	18,2	2021	2.kv. 2023	9,3	11,1	-1,8
Kjøp av 3 enkeltboliger		IA	0,0	0,0	2020	4.kv. 2023	10,5	7,9	2,6
Kjøp av Møllendalsveien 19		IA	26,8	26,8	2022		26,8	27,5	-0,7
Lotheveien utleieboliger - ombygging og rehabilitering		IA	265,7	18,2	2021	4.kv. 2025	5,9	5,8	0,1
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	1,4	0,5	1,0
Nyhavnsveien 10 - midlertidig botilbud	2020/48054-16	IA	19,0	19,0	2024	Ferdig	17,8	17,7	0,1
Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger	2020/48054-8	IA	0,0	0,0	2022	2.kv. 2023	0,0	5,2	-5,2
Petedalsmyra, utleieboliger		IA	98,5	105,4	2024	3.kv. 2025	4,1	3,4	0,8
Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig		IA	93,2	173,4	2025	2.kv. 2026	6,5	4,8	1,7
Sanddalsringen utleieboliger		IA	12,8	17,5	2024	4.kv. 2023	4,0	3,9	0,1
Steinsvikkroken, utleieboliger		IA	90,6	101,6	2024	1.kv. 2025	5,3	2,4	2,9
Sum øvrige prosjekter							1,8	2,1	-0,3
Sum							130,0	108,4	21,7

Statustekst investeringer

Aurdalslia bofellesskap

Aurdalslia bofellesskap er gjennom de siste årene bygget om for å få et funksjonelt og fullverdig bofellesskap med personalbase med garderobe og kjøkken. Prosjektet ble utvidet underveis etter avtale med bestiller og endte med et lite merforbuk. Prosjektet er nå avsluttet.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 03A og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av omsorgsboliger til tjenestebase for psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Boligprogram - 125 nye boliger

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester melder mindreforbruk i investeringsutgiftene for Boligprogrammet. Midlene i 2022 har hovedsakelig gått til kjøp av Møllendalsveien 19.

I 2022 er Nyhavnsvei 10 ferdigstilt, og hadde oppstart av drift i desember.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Kommunen har i løpet av 2022 hatt 5 større ENØK-tiltak hvor en gjennom utskifting av vindu og tak har hatt som mål å reduserer energibruken og dermed også strømregningen til leietakerne samtidig som en har fått et bedre inneklima. Prosjektene har vært i Løvstakkveien, Firdagaten, Øvre Stadionsvei, Leirvikåsen, Adolph Bergs vei og Bjørnsonsgate.

For formålsbygg er varmepumpe ved Ladegården sykehjem blitt prioritert. Her er det samlet bevilget kr. 5,5 mill. Kapasitetsutfordringer gjør imidlertid at prosjektet har fått utsatt oppstart til 2023.

Kjøp av 3 enkeltboliger

Det har så langt vært kjøpt 2 boliger på dette prosjektet. Bestillingen har vært små, skjermete boliger uten for mange boliger rundt, men med god kollektiv transport i nærheten. Dette er boliger som ikke er lett å finne og det har tatt tid. Etat for boligforvaltning fortsetter sitt søk og håper å kunne finne den siste boligen i løpet av 2023.

Kjøp av Møllendalsveien 19

Høsten 2022 kjøpte kommunen Møllendalsveien 19. Eiendommen er planlagt benyttet som midlertidig botilbud med 8-10 plasser. Kjøpet ble finansiert med midler fra sekkeposten "Boligprogram 125 nye boliger". Kjøpe ble behandlet i Utvalg for finans, kultur og næring den 30.11.2022, sak 146/22.

Lotheveien utleieboliger - ombygging og rehabilitering

I Lotheveien har det vært planlagt ombygging og rehabilitering av tre kommunale boligblokker. Bystyret vedtok 14.desember at den varslede salgsprosess av Lotheveien stilles i bero og har bedt om en egen sak til bystyret innen 1. halvår 2023 om videre veivalg og endelig avklaring for bygget. En slik sak skal inkludere vurderinger knyttet til konsekvenser og alternativer for målgruppen dersom disse familieboligene ikke realiseres. Det skal også gjøres vurderinger av byggets potensielle salgsverdi og alternative bruksområder.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Nyhavnsveien 10 - midlertidig botilbud

Nyhavnsvei var kommunale boliger som er blitt omgjort til midlertidig botilbud etter stenging av Møllendalsveien. Prosjektet består i å etablere en personalbase for døgntkontinuerlig drift av bygget. Bygget ble tatt i bruk i desember 2022 og ved årsskiftet gjenstår kun mindre arbeid på bygget. Prosjektets totale byggekostnad ser ut til å ende på rundt 19 millioner.

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger

Ombygging av Leirvikåsen til avlastningsboliger er pågående og vil fortsette i 2023. Prosjektet er blitt større og mer omfattende enn opprinnelig bestilt. En har møtt på en del tekniske og bygningsmessige utfordringer som må ivaretas. Utlysningen av prosjektet viste og at prisestimatene var for lave. Det ble derfor hentet inn midler fra bestillende byrådsavdeling for fullfinansiering av prosjektet. Prosjektet forventes ferdig i løpet av 2023.

Budsjett og regnskap er dessverre ført på både tjenesteområde 09 og 03C. Dette skyldes at prosjektet omfattet ombygging av kommunale utleieboliger til tjenestebase og avlastningsboliger til psykisk utviklingshemmede. Dessverre ble ikke nytt tjenesteområde registrert på objektet (bygget) før man var kommet langt ut i ombyggingen.

Petedalsmyra, utleieboliger

Fire tomter som kan benyttes til nye kommunale utleieboliger er identifisert i en mulighetsanalyse, en av disse er lokalisert i Petedalsmyra på Sandsli. Det planlegges for et bygg som består av åtte utleieboliger og en personalbase. Det har vært gjennomført reguleringsprosess på tomten og reguleringsplanen ble vedtatt januar 2023. Prosjektet har et mindre årsavvik 2022 som skyldes lavere rådgiverkostander enn ventet.

Sandbrekkevegen bosenter og utleiebolig

I Sandbrekkevegen er det planlagt å bygge to blokker med leiligheter med totalt 17 boenheter, redusert fra opprinnelig plan på 21 enheter grunnet tomtens størrelse. Ni av disse leilighetene er tiltenkt alvorlig psykisk syke og de øvrige åtte skal være ordinære kommunale leiligheter. Boanlegget skal også inkludere en personalbase. Det pågår for tiden reguleringsarbeid, som er noe forsinket grunnet endringer i omfang som igjen har medført et mindreforbruk i forhold til budsjett i 2022.

Sanddalsringen utleieboliger

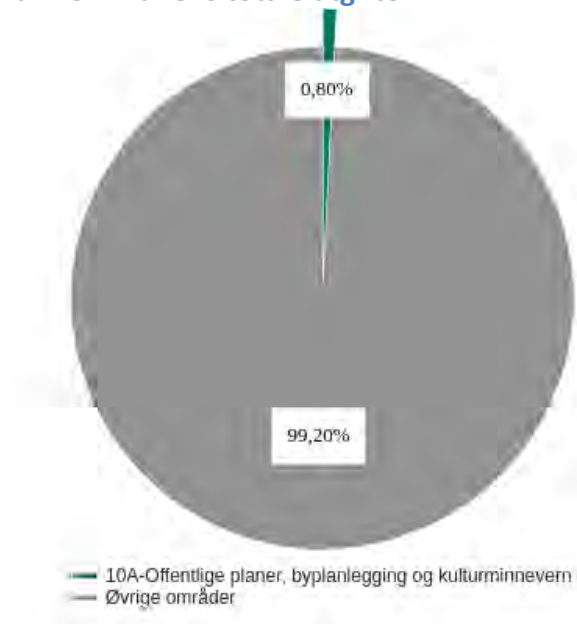
I Sanddalsringen er det planlagt å bygge bofelleskap for menn i aktiv rus. Boanlegget skal også inkludere en personalbase. Det pågår for tiden reguleringsarbeid, der antall boliger vil bli avklart. Prosjektet var tidligere del av en større områdeplan, men er nå trukket ut og behandles som egen detaljregulering. Det er uvisst hvor tidkrevende denne vil være, noe som vil være styrende for ferdigstilling.

Steinsvikkroken, utleieboliger

I Steinsvikkroken er det planlagt å bygge totalt seks leiligheter med personalbase for personer med samtidige rusutfordringer og utviklingsforstyrrelser. Prosjektet har vært gjennom en tidkrevende reguleringsplan som ble vedtatt i november 2022. Prosjektet har et mindreforbruk i forhold til budsjett som følge av forsinket fremdrift.

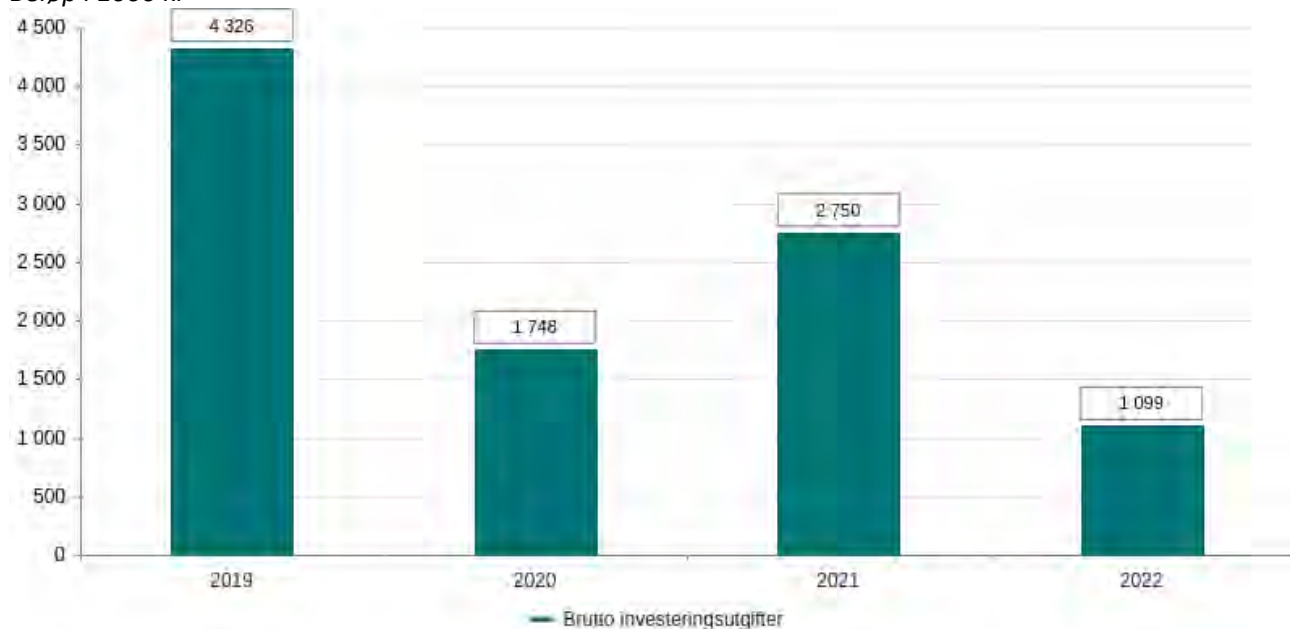
10A-Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Offentlige planer og byplanlegging

Offentlige planer/byplanlegging omfatter kommuneplanens arealdel (KPA), kommunedelplaner, transportplanlegging og infrastruktur, samt offentlige reguleringsplaner og planer av overordnet eller strategisk karakter. Mange av oppgavene innenfor tjenesteområdet ivaretas av Plan- og bygningsetaten,

men tjenesteområdet favner bredt og krever bidrag fra en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Omgivelsene og arkitekturen påvirker byens innbyggernes liv og handlinger og har betydning for alle i dagens og den fremtidige byen. Byarkitekten arbeider med utgangspunkt i en bred forståelse av arkitektur og har fokus på hvordan byform, byrom og bygninger, kan bidra til byliv, livskvalitet, og en bærekraftig byutvikling. Med utgangspunkt i kommunens arkitektur- og byformingsstrategi skal byarkitekten fremme muligheten for at det vi bygger bidrar til å styrke kommunens tjenester og nå de overordnede samfunnsmålene. Byarkitekten skal jobbe for å få til tverrfaglig oppmerksomhet i kommunen og sikre gode integrerte løsninger på tvers av kommunens ulike etater.

Kulturminnevern

Gjennom Plan- og bygningsloven er kommunen den største forvalter av kulturminner og kulturmiljø i Bergen. Fagfeltet ivaretas primært av Byantikvaren som er kommunens fagetat for kulturminnevern. Sentrale oppgaver er kunnskapsgrunnlag, kulturminnefaglig rådgiving til eiere og tiltakshavere, faglige anbefalinger i plan- og byggesaker samt kulturminnefaglig oppfølging av kommuneplanen. Etaten gir kulturminnefaglig rådgiving og medvirkning i forbindelse med kommunens eiendomsforvaltning og i relevante prosjekter.

Gjennomføring av planer og utbyggingsavtaler

Bergen kommune bidrar aktivt til at vedtatt fortettingsstrategi rundt bybanestopp og prioriterte senterområder gjennomføres. Dette skjer i samarbeid med private utbyggere og andre offentlige instanser som Statens vegvesen og Hordaland fylkeskommune.

Utviklingen av fortettings- og senterområder skjer ved bruk av blant annet utbyggingsavtaler. En utbyggingsavtale gjelder vanligvis realiseringen av felles teknisk infrastruktur (veier, plasser, mm.) i utbyggingsområder, og inngås mellom utbyggere og Bergen kommune. Normalt deler utbyggerne på kostnadene til infrastruktur, mens kommunen koordinerer partene og påtar seg ansvaret for bygging. Bruken av utbyggingsavtaler reguleres av plan- og bygningsloven, og avtalene er offentlig tilgjengelig. Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten.

BBS

Områdesatsing

Områdesatsing er et av flere viktige innsatsområder i arbeidet med å bidra til mer velferd og utjevne levekårsforskjeller i Bergen. Bystyret i Bergen definerer områdesatsing som en helhetlig og sammenhengende innsats i et nærmere definert geografisk område. De geografiske områdene blir prioritert etter kunnskapsgrunnlag fra blant annet folkehelseoversikter, og gjennomføres som et tidsavgrenset program i samarbeid med statlige aktører. Samarbeidet med de statlige aktørene innebærer at kommunen skal utvikle arbeidsmetoder for å møte levekårs- og velferdsutfordringene i en storby, i tett dialog med, og med medvirkning fra lokalbefolkningen. En områdesatsing innebærer blant annet opprustning av fysisk og teknisk infrastruktur, styrking av sosiale og kulturelle tiltak og møteplasser, og etablering av arenaer for dialog og samarbeid med beboere og aktører i området.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester har ansvar for koordinering av områdesatsingen i Bergen. Kommunen har hatt et samarbeid med Husbanken i levekårssonene Solheim nord, indre Laksevåg og Ytre Arna siden 2012. Satsingen i indre Laksevåg og Ytre Arna ble avsluttet ved utgangen av 2022. I 2019 ble det inngått samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet om områdesatsing i Loddefjord og Olsvik. De siste årene har områdesatsingen hatt økt oppmerksomhet på skole og utdanning.

Kunstprosjekt med elever på Sandgotna skole i Loddefjord. Foto: Trine Sejrup.

I 2023 vil, i henhold til Plan for områdesatsing 2020-2024 (bystyresak 7/21), Solheim sør innlemmes i arbeidet med Solheim nord, og det utarbeides et forprosjekt til områdesatsing på Slettebakken.

Viktige begivenheter

Offentlig planlegging

- Planforslag for Bybanen til Åsane ble vedtatt lagt ut på høring og offentlig ettersyn 20. oktober 2022
- Avdelingen «Samferdsel» ble opprettet 01.10.2022. I tillegg til Bybanen og Miljøløftet har avdelingen et utvidet fokus på helhetlig samferdselsplanlegging i Bergen kommune.
- KDP mot vest. Tematisk kommunedelplan for KDP mot vest ble oversendt byrådsavdelingen i november 2022.
- Arealstrategien for Dokken er bearbeidet etter offentlig ettersyn og levert til politisk behandling
- Områderegulering for Fyllingsdalen har ligget ute til høring og offentlig ettersyn. Det er gjennomført folkemøte og medvirkningsopplegg knyttet til innbyggertorget på Oasen.
- Områderegulering Slettebakken, planprogram ble fastsatt i bystyret i juni.
- Områderegulering for Indre Arna, flere medvirkningsprosesser er gjennomført. Planforslag til offentlig ettersyn er under utarbeidelse.
- Forslag til Strategisk planprogram for Åsane har vært til høring og offentlig ettersyn.
- Områdereguleringer Indre Laksevåg og Laksevågneset, planarbeidene er inne i utredningsfasen.
- Mindemyren nord offentlig detaljregulering. Planforslaget har vært til høring og offentlig ettersyn.
- Trafikkplan sentrum var ute på offentlig høring høsten 2022

- Det pågår gangekartlegging og regulering av gangforbindelser som en oppfølging av Gåstrategien.
- Stedsanalyser. Det er gjennomført intern og ekstern evaluering av metoden for *Innledende stedsanalyse* og arrangert frokostmøte for bransjen.
- Steds- og trafikkanalyse for Skjold er ferdigstilt, og legges til grunn for videre planarbeid.
- Det er meldt oppstart av reguleringsplan for Dokken - forberedende utfylling i sjø, og planforslaget nærmer seg klart for offentlig ettersyn.
- Flere planforslag for sykkelanlegg klargjort for offentlig ettersyn i september.
- Gatebruksplan for Nygårdshøyden sør har vært ute til høring og offentlig ettersyn.

Kulturminnevern

- Byantikvarens kontorlokaler var en del av arrangementet "[Open House 2022](#)" under arkitekturfestivalen i september 2022.

Byantikvarens kontorlokaler Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

- I november avholdt Byantikvaren avholdt et bransjeseminar om skifertak i Bergen.

- Arrangerte seminar om istandsetting av middelalderkirker sammen med Akasia og Middelalderklyngen, Universitetet i Bergen i oktober. [Steinkyrkjer og kalk – kunnskap og ivaretaking | Middelalderklyngen | UiB](#)
- Samarbeid med Universitetet i Bergen og Middelalderklyngen rundt undervisning og byvandring for kunsthistorie- og arkeologistudenter fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap.
- Arrangementer under middelalderuken. [Alt du ikke ser: Byen under bakken | Middelalderklyngen | UiB](#)
- De første "blå skiltene" på plass på kulturhistoriske bygninger og gateløp i Vågsbunnen, på Damsgård og på Laksevåg. Markert med byrådets avduking av skilt i Vågsbunnen.
- Deltakelse og tilrettelegging av *World Heritage Leadership Forum* i regi av Klima- og miljødepartementet og UNESCO
- Levert Konsekvensutredning for Verdensarv (KUVA) 3. rapport til planforslaget for Bybanen.
- Vært med på gjennomføring av rådgivende befaring fra UNESCO (Advisory Mission) i forbindelse med Bybanen og deltatt aktivt i planarbeidet ellers.
- Levert forprosjekt for Buffersone for Verdensarvstedet Bryggen i tråd med oppfølging av vedtak i Verdensarvkomiteen (World Heritage Committee) fra 2019.
- Flere kulturminnegrunnlag er laget og lagt tilgjengelig på nettsiden og Facebook.

Arkitektur:

- Byarkitekten har i 2022 gjennomført boligutstillingen; «Nabo hvordan skal vi bo sammen?» i samarbeid med KODE museer og Nasjonalmuseet samt næringsaktører og bygge bransje i Bergen.
- Byarkitekten har i 2022 ferdigstilt temasiden for en digital variant av Arkitektur- og byformingsstrategien.
- Det har blitt arrangert og gjennomført et eget arkitekturfilmprogram under BIFF med fem spesialvisninger innen tema arkitektur og byutvikling.
- Byarkitekten markerte sitt 5 årige virke, med fokus på samarbeid ved å invitere byen til fest og arkitekturfilm Kjødehallen 5 oktober.
- Byarkitekten har i samarbeid med PBE og Klimaetaten søkt om Klimasatsmidler for å starte opp forbilde og innovasjonsprogrammet; «FutureBuilt» i Bergen.
- Byarkitekten la ut forslag til Bergen kommunes trestrategi TRE+ høsten 2022.

BBS

Områdesatsing

- På de årlige folkemøtene i hvert satsingsområde deltok en eller flere byråder for å fortelle om kommunens planer og tiltak for satsingsområdene.
- Områdesatsingen i indre Laksevåg og Ytre Arna ble avsluttet ved utgangen av 2022. Sluttrapportene for de to satsingene ble ferdigstilt og publiserte.
- Sandgotna uterom ble offisielt åpnet i mai. Oppgraderingen av Sandgotnabananen i regi av Barna byrom innebar tilrettelegging for aktivitet og sambruk på tvers av ulike interessegrupper i Loddefjord. Banen fikk tilført elementer for både lek, trening og sosiale møteplasser.
- Lansering av boken Kollektiv mobilisering: Samfunnsarbeid i teori og praksis, ble gjennomført med paneldebatt på Litteraturhuset i Bergen og Laksevåg bibliotek. Områdesatsingen er medforfattere i eget kapittel om utfasingen av områdesatsing i indre Laksevåg og Ytre Arna.
- Den nasjonale konferansen Områdesatsinger = Innovasjon, sosial bærekraft og robuste nabolag, ble arrangert i Stavanger i november. Områdesatsingen i Bergen var med i programkomiteen.

Under konferansen bidro områdesatsingen med innlegg og presentasjoner i plenum og på workshops.

- Olsvik gatefest ble arrangert i regi av bymiljøetatens pilot Bilfrie soner. Arrangementet var et samarbeid med nærmiljø, Olsvikåsen videregående skole, kultoretaten og områdesatsingen.
- Områdesatsingens tilskuddsordning i Loddefjord og Olsvik ble evaluert av Asplan Viak. Arbeidet er en del av midtveisevalueringen av satsingen i vest.
- Fellesbiblioteket på Ny-Krohnborgsenteret åpnet i august. Det tidligere skolebiblioteket ble oppgradert og er nå en kombinasjon av et skolebibliotek og et folkebibliotek.
- Nye Holen skole åpnet i januar 2022 på Laksevåg og har både aktivitetskoordinator og aktivitetsverter som har som oppgave å fylle bygget med lavterskeltilbud for nærmiljøet etter skoletid.
- Våren 2022 åpnet Kultoretaten Laksevåg Ung som er en ungdomsklubb på Holen skole.
- Hvert år inviterer områdesatsingen til erfaringssamling hvor dagsaktuelle temaer tas opp og det inviteres til dialog og refleksjon. Årets samling ble holdt i kultursalen på Ny-Krohnborg i mai med tema Krysskulturell identitet og oppvekst.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt Effekt Avvik Status beskrivelse
budsjett 2022
2022

Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett

Arbeidsstasjons- og lisenskostnader for Byarkitekten, Byantikvaren og Klimaetaten	-88	-88	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i de respektive etaters rammer
Sum	-88	-88	0	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Endring i henførbare kostnader fra Byggesak til Byantikvaren	914	914	0	Tiltaket er igangsatt og henførbare kostnader føres fortløpende
Sum	914	914	0	

Nye tiltak

Prosjektledere Bymiljøetaten belastes investeringsprosjektene	-1 200	-1 200	0	Tiltaket er igangsatt og prosjektledere belastes de enkelte investeringsprosjektene
Sum	-1 200	-1 200	0	

Nye engangstiltak

Byantikvaren - prosjekt skifertak	500	500	0	Det bla avholdt et skifertakseminar på Hotell Terminus i november.
Saksforberedende arbeid - lokk over Danmarks plass	1 000	1 000	0	Arbeidet med å følge opp merknaden pågår. Byrådet har satt i gang et konsulentoppdrag hvor formålet er å utrede mulighetene for å legge trafikken på Danmarks plass under lokk, og å se på andre gjennomførbare tiltak som kan bidra til å fredeliggjøre Danmarks plass.
Sum	1 500	1 500	0	

Effektivisering

Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-170	-170	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet
Sum	-170	-170	0	

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse

Sum tiltak	956	956	0	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse

Effektivisering

Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-170	-170	0	Tiltaket er igangsatt og innarbeidet
Sum	-170	-170	0	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Oppfølging av Bybanen, mobilitet og Miljøløftet (T1-2022)	5 000	5 000	0	Midlene er brukt i 2022 til arbeid med bybane til Åsane. styrket oppfølging mot Miljøløftet og innleid ressurs fra BME til økt oppfølging av mobilitet.
Bortfalt internsalg Byantikvaren	200	200	0	Tiltaket er innarbeidet i Byantikvarens rammer
Sum	5 200	5 200	0	

Sum tiltak	5 030	5 030	0	

Utvikling og utfordringer

Bybanen og Miljøløftet

Planlegging av Bybanen til Åsane pågår. Planforslagene for Bybanen fra sentrum til Åsane ble levert til politisk behandling i oktober 2022. Byrådet vedtok å legge planen ut til offentlig ettersyn med merknadsfrist 21.12.2022. I perioden med offentlig ettersyn har det blitt gjennomført åpne møter og kontordager. Det er også gjennomført møter med interne og eksterne høringsparter, og berørte grunneiere. Ved utgang av høringsperioden var det kommet inn et høyt antall merknader, samt innsigelse fra fem offentlige etater. Fremover vil avdelingen jobbe for å løse innsigelsene og ferdigstille planforslagene til politisk sluttbehandling. Fremdriftsplanen, som er svært stram, har som målsetning at alle plandokumenter, for alle delstrekninger, blir levert 31. mars 2023.

Bymiljøetaten arbeider mye sammen med Plan- og bygningsetaten i Miljøløftet. Gjennom 2022 har etaten lagt ned et betydelig arbeid. Blant annet har det vært arbeidet mye med satsingen på sykkel, gangveier, og snarveier til kollektivtransport, samt nødvendig planarbeid relatert til dette. Bymiljøetaten er sammen med Plan- og bygningsetaten representert i alle arbeidsgruppene. I disse sitter også representanter fra andre kommuner og samarbeidspartner, herunder fylket og Statens vegvesen.

Arealstrategi Dokken og strategiske planprogram

Arealstrategien for Dokken lå ute til offentlig ettersyn i 2021. Arealstrategien er bearbeidet og levert til sluttbehandling. Arealstrategien skal bidra til å konkretisere de overordnede visjonene for området og er ett av tre prosjekter under Utviklingsprogrammet for Dokken.

Strategisk planprogram for Åsane og Loddefjord

Høringsforslaget til strategisk planprogram for Åsane har lagt ute til høring og offentlig ettersyn. Det strategiske planprogrammet skal bidra til å gjøre sentrale deler i Åsane til en kompakt gåby med gode kvaliteter og blå-grønne arealer.

Det arbeides også med et strategisk planprogram for Loddefjord. Utredninger og byromsanalyser er i sluttfasen.

Se [her](#) for mer detaljer om kommunens planprogrammer.

Områderegulering

Områdereguleringen for Fyllingsdalen lå ute til offentlig ettersyn vinteren 2021/2022. Det har vært gjennomført folkemøter og kontordager på innbyggertorget på Oasen. Det har også vært gjennomført medvirkningsprosesser for barn i samarbeid med Løvås skole. Planforslaget er under bearbeidelse for sluttbehandling.

Områdereguleringen for Slettebakken pågår for fullt, utredningsfasen i henhold til fastsatt planprogram er gjennomført i 2022.

På Laksevåg blir det arbeidet med områdereguleringer både for Indre Laksevåg og for Laksevågneset. Begge planene er i oppstartsfasen og det er gjennomført arkitektkonkurranser. Arbeidet med områdereguleringen for Indre Arna har høy prioritet og er i gang med den nye skissefasen. Områderegulering for Storanestet utarbeides av private i tett samarbeid med kommunen. Det er mottatt et første utkast til planprogram, og det forberedes sak om oppstart i løpet av høsten. Reguleringsplanene for Storanestet og Indre Arna ble lagt fram for regionalt planforum i møte i juni. Det vektlegges god koordinering mellom planarbeidene i Arna. På Kristiansholm forberedes nytt planforslag for offentlig ettersyn. Store deler av området detaljreguleres, og det er tidkrevende.

Mindemyren

Planforslag for den offentlige detaljreguleringen for Mindemyren nord, ved Solheimsvatnet, var ute til offentlig ettersyn i slutten av 2022. Her planlegges det blant annet for offentlig flerbruksbygg, boliger og barnehage, samt park i tilknytning til Solheimsvatnet.

Trafikkanalyser, trafikkplan og Gåbyen Bergen

Trafikkanalysene for Ytrebygda og for Skjold som ble utarbeidet i 2021, er gode verktøy som nå legges til grunn for videre planlegging i disse områdene.

I regi av Miljøløftet er det utarbeidet en temaplan for trafikk i Bergen sentrum; Trafikkplan sentrum. Dette skal være en helhetlig plan for å redusere personbiltrafikken i sentrum, gi bedre forhold for gange, sykkel, kollektiv- og varetransport i det sentrale byområdet, samt belyse hvilke trafikale løsninger som best kan bidra til å nå dette målet. Planen har vært til offentlig ettersyn og er levert til sluttbehandling.

Videre bidrar Plan- og bygningsetaten til å utvikle den kompakte gåbyen, slik den er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel, gjennom etatens saksbehandling og utredningsoppgaver. Det er gjennomført gangkartlegging i flere bydeler som grunnlag i pågående planer og for at Bymiljøetaten skal kunne ruste opp gangforbindelser. Det er også satt i gang arbeid med å regulere gangforbindelser der det er behov for det.

Stedsanalyser

Stedsanalyser er et viktig verktøy for å ivareta stedets karakter ved ny utbygging. Arbeid med evaluering av verktøyet "innledende stedsanalyse" pågår. Det er gjennomført intern og ekstern spørreundersøkelse og et internt verksted. I mai ble det arrangert frokostmøte med bransjen, med stedsanalyse som tema.

Folkemøter, grunneiermøter

Som en del av planarbeidet i etaten vektlegges det å ha en åpen og inkluderende dialog med byens

innbyggere. Derfor gjennomføres det både workshops, folkemøter og grunneiermøter for å informere om de ulike prosjektene. Totalt er det i 2022 avholdt mer enn 30 folkemøter/kontordager/workshops. Det har gjennom året vært spesielt mange informasjonsmøter og kontordager vedrørende bybanen til Åsane, men det er også avholdt folkemøter med ulike interessegrupper i Indre Arna og i Loddefjord. På Laksevåg har det vært arrangert byvandring i planområdene, og i Fyllingsdalen har det vært folkemøte og kontordager i forbindelse med høring av områdereguleringen. Det er også gjennomført bransjemøte om klimagassberegninger, informasjonsmøte om Mindemyren nord, samt informasjonsmøte om Trafikkplan sentrum.

Seksjoneringsaker

Antall nye seksjoneringsaker og etatens saksbehandlingstid er relativt stabil. Lovendringen i Eierseksjonsloven som kom i 2018 krever at boligseksjoner skal være godkjente etter plan- og bygningsloven.

Kulturminnevern

Byantikvaren har hatt en markant økning i aktivitet de siste årene. Som fagetat for kulturmiljø spiller etaten en viktig rådgivende rolle både internt i Bergen kommune og mer utadrettet i byutviklingen. Stor økning i saksmengde knyttet til byggesaker og private og offentlige plansaker både i form av flere uttalelser, men også med økt møtevirkosomhet som deltakere i dialog med forslagstillere og tiltakshavere, samt forbedrede prosesser internt i Bergen kommune. Dette gjelder både i relasjon til de andre etatene i byrådsavdeling for Klima, miljø og byutvikling, men også gjennom tett samarbeid med etater i andre byrådsavdelinger, som etat for eiendom, etat for utbygging og byrådsavdeling for Kultur, frivillighet og inkludering. Arbeidet med oppfølging av Bybane-planen og verdensarvspørsmål har lagt beslag på mye ressurser i etaten i 2022 og vil fortsatt gjøre det de neste årene når arbeidet med forslag til buffersone skal utarbeides. Dette omfattende arbeidet krever stor grad av involvering og medvirkning og er i tillegg et nybrottsarbeid i norsk sammenheng. Det vil være krevende å holde tilstrekkelig fremdrift innenfor dagens ressursituasjon.

Hensyn til både klimautfordringer og kulturmiljøverdier kan være utfordrende, men er først og fremst en mulighet der bevaring av kulturmiljøverdier kan være en del av løsningen for både gode klimatiltak, gode arealplaner, med kvalitet, levbarhet og sosial bærekraft. Slik kan kulturmiljøverdier bidra til en klimavennlig og bærekraftig byutvikling. Byantikvaren arbeider med et kart over klimautsatte kulturminner og samarbeider også tett med Klimaetaten.

Byantikvaren har relativt utstrakt formidlingsaktivitet gjennom byvandring, presentasjoner på seminar, konferanser og lignende. Byantikvaren har også i en årrekke tilbudt en gratis rådgivingstjeneste til huseiere og tiltakshavere. Tilbudet er ettertraktet.

Arkitektur

Byarkitektens rådgivningsfunksjon i forhold til arkitektur i plan og byggesaker øker stadig i omfang. Etaten har i løpet av 2022 hatt en sentral rådgiverrolle i over 80 plan- og byggesaker og øvrige byggeprosjekter for det private markedet, samt har gitt råd til 30 av kommunens egen byggeprosjekter i samarbeid med Etat for utbygging.

I tillegg til rådgiverfunksjonen jobbes det for å skape økt interesse og forståelse for arkitekturens betydning gjennom egne pilot og samarbeidsprosjekter, herunder forskingsprosjektet BOPILLOT og pilotprosjektet for Building Dignity for Bergen inkluderingssenter, samt utviklingen av kommunens egen tresatsing kalt TRE+.

Byarkitekten har det administrative ansvaret for Rådet for arkitektur og byforming, RBA. Dette rådet har vært gjennom en omstrukturering med tydeligere basis for arbeidet i felles arkitekturstrategi og har fått

en bredere faglig sammensetting med bla landskapsarkitekt. Helt nytt råd kom på plass høsten 2022 etter ny ordning. Forholdet mellom RBA og Byarkitektens roller og oppgaver er også tydeliggjort. Ansvar for Arkitekturprisen ligger fortsatt til RBA.

Byarkitekten la høsten 2022 ut forslag til Bergen kommunes anbefalte tresatsing. Arbeidet ble utviklet som et tverretattlig arbeid i kommunen, og sammen med et bredt faglig nettverk utenfor kommunen. Satsingen er formulert i en Tre-strategi kalt TRE+ og bygger på visjonen om styrking av trebyen Bergen gjennom økt bruk av tre. Endelig strategi forventes vedtas innen våren 2023

Bergen kommunes Arkitektur og byformingsstrategi; Arkitektur + ble digitalisert i en egen temaside i 2022 som et prøveprosjekt for hvordan Bergen kommune formidler sine strategier digitalt [Temaside Arkitektur+](#). Den digitale temasiden tydeliggjør kommunens forventninger til arkitektur i Bergen og skaper en forutsigbar plattform for utvikling og vurdering av arkitektur i Bergen kommune. Temasiden viser den vedtatte strategien samt at den er supplert med flere gode eksempler og nyttige artikler. Temasiden vil bli presentert i ulike fora for næringsliv og kommune og vil bli kontinuerlig supplert med gode eksempler og veiledende artikler.

BOPILOT

[«BOPILOT» Kommunen som pådriver for alternative boligmodeller.](#)

Byarkitekten avsluttet det treårige forskningsprosjektet «BOPILOT; våren 2022 med egen streamet sluttkonferanse [BOPILOTKONFERANSEN](#) og [BOPILOT SLUTTRAPPORT](#). Som siste del av forskningsprosjektet ble det laget en større boligutstilling på KODE 2 i samarbeid med [KODE](#) museer og Nasjonalmuseet; «Nabo, hvordan skal vi bo sammen?» I tilknytning til denne ble det arrangert åpne gratis debattmøter i en serie kalt NABOKVELD med over 1000 besøkende.

Boligutstilling på KODE i samarbeid med KODE museer og Nasjonalmuseet

I tillegg ble det holdt innbyggermøter med politisk ledelse innen byutvikling og helse samt en rekke omvisninger for næringslivet og nabokommuner mm. Det ble også laget et eget program for den kulturelle skolesekken der over 500 barn inntok utstillingen, reflekterte, og laget forslag til hvordan de kunne dele arealer i fremtiden- [SE FILM HER](#). Pådrivervirksomheten i dette forskningsprosjektet har allerede gitt ringvirkninger-les artikler i [BYGGFAKTA](#) og [ARKITEKTNYTT](#).

Byarkitekten leder arbeidet for det internasjonale pilotprogrammet «[Building Dignity](#)» knyttet til utviklingen av nye Bergen inkluderingssenter på Landås. Dette er et pågående arbeid der pilotarbeidet påser at menneskerettigheter, verdighet og inkludering hensyntas i alle prosjektets faser fra planlegging, bygging, leveranser, anskaffelser og drift. Byarkitekten følger arbeidet og lager statusrapporter som beskriver prosessen og valg som blir tatt i tråd med Building Dignity's ambisjoner. Arbeidet fortsetter frem til ferdigstilling ca 2024.

BBS

Områdesatsing

Områdesatsing skal bidra til en langsiktig, bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårssonene, og gode kunnskapsgrunnlag og planer for områdene er derfor sentralt. Av pågående plan, utrednings- og evalueringsprosjekter som berører satsingsområdene kan Strategisk planprogram for Loddefjord, områderegulering Loddefjordåsen, områderegulering Laksevågneset og områderegulering indre Laksevåg i regi av Plan- og bygningsetaten nevnes. I løpet av året er det gjennomført en mobilitetsanalyse i Olsvikåsen, og en mulighetsstudie for Kirkebukten er under utarbeiding i regi av Bymiljøetaten. Sluttrapportene for de tiårige satsingene i indre Laksevåg og Ytre Arna er ferdigstilte. Som en del av midtveisevalueringen av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik er tilskuddsordningen for lag og organisasjoner evaluert.

Medvirkning og dialog med lokale nærmiljø er et av hovedprinsippene i områdesatsingene i Bergen. For å legge til rette for at innbyggerne i satsingsområdene skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av egne nærmiljø gjennomføres det årlige folkemøter og nærmiljømøter eller samordningsmøter i alle satsingsområder. I 2022 er det i tillegg avholdt åpne kontordager i Loddefjord og Olsvik. Laksevåg kulturråd ble stiftet i løpet av året for å ivareta lokale interesser. I alle områder har det blitt avholdt møter og befaringer med lokale aktører og ulike offentlige instanser for å utveksle informasjon og kunnskap, og finne bærekraftige lokale løsninger.

I en områdesatsing er fysisk og teknisk oppgradering et viktig virkemiddel for å forbedre bo- og nærmiljø. Prosjektet Bilfri bydel - Bøhmergaten/Løvestakksiden skal bidra til å gjøre det mer sikkert og attraktivt å ferdes og oppholde seg i området, med etablering av gode fortau, ny gatebelysning, mobilpunkter for utslippsfrie delebiler, nye grønne møteplasser og oppgradering av snarveier og grøntområder. Prosjektet går over flere år, og områdesatsingen bidrar med midler og samarbeid i prosjektet. I Loddefjord startet Bymiljøetaten arbeidet med utbedring av åtte tverrforbindelser for å bedre mobiliteten i området. I løpet av året har Bymiljøetaten oppgradert Sandgotnabanen i Loddefjord, deler av Sætreparken og Sentrumsparken i Ytre Arna, og tilført nytt møblement i Laksevågparken.

Byantikvaren har i samarbeid med nærmiljøet og områdesatsningen fått opp kulturhistoriske blåskilt i Laksevåg. I Loddefjord og Olsvik har områdesatsingen bidratt til utprøving av nye metoder og kreative prosesser gjennom community art- tilnærmingen som skal bidra til sosiale fellesskap og inkluderende nærmiljø i regi av Kulturetaten. I løpet av høsten har to kunstnere arbeidet i de to områdene og holdt workshops med ulike målgrupper. Dette er del av prosjektet Creative Loddefjord & Olsvik/Taking the initiative som i 2022 ble nominert til Norsk publikumspris. Områdesatsingens tilskuddsordning har bidratt til oppgradering av uteområder i to borettslag i Loddefjord og Olsvik, veggdekorasjon på Solheim

alderspensionat, historiske tilbakeblikk i bilder langs Solheimsgaten og nytt kjøkken på Kulturhuset Sentrum i Ytre Arna.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall planvedtak avgjort i byråd/utvalg (off.plan /utredn.)	30	19	3	3
Bystyrevedtak offentlig plan og utredninger	10	8	7	1
Oppstart (fullmakt) (Off.plan eller utredning)	5	8	4	0

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (365)	57	55	31	23	25
Kulturminnevern (B) *)					
Grunnlagsdata (Nivå 3)					
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	66		49	48	51
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	19		17	15	24

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Offentlige planer	82,1	70,9	197,6	-123,7	73,9	-3,1
Eierseksjonering	-0,3	-0,2	4,1	-4,2	-0,1	-0,1
Kulturminnevern	14,4	14,1	19,6	-4,8	14,8	-0,6
Sum	96,2	84,8	221,3	-132,7	88,6	-3,8

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,0	0,2	2,0	-1,7	0,2		0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	81,5	77,4	200,5	-119,8	80,7		-3,2
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	2,9	3,1	14,1	-11,0	3,1		0,0
90-Fellesposter - bykassen	11,8	4,0	4,8	-0,1	4,6		-0,6
Sum	96,2	84,8	221,3	-132,7	88,6		-3,8

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling har i 2022 et merforbruk på kr 3,21 mill. i forhold til justert budsjett.

Avviket er satt sammen av en rekke faktorer som inkluderer både mer- og mindreforbruk samt mindreinntekter:

- mindreforbruk lønn på kr 3,7 mill. blant annet på grunn av vakanser
- merforbruk på kjøp av tjenester knyttet til utarbeidelse av reguleringsplaner på kr 0,8 mill.
- merforbruk på planarbeid knyttet til Miljøløftet kr 1,9 mill.
- mindreinntekter fra rådgivning til Etat for utbygging på kr 0,27 mill.
- mindreinntekter på bruk av fond kr 4,3 mill.
- I tillegg er det en del mindre avvik på etatsnivå som skyldes mindreforbruk eller merinntekter som til sammen beløper seg til ca. kr 0,3 mill.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester gikk i balanse innenfor tjenestekområde 10A
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Innbyggerne i Bergen skal være med å bygge byen gjennom aktiv medvirkning og nærdemokrati.	Antall avholdte folkemøter, kontordager og workshops (b)	8.00	12	14	I tredje tertial 2022 er det avholdt totalt 14 folkemøter/kontordager/workshops hvorav 11 var vedrørende bybanen til Åsane. I tillegg er det gjennomført bransjemøte om Klimagassberegninger og informasjonsmøte om Mindemyren nord. I hele 2022 er det totalt avholdt 30 folkemøter/kontordager/workshops.
	Lokal identitet og egenart skal ivaretas og utvikles i all planlegging. det skal stilles høye krav til arkitektur slik at Bergen blir en fremstående by også innen moderne arkitektur.	Antall uttalelser avgitt av Byarkitekten i offentlige og private plansaker	0			Også i tert 2 følges målet opp gjennom daglig drift over et bredt spekter av oppgaver. For de særlige kulturminneverdiene knyttet til verdensarv legges det mye ressurser ned i oppfølging av KUVA og bybane mot Åsane. Ellers spenner oppgavene dette tertial fra rapporter, oppfølging av middelalderruiner, saksuttalelser, rådgiving og møtevirksomhet, samt innledende arbeid med buffersone for Bryggen.
		Arkitekturstrategien brukes som en vesentlig ressurs i plan- og byggesaker	117.00			<u>I løpet av 3. tertial 2022 har Byarkitekten brukt Arkitektur- og byformingsstrategien aktivt som ressurs inn i utviklingen av:</u> 24 Reguleringsaker, oppstartsmøter, rådgiving underveis møter, uttalelser til offentlig ettersyn 2 Byggesaker, forhåndskonferanser, uttalelser til offentlig ettersyn 13 kommunale byggeprosjekter, rådgiving i tråd med mål i Arkitekturstrategien: Loddefjord skole, Midtbygda sykehjem, Storetveit skole, Slåtthaug skole, Boligprogrammet og boligløftet, Sentralbadet Scene, Bergen inkluderingssenter, Odinsvei bofelleskap, , Strømgaten 1, Lysverket, Ado solenergi, Sørskogvei barnehage mfl- 4 kommunale strategier, prosjekter og større satsinger i kommunen med fokus på å styrke målene i Arkitektur- og byformingsstrategien: Plan for universell utforming, Klimastrategi, Boligforsyningsprogrammet og Regulering av bybanen til Åsane 5 egne større Pilotprosjekter og strategiske samarbeid for å skape inspirasjon og forståelse for Arkitektur- og byformingsstrategien:

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						Ferdigstilt digitalisering av arkitekturstrategi, ferdigstilt forskningsprosjektet BOPILOT med etterarbeid, videreført arbeidet med Building Dignity, Lagt ut Bergen kommunes Trestrategi til høring, Planlagt for oppstart av FutureBuilt, alt sammen for å nå målene i Arkitektur- og byformingsstrategien
						Gjennomføring av utvalg, utstilling og utdeling av Bergen kommunes arkitektur- og byformingspris på basis av Arkitektur- og byformingsstrategien.
En rettferdig og inkluderende by	Gjennom langsiktig fysisk byplanlegging i offentlig regi utarbeides det gode politiske beslutningsgrunnlag for byutviklingen.	Oppfølging og implementering av KPA	1.00			Det er ikke utarbeidet nye veiledere i T3. Det pågår arbeid med klimanorm.
	Områdesatsingen skal bidra til en langsiktig, bærekraftig utvikling for de aktuelle levekårssonene	Antall pågående plan-, utrednings- og evalueringsprosjekter (som initiativtaker eller samarbeidspart)	5.00	3	7	Kirkebukten mulighetsstudie, Mobilitetsanalyse Olsvikåsen, Mulighetsstudie Olsvikåsen vgs uterom, Evaluering av tilskuddsordningen og nærmiljøgruppene i Loddefjord og Olsvik, Sluttrapport indre Laksevåg og Sluttrapport Ytre Arna.
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal få aktivt delta og medvirke i utviklingen av sine nærmiljø	Antall gjennomførte folkemøter og nærmiljømøter	14.00	30	30	Folkemøter i alle områdene. I tillegg til flere temamøter, koordinerings- og samordningsmøter i alle områdene, har det vært åpne kontordager med næringssjef og byråd i Loddefjord.
		Antall gjennomførte medvirkningsprosesser i forbindelse med tiltak og planer	20	15	18	Befaringer og arbeidsprosesser i alle områdene, og samlinger som kulturhusseminar på Kulturhuset Sentrum i Ytre Arna. Laksevåg kulturråd er etablert, og flere kulturhistoriske blåskilt er på plass i indre Laksevåg.
	Bo- og nærmiljøene i levekårssoner med områdesatsing skal forbedres	Antall gjennomførte fysiske opprustingstiltak	17.00	10	16	Bymiljøetaten har gjennomført flere oppgraderinger på uteområder som Sandgotnabanen, Laksevågparken, minneparken i indre Laksevåg, Sætreparken, Sentrumsparken i Ytre Arna, og parkanlegget i Solheim/Solheimparken.
		Antall private opprustingsprosjekt som har fått tilskudd	7	5	5	Oppgradering av uteområdet til Fagertunet borettslag, og ferdigstillelse av Olsvikmarken utendørsgym. Veggdekorasjon av historiske bilder i Solheimsgaten, og oppgradering av kjøkken i Kulturhuset Sentrum.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
	Innbyggerne i levekårssoner med områdesatsing skal ha et godt og aktivt fritidstilbud	Antall arrangement og ad hoc tiltak som har fått tilskudd og støtte		10	14	Foredrag om psykisk helse i Bergen vest, konserter, gatefest i Olsvik, juletreffest på Ny-Krohnborg, parkourkurs, Daymfestival med mer.
		Antall etablerte aktivitetstilbud som har fått støtte til utvikling	12.00	5	17	Eksempel på støtte til aktivitet i regi av ulike organisasjoner er Kulturhuset Sentrum, fellesbibliotek ved Ny-Krohnborgsenteret, Youth Unison, Damsgård skoles musikkorps, Initiativ: Laksevåg, Beatus Cras, Løvstakkdagene, Gatemarked, Damsgårdsdagene, Forandringshuset Elvetun, Bærekraftig Liv, Damsgårdsfjellets bataljon, Bergen kickboxing og mange flere.
		Antall nye aktivitetstilbud som har fått tilskudd og støtte	28	10	23	Eksempel på støtte til ny aktivitet i regi av ulike organisasjoner i alle områdene er flere ferietilbud, temakvelder, barnesangprosjekt, smaksverksted, gatekunstprosjekt, sykkelverksted, sy- og reparasjonsverksted, treningstilbud til eldre, julefestival med mer.
	Forutsetningene for utdanning skal styrkes for barn og unge i levekårssoner med områdesatsing	Antall samarbeidsprosjekt med skoler og andre aktører som er relevant for oppvekst og utdanning	10.00	8	25	Tilskudd til flere prosjekter knytte til oppvekst og utdanning har vært prioritert i alle områdene. Skolesatsingen Loddefjord & Olsvik, og andre prosjekter på Holen, Ytre Arna og Ny-Krohnborg skoler som f.eks. kvalitetsutvikling for lærere, foredrag, leksehjelp, skolefrokost, uteleker, Flyt-programmet, gapahuk med mer. Samarbeid om juniorklubb på Damsgård og Olsvik skoler, og om Olsvik UNG og Laksevåg UNG. I tillegg til bibliotekene i levekårssonene om flere arrangement og aktiviteter, BUA på Vestkanten, og aktivitetskoordinator Elvetun ungdomshus. Studietur til Oslo i forbindelse med skolesatsingen.
Norges grønneste storby	Bergen skal være gåby, sykkelby og kollektivby med kompakte strukturer og redusert persontransport.	Andel nye boliger tilrettelagt i sentrumskerne og byfortettingssonene.	80.20	65,0 %	23,0 %	I Bergen kommunes matrikkeldata fremgår det at i tredje tertial 2022 ble det godkjent 73 nye boliger totalt (gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest). 17 av disse ligger i byfortettings- eller sentrumszone. Det utgjør 23 % av det samlede antall boliger i tidsperioden.
		Avstand fra knutepunkt		1,6 km	2,50	Denne indikatoren blir periodisk rapportert direkte til Miljøløftet. Siste måling er fra 2021.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Merknad 15: Bystyret fattet 17.11.2020 vedtak om at byrådet skal arbeide for å fredeliggjøre Danmarks plass, og å få saken inn i Miljøløftet. Her ble et lokk over trafikken betegnet som det mest effektive mulige tiltaket (sak 336/20). Saken har som formål å skaffe til veie oppdatert og relevant informasjon som kan brukes i et slikt arbeid. Funnene i rapporten vil kunne gi et grunnlag for å diskutere hva som er mulig og realistisk, men det er i utgangspunktet ønskelig at byrådet arbeider videre for å få et lokk/tunnel inn i planarbeidet. Bystyret ber byrådet legge frem en sak ila 2022.

Arbeidet med å følge opp merkningen pågår.

Byrådet har satt i gang et konsulentoppdrag hvor formålet er å utrede mulighetene for å legge trafikken på Danmarks plass under lokk, og å se på andre gjennomførbare tiltak som kan bidra til å fredeliggjøre Danmarks plass.

Forventet leveranse fra konsulent er i april 2023. Byrådet tar sikte på å legge fram rapporten for bystyret i juni 2023.

Merknad 6: Bystyret ber byrådet i behandling av reguleringsplaner vurdere å legge inn krav om at minst 15 % av parkeringsdekningen for bil skal være reservert for bildeling. En slik vurdering skal fortrinnsvis skje tidlig i prosessen slik at konsekvensene kan vurderes.

Temaet blir drøftet i plansakene. Det er ikke hjemmelsgrunnlag til å kreve dette, men det blir likevel tatt opp som tema, og kommenteres i fagnotat til offentlig ettersyn og ved sluttbehandling.

Merknad 7: Bystyret ber byrådet i behandling av reguleringsplaner legge inn krav om solenergianlegg alle steder der det er hensiktsmessig, gjerne i kombinasjon med grønne tak, for eksempel ved at solenergianlegg plasseres på samme areal som biologiske tak. En slik vurdering skal fortrinnsvis skje tidlig i prosessen slik at konsekvensene for byggehøyde og estetikk kan vurderes, for eksempel i forbindelse med offentlig ettersyn.

Temaet blir drøftet i plansakene. Det er ikke hjemmelsgrunnlag til å kreve dette, men det blir likevel tatt opp som tema, og kommenteres i fagnotat til offentlig ettersyn og ved sluttbehandling.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Digital arkitekturstrategi	AD 2021/97371-1	1,0	0,9	0,9	2020	2.kv. 2023	0,6	0,6	-0,1
eByggesak Plan- og bygningsetaten	AD 2018/64489-9	1,3	3,3	3,3	2019	4.kv. 2023	0,3	0,2	0,1
Planlegging/prosjektering Sølvvarefabrikken		IA	1,0	2,7	2022	2.kv. 2026	1,0	0,3	0,7
Rapportutvikling offentlige planer	.	IA	0,3	0,3	2020	4.kv. 2023	0,7	0,0	0,7
Sum							2,5	1,1	1,4

Statustekst investeringer

Digital arkitekturstrategi

Bergen kommunes Arkitektur og byformingsstrategien; Arkitektur + ble digitalisert i en egen temaside i 2022 som et prøveprosjekt for hvordan Bergen kommune formidler sine strategier digitalt [Temaside Arkitektur+](#). Den digitale temasiden tydeliggjør kommunens forventninger til arkitektur i Bergen og skaper en forutsigbar plattform for utvikling og vurdering av arkitektur i Bergen kommune. Temasiden viser den vedtatte strategien samt at den er supplert med flere gode eksempler og nyttige artikler. Temasiden vil bli presentert i ulike fora for næringsliv og kommune og vil bli kontinuerlig supplert med gode eksempler og veiledende artikler.

Siden er ferdig , men det gjenstår noe produksjon av innhold.

eByggesak Plan- og bygningsetaten

eByggesak-prosjektet (PB360) vil gi Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon. Prosjektet vil tilrettelegge for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen. Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttjenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, MinSide-publisering, ny løsning for SAK Innsyn (innsynsløsning for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker. Disse merkostnadene beløp seg til kr 4,0 mill. og totalprognose ble satt til kr 8,4 mill., fordelt på tjenesteområdene 10A og 10B. Prosjektet ble ytterligere forsinket i forhold til opprinnelig ferdigstillelsesdato, og revidert plan om igangsetting i september 2021 ble utsatt til 2022. Sakssystemet ble tatt i bruk 2.mai 2022.

Det gjenstår noe fakturering og etterarbeid før prosjektet kan anses som ferdigstilt i 2023. Totalprognosen er uendret.

Planlegging/prosjektering Sølvvarefabrikken

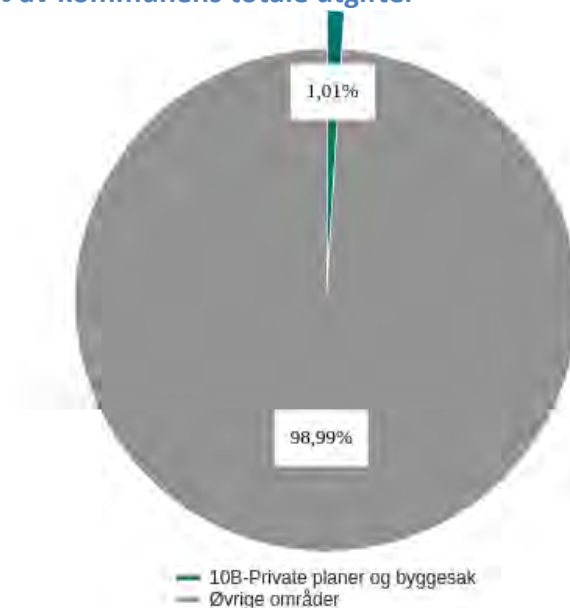
Tårnfoten og klosterkapellet som står i endene av Sølvvarefabrikken, rett ved bybanestoppet Nonneseter, er kulturminner og rester av et klosteranlegg fra middelalderen. Bergen kommune kjøpte i 2020 eiendommene med det formål å opparbeide torgarealer eller en ruinpark som kan vise fram og ta vare på kulturminnene. Byrådet fattet i februar 2022 vedtak om å starte planleggingsprosessen med riving av Sølvvarefabrikken og midlertidig tildekking av arealet. I budsjettavtalen for 2023 ble byrådet imidlertid bedt om å fremme en sak som inneholder alternativer og kostnader for å oppfylle det formålet som lå til grunn for bystyrets opprinnelige vedtak om å overta eiendommen. Byrådet vil fremme en slik sak til bystyret i løpet av første halvår 2023. I påvente av bystyrets beslutning om veien videre, er prosjektet stilt i bero.

Rapportutvikling offentlige planer

Det er fra tidligere avsatt midler til konsulentbistand for rapporttilpasning og -utvikling i tilknytning til Plan- og bygningsetatens (PBE) overgang til nytt saksbehandlingssystem. Implementering av det nye systemet, PB360, har blitt kraftig forsinket (fra nov 2019), og PBE gikk i produksjon med Pb360 2. mai 2022. PBE vil i løpet av 2022 identifisere behovet for rapportering av styringsinformasjon fra systemet som ikke er tilgjengelig uten tilpasninger og/eller bearbeiding. Denne rapporteringen vil bli tilrettelagt for i PB360, og via BkStyring og løsninger i Power BI. Behovet gjelder etatens ulike tjenesteområder (10a og 10b) og både bykassefinansierte tjenester og selvkostområder. I 2022 er det utviklet et lederdashbord knyttet til Private planer, og det gjenstår rapporttilpasning og -utvikling til offentlige planer knyttet mot PB360. Prosjektet er planlagt avsluttet i 2023.

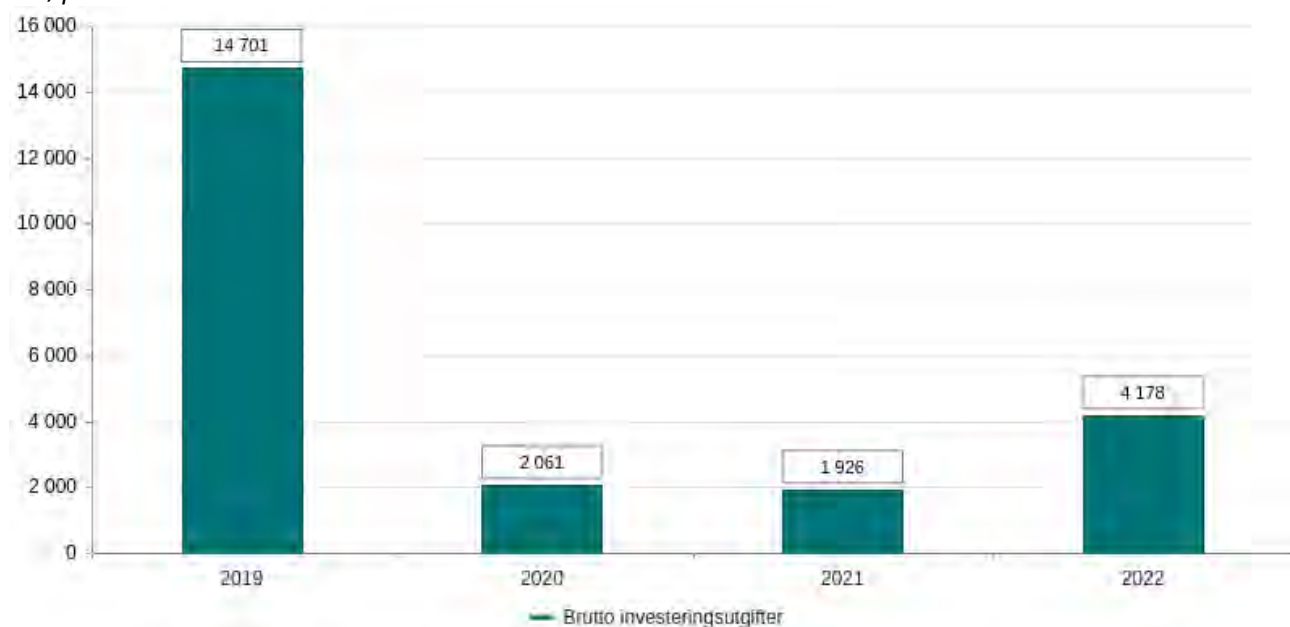
10B-Private planer og byggesak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Kommunen har ansvar for behandling av byggesaker og tilsyn med at byggearbeid med mer blir utført i samsvar med lover og forskrifter. I tillegg kommer saksbehandling av private reguleringsplaner, reguleringsendringer, delesaker og saker om kommunal forkjøpsrett, samt ansvar for oppmålingsforretninger, seksjonering, refusjonsberegning, oppmålingstjenester og grunnlagsnettet. Geodata/geografiske informasjonssystemer (GIS) omfatter drift og vedlikehold av kommunens kart- og

geodatabaser. Førings av digitalt planregister er en viktig del av arbeidet med gjennomføring av kommunens digitaliseringsstrategi. Arbeidet utføres i hovedsak av Plan- og bygningsetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fageter innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

- Det har vært stor aktivitet med veiledningsmøter og oppstartsmøter for private planforslag
- Det er fortsatt høy aktivitet i reguleringen av Mindemyren/Mindebyen
- «nye» Bergenskart oppgraderes og utvikles fortsatt
- Det er etablert en ny innsynsløsning for saker og dokumenter
- Det har i 2022 vært høy aktivitet innenfor ulovlighetssaker
- Plan- og bygningsetaten gjennomførte frokostmøte med bransjen om stedsanalyser

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Tilpasning til aktivitetsnivå byggesak	-4 691	-4 691	0 Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Plan- og bygningsetatens rammer
Sum	-4 691	-4 691	0
Inntektsendringer			
Endring gebyrinntekter byggesak	-1 675	0	- Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Plan- og bygningsetatens rammer
Sum	-1 675	0	-
		1 675	
Sum tiltak	-6 366	-4 691	-
		1 675	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Endring i bruk av fond byggesak	5 000	5 000	0 Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i Plan- og bygningsetatens rammer
Sum	5 000	5 000	0
Sum tiltak	5 000	5 000	0

Utvikling og utfordringer

Private planforslag

Det er fortsatt stor aktivitet i området Mindemyren / Mindebyen hvor det pågår planlegging i 18 av 25 delområder, i all hovedsak er dette planlegging i privat regi. Bybanen til Fyllingsdalen åpnet i november 2022, og om lag 3.000 boliger er under planlegging. Hovedmålet for Mindemyren er å bygge en kompakt

bydel som folk kan trives i. Det skal etableres attraktive byrom, den blå-grønne infrastrukturen skal styrkes og det legges til rette for gode gange- og sykkelforbindelser.

På Laksevåg pågår det planlegging både i offentlig og privat regi. Det er viktig med helhetlige grep blant annet for mobilitet og bruk av sjøfronten. Arbeidet skjer som en oppfølging av strategisk planprogram for Laksevåg, samt private planinitiativ i området.

Kart og oppmåling

En 3D-modell av Bergen, «Bymodellen», er satt opp i Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetatens kundesenter i Autogården. Bymodellen, som er ni meter lang og fem meter bred, har fått mye oppmerksomhet både i media og blant publikum. Det jobbes med å utvikle formidling rundt bymodellen, blant annet en digital bymodell for resten av byen.

Kartløsningen, www.bergenskart.no, utvikles stadig med nytt innhold. Det er blant annet utarbeidet en nedlastingsside der man kan laste ned data fra kommunen, for eksempel grunnlagsdata for bymodellen, Rodekart for TV-aksjonen og mye mer. Det er også opprettet nyhetsside og lagt ut kartfortelling for Dokken. Etaten har også bidratt med videreutvikling av beredskapsdashboard til Samvirkevakta.

Avdelingen for Kart og oppmåling har gjennomført webinar for profesjonelle brukere av «Bergenskart». Dette var svært vellykket med mange deltakere. Etaten planlegger å videreutvikle og tilpasse konseptet for ulike brukergrupper og gjennomføre kurs et par ganger i året.

Kartleggingen av Bergen vest er i rute og under produksjon. Forventet levering er mars 2023. Skråfoto og ortofoto over kommunen hadde store utfordringer med det dårlige sommerværet, men fotograferingen ble endelig ferdigstilt i begynnelsen av september og levert i desember. Det er også under produksjon noen serier med historiske ortofoto som leveres forløpende når de er ferdig, senest i første tertial 2023.

Etaten har hatt to masterstudenter fra Høgskulen på Vestlandet som i deltidsstilling har bidratt med rettinger i matrikkelkartet. Mangel-listene er redusert med om lag 500 saker, i tillegg kommer rettinger som ikke fremgår av listene. Etaten vil øke innsatsen på dette området i 2023 slik at kvaliteten øker og man kommer godt innenfor målene for matrikkelen i nasjonal datakvalitetsstrategi.

Oppmålingsforretninger

Etatens nye sakssystem (PB360) er ikke helt tilpasset fagområdet for oppmålingsforretninger. Dette jobbes det med, og det forventes en ny modul i løpet av 2023. Saksmengden har gått ned i 2022.

Etaten har fått forespørsel om å delta i arbeidet med innføringen av matrikkellovens § 7, krav om klarlagte grenser før hjemmelsovergang. Dette vil i så fall føre til betydelig økning av antall saker. Etaten jobber med å få oversikt over konsekvenser og mulig volum. Tidligst mulig oppstart for dette vil være 01.01.2024.

Alle landmålerne som er kvalifisert har tatt og bestått autorisasjonsprøve, resten vil oppnå kvalifikasjon til å ta prøven innen frist for overgangsordningen.

Etaten har gått til anskaffelse av nytt GNSS-utstyr og kikkerter. Teknologien på det nye utstyret er blant det nyeste som finnes på markedet, noe som gjør målingene mer effektive. Tidligere benyttet utstyr er solgt til høgskolen på Vestlandet for gjenbruk i undervisningen.

Bygge- og delesaker

I tredje tertial 2022 har Byggesaksavdelingen hatt nedgang i antall byggesøknader, sammenlignet med

samme periode i 2021. Utfordringer i forbindelse med overgang til nytt saksbehandlingssystem (PB360) har medført lenger saksbehandlingstid og høyere gebyrtap enn normalt i perioden.

Byggesaksavdelingen jobber kontinuerlig for å dele informasjon og veilede sine kunder og andre interessenter. I perioden er flere veiledere publisert på kommunens nettsider. Dette gjelder blant annet;

- veileder og eksempelsamling for skilt og reklame
- informasjon om montering av solcelleanlegg for småhusbebyggelse
- veileder med definisjon av hva en boenhet er

Det pågår arbeid med en intern veileder vedr. arkitektur som skal være ferdig i løpet av våren 2023. Byggesaksavdelingen stiller jevnlig på informasjonsmøter sammen med andre etater, og da Byantikvaren hadde seminar om skifertak bidro avdelingen med innlegg om søknadsplikten ved skifte av skifertak.

Både Kundesenteret og Dokumentsenteret har et godt aktivitetsnivå med stor pågang av henvendelser på telefon og e-post. I fjor tok etaten i bruk en ny innsynsløsning for publikum, med nye funksjoner og et enklere brukergrensesnitt. Innsynsløsningen er godt tatt imot av publikum og etaten jobber med å utvikle den videre.

Klage, tilsyn og ulovlighetssaker

Juss- og tilsynsavdelingen har fortsatt hatt en jevn stor pågang av saker og produksjonen har vært god.

Arbeid med ulovlighetsoppfølgingen er styrket og det er etablert et midlertidig prosjekt for intensivering av oppfølging av ulovligheter. Prosjektet hadde opprinnelig varighet ut 2022, men er besluttet forlenget ut 2023.

I 2022 har det vært en målsetting å i særlig grad gjennomføre tilsyn og ulovlighetsoppfølging innenfor områdene miljøkriminalitet (herunder villfyllinger, spesielt i LNF-områder og i strandsonen), sikre at hotell-lignende virksomhet ikke forekommer i bygg som kommunen har bestemt skal være til boformål, samt oppfølging av hybler/boenheter i eksisterende bygg, som også er et prioritert området fra statens side.

Videre har det vært en målsetting at de resterende sakene som ble registrert som mulige ulovlighetssaker i Strandsoneprojektet fra 2009-2012 skal være tatt under behandling i 2022, og at de av disse sakene som ikke er avsluttet i 2022, går inn i den ordinære porteføljen av ulovlighetssaker. Det har i 2022, og særlig i tredje tertial, vært et stort søkelys på sakene som stammer fra Strandsoneprojektet. Samtlige saker er innen utgangen av året tatt under behandling i samsvar med målsettingen for dette arbeidet. Det har vært berammet to søksmål mot staten i strandsonesakene. Den ene ble behandlet i desember 2022, og hvor staten tapte. Dommen er ikke rettskraftig. Den andre saken ble behandlet i januar 2023. Dom forventes medio februar 2023. Dersom staten taper disse sakene kan dette få konsekvenser for andre tilsvarende saker i strandsonen som er, eller har vært, til behandling. Det er imidlertid for tidlig å si noe om mulige konsekvenser.

Det er en målsetting om at klagesaker skal behandles administrativt i Plan- og bygningsetaten innen en frist på fire uker. Dette gjelder saker som skal til politisk behandling. For øvrige klagesaker er målsettingen inntil åtte ukers behandlingstid. Saksbehandlingstiden er betydelig redusert de senere årene, og det har vært en god måloppnåelse. Men, den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har økt noe i den senere tid. Etaten har ansatt flere medarbeidere for å nå målsetningen om redusert saksbehandlingstid og forventer å se en positiv utvikling i tiden fremover.

Saksbehandling av meldinger om overdragelser etter leiegårdsloven (kommunal forkjøpsrett til leiegårder) er overført til BASB/Boligetaten fra 1.4.2022.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall nye byggesaker	2 242	2 475	2 443	2 070
Antall vedtak i byggesaker	2 040	2 121	2 229	2 321
Gjennomsnitt behandlingstid (dager) på byggesaker	45	46	68	0
Antall mottatte private planforslag	17	26	14	17
Antall vedtak om offentlig ettersyn (private planer)	18	28	20	20
Antall behandlede klagesaker	579	479	366	574
Antall foretakstilsyn	302	279	241	157
Antall nye klager	610	625	653	290
Antall pålegg om retting og antall ilagte tvangssmulkter	414	822	940	673
Antall stoppordre og sikring	48	44	29	23
Antall ubehandlede klager ved årets utløp	56	125	250	85
Antall øvrige tilsyn	391	615	0	0
Antall behandlede seksjoneringssaker	162	169	164	162
Antall behandlede oppmålingsforretninger	500	532	532	298
Saksbehandlingstid seksjonering (dager)	52	60	56	0

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Private planer	22,9	11,6	39,7	-12,8	26,9	-15,3
Bygge- og delesaksbehandling	-14,9	-6,7	190,0	-195,5	-5,5	-1,2
Oppmålingsforretninger	-0,6	-1,2	13,2	-8,4	4,8	-5,9
Kart og oppmåling	20,6	22,6	34,7	-12,3	22,4	0,2
Selvkostrenter - private planer	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1
Selvkostrenter - byggesak	-0,5	0,1	0,3	-0,5	-0,2	0,2
Selvkostrenter - oppmåling	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Sum	27,6	26,5	278,1	-229,5	48,6	-22,1

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,3	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	20,6	22,6	274,2	-229,3	44,8	-22,2
90-Fellesposter - bykassen	6,8	3,6	3,6	-0,2	3,5	0,1
Sum	27,6	26,5	278,1	-229,5	48,6	-22,1

Kommentar til status økonomi

Tjenesteområdene Private planer, oppmålingsforretninger, og byggesak opererer innenfor selvkost. Det vil si at kommunen over en femårsperiode skal ha gebyrinntekter som tilsvarer kostnadene på de respektive tjenesteområdene. Eventuelle overskudd settes på et selvkostfond, mens eventuelle underskudd dekkes av selvkostfond fra tidligere år. Dersom tjenesteområdet ikke har fond, må

underskudd dekkes av bykassen. Avvik fra selvkost vil i all hovedsak gjelde byggesaker og skyldes kommunens oversittelse av lovpålagte tidsfrister.

Også i 2022 ble det iverksatt tiltak for videre nedbygging av bygge- og delesaksfondet. Dette gjenspeiles blant annet i gebyrforskriften for 2022 hvor nedbygging av fondet er lagt til grunn (tilsvarende ble gjort i 2020 og 2021). Tjenesteområdet bygge- og delesaker har derfor gått med et betydelig driftsunderskudd i 2022. Bygge- og delesaksfondet er benyttet i sin helhet per 31.12.2022.

Behandlingen av private planforslag er delt, slik at førstegangsbehandling av planene er gebyrfinansiert og andre gangs behandling er bykassefinansiert. Den gebyrfinansierte delen av virksomheten gikk med et betydelig underskudd i 2022, da antall innkomne saker var færre enn det som er lagt til grunn for gebyrforskriften. Etaten har fått budsjetttilførsel til annengangsbehandlingen av private planinitiativ med kr 3,9 millioner. Dette skyldes endret kostnadsfordeling mellom den gebyr- og bykassefinansierte planbehandlingen som ble gjennomført med virkning fra 2021.

Tjenesten oppmålingsforretninger hadde et betydelig underskudd i 2022 da det har vært færre innkomne saker enn vanlig.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
Trygg økonomistyring	Alle plan- og byggesaker skal behandlet innen fastsatte frister.	Andel bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid i henhold til forskrift	92.00	94,0 %	90,0 %	Målet for 2022 er at andelen bygge- og delesaker med overholdt saksbehandlingstid i henhold til forskriften, er 94 % eller høyere. For tredje tertial var måloppnåelsen 83 %. Samlet sett for 2022 var måloppnåelsen 90 %.
		Andel reguleringsplaner behandlet 1. gang med overholdt frist.	100.00	100,0 %	100,0 %	Målet for 2022 er at alle reguleringsplaner behandlet 1. gang gjøres innen overholdt frist. Dette målet ble oppnådd. Alle reguleringsplaner behandlet 1. gang ble i 2022 behandlet innen overholdt frist.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 31: Bystyret viser til brukarundersøkinga for planprosessar og byggesaksbehandling utført for Plan- og bygningsetaten og Bergen Næringsråd som vart framlagd hausten 2021. For planprosessar viste den at det var særleg dårlege tilbakemeldingar på indikatorar for forutsigbarheit, likebehandling, prisnivå, rettleiing og saksbehandlingstid etter oppstartsfasen. For byggesaksbehandling viste den at det særleg var misnøye med forutsigbarheit, likebehandling, saksbehandlingstid, tilgjengelegheit og prisnivå. Bystyret ber byrådet sjå til at Plan- og bygningsetaten gjennomgår dei endringar som er nødvendige for å rette opp situasjonen.

Statusbeskrivelse

I andre tertial 2021 gjennomførte Plan- og bygningsetaten og Bergen Næringsråd i samarbeid en brukerundersøkelse rettet mot etatens plan- og byggesaksprosesser. Målet med undersøkelsen var å fremskaffe ny informasjon om kundetilfredshet og forventninger, fordelt på de ulike stegene i de to saksbehandlingsprosessene. Resultatene for undersøkelsen ble presentert i september 2021 og ga etaten nyttig informasjon. Etaten har iverksatt flere tiltak i 2022 og vil fortsette dette viktige arbeidet gjennom året.

I oppfølgingsarbeidet knyttet til plansaksprosesser har etaten vektlagt dialog med bransjen. Dette for i større grad å kunne fokusere på de viktigste tiltakene, samt øke rolleforståelsen hos de respektive aktørene i plansaksprosessen. I den forbindelse ble det i februar i år gjennomført en workshop sammen med Bergen Næringsråd og aktører i bransjen (deltakere fra utbyggere, konsulenter, advokater og rådgivere) hvor det var fokus på kommunikasjon, roller og forutsigbarhet i planarbeidsprosessen. Det ble også diskutert hvordan man kan få en bedre samhandling og fremdrift i planarbeidsprosessen. Det var stor enighet om at hovedmålsetningen med planarbeidet er å få til en god og bærekraftig byutvikling. Tilbakemeldingene fra workshopen var meget positive. Det var spesielt nyttig i forhold til å øke rolleforståelsen og oppnå en tydeligere forventningsavklaring. Plan og bygningsetaten og Bergen næringsråd arrangerte et frokostmøte i oktober for å synliggjøre hva som er gjort så langt. Uavhengig av dette fortsetter Byplan å jobbe videre med utviklings- og forbedringsarbeid.

For byggesaksprosesser har det vært en gjennomgang av mulige forbedringsområder knyttet til interne prosesser. I perioden er det blant annet gjennomført hospitering ved at en fra kundesenteret har hospitert hos Byggesak for å bli mer kjent med arbeidsprosessene i saksbehandling og ta dette videre i kundedialogen. Det er etablert månedlige møter mellom avdelingsleder for Byggesak og seksjonsleder fra kundesenteret for å få mer informasjon om hva kundene ringer inn om. Dette er informasjon man skal ta videre i forbedringsarbeidet.

Det jobbes også med forventningsavklaring på tilgjengelighet ref. kanalstrategien. I tillegg er det avsatt ressurser som skal ha et spesielt fokus på interne- og eksterne veiledere, fagbibliotek og arbeidsprosedyrer. Dette er et viktig bidrag for likebehandling internt i kommunen og forutsigbarhet for etatens kunder. Brukerundersøkelsen ga en ganske lav score på tilgjengelighet. Etaten har over tid etterspurt en bedre teknisk løsning knyttet til viderekobling av innkomne telefonhenvendelser. Når dette blir løst, er det forventet at kundene vil oppleve en større grad av tilgjengelighet.

I arbeidet med byggesaksprosesser vektlegges en åpen og inkluderende kundedialog i den grad det er mulig, og etaten jobber for å dele nyttig informasjon. I første tertial hadde Byggesaksavdelingen blant annet innbyggermøte med fokus på "enklere byggesaker", og det ble informert om Bergenskartet. Det er fokus på å utvikle gode bruker-veiledere, og i perioden er det

Oppdrag

Statusbeskrivelse

ferdigstilt veileder for solcellepanel og veileder for hva en boenhet er. Videre planlegges det å holde et bransjeseminar med fokus på arkitektur i plan- og byggesaker. Dette er et samarbeid mellom Plan- og bygningsetaten, Bymiljøetaten og Byarkitekten.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings-	Totalbudsjett				Årets budsjett		
			vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarter	Just. bud.	Regnskap
Digital 3D-modell	.	IA	1,5	1,5	2020	4.kv. 2023	1,4	0,0	1,4
eByggesak Plan- og bygningsetaten AD 2018/64489-9		3,1	8,7	8,7	2019	4.kv. 2023	2,1	1,4	0,7
Rapportutvikling offentlige planer	.	IA	0,3	0,3	2020	4.kv. 2023	0,7	0,1	0,5
Utskifting av landmålingsutstyr	.	IA	3,0	3,0	2024	4.kv. 2023	2,7	2,7	0,0
Sum							6,7	4,2	2,6

Statustekst investeringer

Digital 3D-modell

Det er avsatt midler til konsulenthjelp til å bygge opp en digital modell av Bergen som skal brukes som utgangspunkt for en fysisk modell av Bergens sentrale områder. Den digitale modellen er ment å være en 3D-modell som kan brukes på blant annet storskjerm og VR. Det er et ønske om å lage en virtuell modell som publikum kan benytte. Prosessen har hatt en forsinket oppstart og vil fortsette videre i 2022/2023. Nødvendig testing av prototyper i 2022 før utarbeiding av kravspesifikasjon, har gitt forsinkelse av prosjektet. Det pågår et samarbeid med et privat firma om testleveranse av et område med 3D Bygg for å få mer kunnskap om hvordan vi i neste kartleggingsprosjekt kan spesifisere bestilling av gode 3D Bygg. Selve anskaffelsen gjennomføres i 2023, og prosjektet avsluttes samme år.

eByggesak Plan- og bygningsetaten

eByggesak-prosjektet (PB360) vil gi Plan- og bygningsetaten et verktøy som er basert på en nasjonal kravspesifikasjon. Prosjektet vil tilrettelegge for automatisering av arbeidsoppgaver, for eksempel utsending av foreløpig svar/bekreftet mottatt søknad eller henvendelse. Dette er arbeidsoppgaver som i dag utføres som manuelle sjekkpunkter i saksbehandlingen. Underveis i investeringen ble det klart at det ville oppstå merkostnader som følge av behovet for integrasjon med flere av kommunens fagsystemer, samt konsulenttjenester knyttet til oppgradering av skjemaintegrasjoner, MinSide-publisering, ny løsning for SAK Innsyn (innsynsløsning for publikum) og integrasjon mellom 360 eByggesak og historiske saker. Disse merkostnadene beløp seg til kr 4,0 mill. og totalprognose ble satt til kr 8,4 mill., fordelt på tjenesteområdene 10A og 10B. Prosjektet ble ytterligere forsinket i forhold til opprinnelig ferdigstillelsesdato, og revidert plan om igangsetting i september 2021 ble utsatt til 2022. Sakssystemet ble tatt i bruk 2.mai 2022.

Det gjenstår noe fakturering og etterarbeid før prosjektet kan anses som ferdigstilt i 2023. Totalprognosen er uendret.

Rapportutvikling offentlige planer

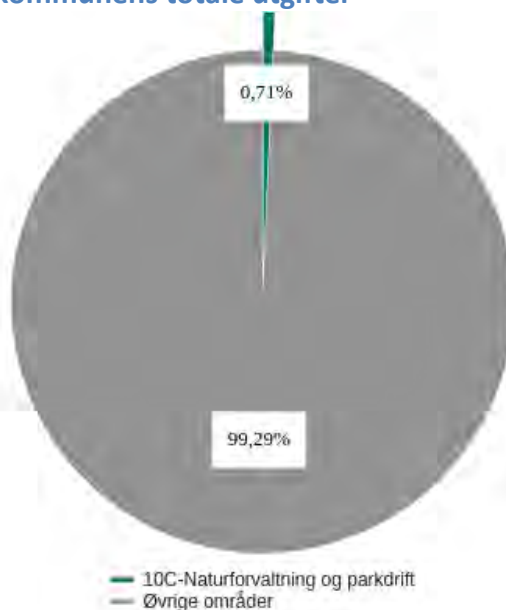
Det er fra tidligere avsatt midler til konsulentbistand for rapporttilpasning og -utvikling i tilknytning til Plan- og bygningsetatens (PBE) overgang til nytt saksbehandlingssystem. Implementering av det nye systemet, PB360, har blitt kraftig forsinket (fra nov 2019), og PBE gikk i produksjon med Pb360 2. mai 2022. PBE vil i løpet av 2022 identifisere behovet for rapportering av styringsinformasjon fra systemet som ikke er tilgjengelig uten tilpasninger og/eller bearbeiding. Denne rapporteringen vil bli tilrettelagt for i PB360, og via BkStyring og løsninger i Power BI. Behovet gjelder etatens ulike tjenesteområder (10a og 10b) og både bykassefinansierte tjenester og selvkostområder. I 2022 er det utviklet et lederdashbord knyttet til Private planer, og det gjenstår rapporttilpasning og -utvikling til offentlige planer knyttet mot PB360. Prosjektet er planlagt avsluttet i 2023.

Utskifting av landmålingsutstyr

Utskifting av landmålingsutstyr må gjøres omtrent hvert 5. år for da er utstyret teknologisk utdatert. Landmålingsutstyret benyttes både innen oppmålingstjenester, grunnlagsnett og oppmålingsforretninger. Prosessen med anskaffelse av utstyr startet tidlig i 2022 og ble levert i 2 tertial 2022. Det nyinnkjøpte landmålingsutstyret, fra Trimble, er tatt i bruk. Det har vært en stor utvikling i teknologien på landmålingsutstyr siden vi kjøpte det forrige utstyret i 2014. Tilt-funksjon og bedre mottakere er noe av det som gjør at målingene nå er mer effektive. I anbudet har vi opsjon på 2 GNSS-utrustninger og 1 måleklar kikkert. Vi vil vurdere om vi skal benytte oss av opsjonen innen ett-års fristen i løpet av 2023.

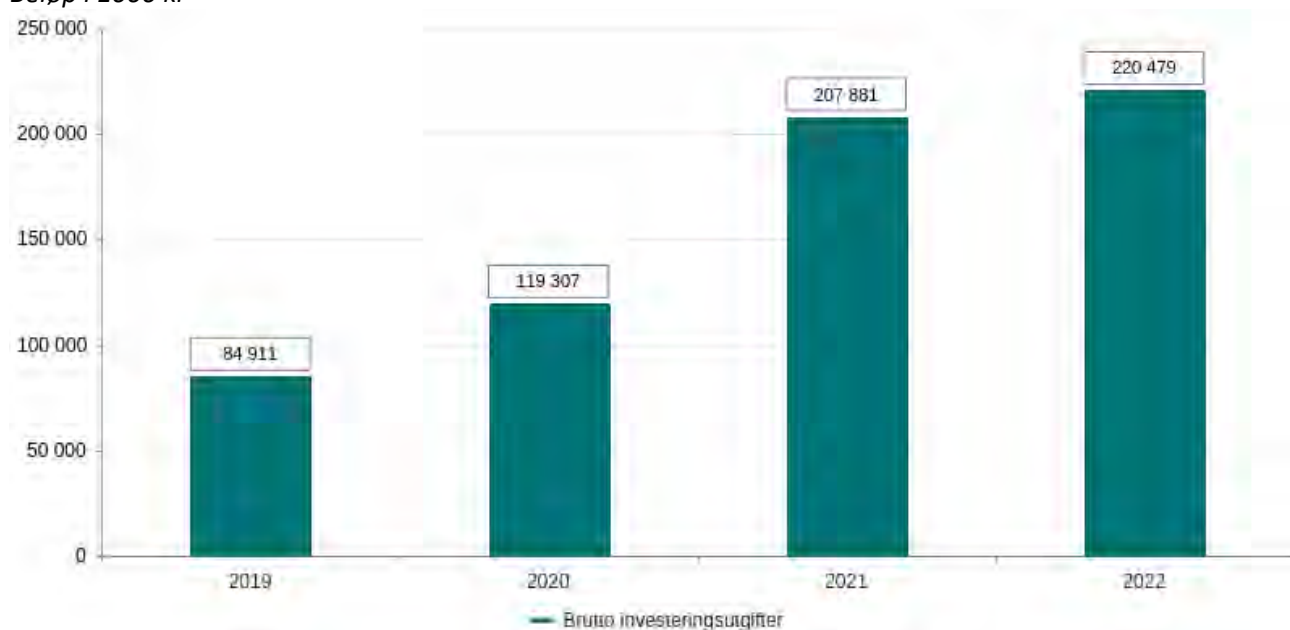
10C-Naturforvaltning og parkdrift

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter ivaretagelse av naturen og dens mangfold, samt utvikling og tilrettelegging av friområder og urbane landskap for rekreasjon gjennom opplevelser, aktivitet og friluftsliv. Tjenesteområdet omfatter også bygging, forvaltning og drift av parker og byrom – areal med stor rekreasjonsverdi for byens innbyggere. Universell utforming skal tilstrebes ved nybygging og rehabiliteringer.

For å sikre gode offentlige, tilgjengelige areal, er det en viktig oppgave for kommunen å styre transformasjon av større områder. Gode løsninger skal utvikles og sørge for tilstrekkelig areal til allmennheten gjennom byrom som for eksempel smau, gater, parker, allmenninger og områder for lek. Det er sentralt å påse at innbyggerne har nærhet til tur- og friområder.

Tjenesteområdet omfatter også oppgradering og nybygging av lekeplasser, samt årlig hovedettersyn av uterom på skoler, barnehager og lekeplasser. Forvaltningsansvar for byfjell, vassdrag, vilt, friluftsliv, skog og biologisk mangfold omfattes også av tjenesteområdet.

Arbeidet utføres hovedsakelig av Bymiljøetaten, men tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

- Forslag til Naturstrategi for Bergen var på høring og offentlig ettersyn i september og oktober. Etter høringen er strategien justert. Bergen kommune har som visjon å være den grønneste storbyen i Norge – i Bergen skal vi sikre naturen plass og styrke naturen i byen. Strategien omfatter mål for naturmangfold og rekreasjon, samt strategier og satsinger for å nå målene.

Forslag til naturstrategi for Bergen var på høring og offentlig høsten 2022. I Bergen skal vi sikre naturen plass og styrke naturen i byen. Foto: Kristin Madsen Klokkeide

- Bymiljøetaten har i samarbeid med Plan- og bygningsetaten kartlagt parkering i Bergen. Arbeidet som er gjort er oppsummert i rapporten «Kartlegging av parkering i Bergen» og ble levert til byrådsavdelingen i juni. Rapporten omfatter en faglig innføring til parkering som tematikk, en gjennomgang av kartlagte parkeringsplasser og bydelsvise analyser av kapasitet. I alt er det kartlagt mer enn 154 000 parkeringsplasser, hvorav hovedtyngden er på privat eiendom. Analysene viser at det er et potensial for reduksjon i parkering i flere bydeler, spesielt reduksjon i mengde arbeidsparkering. I rapporten er det anbefalt hvordan Bergen kommune bør arbeide videre med parkering. Videre pekes det på parkeringsrelaterte tiltak som kan gjennomføres for å nå målsetningene om å gjøre Bergen til en aktiv og attraktiv by, med redusert biltrafikk.
- Bymiljøetaten har i 2022 ferdigstilt flere større anlegg:
 - I Arna er Arnaparken ferdigstilt og åpnet, med ny våtmarksdel for fugler og amfibier, kastfelt for friidretten, og turveg, lekeområder og paviljong for nabolaget.
 - I Fyllingsdalen er Lynghaugparken ferdigstilt og åpnet for publikum, et anlegg som ble premiert med Bergen kommunes Arkitektur- og byutviklingspris for 2022.

Lynghaugparken i Fyllingsdalen. Foto: Are Åsvang

- Barnas byrom har bygd og ferdigstilt fire lekeplasser i 2022:
 - Sangotna
 - Skjoldstølen
 - Fanatorget
 - Sudmannsvei
 - I tillegg har planleggingsarbeidet for Sentrumslekeplassen pågått med full styrke. Prosjektet er løst som en innovativ samspillsentreprise der spaden ble satt i jorden like før nyttår.

- På Paradis bybanestopp står midlertidige Paradis torg klart, og en uoversiktlig trafikksituasjon er nå erstattet med arealer for lek og opphold.
- I Nygårdsparken er størstedelen av nedre del nå rehabilitert og oppgradert. Nå gjenstår arbeidet med å restaurere parken der brakkebarnehagen lå tidligere, samt få på plass belysning og ny fontene.
- I Fredens bolig er parkarealet rehabilitert og oppgradert. En ny flowpark (en type skatepark) er åpnet, i tillegg til arealer for lek, ny ballbinge og oppgradert grøntareal.
- Bymiljøetaten arbeider også med utvikling av Bryggen og Torget som en del av planforslaget til reguleringsplan for Bybanen til Åsane. Oppfølging av konsekvensutredning for verdensarven (KUVA) styrer i stor grad dette arbeidet, som inkluderer blant annet byromsutforming og prøvebelysning for fasaden på Bryggen.
- For Bystrand og ny Lungegårdspark er detaljprosjekt og beskrivelse nå ferdigstilt. Usikkerhetsanalyse er gjennomført. Anleggsarbeidet er planlagt å starte opp høst 2023, etter godkjenning av gjennomføringsvedtak.
- For byrommene som utgjør en del av Den grønne akse, fra Biblioteket i sør til teateret i nord, har Bymiljøetaten i 2022 startet opp arbeidet med å utvikle et kunnskapsgrunnlag for det verdifulle området i Bergen sentrum. Kunnskapsgrunnlaget vil ha stor nytteverdi både for tiltak i prosjektområdet, og for tilsvarende byrom i Bergen. Det planlegges for en utstrakt grad av medvirkning i prosjektet fra byens befolkning, næringsliv og offentlige aktører.

Tiltak for friluftsliv og rekreasjon, vassdrags- og viltforvaltning

- Kommunens aktivitet innenfor friluftsliv- og byfjellsforvaltningen har økt betydelig etter ansettelse av ny medarbeider til arbeidsfeltet. Det ble i 2022 bygget fem gapahuker i populære turområder i fire ulike bydeler. Disse skal fungere som turmål for barnefamilier og andre. Gapahukene bygget i 2022 er plassert i tiknytning til Jubileumsstien på Toppe i Åsane, ved turvei fra Helgesæter i Fana (2 stk), i turområde ved Gravdal og ved Rambergsgveien i Arna.
- I viktige turområder, blant annet rundt Skranevannet i Ytrebygda, langs ridestien på Hjortland i Åsane og langs turveien som starter ved Helgesæter i Fana bydel, er det i 2022 plassert ut til sammen 44 enkle trebenker og skiferbenker, samt 30 piknikbord. Utforming av selve benkene og plasseringen er gjort med hensyn på universell utforming.
- I tillegg til tiltakene nevnt over ble det også gjort en rekke andre tiltak i friluftslivsområdene og på byfjellene, og samarbeidet med flere viktige aktører ble styrket. Bymiljøetaten har nå tettere dialog med Bergen og Omland Friluftsråd som forvalter og drifter kommunens badeplasser, og etaten har også hatt et ustrakt samarbeid med Bergen og Hordaland Turlag. Av større tiltak nevnes utskifting og utlegging av klopper på Løvestakken, et prosjekt som er applaudert av mange turglade innbyggere. Det ble også gjort et arbeid med utbedring av området ved Sandvikspilen, og videre ble skiltingen til Ulriken fra stasjonen til Ulriksbanen via den nylig rehabiliterte Skotbergkleiven, utbedret. Også i Fløyenområdet ble skiltingen bedre. Ved Skomakerdiket satte Bergen Skog- og Træplantningsselskap opp et flott spesialdesignet, universelt utformet trebord.
- Bergen kommune og Fløibanen AS har tilbudt utlån av kanoer til barnefamilier gjennom sommeren, og tilbudet om å låne Tubakuba og Egget var populært året igjennom.
- Budsjettmidler til kommunens natur- og miljøforvaltning muliggjorde også et arbeid med prøvefiske i Liavatnet i Åsane, og det planlegges miljøgiftanalyse av fisken. Kommunen bidro også til etablering av fleksiterskler i Fjøsangerbekken. Tersklene hadde umiddelbar effekt, og fisken har nå et lengre strekk for opphold- og gyting. Videre vil det bli satt opp to flotte parkvanntavler som viser biologisk mangfold ved Tveitevatnet og i Liavatnet i Loddefjord.
- På hjorteviltforvaltningen trekkes det frem at oppdaterte målsetninger for forvaltningen ble vedtatt i april 2022. Dette dannet grunnlag for tildeling av et høyt antall fellingstillatelser for

2022. Det ble også jobbet med en sak som gjelder areal som skal gi grunnlag for tildeling av fellingstillatelser, med mål om at dette skal gi mulighet for å tildele enda flere løyver i 2023.

- Videreutviklingen av friluftskartet har fortsatt, og dette er også integrert med informasjon om fiskemuligheter på nettstedet mittfiske.no.
- Bymiljøetaten jobber med innføring av et felles fagsystem for bruk av offentlig areal - graving, arbeid, arrangement og uteservering. Systemet skal effektivisere saksbehandlingsprosessen og legge til rette for større grad av selvbetjening fra publikum. Prosjektet har det siste året vært igjennom en omfattende utviklings- og testfase. Prosjektet er delt inn i tre hovedleveranser, hvorav første leveranse (søknads- og saksbehandling av grave- og arbeidstillatelser) delvis ble satt i drift desember 2022.
 - For resterende leveranser (søknads- og saksbehandling av beboerparkering, parkeringstillatelser for forflytningshemmede, arrangementer og uteservering, samt betalingsoppfølging av illeggelser) er det planlagt driftsstart første halvår 2023.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Driftskonsekvens av investeringer - Naturforvaltning og parkdrift	138	138	0	Tiltaket er iverksatt.
Driftskonsekvens Sudmannsvei lekeplass	-125	-125	0	Tiltaket er iverksatt og innarbeidet i Bymiljøetatens budsjetttrammer.
Styrke kommunens naturarbeid - kompetanse og kapasitet	6 500	6 500	0	Tiltaket er iverksatt, midlene brukes til prosjekter.
Prosjektledere Bymiljøetaten belastes investeringsprosjektene	-3 300	-3 300	0	Tiltaket er iverksatt og prosjektledere belastes nå de individuelle investeringsprosjektene
Tilskudd til Bybonden	300	300	0	Tiltaket er iverksatt.
Tilskudd til Bergen Skog- og trøplantingsselskap	350	350	0	Tilskuddet er utbetalt.
Digitalisering naturforvaltning og parkdrift - driftskonsekvens	260	0	260	Investeringen er forsinket.
Arna Bydelspark - Seimsmyrane	309	309	0	Tiltaket er iverksatt, anlegget er tatt i bruk.
Driftskonsekvens av overtagelse av anlegg på Mindemyren - Mindemyren fase 1	500	390	110	Realisert august 2022.
Sum	4 932	4 562	370	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Økt ressursbehov for vassdragsforvaltning	228	228	0	Tiltaket er iverksatt.
Sum	228	228	0	

Effektivisering

Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-296	-296	0	Tiltaket er gjennomført
Sum	-296	-296	0	

Kutt

Endring i drift og vedlikehold av kommunale parker	-900	-900	0	Nedtrekket ble snudd i bystyrebehandlingen av handlings- og økonomiplan 2022-2025
Tilbakeføre kutt i drift og vedlikehold av kommunale parker	900	900	0	Nedtrekket ble snudd i bystyrebehandlingen av handlings- og økonomiplan 2022-2025
Sum	0	0	0	

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Sum tiltak	4 864	4 494	370	

Rammmeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-296	-296	0	Tiltaket er gjennomført
Sum	-296	-296	0	

Tilpasning til aktivitetsnivå

Erstatningssak (T2 2022)	1 000	1 000	0	Tiltaket er iverksatt, ersatninger er utbetalt.
Mindrebehov som følge av forsinkede tiltak	-198	-198	0	Budsjettet er nedjustert som følge av at tiltak er forsinket og vil iverksettes senere enn planlagt.
Sum	802	802	0	

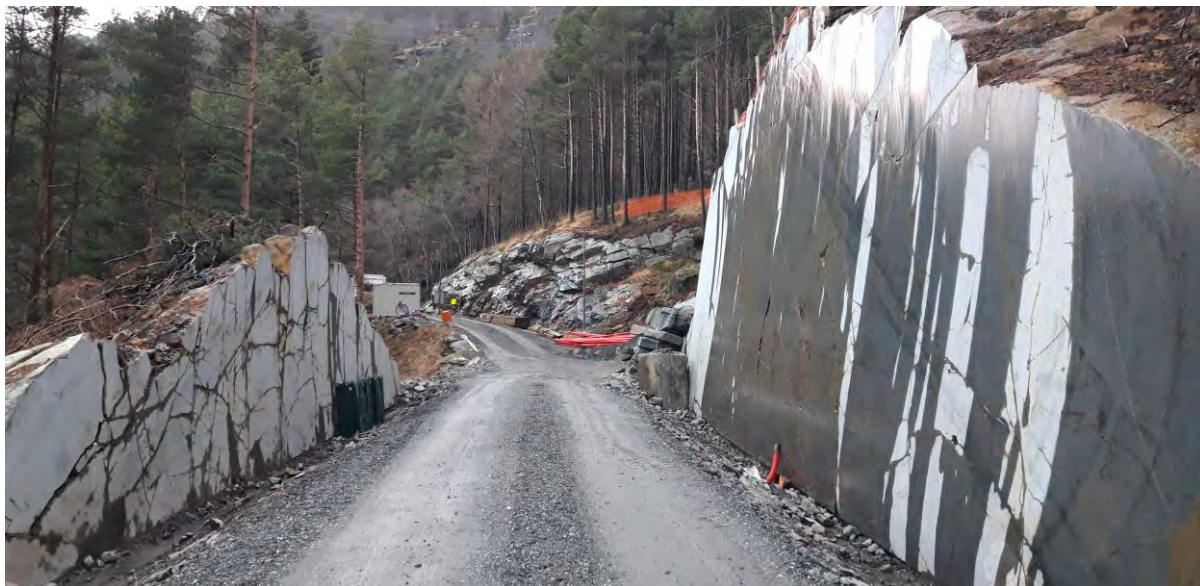
Nye engangstiltak

Flytebrygger i Nordåsvannet (T1-2022)	300	300	0	Bymiljøetaten er i dialog med Bergen og omland friluftsråd (BOF) om utførelsen av tiltaket og har fått bekreftet at midler til tiltaket kan overføres BOF i sin helhet. Det jobbes for å få på plass etablering av flytebrygge med stupebrett før badesesongen 2023. Planlagt lokalitet er Kyrkjjetangen. Midlene er avsatt til fond for bruk i 2023
Havnespy (T1-2022)	1 000	1 000	0	Midlene er satt på fond for bruk i 2023. Bymiljøetaten jobber med å lyse ut en kartlegging av havnespy i kommunen, dette som bidrag til å få kartlagt om arten kan påvises i Bergen. Det er trolig at kartleggingen vil bli utført ila. sommeren 2023.
Jordvern (T1-2022)	250	250	0	Midlene er avsatt til fond i sak om særskilte fondsavsetninger
Sum	1 550	1 550	0	
Sum tiltak	2 056	2 056	0	

Utvikling og utfordringer

Løvsstien

Etableringen av etappe 4, delstrekning 2 på Løvsstien er gjennomført. Det har vært en strekning med utfordrende anleggsarbeid spesielt på grunn av krevende terreng. Den gjenstående etappen er nå på knappe 400 meter og vil etableres som en brokonstruksjon. Den siste gjenstående etappen knytter sammen Løvsstien til én sammenhengende turvei fra Kråkenes til Melkeplassen.

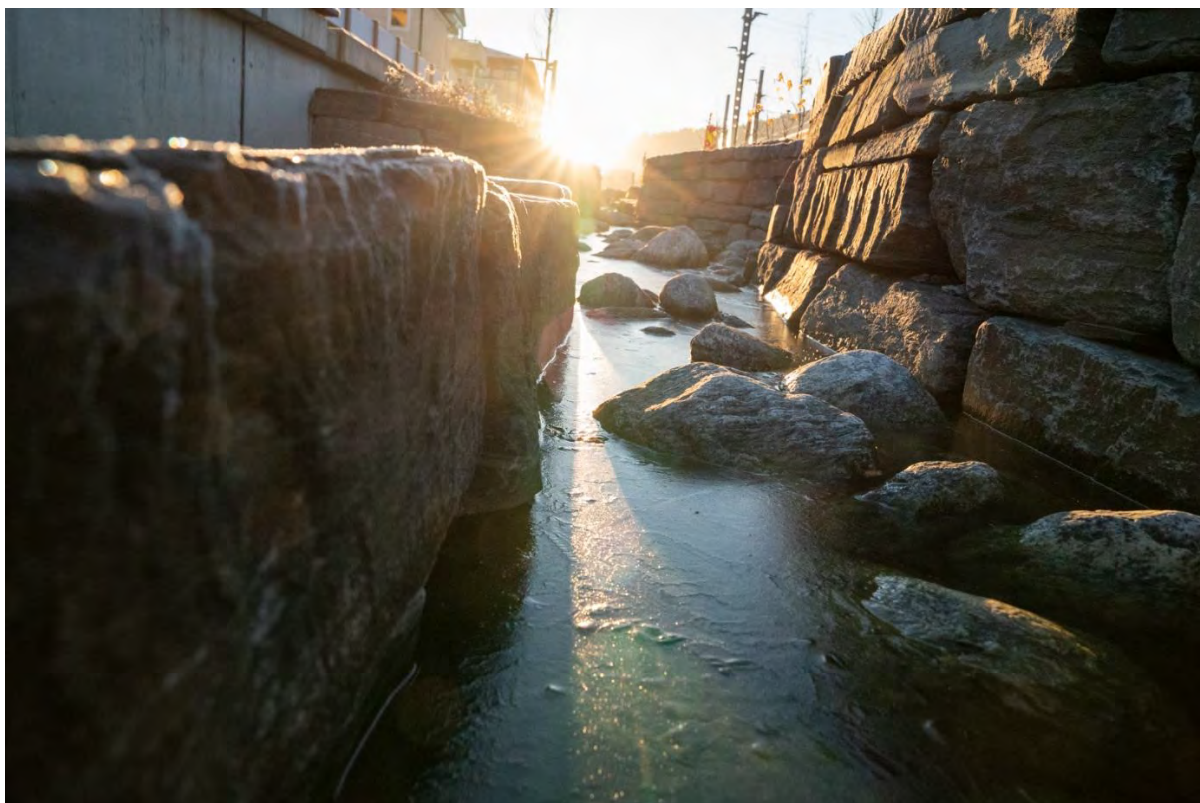

Løvestien, parti bygd i 2022 som er viresaget. Foto: Eduardo Cofino

Mindebyen

Bergen kommune skal etablere attraktive byrom, styrke den blågrønne infrastrukturen og legge til rette for gode gangforbindelser når Mindemyren og Wergeland blir til Mindebyen. Bymiljøetaten har i 2022 jobbet aktivt for dette særlig gjennom to prosjekter som etter planen skal bygges i 2023 og i årene som kommer. Dette innebærer blant annet flere tiltak nær Solheimsvannet og byrom ved den kommende utbyggingen i «Meieribyen».

Bybanens trasé til Fyllingsdalen over Mindemyren, åpnet i november 2022. I forbindelse med bybaneprosjektet har Bybanen Utbygging bygget flere kommunale anlegg, deriblant store deler av ny vannkanal som har løftet de blågrønne kvalitetene på Mindemyren. Bymiljøetaten har samarbeidet med Bybanen Utbygging gjennom flere år for å realisere tiltakene.

Vannkanal på Mindemyren . Foto: Margrethe Vikan Sæbø

Første utbyggingsavtale innenfor områdereguleringen for Wergeland sentrum ble inngått i 2021; en milepæl for utviklingen av området. Bymiljøetaten har i ettertid av avtaleinngåelsen startet prosessen med å erverve grunn til offentlig regulerte gang- og byromsarealer i området. I løpet av 2023 vil Bymiljøetaten starte et forprosjekt som vil vise hvordan byrommene skal utformes.

Torgallmenningen

Deler av Torgallmenningen (Markeveien – Starvhusgaten) ble, grunnet store skader på skiferdekket, asfaltert til 17. mai 2022. De ekstraordinære skadene var forårsaket av endret kjøremønster i forbindelse med oppgraderingen av Olav Kyrres gate utført av Statens Vegvesen. Tiltaket er midlertidig. Asfaltering, inkludert fjerning av hele heller, kostet en million kroner. Statens Vegvesen bidro med kr 540 000 som kompensasjon for økt trafikk og dermed økte skader. Hele heller er lagret for senere bruk. Dekket på Torgallmenningen ellers, blir kontinuerlig utbedret med nye skiferheller.

Deler av Torgallmenningen ble våren 2022 midlertidig asfaltert som følge av store skader på skiferdekket. Foto: Veronica Årseth Ljosheim

Viltforvaltning

Avtalene med kommunens viltkontakter (som rykker ut på oppdrag som relaterer seg til viltet) er revidert. Bymiljøetaten har tidligere meldt en forventning om at økte kostnader til lønn, kombinert med en stor mengde utrykninger relatert til hjorteviltforvaltningen på ene siden; og reduserte inntekter som følge av redusert fellingsavgift på kalv på andre siden, gjør at viltfondet forventes å få en negativ balanse og tappes gradvis i årene fremover. Hjortebestanden i kommunen er stor, og antall påkjørsler og påfølgende ettersøk har vært høy gjennom 2022. Det forventes at effekten av dette vil vise seg i årsresultatet.

Øvrig friluftsliv

I 2022 har Bymiljøetaten hatt betydelig arbeid med prinsipielle saker knyttet til friluftsloven og allemannsretten, som har krevd både juridisk og friluftlivskompetanse. Saken om turstien «Sikksakken» har fått mye oppmerksomhet av både turgåere og media. Bymiljøetaten har i den aktuelle saken konkludert med at allmennheten har ferdselsrett, og at stengsler som privatiserer stien må fjernes.

En annen problemstilling som har fått betydelig medieoppmerksomhet i året som har gått er dugnadsarbeid på kommunens areal ved Myrdalsvatnet i Fana. En av Bymiljøetatens oppgaver er å legge til rette for friluftsliv, og etaten er positive til dugnadsinnsats. Det har fra kommunens side vært viktig å formidle at arbeidet som gjøres må være i tråd med lov- og regelverk, samt de rammene som forvaltningsmyndigheten setter. Saken har vist at det blir viktig å få på plass god veiledning for dugnadsarbeid, slik at de som ønsker å bidra forstår hva som ligger i lov- og regelverk, og hvordan kommunen ønsker at kommunale friluftsområder skal være. Regelverket er det samme på offentlig og

privat grunn, så veiledningsmaterialet vil bli nyttig for dugnadsgjenger som opererer utenfor kommunens eiendommer også. Fremover vil det være et mål å opprette tettere dialog med de ulike dugnadsgruppene som arbeider på kommunens grunn.

Videre førte bruk av Fløysletten til teater sommeren 2022, til betydelig skade på sletten. Sommeren var våt, og gressdekket fikk skade av installasjoner og høy, konsentrert bruk. Værforholdene etter arrangementets slutt hindret tilsåing av sletten, og tilstanden inn i 2023 vil derfor være dårlig.

Erstatningssaker

Bymiljøetaten har i 2022 behandlet flere erstatningssaker som gjelder anførte skader etter overvann, hvor tre av sakene er behandlet i rettssystemet. Bymiljøetaten bistås av Kommuneadvokaten i sakene som ender i rettslig prosess. Det er inngått rettsforlik i to av disse sakene. I den tredje saken er kommunen frifunnet og tilkjent sakskostnader i rettskraftig dom fra Hordaland tingrett.

Landbruk

Etat for landbruk har hatt normal drift i 2022 og satt i gang en del samarbeidsprosjekt og befaringer som ble utsatt pga. restriksjoner under pandemien. Etaten forvalter mange tilskuddsordninger og har i tillegg behandlet en rekke søknader etter jordlov, skoglov og konsesjonsloven. Arbeid med egne planer og deltakelse i arbeid med planer på andre etater har også tatt mye tid, og kapasiteten er en utfordring for en liten etat.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Parkareal dekar	1 773	1 755	1 775	1 790
Samlet lengde av sommerturveier, -turstier og -løyper med kommunalt driftsansv (km)	192	192	50	52
Antall nye Barnas byrom	0	0	4	4
Antall dekar jordbruksareal i produksjon	0	0	16 161	15 407

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Naturforvaltning og friluftsliv brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr) *)	53	123	133	104	135
Rekreasjon i tettsted brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	382	427	417	992	456

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Grøntfaglig planlegging	15,3	17,2	17,5	-1,1	16,4	0,8
Kommunale skoger	0,0	1,0	0,7	0,0	0,7	0,3
Landbruk	8,0	9,0	11,0	-2,0	9,0	0,0

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Offentlige toaletter	3,3	5,2	6,5	-1,3	5,2	0,0
Grønn prosjektering	32,2	33,6	36,8	-0,5	36,3	-2,7
Parkdrift	69,7	73,9	95,3	-16,3	79,0	-5,2
Fiske, fangst og viltstell	0,4	0,1	0,6	-0,3	0,3	-0,1
Naturforvaltning	19,6	26,4	27,1	-3,1	23,9	2,5
Småbåthavner, fortøynings- og bryggeplasser	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Sum	148,6	166,6	195,7	-24,7	171,1	-4,5

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,3	2,1	3,4	-1,2	2,2	-0,1
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	143,0	160,7	188,5	-23,5	165,0	-4,3
90-Fellesposter - bykassen	5,2	3,8	3,8	0,0	3,9	-0,1
Sum	148,6	166,6	195,7	-24,7	171,1	-4,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling endte 2022 med et merforbruk innenfor tjenestekområdet på kr 4,31 mill.

Hovedårsakene til avviket er blant annet merforbruk på strøm og nettleie (kr 2,8 mill.), merkostnader knyttet til vedlikeholdsarbeid på Torgallmenningen (kr 0,8 mill.) og ekstra kostnader til skadedyrbekjempelse (kr 0,5 mill.)

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal ha gode offentlige byrom og natur- og friluftsområder som er tilgjengelige og tilrettelagt for alle typer brukere.	Alle bydeler skal ha minst en, universelt utformet, merket turveg.	20.00	40,0 %	20,0 %	Turvei Åsane er ferdig utført
	Bergen skal være en by som våger å ta nye grep for å skape et aktivt og attraktivt sentrum og bydeler	Gjennomføre en kvalitativ og kvantitativ analyse av aktivitet i utvalgte byrom og parker	0,00	Gjennomført		Det ble høsten 2021 gjennomført en kvalitativ brukerundersøkelse i områdene Torgallmenningen, Ole Bulls plass, Torget og Vågsalmenningen. Rapporten er ferdigstilt og vedlagt Naturstrategien.
Norges grønneste storby	Bergen skal avsette og utvikle arealer til sammenhengende blågrønne strukturer - også i fortetningsområdene.	Alle (nye) bolig (etableringer) i byfortettingssonene skal være i en avstand på maksimum 500 meter til turområde.		Økende utvikling		I arbeidet med "Naturstrategien" er det utført en tilgjengelighetsanalyse for tilgang til turområder større enn 200 dekar, innenfor 400 meter fra bostedet langs gangnett. Denne indikatoren vurderes som mer relevant og foreslås erstatte den nåværende.
		Blågrønt temakart videreutvikles og legges til grunn i arealplanlegging	0,0 %	50,0 %		Verktøy og indikatorer for å videreutvikle og ta i bruk blågrønt temakart blir vurdert som en del av «Naturstrategien».
	Opprettholde produksjon og produksjonsgrunnlag i landbruket i Bergen kommune	Antall søknader om produksjonstilskudd fra Landbruksdirektoratets statistikk		122	119	Statistikk fra høsten 2022
	Øke interesse for urbant landbruk – dyrking i byen, parselhager og andelslandbruk	Antall kvalifiserte søknader om kommunalt tilskudd til urbant landbruk		32	46	Totalt i 2022 kom det inn 46 søknader på tilsammen kr 1,4 mill. 27 søkere fikk tilsagn på tilsammen kr 259 000.
Trygg økonomistyring	Bergen skal være en by hvor nye anlegg har høy kvalitet for varig verdi og appellerer til flere generasjoner	Antall nye og oppgraderte barnas byrom.	4.00	4	4	Bymiljøetaten har i 2022 ferdigstilt og åpnet Sangotna, Skjoldsstølen, Sudmannsvei og Fanatorget som en del av Barnas byrom. Bymiljøetaten har i 2022 ferdigstilt og åpna Sangotna, Skjoldsstølen, Fanatorget og

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						Sudmannsvei som ein del av Barnas byrom. For Sentrumslekeplassen - Aktiv Tollbodkai - har prosjektutviklinga gått etter plan, og anleggsarbeidet starta like før nyttår. Etaten held fast ved planen om ferdigstilling av Sentrumslekeplassen innan juni 2023.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Bystyret er opptatt av å styrke vernet av Bergens gjenværende matjordressurser, hvorav de største befinner seg i områdene mellom Vågsbotn og Arna. Bystyret bevilger kr 250.000 (se merknad 8 - BBSI) og ber byrådet sette i gang arbeidet med en kommunal jordvernstrategi slik oppfordret til i brev fra Landbruks- og matministeren og Kommunal- og distriktsministeren 23. mars 2022, der det også er varslet at Regjeringen vil ha en kritisk gjennomgang av konkrete utbyggingsprosjekter for å vurdere om disse er forenlige med de fastsatte jordvernmålene.

Etat for landbruk har fått en bestilling fra Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling på Temaplan for landbruk. Det er naturlig at en strategi for jordvern blir en del av dette arbeidet.

Bystyret set av 300 000 kr. i 1. tertialrapport 2022 til å realisere innkjøp av flytebrygge med stupebrett til Nordåsvannet. Tiltaket må omsøkes i henhold til Plan- og bygningsloven.

Bymiljøetaten er i dialog med Bergen og omland friluftsråd (BOF) om utførelsen av tiltaket og har fått bekreftet at midler til tiltaket kan overføres BOF i sin helhet. Det jobbes for å få på plass etablering av flytebrygge med stupebrett før badesesongen 2023. Planlagt lokalitet er Kyrkjetangen.

Den framande, marine arten japansk sjøpung, ofte kalla hamnespy, har gjort sitt inntog langs vestlandskysten. Arten trugar alt marint liv og spreier seg frykteleg raskt og lett. Arten har blitt påvist ved Askøy, men er enno ikkje oppdaga i Bergen. Det er difor viktig å sette inn tiltak for å hindre arten i å kome hit, og om den blir oppdaga sette inn tiltak som hindrar vidare spreiding. Midlane som er sett av i 1.tertialrapport 2022 skal brukast til eit meldesystem for publikum og brukast til kompetanseheving i kommunen. Bystyret ber også byrådet om å gå i dialog med nabokommunane for å opprette eit samarbeid for å hindre spreinga av arten og eventuelt gå til innkjøp av overvakingsutstyr og anna utstyr/andre tenester. Bystyret ber også byrådet legge fram ei hastesak for bystyret innan utgangen av oktober om saka.

Bymiljøetaten har fått en bestilling fra Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling. Bymiljøetaten jobber med utgangspunkt i denne bestillingen. Bymiljøetaten jobber med å lyse ut en kartlegging av havnespy i kommunen, dette som bidrag til å få kartlagt om arten kan påvises i Bergen. Det er trolig at kartleggingen vil bli utført ila. sommeren 2023. I tillegg til dette skal etaten, før påske, sende ut informasjon til småbåthavner om arten, og råd for å unngå eventuell spredning.

Merknad 16: En del av midlene i post "Styrke kommunens naturarbeid - kompetanse og kapasitet" under kapittel 10C Naturforvaltning og parkdrift, øremerkes arbeid med å utforme en plan for hvordan Bergen kommune kan bli arealpositiv.

Det foregår et arbeid knyttet til utvikling av arealbudsjett og -regnskap i Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten. Arbeidet gjøres som en oppfølging av Naturstrategien som skal behandles av bystyret i mars 2023. Plan- og bygningsetaten har nylig ferdigstilt et grøntregnskap, som er et viktig, første steg for å etablere et arealregnskap. Det arbeides fremover med videreutvikling av metode for arealregnskap og analyser på bakgrunn av grøntregnskapet.

Merknad 17: Bystyret viser til budsjettavtalen for 2021 som omtaler en egen sak om arealbudsjett og -regnskap. Denne saken skulle vært lagt fram i løpet av 2021, og bystyret forventer at byrådet legger fram en slik sak så raskt som mulig.

Det foregår et arbeid knyttet til utvikling av arealbudsjett og -regnskap i Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten. Arbeidet gjøres som en oppfølging av Naturstrategien som skal behandles av bystyret i mars 2023. Plan- og bygningsetaten har nylig ferdigstilt et grøntregnskap, som er et viktig, første steg for å etablere et arealregnskap. Det arbeides fremover med videreutvikling av metode for arealregnskap og analyser på bakgrunn av grøntregnskapet.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr	
Arna Bydelspark - Seimsmyrane	UFKN 17/20	35,7	27,6	27,6	2019	Ferdig	1,8	1,5	0,2
Barnas byrom		-	-	-	Løpende	Løpende	12,5	11,9	0,6
Bystrand Lungegårdsparken	BY0159/18	120,0	300,2	327,4	2021	4.kv. 2026	42,3	49,3	-7,1
Den grønne akse		-	-	-	Løpende	Løpende	3,8	4,5	-0,7
Fanatorget	AD 2021/08351- 2	8,6	13,5	13,9	2022	Ferdig	7,1	7,5	-0,4
Fontener i sentrum	AD 2020/07147- 2	6,0	6,0	6,0	2022	Ferdig	0,9	0,8	0,1
Fredens bolig	BR 1119/19	13,1	29,5	29,5	2020	Ferdig	20,4	19,9	0,4
Gateopprustning Torgallmenningen og gater rundt		IA	2,0	2,0	2022	4.kv. 2023	0,2	0,1	0,1
Grønnevikken - byboliger og delekultur - Konseptutvikling		IA	12,7	12,7	2023	4.kv. 2025	2,2	2,4	-0,2
Haukåsvassdraget - Overvannstiltak Bergen Travpark		IA	4,5	14,5	2023	4.kv. 2023	0,6	0,7	-0,1
Hundeluftegård Løvtien		IA	2,0	2,0	2020	2.kv. 2023	0,8	0,2	0,6
Innløsning og erverv friarealer		-	-	-	Løpende	Løpende	1,4	1,1	0,3
IT system for bruk av offentlig areal	AD 2020/13748- 2	IA	10,5	11,4	2021	2.kv. 2023	5,6	4,4	1,2
Kirkebukten sjøfrontpark - utredning		IA	2,0	2,0	2023	2.kv. 2024	0,3	0,2	0,1
Løvtien etappe 4 - delstrekning 2	BY 119/20	50,0	93,6	111,6	0	2.kv. 2024	19,0	31,5	-12,5
Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring	BY 295/19	116,2	116,2	116,2	2026	2.kv. 2023	5,8	6,0	-0,3
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	2,8	3,2	-0,4
Møllendalselven elve- og strandpark		IA	92,7	103,6	2022	4.kv. 2027	9,1	8,0	1,2
Nesttun elvepark		IA	35,1	35,1	2024	4.kv. 2027	0,0	0,0	0,0
Ny strømforsyning Festplassen	UFKN 67/20	20,0	20,0	25,6	2021	2.kv. 2024	4,0	1,2	2,8
Nyanlegg bydelsparker		-	-	-	Løpende	Løpende	0,9	1,4	-0,5
Nye søyler Torgallmenningen	BY 108/19	25,0	29,6	29,6	2019	1.kv. 2023	0,6	1,1	-0,5
Nygårdsparken infrastruktur	KFIN 36/18	24,5	29,0	29,0	2021	2.kv. 2023	0,7	0,5	0,2
Nygårdsparken midtre del		IA	12,0	12,0	2024	4.kv. 2027	0,5	0,0	0,5
Nygårdsparken nedre del	BY 362/20	67,0	79,8	89,8	2024	4.kv. 2024	31,6	30,7	0,9
Parker rehabilitering		-	-	-	Løpende	Løpende	3,7	3,4	0,3
Rehabilitering gatetrær og vegetasjon		IA	8,0	8,0	2024	4.kv. 2025	0,3	0,4	-0,1
Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn	UFKN 35/22	20,4	21,3	28,7	2022	2.kv. 2023	4,3	4,5	-0,2

Årsmelding 2022

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Vedtatt ferdigår	Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose		Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Steinsvikneset		IA	4,4	4,4	2022	4.kv. 2025	0,7	0,7	0,1
Sudmannsvei lekeplass	BR 1088/21	10,2	11,9	12,2	2022	Ferdig	9,4	8,2	1,2
Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken	BR 1126/19	10,5	31,2	30,5	2020	Ferdig	7,7	4,6	3,1
Sælenvassdraget del 2 - konseptutvikling		IA	17,0	17,0	2023	4.kv. 2028	0,1	0,0	0,1
Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene		-	-	-	Løpende	Løpende	3,6	3,2	0,4
Utbyggingsavtaler Møllendal		-	-	-	Løpende	Løpende	0,3	0,0	0,3
Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering		IA	19,0	19,7	2024	4.kv. 2023	5,5	6,9	-1,4
Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider		IA	1,9	1,9	2025	4.kv. 2025	0,0	0,0	0,0
Sum øvrige prosjekter							0,6	0,6	0,0
Sum							210,8	220,5	-9,7

Statustekst investeringer

Arna Bydelspark - Seimsmyrane

Parken er ferdig bygget og ble åpnet for bruk i desember 2021. Offisiell åpning av parken ble gjennomført 8. juni 2022. Mindreforbruk i 2022 skyldes at noe gjenstående arbeid må skyves fra 2022 til 2023, blant annet på grunn av klimatiske forhold. Gjenstående arbeider for utførelse i 2023 er naturmangfoldstiltak (tilrettelegging for Tjeld og frosk) og noe vegetasjonsarbeid. En veistubb mot fortau ved fylkesveg krever byggesaksbehandling, som kan ta noe tid, men vil utføres i løpet av året.

Barnas byrom

Det er 9 prosjekter totalt og alle er ferdigstilt i 2022, men mangler sluttoppgjør og/eller sluttvedtak. Prosjektene er: Damsgård lekeplass, Løvestakklien, Solheim ballbane, Øyrane lokalanlegg, Fanatorget, Skjoldstølen, bynær skatepark og Sangotna uterom og gangvei. Det er i 2022 påløpt 0,6 mill. mindre i utgifter enn budsjettet. Ubrukte midler overføres til 2023 og sluttoppgjør.

Bystrand Lungegårdsparken

Detaljprosjektering for bystrand og ny lungegårdspark er ferdig. Dokumentasjon og økonomisk oppgjør etter overtakelse av fylling fra Bybanen Utbygging pågår. Det pågår arbeid med konkurransegrunnlag for utlysning av entrepriser for bygging av bystranden. I 2022 påløpte det 7,1 mill. høyere utgifter enn budsjettet. Dette skyldes økte kostnader til utfylling, administrasjon, utarbeidelse av usikkerhetsanalyse, samt endringer og tillegg i detaljprosjekteringen. Det er gjennomført en usikkerhetsanalyse og i tråd med denne må totalprognosen oppjusteres. Det vil komme nytt gjennomføringsvedtak til politisk behandling i 2023.

Den grønne akse

Budsjettposten består av følgende prosjekter: konseptutvikling Den grønne aksen, midlertidig torg ved Rådhuskvarteret, ny strømforsyning på Torgallmenningen, strømforsyning Bryggen, benker langs Lille Lungegårdsvannet og kjøretøy til termisk ugressbekjempelse. Strømforsyningsprosjektene har hatt økte kostnader som skyldes bl.a. uforutsatt arbeid i grunnen og økte priser på stålarbeider. Konseptutviklingen Grønne akse har hatt noe økte kostnader grunnet økt planlagt medvirkning i bylivsanalysene, pilotprosjekt for videoregistreringer, og tydelig og folkelig fremstilling av kunnskapsgrunnlaget. Regnskapstall på tjenesteområde 08 tilhører Strømforsyning Bryggen og må sees i sammenheng med tjenesteområde 10C.

Fanatorget

Prosjektet er ferdigstilt. Det gjenstår sluttoppgjør fra entreprenør, samt etterfølgende sluttvedtak.

Fontener i sentrum

To fontener - Grineguttene og Sprøyteguttene i Byparken – har blitt rehabilitert og fått installert resirkulasjonsanlegg. Prosjektering av resterende planlagte fontener viste at det ble betydelig dyrere enn tidligere forventet. Prosjektet ble dermed avsluttet. Renovering av ytterligere fontener kan eventuelt foreslås som egne prosjekter i kommende rullering av Handlings- og økonomiplan.

Fredens bolig

Delentreprise Flowpark er ferdig. Anleggsarbeid parkanlegg er ferdig, med unntak av vegetasjonsarbeider. Midlertidig brukstillatelse er gitt. Det er påløpt mindre utgifter enn budsjettet i 2022 på grunn av at noe av arbeidene er temperaturavhengig og må utføres våren 2023. Ubrukte midler skyves dermed til 2023.

Gateopprustning Torgallmenningen og gater rundt

Prosjektmandat er godkjent og prosjektgruppen har kommet i gang med utredningsarbeidet. Tekniske undersøkelser starter i 2023.

Grønnevikken - byboliger og delekultur - Konseptutvikling

Prosjektet er i rute. Praktiske forberedelser til salg og arbeid med reguleringsplan pågår. Merutgifter i 2022 skyldes endret periodisering og dekkes av budsjettmidler i 2023.

Haukåsvassdraget - Overvannstiltak Bergen Travpark

Prosjektet må gjennomføres om våren når det er lite nedbør av hensyn til elvemuslingene, og kan da først gjennomføres våren 2023. Arbeidet er også blitt mer kostnadskrevenne enn antatt. Det er prosjektert flere nye løsninger, og rørdeler har steget i pris. Totalprognosen øker dermed med 10 mill. jf. Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Prosjektet er på grunn av økningen i totalprognose skilt ut som egen investering. Tidligere lå prosjektet under Vassdrags- og våtmarkstiltak.

Hundeluftegård Løvstien

Prosjektering ferdigstilt og tillatelser og godkjenninger innhentet. Lavere utgifter enn budsjettet i 2022 skyldes at prosjektet er noe forsinket og forventet byggestart ble utsatt fra desember 2022 til januar 2023. Avtalt sluttfrist i kontrakt med entreprenør er mars 2023. Etter dette gjennomføres overtakelsesforretning i april, med etterfølgende åpning av hundeluftegården.

Innløsning og erverv friarealer

Budsjettposten består av to prosjekter.

Gjeddevann friluftsområde: Mindreforbruk i 2022 skyldes forsinkelser som følge av at ervervsprosessen har dratt ut i tid. Midler skyves til 2023.

Innløsning mindre erverv: Mindreforbruk skyldes at det har oppstått færre ervervsrelaterte situasjoner/oppgaver enn forventet. Gjenstående midler skyves frem til 2023.

IT system for bruk av offentlig areal

Prosjektet har det siste året vært igjennom en omfattende utvikling- og testfase for å tilpasse det nye fagsystemet til prosessene som det skal understøtte. Prosjektet er delt inn i tre hovedleveranser, hvorav første leveranse (søke- og saksbehandling av grave- og arbeidstillatelser) ble satt i drift desember 2022 gjennom en pilot hvor utvalgte eksterne interessenter tok del. Videre utrulling er pågående. Resterende leveranser (søke- og saksbehandling av beboerparkering, HC-kort, arrangementer og uteservering, samt betalingsoppfølging av illeggelser) er planlagt driftssatt i løpet av 2023. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023.

Denne investeringen er delt mellom tjenesteområde 08 Samferdsel og 10 C Naturforvaltning og parkdrift.

Kirkebukten sjøfrontpark - utredning

I 2022 påløpte 0,1 mill. mindre enn budsjett. Årsaken er en noe senere prosjektoppstart enn tidligere forventet på grunn av avklaringer rundt pågående planprosess i Kirkebukten. Konkurransen ble lyst ut i desember, og konsulent vil være på plass i begynnelsen av 2023.

Løvstien etappe 4 - delstrekning 2

Årsavviket på ca 12 mill. skyldes at sluttoppgjøret med konkursboet for entreprenøren for bygging av delstrekning A og C er betydelig høyere enn først antatt. Ny entreprenør er i gang med gjenstående arbeid på delstrekning A og C. Ferdigstillelsen av disse delstrekningene har naturligvis tatt lengre tid grunnet konkursen, og behovet for å få inn en ny entreprenør. Totalentreprenør har startet med bygging

av brukonstruksjonen (del B) . Entreprenør planlegger å fullføre byggingen i årsskiftet 2023-2024, så prosjektet kan være ferdig i 1.tertial 2024 hvis alt går etter planen. Dette er svært uforutsigbart inntil første byggetrinn av broen er fullført i mars 2023. I [BY 277/22](#) vedtok Bergen Bystyre en økning i kostnadsramme på 18 mill. til en oppdatert totalkostnad på 111,6 mill.

Mindemyren fase 1 - planlegging og gjennomføring

Hovedaktivitetene i 2022 er knyttet til prosjektene "Tilgjengelig og attraktiv i byggefase" og "Mindetorget kanal" og kostnadene rundt styringen av disse. Et merforbruk i 2022 er grunnet økte lønnskostnader i prosjektet. Årsavviket påvirker ikke totalprognosen.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Mobilitetstiltak Gåbyen

Budsjettposten omfatter i alt 16 prosjekter. Eksempler på prosjektene i 2022 er Løvestakklien trappeløp, Olsvikåsen fortau, Paradis torg, Gangveger Ulsmåg skole og Kalvedalsveien trapper. I 2022 påløp 4 mill. mindre enn budsjettet på budsjettposten, hvorav 3,0 mill kroner av mindreforbruket er knyttet til prosjekt overvannsløsning Løvestakklien trappeløp. Overvannstiltakene utføres i første byggefase av tiltaket. Tidkrevende koordinering i forhold til strømførende kabel i grunn har medført utsatt byggestart og forskyvning av midler til 2023.

Møllendalselven elve- og strandpark

Forprosjekt med temarapport for alle fag og konsept for elve- og strandpark er levert oppdragsgiver. Det er utført en miljøundersøkelse. Prosjektering av elveparken starter i januar 2023. Ubrukte midler fra 2022 vil overføres til 2023.

Nestun elvepark

Prosjektet avventer videre prosjektutvikling i påvente av tingrettens behandling av verdifastsettelsen av regulert areal. Bystyret har pålagt at det skal gjennomføres en dialog med grunneier utover det som er gjort i forbindelse med ekspropriasjonssaken.

Ny strømforsyning Festplassen

Arbeidet med prosjektavklaringer har vært krevende og har trukket ut i tid som følge av lang svartid hos eksterne aktører. Det legges opp til etablering av ny strømforsyning til BTs Lysfest 2023. Dette forutsetter et høyt trykk på fremdrift i prosjektering og anleggsgjennomføring. I tillegg krever det at BKK får utført sin del av tilrettelegging av strømforsyningen i tide. Istandsetting av dekke, kanter og vegetasjonsflater må skje i første halvdel av 2024. Overlevering til drift og vedlikehold skyves derfor til slutten av juni 2024. Prosjektet har elementer i stål, samt elektroniske komponenter. Det er svært høy prisvekst på dette området og det anslås derfor prisvekst til 5,6 mill. i 2023 i tråd med oversikter fra SSB for prisvekst på stål og elektroniske komponenter. Dette er i tråd med vedtatt Handlings- og økonomiplan for 2023-2026. Dette vil bli vurdert på nytt i kalkyle ved byggestart.

Nyanlegg bydelsparker

Budsjettposten består av to prosjekter, hvorav ett er ferdigstilt.

Fløttmannsplassen: Anlegget er ferdig og overlevert parkdriften. Reklamasjonsarbeider for vannanlegget er ferdig. Garantiperioden er utløpt og kun sluttregnskap gjenstår.

Paradis allmenning - midlertidig tiltak: Prosjektet har noe forsinket fremdrift på grunn av at grøntarbeider må gjøres om våren. Dette prosjektet gjennomføres i sammenheng med prosjektet Paradis allmenning – mobilitet (under investeringen Mobilitetstiltak Gåbyen).

Nye søyler Torgallmenningen

Prosjektet er ferdigstilt. Det er bokført et merforbruk på kr 0,5 millioner. Det gjenstår avtale om sluttoppgjør. Sluttoppgjøret forelå først i desember 2022 og Bergen kommune og utførende entreprenør er uenig om nivået på dette. Forslaget til sluttoppgjør fra utførende overstiger totalrammen, og manglende avklaring i 2022 gjør at det står som et merforbruk i 2022.

Nygårdsparken infrastruktur

Flagghaugen lek og trening er ferdig og tatt i bruk. Prosjektet Nygårdsparken infrastruktur ferdigstilles i løpet av våren 2023. Ferdigstilling av smijernsgjerder avhenger av anleggsarbeidene i Nygårdsparken nedre del. Disse er noe forsinket og det fører til at arbeidet med smijernsgjerdene ferdigstilles vår 2023. Ubrukte midler fra 2022 overføres derfor til 2023.

Nygårdsparken midtre del

Mindreforbruk i 2022 skyldes at oppstart av prosjektutvikling er skjøvet fra 2022 til 2023 fordi det har tatt tid å anskaffe leverandør av bergenslykter i et internasjonalt og komplekst marked.

Nygårdsparken nedre del

Hovedarbeidet (nedre del rundt fontene, samt langedammen) er ferdigstilt, men det gjenstår en del tilleggsarbeider. Tilleggsarbeidene som omfatter opparbeiding av park og lek etter riving av barnehagebrakker er noe forsinket. Oppstart er skjøvet fra høst 2022 til vår 2023 med ferdigstilling vår/sommer 2023. På grunn av dette er det påløpt mindre utgifter enn budsjettet i 2022. Arbeider og bestilling av Bergenslykter og fontene vil i skje i løpet av høsten 2023 og våren 2024. Det er innarbeidet prisvekst på 6 mill. I tillegg forventes det en kostnadsøkning på 4 mill. vedrørende rehabilitering av fontenen etter å ha mottatt prisestimer fra flere støperi for produksjon av fontene. Totalprognose er lik Handlings- og økonomiplan 2023-2026.

Parker rehabilitering

Etablering av belysningsanlegg ved Fyllingsdalen Kirke og Etablering av belysningsanlegg ved Arnavågen: Arbeidet ble ferdigstilt høsten 2022. Arbeidene ble noe billigere enn antatt og usikkerhetsreserve kan trekkes inn.

Gangveier Troldhaugen: Prosjektet er avsluttet.

Rehabilitering gatetrær og vegetasjon

I 2022 har de vært arbeidet med utarbeidelse av «Håndbok for gatetrær». Framdrift avhengig av framdrift i andre prosjekt. Prosjektet fungerer som en budsjettpost for midler til bytrær i andre investeringsprosjekt.

Sentrumslekeplass - første utbyggingstrinn

Totalprognosen er i tråd med vedtatt Handlings- og økonomiplan for 2023-2026. Kostnadsøkningen skyldes forventet prisstigning og økte entreprisekostander, samt budsjettmidler til

nybygg/publikumstoalett. Det er påløpt mer utgifter enn budsjettet 2022 på grunn av økte lønnsutgifter grunnet økt tidsbruk for alle parter i forprosjekt- og detaljeringsfasen av prosjektet.

Steinsvikneset

Det planlegges nå for enklere tilrettelegging av adkomst til friområdet, slik at det blir tilgjengelig for publikum uten noen videre oppgradering av arealet. Mindreforbruk i 2022 skyldes mindre volum på prosjektering, siden prosjektet ikke skal gjennomføres som først planlagt.

Sudmannsvei lekeplass

Anlegget er ferdigstilt og tatt i bruk. Arbeid med sluttoppgjør og sluttvedtak pågår. Økning i totalprognose skyldes økte byggelånsrenter, samt forventet økt sluttsum etter endelige, avregnede masser. Det ventes forhandlinger om endelig sluttoppgjør. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023, da sluttoppgjør gjennomføres i 2023.

Sælenvassdraget del 1 - Lynghaugparken

Parken er tatt i bruk og det er gitt midlertidig brukstillatelse. Avvik i ferdigstilling av anlegget skyldes at det må utføres reparasjon av deler av vann- og avløpsanlegget. Totalkostnaden er redusert som følge av at reparasjonsarbeidet ved årsslutt viser seg å være noe lavere utgifter enn forutsatt ved 2. tertialrapportering. Det er påløpt mindre utgifter i 2022 enn budsjettet på grunn av at det har tatt tid å komme frem til omforent løsning for reparasjon av VA-anlegg. Reparasjonsarbeidet er nå planlagt gjennomført innen april 2023. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023.

Sælenvassdraget del 2 - konseptutvikling

Oppstart prosjektutvikling er noe forsinket, pga. mangel på prosjektlederkapasitet. Dette skyldes pågående arbeid med reparasjon av VA-anlegg i Lynghaugparken / Sælenvassdraget del 1. Prosjektet startes opp våren 2023.

Turveinett/ friluftstiltak inkl. Byfjellene

Prosjektet går over en 4-årsperiode, og består av mange delprosjekter. Planlagte arbeider for 2022 er fullført. Det er gjennomført prosjekteringsarbeid for gangveier til Løvslien. Restmidler overføres til 2023 til andre mindre turveiprosjekter.

Utbyggingsavtaler Møllendal

Årsavvik for 2022 skyldes følgende prosjekter:

Møllendalsveien øst: Mindre arbeider med slutføring av veganlegget, brosteinsdekke ved allmenningen, utsettes per nå til 2024 grunnet pågående anleggstrafikk og for å redusere skaderisikoen på nytt dekke. Gjenstående erverv relatert til en gangtrasé ved kunsthøyskolen er utsatt til etter at bybaneskjønnet i området er avgjort - grunnet ønske fra grunneier.

Møllendal almenningen: Anlegget er ferdig. Mindreforbruk skyldes at det har gått med mindre til tilleggsarbeid i 2022 enn anslått ved 2. tertialrapport.

Utbyggingsavtaler Søreide

Årsavvik for 2022 gjelder hovedsakelig Steinsvikveien fortau. Siste utbetaling på 0,2 mill. holdes tilbake inntil det er gjennomført overtakelsesforretning og alle krav til standard på fortauet tilfredsstilt. Prosjektet antar at fortauet blir overdratt til kommunen i løpet av 2023. Ubrukte midler i 2022 overføres dermed til 2023.

Utvikling av Torget/Bryggen – prosjektering

Det er gjennomført prøvebelysning av fasadebelysning på Bryggen i desember 2022, som en del av medvirkningsprosessen. Oppfølging av KUVA (konsekvensutredning for verdensarven) og arbeid med buffersonen for Bryggen styrer i stor grad arbeidet. Prøvebelysning for fasadebelysningen på Bryggen er en del av medvirkningen med gårdeiere og kulturminneforvaltningen, og inngår i arbeidet med forprosjekt på Bryggen, men ble valgt fremskyndet på grunn av reguleringsplanprosessen. Prosessen med reguleringsplan for Bybanen til Åsane styrer i stor grad omfanget av prosjektet.

Vassdrags- og våtmarkstiltak

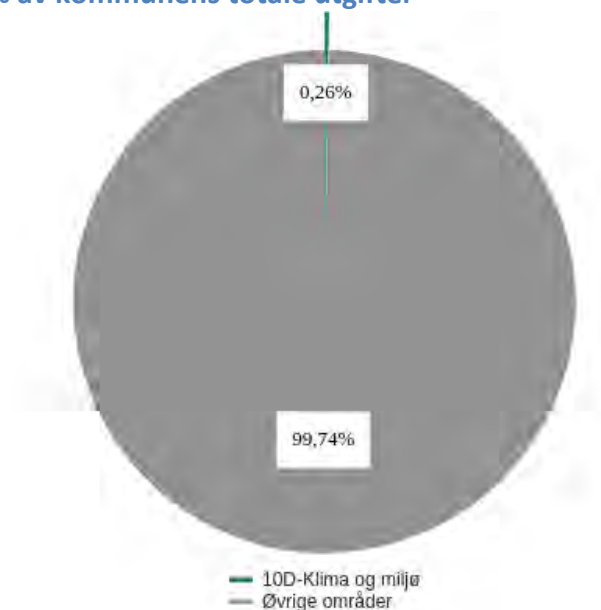
Budsjettposten er disponert til prosjektet i Haukåsvassdraget for bevaring av de skjeldne elvemuslingene. Prosjektet planlegges gjennomføres våren 2023 når det er lite nedbør av hensyn til elvemuslingene.

Wergeland – Grunnerverv og forberedende arbeider

Aktiviteten i 2022 er knyttet til grunnerverv av flere private boligeiendommer. Alle grunneierne har mottatt tilbud. Bestilling av skjønnssak er sendt. Forhandlinger med grunneiere pågår parallelt med forberedelse av skjønnssak. Ny totalkostnad er i henhold til nå vedtatt HØP 2023-2026.

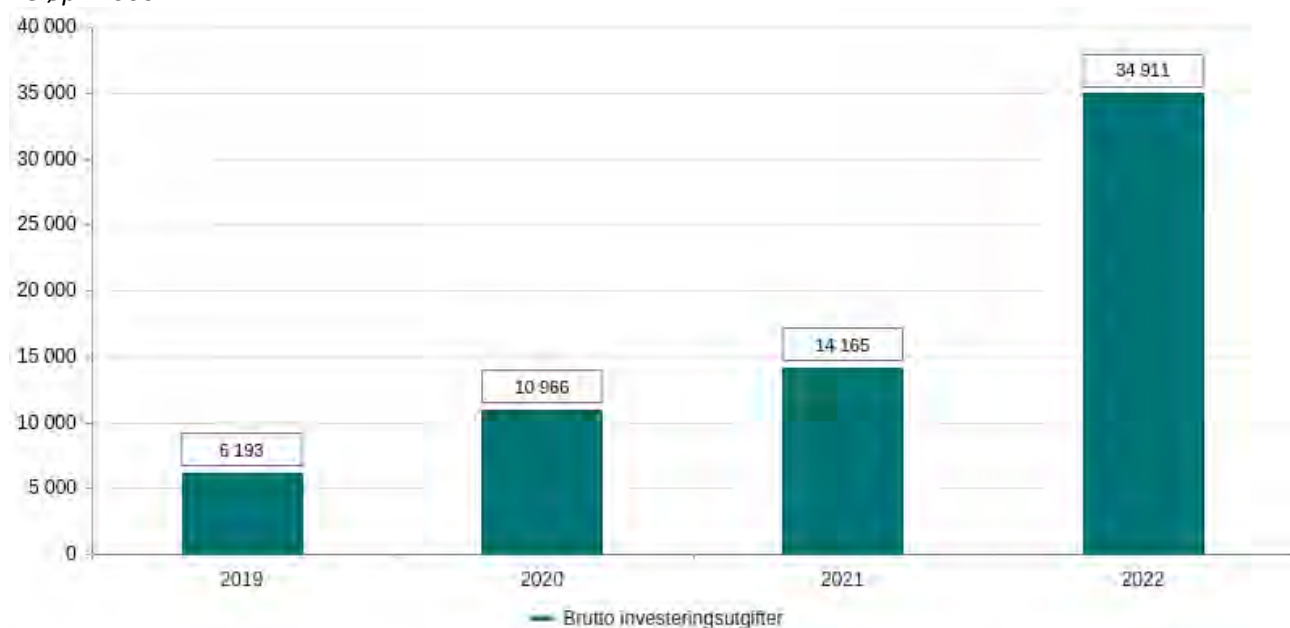
10D-Klima og miljø

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

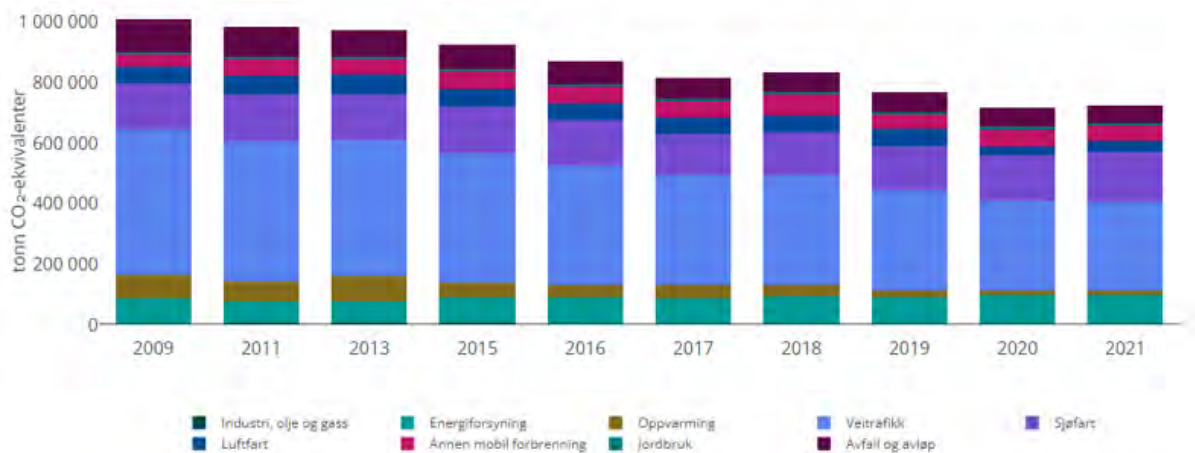
Tjenesteområdet omfatter iverksetting av tiltak som reduserer utslipp på transport- og mobilitetsområdet, som tilrettelegging for delemobilitet, etablering av ladepunkter, mobilpunkter og nullutslippssoner/bilfrie områder. Arbeid med Renere Havn Bergen, opprydding av forurenset jord og sedimenter/deponier, håndtering av plast, rassikring av kommunalt vegnett, renhold av kommunale vegger og fortau bidrar til bedre klima og miljø, og er også en del av tjenesteområdet.

Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten og Klimaetaten. Klimaetaten ivaretar det overordnede ansvaret for klimaarbeid i Bergen kommune, gjennom å organisere og koordinere aktiviteter innenfor klima, kartlegge tilstand og utarbeide kunnskapsgrunnlag. Bymiljøetaten står på sin side ansvarlig for praktisk gjennomføring av mange klima- og miljøtiltak. Tjenesteområdet krever også bidrag fra og samarbeid med en rekke andre etater og avdelinger i kommunen, herunder alle fagetater innenfor Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

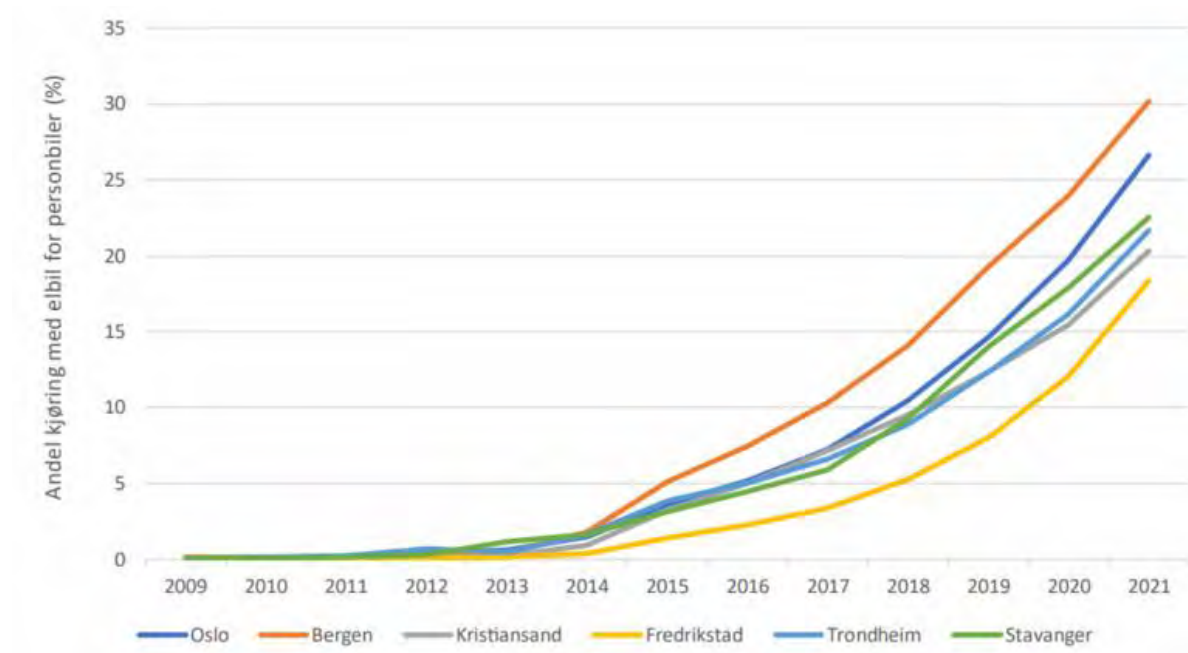
Utvikling av klimagassutslipp fra Bergen:

De direkte klimagassutslippene for hver kommune i Norge blir regnet ut av Miljødirektoratet. De nyeste tallene gjelder 2021 og viser at i Bergen gikk utslippene opp med ett prosent. Totalt har Bergen hatt en nedgang på 28 prosent mellom 2009 og 2021.

Grafikken viser utviklingen av klimagassutslipp i Bergen fra 2009 til 2021. Tallene for 2022 kommer først til neste år. Grafikk: Miljødirektoratet)

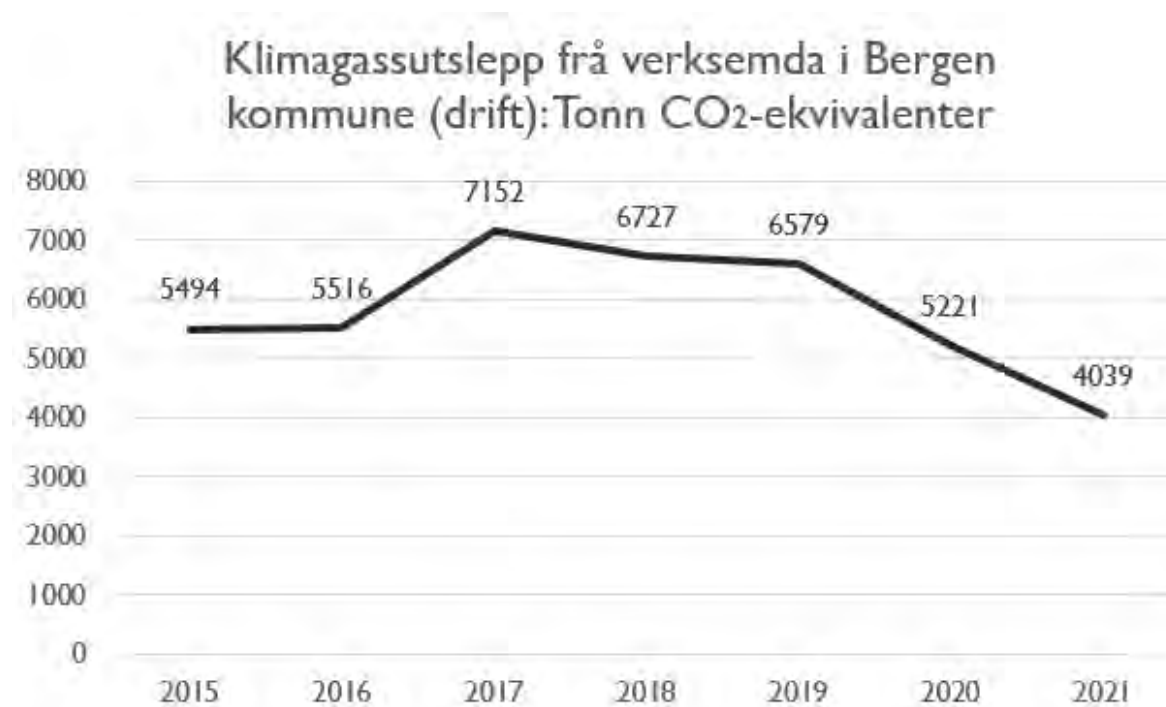
Selv om utslippene fra veitrafikken fortsetter å synke, sørget økt sjø- og luftfart for at klimagassutslippene gikk opp i Bergen kommune. Økt transport i 2021 i forhold til pandemiåret 2020 er den viktigste grunnen til de økte utslippene. Veitrafikken er fortsatt den største kilden, og den står for 40 prosent av alle utslipp. Samtidig har utslippene fra veitrafikken gått ned år for år siden 2009, og trenden fortsatte i 2021. Utslippene ble kuttet med to prosent. Utslipp fra personbiler har halvert seg på ti år i Bergen, og nær alle nye personbiler som selges i Bergen, 96 prosent, er nå elektriske. Utslipp fra varebiler og tunge kjøretøy har derimot gått opp i perioden 2020-2021, og det er behov for bedre virkemidler for disse kjøretøytypene.

ELBILER I BYENE: Utvikling i beregnet elbilandel blant personbiler viser at Bergen har ligget i front helt siden 2014. Grafikk: Miljødirektoratet.

Klimagassregnskap for kommunens virksomhet

Gjennom medlemskapet i Klimapartnere Vestland får kommunen hvert år laget et klimaregnskap for egen drift. Regnskapet for 2022 er i skrivende stund ikke klart – det er vanligvis tilgjengelig på vårparten eller tidlig sommer. De nyeste tallene er derfor fra 2021.

Kommunens drift fører til klimagassutslipp fra en rekke kilder. Tallene fra grafen ovenfor, viser samlede utslipp fra de dirke utslippene som inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (Scope 1-utslipp) og utslipp fra innkjøpt elektrisitet og fjernvarme (Scope 2-utslipp).

Regnskapet viser en nedgang på 26 % i perioden 2015-2021. Den største nedgangen kommer fra Scope 1-utslipp og henger sammen med utfasing av fossil fyringsolje og utskifting av kommunens bilpark. Man kan heller ikke utelukke at deler av reduksjonen kan tilskrives koronapandemien og de tilhørende smittevernstiltakene som hadde en effekt på kommunens drift i 2020 og 2021. Oversikten i grafen inneholder ikke informasjon fra indirekte utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester (Scope 3-utslipp). Det pågår et arbeide for å inkludere disse tallene og gi et mer helhetlig bilde av klimafotavtrykket til kommunens virksomhet.

Kommunens gjeldende klima- og miljøplan hadde en høy ambisjon; 50 % reduksjon i klimagassutslipp sammenlignet med 2015. Dette målet ble ikke nådd, og det er tydelig at arbeidet med omstilling av kommunens virksomhet ikke går raskt nok. I 2022 har kommunens interne klima- og miljøplan vært under rullering, og er ventet behandlet i bystyret våren 2023. Dette arbeidet vil gi føringer og satsingsområder for å til en omstilling av Bergen kommune som organisasjon.

Rullering og høring av Grønn strategi

Juni 2022 vedtok byrådet å legge utkast til ny Grønn strategi ut på høring. 44 innspill ble sendt inn og i tillegg ble det gjennomført gjestebud. Dette er en medvirkningsform hvor hvem som helst kan invitere til et uformelt møte for å diskutere ett eller flere klimatemaer, utfra en «informasjonspakke». Etterpå sendes en oppsummering av diskusjonen til kommunen - for å fortelle hva diskusjonsgruppen mener. Hele 87 grupper sendte inn sine [gjestebud](#).

Solcelletilskudd

Mars 2022 åpnet Bergen kommune en tilskuddsordning rettet mot borettslag, sameier og private næringsbygg, hvor man kunne søke om midler til kjøp og installasjon av solcelleanlegg. Det var satt av kr 7,0 mill. til ordningen.

Tilskuddsordningen har vært populær. Det er foreløpig blitt gitt 24 tilsagn, hvorav 18 er gitt til private næringsbygg. Det er gitt tilsagn for om lag kr 6 mill. for en samlet kapasitet på 3 MW

Internasjonalt

Som en av 48 byer i verden, er Bergen valgt ut til å bli med i et nytt samarbeid for å gjøre verdens byer klimanøytrale og mer menneskevennlige. Satsingen heter «Urban Transition Mission», og det er EU sammen med flere internasjonale organisasjoner som står bak. Målet er å videreutvikle byer til steder som både er gode å bo i, samtidig som man jobber frem nyskapende løsninger for å kutte klimagassutslippene. For Bergen betyr satsingen konkret at byen får tilgang til arenaer der man kan samarbeide og dele kunnskap med andre byer over hele verden. Bergen kan også søke om penger til å skape, teste og øke bruken av gode klimalløsninger.

Klimasats

I 2022 sendte Bergen kommune inn [15 søknader](#) om støtte til ulike klimatiltak. 13 av disse tiltakene ble innvilget, med en samlet sum på kr 22,71 mill. Dette er både relativt små kunnskapsprosjekter, men også større, som kommer til å gå over flere år.

Tekstilprosjekter

Det ble planlagt og gjennomført tre prosjekter for å [reducere tekstilavfall](#):

1. Bergen Offentlige Bibliotek og Klimaetaten samarbeidet for å mobilisere bibliotekene i Bergen som arena for sirkulære tjenester og aktiviteter, som feks. reparasjonsverksteder.
2. Rettet oppmerksomhet mot tekstiler i Gjenbruksuken, blant annet ved å dele ut støtte til 19 arrangementer i regi av frivillige aktører (Frivillighetens år). Formålet med aktivitetene var å redusere tekstilavfall.

3. Et undervisningsopplegg for 9. trinn om bærekraftig klesforbruk ble utarbeidet, sammen med både lærere og elever. Gjennomføringen av selve undervisningsopplegget er utsatt til 2023 pga. streiken i 2022.

Matsvinn

På to sykehjem har det blitt gjennomført prosjekter for å minske matsvinnet, tilpasset det enkelte sykehjemmet. Intensjonen er å utvide dette prosjektet i årene fremover.

Sirkulær møbelflyt

Klimasatsprosjektet «[Sirkulær møbelflyt](#)» ble fullført i 2022, og resulterte i en rapport med oversikt over muligheter og utfordringer for ækt gjenbruk av møbler i og mellom Bergen kommune, Vestland fylkeskommune og UiB. I etterkant er det opprettet et internt møbelforum med oppstart i 2023.

Bærekraftig frokost

Frokostmøteserien «Bærekraftig frokost i Bergen» startet i 2022 opp igjen etter en lengre koronapause. Dette er et samarbeid mellom Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Statsforvalteren i Vestland, Universitetet i Bergen, Bergen Arkitekthøgskole og Høgskulen på Vestland. 4 godt besøkte arrangementer ble gjennomført, og serien fortsetter i 2023.

Klimaundersøkelsen

Klimaundersøkelsen 2022 ble gjennomført i desember, for å kartlegge befolkningens ulike holdninger til ulike klimamål og -tiltak. Resultatene er ventet i januar 2023.

Klimarisiko

For å bedre koordineringen og erfaringsutvekslingen knyttet til de fysiske konsekvensene av klimaendringene, ble det i 2022 opprettet et nettverk der 13 ulike etater i kommunen er representert. Klimaetaten drifter nettverket. I fjor arrangerte Klimaetaten det første seminaret i kommunen om håndtering av klimarisiko. Målet med seminaret var å øke kompetansen i kommunen om hvordan man skal sikre en helhetlig tilpasning til klimaendringene fremover - både hvordan man skal tilpasse seg klimaendringene og hvordan man skal omstille seg til å bli et lavutslippssamfunn.

Innføring og implementering av ny forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn

Bystyret vedtok 30. mars 2022; «Forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Bergen kommune». Forskriften stiller krav om at aktører som driver utleie på offentlig grunn skal ha tillatelse. På vedtakstidspunktet var det syv selskaper som drev utleie i Bergen, hvorav seks av selskapene deltok i kommunens pilotprosjekt for regulering. Bymiljøetaten kunngjorde 05.04.22 konkurransen for tillatelser, med søknadsfrist 03.05.22. Kommunen tildelte så tillatelser til selskapene Bolt, Ryde og Voi 23.05.22. Tillatelser varer i 2 år, men første periode er fra 01.06.22 til 01.04.24. Dette for at neste periode skal starte før høysesongen. Utleieselskap med tillatelse må betale et gebyr som dekker kommunens utgifter i forbindelse med tillatelsesordningen etter selvkostprinsippet.

I driften av tillatelsesordningen jobber kommunen kontinuerlig for framkommelige og trygge offentlige rom. Reguleringssoner blir justert og nye opprettet. Disse kan være faste eller midlertidige, som f.eks. et parkeringsforbud ved et arrangement. Utleieselskapene følges opp for å sikre at kravene i forskriften blir overholdt. Eksisterende parkeringsarealer gjennomgås og nye lokaliseres. Det jobbes også med utviklingen av nye parkeringsløsninger. Det skal anskaffes en ny stativløsning for å redusere antall elsparkesykler som står til hinder. En ny posisjoneringsteknologi som kan gi nøyaktig posisjon på elsparkesykler skal testes ved utvalgte parkeringsarealer. Denne teknologien skal fungere slik at parkering utenfor disse parkeringsarealene ikke er mulig. Det utvikles nye funksjoner i det digitale reguleringsverktøyet for bedre oppfølging og analyse av bruken.

Bystyret vedtok 30.03.22 «Forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn», og tre utleieselskaper har nå tillatelse til å leie ut elsparkesykler i Bergen. Foto: Bymiljøetaten

Mobilpunkt

Bymiljøetaten har i 2022 bygd og ferdigstilt fem mobilpunkter. Disse ligger i Landåslien, Nicolaysens veg, Martin Vahls gate, Erik Pontoppidans gate og Lyder Sagens gate. I tillegg har anleggsfasen for mobilpunkt med nytt gatetun, sykkelveg og byrom på Nymark pågått for fullt. Dette prosjektet er i tillegg gjennomført som utslippsfri anleggsplass, der alle maskiner som kan være elektriske, har vært elektriske, innenfor anleggsgjerdet. Mobilpunktene er en del av en planmessig satsning på bedre mobilitetstilbud i Årstad og Bergenhus og er løst som byrom og gateløp der ulike miljøvennlige transporttilbud er samlet, gjort synlige og tilgjengelige.

Urban mikroplast og etablering av pilot for midlertidig snødeponi

Forskningsinstituttet NORCE lanserte i 2022 resultatene av prosjektet Urban Mikroplast, der Bergen kommune har vært prosjekteier. Bymiljøetaten har fulgt opp prosjektet siden 2021, og koordinert kommunens involvering i arbeidet. Resultatene fra Bergen viser at det er betydelig mer mikroplast på land enn i havet, og at konsentrasjonene er høye. Bymiljøetaten vil se til resultatene i videre arbeid med aktivitet som er av betydning for spredning av mikroplast. Et eksempel på et tiltak som kan redusere utslipp av mikroplast til sjø, er Bymiljøetatens etablering av et midlertidig snødeponi. Formålet med snødeponiet er å sikre at forurenset brøytesnø ikke dumpes på sjøen, men renses slik at for eksempel utslippet av mikroplast som ender i sjøen reduseres. En pilotordning for snødeponi var til stede både vinteren 2021 og 2022, men snømengdene har så langt ikke vært store nok til at deponiet har blitt tatt bruk.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett				
Arbeidsstasjons- og lisenskostnader for Byarkitekten, Byantikvaren og Klimaetaten	-60	-60	0	Kostnadene er flyttet til tjenesteområde administrasjon for å være i tråd med KOSTRA
Sum	-60	-60	0	
Nye tiltak				
Prosjektledere Bymiljøetaten belastes investeringsprosjektene	-1 700	-1 700	0	Prosjektledere belastes nå de individuelle investeringsprosjektene.
Planleggere for sykkel og mobilitet	2 000	2 000	0	Tiltaket er en oppfølging og varig videreføring av engangsmidler til sykkelplanlegging fra 2021. Det er stort behov for videreføring av midlene for å følge opp Handlingsplan for sykkelsatsing 2021-2024 og utarbeide Handlingsplan for gang og følge opp denne. I tillegg kommer planlegging og gjennomføring av infrastrukturtiltak som tilrettelegging for syklende og sykkelparkering.
Miljøovervåking Puddefjorden	300	300	0	Tiltaket er iverksatt.
Tilskudd til Bærekraftig liv	400	400	0	Tilskuddet ble utbetalt i juni.
Driftskonsekvens Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	475	475	0	Tiltaket er iverksatt.
Sum	1 475	1 475	0	
Nye engangstiltak				
Tilskudd vedovner	1 500	1 500	0	Midlene er utbetalt i sin helhet.
Tilskudd til elektrifisering av næringstransport	2 000	2 000	0	Det har ikke kommet så mange søknader som forventet i 2022 og ca. kr 0,3 mill. har blitt utbetalt. Resten er satt på fond.
Tilskudd til ladeinfrastruktur i borettslag og sameier	2 500	2 500	0	Ca. kr 1,9 mill. er blitt utbetalt, resten er satt på fond for utbetaling i 2023
Tilskudd til solenergianlegg	5 000	5 000	0	Må ses i sammenheng med andre solcellemidler på totalt kr 6 mill. Kr 4,0 mill. er utbetalt i 2022, resten, kr 2,0 mill., er satt på fond for utbetaling i 2023
Sum	11 000	11 000	0	
Effektivisering				
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-20	-20	0	Nedtrekket er håndtert i rammen
Sum	-20	-20	0	
Sum tiltak	12 395	12 395	0	

Rammeendringer gjennom året

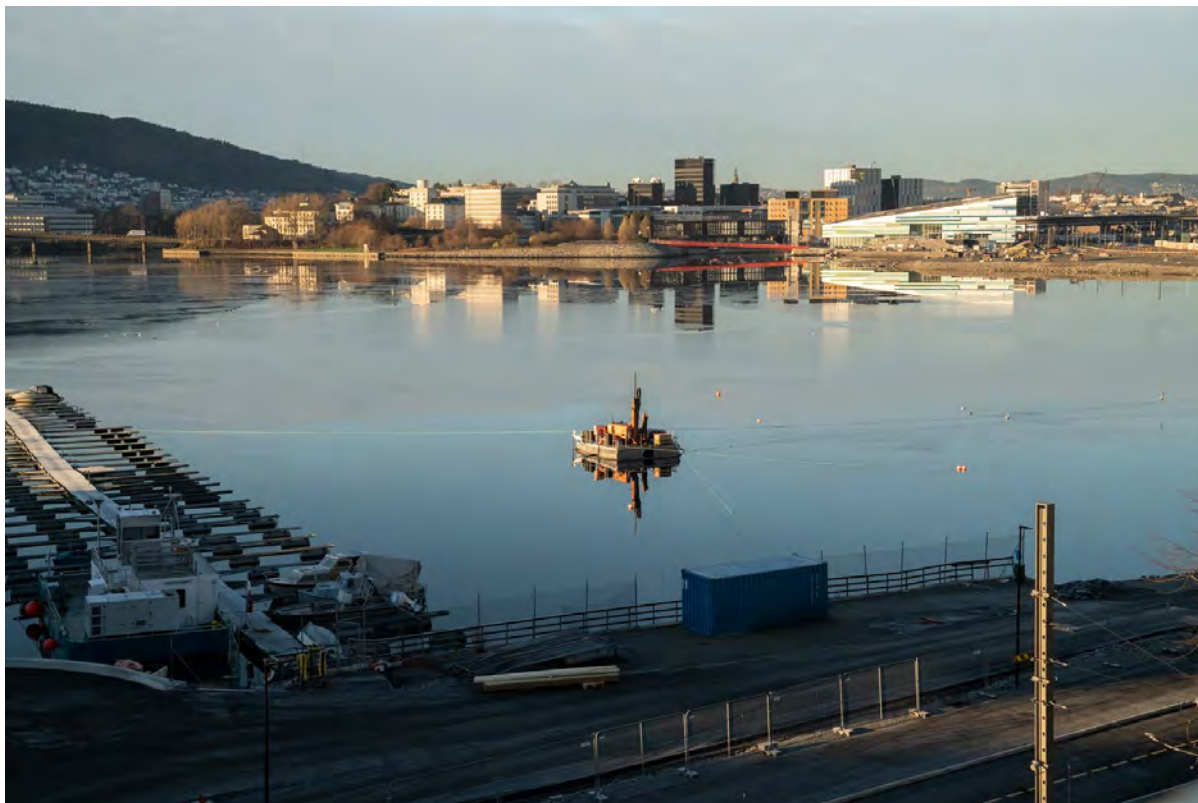
Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Effektivisering				
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	-20	-20	0	Nedtrekket er håndtert i rammen
Sum	-20	-20	0	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Miljøovervåkning Puddefjorden og Kirkebukten - konsekvens av oppdatert arbeidsplan (T1-2022)	1 500	1 500	0	Oppjustert i tråd med aktivitetsplan
Miljøovervåkning Puddefjorden og Kirkebukten - konsekvens av oppdatert arbeidsplan	1 200	1 200	0	Oppjustert i tråd med aktivitetsplan
Sum	2 700	2 700	0	
Nye engangstiltak				
Ekstra midler tilskudd til ladeinfrastruktur for sameier og borettslag (T1-2022)	1 000	1 000	0	Midlene er satt på fond for bruk i 2023
Ekstra midler tilskudd til solenergianlegg (T1-2022)	500	500	0	Må ses i sammenheng med andre solcellemidler på totalt kr 6 mill. Kr 4,0 mill. er utbetalt i 2022, resten, kr 2,0 mill., er satt på fond for utbetaling i 2023
Ladeinfrastruktur sameier og borettslag (T2 2022)	500	500	0	Midlene er satt på fond for bruk i 2023
Panteordning ikke rentbrennende ovner (T2 2022)	500	500	0	Tiltaket er iverksatt og ferdig. Midlene er brukt til søkere som fikk avslag da fondet var tomt.
Solenergi (T2 2022)	500	500	0	Må ses i sammenheng med andre solcellemidler på totalt kr 6 mill. Kr 4,0 mill. er utbetalt i 2022, resten, kr 2,0 mill., er satt på fond for utbetaling i 2023
Tilskudd privat kjøp av el-lastesykler og el-sykler (T2 2022)	2 000	2 000	0	Midlene er satt på fond for bruk i 2023
Sum	5 000	5 000	0	
Inntektsendringer				
Miljøovervåkning Puddefjorden og Kirkebukten - konsekvens av oppdatert arbeidsplan	-862	-862	0	Oppjustert i tråd med aktivitetsplan
Miljøovervåkning Puddefjorden og Kirkebukten - konsekvens av oppdatert arbeidsplan (T1-2022)	438	438	0	Oppjustert i tråd med aktivitetsplan
Sum	-425	-425	0	
Sum tiltak	7 255	7 255	0	

Utvikling og utfordringer

Renere havn Bergen - ny sjøbunn i store Lungegårdsvann:

I 2022 startet det fysiske arbeidet med å rydde opp i den forurensede sjøbunnen i Store Lungegårdsvann. Prosjektet er delt i tre entrepriser - skrotrydding, mudring under Gamle Nygårdssbro og etablering av ny ren sjøbunn. Skrotryddingen startet i desember 2022, mens mudringen starter i januar 2023. Både skrotrydding og mudring ferdigstilles første kvartal 2023. Konkurransesgrunnlaget for etablering av ny sjøbunn er også straks klart, slik at entreprenør kan anskaffes og arbeidet startes opp første halvår 2023.

Skrøttrydding under Gamle Nygårdsbro. Foto: Bymiljøetaten

Tilrettelegging for bildeling

Bymiljøetaten har i 2022 jobbet aktivt med å tilrettelegge for bildeling, og har i år gjennomført et dedikert prosjekt for å opprette nye bildelingsplasser. Prosjektet har gitt resultat i form av en dobling av antall reserverte bildelingsplasser i Bergen. Arbeidet har også synliggjort at en videre satsing på bildeling bør forankres gjennom overordnet plan eller strategi, der det også settes av midler til videreutviklingen.

Ladestrategi

Bymiljøetaten har i 2022 fått utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som beskriver ladebehovet i byen frem mot 2030. Arbeidet med en ny ladestrategi er påbegynt, og forventes ferdigstilt første kvartal 2023. Ladestrategien vil følges opp av en egen handlingsplan.

Tilskudd til ladeinfrastruktur for sameier og borettslag

Bymiljøetaten forvalter tilskuddordningen av ladeløsninger for kjøretøy til borettslag og sameier. I år er det gitt tilsagn om støtte for 2 millioner kroner av budsjettet på 3,6 millioner kroner. Det var høye søkertall til ordningen i begynnelsen av året, men deretter en betydelig nedgang etter sommeren.

Tilskudd til elsykkel og el-lastesykkel for private

Det ble bevilget to millioner kroner for tildeling av tilskudd til elsykkel og el-lastesykler for private i 2. tertial i 2022. Planlegging av hvordan tiltaket skal gjennomføres pågår, og ordningen skal etter planen startes opp før påske i 2023.

Tilskudd til elektrifisering av næringstransport

Bymiljøetaten forvalter tre ulike tilskuddsordninger rettet mot næringslivet; tilskudd til ladepunkt for elektriske drosjer, tilskudd til ladeinfrastruktur for elektriske varebiler i bedrifter og tilskudd til kjøp av elektriske lastesykler for bedrifter. Det har vært lite søkere til alle disse ordningene, men spesielt til de to siste. Det er gitt tilsagn på i overkant av kr 300 000 av det totale budsjettet på to millioner

kroner. Bergen kommune ser på muligheten for å gjøre endringer i søknadskriteriene, for å gjøre tilskuddsordningene mer attraktive for publikum.

Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

Byrådet vedtok 29.04.21 at det skal innføres krav om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser innen 01.01.25 for alle prosjekter med verdi over 2,05 MNOK eks. mva. (byrådsvedtak 1132/21). Bymiljøetaten har i 2022 utarbeidet en handlingsplan som skal sikre at dette målet nås for etatens prosjekter. Planen definerer ulike delmål for å sikre kontinuerlig, forutsigbar og trinnvis øking av kravene frem mot målet om utslippsfrie anleggsplasser innen 01.01.25. Den konkretiserer også hvordan kravene skal implementeres.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall bildelingsbiler tilgjengelig (Anslag 2022)	0	0	3 700	4 793
Utslipp Bergen kommune (geografisk), i tusen tonn CO2-ekvivalenter (2021, tall for 2022 foreligger ikke))	861	810	736 940	725
Gjennomsnittlig antall biler per husholdning	0,000	0,800	0,790	0,760

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Klima og miljøtiltak	65,2	59,2	72,5	-15,5	57,0	2,2
Sum	65,2	59,2	72,5	-15,5	57,0	2,2

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	45,3	58,3	71,5	-15,5	56,1	2,2
90-Fellesposter - bykassen	19,8	0,9	0,9	0,0	0,9	-0,1
Sum	65,2	59,2	72,5	-15,5	57,0	2,2

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling hadde et samlet mindre forbruk på 0,6 mill. innenfor tjenesteområdet, sett bort fra avskrivninger.

Avviket er satt sammen av en rekke faktorer som inkluderer både mer- og mindreforbruk samt mindreinntekter:

- Lønnskostnader og refusjoner netto lønn viser et mindreforbruk på lønn 1,31 millioner kroner. Årsaken til mindre forbruk skyldes allokering til investeringsområdet under riktig tjeneste. Staten samlet har et totalt mindreforbruk netto lønn på 2,1 millioner kroner.
- Kjøp av varer og tjenester viser et mer forbruk på -0,37 millioner kroner som følge av noe høyere administrative kostnader.

- Øvrige inntekter, overføringer og andre utgifter må sees i sammenheng. Netto 0,29 millioner kroner gjeldene bruk av fond, statlige refusjoner og refusjoner fra private der kostnadene bokføres under 02 kjøp av varer og tjenester.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen skal ha god tilgjengelighet på bildelepunkter	Antall bildelingsbiler tilgjengelig	3 783	3 700	4 793	Per desember 2022 er det rapportert 4793 medlemmer, 191 bedriftsmedlemmer og 7449 registrerte sjåfører. Dette er kun tall fra en av bildelingsaktørene. Etaten ønsker å utvikle indikatoren på bildeling slik at den bedre fanger opp den faktiske utviklingen av bildeling i Bergen. Det er få bildelingsaktører som er medlemsbaserte, slik at dette er en lite hensiktsmessig indikator slik den p.t. er definert.
Norges grønneste storby	Bergen skal redusere antall privatbiler per husholdning med 25% fra 2013 til 2025	Gjennomsnittlig antall biler per husholdning	0.79	0.8	0,78	Indeksen har en tydelig nedadgående trend mellom 2013 og 2019. Etter 2019 har indeksen flatet ut. Målet for denne indikatoren er gjengitt i Grønn Strategi, men det er ikke oppgitt referanseår og datakildene har man senere gått bort fra. Indikatoren var tidligere basert på RVU (reisevaneundersøkelsen), men er i dag basert på data fra SSB og OFV (opplysningskontoret for veitrafikk). Mål er basert på nye datakilder og referanseåret er satt til da det gamle datagrunnlaget kom (2013).
	De direkte klimagassutslippene fra Bergen skal reduseres med 30 % i forhold til 1991	Reduksjon i Klimagasser i forhold til 1991	0,0 %	30,0 %		Miljødirektoratet sin utslippsstatistikk går tilbake til 2009 da utslippstall fra før dette året ikke er direkte sammenlignbare. Statistikken viser at de direkte utslippene fra Bergen økte med 1% fra 2020 til 2021. Fra 2009-2021 er utslippene redusert med 28%. (Endring i metode og fordeling gir oss en prosentvis større nedgang fra 2009 enn tidligere rapport.)
	Privatbiltrafikken i Bergen skal reduseres med 30% fra 2013 til 2023	Bytrafikkindeks	-5.90		-5,7	Målet er basert på 30 % nedgang i en tiårsperiode (2013-2023) fra byrådsplattformen. Metoden for Statens Vegvesen sin beregning av bytrafikkindeksen er endret siden sist rapportering. Ny beregningsmetode er langt mindre følsom for trafikkendringer i korte perioder, noe som slo hardt ut i forbindelse med pandemien. Indeksen er nå publisert som glidende treårsindeks i tillegg til endring per år og for hele perioden. Det er tall for glidende treårsindeks som her er rapportert.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Bystyret viser til sitt eget vedtak fra juni 2021 og ber byrådet legge fram en plan for bruk og utbygging av solenergi så fort som mulig.?

Det arbeides med nødvendige avklaringer som kreves for å kunne følge opp merknaden.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett					Årets budsjett		
		Bud. v/gj.førings-	vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap
Bystrand Lungegårdsparken	BY0159/18	IA	0,0	0,0	2021	4.kv. 2026	0,0	0,0	0,0
Klimatilpasning, tiltak		IA	10,0	10,0	2021	4.kv. 2024	2,0	0,2	1,8
Ladeinfrastruktur for bil		-	-	-	Løpende	Løpende	3,6	2,7	0,9
Mobilpunkter Bergenhus og Årstad	UFKN 126/21	9,0	25,3	25,3	2024	1.kv. 2024	17,0	14,8	2,2
Nesttunvassdraget (flomsikring)		IA	60,0	60,0	2020	4.kv. 2027	0,2	0,2	0,0
Renere Havn - Prosjektkoordinator		IA	25,6	25,6	2026	4.kv. 2026	3,6	2,3	1,3
Renere Havn - Vågen		IA	78,2	78,2	2026	4.kv. 2026	2,5	1,5	1,0
Store Lungegårdsvann	BY 105/22	IA	209,5	209,5	2026	4.kv. 2024	22,1	13,2	8,9
Sum							51,0	34,9	16,1

Statustekst investeringer

Bystrand Lungegårdsparken

Detaljprosjektering for bystrand og ny lungegårdspark er ferdig. Dokumentasjon og økonomisk oppgjør etter overtakelse av fylling fra Bybanen Utbygging pågår. Det pågår arbeid med konkurransegrunnlag for utlysning av entrepriser for bygging av bystranden. I 2022 påløpte det 7,1 mill. høyere utgifter enn budsjettet. Dette skyldes økte kostnader til utfylling, administrasjon, utarbeidelse av usikkerhetsanalyse, samt endringer og tillegg i detaljprosjekteringen. Det er gjennomført en usikkerhetsanalyse og i tråd med denne må totalprognosen oppjusteres. Det vil komme nytt gjennomføringsvedtak til politisk behandling i 2023.

Klimatilpasning, tiltak

Budsjettposten er fordelt på to tjenesteområder. Det er disponert midler til prosjektet Løvtien overvann. I 2022 har en arbeidet med å få til en avklaring vedrørende detaljene rundt overvannshåndteringen. Krevende terreng har ført til at prosjekteringen har tatt lengre tid enn opprinnelig planlagt. Overvannshåndteringen for Løvtien forventes å bli gjennomført i 2023.

Ladeinfrastruktur for bil

I 2022 er det påløpt mindre utgifter enn budsjettet til ladepunkter på offentlig vei, i påvente av en vedtatt strategi og handlingsplan for ladeinfrastruktur i Bergen kommune. Resterende midler overføres dermed til 2023.

Mobilpunkter Bergenhus og Årstad

Nye mobilpunkt i Lyder Sagens gate, Nicolaysens vei, Martin Vahls gate og Erik Pontoppidans gate er ferdigstilt og overlevert. Bygging av mobilpunkt på Nymark pågår og ferdigstilles våren 2023. Dette har utslippsfri anleggsplass. Restmidler overføres til 2023.

Regnskap 2022 er fordelt mellom tjenesteområde 08 Samferdsel og 10D Klima og miljø, slik at disse må sees i sammenheng.

Nesttunvassdraget (flomsikring)

Bergen kommune har ansvar for regulering av Grimevatnet og Myrdalsvatnet. I dette prosjektet skal det gjennomføres flomberegninger av Nesttunvassdraget for å vurdere eventuelle utbedringer for å sikre vassdragets tilstrekkelige flomkapasitet. Bakgrunnen for prosjektet var at Nesttunvassdraget tidvis har hatt mer vannføring enn det vassdraget kan frakte uten at det går over sine bredder. Dette har tidligere gitt dramatiske konsekvenser. Særlig under de to store flommene i 2005, da vannføringen gjennom Nesttun var større enn kapasiteten på elveløpet under Nesttun senter. Det er gjennomført forprosjekt for nytt tappearrangement i Grimevatnet. Det er utarbeidet et grunnlag for å kunne vurdere om tiltaket er teknisk og økonomisk gjennomførbart, også i forhold til å ivareta «allmenne interesser» etter vannressursloven § 5. Det nye prosjektet omfatter etablering av et nytt tappearrangement for Grimevannet, med en kapasitet på ca 15 m³/s. Denne vannmengden er valgt ut fra en samlet vurdering av kapasiteten i vassdrag oppstrøms Nesttun og kapasiteten i kulverten under Nesttun senter. Hovedhensikten med det nye arrangementet er å kunne tappe ned Grimevatnet raskere enn det som er mulig i dag og kunne dempe en eventuell flomvannstigning i Grimevatnet. I tillegg gjør det nye arrangementet det mulig å magasinere et større volum.

Renere Havn - Prosjektkoordinator

Prosjektet hadde et lite mindreforbruk i forhold til budsjettet i 2022. Dette skyldes at periodiseringen av midler er forskjøvet hos Miljødirektoratet. I 2022 er midlene gått til kommunikasjon, kartlegginger og utredninger i tråd med arbeidsplan.

Renere Havn - Vågen

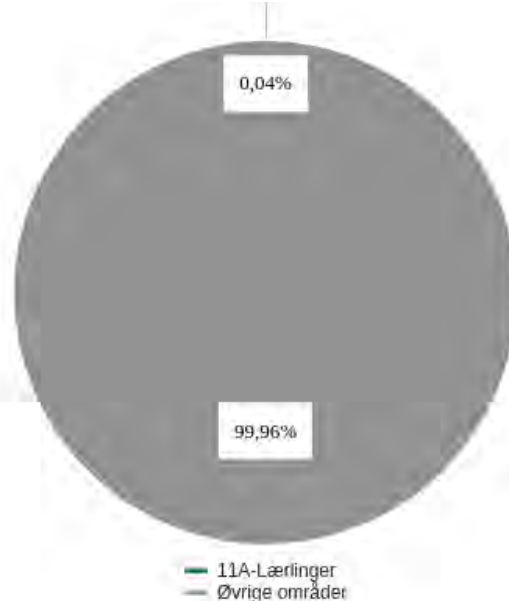
Fremdrift er i tråd med arbeidsplanen for 2022. Tiltaksplan er utarbeidet og følges opp. Førmålingsprogrammet er under utføring i henhold til plan, og interessentanalysen for Vågen er ferdigstilt. Det er gjennomført kartlegging med undervannsdrone i Vågen i november 2022. Kartleggingen skal vise forholdene på bunnen utenfor Bryggen i Bergen, med tema «gjøre det usynlige synlig» og i tillegg gi oss nyttig informasjon til videre planlegging av tiltak i Vågen. Rapport for Forundersøkelse av spredning av miljøgifter i Vågen er ferdigstilt.

Store Lungegårdsvann

Mindreforbruk i 2022 skyldes forsinket oppstart av skrotentreprise og mudring, på grunn av tekniske utfordringer med flåten, samt leveranseproblemer på utstyr grunnet den ustabile verdenssituasjonen. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023.

11A-Læringer

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Bergen kommune er godkjent opplæringsbedrift i 17 ulike yrkesfag. Lærlingeordningen skal bidra til utdanning av kvalifiserte fagarbeidere til kommunens virksomhetsområder. I kommunen er det avdelingen for yrkesopplæring i HR Bemanning som rekrutterer, lærer og følger opp lærlinger, praksiskandidater og lærekandidater frem til fagbrev. Avdelingen har også oppfølging- og veiledningsansvar for instruktører som følger opp lærlingene.

Viktige begivenheter

- I august ble læringeuken gjennomført for alle nye lærlinger. Rundt 130 nye lærlinger deltok.
- I november ble fagbrevutdelingen avholdt og årets lærlinger ble kåret. I ettertid har også årets instruktører blitt kåret.
- Det er innført nytt administrasjons- og oppfølgingssystem for lærlinger i Bergen kommune
- Det har blitt utarbeidet nye opplæringsplaner for alle lærlinger i henhold til fagfornyelsen

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Tilpasning - 160 lærlinger	2 120	2 120	0	Lærlinginntaket har gått som planlagt og budsjettet er innarbeidet i rammen i tråd med tiltaket.
Tilskudd til lærlingeordningen	1 200	1 200	0	Lærlinginntaket har gått som planlagt og budsjettet er innarbeidet i rammen i tråd med tiltaket.
Sum	3 320	3 320	0	

Nye tiltak

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Menn i helse - fagbrev som helsefagarbeider	180	180	0	Lærlinginntaket har gått som planlagt og budsjettet er innarbeidet i rammen i tråd med tiltaket.
Sum	180	180	0	
Sum tiltak	3 500	3 500	0	

Utvikling og utfordringer

MEDIETEKNIKK: Thale Tollefsen er Bergen kommunen første lærling i faget medieteknikk. Høyt over stolene i kultursalen i Åsane kulturhus finstiller hun lyset. I fag lærer Thale hvordan samspillet mellom lys- og lydtteknikk, design og det som fremføres på scenen gir en ekstra dimensjon for publikum. Foto: Andrew M. S. Buller

Søkertallet til lærlingstillinger varierer fra år til år. Derfor må inntak og lærlings sammensetning stadig tilpasses. Spesielt helse- og omsorgssektoren har behov for flere fagarbeidere. Rekruttering av lærlinger til disse fagene har derfor vært viktig. I 2022 var målsettingen å ansette 160 nye lærlinger. Det var et lavere antall søkere i de fleste fag sammenliknet med 2021, men det var likevel 166 lærlinger som fikk kontrakt med kommunen denne høsten.

For å sikre læreplasser i flere fag, har det vært nødvendig at flere avdelinger og enheter i kommunen tar imot lærlinger. Et godt eksempel på dette er at yrkesopplæring for første gang har ansatt en lærling i medieteknikkfaget i 2022, som det eneste opplæringskontor i landet.

Høsten 2022 startet det første kullet med "Kvinner i helse" som lærlinger i kommunen. Tiltaket er inspirert av det pågående nasjonale prosjektet "Menn i helse" som også gjennomføres i kommunen. Prosjektet tilbys til personer mellom 25-55 år som mottar ytelse fra NAV. De får tilbudet om å ta fagbrev som helsefagarbeider og på den måten gjøre seg selv attraktiv på arbeidsmarkedet.

Parallelt med rekrutteringsarbeidet har temaplan for fagopplæring vært under arbeid og lagt ut på høring. I tillegg har Yrkesopplæring innført et nytt fagsystem for administrasjon og oppfølging av lærlinger og instruktører i kommunen. Dette har vært en omfattende prosess med overføring fra tidligere system og opplæring av alle nye brukere. I 2022 er det også utarbeidet nye opplæringsplaner for alle lærlinger i henhold til fagfornyelsen.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
Lærlinger - administrasjon	6,9	6,5	8,7	-1,8	7,0		-0,5
Lærlinger	1,1	0,7	1,0	-0,3	0,7		0,0
Sum	8,0	7,2	9,7	-2,1	7,7		-0,4

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	5,5	6,9	9,4	-2,1	7,3		-0,4
90-Fellesposter - bykassen	2,4	0,3	0,3	0,0	0,3		0,0
Sum	8,0	7,2	9,7	-2,1	7,7		-0,4

Kommentar til status økonomi

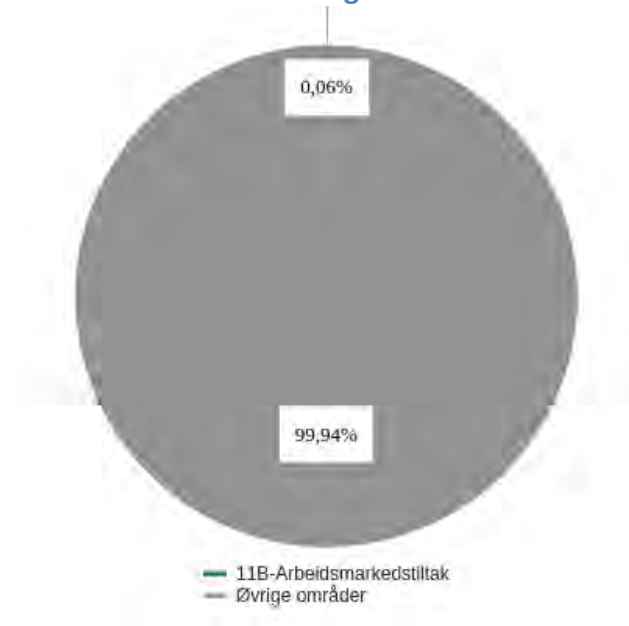
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et merforbruk på kr 0,4 mill. innenfor 11A Lærlinger. Hovedårsaken til til avviket er at HR-bemanning har hatt kr 0,5 mill. i merutgifter til administrasjon av lærlinger.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Øke inntak av lærlinger opp mot langsiktig mål (1 per 1 000 innbyggere per år)	Antall lærlinger som starter per år	193	160	166	Yrkesopplæring har ansatt 127 ordinære lærlinger med oppstart høsten 2022. I tillegg har avdelingen ansatt 13 lærlinger til prosjektet "Menn i helse" samt 5 lærlinger til "Kvinner i helse". For første gang har avdelingen ansatt en lærling i medieteknikkfaget, som det eneste opplæringskontor i landet. Øvrige lærlinger fordeler seg over andre fag og opplæringsmodeller som for eksempel full opplæring i bedrift og introduksjonslærlinger.
Trygg økonomistyring	Øke bruk av lærlinger hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter	Andel arbeidstimer utført av lærlinger i byggeprosjekter hvor det er stilt krav i kontrakt	10.00	11,0 %	13,2 %	Avsluttede kontrakter i 2022: Holen skole, VA entreprise 9,8 %, Kalfarveien barnehage 12,5 %, Kronstad oppveksttun 7,7 %, Bergen Rådhus, innvendige arbeider 14,8 %, Ortun skole badeanlegg 15,2 %, Damsgårdssundet barnehage 18,5 %, Åsaheimen 14,2 %.

11B-Arbeidsmarkedstiltak

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Arbeidsinkludering

Avdelingen Arbeidsinkludering ivaretar sentraliseringen av språk- og arbeidspraksis i Bergen kommune.

Gjenbrukssentralen

Gjenbrukssentralen tilbyr flere tjenester til avdelinger i Bergen kommune. Blant disse er mottak og salg av brukte møbler, rehabilitering og spesialtilpasning av møbler, samt mindre transportoppdrag. Avdelingen har to ansatte som jobber på tiltak, og har høyt fokus på inkludering.

Utvikling og utfordringer

Arbeidsinkludering

Arbeidsinkludering har opplevd stor pågang av kandidater til språk- og arbeidspraksis i 2022. Utfordringene fremover blir å fremskaffe nok praksisplasser for å dekke de eksisterende behovene for praksis og prioritere jobbmatcher mot tilgjengelige praksisplasser. I det videre arbeidet vil Arbeidsinkludering ha fokus på kvalitet, effektivitet og inngåelse av flere intensjonsavtaler med resultatenheter i Bergen kommune.

Det er iht. byrådssaken «*Arbeidsinkludering. Opptrapping av sentraliserte arbeidsmarkedstiltak i Bergen kommune*» fastsatt inkluderingsmål på byrådsavdelingsnivå. Inkluderingsmålene er basert på faste årsverk. Måloppnåelsen for 2022 ser slik ut:

Byrådsavdeling	Antall årsverk (fast)	Andel av årsverk	Inkluderingsmål basert på årsverk	Måloppnåelse 2022	Differanse 2022
Byrådsleders avdeling	78	1 %	2	3	1
Finans, næring og eiendom	1 042	7 %	28	6	-22
Helse og omsorg	4 887	33 %	132	237	105
Barnehage, skole og idrett	5 447	37 %	147	203	56
Klima, miljø og byutvikling	986	7 %	27	6	-21
Barnevern og sosiale tjenester	1 813	12 %	49	27	-22
Kultur, frivillighet og inkludering	567	4 %	15	21	6
Sum	14 819	100 %	400	503	103

Av tabellen ser man at helse- og oppvekstsektoren fortsetter trenden med å ta imot flest i praksis. Dette kan skyldes både kultur og tradisjon, men også at det er mange som ønsker praksis innenfor disse områdene. Sykkelfert-ordningen (45 utplasseringer) og Menn/Kvinner i helse (24 utplasseringer) bidrar i stor grad til måloppnåelsen i Byrådsavdeling for helse og omsorg. Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering har også passert inkluderingsmålet sitt for 2022.

Arbeidsinkludering har også budsjettansvar for 27 ansatte i varig tilrettelagte stillinger. Avdelingens rolle i forbindelse med disse inkluderingsstillingene er i hovedsak begrenset til administrativ bistand og lederstøtte/ansattstøtte ved behov.

Gjenbrukssentralen

Gjenbrukssentralen opplevde en omsetningsrekord i 2022. Med et økende fokus på miljø og gjenbruk, blir Gjenbrukssentralen sine tjenester i større grad etterspurt i kommunen. Dette har vært spesielt viktig under avvikling av midlertidige lokaler i forbindelse med koronapandemien og for møblering ved ordinære flytteprosesser.

Det har pågått et arbeid med å etablere en avdeling for ombruk i Bergen kommune. I dette arbeidet kan det bli aktuelt med en omorganisering av dagens Gjenbrukssentral. Målet med arbeidet er å øke gjenbruk og utnyttelse av møbler og materialer i kommunen.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Syssetsettingstiltak / adm.	6,5	7,7	10,8	-3,5	7,3	0,5
Tilskudd til lønn for yrkes- / utviklingshemmede	2,2	2,6	4,4	-2,9	1,5	1,2
Sum	8,7	10,4	15,2	-6,4	8,7	1,6

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	7,8	9,7	14,3	-6,2	8,1	1,6
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	0,1	0,0	0,2	-0,1	0,1	-0,1
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	0,5	0,5	0,4	0,0	0,3	0,1
Sum	8,7	10,4	15,2	-6,4	8,7	1,6

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 1,6 mill. innenfor 11B Arbeidsmarkedstiltak. Hovedårsaken til avviket er at HR-bemanning har hatt mindreutgifter på kr 1,2 mill. til lønnstilskudd for personer med behov for tilrettelagte arbeidsplasser.

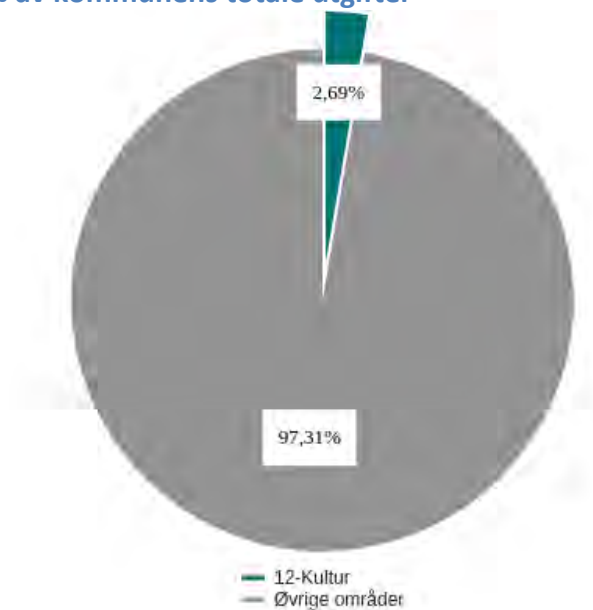
På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	400 personer i språk og arbeidspraksis.	Antall praksisløp (språkpraksis og arbeidspraksis) per år	523	400	503	Arbeidsinkludering har registrert 503 kandidater i praksis i 2022. Dette tallet inkluderer 420 utplasseringer der Arbeidsinkludering har hatt en aktiv rolle, 45 utplasseringer i samarbeid med Sykkelfort-ordningen, 24 utplasseringer i forbindelse med Menn/Kvinner i helse, samt 14 utplasseringer som har blitt tildelt avdelingens portefølje etter avtalt oppstart. Av de 503 kandidatene som har vært i praksis i 2022, har 366 kandidater startet i inneværende år mens 137 kandidater startet på et tidligere tidspunkt og fortsatte praksisløpet i inneværende år.

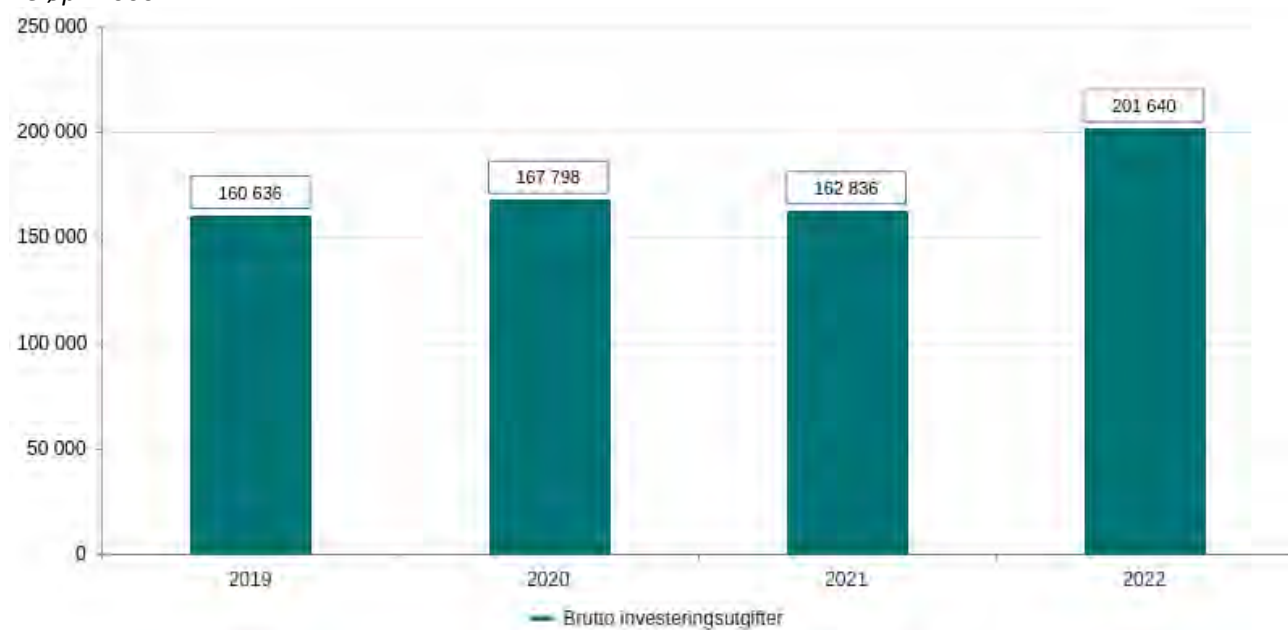
12-Kultur

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet er blant nøklene til et bærekraftig samfunn. Kunst, kultur og frivillighet gjør det mulig for enkeltmennesket å delta og bidra til å utvikle samfunnet. Et aktivt kulturliv fremmer demokrati og deltakelse, selve grunnlaget for en god by for alle.

Tjenesteområdet omfatter tilskudd til profesjonell kunstfelt, kulturnæring, amatørkultur, frivillighet, museer, kulturhus, frivilligsentraler, flerkulturell kulturtilbud, tilbud til utviklingshemmede, kulturskole og kommunal tjenesteproduksjon og øvrig kulturaktivitet.

Bergen offentlige bibliotek (BOB) driver aktiv formidling, gir tilgang til informasjon og læringsaktiviteter, og har et bredt arrangements- og aktivitetsprogram både på hovedbiblioteket og i bydelsbibliotekene. Biblioteket bruker mye ressurser på digitale kulturopplevelser som strømmetjenester og podcast, og gir mulighet til å låne e-bøker og e-lydbøker hjemmefra. Bergen offentlige bibliotek omfatter hovedbiblioteket og bydelsbibliotek i Loddefjord, Laksevåg, Fyllingsdalen, Landås, Sletten, Ny-Krohnborg, Åsane og Ytre Arna. I tillegg driver BOB to fengselsbibliotek på oppdrag for staten.

Viktige begivenheter

- Korona preget året, første halvår med restriksjoner, høsten var en ny vår.
- Åpnet prøveprosjekt med bibliotek på Ny Krohnborg.
- Kjøp av Dikkedokken ble gjennomført.
- Gjennomførte vellykkede Fjordsteam og Bergen Assembly.
- Filmen Krigseileren var en storsatsing som lyktes.
- Andelen barn og unge med fast organisert aktivitet økte fra før korona.
- Ungdomshuset i Sentrum ble åpnet. Det ble åpnet en ny ungdomsklubb på Laksevåg.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt
budsjett
2022

Effekt
2022

Avvik

Status beskrivelse

Tilpasning til aktivitetsnivå

EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	-1 547	-1 547	0	Innarbeidet i vedtatt budsjetttramme og effektuert.
Redusert aktivitet for store arrangementer i 2021	1 250	1 250	0	Nedtrekk i 2021 er reversert i 2022
Sum	-297	-297	0	

Nye tiltak

Aktivitetskoordinator byrom	1 000	1 000	0	Innarbeidet i budsjetttrammen.
Lønns- og prisjustering for alle ikke-søkbare tilskudd på tjenesteområde 12A kultur	3 065	3 065	0	Tilskuddene er prisjustert.
Omdisponering fra store arrangement til tilskudd over egen linje til Matarena AS - UNESCO Focal point - Bergen som gastronomiby	-250	-250	0	Omdisponering er gjennomført
Omdisponering fra ramme for store arrangement	-1 500	-1 500	0	Omdisponering er gjennomført
Fana kulturhus - økte leiekostnader	800	639	161	Vil ikke påløpe mer i 2022. Restbeløp kan inndras.
KODE - Forsikring kunst	100	100	0	Innarbeidet i budsjetttrammen.
Ytre Arna fritidsklubb	400	400	0	Innarbeidet i budsjetttrammen.
Tilskudd til Fritt spillerom (Salt kulturskole)	300	300	0	Utbetaling av tilskudd.
Kultursommerjobb for ungdom	1 500	1 662	-162	Tiltaket er gjennomført.
Lønns- og prisjustering for alle ikke-søkbare tilskudd – til nærmere beregning	2 935	0	2 935	Tilskuddene er prisjustert.
Økte varige tilskudd	3 900	3 900	0	Utbetaling av tilskudd.
Ungdomsklubb på Laksevåg	300	155	145	Innarbeidet i budsjetttrammen.
Institusjoner med delt tilskuddsansvar	128	128	0	Utbetaling av tilskudd.

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Sum	12 678	9 599	3 079	
Nye engangstiltak				
Mulighetsstudie ny filial i Indre Arna	800	800	0	Midler avsatt til disposisjonsfond.
Lysverkbygget - videre utredningsarbeid	4 000	4 000	0	Arbeidet er påbegynt og gjennomføres av Etat for utbygging
Nye engangstilskudd for budsjettåret 2022	11 750	11 750	0	Utbetaling av tilskudd.
Sum	16 550	16 550	0	
Kutt				
Redusere rammen for store arrangement i Næringsseksjonen	-500	-500	0	Rammen er nedjustert
Generell reduksjon i rammen - Stab	-1 000	-1 000	0	Budsjettmidler tilbakeført i tertialrapport II.
Tilbakeføre kutt feriereiser og sommerleirer for mennesker med utviklingshemming	605	605	0	Kutt er ikke iverksatt, men reversert i budsjettet.
Omlægging av tilbudet om feriereiser og sommerleirer	-605	-605	0	Kutt er ikke iverksatt, men reversert i budsjettet.
Sum	-1 500	-1 500	0	
Sum tiltak	27 431	24 352	3 079	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Aktivitetskort - barn i mottak (T2 2022)	300	300	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Økte utgifter ved Kulturretaten som følge av krigen i Ukraina - drift av aktivitetssenteret på Betanien	1 150	1 150	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Aktivitetskort for voksne flyktninger	1 500	1 500	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Aktvitetskort ordinært (T2 2022)	2 000	2 000	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Sum	4 950	4 950	0	
Nye engangstiltak				
Etableringsstipend for unge musikere	200	200	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd til vedlikehold av Almås gård 2019-2021 (Øk.regl. 2.2.d)	300	300	0	Tilskuddet er utbetalt
Tilskudd Bymuseet	1 000	1 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd Griegkvartalet	1 000	1 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Oppjustering av energibudsjettet i Etat for bygg og eiendom	7 000	7 000	0	Effektuert og innarbeidet i budsjettammen.
Prosjektleder Sentralbadet scenekunsthuss	250	0	250	Stilling ikke rekruttert i 2022.
Tilskudd til Museet gamle Vossebanen	450	450	0	Utbetaling av tilskudd.
Tilskudd til ungdoms- og fritidsklubber i bydelene	550	0	550	
Spillhuset	1 300	1 300	0	Utbetaling av tilskudd.
Økte energiutgifter ved Bergen offentlige bibliotek	160	160	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Økte energiutgifter ved Fagavdeling for kunst og kultur og Kulturretaten	930	930	0	Innarbeidet i budsjettammen.
Sommeraktiviteter for flyktninger	2 050	2 050	0	Tiltaket er gjennomført.
Fyllingsdalen Teater	1 000	1 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Prosjektstøtte Kulturkvartalet Verftet	2 000	2 000	0	Utbetaling av tilskudd.
Videreføring av mindreforbruk BKML	1 485	1 485	0	Innarbeidet i justert budsjett 2022.

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Sum	19 675	18 875	800	
Kutt				
Mindreforbruk tilskuddslisten kultur	-1 604	-1 604	0	Budsjettmidler tilbakeført i tertialrapport II.
Sum	-1 604	-1 604	0	
Sum tiltak	23 021	22 221	800	

Utvikling og utfordringer

2022 startet med smitteverntiltak, men det tok ikke lang tid før smitteverntiltak ble fjernet og samfunnet ble åpnet opp igjen. Kulturhus kunne åpnes for kulturlivet for fullt, og tilbud som hadde lagt brakk i to år kunne starte opp igjen.

Barnefamiliepanelet viser at for gruppen 6 til 15 år har de andelen av ungene med faste organiserte aktiviteter gått opp fra 85% til 89%, men andelen med publikumsopplevelse har falt fra 70% til 62%.

Fallet i publikum og billettsalg var en klar trend hos flere aktører også innen voksssegmentet. Årsaken er sammensatte, på den ene siden var det økt tilbud, med mange prosjekter som var utsatt fra korona tiden. Publikum var ikke like klar til å ta imot tilbudet - det tar tid før folk kommer tilbake til vaner fra før korona. Det kan også virke som om publikum også velger færre og tryggere. Kjøpsvaner er også endret til kjøp nærmere forestilling, med utfordringer for arrangøren.

To kunstnere ble ansatt for å være forandringsagenter i Loddefjord og Olsvik. Dette er en del av prosjektet og eksperimentet Ta initiativet (Taking the initiative), som har som mål å øke deltakelsen i kultur- og samfunnsaktiviteter i befolkningen og bidra til å skape blomstrende lokalsamfunn. Foto: Kulturkontoret

Strømpriser og andre økte kostnader preget siste del av året, med stor effekt på kultursektorens mulighet til å produsere. Dette er en krise som utvikler seg videre over årsskiftet.

Det ble vedtatt ny kulturstrategi for ungdom og kulturplan for mennesker med utviklingshemming.

Bergen kommune var partner i to EU finansierte prosjekter til fordel for kulturlivet - ett om digital tilstedeværelse for festivaler og ett om tryggere rom for økt inkludering og deltagelse ved musikkscener og kulturarena. Bergen kommune deltok i et prosjekt for ringvirkninger av større hendelser finansiert av KS.

Loddefjord bibliotek er også et sentrum i lokalmiljøet. Foto Andrew Buller.

Kulturetaten ryddet plass til et stort arbeid med å ta imot og inkludere ukrainske flyktninger med kultur metoder. Blant annet omfattet dette kr. 2 mill. til aktivitetskort til flykninger. Det ble også inkludert et bredt kulturliv i arbeidet med å løfte tema. Flere ansatte fra Kulturetaten gikk inn i arbeidet med å tilby fritids- og støttetjenester til flyktninger.

Familieverkstedene PopLAB er et godt eksempel på tilbud som i 2022 endelig kunne komme i gang igjen i sin vanlige fysiske form. Det samme gjaldt en del tilbud til personer med utviklingshemming, som i to år hadde hatt vanskelige forhold på grunn av pandemi.

Høstfestivalen svinger som alltid. Foto Pål B Sleire.

Bergen kulturskole hadde i 2022 et etterlengtet normalår. Elevtallene er stabile, og ingenting tyder på at interessen for kulturaktiviteter av høy kvalitet skulle være dalende. Et økt antall skoler fikk tilbud fra kulturskolen om Kulturkarusell i SFO-tiden – nå er det 30 skoler som mottar dette tilbudet. 2022 var også året da kulturskolen tok et krafttak for å bli mer digitale. Av kulturskolens høydepunkt og hendelser kan en trekke fram forestillingene Ung kulturmix og Dansegleder, begge to på Fana kulturhus. Et høydepunkt var også den hjertevarme og inkluderende forestillingen Scenedrøm på Åsane kulturhus – her optrådte barn, unge og voksne, både med og uten utviklingshemming, sammen.

Fra forestillingen Dansegleder med elever fra Bergen kulturskole. Folto Bergen kulturskole.

Aktivitetskortet for barn og unge fra økonomisk vanskeligstilte familier ble i år også delt ut til alle mindreårige ukrainske flyktninger. Det ble også som et prøveprosjekt laget et eget aktivitetskort for ikke-bosatte voksne flyktninger.

Elvetun ungdomshus er et eksempel på et tilbud for barn og unge som har blomstret i 2022, blant annet i form av at de åpne møteplassene er blitt utvidet til fire dager i uken i stedet for to, med gode besøkstall. Ungdomshuset i sentrum ble offisielt åpnet. På det offisielle åpningsarrangement 8. juni møtte det opp nærmere 90 ungdommer. Et prosjekt med ungdomsansatte ble startet opp høsten 2022.

Sommeraktiviteter for barn og unge ble gjennomført i alle bydeler med særlig fokus på inkludering av nylig ankomne flyktningebarn fra Ukraina. Kultursommerjobb for ungdom sysselsatte 59 ungdommer i ulike roller, og 30 vellykkede konserter ble gjennomført i ulike byrom i Bergen.

Kultursommerjobb - frem for folket på Bryggen. Foto Lill Ann Lund.

Kulturfestivalen UKM for ungdom 13-20 år ble i år gjennomført i Åsane kulturhus. 117 ungdommer deltok under festivalhelgen, og i tillegg var 21 ungdommer med i arrangørgruppen.

Ungdomsprisen gikk i år til Cidi Nzita, for sitt arbeid og store engasjement for ungdom, med særlig vekt på å skape inkluderende aktiviteter med lav terskel for deltagelse.

Høstfestivalen for personer med utviklingshemming kunne gå av stabelen uten smittevernrestriksjoner, denne gangen på Åsane kulturhus.

Kulturdager i bydelene kunne i år gå av stabelen som normalt. Nytt av året var at Kulturdagene i Ytrebygda ble arrangert som en selvstendig feiring. I tillegg ble det gjennomført kulturdager for bydelene Arna, Fana, Fyllingsdalen og Laksevåg, og Åsane. Gatefest i Olsvik ble gjennomført i april med stor suksess, i samarbeid med Områdesatsning, Bymiljøetaten, Olsvik videregående skole og en rekke aktører i nærmiljøet.

Åsane Jazzklubb på Åsane kulturhus. Foto: Kulturkontoret

Kulturpriser ble delt ut i alle åtte bydeler.

Kulturhusene hadde i år et tilnærmet normalt driftsår for første gang siden pandemien, noe man ser igjen i aktivitet og besøkstall. På Åsane kulturhus var besøket fra et internasjonalt ballettkompani et av de mange høydepunktene. Det ble også satt i gang en egen podcast på huset i forbindelse med Kulturfest Åsane. På Fana kulturhus var den nye programserien Endelig Fredag et av høydepunktene - denne var del av en satsning for å få nye brukere/besøkende på huset.

En egen kulturbyggkonferanse ble gjennomført i Arna i februar: «Hvordan sikre gode kulturbygg i levende lokalmiljø?»

Ytrebygda kultursenter har fått oppgradering innvendig, blant annet i form av reparasjon av lysrigg og tribune.

Åsane seniorteater i aksjon under Kulturfest Åsane. Foto kulturkontoret.

Podkast kurs i sommerferien. Foto LA Lund.

Nøkkeltall aktivitet

Bibliotek

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
B. off. bibliotek besøk	1 427 149	733 405	881 128	1 015 421

Årsmelding 2022

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
B. off. bibliotek nettbesøk	4 434 943	0	4 093 027	4 580 893
B. off. bibliotek utlån	1 271 372	0	1 144 363	1 182 362
B. off. bibliotek arrangement	2 381	831	955	2 514
B. off. bibliotek deltagere arr.	69 276	18 575	18 645	54 674

Kultur

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Besøk kommunale kulturhus	481 872	93 429	143 766	202 693
Medl. B&U organisasjoner	27 316	0	36 524	23 222
Medl. barnekor, korps & orkester med tilskudd	3 857	0	3 603	3 880
Elever kulturskolen	4 225	0	3 441	3 469
Total besøk kunst og kulturinstitusjoner på fast linje	1 382 647	0	1 942 692	862 067

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Barnas hus	3,2	4,9	5,0	-0,6	4,4	0,5
Andre aktivitets- og velferdstilbud for barn og unge	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Ungdomshus og fritidsklubber.	23,0	33,7	39,9	-7,2	32,7	1,0
Barne- og ungdomskulturtilskudd	18,3	22,3	38,0	-17,1	20,8	1,5
Sommerleirene	2,9	2,5	2,7	-0,1	2,6	0,0
Vitensenter	5,7	13,3	13,3	0,0	13,3	0,0
Bergen offentlige bibliotek	83,6	83,9	107,4	-23,5	83,9	0,0
Kulturhistoriske museer	35,2	43,9	35,0	0,0	35,0	8,9
Kulturvern	6,0	9,9	9,5	-0,1	9,5	0,5
Kunstmusèer	38,9	65,5	39,7	0,0	39,7	25,7
Scenekunst	24,9	15,4	20,6	-5,0	15,6	-0,2
Musikk	1,1	34,3	34,4	-0,6	33,8	0,5
Visuell kunst	18,1	17,3	17,9	-0,3	17,6	-0,3
Film	4,1	8,9	8,9	0,0	8,9	-0,1
Litteratur	5,0	4,9	4,9	0,0	4,9	0,0
Tverrestetisk	15,4	19,2	19,1	-0,1	19,1	0,1
Ymse kunstformidling	35,2	4,8	4,6	0,0	4,6	0,2
Kulturbasert næring	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0
Musikk og kulturskole	60,5	62,6	87,1	-23,4	63,6	-1,1
Tilskudd til andres kulturbygg	4,5	5,9	5,8	0,0	5,8	0,1
Flerkulturelt kulturtilbud / BIKS	2,1	3,5	3,5	0,0	3,5	0,0
Seniorkultur	7,2	7,0	9,3	-2,8	6,4	0,5
Kulturtilbud utv. hemmede	3,2	4,0	4,1	-0,5	3,5	0,5
Øvrig kulturaktivitet	52,9	56,7	68,3	-12,9	55,4	1,3
Kommunale kulturbygg	65,2	71,4	85,8	-14,2	71,6	-0,2
Bygg bibliotek	13,9	16,9	19,0	-2,7	16,3	0,6
Museumsbygg	21,2	-12,4	55,2	-33,4	21,8	-34,2
Sum	551,9	603,0	739,7	-144,7	595,0	8,0

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	21,8	33,2	74,0	-42,6	31,3	1,9
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	5,5	4,9	6,5	-1,6	4,9	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Årsmelding 2022

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	503,5	548,2	641,7	-95,4	546,3	1,9
90-Fellesposter - bykassen	21,5	16,8	17,6	-5,0	12,6	4,2
Sum	551,9	603,0	739,7	-144,7	595,0	8,0

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering hadde et mindreforbruk på kr. 1,9 mill. på tjenesteområdet. Dette utgjør under en halv prosent av budsjettrammen.

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 1,9 mill. innenfor 12 Kultur. Hovedårsaken til avviket er at Etat for utbygging har hatt mindreutgifter på kr 2,3 mill. til konseptvalgutredning for Lysverk-bygget.

Byrådsavdeling for helse og omsorg rapporterer tilnærmet balanse (-0,3%) på tjenesteområdet i 2022.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Aktive og engasjerte lokalsamfunn	Andel barn med fast kulturaktivitet	28,0 %	22,7 %	22,7 %	Andelen av de fattigste barn EU 50 er 29%.
		Antall arrangement og organisasjoner innen frivillig kulturliv som har fått kompetanse, markedsføring, rådgivning eller tilskudd fra kommunen.	920	338	2023	
		Antall frivillige organisasjoner i Bergen per 1000 innbyggere	10	10		Rapporteringen tar utgangspunkt i innbyggertall fra 1.1.22 da tall i 2023 ikke er oppdatert på tidspunkt for rapportering.
		Totale antall besøk i kommunale kulturbygg.	520 000	202 693	2023	
		Totale antall besøk åpne møteplasser for ungdom.	4 600	5 272		T3: Stor økning i T3 pga. åpning av Elvetun to hele ettermiddager i uken.T1: Tilbudene var redusert pga. koronarestriksjoner i vinter.
		Totale antall deltakere kommunalt produserte arrangement som barnelørdag, poplab, ol.	7 400	1 312		T3: Barnelørdag og Poplab ble ikke gjennomført i november og desember pga. budsjettkutt.T1: Flere av lokalene og eller forestillingene har hatt antallsbegrensninger i løpet av våren, pga. koronarestriksjoner. Men det har likevel vært tilnærmet full dekning med deltakere i forhold til maks antall.
		Totale antall deltakere lokale arrangement som kulturdager, strøksmarkeringer, Kreative nabolag, ol.	14 000	22 752		
		Bibliotek som rom for demokrati og dannelse.	Antall arrangementer	2 200	2 514	Årsmål.
		Antall arrangementer for familier, barn og ungdom.	150	1 011	Årsmål.	

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Antall deltagere på arrangementer for familier, barn og unge.		3 000	22 137	Årsmål.
		Antall deltagere på arrangementer totalt.		50 000	54 674	Årsmål.
		Antall samarbeidspartnere.		100	101	Årsmål.
		Antall utlån barn.		500 000	651 508	Årsmål.
Digital fornyelse.		Nettbesøk sidevisninger (nettside + sosiale medier)		4 250 000	4 580 893	Årsmål.
		Visninger av egenprodusert digitalt AV-innhold og strømminger		150 000	121 976	Årsmål.
Flest mulig skal kjenne til byens kulturtilbud.		Antall kulturinstitusjoner i året med økt kjennskap hos barnefamilier.		5		Foreligger ikke data for 2022
Kulturskole for alle.		Antall ordinære kulturskoleplasser.*		3 500	3 469	Årsmål.
		Likeverdig kulturskoletilbud i alle bydeler - minsket prosentpoeng avstand fra størst og minst dekning.		18,0 %	19,0 %	Tallet 19% er hentet fra Barnefamiliepanelets rapport (s. 14) ettersom det er det som oppgitt som offisiell kilde for å måle på denne indikatoren. Enheten fører egen statistikk med utgangspunkt i sitt medlemsregister og Barnefamiliepanelet har en kart-app som også viser prosent deltakelse i Kulturskole. Disse vil kunne gi et litt annet bilde og litt andre prosent, hvis det skulle være interesse for å diskutere målemetode.
Levende by.		Antall tomme kulturlokaler på gateplan som fylles av kulturvirksomhet.		6	12	Til sammen 12 tildelinger til aktivitet i tomme lokaler på gateplan i 2022.
Publikum opplever nyskapende kunst og kultur på profesjonelt nivå.		Antall nye selvstendige eller utøvende kunstnere i Bergen registrert i Brønnøysundregisteret		300	321	I T3 var det 83 nyregistreringer i enhetsregisteret under næringskoder 90.01 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet og 90.03 Selvstendig kunstnerisk virksomhet (uten kategori "Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen blogging"), avgrenset til Bergen kommune. Totalt blir resultatet for året 321 nyregistreringer.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Total publikum på bydekkende kunst og kunnskapsinstitusjoner på egen linje med kommunalt tilskudd.	1 200 000	862 067	Tall hentes fra tilskuddssøknader til egen linje i bybudsjettet hvor søknadsfristen er 1. april hvert år. I søknadene rapporterer organisasjonene publikumstall for foregående år. Verdien i dette tilfellet kommer fra søknader levert 1. april 2022 og oppgitt verdi er publikumstall for 2021. Resultatet dette året var preget av koronapandemien og antallsbegrensninger for publikum på arrangement, og verdien er derfor lavere enn forventet. Oppdaterte publikumstall for 2022 vil bli levert i T1 2023.	
		Totalt publikum på statlig finansierte kulturinstitusjoner.	500 000	226 594	Totale publikumstall for de statlig finansierte kulturinstitusjonene Den Nationale Scene, Bergen Filharmoniske Orkester og Universitetsmuseet.	
En rettferdig og inkluderende by	Aktiv mot rasisme og diskriminering i kulturlivet.	Andel med minoritetsbakgrunn blant mottakere av kommunens stipender og tilskudd basert på frivillig selvrappotering.	4	23,4	Grunnet ny rapportering fra søkere i 2022, er tallgrunnlaget mer grundig, og verdien har derfor økt betydelig sammenlignet med fjoråret. Tallet reflekterer frivillig selvrappotering fra søkere, oppgitt i prosent. Verdien gjenspeiler gjennomsnittet av oppgitt prosentandel med minoritetsbakgrunn.	
	Et likestilt kulturliv	Andel kvinner blant mottakere av kommunens stipender og tilskudd til profesjonelle.	50,0 %	50,8 %	Basert på frivillig selvrappotering i prosent. Søkere som har krysset av for “ønsker ikke å oppgi” er ikke medregnet i tallet.	
		Andel kvinner på programmene til kommunalt støttede festivaler.	42	39	Her rapporteres det tall for Borealis Festival, Festspillene i Bergen, Bergenfest, Nattjazz, Beyond the Gates, Bergen Internasjonale Filmfestival, Nordiske Mediedager, Regnbuedagene i Bergen, Ekko festivalen, Vill Vill Vest, Bergen Design Festival, Bergen kirkeautunnale, Bergen Internasjonale Musikkfestival, Meteor/Oktoberdans. Festivalene avholdes på ulike tidspunkt gjennom året og det rapporteres samlet for indikatoren/målet ved årsslutt.	
	Færre barn og unge som faller utenfor kulturlivet.	Andel barn i fast organisert kulturaktivitet i lavinntektsfamilier.	40,0 %	29,0 %	29% av de familier med 50% eller under av medianinntekt i Bergen (EU50). For den litt større gruppen EU60 er andelen 26,7%	

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Antall besøk i aktivitetskortet.		50 000	62 782	Årsmål: Rapporteres etter siste kvartal.
		Antall besøk/ besøksdager i aktivitetstilbud i ferier i kommunal regi eller støttet av kommunen.		6 000	1 493	T3: HøstferieT2: Kultursommerjobb, sommeråpent ungdomshus i sentrum.
		Antall åpne møteplasser for barn i områder med områdesatsing.		4	5	Olsvik juniorklubbElvetun juniorklubbDamsgård juniorklubbYtre Arna juniorklubbNy-Krohnborg juniorklubb
		Forskjell i andel barn i fast organisert kulturaktivitet mellom bydeler: Prosentpoeng differanse for laveste til høyeste bydel		18,0 %		Rapport ikke klar.
Inkuderende møteplasser for alle.		Besøk med utlån blant familier med lav inntekt.		50,0 %	38,7 %	Gjelder EU 60 gruppen (60% eller mindre enn medianinntekt), for EU50 er det 37,6%.
		Besøk på arrangementer blant familier med lav inntekt.		10,0 %	36,0 %	Gjelder EU 60 - de med 60% eller lavere av medianinntekt. 27% av den mindre gruppen EU50 deltok.
		Kjennskap til bibliotek blant lav-inntektsfamilier i barnefamiliepanelet.		92,0 %		Ikke tall for 2022
		Totalt besøk Bergen offentlige bibliotek		1 000 000	1 015 421	Årsmål.
Læringsaktiviteter for inkludering.		Antall deltagere på opplæring, kurs og verksteder.		8 000	15 021	Årsmål.
Universell tilgjengelighet til kulturbygg		Andel kulturlokaler med kommunalt tilskudd som er universelt utformet.		23,0 %	75,0 %	Årsmål
		Antall av 19 kommunale kulturlokaler som oppfyller byggeteknisk forskrift for universell utforming av bygg.		5	2	Åsane Kulturhus og Ny-Krohnborg kultursenter
Norges grønneste storby	Gjennbruks- og nærbibliotek.	Arrangement utenfor biblioteksbygg, inkludert pop up bibliotek.		50	45	Årsmål.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
		Miljøledelse ved biblioteket fra 2021			100	Mål fra 2021 og planlagte aktiviteter ble da gjennomført.
		Totalt utlån fysiske medier.	1 000 000	1 182 362	Årsmål.	
Klima- og miljøvennlige kulturarrangement og -institusjoner.	Andel av kulturaktører på egen linje med støtte fra kommunen som har planer for å redusere egne utslipp og miljøpåvirkning.		40,0 %	46,0 %	Tall hentes fra søknader på egen linje i bybudsjettet etter søknadsfrist 1. april hvert år, hvor det rapporteres på aktiviteten i foregående år. Oppgitt verdi i T3 viser derfor tall rapportert inn til 1. april 2022 og aktiviteten i 2021. Oppdaterte tall for 2022 rapporteres inn i T1 2023.	
	Antall miljø-sertifiserte av 17 kommunale kulturbygg.			4	Rapport ikke klar.	
	Antall miljø-sertifiserte festivaler og større arrangement med kommunal støtte.			10	9 Verdi rapportert for T3 er basert på data innhentet fra frivillig selvrapportering.	
Kortreist kulturliv.	Andel lokale kunstnere og talenter i festivalprogram i Bergen- kortreist kulturliv		6	35	Årsmål. Her rapporteres det tall for Borealis Festival, Festspillene i Bergen, Bergenfest, Nattjazz, Beyond the Gates, Bergen Internasjonale Filmfestival, Nordiske Mediedager, Regnbuedagene i Bergen, Ekko festivalen, Vill Vill Vest, Bergen Design Festival, Bergen kirkeautunnale, Bergen Internasjonale Musikkfestival, Meteor/Oktoberdans. Festivalene avholdes på ulike tidspunkt gjennom året og det rapporteres samlet for indikatoren/målet i T3.	

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 11: Bystyret har en klar ambisjon om å støtte og ta vare på Beffen både som person- og turisttransport og som kulturminne. Bystyret ber derfor byrådet om å gå i dialog med Bergen Kommunale Kystkultursenter AS om den vanskelige økonomiske situasjonen de står i og legge fram en sak i løpet av 1. kvartal 2022 hvor det vurderes å ettergi hele eller deler av de kommunale lånene for kjøp av båter og kai fra 2020.

Statusbeskrivelse

Bystyret har en klar ambisjon om å støtte og ta vare på Beffen både som person- og turisttransport og som kulturminne. De anerkjenner Kystkultursenterets engasjement og arbeid for å sikre at Beffenbåtene fortsatt skal være en del av bybildet og havnelivet i Bergen. I vedtak fra 15. desember 2021, sak 384/21, ba Bystyret om at byrådet skulle gå i dialog med Kystkultursenteret om økonomien, og legge frem en sak i 1. kvartal 2022. Søknad om innfrielse av det kommunale lånet ble mottatt, og saken ble lagt fram 27.04.2022, sak 106/22, der Bergen bystyre fattet følgende vedtak:

1. Bergen kommune ettergir lån til rest kr 850.000,- som Bergen Kommunale

Kystkultursenter AS har tatt opp i bykassen. I tillegg ettergis påløpte renter kr 9.695,- som

forfaller til betaling 10.5.2022.

2. Beløpet finansieres ved at Bergen kommune gir ekstraordinært driftstilskudd kr 859.695,-

til dekning av lånets hovedstol og påløpte renter. Tilskuddet finansieres ved bruk av

disposisjonsfond.

3. Ettergivelse av lånets hovedstol, kr 850.000,-, nedskrives mot kapitalkonto.

4. Byrådet gis fullmakt til å foreta de nødvendige budsjettjusteringer.

Merknad 22: Bystyret viser til at det settes av penger til en mulighetsstudie for bibliotek i Indre Arna, og ber om at det legges frem en sak for bystyret innen utgangen av 2022.

Det avsatte beløpet på kr. 0,8 mill. var ikke tilstrekkelig for å sette i gang en studie i 2022. Estimert for en konseptvalgutredning ligger nærmere kr. 3 mill. Byrådet vil vurdere nytt innspill for økte midler i forbindelse med tertialrapport 1, slik at konseptvalgutredning kan starte i 2023.

Merknad 7-T1: Bystyret vil gjøre merksam på at det ikke er sett av egne budsjettmidler til å sikre kultur på teiknspråk i budsjettet for 2022. Om lag 10% av den norske befolkninga er høyrslheemma og mangel på teiknspråktolk kan gjøre kulturaktivitetar vanskeleg for denne gruppa. Bystyret ber difor byrådet om å legge fram ei sak innan utgangen av 2022, der det blir sett ljos på korleis Bergen kan styrke kulturtilbodet på teiknspråk. Dette kan m.a. gjerast ved å sikre tolk på egne arrangement og stille med tolk til kulturarrangement på Bergen Offentlige Bibliotek, eller gi støtte til egne kulturtilbod på teiknspråk.

Bystyret behandlet sak «Kulturtilbud på tegnspråk» i bystyremøte 25.01.23. Byrådet anbefaler en satsing som prøver ut ulike tilbud til brukere med hørselshemminger ved Bergen offentlige bibliotek. Et utvalgt programtilbud både på hovedbiblioteket og bydelsbibliotekene bør tilgjengeliggjøres ved at biblioteket har tegnspråktolk. Erfaringene fra bibliotekene vil kunne benyttes i det videre arbeidet for å også tilgjengeliggjøre andre kommunale tilbud i større grad, som ved kulturhusene og Bergen Kulturskole. Bergen offentlige bibliotek rapporterer på satsingen.

Merknad 8 - T2: Fyllingsdalen Teater har i en årrekke vært blant byens viktigste kulturbærere, og engasjerer i dag cirka 520 barn og unge. I tillegg har teateret rundt 100 voksne amatører og frivillige, og sammen med de profesjonelt medvirkende utgjør miljøet Fyllingsdalen Teater landets

Fyllingsdalen Teater har i en årrekke vært blant byens viktigste kulturbærere. De siste to årene har teateret gjennomført en helt nødvendig oppussing for 8,5 millioner kroner. Tiltakene gjør at teateret bruker store deler av sin inntekt og støtte, på rentekostnader. Dette er midler som heller burde komme

Årsmelding 2022

Oppdrag

største enkeltstående teaterorganisasjon. Organisasjonen fremmer stor grad av likestilling, mangfold og inkludering, og bidrar til mestring og utvikling for svært mange mennesker, i ulik alder og med ulik bakgrunn. I tillegg har Fyllingsdalen Teater også gjort en stor innsats for krigsrammede mennesker i Ukraina. De siste to årene har teateret gjennomført en helt nødvendig oppussing for 8,5 millioner kroner. Tiltakene gjør at teateret bruker store deler av sin inntekt og støtte, på rentekostnader. Dette er midler som heller burde komme teaterets mange viktige funksjoner til gode. Med bakgrunn i usikkerheten rundt nytt kulturhus i Fyllingsdalen og realiseringen av dette, og hvordan teateret lenge har opplevd usikre fremtidsutsikter, er det viktig at Bergen Kommune nå bidrar til stabilitet og forutsigbarhet. Bystyret bevilger 1 million kroner til Fyllingsdalen Teater for nedbetaling av lånemidler.

Statusbeskrivelse

teaterets mange viktige funksjoner til gode. Bystyret bevilget i 2022 1 million kroner til Fyllingsdalen Teater for nedbetaling av lånemidler. Fyllingsdalen Teater rapporterer for midlene til Seksjon for kunst og kulturutvikling våren 2023.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr	
Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A	BY 264/18	337,9	397,0	406,5	2024	4.kv. 2025	52,1	47,0	5,0
Det Hanseatiske museum - utstilling - konseptutvikling		IA	11,0	11,0	2023	4.kv. 2024	3,0	2,1	0,9
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	3,5	0,1	3,4
Fyllingsdalen kulturhus - konseptutvikling		IA	28,3	140,4	2024	4.kv. 2025	15,5	9,6	5,9
Gamle hovedbrannstasjon museum - konseptutvikling		IA	8,4	0,0	2024	Ferdig	2,6	2,6	0,0
Hovedbiblioteket, brannsikring og økt publikumskapasitet	UFKN 22/21	41,1	41,1	41,1	2024	1.kv. 2023	23,7	31,3	-7,7
Innkjøp av flygel til Bergen kulturskole		IA	1,5	1,5	2022		1,5	1,5	0,0
KODE v/ Trolldhaugen - konseptutvikling		IA	1,9	1,9	2022	4.kv. 2024	1,9	0,0	1,9
Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging	BY 45/21	95,8	111,4	125,9	2019	2.kv. 2024	29,3	27,9	1,4
Kulturinvesteringer		-	-	-	Løpende	Løpende	2,5	0,6	1,9
Kunstinnkjøp	22-10743	-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	1,0	-0,1
Kunstnerisk utsmykning	22-10754	-	-	-	Løpende	Løpende	1,8	0,5	1,3
Kvinner på sokkel	22-10742	-	-	-	Løpende	Løpende	1,5	0,3	1,2
Lysverkbygget – ombygging og asbestsanering		IA	87,0	91,4	2024	4.kv. 2025	1,8	2,7	-0,9
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	6,6	10,5	-3,9
Oppgradering KODE 1	2021/86655-7	IA	24,0	24,0	2022	4.kv. 2023	4,9	4,6	0,2
Produksjonskjøkken på Lystgården	2021/11260- 10	IA	4,0	8,5	2021	4.kv. 2023	4,0	0,0	4,0
Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken		IA	26,0	42,5	2019	1.kv. 2024	21,1	22,5	-1,4
Sentralbadet scenekunsthuss	BY 20/21	730,6	779,0	830,0	2023	4.kv. 2025	37,5	33,0	4,5
Skisseprosjekt Fysak/nytt Elvetun		IA	8,9	8,9	2022	4.kv. 2024	2,6	1,6	1,1
Åsane kulturhus - inventar og utstyr	BY 33/19	51,5	58,1	58,1	2020	Ferdig	0,9	0,9	0,0
Sum øvrige prosjekter							-0,3	0,0	-0,3
Sum							218,8	200,3	18,4

Statustekst investeringer

Det Hanseatiske museum - restaurering Finnegården 1A

Det er påvist store setninger i grunnen under det fredede bygget i Finnegården, som huser Det Hanseatiske Museum. Setninger i grunnen har blant annet ført til at bygningen ligger lavere i forhold til havvannet enn da Finnegården ble bygget, og ved høy flo kommer det vann inn på gulv i 1. etasje. Konstruksjonen er svekket på grunn av setningene i grunnen og endringer som er utført på bygget tidligere. Det skal gjennomføres refundamentering med nytt bolverk, samt heving av bygningen ved å jekke opp gulvet i 1. etasje tilpasset dagens gatenivå. Arbeid med grunnen nærmer seg ferdig og bygget forventes å kunne jekkes ned i løpet av våren 2023, hvor det da også er planlagt anskaffelser av tekniske fag. Prosjektet er meget komplisert grunnet byggets tilstand og alder, og tiltakene må gjennomføres med stor presisjon og forsiktighet.

Det Hanseatiske museum - utstilling - konseptutvikling

Det Hanseatiske Museum står på UNESCOs verdensarvliste sammen med resten av Bryggen, og den hanseatiske historien er en viktig del av grunnen til at Bryggen fikk verdensarvstatus i 1979. Ved å oppgradere innholdet i museet og formidlingen av den historien bygningen representerer, hegner vi om en sentral del av Bergens historie. Museet ønsker å være en internasjonal formidler av Bergens handelshistorie og hanseatisk handelskultur. Denne budsjettposten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet. Årsavvik 2022 skyldes noe lavere aktivitet enn ventet.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmpumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmpumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmpumpe, og Apeltun skole - bytte av varmpumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

Fyllingsdalen kulturhus - konseptutvikling

Det er satt i gang planarbeid for et kulturhus sentralt i Fyllingsdalen bydel. Den valgte tomten (sak 79/18) er tilstøtende Oasen kjøpesenter. Et bygg på tomten skal fylle en sentral rolle i urbaniseringen av de sentrale delene av Fyllingsdalen, i tillegg til sin funksjon som kulturhus. Sammen med planlagte tilliggende byrom, gågate og torg vil kulturhuset bidra til at området utvikler seg fra kjøpesenter til lokalsenter. Arealbehov for det nye kulturhuset er beregnet til ca 4000 m², som da vil romme bibliotek, saler for forestillinger, diverse øvingslokaler og arealer for kulturskole. Løsningsvalg ble behandlet i Bystyret (sak 131/22), det ble da vedtatt å utvikle et kontorpåbygg i samme byggetrinn som kulturhuset.

Det er en områdeplan under utarbeidelse, og i denne er det vurdert tatt med arealer for offentlige kontorer. Grunnet omfattende prosesser i arbeidet med områdeplanen er det usikkert om denne vil være ferdig til planlagt byggestart i 2026, og det er derfor satt igang detaljregulering for kulturhustomten. Budsjettposten skal dekke videre utvikling av prosjektet og reguleringsplan. Årsavviket for 2022 skyldes større forskyvninger enn ventet i fremdriftsplanen.

Gamle hovedbrannstasjon museum - konseptutvikling

Det er gjennomført en konseptutredning i 2022 for å etablere et nasjonalt brannhistorisk museum i den gamle hovedbrannstasjonen i Rådhuskvartalet. Blant annet er det kartlagt løsninger for plassering av heis/trappeløp for publikum, tiltrettelegging for universell utforming og vurdering av konstruksjoner med tanke på plassering av tunge kjøretøy og gjenstander.

Hovedbiblioteket, brannsikring og økt publikumskapasitet

Hovedbiblioteket fra 1907-17 er fredet og har utfordringer med kapasiteten i forhold til brannsikkerhet og moderne bibliotekdrift. Det er vedtatt å gjennomføre tiltak for å oppgradere Hovedbiblioteket til å kunne ta imot 1000 samtidige besøkende mot dagens 750. Som andre trinn i oppgraderingen, som har tatt lengre tid å prosjektere pga avklaring ovenfor vernemyndigheter og andre interessenter, har dette prosjektet blant annet omfattet tiltak som tilrettelegging for ny innleverings- og sorteringsmaskin, åpning av magasiner med nødvendige tilpasninger, installering av ny heis, samt diverse ombygginger for å klargjøre for oppgradering av brannsikkerhet og tilrettelegge for universell utforming. De nevnte tiltakene ventes ferdigstilt i starten av 2023, hvor prosjektet går over i tredje og siste trinn av oppgraderingen. De siste tiltaket er skilt ut i egen budsjettpost. Merforbruket i prosjektet skyldes planlegging av framtidige faser, mer miljøgifter i grunn og mer asbest i bygget enn antatt.

Kulturhuset Danckert Krohn - restaurering og ombygging

I Handlings- og økonomiplan 2018-21 ble det vedtatt å foreta rehabilitering og tilpasninger av tidligere Danckert Krohn seniorsenter, og det er planlagt å etablere kontorer for Bergenhus og Årstad kulturkontorer i hovedbygget fra 1789. Det er stort vedlikeholdsetterslep, og grunnet byggets alder og vernestatus må det tas antikvariske hensyn. I prosjektomfanget inngår nå også oppgradering av uteområdet da dette er vurdert hensiktsmessig å gjennomføre samtidig som bygget rehabiliteres. Det er avdekket store utfordringer med grunnforholdene, og dette i kombinasjon med byggets alder og lokalisering tilsier et kostnadsbilde et stykke over det vanlige for bygg med lignende formål. Dette vil medføre en betydelig økning i totalprognosen og behov for justering av budsjettet for kommende år.

Oppstart på byggeplass fant sted høsten 2021, ferdigstillelse er imidlertid forsinket i forhold til opprinnelig plan på grunn av vanskelige grunnforhold og covid-pandemien.

Kulturinvesteringer

Kulturinvesteringer med utgangspunkt i kulturarenaplanen. Årets kostnader er knyttet til inventar og utstyr i bibliotekfilialer.

Kunstinnkjøp

Kunstmuseene i Bergen (KODE) kjøper årlig inn kunst for Bergen kommune.

Kunstnerisk utsmykning

Årlig bevilgning til diverse utsmykningsprosjekt i Bergen kommune. Beløpet består av årlig bevilgning på kr. 1,0 mill. pluss oppbudsjettering av midler fra tidligere år som skal benyttes til vedtatte utsmykningsprosjekt. Av pågående prosjekter nevnes Skulpturløype Store Lungegårdsvann, Kunstzone Nesttun og kunstnerisk utsmykning Espeland fangeleir.

Kulturhuset Danckert Krohn er pakket inn i presenning mens rehabiliteringen pågår. Foto: Wenche Bjørkedal

Kvinner på sokkel

Fremdriften på prosjekt kvinner på sokkel er noe forsinket. Kim Friele monumentet er utplassert på Vågsalmenningen mai 2021. Monument til Ambrosia Tønnesen er igangsatt og forventes ferdig 2023

Lysverkbygget – ombygging og asbestsanering

I forbindelse med rehabilitering av felles tak på byggene Strømgaten 19 og Lars Hilles gate 10 (Lysverkbygget) ble det avdekket asbest i Lysverkbygget. Omfanget av asbest er vesentlig og går over flere etasjer. Som følge av at bygget leies ut til stiftelsen som driver KODE 4 vil det foreligge strenge sikkerhetskrav under arbeid i bygget. Prosjektet har levert et forslag til løsning og venter på bestilling på hvilke tiltak som skal utføres. Årsavvik 2022 skyldes noe høyere aktivitet enn ventet.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Oppgradering KODE 1

Det pågår et arbeid med utbedring av KODE 1 - Permanenten. Utstillingssaler i både 2. og 3. etg. har manglende styring av klima (fukt og temperatur). Der er videre klare mangler knyttet til brannvern og sikringstiltak. Kode 1 har blant annet meldt inn at de som låner ut kunst krever bedre klimastyring, og det stilles også krav til sikringsglass i vinduene i utstillingssalene.

Prosjektet var i utgangspunktet planlagt fullført i inneværende år. Ledelsen ved Kode 1 har imidlertid rettet en henvendelse til Bergen kommune som byggeier, og bedt om at prosjektet blir delt opp, slik at

en ikke trenger å stenge like mange utstillingslokaler på en gang. Dette ønsket ble etterkommet og fremdriften på prosjektet justert.

Produksjonskjøkken på Lystgården

Det er tidligere avsatt midler til etablering av kurskjøkkenet i den gamle stallen på eiendommen med muligheter for å utvide kjøkkenet til utvendig bruk. Garderober og toaletter skal etter planen også etableres i hovedhuset. En har i prosjekteringen tatt høyde for at bygget har historisk og antikvarisk verdi. Arbeidet med forprosjektet har blitt vesentlig dyrere enn opprinnelig forutsatt. Det har blant annet kommet krav om avklaringer knyttet til skredfare, universell utforming (UU) og bedring av toalettfasiliteter. Dialogen med bygningsmyndigheter og vernemyndigheter har hatt større omgang enn forventet. Det har også medgått ekstra tid knyttet til prosjektering bygningstiltak ut over det som var forutsatt. Krav knyttet til UU og toalettforhold må eventuelt løses ved å etablere et frittstående bygg i hagen. Samlet vil gjennomføring av prosjektet bli vesentlig dyrere enn tidligere lagt til grunn.

Rehabilitering av kaier ved Kystkultursenteret i Sandviken

Prosjektet består av rehabilitering av flere kaier ved Kystkultursenteret. I 2022 har en ferdigstilt rehabiliteringen av "kai A". Her viste masseberegningene seg å være større enn forutsatt og prosjektet har derfor et merforbruk i forhold til vedtatt ramme i 2022.

Arbeidet med kai B og C er planlagt gjennomført i 2023. Oppstart var planlagt like over nyttår, men blant annet dialog med vernemyndigheter har tatt lengre tid enn forventet. Også for dette prosjektet ser masseberegningene ut til å være for lave, slik at samlet kostnad vil bli høyere enn budsjettet. Det vil derfor være behov for å styrke budsjettposten, dersom tiltaket skal gjennomføres.

Sentralbadet scenekunsthuss

Sentralbadet er vedtatt bygget om til scenekunsthuss, primært for institusjonene Carte Blanche og BIT Teatergarasjen. Det skal også tilrettelegges for at andre kunst- og kulturaktører kan benytte lokalene. Det er gjennomført et skisseprosjekt som skal ligge til grunn for videre utvikling av prosjektet. Ved anskaffelse av samspillsentreprenør oppsto det en rettslig konflikt hvor Bergen kommune vant fram med sitt syn i Lagmannsretten, og det er inngått kontrakt med valgt leverandør. På grunn av denne forsinkelsen, samt behovet for å benytte bygningen til vaksinasjon i forbindelse med covid-pandemien, er byggestart forsinket. Årets mindreforbruk påvirker ikke totalprognosen. Entreprenør har høsten 2022 startet med lettere innvendig riving.

Skisseprosjekt Fysak/nytt Elvetun

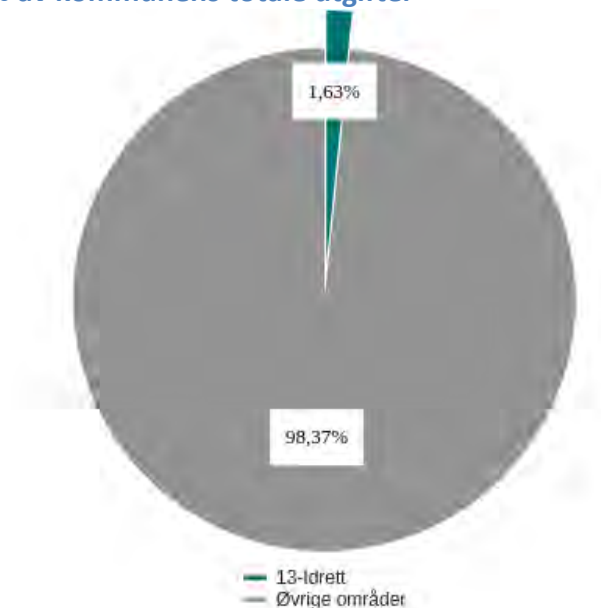
Prosess med konseptvalg for Fysakbygg og nytt Elvetun ungdomshus i Loddefjord pågår. Fysak skal tilrettelegges for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, bidra til å utvikle unge idrettsmiljøer og skape attraktive møteplasser for barn og unge. I Loddefjord skal dette også inkludere kultur for å ivareta et stort spekter av interesser og ulike aktiviteter. Det skal være et flerbrukshus med stor grad av samlokalisering og sambruk, og legges til rette for hele befolkningen, men særlig tilrettelagt for barn og unge. Årsavvik 2022 skyldes senere oppstart enn først antatt.

Åsane kulturhus - inventar og utstyr

Prosjektet er ferdigstilt.

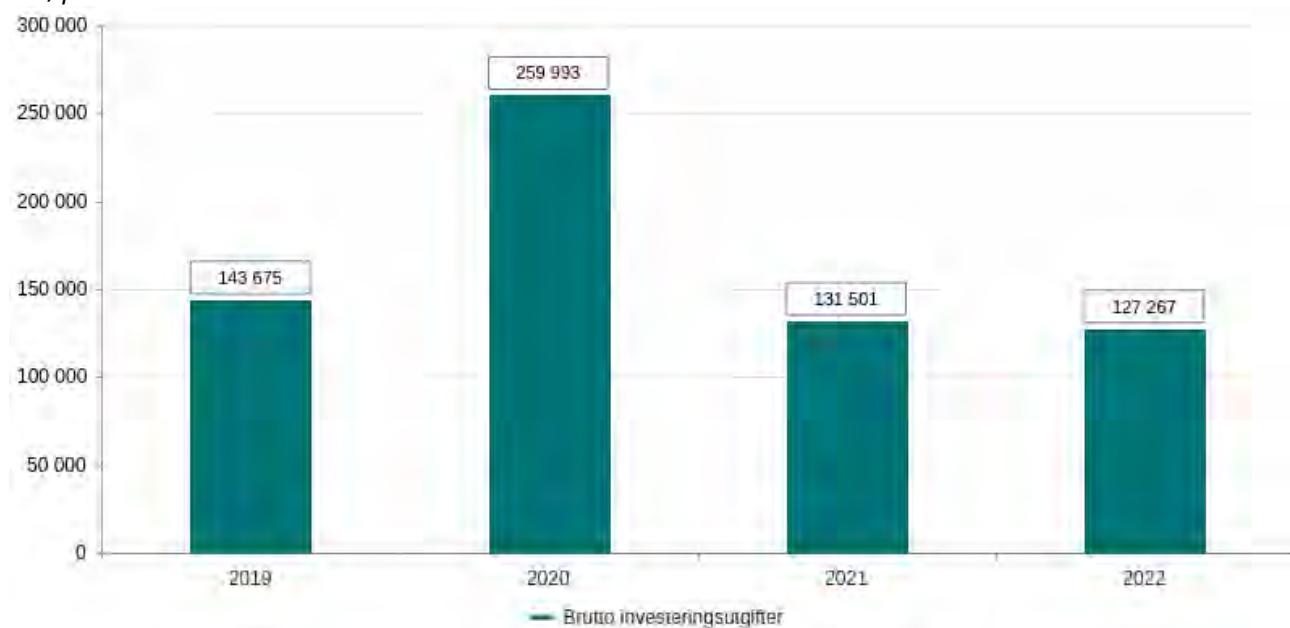
13-Idrett

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Bergen kommunes idrettspolitik har som mål å skape best mulig rammevilkår for frivillige og profesjonelle aktører i Bergen. Dette gjøres blant annet gjennom gratis bruk av kommunale idrettsanlegg, ulike tilskuddsordninger, legge til rette for nasjonale og internasjonale arrangementer og omfattende samarbeid med idretten.

I tillegg til egen anleggsutvikling, bidrar kommunen til realisering av private anlegg gjennom bistand i søknadsarbeidet om statlige spillemidler og festekontrakter. Noen prosjekter får også kommunal garanti for låneopptak.

Viktige begivenheter

- Nordnes sjøbad utvidet vinterbading fra 3 til 5 ganger i uken i desember og holdt åpnet på juleaften. Totalt var det 3223 badende publikummere på vinterbading i desember.
- Nye Ortun svømmeanlegg ble åpnet 11. november Flere verdensstjerner innen friidrett deltok i Trond Mohns Games på Fana stadion 8. juni 2022.
- [Åpning av Åsane Arena og uteområdet](#) ble gjennomført 11. mai 2022. Indre Arna Idrettspark fikk sitt etterlengtede kastfelt i 2022. [Anlegget ble åpnet 9. juni.](#) I tillegg til kastfelt er det bygget en våtmarkspark med nærmiljøanlegg og tilrettelagt for rullestol.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett				
Driftsbudsjett Zinken Hopp	1 000	1 000	0	Innarbeidet i det vedtatt budsjettet og overført Etat for idrett.
Husleie Wigandgården	-1 164	-1 164	0	Innarbeidet i det vedtatt budsjettet.
Sum	-164	-164	0	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	3 505	3 505	0	Innarbeidet i vedtatt budsjetttramme og effektivert.
Sum	3 505	3 505	0	
Nye tiltak				
Nye driftskonsekvenser av investeringer idrett	1 311	1 311	0	Påløpt driftsmidler nylig ferdigstilte prosjekter er benyttet i 2022
Storaneset leieavtale	1 750	0	1 750	Ikke påløpt leiekostnader for Storaneset i 2022 fra budsjett til Idrett.
Åsane arena - leie av halltid	2 500	2 500	0	Midlene er påløpt våren 2022
Idrettsklynge Vest	200	200	0	Utbetalt iht til avtale
Sykkelkids	750	750	0	Overført til Etat for idrett fo utbetaling
Sum	6 511	4 761	1 750	
Nye engangstiltak				
Nordnes sjøbad vinteråpent	300	300	0	Midlene er utbetalt
Trygg i vann / Redningsselskapet	750	750	0	Tilskudd utbetalt
Sum	1 050	1 050	0	
Inntektsendringer				
Omveksling av driftsutgifter ADO arena drift AS	-3 000	-3 000	0	Innarbeidet i det vedtatt budsjettet.
Sum	-3 000	-3 000	0	
Sum tiltak	7 902	6 152	1 750	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye tiltak				
Plan, prosjektering og grunnundersøkelser (T1-2022)	10 000	0	10 000	5 millioner kroner er tilført ramme for bruk i 2022. Tidligfasearbeider er startet opp, eller planlagt startet opp for 4 ulike prosjekter men i 2022 er det ikke påløpt neo kostnader.
Nye driftskonsekvenser av investeringer idrett	931	931	0	Implementert i driftsramme
Sum	10 931	931	10 000	
Nye engangstiltak				
Merutgifter Etat for idrett ved bistand koronatesting	544	544	0	Utgiftene er pådratt.
Opprettelse av LIM Møhlenpris skoleåret 22/23	170	170	0	Innarbeidet i det vedtatte budsjettet og overført Etat for idrett.
Sommeraktiviteter flyktninger	1 250	1 250	0	Kostnader er påløpt
Bortfall billettinntekter bydelsbad (T1-2022)	1 000	1 000	0	Mindreinntekter bydelsbad påløpt 1 halvår 2022
Inntektstap ADO arena grunnet vedlikehold (T1-2022)	2 000	2 000	0	Redusert inntektskrav som følge av vedlikehold er inkludert i rammen
Økte energikostnader Etat for idrett (T1-2022)	2 000	2 000	0	Merkostnader påløpt 1. halvår 2022
Omprioritering midler ifm. bassengstruktursaken (T1-2022)	3 000	0	3 000	Ikke benyttet i 2022
Nordnes Sjøbad- forlenget åpningstid	50	50	0	Utbetalt
Sum	10 014	7 014	3 000	
Sum tiltak	20 945	7 945	13 000	

Utvikling og utfordringer

Korona

Etat for idrett var fra 26. januar til 21. Mars 2022 engasjert i utdeling av hurtigtester til byens befolkning. Det ble delt ut tester i Bjørnarhallen i Arna, i Åstveithallen i Åsane, i Sandslihallen i Fana, på BUA Vestkanten og i Haukelandshallen.

Ukraina

Etat for idrett ble tildelt 1,25 millioner kroner for å tilrettelegge for aktivitetstilbud i sommerferien for ukrainske flyktninger. Sammen med Idrettskretsen besøkte Etat for idrett mottakshotell i Bergen for å få et bilde av aktivitetstønsker og behov. Ønskene la grunnlaget for et variert aktivitetstilbud. Etter ferien var det restmidler igjen som Etat for idrett brukte på flere aktivitetstiltak for målgruppen.

Tilskuddet har blitt brukt til:

- Aktivitetstilbud i feriene: kanoutlån, leirtilbud for barn og ungdommer, utvidet Åpen hall til nærliggende mottakshotell, svømmeopplæring. I tillegg ble det kjøpt inn billetter til vannkanten,

da mange ønsket å bade. Bading på vannkanten var veldig populært, og billettene ble benyttet sammen med familier og venner.

- Tilskuddsordning for idrettslag. Ordningen har vært en midlertidig ordning der idrettslag med flere har søkt om midler til refusjon til lisens/kontingent, aktivitetstilbud for målgruppen, og tøy. Dette for å integrere flyktninger i idrettslag. Eksempler på tiltak som har fått midler er idrettslek etter skoletid, kurs i styrketrening og medlemskap i laget, utstyrsbank og fotball for alle.
- Idrettsutstyr. Det er blant annet kjøpt inn aktivitetsutstyr til møteplassen for ukrainere i Fyllingsdalen, skolen i Lynghaugparken, badetøy for barn i Svøm Bergen med mer.

Idrettsaktivitet 2022

Nye aktivitetstilbud:

- [Ny svømmehall på Ortun skole ble åpnet 11. November 2022.](#)
- [Nærmiljøanlegg Varden åpnet på forsommeren](#)

Organisert idrett (inkl. aktivitetstall for 2022)

Medlemstall for organisert idrett for 2022 blir tilgjengelig juni 2023 og vil derfor blir rapportert på i 2. tertial.

Egenorganisert idrett (inkl. aktivitetstall for 2022)

I 2022 hadde Fysakhusene 280.000 besøkstimer, noe som er omtrent 100 000 brukstimer lavere enn i 2019. Dette har sammenheng med at husene var stengt på dagtid fra august til desember, og flere ansatte ble omdisponert til å klargjøre Åsanehallen som åpner 4. februar 2023.

I tillegg til Fysakbyggene har Etat for idrett en rekke ulike tilbud som tilrettelegger aktivitet:

- BUA er en gratis utlånsordning for sport og friluftsutstyr. BUA Åstveit, BUA Vestkanten og BUA Melkeplassen. I løpet av 2022 har det vært 2700 unike brukere med 12000 lån. Totalt ble det lånt ut 19 000 enheter utstyr.
- Åpen hall ble arrangert 26 uker i 2022. Fire uker utgikk på grunn av restriksjoner som følge av pandemien. Totalt var det registrert om lag 73 000 aktivitetstimer i Åpen hall.
- Tilrettelagte vinteraktivitetsdager på Kvamskogen i 2022. Tilbudet ble gitt til utviklingshemmede, og totalt var det 740 deltakere, inkludert følgepersoner.
- Skidager for 4. klassinger: 850 deltakere fra 18 ulike skoler deltok, og skoler fra levekårsområder ble prioritert.
- Vinteraktiviteter: idrett skikurs, snowboardkurs samt skibusser til Kvamskogen. På disse vintertilbudene var det om lag 100 deltagere.
- Samarbeid med Kirkens Bymisjon sin aktivitetsbil: Etat for idrett var på tre ulike skoler med friluftsliv og aktivitet. Her var det om lag 75 deltagere.
- Anslagsvis 2000 barn og unge deltok på sommeraktiviteter (leirer); idrettsleirer, gårdsleir, friluftslivsleirer og aktivitetsleirer med spenningsfylte aktiviteter. På disse leirene får deltakerne prøve aktiviteter som svømming, friidrett, ballspill, dans, friluftsliv, padling, turer, fiske og vannaktiviteter. Etat for idrett ansatte om lag 100 aktivitets- og leirledere for å gjennomføre sommerens aktiviteter.
- Etat for idrett hadde i sommer- og høstferien betjent kanoutlån i Tveitevannet og Tennebekktjønnen med rundt 900 besøkende.
- I høstferien hadde Etat for idrett 70 deltagere i aktivitet på ulike tilbud som skate, tricking og sjøsport leir.

På alle ferieaktiviteter som Etat for idrett arrangerer kan barn og unge delta gratis dersom de ikke har mulighet til å betale egenandel. Idrettslag kan også dele ut friplasser på sine ferieaktiviteter og søke om refusjon for egenandelen gjennom vår tilskuddsordning. Totalt ble det delt ut 330 gratisplasser i 2022 gjennom denne ordningen, hvorav 96 av disse ble delt ut til idrettslag. Dette er muliggjort ved at Etat for idrett har søkt om og mottatt støtte fra Bufdir. I 2022 mottok Etat for idrett 500 000 kroner til dette formålet og kontingentstøtte.

BUA Melkeklassen – Foto: Andrew M.S Buller

Sykelopplæring i skolen

Siden oppstart i 2015 har rundt 22.000 elever fra 20 forskjellige kommuner i Vestland fylke gjennomført sykkelopplæringen. Sykkelskids gjennomfører opplæringsøkter på 2,5 time per gruppe over en periode på to til tre dager. I tillegg oppfordres skolene til å gjennomføre teoriundervisning fra læringsportalen sykkeldyktig.no med avsluttende teoriprøve. I 2022 deltok 3100 elever, og totalt 68 skoler fikk sykkelopplæring gjennom prosjektet "Sykkelskids" i Bergen kommune.

Bergen kommunes idrettspriser

Bergen kommunes idrettsstipend og priser er en anerkjennelse av Bergens fremste toppidrettsutøvere, idrettstalenter, lag, trenere, ledere og dommere m.m.

Ordningen skal også bidra til å optimalisere forholdene for toppidretten og unge lovende idrettsutøvere, slik at utøverne får gode forutsetninger for å bo, trene og ta utdannelsen sin i Bergen.

Stipendet/prisen skal gi mottaker stimulans og muligheter for videreutvikling.

Prioriteringer mellom søknader gjøres i samarbeid med Olympiatoppen og Idrettsrådet i Bergen, med bakgrunn i retningslinjer og kriterier for ordningen, samt idrettspolitiske linjer som trekkes opp i Bergen kommunes idrettsplan.

I 2022 ble det delt ut følgende priser:

Årsmelding 2022

- Sverre Lunde Pedersen fra Fana IL ble «Årets idrettsutøver 2022» for sitt OL-gull på skøyter lagtempo Beijing 2022 og EM-sølv lagtempo Heerenveen 2022.
- Geir Iden fra Åsane Cykle klubb ble «Årets Ildsjel 2022»
- Fana IL ble «Årets idrettslag 2022»
- Bjørn Åge Herdlevær, dommer, leder, trener stipend 2022
- Magnus Hesjedal Hartwig, Trener leder stipend u.25 år
- TIF Viking volleyball herrer, lagstipend

I tillegg er det delt ut 14 utviklingsstipend og 8 toppidrettsstipend. Totalt er det delt ut 740.000 kr. i stipend og priser.

Utvikling av Idrettsanlegg 2022

I 2022 er følgende kommunale idrettsanlegg ferdigstilt:

- Kronstad oppvekststun med opplæringsbasseng og flere nærmiljøanlegg
- Leikvang friidrettshall fikk nytt løpedekke
- Vanningsanlegg på Stemmemyren kunstgress (toppfootball)
- Varden idrettspark nærmiljøpark (6 nærmiljøelementer)
- Rekkefølgekrav Myrdal (Åsane Arena) er ferdigstilt.
- Ballbinge på Hunstad skole er flyttet og rehabilitert
- Treningsbasseng og opplæringsbasseng på Ortun skole (2 anlegg)
- Ballbane på Fridalen skole
- Olsvik kunstgress ble rehabilitert.

I tillegg er det 25 prosjekter i prosess, enten under bygging, prosjektering eller regulering.

Bemanning og kompetanse

Fagarbeidere

Etat for idrett har i 2022 gjennomført et internt undervisningsopplegg der egne ansatte har stått for undervisning og opplæring. 18 ansatte som har mål om å bli utdannet som fagarbeidere med tittel driftsoperatører idrettsanlegg. All undervisning har foregått i arbeidstiden, og har totalt utgjort åtte arbeidsdager. Alle de 18 ansatte gikk opp til teoretisk eksamen i november 2022.

Tilskuddsordninger

Tilskuddsordning	Antall søknader	Totalt søknadsbeløp	Antall innvilgede søknader	Total utbetalt beløp
Idrettsstipend og -priser				
Arrangementsstøtte - idrett	43	5 297 200	23	1 000 000
Nye idrettstiltak og egenorganisert fysisk aktivitet	56	3 392 486	32	1 000 000
Stimuleringsmidler til aktivitet og inkludering	67	3 137 648	57	2 113 008
Talentutviklingsmidler - Idrett	23	1 436 324	16	310 000
Støtte til private idrettsanlegg	95	34 907 891	93	6 447 000
Barne- og ungdomsmidler for idrett			235	11 000 000

Årsmelding 2022

Stimuleringsmidlene til aktivitet og inkludering er i 2022 styrket med ekstra tilskudd på om lag 500 000 kr tildelt fra BUFDIR.

Barne- og ungdomsmidlene har ikke vært søknadsbaserte i 2022. Midlene ble utbetalt med grunnlag i medlemslistene Etat for idrett mottok fra Norges Idrettsforbund på forrige års innrapporterte medlemmer. Det er i 2022 arbeidet med å utarbeide nye tildelingskriterier for støtte til private idrettsanlegg.

Andre tiltak

Etat for idrett fikk tildelt treårig tilskudd fra BUFDIR sin tilskuddsordning "Tilskudd til inkludering av barn og unge" i 2022. Tilskuddet ble fordelt slik:

Prosjekt	2022	2023	2024	Totalt
Fritidskassen	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Utstyrssentral BUA	1 450 000	700 000	800 000	2 950 000
Åpen møteplass – Åsane	760 000	1 780 000	1 830 000	4 370 000
sum totalt				8 820 000

Det treårige tilskuddet fra BUFDIR gir Bergen kommune mulighet til å utvide BUA, friplasser for barn og unge, samt etablere midlertidig Fysak i Åsanehallen.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Slåtthaug kunstisbane - betalende	8 149	2 114	6 632	6 671
Bergenshallen - betalende (kun betaling på søndager fra og med 2018)	2 594	1 065		1 599
Stemmemyren svømmehall - betalende	8 693	2 630	1 713	5 745
Åstveit svømmehall - betalende	9 175	3 867	2 584	6 940
Slåtthaug svømmehall - betalende	5 474	1 930	1 748	3 530
ADO arena - betalende gjester	232 882	150 879	162 751	194 212
ADO arena - deltakere idrett	86 576	51 992	77 519	88 021
ADO arena - deltakere skoleelever	35 968	22 105	35 153	38 896
ADO arena - deltakere totalt	355 426	235 531	275 423	330 322
Nordnes sjøbad - betalende gjester	30 500	24 000	37 000	36 174

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Idrettsanlegg	49,8	42,9	86,3	-43,3	43,0	-0,1
Tilskudd til idrettsorganisasjoner	21,8	17,5	18,8	0,0	18,8	-1,2
Tilskudd til fysisk akt. og idrett for barn og ung	18,4	16,3	11,0	0,0	11,0	5,3
Idrettsaktivitet og tilskudd for særskilte grupper	0,1	1,7	0,0	0,0	0,0	1,7
Kommunale idrettsbygg- og anlegg	257,4	303,4	332,4	-42,7	289,6	13,8

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
Sum	347,4	381,8	448,4	-86,0	362,4	19,5

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	108,5	142,0	163,4	-21,3	142,2	-0,1
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	229,7	222,7	277,1	-64,4	212,7	10,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
90-Fellesposter - bykassen	9,2	16,8	7,6	-0,4	7,3	9,6
Sum	347,4	381,8	448,4	-86,0	362,4	19,5

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett gikk med et mindreforbruk på 10 mill. på tjenesteområdet i 2022.

Tjenesteområde 13 idrett består av sentrale poster idrett, som omfatter blant annet ADO arena, drift AS, og øvrige inntekts- og utgiftsposter knyttet til ADO arena og Nordnes, samt Etat for idrett som står for den daglige driften av kommunale idrettsanlegg.

Avviket skyldes i hovedsak mindreforbruk av midler til prosjektering og grunnundersøkelser i tidligfase for nye anlegg, budsjetterte driftskonsekvenser av nye, ikke-ferdigstilte idrettsanlegg. I tillegg er det for 2022 noe mindreforbruk på lønnskostnader. Totalt utgjør dette 9,4 mill.

Billettsalget hos ADO Arena hadde i 2022 en inntekt utover budsjett på 1,2 mill.

Etat for idrett hadde et lite merforbruk på 0,6 mill., som skyldes prekært vedlikeholdsbehov av blant annet kommunens flomlysanlegg gjennom året og merkostnader til Svøm Bergen.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En rettferdig og inkluderende by	Bergen kommune er godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, med vekt på barn, ungdom, voksne, talenter og toppidrettsutøvere	Antall idrettsanlegg ferdigstilt og under planlegging/prosjektering	48	Rapporteres i tekstlig analyse	10 kommunale prosjekter ferdigstilte og 25 kommunale prosjekter er i prosess.	Se egen tekstlig rapportering under pkt 4.5 utvikling av idrettsanlegg 2022
		Antall aktive barn, unge og voksne i egenorganisert aktivitet og i samarbeidsprosjekter mellom idrett, skole og andre aktører		Rapporteres i tekstlig analyse	Etat for idrett har i sommer arrangert 58 leirer for barn og unge i samarbeid med organisert idrett. Totalt fikk 2000 barn og unge et aktivitetstilbud i sommer. Etaten hadde også 2 bemannede kanostasjoner der barn og voksne kunne låne gratis kano. Disse stasjonene var på Tveitevannet og Tennebekken. Til tross for dårlig vær i sommer var det 900 deltakere som benyttet seg av tilbudet.	Antall brukstimer ved Fysakhusene: • Melkeklassen brukstimer: 30000 • Slettebakken brukstimer: 42000 • Total: 72000 brukstimer
		Deltagelse i organisert idrett og friluftsliv		Rapporteres i tekstlig analyse	96512	Bergen kommune v/Etat for idrett har ikke ingen telling av medlemmer/aktivitet innenfor idrett/friluftsliv, og foreslår derfor at Norges Idrettsforbund (NIF) sin medlemsregistrering legges til grunn. Dette er en sentral rapportering, hvor alle idrettslag er pliktige til å rapportere inn medlemsopplysninger (pr 31.12 året i forveien) til NIF innen 30. april hvert år. Antall medlemmer i organisert idrett per 31.12.2021 i Bergen kommune er 96.512 .

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						Oppdaterte medlemstall for 2022 vil først være klar medio juni 2023
	Brukerne opplever faglig spisskompetanse for drift av idrettsanlegg som ivaretar kvalitet, service og bærekraft	Andel fagarbeidere	49,0 %	52,0 %	39,0 %	Andelen fagarbeidere har gått noe ned i 2022, som en følge av at flere fagarbeidere har gått av med pensjon. I tillegg er totalt antall ansatte økt som følge av at nye anlegg er satt i drift. I 2022 har 18 ansatte gjennomgått intern opplæring og gjennomført teoretisk eksamen i november 2022.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 5-T2: Det settes i 2. tertial av 50 000 kr. til økt åpningstid på Nordnes Sjøbad i desember 2022. Pengene skal brukes til å ha åpent minst en ekstra dag i uken (5 timer) i desember 2022. Sjøbadet avgjør selv hvilke dager(er) dette skal være.

Statusbeskrivelse

Nordnes sjøbad utvidet vinterbading fra tre til fem ganger i uken i desember 2022, og holdt åpent på juleaften. Totalt var det 3 223 badende publikummere på vinterbading i desember 2022.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett				Årets budsjett			
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr	
AdO Arena, solenergianlegg	UFGN 17/20	IA	1,7	1,7	2022	1.kv. 2023	1,7	1,5	0,2
Alvøen idrettshall		IA	225,1	235,5	2024	1.kv. 2025	9,0	17,5	-8,4
Arna Bydelspark - Seimsmyrane		IA	14,6	14,6	2019	Ferdig	0,0	-0,1	0,1
Arna stadion, garderobehus - konseptutvikling		IA	20,3	4,5	2024	3.kv. 2024	2,8	0,6	2,1
Bjørnarhallen - konseptutvikling		IA	19,2	20,2	2024	4.kv. 2025	1,9	2,0	-0,2
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	3,8	0,3	3,6
ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger		IA	-0,3	-0,3	2021	2.kv. 2023	-1,0	0,0	-1,0
Haukelandshallen - oppgradering - konseptutvikling		IA	20,0	7,5	2023	4.kv. 2024	1,0	0,4	0,6
Investeringer driftsmateriell		-	-	-	Løpende	Løpende	2,7	0,9	1,8
Kunstgressprogram	-	-	-	Løpende	Løpende	20,5	17,8	2,7	
Laksevåghallen, nybygg – konseptutvikling	BY 225-19	IA	63,2	88,2	2024	4.kv. 2024	1,5	1,8	-0,3
Mathopen idrettshall - garderobehus		IA	44,0	45,9	2023	3.kv. 2025	2,7	3,8	-1,0
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	20,6	21,3	-0,7
Mjølkeråen idrettshall - konseptutvikling		IA	5,3	5,3	2024	4.kv. 2024	0,0	0,1	-0,1
Myrdal idrettspark rekkefølgekrav		142,6	127,6	127,6	2021	Ferdig	19,3	13,0	6,3
Nesttun idrettspark		IA	23,0	23,0	2022	4.kv. 2024	19,8	14,8	5,0
Nærmiljøanlegg nyinvest.		-	-	-	Løpende	Løpende	16,0	10,2	5,8
Olsvik barnehage - BMX-bane		IA	5,0	22,0	2023	4.kv. 2025	5,0	1,4	3,6
Oppgradering av utendørsanlegg		-	-	-	Løpende	Løpende	8,2	7,6	0,6
Plan, prosjektering og grunnundersøkelser		-	-	-	Løpende	Løpende	5,0	0,0	5,0
Ski- og joggeløyper	-	-	-	Løpende	Løpende	2,9	1,0	1,9	
Slåtthaug idrettshall - utskiftning av ventilasjonsanlegg	IA	12,0	12,0	2022	1.kv. 2023	8,2	8,5	-0,2	
Slåtthaug idrettspark - infrastruktur	BY 224-19	76,7	77,4	77,4	2017	Ferdig	0,8	0,6	0,2
Varden stadion, garderobebygg med garasjer		IA	21,1	35,2	2024	3.kv. 2026	2,9	1,7	1,3
Sum øvrige prosjekter						0,7	0,7	0,0	
Sum							156,2	127,3	28,9

Statustekst investeringer

AdO Arena, solenergianlegg

Basert på Bystyrets vedtak har Byrådet gjennomført mulighetsstudier som viser at takkonstruksjonens bæreevne gjør det mulig å installere solenergianlegg på AdO-bygget, både på taket over skoledelen av bygget og på den delen av taket som strekker seg over svømmehallen. Det er nå påbegynt en utredning over hva en installasjon av et solenergianlegg vil koste hensyntatt de tekniske løsningene for solceller/solfangere, energisentral og bæring, samt avklaring mot planmyndighetene med tanke på byggetillatelse for endring av fasader for bygget. Årsavvik 2022 skyldes lavere kostnader til avsluttende fase i prosjektet enn opprinnelig antatt.

Alvøen idrettshall

Det er planlagt oppført en ny, stor idrettshall i tilknytning til Alvøen idrettspark. Anlegget er i gjeldende idrettsplan omtalt som Arena Vest. Det er besluttet å gå videre i prosjektutviklingen med et alternativ som innebærer etablering av idrettshall og egen bordtennishall. I tillegg kommer garderober, styrkerom, sosialt rom og fasiliteter tilknyttet bruk av fotballbanene utendørs i idrettsparken. Den valgte løsningen gir en plassering av hallen som medfører minst mulig uttak av masser, og baserer seg på at overskuddsmasser benyttes lokalt slik at man reduserer klimautslipp betydelig. Det vil holdes et strengt fokus på å identifisere kostnadsbesparende tiltak i den videre prosessen med optimalisering av rom- og funksjonsprogram, sambruk samt plassering på tomt. Årets merforbruk skyldes rask fremdrift i prosjektets samspillfase med entreprenør.

Arna Bydelspark - Seimsmyrane

Parken er ferdig bygget og ble åpnet for bruk i desember 2021. Offisiell åpning av parken ble gjennomført 8. juni 2022. Mindreforbruk i 2022 skyldes at noe gjenstående arbeid må skyves fra 2022 til 2023, blant annet på grunn av klimatiske forhold. Gjenstående arbeider for utførelse i 2023 er naturmangfoldstiltak (tilrettelegging for Tjeld og frosk) og noe vegetasjonsarbeid. En veistubb mot fortau ved fylkesveg krever byggesaksbehandling, som kan ta noe tid, men vil utføres i løpet av året.

Arna stadion, garderobehus - konseptutvikling

Det har vært planlagt å rive det nedre garderobebygget ved Arna Stadion og erstatte det med et nybygg på om lag 400 m² med garderober, personalfasiliteter, samt garasje/lager. Prosjektering av tiltak ble gjennomført i 2022. Med forbehold om finansiering forventes prosjektet å kunne starte høsten 2023. Årsaken til avvik mellom regnskap og budsjett for 2022 er at prosjekteringen ble billigere enn kalkulert.

Bjørnarhallen - konseptutvikling

Bjørnarhallen i Arna bydel er i svært dårlig stand, og det vurderes som mest aktuelt å rive eksisterende hall og erstatte med nybygg på samme tomt. Det er behov for å øke hallkapasiteten i bydelen, og IL Bjørnar har lenge hatt et ønske om å supplere med en ny idrettshall i tilknytning til dagens hall. I gjeldende idrettsplan er det vedtatt å videreutvikle området rundt Garnes barneskole, Garnes ungdomsskole, Garnes kunstgressbane og Bjørnarhallen som en felles idretts- og oppvekstpark. Det var opprinnelig antatt at det kunne løses innenfor eksisterende reguleringsplan, men dette vil kreve mange dispensasjoner. Det er derfor besluttet å gjennomføre en reguleringsprosess, som vil være styrende for videre fremdrift. Budsjettposten skal dekke kostnader til planlegging og utvikling av prosjektet, mens gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmpumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmpumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmpumpe, og Apeltun skole - bytte av varmpumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

ENØK-tiltak kommunale bygg og boliger

Kommunen har i løpet av 2022 hatt 5 større ENØK-tiltak hvor en gjennom utskifting av vindu og tak har hatt som mål å redusere energibruken og dermed også strømregningen til leietakerne samtidig som en har fått et bedre inn klima. Prosjektene har vært i Løvstakkveien, Firdagaten, Øvre Stadionsvei, Leirvikåsen, Adolph Bergs vei og Bjørnsonsgate.

For formålsbygg er varmpumpe ved Ladegården sykehjem blitt prioritert. Her er det samlet bevilget kr. 5,5 mill. Kapasitetsutfordringer gjør imidlertid at prosjektet har fått utsatt oppstart til 2023.

Haukelandshallen - oppgradering - konseptutvikling

Det er behov for å utføre bygningsmessige og tekniske utbedringer av Haukelandshallen. Prosjektering for videre prosess har pågått og er i hovedsak fullført i 2022, men vesentlige kostnader er fakturert i januar 2023, slik at prosjektet fremstår med mindreforbruk for 2022.

Det viktigste enkelttiltaket er knyttet til oppgradering av ventilasjon. Det er et ønske om å holde hallen i bruk mens prosjektet pågår, noe som vil gi lengre byggetid og noe høyere kostnader enn om bygget var stengt mens tiltaket ble gjennomført. Revidert fremdriftsplan tilsier oppstart av videre byggearbeider i 2023. Budsjettmidler til gjennomføringsfasen er tidligere forutsatt prioritert fra sekkeposten for mindre bygginvesteringer når prosjektet er ferdig bearbeidet og godkjent for gjennomføring.

Investeringer driftsmateriell

Budsjettposten omhandler anskaffelser av ulike driftsmateriell for bruk i kommunale idrettsanlegg. I 2022 er det anskaffet 40 hjertestartere for utplassering i idrettsanlegg, det er inngått en rammeavtale for kjøp av lysstyringssystemer og det er inngått avtale vedrørende kjøp av traktor til Slåtthaug kunstisbane.

Mindreforbruk på budsjettposten skyldes at leveransen av traktor til Slåtthaug først vil skje i 2023 og avrop på rammeavtale for lysstyringssystem vil først utføres i 2023. Det er forventet en kostnadsoverskridelse på 0,3 millioner kroner, som skyldes en høyere kostnad for kjøp av traktor enn estimert.

Kunstgressprogram

Budsjettposten omhandler oppgradering av kommunale kunstgressbaner.

I 2022 har Gravdal kunstgressbane og Olsvik fotballbane blitt oppgradert med nytt kunstgressdekke. Sluttmelding er under utarbeidelse.

Rehabilitering av Stemmemyren Dumpen har isolert et merforbruk, som må sees i sammenheng med budsjettpost for Handlingsplan kunstgress. Årsaken er kostnader for å anlegge en barriere for gummigranulat, som skal dekkes av sekkepost for handlingsplan kunstgress. Budsjettmidler vil foreslås overført i forbindelse med 1. tertial 2023.

Ved Olsvik fotballbane er det behov for å utvide sikkerhetssone mot vest. Denne utvidelsen skulle opprinnelig utføres i forbindelse med Olsvik nærmiljøanlegg og Olsvik BMX-bane, som er rekkefølgekrav til bygging av Olsvik barnehage. Fellesentreprisen på Olsvik ble avlyst, og utvidelsen av fotballbanen må derfor utføres i en egen entreprise, noe som medfører en forventet økning i total kostnad. Merkostnaden vil dekkes av sekkepost avsatt til kunstgressprogrammet.

Prosjektering av overvannshåndtering og kunstgressbanene på Tellevik og Paradis nærmer seg ferdigstilt. Anskaffelsen knyttet til utførelse av oppgraderingen vil lyses ut tidlig i 2023. Mindreforbruket i 2022 overføres til 2023 for blant annet å dekke kostnader til anlegg på Paradis og Tellevik, samt en eventuell gjennomføring av utvidet sikkerhetssone ved Olsvik fotballbane.

Laksevåghallen, nybygg – konseptutvikling

I sak om fremtidig bassengstruktur (bystyresak 19/21) fremgår det at det for Laksevåg bydel skal prioriteres igangsetting av prosjektering av et nytt 25 meters basseng og opplæringsbasseng lokalisert ved Laksevåghallen. Bassenget på Kjøkkelv skole avvikles når nytt basseng i Laksevåg står ferdig. Nygårdslien skole har fått vedtak etter tilsyn fra miljørettet helsevern, og det er behov for mer areal inne og ute. I prosjekteringsfasen vil Laksevåghallen sees i sammenheng med utvidet behov for areal inne- og ute for Nygårdslien skole. Reguleringsplanen for Laksevåghallen forventes klar våren 2023. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkepost inntil videre. Årsavvik 2022 skyldes noe høyere aktivitet enn ventet.

Mathopen idrettshall - garderobehus

Det pågår et skisseprosjekt på rivning av eksisterende klubbhus og utegarderobes. Det vil deretter oppføres nye utegarderobes med aktivitetsrom og kjøkken over to etasjer. Alle tekniske VVS-anlegg som står i eksisterende bygg må skiftes ut og etableres i nybygg. Skisseprosjekt vil bli levert i løpet av våren 2023. Årsavviket skyldes høyere aktivitet enn ventet i rådgivergruppen.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Mjølkeråen idrettshall - konseptutvikling

På bakgrunn av gjennomført mulighetsstudie for en ny idrettshall ved Mjølkeråen skole, er det satt av midler til videre utvikling av prosjektet. Det er planlagt en ny hall tilsvarende håndballhallstørrelse til kroppsøving og idrett. Prosjektet vil mulig utløse krav til omregulering, som blir avgjørende med tanke

på videre fremdrift. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Idrett – Rehabilitering og nybygg inntil videre. Årsavvik 2022 skyldes hurtigere oppstart av prosjektet enn først antatt.

Myrdal idrettspark rekkefølgekrav

På Myrdal i Åsane er det etablert en stor idrettspark kalt Åsane Arena. Denne består av store idretts-/flerbrukshaller, en ny ishall inkludert curlingbane, klatrehall og turnhall samt ny fotballstadion for topp- og breddefotball. Anlegget er finansiert med midler fra en privat giver. Gaven legger til grunn at Bergen kommune finansierer de rekkefølgekravene som reguleringsplanen medfører. Det er blant annet opparbeidet gang- og sykkelveier, nye atkomstveier, parkering og torgareal. Idrettsparken ble ferdigstilt høsten 2021. Resterende prosjektmidler trekkes inn i starten av 2023 når alle økonomiske forpliktelser er gjort opp.

Nesttun idrettspark

Prosjektet knytter seg til gjennomføring av rekkefølgekrav til ferdigstilt garderobebygg og etablering av aktivitetsarealer ved Nesttun idrettsplass.

Prosjektet er i slutfasen, og vil ferdigstilles i 2023. Det gjenstår blant annet arbeider med asfaltering.

Det er forventet en liten merkostnad i prosjektet, som vil dekkes av høyere andel spillemidler enn budsjettet. Forventninger til totalkostnad er uendret.

Nærmiljøanlegg nyinvest.

Budsjettposten har i 2025 inneholdt fem ulike prosjekter.

Slettebakken skole nærmiljøanlegg og Varden idrettspark nærmiljøanlegg er ferdigstilt og tatt i bruk. Varden idrettspark har et betydelig mindreforbruk på 2,3 millioner kroner som i stor grad knytter seg til mindre bruk av usikkerhetsavsetning enn forventet. I tillegg er momskompensasjon tilgodesett prosjektet iht til økonomireglementet, men ikke budsjettet. Totalt 2,3 millioner kroner trekkes inn til bykassen i forbindelse med rapportering til 1. tertial 2023.

Prosjektene Fridalen Skole kunstgress og Friplass Alvøen skole nærmer seg ferdigstillelse. For Fridalen kunstgress mangler kun sluttoppgjør mot entreprenør, og mottak av spillemidler. På Friplassen Alvøen skole gjenstår det noe mindre arbeider for utførelse i 2023. Totalt 0,3 millioner kroner vil flyttes til 2023 for ferdigstillelse av prosjektene.

Olsvik skole nærmiljøanlegg er ferdig prosjektert. Prosjektet var planlagt utført sammen med Olsvik barnehage og Olsvik BMX-bane, og delvis finansiert av statlig tilførte koronamidler. En konsekvens av at prosjektet ikke ble utført i 2022 er at statlige koronamidler er tilbakebetalt og nærmiljøanlegget ikke lenger er fullfinansiert. Gjennomføring av prosjektet vil kreve en økt kommunal finansiering, og vil spilles inn ved rullering av handlings- og økonomiplanen. Totalt 2,4 millioner kroner i budsjett og øremerket finansiering vil flyttes til senere perioder.

Olsvik barnehage - BMX-bane

Olsvik BMX-bane er ferdig prosjektert og skulle ha oppstart høsten 2022 i sammenheng med Olsvik skole nærmiljøanlegg.

Bygging av Olsvik barnehage ble utsatt i HØP 2023-2026. Olsvik BMX-bane er et rekkefølgekrav til barnehagen, og utlysning av konkurranse for bygging av Olsvik BMX-bane og Olsvik Nærmiljøanlegg ble avlyst.

Periodisering av budsjett vil utføres i forbindelse med rapportering til 1. tertial 2023.

Oppgradering av utendørsanlegg

Budsjettposten omhandler ulike oppgraderinger av utendørsanlegg. I 2022 er vanningsanlegg og tribuner på Stemmemyren blitt utbedret og oppgradert og lysanlegget på Breimyra er rehabilitert.

Prosjektet Handlingsplan kunstgress utføres arbeid med tiltak for å hindre granulatflukt fra kunstgressbaner. I 2022 er det utbedret barrierer på Stemmemyren Dumpen, men kostnaden med barrierer er ført sammen med kostnaden til utbedring av kunstgressbanen. Mindreforbruket på budsjettposten må derfor sees i sammenheng med prosjekt IDR056 Rehabilitering kunstgress Stemmemyren Dumpen

Arbeid med prosjektering av Hordvik skole kunstgress, samt prosjektering av overvannshåndtering på kunstgressbanene på Paradis og i Tellevik er gjennomført i 2022, og utbedringer vil utføres i 2023.

Arrangementbygget ved Fana Stadion har vært under opprustning

Plan, prosjektering og grunnundersøkelser

Budsjettposten inneholder i 2022 hovedsakelig midler til plan, prosjektering og grunnundersøkelser i tidligfase for nye idrettsanlegg. Tiltaket er flyttet til driftsbudsjettet i 1. tertial 2022. Midlene vil trekkes inn fra investeringsbudsjettet i første mulige justering, som er 1. tertial 2023.

Ski- og joggeløyper

Budsjettposten inneholder ulike prosjekter knyttet til rulleskiløype på Stend og utbedring av løypetrase og lysanlegg på Totland, Frotveit og Fløyen.

Mindreforbruket vil i hovedsak flyttes til 2023, for utførelse av tiltak:

- Stend rulleskiløype. Disposisjon fra reguleringsplan er ikke godkjent. En offentlig regulering av området er igangsatt, og BBSI kan komme med innspill til tiltak for idrett i området.
- Utbedring av løypetrase Fløyen: Løypetrase vil først utbedres i 2023, når skisesongen er over.
- Ny trasé mellom Frotveit og Totland: Prosjektering av ny trasé vil igangsettes først i 2023.
- Løypetrase på Frotveit er utbedret som planlagt. Mindreforbruket på 0,13 millioner kroner vil trekkes inn

Slåtthaug idrettshall - utskifting av ventilasjonsanlegg

Prosjektet gjelder utskifting av ventilasjonsanlegget på Slåtthaug idrettshall, samt noen bygningsmessige tiltak. Opprinnelig var planlagt oppstart i 2020, men i forbindelse med pandemien ble lokalene tatt til bruk til Luftveisklinikk, og gjennomføringen ble utsatt. Prosjektet startet opp igjen i siste halvår 2021 og ble fullført årsskiftet 2022/2023. Kostnadsoverskridelsen skyldes i hovedsak generell prisvekst i perioden, endringer i prosjektet underveis, samt at interne byggelånsrenter ble høyere enn forutsatt.

Slåtthaug idrettspark - infrastruktur

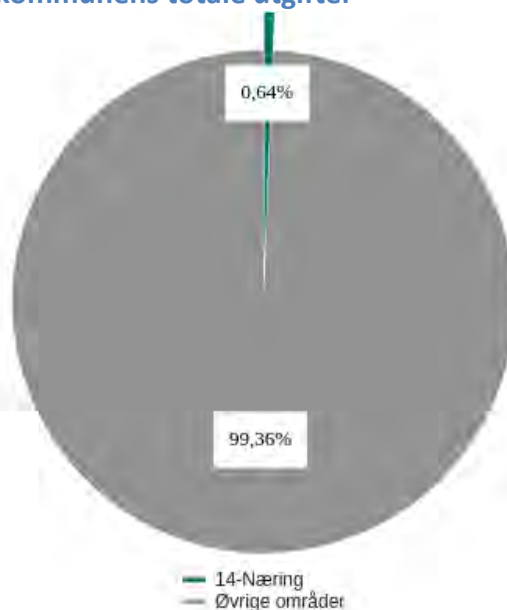
Prosjektet er ferdigstilt. Påløpte kostnader i 2022 gjelder oppfølging i reklamasjonstiden.

Varden stadion, garderobebygg med garasjer

Det er avsatt midler til en utredning for utvidelse av Varden skole. Arbeides ledes av Etat for utbygging og utredning ble ferdigstilt sensommer 2022. Resterende prosjektmidler trekkes inn i ved årsavslutning når alle økonomiske forpliktelser er gjort opp.

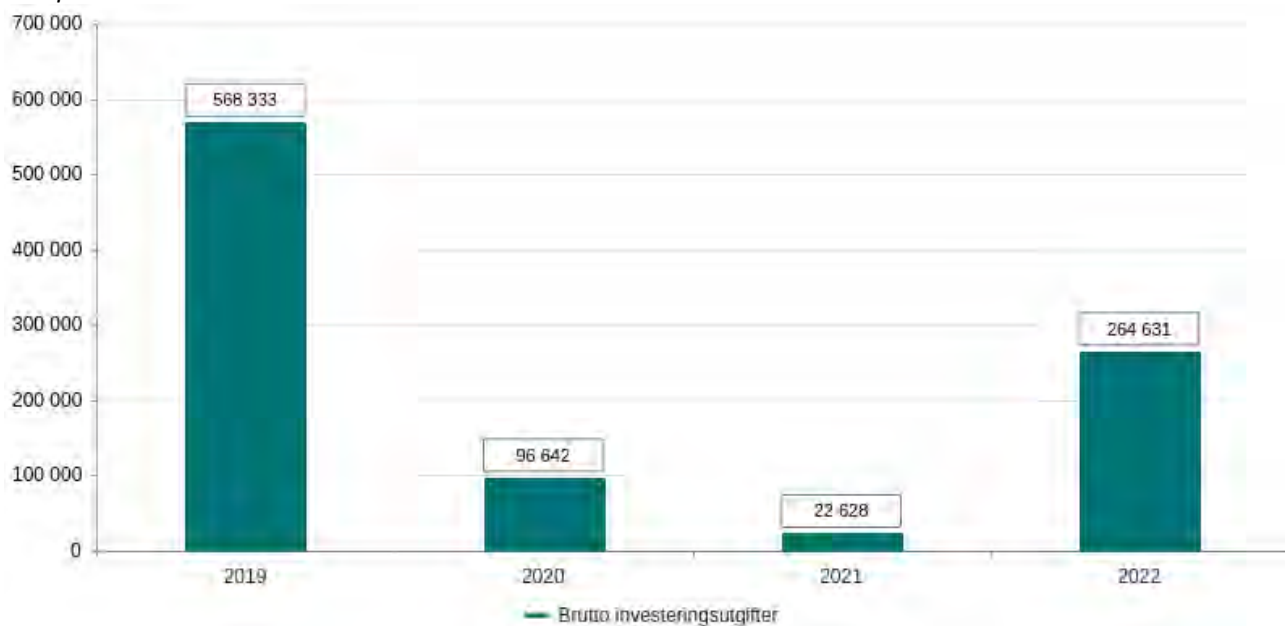
14-Næring

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Næringsarbeidet i Bergen kommune skal bidra til en bærekraftig næringsutvikling og skape flere arbeidsplasser. Kommunen skal legge til rette for at flere bedrifter og kloke hoder velger å etablere seg i Bergen. Arbeidet skal også bidra til å nå målene for Havbyen Bergen. Tjenesteområdet omfatter næringsseksjonen og kontor for skjenkesaker i Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom, samt forvaltningen av Torget. Torget blir forvaltet av Bymiljøetaten i Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.

Viktige begivenheter

VANT PRIS: Christofer Troedsson og kollegene kommer fra det marinbiologiske forskningsmiljøet i Bergen. Fem av ti ansatte har doktorgrad. Selskapet Ocean Tunicell AS vant kommunen etablererpris for 2022. Foto: Ola Henning Målsnes

- [Prosjektet Havbyen Bergen](#) ble etablert, med to prosjektmedarbeidere ansatt fra 01.08.2022. Prosjektet har nå over 40 partnere og jobber for å fremme økt samhandling, attraktivitet, bærekraftig vekst og kompetanse i havnæringene med Bergen som sentral drivkraft.
- [Prosjektet One Ocean Week](#) ble etablert for alle som er opptatt av et bærekraftig hav. Gjennom andre halvdel av 2022 er blitt arbeidet med programmet for uken 15.-21. april 2023. Arrangementet skal gjennom konferanser, møter, aktiviteter og kultur skal sette søkelys på å skape havet vi trenger for fremtiden vi ønsker oss. One Ocean Week skal være et årlig arrangement som skal skape oppmerksomhet, og dele kunnskap, om den viktige rollen havet har for bærekraftig utvikling i et globalt perspektiv. Uken er åpen for alle som er interessert i å bevare og bruke havet, sjøene og de marine ressursene på en bærekraftig måte.
- Bergen ble valgt som vertsby da cider-VM gikk av stabelen 11. november 2022. Her gikk tre norske produsenter til topps. Byråd for finans, næring og eiendom hadde gleden av å dele ut to priser.
- [Bergen kommunes etablererpris for 2022](#) gikk til Ocean TuniCell AS. Navnet til selskapet gir en pekepinn på hva dette handler om. Sekkedyr, også kalt tunikater, er en havorganisme og det eneste dyret som produserer noe vi ellers forbinder med trær: cellulose. Egenskapene til denne cellulosen har en bruksverdi som blant annet kan komme fremtidens medisin til nytte.
- Kontor for skjenkesaker gjennomførte i 2022 flere kontroller enn det loven krever. Dette er i tråd med Bergen kommune sin målsetning. Etter at covid-19-pandemien kom i mars 2020 fikk kontoret som oppgave å kontrollere smittevernet på alle skjenke- og salgssteder. Dette pågikk videre i starten av 2022 og medførte at mye av kontrollvirksomheten da var rettet mot smitteverntiltak. Dette kommer i tillegg til salgs- og skjenkekontroll. Det var også en politisk målsetning at kontrollvirksomheten med smittevern skulle økes. I 2022 ble 2204 skjenke- og salgssteder kontrollert.
- Kontor for skjenkesaker har siden 2018 har ansvaret for kontroll av tobakkssalget i kommunen. I 2022 ble det gjennomført 830 tobakkskontroller.

- Bymiljøetaten har i tråd med Strategi for Torget arbeidet med nye leiekontrakter for leietakerne på torgflaten. I 2022 ble det innført en pilotordning, hvor helårskontrakter ble endret til egne kontrakter for sommersesongen og vintersesongen. Bakgrunnen for dette var å forsøke et nytt konsept i arbeidet med fremtidens mer permanente leieavtaler, samt å gi kommunen større handlingsrom for å skape aktivitet i vintersesongen (en periode hvor mange av leietakerne ikke tar i bruk utleiearealet).

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Helårvirkning av justeringer i årets budsjett				
BFNE - Fordeling av gevinstkrav i Program for digital fornyelse fra 2021 (jf. byrådssak 1221/21)	-25	-25	0	Innsparingen er realisert
Sum	-25	-25	0	
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Arbeidsmarkedsbedrifter - justering i tråd med nye satser	1 036	1 036	0	De statlige satsene for VTA-bedrifter økte med 2,6% i 2022, og fordeles til de ulike bedriftene.
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	1 764	1 764	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivert.
Sum	2 800	2 800	0	
Nye tiltak				
Næring - omdisponering på tilskuddslisten	-250	-250	0	Omdisponering er gjennomført
Satsing på Havbyen Bergen	1 000	1 000	0	Havbyen Bergen har startet opp som planlagt som et treårig prosjekt
Tilskudd til StartupLab Bergen	250	250	0	Tilskuddet er utbetalt
Mataarena - UNESCO Focal point - Bergen som gastronomiby	250	250	0	Tilskuddet er utbetalt
Øke rammen for søkbare tilskudd til næringslivet	500	500	0	Rammen er økt og midlene er delt ut til formålet
Tilskudd til grønn og bærekraftig omstilling av næringslivet	3 000	2 900	100	Det er innvilget tilskudd på til sammen kr 2,9 mill. av rammen på kr 3 mill. i 2022
Sum	4 750	4 650	100	
Kutt				
Redusere driftsutgifter i Næringsseksjonen	-255	-255	0	Innsparingen er realisert
Sum	-255	-255	0	
Inntektsendringer				
EBE - Økte leieinntekter ved overtagelse av Bergen Havnslager	-2 000	-2 000	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivert.
EBE - Økte leieinntekter	-1 282	-1 282	0	Effektivert.
Sum	-3 282	-3 282	0	
Sum tiltak	3 988	3 888	100	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Etablering av Havuken (T1-2022)	600	0	600	Arbeidet med planlegging har Havuken startet opp i slutten av 2022. Midlene er satt av til fond for bruk i 2023.
Sum	600	0	600	
Sum tiltak	600	0	600	

Utvikling og utfordringer

Næringsseksjonen

Næringsseksjonen legger til rette for næringsutvikling i Bergen med vekt på innovasjon og entreprenørskap. Seksjonen er høringsinstans og prosjektpartner, gir tilskudd til næringsutvikling og synliggjør Bergen eksternt i tett samarbeid med næringsklynger, nettverks- og medlemsorganisasjoner. Seksjonen består av seks årverk. I tillegg til arbeidet med næringsutvikling har den også konsernansvar for store arrangement, matstrategien og oppfølging av medlemskapet i UNESCO-nettverket "Creative cities of gastronomy". Seksjonen har også ansvar for å følge opp kommunens arbeid med etisk og rettferdig handel.

I kommende handlingsplan for næringsutvikling skal det konkretiseres hvordan Bergen kommune skal arbeide med strategisk næringsutvikling. Handlingsplanen skal blant annet bidra til å nå målene i Vestland fylkeskommunes plan "Bærekraftig verdiskaping - Regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021-2033".

Første halvdel av 2022 var preget av covid-19 og arbeid med statlige kompensasjonsordninger for næringslivet. Dette var et svært viktig og prioritert tiltak som gjorde at arbeidet med rullering av handlingsplan for næringsutvikling ble forsinket. Planarbeidet er ventet ferdigstilt sommeren 2023.

Det ble utbetalt 44,3 millioner kroner i covid-19-kompensasjon i 2022.

Arbeidet med pilotordning for leiekontrakter på torgflaten har gitt mange spennende erfaringer, som Bymiljøetaten vil anvende videre inn i arbeidet med å utvikle Fisketorget for fremtiden. Mot slutten av 2022 startet det opp et arbeid for å utarbeide forslag til en ny økonomimodell og nye leiebetingelser, blant annet med mål om bedre rapporteringsmuligheter og forenkling av avtalene.

Bymiljøetaten arbeider kontinuerlig med oppfølging av dagens leietakere, samt med forbedringstiltak når det gjelder renholdsavtale og annet som påvirker situasjonen på Fisketorget. Det er også tett dialog mellom kommunens involverte etater med tanke på drift og vedlikehold av Mathallen.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall kontroller av salgs- og skjenkebevillinger	1 977	2 614	4 051	2 204
Antall salgsbevillinger	189	190	194	200
Antall skjenkebevillinger	410	418	431	448
Årlige kontroller utover lovens minstekrav (i %)	10,0 %	54,0 %	112,0 %	13,4 %
Antall nyetablerte foretak i kommunen	0	0	3 827	4 000

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Bevillingsfunksjon/skjenkekontroll	5,4	2,1	9,9	-10,0	0,0	2,1
Arbeidsmarkedsbedrifter	14,5	15,2	14,8	0,0	14,8	0,4
Næringsvirksomhet kommunal utleie lokaler	-30,3	-18,6	36,9	-56,1	-19,2	0,5
Næringsvirksomh. komm. utleie festetomter og grunn	-28,3	-24,0	30,9	-56,7	-25,8	1,8
Andre næringsformål	24,7	30,5	80,0	-50,0	30,0	0,4
Havneformål	3,6	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1
Ymse samferdselsformål	0,1	0,1	2,1	-1,9	0,1	0,0
Sum	-10,2	5,3	174,8	-174,7	0,1	5,2

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-29,7	-12,5	146,5	-160,6	-14,1	1,7
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	-1,2	-0,1	9,7	-12,1	-2,4	2,4
90-Fellesposter - bykassen	20,7	17,8	18,6	-1,9	16,7	1,1
Sum	-10,2	5,3	174,8	-174,7	0,1	5,2

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom endte med et mindreforbruk på kr 1,7 mill. innenfor 14 Næring. Hovedårsaken til avviket var merinntekter fra bevillingsfunksjon/skjenkekontroll i Kontor for skjenkesaker på kr 1,6 mill.

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling hadde et mindreforbruk på kr 2,38 mill. innenfor tjenesteområdet i 2022.

I løpet av 2 år med pandemi (2020 og 2021), var det stor usikkerhet knyttet til virksomheten på Torget. På grunn av nedstenging viste omsetningen for leietakerne store svingninger i forhold til tidligere år. I 2022 var det fortsatt usikkerhet knyttet til effektene av pandemien. Etter to år med redusert drift, var inntektsgrunnlaget uforutsigbart, og kostnadsnivået har vært holdt nede for å sikre at inntektene dekket eierkostnadene.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Forebygge overskjenking, hindre skjenking til mindreårige, redusere vold og ordensforstyrrelser ved å bidra til god dialog og opplæring	Antall møter i "Trygg Bergen" mellom partene i utelivsbransjen.		4	0	Det har ikke vært gjennomført møter i 2022
Trygg økonomistyring	Bergen kommune skal bidra til utvikling, vekst og nyskaping i næringslivet	Antall webinarer/seminarer arrangert av Næringsseksjonen eller samarbeidspartnere		10	20	Høy aktivitet og meget god måloppnåelse.
	Bergen skal være blant Norges 10 beste kommuner i kommune NM	Rangering i NHOs Kommune-NM (næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi)	7,00	10. plass eller bedre	6	Kommune-NM 2022 er i hovedsak basert på tallgrunnlag fra 2021. Bergen kommune ble rangert som nummer 6 i 2022.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings-	vedtak	Vedtatt Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Avsetning til strategisk eiendomskjøp		-	-	-	Løpende	Løpende	40,8	0,1	40,8
Bergen Tomteselskap AS		IA	0,0	0,0	2020	Ferdig	0,0	48,6	-48,6
Havneeiendommer sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	10,0	4,1	5,9
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	1,7	5,3	-3,5
Produksjonskjøkken på Lystgården	2021/11260-10	IA	1,0	1,0	2021	4.kv. 2023	0,2	0,6	-0,4
Salg av eiendom / kapitalfrigjøring EBE		-	-	-	Løpende	Løpende	0,0	2,1	-2,1
Sentralbadet, påbygg kontorseksjon	BY 20/21	IA	156,1	156,1	2023	3.kv. 2025	31,9	0,0	31,9
Sykkelparkering under tak		IA	6,0	6,0	2023	4.kv. 2023	2,0	0,0	2,0
Sum øvrige prosjekter							-0,3	0,0	-0,3
Sum							86,4	60,8	25,6

Statustekst investeringer

Avsetning til strategisk eiendomskjøp

Budsjettposten benyttes til kjøp av eiendommer som blir vurdert som strategisk viktige for Bergen kommune. Det er ikke inngått kontrakt om kjøp av nye eiendommer i 2022.

Bergen Tomteselskap AS

I forbindelse med årsavslutningen ble heleid kommunalt selskap - Bergen Tomteselskap Utvikling - avviklet. Som en del av dette ble eiendommene som var i selskapet overdratt til kommunen, og klassifisert som utbytte fra selskapet til kommunen. Regnskapsteknisk fremstår dette som et merforbruk i kommunen sitt investeringregnskap.

Havneeiendommer sekkepost

Forvaltningen av havneeiendommene har blitt endret de siste årene. Endringene innebærer at Bergen kommune, v/Etat for bygg og Eiendom, har det formelle eieransvaret for eiendommer eid av Bergen kommune, mens Bergen Havn AS (med Bergen kommune som største eier) skal ivareta og samordne havneoppgaver i eierkommunenes havnefarvann.

Det er utarbeidet tilstandsvurderinger knyttet til både bygg og kaianlegg, og det er behov for midler til oppgradering av bygg, kaier og tekniske installasjoner m.m. I 2022 har hovedvekten av innsatsen vært knyttet opp mot nytt tak på Strandkai terminalen. I planleggingen av året var det tatt høyde for tiltak knyttet til Bergen Havnelager, som ble overtatt 1. oktober, samt fullføring av tilkobling til offentlig kloakk for Skur 18C. Tiltaket ved Skur 18C fikk forsinket fremdrift grunnet en mer omfattende søknadsprosess enn forventet, og eventuelle tiltak ved Bergen Havnelager er stilt i bero. Samlet gav dette et betydelig mindreforbruk på budsjettposten.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Produksjonskjøkken på Lystgården

Det er tidligere avsatt midler til etablering av kurskjøkkenet i den gamle stallen på eiendommen med muligheter for å utvide kjøkkenet til utvendig bruk. Garderober og toaletter skal etter planen også etableres i hovedhuset. En har i prosjekteringen tatt høyde for at bygget har historisk og antikvarisk verdi. Arbeidet med forprosjektet har blitt vesentlig dyrere enn opprinnelig forutsatt. Det har blant annet kommet krav om avklaringer knyttet til skredfare, universell utforming (UU) og bedring av toalettfasiliteter. Dialogen med bygningsmyndigheter og vernemyndigheter har hatt større omgang enn forventet. Det har også medgått ekstra tid knyttet til prosjektering bygningstiltak ut over det som var forutsatt. Krav knyttet til UU og toalettforhold må eventuelt løses ved å etablere et frittstående bygg i hagen. Samlet vil gjennomføring av prosjektet bli vesentlig dyrere enn tidligere lagt til grunn.

Salg av eiendom / kapitalfrigjøring EBE

I investeringsprogrammet er det forutsatt at investeringene skal finansieres blant annet ved å bruk av kapitalfond. Kapitalfondet tilføres midler blant annet gjennom salg av kommunale eiendommer. I sak

behandlet av bystyret i mars 2022 ble det skissert et inntekspotensial på kr. 70-80 mill. i 2022. I tillegg kommer salg / innløsning av festetomter. Det har visst seg vanskelig å få realisert salgsinntekter på forventet nivå i 2022 og netto inntekt ble drøye kr. 30 mill. En har videre flere salgsprosesser gående som en forventer vil gi inntekt i 2023.

Sentralbadet, påbygg kontorseksjon

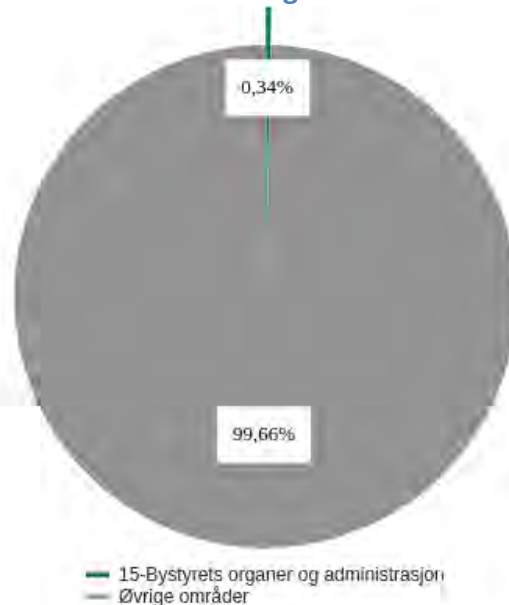
I gjennomføringsvedtak for Sentralbadet scenekunsthuss ble det vedtatt et påbygg i fire etasjer på den delen av bygningen som vender mot Teatergaten. Påbygget oppføres som en egen seksjon i henhold til Eierseksjonsloven, og selges som en eierseksjon eller leies ut. Grunnet rettslig prosess i forbindelse med anskaffelse av entreprenør, samt behovet for å benytte bygningen til vaksinasjon i forbindelse med covid-pandemien, er byggestart forsinket. Årets mindreforbruk påvirker ikke totalprognosen. Entreprenør har startet med lettere rivearbeider for å kartlegge eksisterende bygningsmasse.

Sykkelparkering under tak

I investeringsbudsjettet for 2022 ble det opprinnelig bevilget kr. 5 mill. til «Sykkelparkering under tak» som skal anvendes ved kommunale arbeidsplasser. I 1. tertialrapport ble bevilgningen utvidet med kr. 1 mill. Totalt ble kr. 4 mill. flyttet til 2023 i 2. tertial. Arbeidet forventes igangsatt i 2023.

15-Bystyrets organer og administrasjon

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Bystyrets organ omfatter Bergen bystyre, bystyreutvalgene, forretningsutvalget, kontrollutvalget, valgstyret og klagenemnden. I bystyrets administrasjon inngår Bystyrets kontor, byombudet og sekretariatet for kontrollutvalget. Bystyret er kommunen øverste organ. Hovedoppgaven er å legge til rette for et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv involvering av innbyggerne og fastsette overordnede mål og utvikle strategier for hele kommunen virksomhet. Bystyret vedtar kommunens budsjett og økonomiplan, i tillegg til kommuneplanen.

Viktige begivenheter

- Utvalg for miljø og byutvikling avholdt 18. januar en høring om saksbehandling i plan- og bygningsetaten i Bergen kommune
- Utvalg for barnehage, skole og idrett hadde 3. mai høring om hjemmeundervisning i forbindelse med innholdet og konklusjonene i tilsynsrapporten «Rett og plikt til grunnskoleopplæring, heimeopplæring og internkontroll» av Statsforvalteren
- Utvalg for helse og sosial holdt mandag 30. mai høring om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- Utvalg for helse og sosial holdt onsdag 24. august høring på bakgrunn av funn fra Deloitte sin forvaltningsrevisjon om Barnevernstjenesten i Bergen
- Markering av 22 år med parlamentarisme i Bergen - samling 6.september
- Utvalg for barnehage, skole og idrett hadde høring 7. september om spesialundervisning i Bergen kommune
- Kontrollutvalget arrangerte "Erfaringskonferanse om covid-19-pandemien i Bergen" den 9. september

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt budsjett 2022 Effekt 2022 Avvik Status beskrivelse

Tilpasning til aktivitetsnivå

Tilpasning av budsjett til faktiske utgifter i kontrollutvalget	-400	-400	0
Kostnad til revisjon for partistøtte	300	300	0
Økte revisjonskostnader	2 000	2 000	0
Sum	1 900	1 900	0

Nye tiltak

Valg	-5 000	-5 000	0
Streaming av politiske utvalgsmøter	700	700	0
Nødvendig kompetanse-overføring	600	600	0
Sum	-3 700	-3 700	0

Nye engangstiltak

Valg annethvert år	1 230	1 230	0
Sum	1 230	1 230	0

Sum tiltak	-570	-570	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak

Vedtatt budsjett 2022 Effekt 2022 Avvik Status beskrivelse

Tilpasning til aktivitetsnivå

Merutgift til kjøp av revisjonstjenester	1 100	1 100	0
Sum	1 100	1 100	0

Sum tiltak	1 100	1 100	0

Utvikling og utfordringer

Bystyret blir ledet av ordføreren. Etter valget høsten 2019 var bystyret sammensatt av 67 representanter fra 11 ulike politiske parti. I løpet av 2020 meldte 6 representanter seg ut av sine parti og dette førte til at et parti ikke lenger var representert i bystyret. I 2021 meldte en av disse seg inn i et annet parti. Ved utgangen av 2022 er 10 ulike parti representert i bystyret samt 5 uavhengige representanter. Bystyret hadde 10 i møter i 2022.

Daværende ordfører Rune Bakervik ble ny byrådsleder og varaordfører Linn Kristin Engø rykket opp som ordfører i hans funksjonstid som byrådsleder. Eira Vilde Martinsen Garrido ble valgt som varaordfører i perioden Engø er ordfører.

Bystyret hadde i 2022 fire fagutvalg som dekker alle fagområdene i kommunen og som forberedte saker for bystyret. Medlemmene i utvalgene er valgt av og blant bystyremedlemmene. Utvalgene gir innstillinger til bystyret i saker fra byrådet og i tillegg tar de opp egne saker. Det er et mål at utvalgene skal ha dialog med innbyggerne og ulike organisasjoner i kommunen. Møtene i utvalgene er åpne for publikum og annonseres på nett og i lokalaviser. Utvalgsmøter blir som regel holdt en gang i måneden.

Representantforslag

Representantene i bystyret kan fremme nye saker til bystyret som representantforslag.

Representantforslagene skal overleveres til ordføreren ved møtestart ved at forslagsstiller leser opp tittel på forslaget. Forslaget må omhandle bare én sak, og saken må høre inn under kommunens ansvarsområde. Representantforslag kan ikke ha samme innhold som konkrete saker som har vært behandlet i bystyrets organer tidligere i valgperioden.

Det ble behandlet 44 representantforslag i Bergen bystyre i 2022:

Andreas Madsen Berg (SV)

- om tekstilavfall
- om bruk av gategrunn i Skostredet

August Peter Simonsen (V)

- om lokal rusreform

Cesilie Tveit (FP)

- om rydding av sprøytespisser
- om rapportering om forsøpling
- om gratis buss i Bergen sentrum
- om krafttak for psykisk helse til barn og unge.

Magne Hagesæter (R)

- om handlingsplan mot hyblifisering
- om prøveprosjekt med 20 km/t i utvalgte gater der det er dårlig sikt.

Ronny Grønsdal (FP)

- om helgefri i ytre bomring
- om måling av vannkvalitet i Bergen
- om endring i felles vikarpool for kommunale barnehager.

Camilla Ahamath (SV)

- om offentlig lekeplass i Gravdal.

Miriam Akkouche (MDG)

- om Nullvisjon for seksuelle overgrep

Marte J. Monstad (FrP)

- om byggesaksombud og JA-holdning
- vedr. en ny og konkurransedyktig parkeringspolitikk for sentrum
- om flere parkeringsplasser i Tennebekk
- om å bedre parkeringssituasjonen ved Åsane Arena

Tore Landmark (FP)

- om dagsturhytte og turbibliotek i Arna

Mailiss Solheim-Åkerblom (R)

- om graffiti-vegger i alle bydelar
- om flere griller for allmennheten
- om fleire tilgjengelege båtplassar for allmennheita
- vedrørende tiltakspakke for å bevare biene
- om forbod mot kommersiell reklame i offentlege rom
- om full kartlegging av det biologiske mangfoldet i skogområdet på Kalgane

Diane Berbain (SV)

- om Vann og avløp: Staten må ta ansvar

Olav Reikerås (Sp)

- om reduksjon av antallet el-sparkesykler i Bergen

Magne Hagesæter og Mailiss Solheim-Åkerblom (R)

- om prøveprosjekt med bilfri Danmarks plass
- om enveiskjøring i Ibsensgate
- om å utvide kommunens nettbaserte feilmeldingssentral

Odd Arild Viste (Rødt)

- om sykkelparkering for ansatte ved kommunale arbeidsplasser
- vedrørende kvalitet og helsefremmende arbeidsplasser for ansatte i barnehagene
- om å oppkalle gate eller plass i Bergen etter Anna Berentine Anthoni (Anna Anthoni)

Ronny Grønsdal (FP) og Torunn Remme (FP)

- om utvidelse av parkeringstillatelse til forflytningshemmede

Steinulf Tungesvik og Stig Torgersen (Sp)

- om kriterier for å forhindre brannfarlig sparkesykkeldrift

Andreas Madsen Berg og Eira Garrido (SV)

- om at studentene i Bergen trenger et kulturløft

Eivind K. Nævdal-Bolstad (H) og Harald Victor Hove (H)

- om gjennomgang av tildelingsmodell i Bergensskolen.

Eivind Nævdal-Bolstad (H), Harald Victor Hove (H) og Eivind Hermansen

- vedrørende seniorpolitikk for ansatte i barnehager

Harald Victor Hove (H), Marte Leirvåg (H) og Eivind Nævdal-Bolstad (H)

- om bedre tilbud for byens barnefamilier

Hilde Onarheim (H) og Kjersti Pettersen (H)

- vedrørende utarbeiding av strategi for å rekruttere og beholde sykepleiere, vernepleiere og helsesykepleiere.

Charlotte Spurkeland (H), Chris Jørgen Rødland (H) og Eivind Nævdal-Bolstad (H)

- om bedre strømtilførsel til ladestasjoner for el-biler

Turid B. Sveen (UAV) og Adele Nilsen (UAV)

- om tiltak for at lærere ikke skal bli trakassert og dårlig behandlet.

Charlotte Spurkeland (H), Harald Victor Hove (H) og Eivind Nævdal-Bolstad (H)

- om at alle elever i Bergensskolen skal besøke Trolldhaugen

Christine Ødegaard(MDG), Julie Andersland(V), Håkon Pettersen(KrF), Leonora Hjelle(A), Hilde Onarheim(H), Magne Hagesæter(R), Ronny Grønsdal(FP), Marte Monstad(FrP) og Olav Reikerås(Sp)

- om nullvisjon for overdosedødsfall i Bergen

Innbyggerforslag

Ordningen med innbyggerforslag gir innbyggerne i Bergen rett til å fremme forslag til bystyret om tema som gjelder kommunens virksomhet. Minst 300 innbyggere som er folkeregistrert i kommunen må stille seg bak forslaget.

Følgende elleve innbyggerforslag ble behandlet i bystyret i 2022:

- Innbyggerforslag - Bevar Helgeplass-banen
- Stemmemyren nærmiljøpark
- Varig vern av Kanadaskogen
- Bevar Fridalen barnehage
- Bevar Bergens kuleste rundkjøring
- Bygg Bybanen i dagløsning gjennom Sandviken
- Bygging av Pumptrack (sykkelbane) i Arna
- Sammen i kjærlighet – Nei til koronasertifikat
- Øke kapasiteten på inntaket til Forsterket avdeling/skole
- Nei til boliganlegg for tunge rusavhengige-Sanddalsringen Øst
- Tillatelse og økonomisk bistand til å kjøpe inn og legge ut flytebrygger med stupebrett utenfor friluftsområder i Nordåsvannet

Viktige saker behandlet i bystyre 2022:

- Bedre kunnskap - bedre helse: Plan for forskning, innovasjon og utdanning for helse- og omsorgstjenestene 2022-2027
- Ungdomsplan

- Handlingsplan mot radikaliserings, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet 2021-2025
- Handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer
- Veteranplan for Bergen kommune. I tjeneste for Norge – bosatt i Bergen
- Kulturstrategi for ungdom 2022-2026
- Plan for oppgradering av Torgallmenningen
- Handlingsplan mot støy i Bergen 2018-2024
- Handlingsplan for Miljøløftet 2023-2026
- Bossnett - Redegjørelse utredning av konsept, trase og plan for gjennomføring i Sandviken
- Frivillighet i Bergen - Ny plan for frivillighet i Bergen kommune 2022-2025
- Statusmelding- Plan for forskning, innovasjon og utdanning i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2016-2019
- Rammer for etablering av bydelsutvalg
- Status for Bergen kommune sitt arbeid med berekraftsmåla 2021
- Frivillighet i Bergen – ny plan for frivillighet i Bergen kommune 2022-2025
- Bosetting av flyktninger 2022
- Verdensarv stedet Bryggen: forvaltningsplan 2021-2025
- Handlingsplan for gange 2022-2025 Kommunale ansvarssområder
- Valg av styringsform - forslag om overgang til formannskapsmodellen
- Valg av ordfører og varaordfører
- 2. tertialrapport 2022
- Handlingsplan for drift og vedlikehold av det kommunale veinettet 2022-2025
- Økonomiske perspektiver 2023-2030
- Bergen kommune Årsregnskap 2021 og Årsmelding 2021
- Forvaltningsrevisjon om barneverntjenesten
- Forvaltningsrevisjon av klima- og miljøtiltak

Tilsyn og kontroll

Bystyreutvalgene driver politisk tilsyn og kontroll blant annet gjennom spørsmålsordningen.

Utvalgene har også andre måter å drive politisk tilsyn på. De behandler tertialrapporter, årsmeldinger og årsrapporter, blant annet fra kommunale foretak og aksjeselskaper der kommunen har store eierandeler. Utvalgene kan også velge å holde åpne høringer.

Utvalgene kan be byrådet om å kalle inn resultatenheter for å redegjøre for aktuelle problemstillinger, eventuelle avvik fra budsjettmål eller for å vurdere budsjettforslaget for kommende periode.

Behandling av Bergen kommunes budsjett og økonomiplan

Etter forutgående behandling i utvalg for finans, kultur og næring vedtok Bergen bystyre budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026 i møte den 14. desember 2022. Partiene, ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne fremmet i alt 144 enkeltstående endringsforslag og merknader under budsjettbehandlingen høsten 2022.

Ordfører og representasjon

Året 2022 startet rolig da det fortsatt var en del smitteverntiltak i samfunnet. Fra 12 februar 2022 ble alle smitteverntiltak opphevet, og aktiviteten kunne sakte, men sikkert ta seg opp igjen. Man gikk over fra digitale til fysiske møter og treff.

Rune Bakervik var ordfører frem 27.oktober da han ble bedt om å danne nytt byråd av daværende byrådsleder. Varaordfører Linn Kristin Engø som gikk inn som ordfører for resten av perioden.

Det har igjennom året 2022 vært utdelt 2 Kongens fortjenstmedaljer, ordfører har vært på visitt hos 11 av byens 100 årsjubilanter, og det har vært 11 ambassadørvisitter hos ordfører.

Rune Bakervik deltok på årets Hansadager i Neuss fra 26.- 29. mai

Linn Kristin Engø ivaretok tradisjonen med juletretenning i Newcastle.

Det har i 2022 vært holdt 28 kommunale mottakelser

Vielser

Bergen kommune var i 2022 inne i sitt femte år med ansvar for borgerlige vielser. Det er fortsatt fin stigning i antall giftelystne som kommer til Bergen for å inngå ekteskap.

I 2022 har det blitt utført 576 borgerlige vigsler i Bergen kommune.

Vielsene har i hovedsak blitt gjennomført i Forhandlingssalen, men det har også blitt gjennomført vielser på andre steder i kommunen i begrenset grad.

Året 2022 har hatt noen forandringer i gruppen med vigslere som følge av skifte av ordfører og varaordførere. Ved utgangen av året hadde vi 15 personer med vigselfrett tilgjengelig.

Det er har vært avsatt 10 lørdager for vielser igjennom året med hovedtyngden i sommerperioden med to lørdager i juni og to lørdager i august. Disse lørdagene er populære vigselsdager, og et tilbud som vil opprettholdes.

Forretningsutvalget

Forretningsutvalget består i perioden 2019-2023 av ordfører, varaordførere og ledere og nestledere i bystyreutvalgene. Alle er frikjøpt i 100% stilling. 5 av bystyrets 10 partigrupper er representert. Utvalget har ansvar for å legge til rette for å samordne aktiviteter i bystyret og bystyrets organer, og fordele sakene til bystyreutvalgene. Utvalget har videre ansvar for å ivareta arbeidsvilkårene for folkevalgte og ansatte i bystyrets organer. Forretningsutvalget har møte en gang i uken, møtene annonseres på nett og i avis og er åpne for alle.

Klagenemnden

Klagenemnden har fem faste medlemmer som velges av bystyret, men utvides med to personer ved behandlingen av personaljuridiske saker. Nemnden behandler klager på enkeltvedtak som treffes av kommunale organer, så langt ikke annet følger særskilt av unntaksbestemmelser.

Klagenemnden hadde ti møter i 2022 og behandlet 82 saker, 10 av klagen fikk medhold.

Valgstyret

Bystyret velger medlemmer til valgstyret, som er ansvarlige for å administrere gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalg, stortingsvalg, sametingsvalg og eventuelle folkeavstemninger. Valgstyret er ansvarlig for at valgoppgjøret foregår på en korrekt måte, og har også som oppgave å kare representanter som skal tre inn som varamedlemmer i bystyret. Valgstyret hadde 6 ordinære møter i 2022, samevalgstyret hadde ett, og det ble vedtatt 38 saker.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget er et folkevalgt organ som på bystyrets vegne fører løpende tilsyn og kontroll med forvaltningen i kommunen. Utvalgets arbeid reguleres av kommuneloven kap. 23. I tillegg har bystyret vedtatt et eget reglement for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, og at det utføres regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Videre skal kontrollutvalget sørge for at bystyrets vedtak knyttet til revisjonsrapporter blir fulgt opp.

Kontrollutvalget har selvstendig tilråningsrett til bystyret i saker vedrørende kontrollutvalgets oppgaver, og i saker om valg av revisjonsordning og revisor. Kontrollutvalget kan ikke instrueres i sine oppgaver av andre enn bystyret, og har en uavhengig stilling i organisasjonen overfor administrasjonen og andre folkevalgte organer. Kontrollmessige vurderinger skal bygge på profesjonsstandarter, der risiko- og vesentlighetsvurderinger står sentralt. Kontrollutvalget skal legge vekt på å opptre partipolitisk nøytralt. Det er et krav at kontrollutvalget skal ha et eget faglig sekretariat som skal være profesjonelt og uavhengig i forhold til både administrasjonen og revisjonen. Kontrollutvalget vedtar årlige møte- og aktivitetsplaner, og legger ut aktuelle saker og informasjon på egen hjemmeside på Bergen kommunes internettsider.

Bergen kommune har siden 2012 hatt en revisjonsordning med konkurranseutsetting av tjenestene. I 2020 ble det gjennomført anbudskonkurranse for revisjonstjenester de neste 4 årene. Etter gjennomførte konkurranse ble det inngått avtaler med Deloitte AS om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontrollutvalgets arbeid i 2022 var preget av en særlig høy aktivitet på området for forvaltningsrevisjon. Totalt ble det behandlet 11 forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i 2022. Blant de største var forvaltningsrevisjonene av barneverntjenesten, BPA, varsling og klima- og miljøtiltak. Videre har kontrollutvalget og bystyret i 2022 vedtatt rullert planen for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2021 – 2024.

For øvrig har kontrollutvalget i 2022 vært på studietur til Oslo, hvor utvalget besøkte Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, Riksrevisjonen og kontrollutvalget i Oslo kommune.

Videre oppsummerte kontrollutvalget sitt store revisjonsprosjekt under covid-19-pandemien med en heldags erfaringskonferanse på Litteraturhuset, hvor en samlerapport også ble presentert.

I 2022 har kontrollutvalget hatt 10 ordinære møter og behandlet 106 saker. Detaljerte opplysninger om kontrollutvalgets virksomhet i 2022 fremgår av egen årsrapport.

Barn og unges representant

Bystyret har utpekt SLT-koordinator Endre Buanes som barn og unges representant. Alle kommuner er lovpålagt å ha en slik særskilt ordning, med formål å synliggjøre og ivareta barn og unges interesser all plan- og byggesaksbehandling.

Plan- og bygningsloven, kommunale planer og Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging ligger til grunn for representantens arbeid.

Representanten møter fast i utvalg for miljø og byutvikling med tale- og forslagsrett, og deltar på utvalgets befaringer og møter for muntlige innlegg. Viktige målsettinger med ordningen er å sikre trygge og gode oppvekstmiljø, og bidra til at kommunen har grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesse kommer i konflikt med andre hensyn. Han skal også følge opp om kommunen og utbyggere oppfyller lovens krav om medvirkning fra barn og unge

I 2022 har representanten prioritert å delta på oppstartsmøter i større utbyggingsprosjekter i fortetningsområder, og samarbeidsmøter knyttet til skolebygg og boliger for sårbare voksne. Det er gitt innspill til over 50 plansaker, med særlig fokus på uteoppholdsareal, trafiksikkerhet og involvering av barn og unge i planprosessen.

Ungdomsrådet, FAU og andre representanter for nærmiljøer er viktige samarbeidspartnere, i tillegg til utbyggere, kommunens planavdeling og politikere.

Bystyrets administrative organ

Bystyrets kontor er administrasjon for folkevalgte i bystyrets organer, og skal legge til rette for drift av bystyret, bystyreutvalgene og andre folkevalgte organ. Ansatte ved Bystyrets kontor ga i 2022 støttetjenester til 9 politiske utvalg. Bystyrets kontor har også ansvar for gjennomføring av valg i Bergen kommune.

Bystyrets kontor hadde 16 medarbeidere pr. 31.12.2022. 30 % av de ansatte er menn og 70 % kvinner. Bystyrets kontor har ansatte med minoritetsbakgrunn og redusert arbeidsevne. Ved rekruttering blir søkere med minoritetsbakgrunn og redusert arbeidsevne vurdert spesielt, jf. Bergen

kommunes rekrutteringsreglement, og menn blir prioritert dersom søkere ellers stiller likt.

Byombudet

Byombudet er et uavhengig kontrollorgan som skal se til at den kommunale forvaltningen ikke gjør feil eller urett mot den enkelte innbygger. Byombudet har tre stillinger: et byombud og to rådgivere. Byombudet har også ansvar for tilsynsordning for personer med utviklingshemning og nedsatt funksjonsevne.

En viktig del av arbeidet til byombudet er å gi informasjon, råd og veiledning, både når det gjelder klager på behandling av enkeltsaker og spørsmål av mer generell karakter.

Byombudet avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariat for kontrollutvalget

Kontrollutvalget har et eget sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon og som er underlagt kontrollutvalget. Kontrollutvalgets sekretariat arbeider ut fra retningslinjer som følger av kommuneloven og fra bestillinger som kontrollutvalget gjør. Sekretariatet er det operative organet til kontrollutvalget, og har som hovedoppgave å påse at saker som blir behandlet av utvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt. Sekretariatet har siden september 2019 vært besatt med to fast ansatte.

Kontrollutvalget avgir egen årsmelding til bystyret.

Sekretariatet for rådene - rådssekretariatet

Rådssekretariatet omfatter følgende tre råd: Eldrerådet, Kommunal råd for personer med funksjonsnedsettelse (KRPF) og Ungdomsrådet. Rådene er organisatorisk plassert hos Byrådsleders avdeling.

Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse har fremmet 18 forslag til saker i bystyreutvalgene/bystyret. Ti av dem er helt eller delvis vedtatt. KRPF var på befaring på skoler i mai og på idrettsanlegg og bofelleskap i september.

Eldrerådet har fremmet ni forslag til saker i bystyreutvalgene/bystyret. Fire av dem er vedtatt. Eldrerådet avholdt 19. oktober en seniorkonferanse i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet. Temaene på konferansen var samarbeid mellom spesialist- og primærhelsetjenesten, forskningssamarbeid med høyskolen og universitetet og arbeid mot aldersdiskriminering.

Eldrerådet var på befaring på sykehjem og omsorgsboliger i Bergen i mai.

Ungdomsrådet har fremmet fem forslag til saker i bystyreutvalg/bystyret. Ingen av disse ble vedtatt. Det ble fremmet 17 merknader hvorav en er vedtatt. Ved noen anledninger er ikke merknader eller forslag til vedtak lagt frem i bystyreutvalgene.

Rådet hadde på starten av året en helgesamling for alle rådets medlemmer, med fokus på opplæring og fastsettelse av rådets egne satsningsområder.

Ungdomsrådet arrangerte en helgesamling med ungdomsrådet i Tromsø, hvor erfaringsutveksling stod sentralt.

De tre rådene hadde i april en felles opplæringsdag om sosiale medier og kontakt med media.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall saker bystyret	389	394	403	364
Antall saker forretningsutvalget	169	320	342	369
Antall saker kontrollutvalget	50	99	111	106
Antall saker valgstyret	22	41	53	38
Antall saker utvalg for miljø og byutvikling	367	420	446	464
Antall saker utvalg for helse og sosial	95	118	131	132
Antall saker utvalg for barnehage, skole og idrett	0	78	81	83
Antall saker utvalg for finans, kultur og næring	149	133	162	157
Antall saker utvalg for fullmakter og politiske styringssystem	39	57	43	58
Muntlige spørsmål utvalg	179	0	0	261
Skriftlige spørsmål utvalg	260	345	321	305
Muntlige spørsmål bystyret	83	0	0	82
Interpellasjoner (bystyret)	48	48	50	40

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Kontroll og revisjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	45	49	95	58	97
Politisk styring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	290	257	207	377	278

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Bystyret	40,3	47,1	49,0	-0,7	48,2	-1,1
Ungdomsråd	0,6	0,6	0,5	0,0	0,5	0,1
Valget	18,2	1,6	1,0	-0,2	0,8	0,8
Ombud	3,3	3,3	2,7	0,0	2,7	0,6
Revisjon	8,9	9,7	12,9	-2,6	10,3	-0,6
Kontrollutvalg	3,5	4,2	4,0	0,0	4,0	0,2
Administrasjon av Bystyrets organer	23,1	19,5	20,9	-1,2	19,7	-0,2
Administrasjonslokaler for Bystyrets organer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eldrerådet/ Råd for personer med funksjonsnedsettelse	0,9	1,4	1,1	0,0	1,1	0,2
Sum	98,7	87,5	92,2	-4,7	87,5	0,0

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
1-Byrådsleders avdeling	1,5	2,0	1,7	0,0	1,7	0,3

Årsmelding 2022

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,1	0,1	0,3	-0,2	0,1	0,0
8-Bystyrets organer	94,8	83,8	88,9	-4,5	84,4	-0,6
90-Fellesposter - bykassen	2,4	1,7	1,3	0,0	1,3	0,3
Sum	98,7	87,5	92,2	-4,7	87,5	0,0

Kommentar til status økonomi

Bystyrets organer hadde ved årsslutt et merforbruk på ca. 0,6 millioner kroner. Avviket skyldes delvis et betydelig etterslep på aktiviteter. Både i 2020 og i 2021 var det en rekke planlagte aktiviteter som måtte utgå, disse ble gjennomført i 2022.

Alle utvalgene bruker å reise på en studietur i løpet av valgperioden. Vanligvis reiser ikke alle utvalgene de samme årene, slik at kostnadene til turene blir fordelt på fire år. Pandemien gjorde det imidlertid umulig å reise i årene 2020 og 2021, slik at alle utvalgene reiste i 2022, merforbruket på disse utgjør en god del av merforbruket. Utvalg for miljø og byutvikling var på reise til Antwerpen og Gent, valg for finans, kultur og næring var i Hamburg, men valg for barnehage, skole og idrett reise sammen med valg for helse og sosial til København.

Også ordførerens aktivitet var betydelig lavere enn vanlig i 2020 og 2021, noe som gjorde at aktiviteten i 2022 ble høyere enn budsjettet.

Bystyrets kontor hadde vanlig drift i 2022, men ledige stillinger gjorde at merforbruket ble lavere enn det hadde vært hvis kontoret var fullt bemannet.

Til sammen fikk kontrollutvalget et merforbruk i 2022, i forhold til justert budsjett etter 2. tertial, på kroner 470 085. På driften av kontrollutvalg var det et mindreforbruk, mens hele merforbruket (kr 614 762) relaterer seg til kjøp av revisjonstjenester.

Som vi tidligere har rapportert, skyldes det økte forbruket blant annet at revisor har brukt mer tid på noen prosjekter enn opprinnelig estimert, at prosjekter som var planlagt levert i 2021 ble forsinket og har blitt levert og delvis fakturert i 2022, samt økte timepriser. En ser nå at det opprinnelig vedtatte revisjonsbudsjettet, som var på kr 8.6 millioner, var for lavt. Fra 2023 er revisjonsbudsjettet på noe over 10 millioner kroner. Dette skal dekke all regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Bergen kommune.

I forbindelse med 2. tertialrapport ba sekretariat for kontrollutvalget om å få en oppjustering av revisjonsbudsjettet for 2022 med kroner 1, 1 millioner. Bystyret innvilget dette, slik at justert revisjonsbudsjett ble kroner 9 730 951. Totalt forbruk ble likevel kroner 10 345 713. Det økte forbruket skyldes blant annet at revisor har brukt mer tid på noen prosjekter enn opprinnelig estimert, og det ble fakturert mer på slutten av året. Dette skyldes i mange tilfeller omstendigheter hos ulike byrådsavdelinger i Bergen kommune som har medført ekstra arbeid for revisor.

Planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2021 - 2024 er vedtatt av bystyret. Planene inneholder mange prosjekter som skal gjennomføres, og de fleste ble forsinket på grunn av covid-19-pandemien i 2020 og 2021. I 2022 ble det levert hele 11 forvaltningsrevisjons- og eierskapskontrollprosjekter, i tillegg til rapporter som relaterer seg til regnskapsrevisjon. Noen av de største rapportene har blitt særlig kostnadskrevende, dette gjelder blant annet forvaltningsrevisjonene av barneverntjenesten, deponiforvaltning og klima- og miljøtiltak i Bergen kommune.

Byrådsleders avdeling melder et mindreforbruk på kr. 0,3 mill. innen tjenesteområdet som omfatter aktiviteter for de kommunale rådene; Eldrerådet, Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse og Ungdomsråd.

Status overordnet mål

Målsetting

Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.

Status måloppnåelse

Bystyret behandlet i 2022 en rekke saker og planer som er bidrag til å oppfylle målsettingen om at: «Bystyret skal fastsette overordnede mål og utvikle langsiktige strategier for hele kommunens virksomhet.»

Av viktige saker her kan nevnes:

- Handlingsplan mot radikaliserings, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet 2021 – 2025
- Verdensarvstedet Bryggen: Forvaltningsplan 2021 – 2025
- Status for Bergen kommunes arbeid med bærekraftsmåla 2021
- Ny plan for Frivillighet i Bergen kommune 2022-2025
- Kjøp av Dikkedokken
- Handlingsprogram for Miljøløftet 2023 – 2026
- Mottak av Ukrainske flyktninger i Bergen
- Ungdomsplan

Bystyrets kontor skal bidra til et velfungerende lokaldemokrati.

Et velfungerende lokaldemokrati forutsetter at møtene er tilgjengelig for publikum og presse slik det bla. er forutsatt i kommuneloven. Bystyrets kontor annonserer alle politiske møter i avisen samt på kommunens nettsider. Alle møter i bystyret og andre politiske utvalg har blitt streamet slik at publikum har kunnet følge alle møtene, og følge med på viktige saker over tid, både i det respektive utvalget og i bystyret. Det er fortsatt nødvendig å forbedre tiltak for universell utforming, så som teksting. Bystyrets kontor arbeider kontinuerlig med å sikre en effektiv og pålitelig gjennomføring av politiske møter, og har utarbeidet et handlingsprogram for 2023-2025 for å sikre kompetanse, rolleforståelse og håndtering av risiko, i samsvar med internasjonale, nasjonale og lokale drivere for endring.

Året 2022 var også preget av et generasjonsskifte ved Bystyrets kontor, noe som gir et utviklingsrom fremover. Ny Bystyredirektør tiltrådte 1. oktober 2022. Avtroppende bystyredirektør arbeider i retrettsstilling til og med juni 2023, bla. med revidering av fullmakter og styringssystem, i forbindelse med overgang til ny valgperiode.

Kommunens regnskaper skal bli revidert på en profesjonell måte

Det følger av kommuneloven § 23-2 at kontrollutvalget har ansvaret for å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget ivaretar sitt "påse-ansvar" ved å gjennomføre ulike aktiviteter i løpet av året knyttet til oppfølging av revisor og revisjonsarbeidet.

For regnskapsrevisjonen i revisjonsåret 2022 har aktivitetene omfattet:

- Revisors uavhengighetserklæring for 2022
- Revisors overordnede revisjonsstrategi for regnskapsåret 2022
- Forenklet etterlevelseskonsroll med økonomiforvaltningen – risiko og vesentlighetsvurdering
- Oppsummering fra interimrevisjonen 2022

Regnskapsrevisor har utarbeidet revisjonsplan og risikovurderinger, og under det løpende revisjonsarbeidet blir det fokusert mest på områder med høy risiko. For revisjonsåret 2022 gjelder dette særlig områdene for inntekter, merverdiavgift, pensjon og selvkost, samt refusjon sykepengar og bundne fond.

Bergen kommunes årsregnskap og årsmelding for 2021 ble revidert av Deloitte AS. Revisor tilfredsstiller kravene om uavhengighet og vandel i kommuneloven. Revisors konklusjon i revisjonsberetningen om årsregnskapet for 2021 var uten forbehold. Revisor kommenterte likevel noen forhold i sitt nummererte brev nr. 2, som finansbyråden rapporterte tilbake på

Målsetting

Status måloppnåelse

til kontrollutvalgets møte 15.06.22 og bystyrets møte 22.06.22. Deloitte reviderte også beboerregnskaper ved kommunale sykehjem for 2021. Revisor fant at alle regnskapene var tilfredsstillende dokumentert, men med én presisering. Kontrollutvalget er fornøyd med hvordan revisor har håndtert sine oppgaver. Revisjonen fremstår som utført på en grundig og pedagogisk måte, med et nødvendig kritisk blikk.

Med fokus på innbyggernes rettsikkerhet skal byombudet arbeide for at det i den kommunale forvaltning ikke blir gjort urett mot den enkelte.

Byombudet arbeid består i hovedsak å håndtere enkelthenvendelser fra innbyggerne. Kontakten er i hovedsak på telefon og e-post og dersom det er behov for det avsettes tid til fysisk møte. Byombudet er også tilstede på møter mellom innbyggere og tjenestested. Videre holdes innlegg for kommunens avdelinger og politiske råd og utvalg.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data
Beløp i 1000

Oppdrag

Merknad 20: Bystyret ber byrådet om å legge fram ei sak til bystyret om direkteval til bydelsutval og andre former for innbyggjarinvolvering som kan sikre meirdemokrati frå 2023. Saka skal omhandle budsjettmessige konsekvensar av etablering og drift av bydelsutval og om det er statlege ordningar til lokaldemokratiprojekt som kan gje midlar til å etablere bydelsutval eller andre former for innbyggjarinvolvering.

Statusbeskrivelse

Byrådet jobber aktivt med hvordan Bergen kommune kan styrke medvirkning for innbyggerne og bidra til økt medborgerskap, i tillegg til de organisatoriske grepene for å sikre systematisk kunnskapsutvikling, intern informasjonsflyt og deling av beste praksis. Dette sees i sammenheng med at Bergen kommune deltar i et toårig, nasjonalt lokaldemokratiprogram i regi av Kommunal- og distriktsdepartementet. Søknad om deltakelse ble behandlet av bystyret i sak 263/21. Byrådet leverte oppfølgingssak til bystyret i desember etter sak om rammer for innføring av bydelsutvalg i mai.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sum							0,0	0,0	0,0

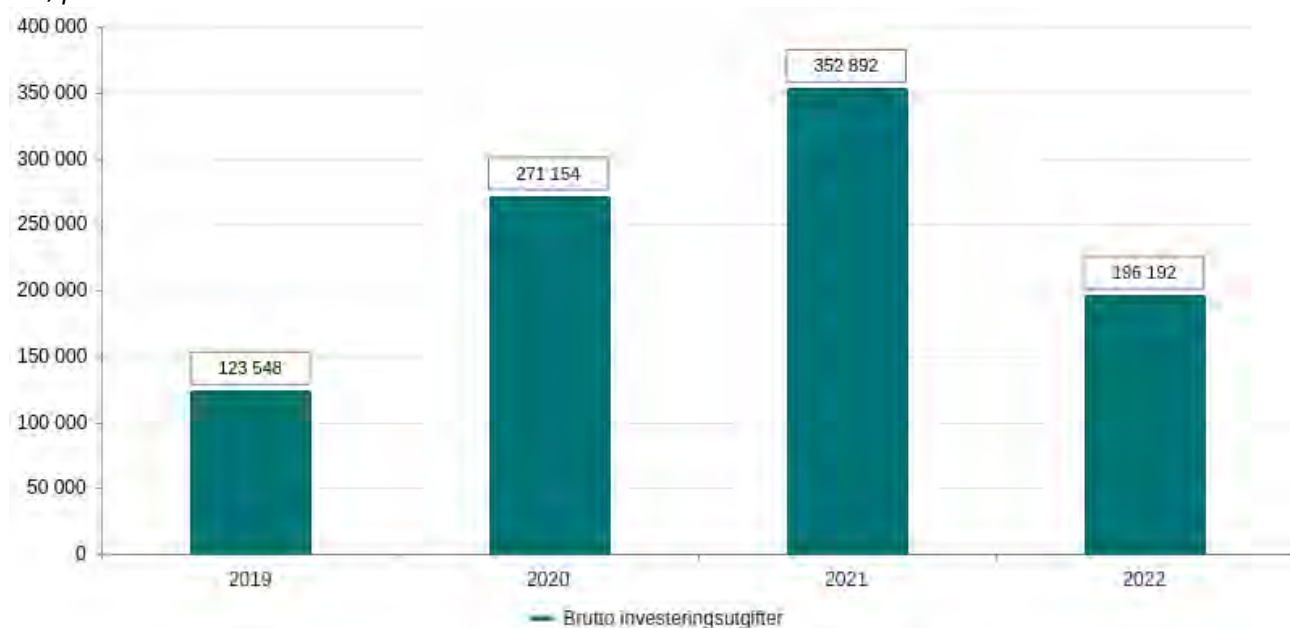
16-Administrasjon og fellesfunksjoner

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tenesteområdet omfattar dei administrative funksjonane i byrådsavdelingane og tenester som er felles for kommunen som konsern. Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom og Byrådsleiars avdeling har dei fleste einingane innanfor dette tenesteområdet.

Tenesteområdet dekker mellom anna arkivtenester, advokattenester og juridisk bistand, digitalisering og innovasjon, eigedomsforvaltning og utbygging, HR, informasjon, innkjøp, samfunnstryggleik og beredskap, samt rekneskap og økonomistyring. Oppfølginga av eigarinteressene til kommunen høyrer også til her.

Tenesteområdet omfattar òg tenester i Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering. Bergen byarkiv er kommunal mynde og tenesteytar for arkiv. Vidare høyrer det bydekkande arbeidet med mangfald og likestilling til dette tenesteområdet, saman med analysearbeidet om fritid og mangfald.

Viktige begivenheter

Etat for bygg og eiendom

Etat for bygg og eiendom (EBE) veks. Samtidig som forvalta portefølje aukar, er òg breidda av tenester frå etaten veksande. Det er på reinhald etaten har vakse mest i løpet av 2022. Reinhaltsavdelinga tel no rundt 180 medarbeidarar og etaten har passert 550 medarbeidarar.

I 2022 har etaten overtatt heile sju store bygg frå Etat for utbygging (EFU). Bygga er svært teknisk avanserte og tre av dei er over 11.000 kvadratmeter. Etaten har tidlegare tatt over så mange bygg i løpet av eit år. For å samanlikne tok EBE over to bygg i 2021 og skal etter planen overta tre bygg i 2023. Dette har utfordra EBE på kompetanse og kapasitet. Særleg ingeniørane og driftsorganisasjonen har mykje arbeid med bygga, både før og etter overlevering. EBE og EFU har eit godt samarbeid som skal utviklast vidare.

Bergen kommune inngjekk i desember ein avtale med selskapet GK etter ei innovativ anskaffing. Anskaffinga er ein del av prosjektet "1000 bygg -10 000 muligheter". Avtalen gjeld ein pilot som omfattar sju bygg. Målet er å gjere eigedomsdrifta smartare og energiforbruket til kommunen lågare. Piloten skal evaluerast etter 12 månader. EBE har stor tru på løysinga, men forholdet mellom kost og nytte skal gjennomgåast før ei eventuell vidare innføring av løysinga.

Etat for utbygging

Etat for utbygging har gjort desse prosjekta ferdige i 2022:

- Damsgårdssundet barnehage: Innreiing av råbygg
- Kalfarveien barnehage: Totalrehabilitering
- Skinstø barnehage: Reguleringsplan
- Strømgaten 1: Mogleighetsstudie barnehage
- Kronstad oppvekstun: Totalrehabilitering og ombygging av skulane Kronstad og Hunstad til eit oppvekstun
- Ortun skule badeanlegg: Totalrehabilitering, ombygging og tilbygg
- Myrdal Idrettspark: Tilrettelegging av infrastruktur i tråd med rekkjefølgjekrav
- Nytt øvingsfelt for brannvesenet på Flesland: Treningsfasilitetar og røykdykkar-/ øvingshus
- Bergen Rådhus: Utvendig rehabilitering og innvendig ombygging

Nærare omtale finn du under status for investeringar.

Dialogmøte med entreprenørbransjen om komande innkjøp vart gjennomført i februar 2022.

I november vart det gjennomført ein vellykka oppfølgingsrevisjon av kvalitetssystemet til etaten. Hovudrevisjon og resertifisering av ISO 9001 vil bli gjennomført hausten 2023.

For å sikre gode val i utbyggingsprosjekt blir det gjennomført eit pilotprosjekt om utgreiing av konseptval i tidleg fase. Pilotprosjektet er retta mot bestillande byrådsavdelingar.

Som ein del i forbetningsarbeidet endra Etat for utbygging organiseringa frå og med 1. juli 2022.

Innkjøp konsern

Bystyret vedtok i sak 195/22 ny strategi for anskaffingar med tilhøyrande handlingsplan. Strategien har fire satsingsområde:

- effektiv ressursbruk
- realisere verdier
- klima, miljø og samfunnsansvar
- kommunikasjon og samarbeid

Strategien gir føringar for det samla arbeidet kommunen gjer på innkjøpsområdet fram mot 2025.

Kommunen bytte ut løysinga for e-handel i løpet av hausten. Årsaka til det var at den tidlegare løysinga ikkje lenger ville bli halde ved like av leverandøren. Den nye løysinga, BkBestilling, er ein integrert del av økonomisystemet.

Med midlar frå den statlege klimasatsordninga, etablerte Innkjøp konsern i desember eit toårig prosjekt for å utvikle sirkulærøkonomi i innkjøp. Fleire av kommunane i innkjøpssamarbeidet deltek òg i prosjektet.

Seksjon for digitalisering og innovasjon

Seksjon digitalisering og innovasjon konsern har hatt ansvaret for å skaffe felles løysing for billett, kasse og booking (Bikaboo). Denne vart sett i produksjon i 2022. Alle manuelle og eldre kasser i Bergen kommune er erstatta med ny løysing i 3. og 4.kvartal. Dei første digitale bookingtenestene vart også tekne i bruk, mellom anna bestilling av rådgivingstenester.

Det har vore eit stort arbeid i 2022 med å etablere ny finansieringsmodell for Ansattservice. Modellen skal i større grad basere seg på grunnfinansiering av den sentrale infrastrukturen til kommunen for digitalisering og IKT. Ny modell blir innført i 2023.

Innføring av kanalstrategi har vore ein sentral aktivitet i 2022. Som ein del av prosjektet skal alle servicemiljøa til kommunen ta i bruk felles serviceprosessar og servicestandard. Prosessane og standarden blir realisert gjennom å bruke kundestøttesystemet BkService. Prosjekt for innføring av kanalstrategi vart vedteke av byrådet 3. mars 2022. Prosjektet involverer mange aktivitetar og etatar. Difor er sluttdato for prosjektet sett til sommaren 2023. Gjennom aktiviteten med namnet Forbetningsløypa får alle aktuelle servicemiljø opplæring og bistand til omstilling til felles servicestandard og serviceprosessar. Prosjektet om kanalstrategi styrer etter desse tre hovudmåla:

- Éin veg inn – ein heilskapleg kommune
- Meir tilfredse brukarar
- Auka tilbod og bruk av sjølvbeteningsløysingar

Alle innbyggjarar, som er i kontakt med kommunen, skal møte same tilgjengelegheit, føreseielegheit og profesjonalitet.

I 2022 starta kommunen arbeidet med å kartlegge bruk og nærvær på sosiale medium. Bakgrunnen for kartlegginga var Datatilsynet si eiga vurdering av deira bruk av Facebook. Basert på kartlegginga blir det no arbeidd med å lage retningslinjer og krav til bruk av sosiale medium. Dette skal rapporterast tilbake til bystyret i 2023. (ref. bystyresak 1222/22).

Som ein del av styrings- og forvaltningsmodellen for digitalt førsteval blir det jobba med kontinuerleg forbetring av dei digitale tenestene i kommunen til innbyggjarar, næringsliv og organisasjonar. Viktige forbetringar i 2022 har vore å tilpasse oss nye lovkrav om tilgjengelegheitserklæringar (universell utforming) og betra tryggleik i løysingane. Det har også vore designarbeid for å lage nye proaktive tenester som skal gi tilbod av tenester utan at brukarane må søkje sjølv.

HR konsern

HR konsern arrangerte hausten 2022 den årlege HR-konferansen for om lag 140 HR-tilsette og leiarar i Bergen kommune. Årets HR-konferanse sette fokus på ei rekkje aktuelle arbeidsrettslege tema som fortrinnsrett, varsling og handtering av personalsaker. I tillegg var mangfald og likestilling på dagsorden. Dette er eit tema som har tydelege politiske og juridiske føringar inn mot arbeidsgivaransvaret og arbeidsmiljøet i kommunen.

HR konsern har i fleire år arbeidd med å utvikle eit verktøy for å samanlikne og forenkle arbeidet med styringsdata på HR-feltet. Hausten 2022 vart dette arbeidet ferdigstilt. Eit HR leiardashbord vart lansert og "rulla" ut til 1500 leiarar i kommunen. Løysinga blei vidareutvikla til også å omfatte 500 HR-tilsette som frå nyttår kunne nytte same løysing i arbeidet sitt. Dersom ein får økonomisk handlingsrom til å vidareutvikle HR-systema, vil utvikling av leiardashbordet bli prioritert og vidareutvikla med meir HR-data og andre økonomiske parametar i samarbeid med andre konsernfunksjonar dei neste åra.

HR konsern har i 2022 arbeidd med å utvikle ein ny modell og konsept for opplæring av leiarar på ulike nivå i kommunen. Arbeidet er basert på innsiktarbeid, behov, erfaringar og utviklingstrendar. Målet er at HR konsern i 2023-2024 skal tilby eit nytt leiarutviklingsprogram som er framtidsretta og berekraftig. Målet er at det i større grad forenklar tilgjengelegheit, forbetrar format, aukar kvalitet, fremjar læring og utviklar organisasjonen. Leiarprogrammet byggjer på prinsippet "hjelp til sjølvhjelp" i grunnopplæringa og "lære når du treng det" i fordjupingsmodulen.

Bedriftshelsetenesta

Bedriftshelsetenesta (BHT) har i 2022 fått bygd eit nytt eksponeringsregister i kvalitetssystemet til kommunen. Etter gjennomført pilot våren 2023 skal denne løysinga publiserast for heile kommunen. I tillegg har BHT i lengre tid arbeidd med å få på plass ein rammeavtale for psykologteneste for tilsette som blir utsette for alvorlege hendingar. HR konsern arrangerte dag for hovudarbeidsmiljøutvalet og dei lokale arbeidsmiljøutvala 15. november. Vald og truslar var tema for møtet. BHT hadde det faglege ansvaret med merksemd på kva ansvar leiarane har for å følgje opp tilsette etter slike hendingar. Etter fleire år med førebuingar er det planlagt å ta i bruk eit nytt elektronisk pasientjournal system for BHT tidleg haust 2023.

Ansattservice

Ansattservice, med noverande organisering, vart etablert som ein etat 1. februar 2022.

Det tidlegare Lønns- og regnskapssenteret vart då organisert saman med dei operative konsernfunksjonane innanfor drift av digital infrastruktur, forvaltning av system, og fagmiljø for tenestedesign, brukaroppleving og prosjektleiing.

Dei 265 tilsette i Ansattservice leverer no tenester både til tilsette og innbyggjarar. Etaten støyr avdelingane i kommunen med tenester på områda digitalisering, IT, lønn, faktura og rekneskap.

Brukarstøtte for e-helse med seks medarbeidarar og eigedomsskattekontoret med fire medarbeidarar vart ein del av etaten i oktober.

Ansattservice har gjennom året delteke i mange prosjekt i Bergen kommune, både med dyktige prosjektleiarar og med fagkompetansen vår innanfor økonomi, HR og IT. Etaten har hatt ekspertisen i fleire prosjekt og fått på plass ein organisasjon for å forvalte løysingane i ettertid. Til dømes var både økonomiområdet og IT-faget viktige for at felles løysing for billett, kasse og booking (Bikaboo) vart ein realitet. På økonomiområdet har vi også bidrege sterkt til å innføre og no forvalte den nye løysinga for e-handel. Ansattservice har òg hatt sentrale roller i innføringa og forvaltninga av det nye leiardashbordet på HR-feltet.

Etableringa av etaten i februar var ei viktig hending. For å skape ein ny etat var det vel så viktig å flytte det tidlegare Lønns- og regnskapssenteret frå Neumanns gate til Rosenkrantz gate. Då fekk vi samla 170 av medarbeidarane våre. Etter denne flytteprosessen er Ansattservice framleis to stadar, Spelhaugen og Rosenkrantzgate. På lengre sikt er ønsket å samle heile etaten på ein plass.

Byrådet

Byrådet Valhammer II

I byrådet Valhammer II fann følgjande endringar stad i løpet av året:

- 1. februar 2022 kunngjorde byråd Endre Tvinneheim at han ønskte å tre ut av byrådet. Dagen etter vart Linn Katrin Pilskog utnemnd som ny byråd for barnehage, skule og idrett.
- 22. august 2022 gjekk KrF ut av byrådet og byråd for eldre, helse og frivilligheit, Beate Husa (KrF), fråtrede.
- 25. august vart byrådet konstituert på nytt med følgjande samansetning og ansvarsområde for byråda:
- Roger Valhammer (Ap),
byrådsleiar
- Thor Haakon Bakke (MDG), byråd for klima, miljø og samferdsel og nestleiar
- Per-Arne Hvidsten Larsen (V), byråd for finans, næring og eigarskap
- Ruth Grung (Ap), byråd for helse og omsorg
- Katrine Nødtvedt (MDG), byråd for kultur, sosial og inkludering
- Ingrid Nergaard Fjeldstad (V), byråd for byutvikling
- Linn Katrin Pilskog (Ap), byråd for barnehage, skule og idrett

I bystyremøtet 26. oktober 2022 kunngjorde byrådsleiar Roger Valhammer at han ville gå av og i samsvar med kommunelova § 10-5 gjekk då heile byrådet av. Fram til nytt byrådet vart konstituert fungerte byrådet Valhammer II som eit forretningsministerium.

Byrådet Valhammer II fråtrekke 3. november 2022.

Byrådet Bakervik

BYRÅDET BAKERVIK: Line Berggreen Jacobsen, Ingrid Nergaard Fjeldstad, Linn Katrin Pilskog, Rune Bakervik, Per-Arne Hvidsten Larsen, Ruth Grung og Eduardo Andersen. Foto: Andrew Buller

Byrådet Bakervik hadde det konstituerande møtet sitt torsdag 3. november.

Det nye byrådet i Bergen fekk følgjande samansetning:

- Rune Bakervik (Ap) byrådsleiar
- Per-Arne Larsen (V), byråd for finans, næring og eigedom og nestleiar
- Linn Katrin Pilskog (Ap), byråd for barnehage, skule og idrett
- Ingrid Nergaard Fjeldstad (V), byråd for klima, miljø og byutvikling
- Ruth Grung (Ap), byråd for helse og omsorg
- Line Berggreen Jacobsen (Ap), byråd for barnevern og sosiale tenester
- Eduardo Andersen (Ap), byråd for kultur, frivilligheit og inkludering

Byrådets sekretariat

Sekretariatet la til rette for 70 byrådsmøte og eit tilsvarande tal byrådskonferansar. Det vart gjennomført eitt nytt kurs for saksutgreiarar i byrådsavdelingane.

Lokaldemokrati, samfunnsutvikling, internasjonalt arbeid

- I samarbeid med NORCE og Universitetet i Bergen har kommunen gjennomført forskingsprosjektet DEMOVATE. Prosjektet vart avslutta 2022. Éin av leveransane er ei handbok i korleis kommunar kan gjennomføre borgarpanel.
- Bystyret behandla sak om ulike modellar for bydelsutval og innbyggjarinvolvering i bydelane. Bystyret tok saka til orientering, og legg til grunn at eventuelt vidare arbeid med innføring av bydelsutval følgjer av budsjettvedtak.

- Byrådet har i byrådsvedtak starta opp eit arbeid for å utvikle vidare samfunnsplanlegginga i Bergen kommune.
- Bergen kommune deltok i eit lokaldemokratiprogram i regi av Kommunal- og distriktsdepartementet. Bergen kommune inviterte dei seks andre kommunane i prosjektet til ei samling i november 2022 for å utveksle erfaringar.
- Byrådet utarbeidde status for arbeidet med berekraftsmåla. Statusen vart behandla i bystyret i april 2022.
- Bergen kommune har delteke aktivt i det nasjonale berekraftsnettverket saman med andre kommunar, fylkeskommunar og KS. I tillegg har kommunen delteke på internasjonale møteplassar gjennom Eurocities og FN for å lære korleis byar rundt om i verda arbeider med berekraftsmåla.
- Byrådet starta opp arbeidet med ein temaplan for studentar i 2022. Målet med planen er å vise korleis kommunen skal arbeide for at Bergen skal bli den leiande studiebyen i Noreg.
- Det første årsmøtet for prosjekt Havbyen Bergen vart gjennomført i mai 2022. Prosjektet er eit samarbeid mellom Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Universitetet i Bergen og ei rekkje andre nærings-, kunnskaps- og forvaltningsmiljø knytt til hav i Bergensregionen. Prosjektet har ansvaret for å utvikle Havbyen Bergen.

Kommunikasjon

Seksjon informasjon har hatt ei sentral rolle i kommunikasjonsarbeidet om krigen i Ukraina. Arbeidet er gjort i tett samarbeid med kommunikasjonsmiljøet i Byrådsavdeling for kultur, frivilligheit og inkludering og dei andre byrådsavdelingane. Tidleg i krigen vart det oppretta ei eiga temaside

Digital annonsering i nettaviser informerer innbyggerne om hvordan de kan bidra for å gjøre hverdagen bedre for flyktingene fra Ukraina. Annonse: Seksjon informasjon.

«Ukraina og Bergen». Informasjon blir omsett til ukrainsk og russisk i samarbeid med Tolketjenesten. Innbyggjerservice hadde ei viktig rolle med å informere flyktingar og innbyggjarar.

Seksjonen samarbeidde med Byrådsavdeling for barnehage, skule og idrett i kommunikasjonsarbeidet om skulestreiken som varte frå 20. juni til 27. september. Ei eiga temaside med informasjon om konsekvensar av streiken vart etablert.

Seksjonen har framleis tett samarbeid med kommunikasjonsmiljøet knytt til koronapandemien for å sikre dokumentasjon, erfaringsdeling og informasjon til innbyggjarane.

Handlingsplanar på mangfaldsområdet

Bystyret vedtok i februar ny handlingsplan for førebygging av hat mot muslimar, og ny handlingsplan for førebygging av radikaliserings, valdeleg ekstremisme og hatkriminalitet.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Helårsvirkning av justeringer i årets budsjett				
BFNE - Fordeling av gevinstkrav i Program for digital fornyelse fra 2021 (jf. byrådssak 1221/21)	38	2 802	-2 765	Fordeling av gevinstkrav i 2021 er videreført i budsjettet for 2022
Arbeidsstasjons- og lisenskostnader for Byarkitekten, Byantikvaren og Klimaetaten	148	60	88	Lisenskostnader er overført fra de respektive tjenesteområdene til tjenesteområde 16 - Administrasjon
Utgifter ved overtakelse av Akasia-barnehagene	500	500	0	
Teknisk justering mellom tjenesteområder - Kunnskapskommunen	515	515	0	Teknisk justering som ikke medfører endringer i aktiviteten.
Husleie Wigandgården	1 164	1 164	0	Budsjettet er omfordelt.
Sum	2 365	5 042	-2 677	
Nye tiltak				
Program for digitalt førstevalg - Brukervennlige innbyggertjenester	300	300	0	Tiltaket er iverksatt
Leie av administrasjonslokaler i Rosenkrantzgaten 3	8 500	8 500	0	Tiltaket er iverksatt
Tilskudd til Fair play bygg & anlegg Vestland	300	300	0	Tilskuddet er utbetalt
Overtakelse av Akasia - økte utgifter til økt bemanning ved Bergen Byarkiv	425	425	0	Midlene er innarbeidet i budsjettet for 2022
Overtakelse av Akasia barnehage AS - økte utgifter ved Lønns- og regnskapssenteret	750	400	350	Tiltaket er iverksatt med virkning fra juni 2022
Service- og sikkerhetssenter - Bergen rådhus	4 700	4 700	0	Tiltaket er gjennomført
Program for digitalt førstevalg - Brukervennlige ansattjenester	250	250	0	Tiltaket er iverksatt
Overtakelse av Akasia barnehage AS - økte utgifter i Ansattservice	1 600	1 600	0	Tiltaket er iverksatt
Satsing på RPA teknologi - Digital medarbeider	1 500	982	518	Tiltaket er igangsatt for å øke bruk av automatiserte prosesser i Bergen kommune. Det ligger fem etablerte løp i dette tiltaket og deler av dem er forsinket. Løpende drift og forvaltning er styrket med prosessledelse og det jobbes kontinuerlig med å profesjonalisere egen styringsmodell og arbeidsmetoder. Informasjon og

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
				markedsføring, samt å følge opp konkrete og sannsynlige oppdragsmuligheter, er kontinuerligere driftsoppgaver som forvaltningen har hatt fokus på i 2022.
Ny kontorstøtte- og samhandlingsløsning - forvaltning og drift	3 000	2 396	604	Arbeidet med å styrke forvaltning og drift av ny kontorstøtte- og samhandlingsløsning er en varig driftsoppgave hvor det prioriteres tiltak fortløpende. Prioriterte tiltak i 2022 har vært ny avtale på lisenser, samt å sikre at Microsoft365-plattformen er sikker og tilgjengelig for alle ansatte, på alle steder og på alle flater. Dette gjøres ved å flytte driften fra egne servere til skyen, og ved å innføre tiltak for å sikre personvern og innebygget informasjonssikkerhet. Estimert ferdigstillelse av drift fra egne servere til sky er i september 2023.
Husleie - Samfunnssikkerhetens hus	8 700	8 700	0	Tiltaket er gjennomført
Nytt byarkiv 2025	1 000	500	500	Tiltaket er igangsatt.
Digitalt førstevalg - Bookingløsning	500	232	268	Arrangementsløsning, benevnt Bikaboo (Billett, kasse og booking) er satt i drift. Kasseløsningen er implementert i alle byrådsavdelingene og erstatter alle "håndkasser" og eldre betalingsterminaler. I tillegg gjøres det tilgjengelig selvbetjeningsløsninger for booking av arrangement, rådgivningstjenester mm for alle kommunale enheter.
Satsing på personvern og informasjonssikkerhet	10 000	4 727	5 273	Seksjon for digitalisering og innovasjon konsern har i 2022 jobbet med å styrke kapasitet og kompetanse innen personvern og informasjonssikkerhet. Det er utfordringer med å få tak i rett kompetanse i markedet, men seksjonen jobber med å få på plass tilstrekkelig med ressurser. I tillegg til ressurser er arbeidet med styrking av kompetanse en viktig del av tiltaket, både for alle ansatte i hele Bergen kommune og internt på seksjonen. Kompetanseplaner for alle ansatte i kommunen er tilgjengelig i kompetanseportalen, og arbeid med revisjoner/oppdateringer er påbegynt.
Sum	41 525	34 012	7 513	
Nye engangstiltak				
Oppgradering til fiberforbindelse	2 250	448	1 802	Alle nye linjer er satt i bestilling og arbeidet utføres fortløpende. Det er usikkerheter knyttet til ferdigdato på tiltaket. Tiltaket er utført til lavere kostnad i 2022 enn opprinnelig estimert, arbeidet fortsetter i 2023.
Utvidet Innbyggjerservice - videreføring av tiltak i 2022	2 300	2 300	0	Prosjektet har vært i dialog med alle 36 etater som har ansvar for service til kommunens eksterne målgrupper. Det er utarbeidet en metode for gjennomføring i tre trinn. I trinn 1 gjennomføres en analyse av nå-tilstand for bruk av kanaler og digitale tjenester, 25 etater har fullført trinn 1. I trinn 2 gjennomføres opplæring og innføring i bruk av serviceprosesser og kundedøttesystem, BkService, i aktuelle servicemiljøer. 7 etater har fullført trinn 2. I trinn 3 gjennomføres en gjennomgang av forbedrings- og innovasjonstiltak som enhetene kan arbeide videre med for å forbedre det digitale tjenestetilbudet. Arbeidet med å sikre at alle aktuelle servicemiljø får opplæring og bistand til omstilling til felles servicestandard og serviceprosesser vil fortsette frem til sommeren 2023.
Bydelsreform	3 000	300	2 700	Tiltaket gjelder engangsmidler i 2022. Midlene som ble avsatt til å forberede innføring av bydelsutvalg og innbyggerinvolvering har ikke blitt benyttet til bydelsutvalg, da bystyret i sak 127/22 "Rammer for etablering av bydelsutvalg" i mai bestilte en ny redegjørelse og sak. Denne saken ble lagt fram og vedtatt i bystyret i desember. For innbyggerinvolvering og medvirkning er deler av dette løst med bruk av egne ressurser og omprioritering av oppgaver.

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nytt fagsystem eiendomsskatt	550	0	550	Tiltaket har startet opp, men engangsutgifter har ikke påløpt i 2022
Sum	8 100	3 048	5 052	
Effektivisering				
Gevinst ved felles kasseløsning i Bergen kommune	-1 875	0	-1 875	Arrangementsløsning, benevnt Bikaboo (Billett, kasse og booking) er satt i drift. Kasseløsningen er implementert i alle byrådsavdelingene og erstatter alle "håndkasser" og eldre betalingsterminaler. Arbeid med gevinstuttak ferdigstilles i 2023. SDI har -1,75 MNOK, LRS har tatt ut 100' på egen drift.
Reduksjon i vikarbruk	-4 000	-4 000	0	Tiltaket nedjusteres til null som følge av at tiltaket skal ses i sammenheng med tiltaket Flere ansatte i kommunens bemanningssenter.
Effektivisering som følge av program for digitalisering, innovasjon og effektivisering fordeling mellom tjenesteområder 03D/04A innen Psykisk helse	-29	-29	0	Tiltaket er realisert
Arealøkonomisering - plass til 150 flere ansatte i Rådhuset	-4 000	-761	-3 239	Realiserte innsparinger fra innflytting i rådhuset utgjør kr 761 000 i 2022. Innsparingen gjelder to leiekontrakter som er avsluttet hhv. 30/8 og 30/9. Disse vil få helårseffekt fra 2023. Ytterligere innsparinger er foreslått realisert gjennom salg av Neumanns gate 1, som vil gi reduserte utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygg på om lag kr 2,1 mill.
Fordeling av økt gevinstmål for Program for digital fornyelse (40 mill.)	930	8 770	-7 840	Tiltaket er gjennomført
Program for digital fornyelse - gevinstmål for programmet	-40 000	-39 000	-1 000	BFNEs andel av innsparingskravet utgjør kr 7,9 mill, mens resten er fordelt til andre byrådsavdelinger som rapportere for seg. Av BFNEs andel ble 6 mill. lagt til Ansattservice. Ansattservice hadde et mindreforbruk i regnskapet for 2022, og har dermed innfridd kravet. Det resterende kravet er delvis realisert, men det er vanskelig å tallfeste nøyaktig, så tallet er et anslag.
Gevinst ved ny modul for elektronisk periode- og årsavslutning	-530	-530	0	Tiltaket er iverksatt og innsparingskravet er fordelt ut med halvårseffekt i 2022.
EBE - Ytterligere 10 % reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg	-1 000	-1 000	0	Reduksjon i energiforbruk fra referansenivået endte på 12% i 2022. Målet var 15%. Det er ikke mulig å tallfeste besparelsen nøyaktig i kroner.
Redusert porto, papir, trykking mv.	-150	-150	0	Innsparingskravet er realisert
Sum	-50 654	-36 700	-	
		13 954		
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Koronatiltak - forlengelse av tiltak i 2022	3 700	3 700	0	Utgiftene er påløpt.
HR systemportefølje	2 200	4 400	-2 200	Tiltaket er iverksatt
Kommuneadvokaten - økte felleskostnader og inntektsbortfall	1 000	1 000	0	Tiltaket er gjennomført
OU kontingent	660	1 320	-660	Tiltaket er iverksatt

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
EBE - Justering av FDV-ramme for endringer i byggporteføljen	1 619	1 619	0	Innarbeidet i vedtatt budsjettramme og effektivt.
Sum	9 179	12 039	-2 860	
Kutt				
EBE - Selge og rive bygg	-1 000	-1 000	0	Effektivt og innarbeidet som en del av budsjettrammen.
Generell reduksjon i rammen - Stab	-280	-280	0	Innarbeidet i budsjettrammen for 2022
Redusere driftsutgifter i Seksjon for administrasjon	-156	-156	0	Innsparingskravet er realisert i Seksjon for administrasjon, men resultatene har merforbruk på andre områder.
EBE - Redusere årsverk i stabs-/støttefunksjoner	-450	-450	0	Nedbemannings og overflytting er gjennomført
Redusere driftsutgifter - byrådet og stab	-500	-500	0	Tiltaket er gjennomført
Økte inntekter - Samfunnsikkerhetens hus	-200	-200	0	Tiltaket er gjennomført
Redusere stillinger til innkreving og betalingsservice	-1 300	-1 300	0	Innsparingskravet er realisert
Redusere driftsutgifter - Seksjon informasjon	-300	-300	0	Tiltaket er gjennomført
Redusere driftsutgifter i Seksjon digitalisering og innovasjon	-353	60	-413	Seksjonen har delvis klart å redusere driftsutgifter iht tiltak. Sett bort fra utgifter til vikar på personvern og informasjonssikkerhet som er finansiert av SAM er merforbruk på drift 60 000 kr.
Redusere driftsutgifter i Økonomi konsern	-148	-148	0	Innsparingskravet ble realisert
Redusere utgifter til drift av Innolab i Seksjon digitalisering og innovasjon	-250	-250	0	Utgifter til drift av Innolab er redusert i samsvar med innsparingskravet
Sum	-4 937	-4 524	-413	
Inntektsendringer				
Økte inntekter fra Innkjøpsamarbeidet	-87	-87	0	Tiltaket er realisert
Sum	-87	-87	0	
Sum tiltak	5 491	12 829	-7 338	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				

Årsmelding 2022

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Økning i SMS-utgifter til kommunikasjon om vakter, mv.	300	300	0	Tiltaket er iverksatt
Økte utgifter til kontingenter på arbeidsgiverområdet	575	575	0	Tiltaket er iverksatt
Korona - merutgifter (T1-2022)	1 150	1 150	0	Utgiftene er påløpt.
Økte kostnader krigen i Ukraina	691	691	0	Innarbeidet i budsjettramme 2022.
Økte utgifter til frikjøp av tillitsvalgte	922	922	0	Tiltaket er iverksatt
Sum	3 638	3 638	0	
Nye engangstiltak				
TEK konkurranse (T1-2022)	600	433	167	Det er utløst opsjon på eksisterende avtale med ett års forlengelse. Arbeid med alle bilag i TEK-avtalen er vurdert og vil håndteres separat. Avtaler på Mobicall og drift av telefonsentraler er estimert klare i første kvartal. Systemet for ekspedientstøtte og kontaktsenter skal integreres med flere systemer, blant annet BkService, og medfører dermed et større arbeid før underlag til ny avtale kan ferdigstilles.
Flytting fra Neumanns gate 1 (T2 2022)	1 500	1 143	357	Flyttingen er gjennomført
BkBestilling - ny bestillingsløsning (UBW) (T1-2022)	1 500	1 297	203	Tiltaket er gjennomført i 2022, men det pågår en tvist med leverandøren om mangler ved leveransen og sluttoppgjør.
Folkevalgte - ettergodtgjøring	894	894	0	Tiltaket er gjennomført
Merutgifter vakthold 17. mai	193	193	0	Tiltaket er gjennomført
Sum	4 687	3 960	727	
Sum tiltak	8 325	7 598	727	

Utvikling og utfordringer

Etat for bygg og eiendom

Etat for bygg og eignedom fekk ny organisering frå 1. januar 2022. Det er større endringar innanfor byggforvaltning, drift og prosjektgjennomføring. Mange leiarar, medarbeidarar og tillitsvalde har vore involverte i endringane og etaten får gode tilbakemeldingar på prosessen.

Organisasjonsendringane gjer tydeleg skilje mellom administrasjon, stab og støtte og kjerneverksemda. Samtidig er skiljet tydeleg mellom hovudprosessane forvaltning, drift, vedlikehald og utvikling. Det viktigaste grepet å opprette ei eiga gruppe for investering og vedlikehaldsplanlegging og samle all prosjektgjennomføring i ei eining. I samband med organisasjonsendringane er det også vedteke ny kurs og meir søkjelys kompetansebehovet i etaten.

Etat for bygg og eignedom er sertifisert innan to standardar: Leiingssystemet for miljø (ISO 14001:2015) og leiingssystemet for kvalitet (ISO 9001:2015). EBE blir årleg revidert i standardane, medan resertifisering blir gjort kvart tredje år. I mars hadde vi besøk av ekstern revisor i fire og ein halv dag. Revisoren gjekk gjennom systema og den praktiske bruken av kvalitets - og miljøstyringssystemet vårt. Det var både gjennomgang i sentralt, og dessutan i driftseining vest, driftseining nord og handverksavdelinga.

Å ta hand om hendingar er sjølve motoren i kvalitetsarbeidet. I 2022 hadde etaten eit mål om 850 meldingar i BkKvalitet, og oppnådde eit resultat på 888. Meldingane består både av forslag til betringar og avvik.

I april tildelte etaten kontrakt til Norconsult informasjonssystem om å levere eit nytt system for eignedomsforvaltning (Facility Management). Sjølv om dette er å rekne som hyllevare, er det likevel behov for å tilpasse systemet til eiga verksemd. Etaten skal i 1. halvår 2023 ta i bruk det nye systemet. Systemet har fått det interne namnet BkEiendom.

Eignedomsavdelinga tar hand om store forhandlingar om eignedom på fleire område. Eksempelvis har forhandlingar om sal til Statsbygg på Dokken og sal samband med ny byarena vore gjennomførte i 2022.

■ Denne yrkesgruppen er ettertraktet når de tar fagbrev:

RENE BLIR REN FAGPERSON

Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

TORJE BRINGEDØR NILSEN
reportasjer

«Å se på en god renholders arbeid er som å se på en kunstner som jobber med et verk. For ett år siden ble Schmiedke og de kolleger sine på sverreid kommunale prosjekt med å fagbrev de kommunale renholdere.

De kommunale renholdere er en av de mest ettertraktete yrkesgruppene i kommunen. De har vært med på å gjøre kommunen til en av de mest attraktive i Norge. De har vært med på å gjøre kommunen til en av de mest attraktive i Norge.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

privat arbeid og sikre seg en fremtidig inntekt. For ett år siden ble Schmiedke og de kolleger sine på sverreid kommunale prosjekt med å fagbrev de kommunale renholdere.

De kommunale renholdere er en av de mest ettertraktete yrkesgruppene i kommunen. De har vært med på å gjøre kommunen til en av de mest attraktive i Norge. De har vært med på å gjøre kommunen til en av de mest attraktive i Norge.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Får snart fagbrev
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

større prosjekt. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene. De får komme tilbake og bli med på de mest utfordrende prosjektene.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

På skolebenken
Rene Schmiedke har jobbet med renhold i 20 år. Snart får han beviset på at han kan det han kan.

Prosjektet med å få flere reinhaldsarbeidarar til å ta fagbrev har gode resultat og er omtalt i media fleire gonger. Faksimile: Bergensavisen, 23. januar 2023

EBE starta i januar ei stor satsing for å få fleire reinhaldsarbeidarar til å ta fagbrev. Satsinga fekk god omtale i media. Målet er at 60 prosent av reinhaldsarbeidarane våre skal ha fagbrev innan 2025. I løpet av året har 20 medarbeidarar sete på skulebenken og tatt teoriaksamen. Dei same 20 skal opp til fagprøve til sommaren, samtidig som 20 nye skal starte på same løp i januar.

Etat for utbygging

Etat for utbygging er byggherren til Bergen kommune når byggjeprojekt og relaterte prosessar skal gjennomførast. Prosjekta omfattar ulike kategoriar av offentlege bygg med svært varierende omfang og kompleksitet. Ved inngangen av året var det rundt 70 aktive prosjekt. 18 av desse var under bygging. I desember 2022 er 70 prosjekt aktive og 13 av dei er i byggjefasen.

Livet i etaten og drifta på byggeplassane har vore mindre prega av Covid-19-pandemien dette året enn dei to førre. Aktiviteten har vore høg i 2022, både målt i talet på aktive byggjeplassar og bokførte investeringskostnader.

Etat for utbygging ønskjer å vere ein pådrivar i å omstille marknaden til byggjeplassar utan utslepp. Dette er med på å redusere utsleppa av klimagassar. Saman med Etat for bygg og eiendom er det utvikla beitt prosjekt skal gjen mer ombruk når bygningsmassen til kommunen skal utviklast eller endrast.

Som eit ledd i arbeidet med strategisk kompetanseutvikling vart det etablert ein prosjektskule hausten 2020. I samband med opprettinga av skulen er det utvikla prosjektmetodikk. Dessutan er gjennomføringsmodellen til etaten revidert. Prosjektskulen består av seks hovudmodular og ein tilleggsmodul. Målgruppa er tilsette i eigen etat, bestillarar, byggforvaltarar og medlemmer av styringsgrupper. Første kull fullførte studiet hausten 2022.

Innkjøp konsern

Året har vore prega av høg aktivitet med konkurransar på større tyngre område som det ikkje var like lett å prioritere under pandemien. Pågangen har vore stor frå kommunale avdelingar utan eigen innkjøpskompetanse. Desse einingane har hatt eit oppdemma behov for å gjennomføre nye konkurransar.

Kontraktsadministrasjon er framleis eit viktig og nødvendig satsingsområde. Arbeidet med å oppdatere kurs og rettleiingsmateriell har vore ei prioritert oppgåve. Utfordringa er at ansvaret for å følgje opp dei over 900 løpande kontraktane til kommunen er svært spreidd i organisasjonen. Profesjonalisering av oppgåva som kontraktsforvaltar må derfor framleis ha høg prioritet.. Utvida bruk av dei systema som er tilrettelagde for kontraktsadministrasjon er heilt sentralt i arbeidet.

Krava til kva samfunnsutfordringar som innkjøpsområdet skal bidra til å løyse, er aukande. Områda klima, miljø, dyrevelferd, seriøsitetskrav og arbeidsinkludering krev både fagkunnskap og innsikt i kva marknaden til ei kvar tid kan levere. Det er naudsynt med betre arbeidsprosessar og meir intern effektivitet. Likevel er ikkje dette åleine nok til å dekke behovet for meir ressursar til å følgje opp krav, regelverk og ambisjonar på anskaffingsområdet.

Seksjon for digitalisering og innovasjon

Digitaliseringstakta i offentleg sektor er framleis svært høg. Dei lokale, regionale og nasjonale politiske måla, prosjekta og tiltaka er mange. I samspel med mange andre aktørar har kommunen ei sentral rolle for å nå målet om éin digital offentleg sektor.

Lokalt - Bergen kommune

I 2022 har Seksjon digitalisering og innovasjon vore med på å etablere Ansattservice som eit felles tenestesenter som skal utvikle, forvalte og drifte tenester til tilsette. Denne etaten vil òg vere ei sentral eining for å digitalisere tenester til innbyggjarar, næringsliv og organisasjonar. Ein eigen styringsavtale regulerer dei tenestene som Ansattservice skal levere på vegne av Seksjon for digitalisering og innovasjon (SDI). I 2022 har det også blitt arbeidd med å få på plass ein ny finansieringsmodell for Ansattservice. Denne modellen vil i større grad basere seg på grunnfinansiering av den sentrale digitale infrastrukturen til kommunen. Ny modell blir innført i 2023.

Samstyring er eit sentralt omgrep som nyttast for å rettleie og styre digitaliseringsarbeidet i Bergen kommune. Reglementet for digitalisering og innovasjon vart revidert i 2022, og reglementet "peikar vidare" til obligatoriske roller, metodar, rettleiarar, prosedyrar og samstyringsfora.

Regionalt - Digi Vestland

Bergen kommune var òg i 2022 vertskap for det regionale samarbeidet Digi Vestland. Med få unntak er alle kommunar i Vestland representerte. Samarbeidet har som overordna mål å sikre at nasjonale prosjekt og tiltak blir effektivt motteke i regionen vår.

Nasjonalt - Éin digital offentleg sektor

Det har vore arbeidd mykje med store nasjonale prosjekt og tiltak i 2022. Mellom dei største er *Felles kommunal journal* (Helse) og vidare satsing på felles digital utvikling for heile kommunal sektor. I KS skal det etablerast eit felles selskap for digitale fellestenester.

Vidare går det framleis føre seg mykje arbeid i etablerte strukturar for felles prosjekt og styring gjennom KommiT som er KS sitt samstyrsorgan for digitalisering. Bergen kommune har vore ein svært sentral aktør i det nasjonale samarbeidet også i 2022. Kommunen vår er representert i Kommit-rådet, KS' digitaliseringsutval, og fleire fagråd. Døme på råd kommunen tar del i er fagråda for e-helse, oppvekst, plan og bygg, sosial, personvern og informasjonssikkerheit og verksemdsarkitektur. I tillegg har Bergen kommune ein representant i digitaliseringsråd til Digitaliseringsdirektoratet.

Sentrale aktivitetar og prosjekt ved seksjon for digitalisering og innovasjon i 2022

Personvern og informasjonssikkerheit

Den digitale tryggingssituasjonen har ikkje endra seg. Framleis blir det rapportert om auka risiko for uønskt aktivitet. Avdeling for personvern og informasjonssikkerheit held oppe tilrådinga si om ekstra vaktsemd mot land som direkte og indirekte er knytt til den pågåande krigen i Ukraina.

Digitaliseringa gjer oss sårbare på nye område. Dei digitale "verdikjedene" er komplekse og i stor grad globale. Svikt og sårbarheiter ein stad i kjeda kan medføre større svikt ein heilt annan stad.

På grunn av trusselbiletet har det vore løpande aktivitet for å nærare greie ut etablering av tryggingsovervakingscenter (SOC). Kartlegginga skal gi svar på kva organisatorisk og funksjonelt nivå kommunen har når det gjeld slik overvaking. Det skal òg greiast nærare ut kva som er det juridiske grunnlaget for å overvake, samle inn og samanstillе digital aktivitet. I løpet av 1. kvartal 2023 kjem det til å bli etablert eit prosjekt som skal ta dette grunnlaget vidare. Det skal gjerast i samsvar med rammer for prosjektgjennomføring.

KS har eit nasjonal program for informasjonssikkerheit i kommunal sektor (NPISK). I programmet er det fremja kortsiktige tiltak for auka tryggleik i kommunane. Endeleg utgreiing vart overlevert til Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) 1. september 2022.

KS har også laga utgreiinga «Digital robusthet i kommunal sektor». Arbeidet starta i 2021, men har stått på vent til NPISK er gjennomført. Utgreiinga er frå januar 2023 igjen aktiv. Innleiande arbeidsmøte med representantar frå digitaliseringsnettverka nasjonalt er gjennomførte.

Schrems II er framleis på dagsordenen. Vi ventar status for det vidare arbeidet med "Trans-Atlantic Data Privacy Framework (TADP)". Dette er rammeverket for å lage ny avtale om utveksling og behandling av personopplysningar med tredjeland (særskilt USA). Digitaliseringsdirektoratet og DFØ offentleggjorde i 2022 ein rettleiar for "offentleg sektors bruk av skytenester etter Schrems II". Det blir no arbeidd med å tolke og vurdere om dette endrar pågåande og planlagt arbeid i Bergen kommune som til no har vore ramma av Schrems II.

Nye tenester for digital samhandling

Tida etter koronapandemien har vist at løysingane til kommunen for digital samhandling (Microsoft 365, Teams med meir) framleis er heilt sentrale for å produsere og levere tenester. Mange arbeidsprosessar har vorte endra og tilpassa. Digital samhandling er no eit heilintegrert og sentralt verktøy for Bergen kommune.

Det har i 2022 vore jobba vidare med å etablere rammene for korleis prosessar for å jobbe meir fleksibelt skal vere. Dei nye prosessane og løysingane er i stor grad uavhengig av tid og stad. Kommunen får ein større fleksibilitet med tanke på bruk av lokasjonar og arbeidsplassar. Samtidig utfordrar det alle til å tenkje nytt om korleis jobbkvardagen skal organiserast.

SDI har mange aktivitetar med å følgje opp og fornye avtalar som støttar opp under nye arbeidsprosessar og arbeidsmåtar. Det er i 2022 kome på plass ein ny 3-årig lisensavtale for den digitale samhandlingsplattforma vår (Microsoft 365). I tillegg er det inngått ny avtale om kjøp PCar. Det blir jobba vidare med nye avtalar for audiovisuelt utstyr, kontakt- og ekspedientstøtte, telefoni og alarmløysingar (tryggleiksalarmar/andre helsealarmar). For alle endringar i avtalar som medfører innkjøp i marknaden har SDI eit tett samarbeid med Innkjøp konsern.

Auka fleksibilitet og tilgjengelegheit er i tråd med vedteke arbeidsplasskonsept. Løysingane til kommunen for digital samhandling er under kontinuerleg utvikling. Dei må stadig kvalitetssikrast etter gjeldande forskrifter og lovkrav. Spesielt gjeld dette reglane om personvern og informasjonssikkerheit, men også lover som arkivlov, offentleglova, universell utforming og tilgjengelegheit.

DigiVestland

Bergen kommune er vertskap for det regionale kommunesamarbeidet i Vestland for digitalisering, DigiVestland. Samarbeidet er tett knytt til KS' nasjonale samstyringsstruktur for digitalisering. Formålet er å i endå betre grad:

- Samarbeide med KS for å løyse kommunane sine behov gjennom nasjonale og felleskommunale satsingar på digitaliseringsområdet.
- Vere eit gjennomføringsorgan som legg til rette for og støttar kommunane i mottak av nasjonale og felleskommunale digitale løysingar.
- Etablere eit felles kompetansemiljø på delar av behovet som kommunane har på dette området, og å stå fram som eit bindeledd mellom kvar enkelt kommune og KS på digitaliseringsområdet.

På vegne av DigiVestland rår Bergen kommune over ei rekkje sentrale posisjonar i KS' digitale samstyringsstruktur. Det er aukande innhald av både strategiske saker, konkrete prosjekt og leveransar i denne strukturen. Kommunen er ein pådrivar i arbeidet med *Felles kommunal journal*. I tillegg bidreg kommunen aktivt inn det nasjonale arbeidet med å gjere kommunesektoren meir robust digitalt.

I 2022 har det vore arbeidd med ein heilskapleg eHelsemodell for samarbeid lokalt, regionalt og nasjonalt. KS har peika digitaliseringsnettverka ut til å vere den ansvarlege aktøren. Dei regionale aktørane tek det heilskaplege strategiske ansvaret for å koordinere og styre aktivitetane i fylket. Dette vil omfatte alle områda, prosjekta og oppgåvene som inngår i felles plan og rammeverk for e-helse. For å svare på rolla og ansvaret som nettverka er tildelt har sekretariatet igjennom heile 2022 jobba med å organisere eHelse-området. E-helse er no det største området i porteføljen til DigiVestland. No er det etablert ein grunnmur for å løyse kommande oppgåver, aktivitetar og prosjekt. Erfaringane vil vere nyttige når samarbeidet skal vidareutvikle andre tenesteområde, som til dømes oppvekst og teknisk tenester.

DIG forskingssenter NHH (Digital innovation for sustainable growth)

DIG forskingssenter vart etablert ved NHH hausten 2020. DIG er på veg til å nå ambisjonen om å bli Noregs leiande forskingssenter innanfor digital innovasjon, vekst og berekraft. Bergen kommune er ein av fem strategiske partnarar, og deltek aktivt i samarbeidet.

Andre digitaliseringsprosjekt

Arbeidet med å etablere ei forbetra identitetsforvaltning og heilskapleg data- og informasjonsforvaltning starta i 2022. Som ein del av dette skal det kome betre styring og kontroll av identitetsforvaltning og tilgangsstyring. Ansvaret som byrådsavdelingane har når det gjeld data- og informasjonsforvaltning skal gjerast tydeleg. Det skal leggjast til rette for ein arkitektur og verktøy som gir betre kontroll og oversikt over data og omgrepa knytt til data. Dette vil gi enklare bruk og deling av data, dokumentering og rapportering, og leggje til rette for den datadrivne forvaltninga i framtida.

HR konsern

HR konsern har eit overordna ansvar for å utvikle HR- og HMS området i Bergen kommune. Leiarar og tilsette har ha effektive og gode verktøy til å utføre arbeidet sitt. Vi arbeider på tvers av byrådsavdelingane. HR konsern er ein pådrivar for at dei menneskelege ressursane vert sette samanheng med den overordna planlegginga på andre område.

I HR-meldinga “Et arbeidsliv i endring” har kommunen ambisjon og mål å jobbe på alle nivå for å vere ein attraktiv arbeidsgivar på den eine sida og ein inkluderande, framtidsretta og endringsdyktig kommune på den andre.

HR konsern har i 2022 jobba med fleire prosjekt og satsingar for å følgje opp HR-meldinga. Denne meldinga vart vedteken i 2019 (bystyresak 238/19 og byrådssak 1175/20 om oppfølging av HR meldinga). Mykje ressursar er lagde ned for å utvikle eit nytt leiarprogram som har som formål å styrkje og utvikle leiarskapen i Bergen kommune.

Leiarane er nøkkelen til å forvalte ressursane godt, skape eit godt arbeidsmiljø, byggje psykologisk tryggleik og tillit. Alt dette er med på å skape eit godt endringsklima og kapasitet til å forbetre og fornye arbeidsprosessar og utvikle organisasjonen og tenestene.

For å lykkast er det viktig at leiarar i heile organisasjonen utviklar og fornyar seg, styrkjer leiarkompetansen sin. Leiarane våre må òg få verktøy til å utøve leiarrolla, slik at dei får kunnskap om korleis dei aktivt kan bruke leiarrolla si for å nå målsetjingane til kommunen.

Året har vore prega av stor gjennomstrøyming på HR konsern, ei utfordring vi deler med store delar av arbeidslivet. Det har tidvis vore mange vakante stillingar, manglande fagpersonar og stort behov for å følgje opp og lære opp nye medarbeidarar.

HR konsern vart hausten 2022 organisatorisk tilbakeført til Byrådsavdeling for finans, næring og eigedom (BFNE) etter å ha fleire år vore ein del av den tidlegare byrådsavdelinga for arbeid, sosial og bustad. I tillegg vart tolkingsfullmaktene på HR-området og fem tilsette skilt ut frå HR konsern og organisatorisk flytta til arbeidsgivarseksjonen i Byrådsleiarar avdeling.

Endringane har ført til at fleire prosjekt og satsingar knytt til HR-meldinga har vorte forseinka og skove på til 2023. Store organisatoriske endringar, stor gjennomstrøyming og endra arbeidsoppgåver førte til at HR konsern hausten 2022 etablerte eit internt verdi- og kulturprosjekt. Formålet er å “byggje det nye laget og organisasjonen”.

Systemportefølje på HR-feltet

Bergen kommune har behov for å vidareutvikle og digitalisere system- og verktøyporteføljen til HR konsern, slik at kommunen kan dra fordel av lokale, regionale og statlege samordningar av informasjon og teknologival. Det er også behov for at tilsette, brukarar, politikarar og andre har meir brukarvennlege løysingar med enkel tilgang til informasjonen og arbeidsverktøy. HR konsern har i 2022 arbeidd spesifikt med å kartlegge bruken av ressursplanleggingsverktøyet RS. Kartlegginga avdekte eit stort potensial for kvalitative og kvantitative gevinstar. Desse gevinsten kan kome gjennom å forbetre arbeidsprosessane med digitale løysingar, organisere arbeidet med utarbeiding av turnus på færre ressursar, styrkje kompetansen til leiarar på føresegner om arbeidstid og auke kunnskap om rutinar og bruk av systemet.

Vald og truslar

Kompetanseheving innanfor arbeidet med vald, trakassering og truslar har vore eit prioritert område for kommunen i 2022. HR konsern la fram eit nytt kurskonsept i praktisk handtering av vald og truslar for HAMU 19 september 2022. Dette resulterte i produksjon av fleire filmar og podkast om temaet, i regi av HR konsern.

Medarbeidarundersøking - 10 faktor

Hausten 2022 gjennomførte Bergen kommune medarbeidarundersøkinga 10-faktor. Den vart send ut til ca. 20.500 tilsette og fekk ein svarprosent på litt over 50 %. Svarprosenten for heile kommunen var ein del lågare i år enn tidlegare år, og det er stor variasjon mellom dei ulike byrådsavdelingane. Året har vore prega av høgt sjukefråvær og gjennomstrøyming i enkelte delar av organisasjonen. Omfattande endringar i organisasjonsstrukturane kan ha vore ei medverkande årsak til den låge oppslutninga.

Kurs- og kompetanseutvikling

Kompetanseutviklande og -fremjande tiltak var også i 2022 eit prioritert område for kommunen. HR konsern utvikla, arrangerte og formidla ei rekkje kurs, både på digitale flater og i form av fysiske kurs. Det var om lag 2.900 tilsette som deltok på til saman vel 90 kurs og webseminar i regi av HR konsern i fjor. HR konsern tilbød også ulike nettkurs og 40 timars HMS-kurs for nye verneombod i kommunen.

Kompetanseportalen - samtalemodulen

HR konsern har utvikla og fått på plass ein ny samtalemodul i kompetanseportalen til kommunen. Den nye modulen legg til rette og forenkler arbeidet med å systematisere og dokumentere ulike typar samtalar på ein meir effektiv og heilskapleg måte, i hovudsak mellom leiar og medarbeidar.

Bedriftshelsetenesta

Bedriftshelsetenesta (BHT) i Bergen kommune er ein godkjend BHT som yter tenester til alle byrådsavdelingane med underliggjande etatar. Bedriftshelsetenesta skal hjelpe einingane, arbeidstakarane, arbeidsmiljøutval og verneombod med å skape sunne og trygge arbeidsforhold. Bedriftshelsetenesta skal ha ei fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål.

Bedriftshelsetenesta vart hausten 2022 organisatorisk tilbakeført til Byrådsavdeling for finans, næring og eigedom (BFNE) etter fleire år å ha vore ein del av den tidlegare byrådsavdelinga for arbeid, sosial og bustad.

Året 2022 vart prega av gjennomstrøyming og behovet for å rekruttere til fleire faste stillingar. Ny bedriftsfysioterapeut begynte i januar, og i august kom to nye bedriftssjukepleiarar på plass. I tillegg vart det tilsett ein yrkeshygienikar som starta opp 2.1.23. Då hadde stillinga vore vakant nesten heile 2022.

Målretta helseundersøkingar etter oppsett plan vart gjennomførte. Hovudinnsatsen har vore retta på driftsavdelingen til Etat for bygg og eigedom og sertifisering av røykdykkarar i kommunen. Gjennom skjemaløysinga vår fekk bedriftshelsetenesta 767 førespurnader i 2022. Oppfølging etter episodar med vald og truslar har framleis høg prioritet blant sakene som blir mottekne. BHT har delteke aktivt med ressursar inn mot satsinga i å førebyggje vald og truslar. Tenesta har vore ein aktiv bidragsytar i arbeidet med 40 timars HMS-kursing av nye verneombod i kommunen.

HR Bemanning

HR Bemanning består av avdelingane Bemanningstjenester, Yrkesopplæring, Arbeidsinkludering og Gjenbrukssentralen.

Bemanningstjenester er eitt av fleire tiltak for å gjennomføre satsinga på heiltidskultur. Avdelinga er bemanningsbyrået til kommunen og løyser hovudsakleg mellombelse bemanningsbehov i barnehagar.

- Ved utgangen av 2022 arbeidde det 23 fagarbeidarar og 35 assistentar i 100% faste stillingar i Bemanningstjenester som vikarar i barnehage.
- I same periode arbeidde det seks fagarbeidarar og to assistentar på sjukeheimane. Dei utgjør 7,3 årsverk.
- Avdelinga hadde ved utgangen av andre tertial 112 ringevikarar på rammeavtale. Ringevikarane løyser mellombelse oppdrag i barnehagar.
- I 2022 blei 29 faglærte vikarar og assistentar med erfaring tilsett i faste og heile stillingar.

For å auke andelen faglærte vikarar er det i 2022 sett i verk eit prosjekt som tilbyr fem fast tilsette vikarar å få dekt utgifter til å ta teorikurs og tverrfagleg eksamen. Teorikurset er førebuande til tverrfagleg eksamen og til den skriftlege delen av fagprøva. Planen er å føre vidare dette tiltaket på årleg basis.

Bemanningstjenester har opplevd høg etterspurnad etter vikarar gjennom heile pandemien, men behovet har eskalert ytterlegare etter gjenopninga av samfunnet. Avdelinga har levert meir enn 225 vikarar per dag ved fleire høve i første tertial. Det har vore ein høgare vikaretterspurnad frå barnehagane enn det Bemanningstjenester kan levere. Frå januar 2022 fekk også Bemanningstjenester ansvar for å levere vikarar til 18 nye kommunale barnehagar som tidlegare var ein del av Akasia.

For å møte etterspurnaden etter vikarar og styrkje rekrutteringa av vikarar i heile og faste stillingar har avdelinga starta ei omorganisering av drifta. Dette er eit pågåande arbeid. I dette ligg òg eit utviklingsarbeid for å utarbeide ein berekraftig modell for utleige av helsepersonell frå Bemanningstjenester. Årsaka til dette er at det har vore utfordrande å få leigd ut vikarar til sjukeheimane i tilstrekkeleg grad.

Bemanningstjenester har arbeidd saman med Etat for barnehage for å bidra med personell til mellombelse barnehagar i samband med flyktningssituasjonen i 2022.

Ansattservice

Ansattservice er ein etat som leverer eit breitt spekter av tenester til tilsette og avdelingar i kommunen. På områda digitalisering, økonomi og HR gir vi brukarstøtte og tar hand om bestillingar for heile kommunen. Vi er med på å sikre samhandlinga mellom konsulentane i første linje, forvaltningsmiljøa og dei reine fagmiljøa på tenesteområda.

I 2022 har vi arbeidd med å få på plass tydelege samhandlingsarenaer. Det har òg vore arbeidd med å identifisere kor vi kan etablere betre tenester til tilsette og innbyggjarar på tvers av desse tenestene.

Ansattservice nyttar rapportar frå kundestøttesystemet (BkService) til kommunen for å betre opplevingane til brukarane. Fleire tenester, også retta mot innbyggjarane, er på veg inn i denne løysinga. Dette vil gi oss betre høve til å sjå heile breidda av tenestene i verksemda vår.

For etaten er det å bygge samanhengande tenester på tvers av fagområda våre viktig. I februar 2022 blei Lønns- og regnskapssenteret (LRS) ein del av Ansattservice. Denne omorganiseringa gjer at vi både kan reindyrke fagområde organisatorisk, men samstundes leggje til rette for betre samhandling på tvers. Dette vil vere med på å gi dei tilsette betre tenester.

Gjennom året har det blitt arbeidd med å få på plass ein ny finansieringsmodell for Ansattservice. Dette arbeidet blir ferdig 1. kvartal 2023.

Ansattservice utviklar og forvaltar dei eksterne og interne nettsidene til Bergen kommune. Tenestedesignarane våre tar del i utviklinga av tenestene til kommunen og held kurs i designtenking for tilsette. Ansattservice sender ut faktura på vegne av dei fleste einingane og etatane i kommunen og krev inn uteståande krav.

I ei verd kor me er stadig meir avhengige av digitale tenester, er tydelege og innøvde beredskapsplanar sentrale for å kunne handtere utfordringane som gjeld IT-sikkerheit. Dagleg vert kommunen utsett for ulike forsøk på digitalt innbrot eller svindel. IT-sikkerheit ligg i ryggmargen til dei tilsette i Ansattservice. I 2022 har vi styrkt evna til å handle på større hendingar gjennom å få på plass ein ny digital beredskapsplan. Planen blir øvd på og han er i kontinuerleg utvikling for å fungere best mogeleg.

Eigarskap

Eierskap konsern har ansvaret for å følgje opp eigarskapen som kommunen har i ulike aksjeselskap, interkommunale selskap (IKS) og arbeidsmarknadsbedrifter. Seksjonen arbeider med endringar som gjeld vedtekter og kapital i tillegg til prosessar knytt til emisjonar, avvikling og sal av aksjeselskap.

Dei verksemdsfaglege interessene knytt til spesifikke forhold i selskapsverksemda, og utøvinga av den ordinære generalforsamlingsfunksjonen, blir behandla av dei byrådsavdelingane som rår over særskilt fagansvar, t.d. innanfor samferdsel, kultur og renovasjon.

Også i 2022 har Eierskap konsern arbeidd med å følgje opp vedtaket i bystyresak sak 30-19, «Melding om eigarskap i selskapa og føretaka til kommunen.».

Av sentrale oppgåver i 2022 er det utarbeidd ei ny eigarskapsmelding for Bergen kommune. Seksjonen har òg førebudd den politiske saka «Bergen Havn AS – framtidig flytting av godshamna frå Dokken». Begge sakene forventar behandla i bystyret i 1. kvartal 2023.

Forskningsprosjekt

Program for storbyretta forskning er eit samarbeid mellom storbykommunane og KS om forskningsprosjekt for storbyane. I 2022 starta gjennom dette programmet eit forskings- og utviklingsprosjekt (FoU) som skal sjå på storbyane si rolle i generalistkommunesystemet. Det vart òg gjennomført eit FoU-prosjekt med tittelen "Samspill og dialog mellom politikk og administrasjon i et samskapingsperspektiv".

Sentralt kommunikasjonsarbeid

Klart språk er framleis eit satsingsområde og pregar alt kommunikasjonsarbeidet. Det omfattar, medietreningskurs, veiledere og nettkurs til tilsette, brukarundersøkingar og oppfølging av tilbakemeldingar frå innbyggjarar. Klart språk er eit viktig tema når me arrangerer møte med kommunikasjonsmiljøa på tvers i kommunen.

Seksjonen har arbeidd systematisk for å møte nye krav til universell utforming på kommunikasjon som vart innført 1. februar 2023. Redaksjonelt innhald er kjernen for nettsidene til kommunen. Informasjonen må vera lett å finna og enkel å forstå for alle. Det er no eit lovkrav at nettsider skal vera tilgjengelege for flest moglege. Seksjonen har utarbeidd rettleiarar for at tilsette kan følgja dei krava. Seksjonen har bidrege i arbeidet med tilgjengelegheitserklæring for nettsida til kommunen. Den grafiske profilen til kommunen er oppdatert i samsvar med krava til universell utforming.

Seksjonen arbeider for kommunikasjonsfagleg samarbeid internt og eksternt. Våren 2022 var smittesituasjonen slik at seksjonen, igjen kunne starte opp med fysiske medietreningskurs for administrativt tilsette. I 2022 vart det arrangert fem kurs med til saman 35 deltakarar. I samarbeid med Samfunnssikkerhetens hus har Seksjon informasjon utarbeidd kurs i krisekommunikasjon. I 2022 vart det halde seks kurs med til saman 42 deltakarar frå kommunen og NAV-stat. Seksjonen koordinerer også beredskapsordninga som kommunen har for informasjon.

Seksjonen har redaktøransvar for hovudkanalane til kommunen og bidrar i utviklinga av den digitale kommunen. Eit viktig arbeid er å gjere nettsida meir brukarvennleg. I samarbeidet med digitaliseringsmiljøet har seksjonen vore ein pådrivar for å opprette eigne inngangar for bestemte målgrupper, samt legge til rette for nettsider på fleire språk. Tilbakemeldingar fra brukarar og samarbeidspartnarar, statistikk frå ulike kanalar, nyttast aktivt i det løpande arbeidet.

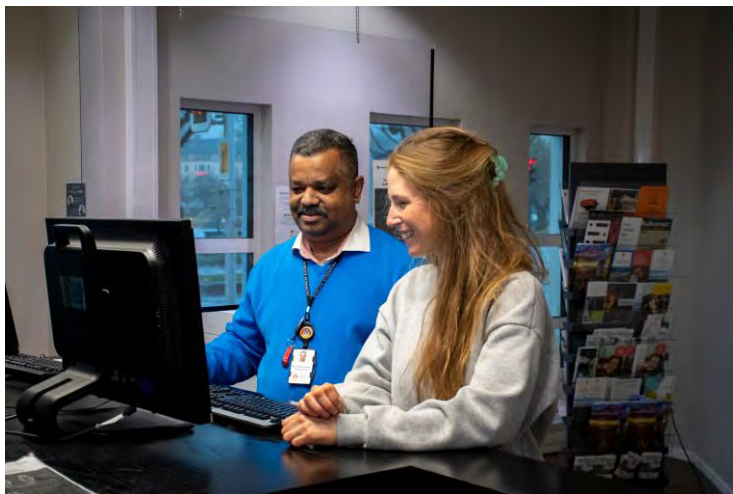
Besøkstala på nettsida aukar og vart dobla i løpet av koronapandemien. I heile 2019 var det 6 millionar besøk, i 2020 var det 9,5 millionar og i 2021 var det 12,7 millionar besøkande. I 2022 var besøkstalet 8 millionar. Den mest leste sida var forsida til www.bergen.kommune.no, fulgt av søketreff på tilskudd, ledige stillingar, pålogging gjennom MinSide og forsida for koronainformasjon.

Den grafiske profilen er eit ansvarsområde for Seksjon informasjon. Gjennom året har profilen blitt vidareutvikla, mellom anna med eit malverk som gjør han enklare å bruke. Profilen er blitt presentert på ulike samlingar og møteplassar.

Innbyggjerservice er ein del av Seksjon informasjon og er kommunen sitt kompetansemiljø for

kundebehandling og service. Avdelinga er ein pådrivar for samarbeid mellom kundesentra for å gi betre og meir einskapleg service.

Innbyggjerservice hjelper innbyggjarane med å bruke digitale tenester. Det har vore ei dobling av talet på besøkande, frå eit gjennomsnitt på 30 besøkande kvar dag i 2020 til eit gjennomsnitt på 60 besøkande i dag. Brukarane har òg endra seg. Det er fleire som ikkje snakkar norsk.

Kishorekumar Balasingam og Kristin Barsnes på Innbyggjerservice gir innbyggerne digital veiledning og hjelp til å bruke kommunale og statlige selvbetjeningsløsninger. Foto Andrew M. Buller.

Kommuneadvokaten

Kommuneadvokaten har levert juridisk bistand og advokattenester til heile den kommunale organisasjonen. Kontoret har hatt eit breitt tilfang av saker som gjeld både offentlegrettslege og

privatrettslege spørsmål. Kommuneadvokaten er prosessfullmektig for kommunen i tvistar for domstolane og fylkesnemnda. Kontoret har i tillegg levert juridiske rådgivingstenester av eit monaleg omfang til byrådsavdelingar og underliggende etatar. Kommuneadvokaten har tre årsverk som er knytta til behandling av tvangssaker etter barneverntjenesteloven, mens åtte årsverk er knytta til rådgiving og prosessoppdrag på øvrige rettsområde.

Tvangsinngrep etter barnevernloven og helse- og omsorgstjenesteloven vert først behandla i fylkesnemnda. Fra 1.1.2023 får denne nemnda namnet «barneverns- og helsenemnda». I 2022 mottok kontoret 124 slike fylkesnemndssaker mot 84 året før. Av de 124 sakene var det 28 klagesaker. I 2022 mottok Kommuneadvokaten 24 pålegg om tilsvar til tingretten i saker som gjaldt overprøving av vedtak i fylkesnemnda.

Arbeidsgivarseksjonen

Arbeidsgivarseksjonen vart oppretta i Byrådsleders avdeling etter endringane i samansetninga av byrådet og delegert fullmakt i august 2022. Seksjonen var operativ frå september.

Arbeidsgivarseksjonen tar vare på fullmaktene kommunen har knytta til lønsforhandlingar og til tolking av lov- og avtaleverk på arbeidslivsområdet. Fullmaktene på lønsfeltet og til å representere Bergen kommune som arbeidsgivar under streikeberedskap og streik låg allereie til Byrådsleders avdeling før seksjonen vart oppretta.

I 2022 var det ein lengre lærarstreik. Byrådsleders avdeling hadde ansvar for dialog med lærarorganisasjonane og handterte arbeidsgivaransvaret under streiken.

Hausten 2022 vart det gjennomført lønnsforhandlingar for alle tilsette i Bergen kommune i lønskapittel 3 og 5.

Arbeidsgivarseksjonen har ansvaret for dialogen med KS når kommunen kjem med innspel til tarifforhandlingar.

Mangfaldsarbeidet i kommunen

Bystyret vedtok i februar ny handlingsplan for å førebygge hat mot muslimar, og ny handlingsplan for å førebygge radikaliserings, valdeleg ekstremisme og hatkriminalitet. Det vart arbeidd med å forankre planane.

Arbeidet med å lage ny likestillingsplan vart påbegynt.

Bergen er blitt med i styret for Rainbow cities network.

Likestillings- og mangfoldsprisen: Prisvinner Guri Anne Egge sammen med jurymedlemmene Vasan Singaravel, Oddny Miljeteig og Amina Amin, samt inkluderingsbyråd Eduardo Andersen. Bilde: Katarina Lunde

Nøkkeltall aktivitet

Bergen byarkiv

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Hyllemeter mottatt arkiv	1 590	1 434	821	437
Nye saker Sentralarkivet	100 462	0	108 026	0
Journaldok. Sentralarkivet	262 909	0	502 772	0
Forespørsler arkivinfo	2 404	2 738	2 587	2 321
Oppslag hist. digitale arkiv	165 700	162 926	138 966	0

Boligforvaltning

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Husleieinntekter mill. kr. (kommunale boliger)	575	591	621	647
Tomgang i boliger i % (Boligforvaltning)	2,1 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %
Antall boligklargjøringer	823	874	759	835
Vedlikehold og drift av boliger (mill. kr)	237	225	242	274

Bygg og eiendom

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Eid areal (kommunale bygg) ant. kvm.	1 183 106	1 216 187	1 251 897	1 273 472
Samlet drifts- og vedlikeholdskostnad (kommunale bygg)	390 600 000	395 900 000	389 100 000	447 000 000
Drifts- og vedlikeholdskostnader pr. kvm (kommunale bygg)	330	326	311	351

IKT-området

Årsmelding 2022

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Henvendelser til IKT-helpdesk	160 500	171 033	161 000	140 979
Antall arbeidsstasjoner	37 900	39 861	42 486	42 347
Antall mobile enheter	3 750	3 750	3 750	3 575

Lønn og regnskap

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Antall leverandørfaktura	431 639	419 448	460 941	467 334
Antall kundefaktura	641 294	638 302	660 010	661 185
Andel elektroniske leverandørfaktura siste 12 mnd	97,0 %	97,5 %	97,9 %	97,8 %
Antall betalingspåminnelser	63 810	50 735	51 000	62 383

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Prioritet					
Administrasjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	4 749	3 342	3 379	4 780	4 088
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) *)	5 961	4 476	4 318	6 305	5 510
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) *)	4 749	3 342	3 379	4 780	4 088
Forv.utgifter i ei endomsforv. brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	446	397	352	474	451
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *)	3 453	3 162	3 142	4 039	3 694
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	5,7 %	5,1 %	5,5 %	6,5 %	6,0 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
Bergensalliansen	0,0	0,0	0,7	-0,7	0,0	0,0
Byrådet	18,7	20,9	21,8	-0,1	21,7	-0,8
Administrasjon	799,2	781,7	1 166,7	-390,6	776,1	5,6
Forvaltningsutgifter eiendomsforvaltningen	122,6	122,1	128,8	-10,5	118,3	3,8
Administrasjonslokaler	103,3	121,5	157,3	-36,3	120,9	0,6
Sum	1 043,8	1 046,1	1 475,3	-438,2	1 037,0	9,1

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	Avvik i kr
1-Byrådsleders avdeling	102,7	88,9	102,0	-13,3	88,7	0,2
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	513,4	539,2	889,6	-361,1	528,5	10,7
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	102,5	96,2	113,1	-13,4	99,7	-3,5
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	81,4	80,7	90,7	-7,9	82,8	-2,1
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	47,5	48,3	56,6	-8,3	48,3	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	67,4	69,7	81,8	-6,2	75,7	-6,0

Årsmelding 2022

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	71,5	74,7	102,6	-26,8	75,8	-1,1
90-Fellesposter - bykassen	57,2	48,4	38,7	-1,3	37,4	10,9
Sum	1 043,8	1 046,1	1 475,3	-438,2	1 037,0	9,1

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom enda med eit samla mindreforbruk på kr 10,7 mill. på tenesteområdet 16 Administrasjon og fellesfunksjoner.

Det største bidraget til det positive avviket var at HR konsern hadde eit mindreforbruk på kr 5,6 mill., av dette var 4,2 mill. kroner netto lønnsutgifter. Hovudårsaka til mindreforbruket var at seksjonen hadde høg gjennomstrøyming (turnover) og mange vakante stillingar gjennom heile 2022. Vidare enda Etat for boligforvaltning med eit mindreforbruk på 4,5 mill. kroner til eigedomsforvaltning, mens Ansattservice enda med eit netto mindreforbruk i driftsrekneskapen på kr 3,7 mill. til IKT-drift og ei rekke andre fellesfunksjonar som etaten har ansvar for.

Byrådsleders avdeling enda med eit mindreforbruk på 0,2 mill. kroner i 2022. Meirutgifter på kr. 1,2 mill. til ettergodtgjersle til folkevalde i samband med endringar og fråtrdingar i byrådet hausten 2022, vert vegne opp av mellombels vakanse hos Kommuneadvokaten og i staben.

Byrådsavdeling for helse og omsorg melder eit meirforbruk på tenesteområdet. Meirforbruket skuldast auka utgifter til arbeidsstasjonar, Microsoft-lisensar og mobile einingar utover budsjett.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett melder et merforbruk på 2,1 millioner kroner på tjenesteområde 16 Administrasjon og fellesfunksjoner.

Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester hadde et merforbruk på 6,0 mill. innenfor tjenesteområde 16 Administrasjon og fellesfunksjoner.

Hovedforklaringene på merforbruket er en økning i antall og pris av Microsoft lisenser for arbeidsstasjonar som utgjør 1,5 mill, nye lokaler for Etat for barn og familie administrasjon som utgjør 1,7 mill i lokaler, AV utstyr og kontormøbler. Avdelingen har også merforbruk av lønn til faste stillinger på 2,8 mill. for å sikre helt nødvendige anskaffelser - og kontraktsoppfølging. Avdelingen har også kjøpt interne tjenester utover budsjetttrammene for å følge opp ansvar knyttet til personvern, informasjonssikkerhet og kommunikasjon.

På **sentrale budsjettposter (Fellesposter - bykassen)** skyldes avviket at det gjenstår ufordelte avsetninger til ikke-igangsatte tiltak i 2022. Status for tiltak i årets budsjett kommer frem av tabellen Nye tiltak i årets budsjett. Utgiftene til energi ble lavere enn forventet, som følge av et markant fall i spotprisen for strøm i tiden etter at forslaget til budsjettjustering i 2. tertial ble utarbeidet.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Minoriteter deltar aktivt i sivilsamfunnet	Antall deltagere i inkluderingsprosjekter med tilskudd.	0	15 000		Tall fra eksterne i mars.
		Valgdeltagelse for innvandrerbefolkningen i Bergen	0,0 %			Valg i 2023.
En rettferdig og inkluderende by	Bergen kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver	Andel heltidsstillinger		75,0 %	66,7 %	Andel heltidsstillinger ved utgangen av 2022 var 66,7%. Dette er en økning på 2,5 prosentpoeng fra samme tid i 2021, da var andelen 64,2%. Kontinuerlig arbeid med heltid og reduksjon av uønsket deltid har vært høyt prioritert de siste årene og har hatt en sterk politisk forankring. I tillegg trekkes snittet opp grunnet overtagelsen av Akasia barnehagene fra 01.01.22.
		Andel vikaroppdrag i barnehager som dekkes av interne vikarer ansatt i Bemanningstjenester		65,0 %	56,8 %	Bemanningstjenester har i 2022 mottatt bestilling av vikarer til 58 491 oppdrag i barnehage. Etterspørselen etter vikarer har vært større enn det man har klart å løse. Totalt 8 823 oppdrag er registrert som uløst i løpet av perioden. Det jobbes med å ansette flere vikarer i Bemanningstjenester for å kunne øke dekningsgraden og å løse flere oppdrag. 49 668 oppdrag i barnehager har blitt løst av vikarer fra kommunen og rammeleverandører. Av disse har 17,09% av oppdragene blitt løst av fast ansatte vikarer i Bemanningstjenester og 39,75% har blitt løst av interne ringevikarer. 43,16% av oppdragene i barnehage har blitt løst av vikarer fra eksterne vikarbyrå.
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse		90,0 %	84,9 %	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse ved utgangen av 2022 var 84,86%. Dette er en økning på 0,99 prosentpoeng sammenlignet med samme tid 2021. Det er 0,14 prosentpoeng lavere enn målet for 2022.
		Sykefraværprosent		7.9	11,2 %	Sykefraværet for januar-november er 11,2%, som er 3,3 prosentpoeng unna målet på 7,9%. Sykefraværet for samme

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						periode i 2021 var 10,4%. Økningen fra 2021 til 2022 skyldes i stor grad koronarelatert fravær i starten av 2022.
	Bergen skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av reserverte/inkluderende kontrakter	Andel nye kontrakter som har krav til arbeidsinkludering	4.00	12,0 %	2,0 %	2 konkurranser med inkluderende / arbeidsmarkedstiltak av 59 i perioden.
	Effektiv kommunikasjon som når innbyggerne	Andel i innbyggerundersøkelsen som er fornøyd med informasjon fra kommunen	63.00	75,0 %	54,0 %	I undersøkelse sier 37 prosent at de verken er fornøyd eller misfornøyd.
	Et systematisk arbeid mot diskriminering og rasisme.	Antall organisasjoner med tilskudd fra kommunen som jobber med mangfold, likestilling og/eller kvinnespørsmål.	55	65	60	Stabilt mange organisasjoner innen mangfold.
		Besøk i skole og voksenopplæring av Fri, Skeiv verden eller andre for økt kunnskap om kjønns og seksualitetsmangfold	30	75	35	Årsmål
		Økt rapportering i hat-kriminalitet i vest politidistrikt.	0	100		Ekstern rapportering som kommer i mars/april.
	Kommunen skal kommunisere i et klart språk som innbyggerne forstår. Ivareta kommunens demokratioppdrag.	Andel i innbyggerundersøkelsen som svarer at det er lett å forstå informasjon fra kommunen.	69.00	80,0 %	67,0 %	
Norges grønneste storby	Bergen kommune skal være en foregangskommune for samfunnsansvar i sine anskaffelser - prioritering av miljøkrav	Andel nye kontrakter som har krav til klima/miljø	33.00	90,0 %	38,9 %	33 av 77 kunngjorte konkurransen med krav til Miljø
	Reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg	Reduksjon i temperaturkorrigert energiforbruk i forhold til snittet for 2015, 2016 og 2017	11.2	13,0 %	12,4 %	EBE holder på med flere prosjekter som på sikt vil bidra til redusert energiforbruk. Dette er prosjekter som innbefatter solceller, varmepumper, nye automatikksystemer for bedre styring etc.EBE laget et fagnotat høst 2022 for å kunne iverksette flere målrettede energisparende tiltak knyttet til bygg og tekniske anlegg, dette vil potensielt kunne gi en vesentlig energireduksjon EBE skal også i gang med et pilotprosjekt på 7 bygg for å teste ut et

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						innovasjonsprosjekt kalt 1.000 bygg ti tusen muligheter. Dette innovasjonsprosjektet er gjennomført av GK Inneklima AS i samarbeid med EBE, her tar vi i bruk AI-teknologi for styring og overvåkning av de tekniske anleggene på byggene. Hvis resultatet av dette er positivt så vil denne teknologien tas i bruk for flere bygg.
	Redusere miljømessig fotavtrykk innen IKT-drift	Andel av servere som er virtuelle	87,0 %	87.5	87,0 %	Ansattservice skal virtualisere maskinvare for å redusere energiforbruk i datasentre. I tillegg vil virtualisering kunne bidra til å redusere antall fysiske enheter som anskaffes, og senere må avhendes. Ansattservice fortsetter arbeidet og har pr januar 2022 oppnådd 87% virtualisering. Videre økning er utfordrende men er fremdeles et mål.
Trygg økonomistyring	Bergen kommune skal gjennomføre overgangen til enarkiv. Avsluttede kommunale/private arkiver overført til byarkivet	Antall sidevisninger	821	2 000	437	Byarkivet har innført inntaksstopp i 2022 i forbindelse med ombygging
	Bergen kommune skal ha en tids- og kostnadseffektiv dialog og samhandling med innbyggere og næringsliv	Andel av eksterne henvendelser til kommunen som går via digitale selvbetjeningsløsninger (som Innbyggerhjelpen, chatbot og Min side)	44.00	40,0 %	43,0 %	Bruk av kommunens nettsted (www.bergen.kommune.no) med tilhørende skjema- og dialogløsninger har økt siden 1 tertial 2020. Mangler på data på innkommende telefoni bidrar noe usikkerhet i tallgrunnlaget. Datagrunnlaget er for sentralbord med agenter, men det benyttes fortsatt tall fra 2017 på resterende telefoni.
	Bergen kommune skal ha sentraliserte arkivtjenester	Antall resultatenheter som betjenes av sentralarkivet	361	355	359	Årsmål.
	Byarkivet skal være en aktiv formidlingsressurs for mange	Antall brukerhenvendelser	6 302	5 000	2 321	Årsmål.
		Antall sidevisninger	851 742	600 000	272 786	Årsmål.
	EBF: Sikre effektiv bruk av boligmassen ved at leieinntekten ved tomgang er 2% eller lavere	Andel tomgangsleie av samlet husleieinntekt	2,45	< 2,0 %	2,42	Tomgang etter 3. tertial ligger noe over målsettingen. Årets siste måneder gikk likevel tomgangen ned og det kunne noteres 2,15 % for desember. Leverandørkapasitet samt unormal slitasje er fortsatt utfordringer.
	Effektiv distribusjon av faktura til kommunens kunder/brukere	Andel kundefaktura som distribueres elektronisk de siste 12 mnd	79.24	75,0 %	83,2 %	Elektronisk distribusjon av kundefakturaer øker fortsatt etter innføring av ny eFakturaløsning "Ja takk til alle" i slutten av april-2022 . Målet er nådd med god margin.

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
	Forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i kommunens byggeprosjekter	Antall utvidete kontroller av lønns- og arbeidsvilkår hos byggentreprenører	8.00	4	12	Det har vært gjennomført 12 stedlige tilsyn. Avvik er avdekket ved samtlige tilsyn. Hovedtyngden av avvikene er manglende innregistreringer i HMSreg og dermed brudd på byggherreforskriften 15 vedrørende elektroniske oversiktslister. Det er også avdekket en del brudd på forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser § 4, § 5 og § 8, som omfatter manglende HMS-kort, ugyldige kort eller at personer bærer både utløpte og gyldige kort.
	Gjennomføre overgangen til det digitale og etablere en arkiv	Antall arkiver som er digitale i Bergen kommune	8	5	0	Gjelder avsluttede datasystemer overført til digitalt sikringsmagasin
	Kommunen skal opptre profesjonelt og ryddig i møte med leverandørmarkedet - avtalelojalitet	Prosentvis avtalelojalitet til kommunens 10 største felles avtaleområder	93.00	98,0 %	87,0 %	Nedgangen i avtalelojalitet er i hovedsak basert på områdene matvarer og vikartjenester. Noe usikkerhet i analysen grunnet nytt innkjøpsverktøy som er i tilpasningsfasen.
	Øke bruk av fagarbeidere hos utførende entreprenører i kommunens byggeprosjekter	Andel arbeidstimer utført av fagarbeidere i byggeprosjekter hvor det er stilt krav i kontrakt	50.00	25,0 %	51,5 %	Avsluttede kontrakter med krav om fagarbeidere i 2022: Kalfarveien barnehage 52,8 %, Bergen Rådhus, innvendige arbeider 52,4 %, Damsgårdssundet barnehage 39,5 %. Merknad: Bergen kommune innførte krav om fagarbeidere senere enn krav om lærlinger, og det rapporteres derfor færre prosjekt på dette budsjettmålet enn lærlinger.

Status merknader

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Beløp i 1000

Oppdrag

Statusbeskrivelse

Byrådet bes om å forberede pilotprosjekt med sekstimers arbeidsdag/reduisert arbeidstid med full lønnskompensasjon, fulgt opp med erfaringsdeling. Den avsatte pott på 2 millioner kroner brukes til planlegging av et pilotprosjekt med sekstimers normalarbeidsdag/reduisert arbeidstid i virksomheten. Byrådet bes om å legge fram en beskrivelse av pilotprosjektet i løpet av 2022, med forslag til virksomhet, suksessmål, evalueringsmetode og finansieringsbehov. Pilotprosjektet bør ha en varighet på minimum 2 år.	Det forberedende arbeidet med innhenting av innspill om aktuelle områder for en pilot/et prosjekt er gjennomført administrativt. Dette arbeidet er håndtert innen gjeldende ramme i 2022, og tildelte budsjettmidler på kr. 2,0 mill. er i sin helhet overført til 2023, jf. byråds sak 1349/22. I 2022 ble det sendt ut invitasjoner til byrådsavdelingene om å melde inn aktuelle etater eller enheter til pilotprosjekt. Ved søknadsfristens utløp var det meldt inn fire ulike mulige piloter fra tre ulike etater. Etat for Barnehage er valgt til forprosjekt. Det er mange barnehager i Bergen kommune og det vil være enklere å vurdere effekt av tiltaket når det kan sammenlignes med tilsvarende enheter. Det er også ulike størrelser av barnehager og med ulik sammensetning av personalet, som gir en fleksibilitet i utvelgelse av enheter til gjennomføring av pilot og eventuelt videre prosjekt. Det forberedende prosjektet startes tidlig i 2023 og skal planlegge et pilotprosjekt med sekstimers normalarbeidsdag/reduisert arbeidstid i virksomheten. Utvelgelse av virksomhet (-er), suksessmål, evalueringsmetode og finansieringsbehov over pilotprosjektperioden er en del av det forberedende prosjektet. De avsatte midlene på kr. 2,0 mill. vil være grunnlaget for finansiering av det forberedende prosjektet. Dersom det forberedende prosjektet danner grunnlag for et pilotprosjekt med 6-timers dag, vil finansiering måtte innarbeides gjennom ordinær rullering av Handlings- og økonomiplanen 2024-2027/ budsjett 2024.

Merknad 4: Bystyret ber om å få framlagt en egen sak i løpet av 2022 om status for Strømgaten 1 og vurdering av mulige framtidige bruksområder for eiendommen. Et eventuelt salg av eiendommen settes i bero til bystyret har behandlet en slik sak.	Byrådet har foretatt en utredning av Strømgaten 1 som en fremtidig barnehage, samt gjort en vurdering av byggets egnethet til skoleformål. I tillegg har Byrådet tidligere vurdert og konkludert med at det ikke er mulig å etablere en underjordisk pepperkakeby i tilknytning til Strømgaten 1. Basert på det akutte behovet for økt kapasitet på ungdomsskoletrinnet i sentrum, mener byrådet at den riktige bruken av bygget er til skoleformål inntil til det foreligger en løsning for en ny og permanent ungdomsskole i sentrum. Byrådet vil derfor fremme en sak til Bystyret i februar 2023 om tilrettelegging av bygget til en midlertidig ungdomsskole. Strømgaten 1 som ungdomsskole blir et godt supplement og et velkomment tilbud for familier som bor i sentrum. Tilretteleggingen av Strømgaten 1 vil også inkludere uteområdene som vil bli åpnet opp og omgjort til rolige og trivelige soner for lek, opphold og aktivitet for skolens elever på dagtid, og for øvrige barn og unge på ettermiddags- og kveldstid og i helger.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvarartal	Just. Regnskap bud.	Avvik i kr		
Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBS		IA	54,8	54,8	2022	4.kv. 2023	32,3	10,6	21,7
Avlastning/eliminering - bortsetningsarkiver	BR 1363-12	14,4	22,3	22,3	2017	2.kv. 2023	0,1	0,0	0,1
BBS Investeringsprosjekter IKT – sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	2,2	0,2	2,0
Bergen Rådhus – innvendig oppgradering	BY 158/18	350,0	542,0	542,0	2020	Ferdig	102,4	101,4	1,0
Bergen Rådhus - inventar og utstyr	BR 1332/20	IA	39,4	39,4	2020	2.kv. 2023	38,6	35,6	3,0
Bergen rådhus - utvendig rehabilitering	BY 158/18	100,0	168,7	168,7	2020	Ferdig	7,8	3,2	4,6
Betalingsløsning	AD 2018/45021-1	5,0	11,0	10,8	2020	Ferdig	1,4	1,3	0,1
Brannsikring Byarkivet	AD 2014-00494-67	2,5	4,0	4,0	2017	Ferdig	1,7	1,3	0,3
Byarkiv - ombygging	2022/48067	IA	30,5	30,5	2024	4.kv. 2025	9,6	1,9	7,6
Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet	20-19123	IA	4,3	4,3	2022	Ferdig	3,3	0,0	3,3
Digitalisering av økonomitjenester	AD2019/46000-2	5,6	5,6	5,6	2021	2.kv. 2023	1,3	1,0	0,3
Digitaliseringsprosjekter	AD 2022/63243	IA	22,0	22,0	2025	4.kv. 2024	8,2	3,4	4,8
Digitalt førstevalg - Bookingløsning	AD 2020/14223	IA	4,0	4,0	2020	Ferdig	1,5	1,5	0,0
ENØK-prosjekter		-	-	-	Løpende	Løpende	3,0	0,0	3,0
Etablering av redundant datasenter	FK 99/18	40,5	40,3	40,3	2020	Ferdig	1,6	1,6	0,0
Familiens hus – Fyllingsdalen/Laksevåg		IA	11,9	11,9	2022	Ferdig	0,5	0,5	0,0
Innføring av arbeidsplasskonsept – innredning av administrasjonslokaler	AD 2020/93820-1	IA	9,8	9,8	2021	Ferdig	1,0	1,1	0,0
Kommunehuset Nesttun - luftbehandlingsanlegg og oppgradering - konseptutvikling		IA	13,5	3,5	2021	2.kv. 2024	3,3	0,1	3,2
Mindre bygginvesteringer - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	6,2	3,9	2,3
Nye lastbalansere til datasenteret og datafjell		IA	6,6	6,6	2021	Ferdig	4,6	5,6	-0,9
Nytt fagsystem eiendomsskatt		IA	3,0	3,0	0	4.kv. 2023	0,5	0,0	0,5
Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur		-	-	-	Løpende	Løpende	7,2	8,9	-1,7
Sentralbadet, påbygg kontorseksjon	BY 20/21	IA	0,0	5,5	2023	3.kv. 2025	-23,0	12,2	-35,2
Sikringstiltak av kommunale arbeidsplasser		-	-	-	Løpende	Løpende	3,0	0,7	2,3
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	0,1	0,0	0,1
Sum øvrige prosjekter							0,0	0,1	-0,1
Sum							218,4	196,2	22,2

Statustekst investeringer

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering – BBS

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter har gitt et investeringsbehov knyttet til inventar og IKT-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidslokaler. Samlokaliseringene er forventet å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Det har i 2022 vært et mindreforbruk på sekkeposten. Det skyldes forsinkelse i leveransen av Familiens hus Bergenhus/Årstad og Barnevernstjenesten Fana/Ytrebygda. Familiens hus Bergenhus/Årstad er forventet tatt i bruk første kvartal 2023 mens barnevernstjenesten Fana/Ytrebygda på Kokstad er forventet tatt i bruk andre kvartal 2023.

Det har isolert sett vært et lite merforbruk knyttet til prosjektene Psykisk helse sentrum, NAV Årstad og NAV Bergen Nord. Avviket er hovedsakelig knyttet til kjøp av inventar/utstyr.

Samlokaliseringen Familiens hus Fyllingsdalen/Laksevåg er skilt ut i egen sekkepost.

BBS Investeringsprosjekter IKT – sekkepost

Sekkeposten skal benyttes til å forenkle, fornye og forbedre digitale løsninger, og utvikling av ny funksjonalitet i fagsystemer og teknisk infrastruktur, herunder integrasjoner mellom ulike fagsystemer som understøtter bedre og mer effektiv tjenesteyting. I 2022 er det gjennomført innkjøp av ny modul for fagsystemet Socio for sosialtjenesten.

Avvik mellom budsjett og prognose skyldes at det ikke er gjennomført flere prosjekter knyttet til sekkeposten i inneværende år.

Bergen Rådhus – innvendig oppgradering

Det ble identifisert et behov for en innvendig ombygging og oppgradering av Bergen Rådhus, både med tanke på arbeidsmiljø, energibruk og ønske om tilpasning til aktivitetsbasert utforming av arbeidsplasser. Prosjektet er gjennomført i to entrepriser; en totalentreprise for rivearbeider og en samspillsentreprise for påfølgende ombyggingsarbeider. Rivingen ble ferdigstilt første halvår 2020, etter en forsinket oppstart grunnet tvist om kontraktstildeling. Kontrakt med samspillsentreprenør ble inngått i januar 2020. Både i forbindelse med samspillfase 1 (forprosjekt) og samspillfase 2 (detaljprosjektering og bygging), ble det avdekket uforutsette forhold som ikke var mulig å kjenne til på tidligere tidspunkt. Det ble oppdaget et ekstra pusslag i samtlige etasjer under rivning, dette medførte omfattende behov for forsterkning i bærende konstruksjoner. Det er også tilkommet omfattende krav til sikringstiltak både innendørs og på uteområdet. Bystyret vedtok en oppjustering av kostnadsrammen til 530 mill. i mars 2021 (sak 90/21). Prosjektet ble overlevert til bestiller sommeren 2022.

Bergen Rådhus - inventar og utstyr

Prosjektet gjelder anskaffelse av inventar og utstyr til Bergen Rådhus. Prosjektet er i avslutningsfase, men fortsetter ut 1. halvår 2023 med supplering av utstyr etter prøvedrift og justering. I tillegg er det besluttet å benytte ledige midler til oppgradering av møteromsfasiliteter i Teatersalen til bruk for politiske møter.

Bergen rådhus - utvendig rehabilitering

Bergen rådhus ble bygget i 1974, og består av en høyblokk på 14 etasjer og kjeller, samt en kantinefløy på to etasjer. Utvendig trengte bygget en oppgradering på grunn av alvorlige korrosjonsskader som gir utspreng og forårsaker fallende betongbiter. De originale vinduene hadde også passert sin tekniske levetid og burde byttes ut for bedre inneklima og energiøkonomisering. Det ble høsten 2018 avdekket at bygget har vesentlig større mangler enn tidligere antatt, blant annet ved at det kun er benyttet ca.

halvparten så mye armeringsjern som forutsatt i de opprinnelige byggetegningene. Som følge av dette ble det igangsatt strakstiltak for å forsterke byggets struktur frem mot byggestart for rehabiliteringen.

Fasaderehabilitering er gjennomført i generalentreprise, og det ble inngått en egen kontrakt for stillasarbeidene. Under rivingen ble det avdekket en rekke forhold som vanskelig kunne oppdages ved forundersøkelser. Betongskadene var dypere enn antatt, og av et større omfang. Det var også større mangler ved den originale armeringen, og det ble oppdaget et pusslag som ikke har vært vist på tegninger. Sistnevnte medførte en betydelig økning i belastningen som søylene må bære, og dermed behov for omprosjektering og ekstra forsterkning. Det har også vært utfordringer med utførelsen av mineralittpuss. Disse forholdene har i tillegg til direkte merkostnader også ført til kostbare forsinkelser samt ekstra administrasjon og prosjektering. Prosjektet ble overlevert til bestiller sommeren 2022. Årsavvik 2022 skyldes lavere kostnader til avsluttende fase i prosjektet enn opprinnelig antatt.

Uteområde og fasade Bergen Rådhus. Foto: Elena Castillo

Betalingsløsning

Prosjekt for ny billett, kasse og bookingsløsning (Bikaboo) ble ferdigstilt i 2022. Prosjektet har blant annet bidratt til at kommunen har erstattet alle manuelle «håndkasser» med nye digitale betalingsterminaler (i tråd med regnskapslov). Det er etablert ny avtale med Nets for understøttelse av betalingstransaksjoner, og det er etablert digitalt betalingskort for skolekantine. Potensialet for videre etablering av tjenester i løsningen er stort.

Prosjektet har etablert forvaltningsrutiner med roller og overlevert dette til helhetlig forvaltning hos Ansattservice (brukerstøtte, systemforvaltning, avtale/leverandørstyring mm) i tråd med Reglement for Digitalisering og IKT. Mindreforbruket skyldes en smidig innføring av kasser på alle lokasjoner, med lavere utgifter til utstyr enn estimert.

Brannsikring Byarkivet

Gjenstående beløp vurderes i forbindelse med oppbudsjettering 2023.

Byarkiv - ombygging

Gjennomføringsvedtak for prosjektet etablert mai 2022. Prosjektet skal bla. legge til rette for arealreduksjon ved å etablere Bruse kontor- og produksjonsbygg for alle ansatte. Implementering av arbeidsplasskonseptet og ferdigstilling av grunnlagstegninger pågår ut året. Plan for ny teknisk infrastruktur og møblering fortsetter ut 2022. Det gjennomføres forhandlinger om framtidig husleiekontrakt som legges til grunn for bruk av opsjon. Det er etablert egne ansvarsområder for kultur og kompetanseutvikling, arbeidsprosesser og arkitektur og teknologi som alle har aktiviteter ut året.

Plan for midlertidig drift inkludert flytting til midlertidige arealer, samt flytting av arkiver til nye magasin i fjell pågår også.

Digital fornyelse og tjenesteutvikling i Byarkivet

Aktiviteter i program for digital fornyelse samles i byggprosjektet for å skape en samkjørt ledelse for prosjektteam og alle prosjektaktiviteter. Byggeprosessen blir styrende for planer og aktiviteter. Det arbeides med arealeffektivisering, prosess- og IKT arkitekturforbedringer. Prosjektgjennomføringen er forsinket.

Digitalisering av økonomitjenester

De fleste prosessanalysene er gjennomført iht. plan, og har gitt et veldig godt grunnlag for videre digitaliseringstiltak. Videre fremdrift i prosjektet følges opp i tillegg til ordinære arbeidsoppgaver, noe som naturlig nok resulterer i at ting tar lenger tid. Implementering av tiltak på noen områder er godt i gang, men det er også forsinkelse i arbeidet med å vurdere forslag til og beslutte tiltak på andre områder.

Digitaliseringsprosjekter

Under budsjettposten Digitaliseringsprosjekter ligger det seks investeringsprosjekter som underbygger satsingsområdene "Utvikling av bærekraftige tjenester", "Personvern og informasjonssikkerhet" og "Datadrevet forvaltning".

Prosjektet «Ny standard for skjema og brukerdiallog» har lagt til rette for forbedrede dialoger med kommunens målgrupper gjennom en oppgradert skjemaløsning og smarte koblinger mellom skjemaløsning og kommunens kundestøttesystem (BkService). Som en del av prosjektet, jobbes det også med å forbedre bruk av språk i skjemadialogene (klart språk) og universell utforming (UU). Løsningene som forbedres vil også kunne benyttes til interne tjenester (ansatte) i kommunen. Det er etablert mer enn 200 skjemadialoger for understøttelse av kommunens tjenestetilbud.

Bergen kommune ønsker å forenkle og effektivisere tjenestene til kommunens målgrupper gjennom prosjektet Proaktive tjenester. Mange av kommunens tjenester er fragmenterte og krever at brukerne oppgir data og informasjon som kommunen allerede har. Flere tjenester er av en kategori der kommunen i stedet for å «vente på» søknad fra bruker kan tilby tjenester som brukerne kan takke ja eller nei til. Det har pågått designarbeid for prosjektet i 2022, og det er gjennom dette arbeidet identifisert gode kandidater som planlegges realisert som prototyper og ferdige tjenester i 2023.

Gjennom blant annet Helhetlig gjennomgang av personvern og informasjonssikkerhet i Bergen kommune i 2020 ble det påpekt behov for ytterligere styrking av personvern og informasjonssikkerhet i kommunens tjenesteplattform (byrådssak 1350/20). Tjenesteplattformen har en stor og kompleks infrastruktur med mange systemintegrasjoner for å koble sammen systemer. Det har i 2022 vært gjennomført flere påkostninger for forbedringer av sikkerheten i dataflyter mellom systemer og tjenester, for loggføring i systemene, samt for tilganger og autorisasjoner i løsningene.

Bergen kommune endret i 2022 sin Min Side løsning på kommunens nettsted til Min Kommune. Min Kommune er en felles løsning for kommunal sektor (levert fra KS), og vil vise status på vedtak, utsendte vedtak, pågående dialoger, eiendomsinformasjon faktura mm for kommunens eksterne målgrupper. Forsinket oppstart av prosjektet skyldes fokus på design- og kravarbeid overfor KS og øvrige eksterne leverandører.

Gjennom prosjektet Felles data- og informasjonsstruktur skal Bergen kommune etablere bedre styring, kontroll og struktur for kommunens data. Data finnes i dag i alle konsern- og fagsystemer i kommunen, og mange dataelementer benyttes på tvers, eller i flere systemer. Elementene kan ha forskjellig

betydning i de ulike systemer, prosesser og tjenester. Prosjektet skal søke å løse disse utfordringene. Formålet med prosjektet «Helhetlig ID-håndtering i Bergen kommune» (BkID) er å etablere en styringsmodell og strategiske føringer for identitets- og tilgangshåndtering i Bergen kommune. I oppstartsfasen har prosjektene erfart utfordringer i planlagt gjennomføring og dette har medført forsinkelser.

Årsak til mindreforbruk er kapasitetsutfordringer internt, avklaringsbehov med leverandører og samarbeidspartnere samt forsinket oppstart ifht opprinnelige milepælsplaner.

Digitalt førstevalg - Bookingløsning

Prosjekt for ny billett, kasse og bookingsløsning (Bikaboo) ble ferdigstilt i 2022. Prosjektet har blant annet bidratt til at kommunen har erstattet alle manuelle «håndkasser» med nye digitale betalingsterminaler (i tråd med regnskapslov). Det er etablert ny avtale med Nets for understøttelse av betalingstransaksjoner, og det er etablert digitalt betalingskort for skolekantine. I bookingsdelen av løsningen er det etablert tjenester for bestilling av rådgivningstjenester (Plan- og byggesak) og understøttelse av kursvirksomhet hos kontor for skjenkesaker. I tillegg vil kultur tilby store deler av sine arrangementer gjennom løsningen.

Potensialet for videre etablering av tjenester i løsningen er stort.

Prosjektet har etablert forvaltningsrutiner med roller og overlevert dette til helhetlig forvaltning hos Ansattservice (brukerstøtte, systemforvaltning, avtale/leverandørstyring mm) i tråd med Reglement for Digitalisering og IKT. Mindreforbruket skyldes færre konsulenttimer enn estimert.

ENØK-prosjekter

I Klima- og miljøhandlingsplanen til Bergen kommune er det et mål å redusere energiforbruket i kommunes bygg med 25 % innen 2030 (i forhold til gjennomsnittet for årene 2016, 2017 og 2018).

Typiske ENØK-tiltak er:

- Montere/oppgradere varmepumper, ombygging av varmesentraler
- Tiltak for å kontrollere radon i utsatte bygg
- Bytte eldre varmegjenvinner mot roterende gjenvinner i ventilasjonsanlegg
- Nyinstallasjon og utskiftning av SD-anlegg (SD = sentral driftsstyring), installasjon av solceller og solfangere
- Enkel automatisering av styring av panelovner, installere varmepumpe i bygg med vannbåren varme (typisk bygg som i dag har elkjel og oljekjel)

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområde. Årets bevilgning var i stor grad bundet opp gjennom vedtak i 2021. Grunnet kapasitetsutfordringer knyttet til vakanse/utskifting av personell har samlet aktivitet likevel vært forholdsvis lav i 2022. Det er gjennomført to prosjekter (Søråshagøda skole - ny varmepumpe, og Apeltun skole - bytte av varmepumpe) som hver hadde en kostnad på over kr. 2 mill. Videre er det gjennomført oppgradering av belysning ved Apeltun skole til ca. kr. 1 mill. Øvrige prosjekter har hatt mindre omfang i 2022.

Etablering av redundant datasenter

Bergen kommune startet etablering av et nytt adskilt og redundant datasenter i 2018. Dette for å oppnå moderne og effektiv infrastruktur og muliggjøre fremtidsrettede IT tjenester med levering av IKT driftstjenester med høy kvalitet, stabilitet og oppetid.

De siste investeringene i Datafjellet ble levert juli 2022 til en kostnad av ca 1,6 mill. Prosjektet ansees ferdig.

Familiens hus – Fyllingsdalen/Laksevåg

Samlokalisering av ulike avdelinger og enheter gir et investeringsbehov knyttet til inventar og IKT-utstyr i aktivitetsbaserte arbeidslokaler. Samlokaliseringene forventes å gi gevinster i form av økt kvalitet.

Familiens hus - Fyllingsdalen og Laksevåg er ferdigstilt i 2021, og ferdig innflyttet i 2022. Avviket til sekkeposten skyldes at utgiftene til innkjøp av blant annet inventar og utstyr ble høyere enn først antatt.

Sekkeposten er skilt ut fra den opprinnelige sekkeposten knyttet til "Aktivitetsbaserte arbeidsplasser, samlokalisering".

Innføring av arbeidsplasskonsept – innredning av administrasjonslokaler

Prosjektet er ferdig og lokaler er tatt i bruk. Merforbruk skyldes høyere utgifter til infrastruktur trådløst og fast internett.

Kommunehuset Nesttun - luftbehandlingsanlegg og oppgradering - konseptutvikling

Ved kommunehuset på Nesttun er det behov for å installere nytt moderne ventilasjonsanlegg. Dette inkluderer kanalnett og bygningsmessige arbeider. I tillegg er det behov for overflatebehandling i gamlebygget og mellombygget. Det pågår ved årsskiftet 2022/2023 fortsatt prosesser knyttet til eventuelle muligheter for bruk til andre kommunale formål enn det som er der i dag. Det er uvisst når en kan konkludere på disse prosessene.

Mindre bygginvesteringer - sekkepost

Sekkeposten benyttes til å gjennomføre rehabiliteringsprosjekter og andre oppgraderinger. Dette inkluderer å bytte ut, eller oppgradere, tekniske anlegg med utgått levetid. Eksempler på dette er brannvarslingsanlegg, elektriske anlegg, pasientvarslingsanlegg, ventilasjonsanlegg, SD-anlegg, heiser og investeringer knyttet opp mot digitalisering. Det utarbeides årlige vedlikeholdsplaner og prioriteringer basert på tekniske tilstandskartlegginger og kommunens fremtidige arealbehov.

Bevilgningen går over mange ulike tjenesteområder. I 2022 er det fattet 32 nye gjennomføringsvedtak knyttet til budsjettposten, videre kommer 6 gjennomføringsvedtak fra 2021, som medfører disponeringer fra budsjettposten i 2022.

Nye lastbalansere til datasenteret og datafjell

Prosjektet gjelder anskaffelse av lastbalansere til dataseter og datafjell med en budsjettramme i 2021 på 2 mill. Anskaffelse til datasenter er ferdigstilt i 2021. Datafjell ble bestilt i 2021 og levert i 2022. Datafjell er nå ferdigstilt og finansiert med fondsmidler.

Avvik:

Lavere kroneverdi i en tid der mangel på råvarer har økt råvareprisene og ført til en prisstigning har gjort at de produktene vi skulle anskaffe har hatt en jevnt over høyere pris enn budsjettet.

Nytt fagsystem eiendomsskatt

Prosessen rundt anskaffelse av nytt fagsystem Nytt fagsystem Eiendomsskatt er ikke kommet igang i 2022. De 500 000 må oppbudsjettes i 2023.

Oppgradering og utvidelse av IKT-infrastruktur

Prosjektet er en sekkepost for driftsfinansierte investeringer i datasenter og datafjell, hovedsakelig anskaffelser for å ivareta infrastruktur på og mellom datasentrene.

Midler omdisponeres til anskaffelse av SAN (1,8 mno) brannmur (5,0 mno) nettverk/trådløst nett (0,4 mink). Ikke gjennomførte anskaffelser i henhold til gjennomføringvedtak 2021 forventes tatt ut inneværende år. Alt er levert.

Avvik:

Lavere kroneverdi i en tid der mangel på råvarer har økt råvareprisene og ført til en prisstigning har gjort at de produktene vi skulle anskaffe har hatt en jevnt over høyere pris enn budsjettet.

Salg av eiendom / kapitalfrigjøring EBE

I investeringsprogrammet er det forutsatt at investeringene skal finansieres blant annet ved å bruk av kapitalfond. Kapitalfondet tilføres midler blant annet gjennom salg av kommunale eiendommer. I sak behandlet av bystyret i mars 2022 ble det skissert et inntektspotensial på kr. 70-80 mill. i 2022. I tillegg kommer salg / innløsning av festetomter. Det har visst seg vanskelig å få realisert salgsinntekter på forventet nivå i 2022 og netto inntekt ble drøye kr. 30 mill. En har videre flere salgsprosesser gående som en forventer vil gi inntekt i 2023.

Sentralbadet, påbygg kontorseksjon

I gjennomføringsvedtak for Sentralbadet scenekunsthuss ble det vedtatt et påbygg i fire etasjer på den delen av bygningen som vender mot Teatergaten. Påbygget oppføres som en egen seksjon i henhold til Eierseksjonsloven, og selges som en eierseksjon eller leies ut. Grunnet rettslig prosess i forbindelse med anskaffelse av entreprenør, samt behovet for å benytte bygningen til vaksinasjon i forbindelse med covid-pandemien, er byggestart forsinket. Årets mindreforbruk påvirker ikke totalprognosen. Entreprenør har startet med lettere rivearbeider for å kartlegge eksisterende bygningsmasse.

Sikringstiltak av kommunale arbeidsplasser

Etter hendelse på NAV jobbes det ytterligere med å trygge arbeidsplasser der ansatte møter brukere/kunder. Dette har medført et behov for oppgraderinger av flere kontorlokaler i tjenestene under byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester.

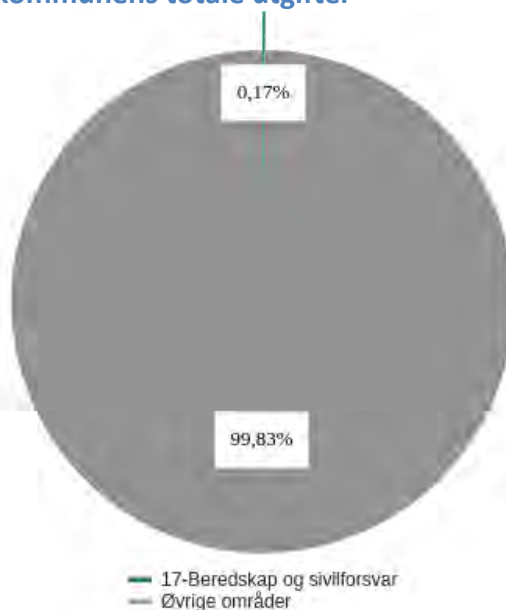
I 2022 er det gjennomført sikringstiltak ved Bontelabo.

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Dette er en sekkepost som benyttes til ulike former for tilpasning av lokaler innenfor tjenesteområdet. Dette vil ofte dreie seg om tjenestespesifikk tilpasning av lokaler, for eksempel medisinrom, skyllerom, spesielle garderobekrav etc. i tillegg til mer ordinær tilpasning for at lokalene skal bli hensiktsmessige til formålet. I 2022 er det benyttet midler til ombygging av lokaler i helsehuset for å etablere den nye funksjonen for Helseberedskap (tjenesteområde 17).

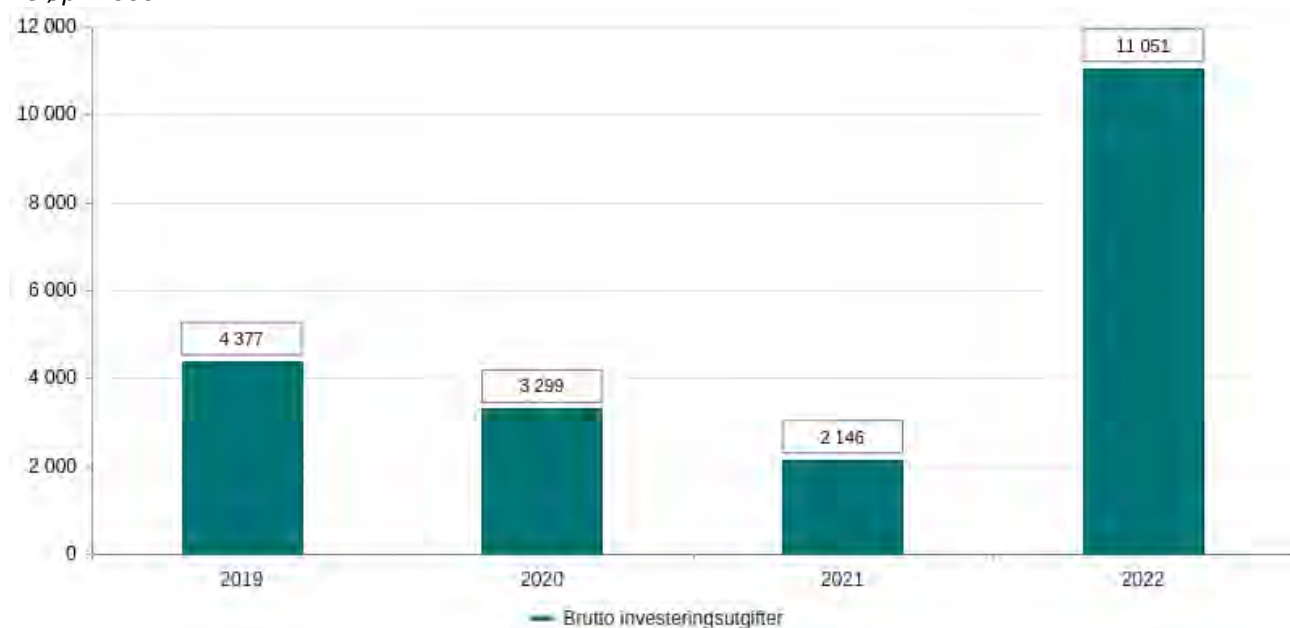
17-Beredskap og sivilforsvar

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter alle kommunens tjenester innen samfunnssikkerhet og beredskap, herunder kommunens utgifter til beredskap, helseberedskap, sivilforsvar og tilfluktsrom.

Kommunene er en viktig bærebjelke i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og er også gitt en sentral rolle som samvirkeaktør og pådriver i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet lokalt. Sivilbeskyttelsesloven (2010) og Forskrift om kommunal beredskapsplikt (2011) pålegger alle kommuner

i Norge å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen.

Bergen kommune skal være en pådriver i det lokale, regionale og nasjonale samfunnssikkerhetsarbeidet. Det er et uttrykt mål at bysamfunnet Bergen og bergensregionen skal være et trygt sted å bo og besøke.

Bergen kommune tok initiativ til å etablere Samfunnssikkerhetens hus for å styrke kommunal beredskap og for å imøtekomme større og mer komplekse utfordringer i regionen. Samfunnssikkerhetens hus ble etablert 1. mars 2021. Målet er å bidra til å skape et tryggere samfunn ved å styrke det forebyggende arbeidet og regionens reelle beredskapsevne. Etaten består av en døgntilgjengelig samvirkevakt, et forsknings- og kompetansesenter og et service- og sikkerhetssenter.

Viktige begivenheter

- I mai 2022 ble den første avtalen om administrativt vertskommunesamarbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap inngått med Askøy kommune. Formålet med samarbeidet er å legge til rette for et tettere regionalt samvirke i arbeidet med samfunnssikkerhet, og å styrke regionens samlede beredskapsevne. Bystyret behandlet avtalen i sak 12/22.
- Service- og sikkerhetssenteret startet opp drift av resepsjonen, møtesenteret, sikkerhetssenter og vektertjeneste i rådhuskvartalet da nyoppussede Bergen Rådhus åpnet igjen i juli 2022.

Vekter fra Service- og sikkerhetssenteret i forbindelse med åpent rådhus under "Kulturnatten" 9. september 2022. Foto: Erlend Eikås

- Det ble etablert samvirkesenter totalt 6 ganger i 2022, både for hendeshåndtering i forbindelse med ekstremvær og skogbrann, og som forebyggende tiltak i forbindelse med 17.mai, gjennomføring av World Cup Triatlon i Bergen, SIAN markering, og nyttårsaften.

Bruk av samvirkesenter under verdenscup i Triathlon 28. august 2022. Foto: Roar Svåsand

- Samfunnssikkerhetens hus var vertskap for KS storbynettverk administrativt nivå i oktober.
- Det er inngått ny avtale om beredskapshotell. Ny leverandør er Thon Hotels, hvor Thon Kokstad og Thon Rosenkrantz er de primære beredskapshoteller.

Utvikling og utfordringer

Samfunnssikkerhetens hus har i 2022 justert egen drift for å både sikre en robust og effektiv beredskapsvakt i samvirkesenteret, men også dekke en økende etterspørsel etter rådgivende tjenester som forebyggende beredskapsaktiviteter både i Bergen kommune og samarbeidskommune.

Krigen i Ukraina

2022 har også handlet om krigen i Ukraina og sikkerhetssituasjonen i Europa. Samfunnssikkerhetens hus har bistått i arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) for Etat for inkludering, samt deltatt i et tverrsektorielt scenarioarbeid med 20 kommunale og andre offentlige aktører. I dette arbeidet pekes det på felles utfordringer og mulige løsninger som kan påvirke oss lokalt. Samfunnssikkerhetens hus utarbeider også egne situasjonsbriefere knyttet til krigen i Ukraina.

Håndtering av hendelser - Samvirkesenteret

I det operative beredskapsarbeidet involveres samvirkesenteret i en økende mengde hendelser og situasjoner, og de fleste hendelser blir håndtert på dette nivået. Det innebærer at behovet for kommunal kriseledelse synes å reduseres i omfang. I 2022 har det vært to mobiliseringer av kriseledelsen.

Kurs og kompetanse

Innen rådgivning og kompetanseutvikling er det en økende etterspørsel etter støtte til ROS-analyser, sikkerhetsanalyser, beredskapsplanverk, samt øving og trening. Etterspørselen kommer fra alle tjenesteområder i kommunen, og i noen tilfeller også fra andre kommuner. Samfunnssikkerhetens hus samarbeider med Statsforvalteren i Vestland for å finne en felles tilnærming til helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser.

I 2022 var totalt 87 ansatte i Bergen kommune på kurs innen beredskap hos etaten. Samfunnssikkerhetens hus leverer fem kurs som alle er knyttet til lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt. For 2023 er ambisjonen å levere langt flere kurs enn tidligere.

Fagområdet samfunnssikkerhet og beredskap har fått langt høyere oppmerksomhet enn tidligere, og det er stor interesse for arbeidet Bergen kommune gjør innen fagfeltet. Dette gjenspeiles blant annet i antall besøk og forespørsler til Samfunnssikkerhetens hus gjennom året.

Planer og utvikling

Etaten har i 2022 arbeidet med planer for den videre driften, der målet i større grad er å synliggjøre fagområdet innad i kommunen og for andre kommuner. Som en del av dette er det påbegynt et arbeid for mer systematisk oppfølging av byrådsavdelingene. I tillegg er det arbeidet med en ny modell for vertskommunesamarbeid med mål om å øke antallet samarbeidskommuner.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
Tilfluktsrom	4,6	5,4	7,1	-1,7	5,4		0,0
Sivilforsvar	1,0	1,1	3,4	-2,1	1,3		-0,2
Beredskap	0,0	30,0	30,3	-1,6	28,7		1,3
Helseberedskap	0,0	1,9	4,8	-3,1	1,7		0,2
Sum	5,7	38,4	45,5	-8,5	37,0		1,3

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
1-Byrådsleders avdeling	1,0	31,1	33,6	-3,7	29,9		1,2
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	4,6	5,4	7,0	-1,7	5,4		0,0
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	0,0	1,9	4,8	-3,1	1,7		0,2
90-Fellesposter - bykassen	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1		-0,1
Sum	5,7	38,4	45,5	-8,5	37,0		1,3

Kommentar til status økonomi

Byrådsleders avdeling melder et mindreforbruk på kr 1,2 mill. innen tjenesteområdet, som i all hovedsak skyldes reduserte husleiekostnader som følge av støyproblematikk i lokalene til Samfunnssikkerhetens hus i Rosenkrantzgate 3.

Byrådsavdeling for helse og omsorg melder et mindreforbruk på tjenesteområdet. Utgiftene er knyttet til drift av et beredskapslager med smittevernutstyr og utgifter til beredskapsrådgivere ansatt på Etat for Helsetjenester. Mindreforbruket skyldes merinntekter på salg av smittevernutstyr.

Investeringer

Beløp i mill. kr

		Totalbudsjett				Årets budsjett			
Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Flomvern Bryggen	2020/103167-1	IA	0,3	0,3	2020	1.kv. 2023	0,3	0,0	0,2
Samfunnssikkerhetens hus	BR 1342/20	IA	4,8	4,8	2020	1.kv. 2023	4,8	1,8	3,0
Tilfluktsrom - oppgradering mv		IA	20,1	20,1	0	4.kv. 2024	9,2	7,1	2,1
Tilpasning av lokaler - sekkepost		-	-	-	Løpende	Løpende	2,2	2,2	0,0
Sum							16,4	11,1	5,3

Statustekst investeringer

Flomvern Bryggen

Investeringen gjelder innkjøp av nødvendig flomvern for sikring av verdensarven på Bryggen, samt tilrettelegging for lagring og opplæring i bruk av innkjøpt materiell. Prosjekt var opprinnelig planlagt ferdigstilt innen 2020, men ble forsinket på grunn av koronasituasjonen. Prosjektet er i slutfasen og ventes avsluttet i løpet av tidlig 2023.

Samfunnssikkerhetens hus

Investering gjelder oppgradering av valgte lokale i Rosenkrantzgaten 3. Prosjektet var opprinnelig planlagt ferdigstilt innen 2020, men ble forsinket på grunn av blant annet korona relaterte utfordringer. Lokalene er tatt i bruk og arbeide med å få ferdigstilt lokalene er i slutfasen. Prosjektet ventes avsluttet i 2023.

Tilfluktsrom - oppgradering mv

Det er i 2022 gjort tre vedtak knyttet til av oppgradering av tilfluktsrom.

Bakgrunnen for tiltakene er i hovedsak at det er store fuktproblemer som gjør at el-anlegg, belysning og de andre tekniske installasjonene i tilfluktsrommet forringes. For Kronstadhøyde gjør også mye sprengning i området, blant annet i forbindelse med Bybaneutbyggingen, at fuktproblematikken blitt betydelig større de senere årene, og trolig vil være det fremover.

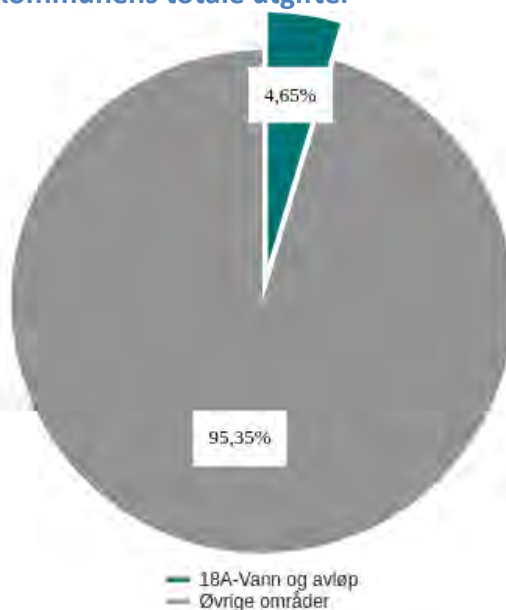
Innsparingen i forhold til justert budsjett er primært knyttet til at en ikke fikk startet opp så mange prosjekter som planlagt, samt noe lavere fremdrift en planlagt knyttet til St. Markus tilfluktsrom.

Tilpasning av lokaler - sekkepost

Dette er en sekkepost som benyttes til ulike former for tilpasning av lokaler innenfor tjenesteområdet. Dette vil ofte dreie seg om tjenestespesifikk tilpasning av lokaler, for eksempel medisinrom, skyllerom, spesielle garderobekrav etc. i tillegg til mer ordinær tilpasning for at lokalene skal bli hensiktsmessige til formålet. I 2022 er det benyttet midler til ombygging av lokaler i helsehuset for å etablere den nye funksjonen for Helseberedskap (tjenesteområde 17).

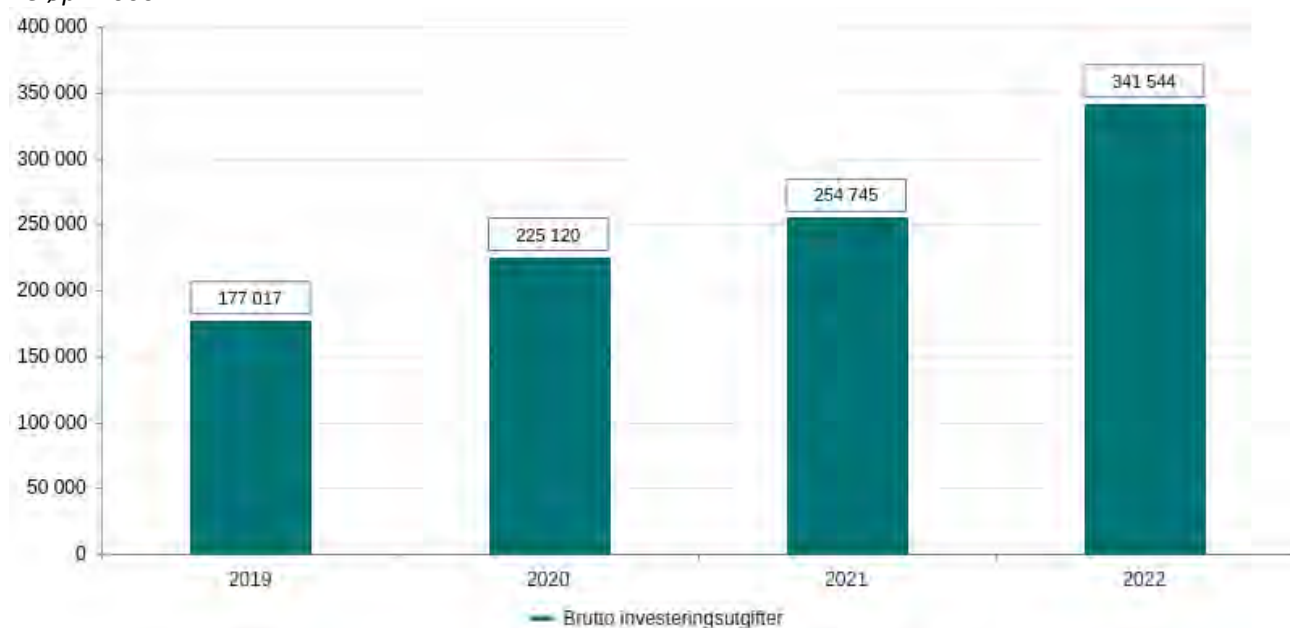
18A-Vann og avløp

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet vann og avløp omfatter vannforsyning og avløpshåndtering for byens innbyggere og virksomheter. Området omfatter også det kommunale overvannssystemet. Vann- og avløpstjenestene er fullt ut finansiert gjennom kommunale gebyrer og bruk av tidligere års opparbeidede fondsmidler. Midlene kan kun brukes til VA-formål (innen vann- og avløpssektoren).

Kommunen jobber systematisk for å levere god tjenestekvalitet og god effektivitet gjennom å ta vare på og videreutvikle eksisterende VA-infrastruktur og tilpasse byen til et mer krevende klima. Mye av arbeidet som gjøres skjer i tett samarbeid mellom ulike etater i kommunen og andre infrastruktureiere. Effektivitet og kvalitet måles og sammenlignes med andre kommuner (benchmarking). Publikum skal oppleve god kundeservice og informasjon. Brukerundersøkelsen fra 2020 viser at 94 % av innbyggerne er fornøyd med VA-tjenestene.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Justering til reelt aktivitetsnivå for VA-tjenestene	-92 010	-92 010	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Sum	-92 010	-92 010	0
Nye tiltak			
Aktivitetsvekst pga. nye VA-anlegg og ledningsnett	12 000	12 000	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Sum	12 000	12 000	0
Inntektsendringer			
Bergen Vann overskudd fra ekstern omsetning	-4 000	-4 000	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Gebyrendring innen VA	19 900	19 900	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Sum	15 900	15 900	0
Sum tiltak	-64 110	-64 110	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå			
Økt aktivitet innen ledningsfornying vann og avløp	36 140	36 140	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Fornyning vannledninger	-54 329	-54 329	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Økt aktivitet vedr. fornying dammer og fornying renseanlegg	21 359	21 359	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Sum	3 170	3 170	0
Inntektsendringer			
Inntektsøkning biogass	-2 000	-2 000	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Inntektsøkning kraftverk	-7 000	-7 000	0 Tiltaket er iverksatt, er balanserte justeringer innenfor selvkostområdet
Sum	-9 000	-9 000	0
Sum tiltak	-5 830	-5 830	0

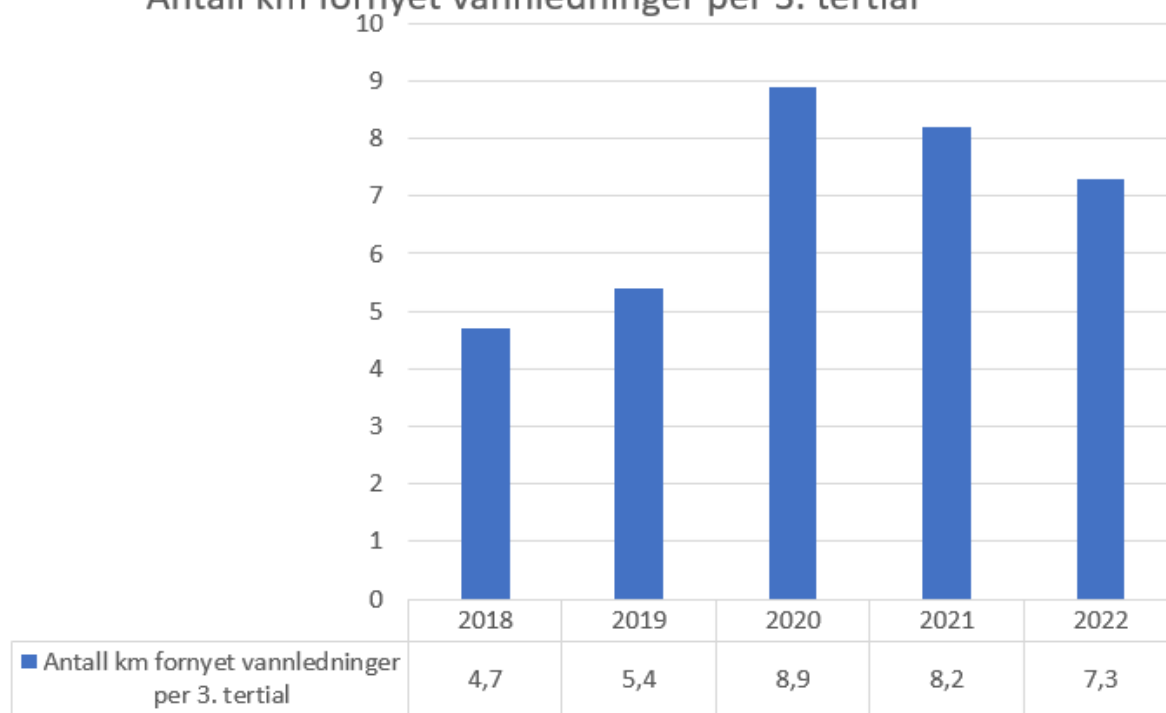
Utvikling og utfordringer

Hovedplan for vannforsyning og Hovedplan for avløp og vannmiljø ble godkjent av bystyret i møte 20.06.2019. Hovedplanene er kommunens overordnede sektorplaner for tjenesteområdet vannforsyning og avløpshåndtering, og er styrende for aktiviteten på området. Sentrale oppgaver og utfordringer i 2022 har vært:

For vannforsyning

- Videreføre planlegging og oppstart av arbeidene med nye Espeland vannbehandlingsanlegg og fortsette planlegging av forsyning mot Åsane fra Espeland. For Espeland vannbehandlingsanlegg har bystyret vedtatt ny ramme for prosjektet og sak om ekspropriasjon med forhåndstiltredelse er sendt til behandling. Oppstart sikringsarbeid er ikke startet. Vil startes når grunneieravtale er på plass, trolig primo 2023. Arbeid med kvalifisering av entreprenør til hovedentreprisen er igangsatt.
- Videreføre arbeidet med sikring av vannbasseng og hygienisk sikkerhet i vannforsyningen.
- Holde oppe takten i ledningsfornying.

Antall km fornyet vannledninger per 3. tertial

Trend antall km fornyet vannledninger ved utgang 3. tertial, tall for 2022 pr. 31.12.22.

- Videreføre samarbeidet med andre store infrastrukturprosjekter som bybaneprosjektet, og etablering av felles reserve vannforsyning med Øygarden gjennom Sotrasambandet.
- Videreføre arbeidet med lekkasjereduksjon.
- Sikre god drift og optimalisering av eksisterende anlegg

For avløpshåndtering

- Videreføre arbeidet med planlegging og konseptvalg for oppgradering av de mindre avløpsrenseanleggene. Konseptvalgutredning er utarbeidet for Åsane Nord og Bergen Vest.

- Vurdert framdrift og gjennomført ny usikkerhetsanalyse av kostnader for Garnes renseanlegget. Bystyret har vedtatt økt kostnadsramme. Reguleringsplan har vært på høring og skal politisk behandles i 2023. Arbeid med å anskaffe prosessleverandør pågår.
- Drottningsvik avløpsrenseanlegg må utvikles og tilpasses føringer fra prosjekt nytt Sotrasamband.
- Holde oppe takten i ledningsfornying og bruke midler fra avløpsfondet for å bygge dette ned.
- Videreføre arbeidet med klimatilpasning og øke robustheten i eksisterende avløpssystemer gjennom oppfølging av kommunedelplan for overvann mm.
- Arbeide for en stabil og økende gassproduksjon ved biogassanlegget.
- Sikre god drift og optimalisering av eksisterende anlegg.

Spesielle utfordringer som har oppstått i 2022

- Økte strømcostnader og rentekostnader gav merkostnader på over 90 MNOK i forhold til budsjett. Kompensert ved større uttak fra fond.
- Prisstigninger og tilgang på råvarer til produksjon og behandlingsanlegg.
- Lengre leveringstid på ulike varer og tjenester har gitt forsinkelser i fremdrift på noen prosjekter og aktiviteter.
- Noen få langvarige kokevarsel som omfattet mange abonnenter i Skjold/Fana.
- Noen store ledningsbrudd har medført føre-var kokevarsel og ulemper for berørte abonnenter.

Nærmere om virksomheten

Sirkulærøkonomi og klimafotavtrykk

Energiforbruk – Bergen Vann har de siste årene hatt stort fokus på energiforbruk og energiproduksjon, og igjennom drift har vi hatt økende fokus på energisparende tiltak og selvforsyning. Bergen Vann vil arbeide videre med å redusere sin del av utslippene for at Bergen kommune skal kunne bli fossilfri i 2030 og unngå en økning i temperatur på mer enn 1,5 grader frem til 2050, blant annet gjennom økende overgang til fossilfri anleggsdrift. Vi har startet arbeidet med en klima- og energihandlingsplan i Bergen Vann for ytterligere reduksjon av VA-virksomhetens klimafotavtrykk. Bergen Vann er blitt anerkjent av Verdens vannorganisasjon (IWA) som «Climate Smart Utility».

Vannforbruk/vannkvalitet, nyanlegg vann

Alle abonnenter forsynes kontinuerlig med drikkevann av god kvalitet. Bergen kommunes seks vannbehandlingsanlegg har alle UV-stråling (ultrafiolett lys) som hygienisk barriere mot mikroorganismer.

Vannforbruket pr. utgang 3. tertial er 30,82 millioner m³. Litt bedre enn målsetting for 2022 på 31,5 millioner m³. Det er stort fokus på lekkasjesøking og utbedring av vannledningsnettet for å redusere vannforbruket.

Bergen Vann har ansvar for byens dammer og gjennomfører tilsyn og oppgradering etter plan godkjent av NVE.

Avløpshåndtering og nyanlegg avløp

Bergen kommune fikk 14.10.2016 tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av avløpsvann i Bergen og Arna tettbebyggelser fra Statsforvalteren i Vestland. Kravet til sekundærrensing gjelder Garnes renseanlegg og 18 mindre renseanlegg, inkludert store slamavskillere. Frist for oppfyllelse av kravet er 31.12.2025, jfr. bystyresak 226-16, behandlet 21.09.2016.

Vurdert framdrift og gjennomført ny usikkerhetsanalyse av kostnader for Garnes renseanlegget. Bystyret har vedtatt økt kostnadsramme. Reguleringsplan har vært på høring og skal politisk behandles i 2023. Arbeid med å anskaffe prosessleverandør pågår. Det vil bli utfordringer med ferdigstillelse innen angitt frist.

Det arbeides kontinuerlig for å redusere overløpsutslipp fra avløpsnettet ved å skille regnvannet fra spillvann i sentrale byområder. Dette er et nødvendig og langvarig arbeid for å sikre stabil god vannkvalitet i nære sjøområder. Per utgang 2022 er 300 meter separert. Dette utgjør 15 % av årsmålet.

Bergen Vann, Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten samarbeider for å sikre at kommunedelplan for overvann innarbeides i kommunens planbehandling. Hensikten er å sikre byen mot skader som følge av flom, oversvømmelse og klimaendringer ved at overvannshåndtering blir en integrert del av all arealplanlegging. Det er gitt uttalelse til 30 planer for offentlig ettersyn. I alle disse sakene er det utarbeidet VA-rammeplan, dvs. 100 %. Det er i samme periode gitt uttalelser til 28 VA-rammeplaner. 21 av disse hadde mangler, dvs. 75 %.

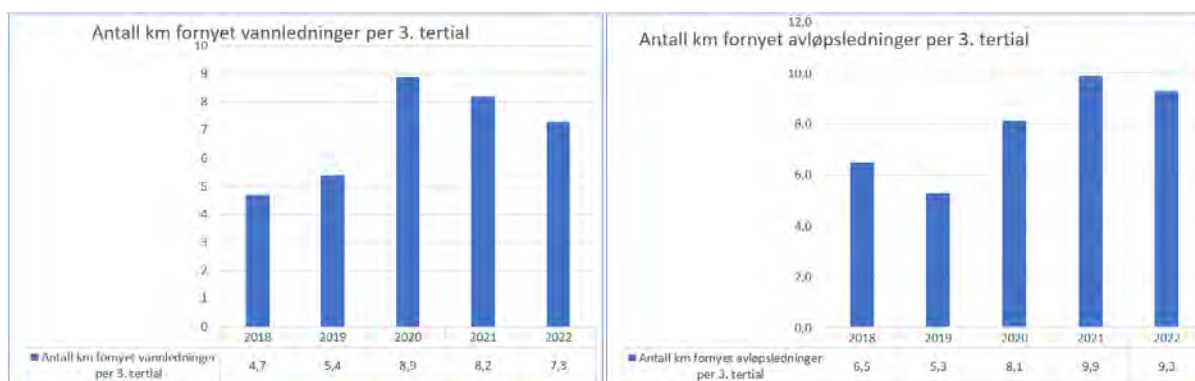
Fornyning av ledningsnett

For å hindre forfall i ledningsnettet er det viktig å fornye ledningsnettet kontinuerlig. Det legges vekt på at fornying i stor grad utføres med gravefrie metoder (No-Dig). Dette gjøres for at disse arbeidene skal gjennomføres effektivt, til minst mulig ulempe for publikum og skade på miljø.

Fornyng vann i Stemmeveien, ny vannkum ved inngangen til tunnel i Stemmeveien.
Fotograf: Roger Løseth.

Pr. utgang 3. tertial er det fornyet 7,3 km vannledning med en andel NoDig på 19 %. Dette utgjør 85 % av årsmålet på vann på 8,5 km. Det er fornyet 9,3 km avløpsledning med en andel NoDig på 75 %. Dette utgjør 107 % av årsmålet på avløp på 8,7 km. Vi har i 2022 fornyet en del større, eldre og kritiske vannledninger. Dette arbeidet fortsetter i 2023. Fornyng vann er mer krevende enn fornyng avløp.

Trend antall km fornyet vann- og avløpsledninger ved utgang 3. tertial, tall for 2022 pr. 31.12.22.

Det er også stort fokus på å få fornyet private ledninger samtidig med fornyng av de offentlige ledningene. Det er fornyet 9,1 km private avløpsledninger og 1,4 km private vannledninger pr. 3. tertial. Der det er naturlig jobbes det med separering av overvann.

Samarbeidsprosjekter

Bergen Vann er generelt involvert i mange samarbeidsprosjekter slik som f.eks. Hjeltestadvegen, E39-Svegatjørn, Lyngbøvegen, utvikling av Mindemyren, ny sykkelvei Lagunen-Skjoldskiftet, Paradis områdetransformasjon mm. Mye tid brukes i oppfølgingen av slike prosjekter for å sikre gode løsninger på overvann og behov som må ivaretas for å sikre robuste VA-anlegg som skal vare i 100 år.

Digitalisering

Flere digitale løsninger er etablert. Bergen Vann har begynt å ta i bruk datasjø for å bruke dette til

analyser av data som kan bidra til effektivisering av virksomheten. Det jobbes med ytterligere digitaliseringstiltak. Det er tett kontakt med digitaliseringskoordinator i byrådsavdelingen.

Forholdet til innbyggere og næringsliv

Bergen Vann har høyt kundefokus og er opptatt av god service til byens innbyggere og næringsliv. Bergen Vann deltar i prosjektet *Innføring av Kanalstrategi* som har som mål å forbedre informasjon og sikre rett kanal og kontaktvei inn for kunder. Kundesenteret tok i bruk BkService for besøkende og på telefon 02.12.22. Følges opp videre sammen med prosjektet. Vi har også bidratt i utvikling av ny felles servicestandard for Bergen kommune og bidrar i utvikling av felles KPI'er for 1. linjen.

Bergen Vann gir forhåndsuttalelser om tilknytning til offentlig VA-ledninger ved utbygging av bolig- og næringsområder. Målet er at 90 % av søknadene skal behandles innen en frist på 3 uker. Pr. 3. tertial er det mottatt 693 saker. Av de er 641 behandlet innen frist, dvs. 92 % av søknadene.

Årlig brukerundersøkelse ble gjennomført i april-22. Rapport kom i mai. Gode resultater totalt sett. Hele 93,1 % av de spurte er svært/ganske fornøyd med standarden på tjenestene som leveres av Bergen Vann. Dette er stabilt høyt, i 2021 var tallet 93 % og i 2020 var det 94 %. På spørsmål om vurdering av den jobben som Bergen Vann gjør fikk vi en score på 5,0 på en skala fra 1-6 der 1 er svært dårlig og 6 er svært god.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Tilfredstillende hygieniske prøver, i prosent	99,8 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Tilfredsstillende vannprøver for farge, i prosent	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Antall mill. m ³ vannforbruk	32,6	31,7	32,6	30,8
Antall km fornyet offentlige vannledninger	5,4	8,9	8,2	7,3
Antall km fornyet offentlige avløpsledninger	5,3	8,1	9,9	9,3
Antall avgitte uttalelser til reguleringsplaner	58	74	45	30
Antall forhåndsuttalelser om tilknytning	635	747	667	693

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet					
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 099	2 812	3 009	3 577	3 658
Dekningsgrad					
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,9 %	0,9 %	0,8 %	0,7 %	0,6 %
Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (B)	94,5 %	94,2 %	96,9 %	95,8 %	95,3 %
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	92,1 %	91,3 %	85,6 %	99,7 %	85,7 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Administrasjon - vann og avløp	10,9	10,9	11,5	0,0	11,5	-0,6
Produksjon av vann	103,5	85,7	122,7	-31,8	90,9	-5,2
Vannlaboratorium	1,3	6,1	6,2	-0,8	5,5	0,6
Distribusjon av vann	-124,0	-132,6	344,3	-483,3	-139,1	6,5
Avløpsrensing	212,8	218,8	299,7	-54,0	245,7	-26,9
Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-257,2	-304,1	358,0	-690,2	-332,2	28,1
Tømming av slamavskillere	-0,7	-1,1	8,4	-9,5	-1,1	0,0
Selvkostrenter - vann og avløp	64,6	122,3	127,3	-5,1	122,1	0,2
Overføring fra kommunale foretak - Vann og avløp	-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	6,3	6,0	1 278,0	-1 274,6	3,4	2,7

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	1,1	1,1	1,9	-0,8	1,1	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	5,1	1,7	1 275,0	-1 273,9	1,1	0,5
90-Fellesposter - bykassen	0,1	3,3	1,0	0,1	1,1	2,1
Sum	6,3	6,0	1 278,0	-1 274,6	3,4	2,7

Kommentar til status økonomi

Bergen Vann og tjenesteområde Vann- og avløp opererer innenfor selvkost. Det vi si at vann- og avløpsgebyrene kun skal brukes til vann- og avløpsformål, og at tjenesteområdet over en femårsperiode skal gå i null. Eventuelle overskudd settes på et selvkostfond mens eventuelle underskudd dekkes av selvkostfondet. Budsjett og regnskap som avviker fra null gjelder regnskapsmessige avskrivninger og overskudd ekstern omsetning.

Det har vært ekstraordinære rentekostnader og strømkostnader i 2022. Rentekostnadene har hatt en økning på vel 46,4 mill. i forhold til budsjett. Strømkostnader har hatt en økning på 34,3 mill. i forhold til budsjett. Totalt 80,7 mill. Med en slik økning i store kostnadsposter er selvkostfondene samlet redusert i løpet av 2022.

Status for selvkostfond er slik:

- Vann inngående jan 2022 var 24,6 mill. – brukt 12 mill. – gjenstår 12 mill. pr. jan 2023
- Avløp inngående jan 2022 var 184,9 mill. – brukt 132 mill. – gjenstår 53 mill. pr jan 2023
- Slam inngående jan 2022 var 11,1 mill. - brukt 2 mill. – gjenstår 9 mill. pr jan 2023

Gjeldsgraden for Bergen Vann er på 3.681 mill., hvor 1.197 mill.er på Vann og tilsvarende 2.484 mill. på Avløp.

Gebyr- og andre inntekter var i 2022 på 965,3 mill.

I 2021 og 2022 har det vært en ekstraordinær prisvekst jf. økte strøm- og rentekostnader som rammer vann- og avløpsvirksomheten både på drifts- og vedlikeholdssiden samt på nyinvesteringer.

Aktiviteten på området er videreført i henhold til målsatte planer og tjenestenivå.

Utviklingen i prisvekst og kostnadsnivå har vært nøye fulgt opp gjennom året. For avløpssiden er kostnadsøkninger dekket gjennom økt bruk av fondsmidler. Investeringsbudsjettet er økt for sikre tilstrekkelig med midler til å gjennomføre flere prosjekter med fornyelse av større vannledninger. Som følge av de store økningene med strømkostnader og renteutgifter er en større del av ledningsfornyelsen finansiert over investeringsbudsjettet. Prosjektene er utført i inneværende år slik at vi i hovedsak har opprettholdt planlagt fornyingstakt.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Publikum skal være fornøyd med standarden på vann- og avløpstjenestene som leveres. 90 % av de spurte skal være svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene.	Spørreundersøkelse, prosentandel som er fornøyd eller ganske fornøyd.	93.00	92,0 %	93,1 %	Årlig brukerundersøkelse ble gjennomført som vanlig i mars/april 2022. Andel som svarte at de er svært fornøyd eller ganske fornøyd med standarden på tjenestene som leveres er 93,1 %. Stabilt høyt. I 2021 var tallet 93,0 % og i 2020 94,0 %
En rettferdig og inkluderende by	Vannforsyningssystemet skal levere godt og hygienisk sikkert drikkevann til abonnentene.	Prosentandel rutinemessige vannanalyser med god hygienisk vannkvalitet.	100.00	99.9	99,9 %	99,89 % pr. 3. tertial. Skjold hendelsen høsten 2022 har bidratt negativt på antall hygienisk gode prøver
Norges grønneste storby	Alle offentlige badeplasser skal ha badevannskvalitet og 70 % av disse skal være i beste kategori.	Prosentandel av offentlige badeplasser som er i beste kategori når det gjelder badevannskvalitet	86.00	70,0 %	35,0 %	Startet opp prøvetaking i april 2022. Det ble tatt ukentlige prøver av 23 offentlig tilrettelagte badeplasser. Mye nedbør i sommerperioden påvirket kvalitet. Status ved utgang august: 91 % av badeplassene hadde badevannskvalitet, av disse var 35 % i beste kategori. Prøvetakingen fortsatte i september-desember for enkelte av badeplassene. Det ble opprettet 3 forbedringsforslag for oppfølging av Mjølkevika, Hordvikhavn og badeplasser i Arna (Holmen, Garnes og Kalvtrevika). Ved utgangen av desember 2022 hadde 100 % av badeplassene badevannskvalitet, men bare 39 % i beste kategori.
	Reguleringsplaner og tilhørende rammeplaner for vann og avløp skal identifisere, dimensjonere og sikre arealer for overvannshåndtering.	Prosentandel reguleringsplaner med VA-rammeplan	100.00	90,0 %	100,0 %	Det er pr. 3. tertiale gitt uttalelse til 30 planer for offentlig ettersyn og i alle sakene der det er krevd VA-rammeplan har vi mottatt dette, dvs. 100 %.
	Totalt årlig vannforbruk skal reduseres.	Målt årlig vannforbruk (prognose i mill. m3)	32.60	31.5	30,8	Produsert mengde drikkevann pr 3. tertial er 30,82 millioner m3 vann.
	Vannforekomster skal ha god økologisk vannkvalitet og avløpshåndteringen skal ligge på et nivå som ivaretar dette.	Antall av de fem store avløpsrenseanleggene der bunnforholdene ved utslippspunktene tilsvarer klasse 3 (moderat tilstand) eller bedre.	2.00	2	3	I perioden 2021-2024 måles ikke dette hvert år. Sist undersøkelse foretatt i 2021. Da ble kun bunnforholdene utenfor Knappen RA undersøkt. God tilstand. Resultat fra tidligere år viser at bunnforholdene ved 3 av 5 utslippspunkt tilfredsstiller klasse 3 eller bedre (Flesland, Kvernevik og Knappen RA). Nye prøver tas i 2022 og tall blir rapportert først i 1. tertial 2023.
		Antall av de fem store avløpsrenseanleggene der vannkvalitet ved utslippspunktene tilsvarer klasse 2 (god tilstand) eller bedre.	5	5	5	I perioden 2021-2024 måles ikke dette hvert år. Ved sist undersøkelse foretatt i 2021, var det kun vannkvalitet ved utslippspunktet ved Knappen RA (avløpsrenseanlegg) som ble undersøkt. God tilstand. Fra tidligere år har vannkvaliteten ved utslippspunktene ved de fire andre RA hatt god tilstand. I

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						rapport for 2020 som kom i mars 2021, hadde alle 5 RA god tilstand. Nye undersøkelser gjennomføres i 2022 og tall blir først rapportert i 1. tertial 2023.
Trygg økonomistyring	Avløpsnettet skal fornyes for å sikre tilfredsstillende funksjon	Totallengde offentlig nett fornyet. Målemetode målt ledningslengde i km	9.90	8.7	9,3	For 2022 er det fornyet 9,3 km avløpsledning med en andel NoDig på 75 %. Dette utgjør 107 % av årsmålet.
	Bergen skal satse på fornybar energi ved at vann fra drikkevannskilder i Gullfjellet skal utnyttes til produksjon av strøm og ved at ressursene i avløpsslammet skal utnyttes ved produksjon av biogass.	Produsert energi og biogass i mill. kWh	15.47	15,0	23,4	Kraftverkene (Espeland + Osavatn) har produsert 7,56 mill KWh pr. 3. tertial 2022. Energi produksjon fra biogass anlegg var pr utgang 3.tertial 2022 på 15,8 million KWh. Totalt 7,56 + 15,8 = 23,36 mill Kwh.
	Fornyng av vannledningsnettet skal være på et nivå som ivaretar leveringssikkerheten på lang sikt	Andel av total lengde ledninger fornyet. Målemetode måling av ledningslengde i km.	8.20	8.5	7,3	I 2022 er det fornyet 7,3 km vannledning med en andel NoDig på 19 %. Dette utgjør 85 % av årsmålet.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.føringsvedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Arne Garborgs gate va-anlegg		IA	8,3	8,3	2023	4.kv. 2023	8,3	7,6	0,7
Avløpsnett / innsamling av avløpsvann		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	0,0	1,0
Avløpsrensing		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	0,0	1,0
Blomsterdalen - Hjeltestad va-anlegg	KFIN152/17	31,0	33,4	33,4	2020	4.kv. 2024	0,5	0,9	-0,4
Breiviksbakken del 2 separerer overvann		IA	9,9	9,9	2023	4.kv. 2024	2,3	0,5	1,8
Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg	BY213/18	659,5	659,5	659,5	2022	4.kv. 2026	50,0	50,9	-0,9
Carl Konows gate separer overvann	AD 2018/23708-11	IA	8,0	8,0	2019	4.kv. 2024	1,2	0,0	1,2
Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger		-	-	-	Løpende	Løpende	50,8	59,3	-8,5
Distribusjon av vann		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	0,4	0,6
Espeland vannbehandlingsanlegg	BY 146/22	800,0	800,0	800,0	2025	4.kv. 2027	6,3	6,6	-0,3
Fanahammeren avløpssanering	FU 65/20	IA	42,1	42,1	2020	4.kv. 2025	0,1	0,2	-0,1
Fjellanlegg oppgradering		IA	10,0	10,0	2023	4.kv. 2023	10,0	12,9	-2,9
Flesland lagerhaller		IA	6,0	6,0	2024	Ferdig	0,5	0,2	0,3
Fossekleiva overvannsanlegg		IA	5,4	5,4	2022	Ferdig	1,4	1,7	-0,3
Garnes renseanlegg oppgradering	BY 317/22	IA	426,8	615,0	2026	4.kv. 2026	3,2	2,8	0,5
Hamre - Rådal E39 va-anlegg	BY208/15	140,0	142,0	155,0	2021	4.kv. 2024	8,3	29,5	-21,3
Haraldsplass - Ulriksdal vannledning	UFKN 31/21	IA	36,4	36,4	2019	4.kv. 2023	20,0	17,0	2,9
Hjeltestadvika fase 2 va-anlegg	FU 52/20	IA	27,1	27,1	2021	4.kv. 2027	0,1	0,3	-0,3
Holen skole vannledning		IA	10,0	10,0	2022	Ferdig	7,5	6,9	0,5
Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng	BR 1178/22	IA	16,4	24,0	2020	4.kv. 2024	4,2	6,8	-2,6
Kismul hovedvannledning del 1	UFKN 127/21	28,9	30,1	30,1	2024	4.kv. 2024	17,2	12,7	4,6
Kismul lagerhall		IA	1,6	1,6	2023	4.kv. 2023	1,1	0,5	0,7
Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg	KFIN57/16	30,0	47,0	47,0	2022	4.kv. 2024	21,4	22,9	-1,4
Lien - M. Krohns gt. - Lothevn. separer overvann		IA	14,1	14,1	2020	4.kv. 2025	4,6	4,9	-0,3
Løvstakklien - Bøhmergt. va-anlegg		IA	168,0	168,0	2022	4.kv. 2027	2,8	2,9	-0,1
Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg	BY32/19	171,0	184,4	184,4	2020	4.kv. 2026	47,1	43,4	3,7
Munkebotn ny vannledning	BR 132/21	14,0	14,3	14,3	2022	Ferdig	10,7	7,2	3,5
Mynteviken va-anlegg	AD 2018/14374-6	5,0	22,5	26,0	2022	4.kv. 2025	0,4	0,0	0,4
Nedre Nygård del 1 va-anlegg	UFKN 64-20	22,0	21,9	21,9	2020	4.kv. 2024	3,4	3,0	0,4
Nordnesbakken- Haugevn. separer overvann		IA	9,8	9,8	2021	2.kv. 2023	1,2	1,7	-0,5
Produksjon av vann		-	-	-	Løpende	Løpende	1,0	0,0	1,0
Reinane vannledning	BR 1346/20	15,0	15,0	15,0	2022	2.kv. 2023	6,1	7,3	-1,2
Riplegården høydebasseng		IA	5,2	19,0	2025	4.kv. 2025	5,0	0,2	4,8

Årsmelding 2022

Investering	Saksref.	Totalbudsjett			Årets budsjett				
		Bud. v/gj.førings- vedtak	Vedtatt	Totalprognose	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Sandsliåsen vannledning		IA	1,0	1,0	2022	Ferdig	1,0	1,0	0,0
Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg		IA	10,0	10,0	2024	4.kv. 2023	5,8	3,8	2,0
Starefossvingen overvannsanlegg		IA	1,8	1,8	2020	Ferdig	0,5	0,4	0,1
Stendafjellet	UFGN 23/21	32,6	42,1	42,1	2024	4.kv. 2023	20,5	20,1	0,4
Øvre Smøråsvegen va-anlegg		IA	6,5	6,5	2023	4.kv. 2023	0,1	0,2	0,0
Sum øvrige prosjekter							1,8	4,8	-2,9
Sum							329,5	341,5	-12,0

Statustekst investeringer

Arne Garborgs gate va-anlegg

Etablering av ny overføringsledning på 120 meter fra eksisterende ledning i Ibsens gate til ny ledning som blir etablert i forbindelse med bygging av bybanetrasé til Fyllingsdalen. Prognosen ble endret fra 5 mill til 8,3 mill sensommeren 2022 som følge av endret scope. Sluttoppgjør pågår og ubrukte midler overføres til 2023.

Avløpsnett / innsamling av avløpsvann

Samlepost for mindre prosjekter innenfor området avløpsnett/innsamling av avløpsvann. Enkeltsprosjekter vil bli skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og klar for gjennomføring. Ubrukte midler overføres til 2023.

Avløpsrensing

Samlepost for mindre prosjekter innen avløpsrensing. Samleposter er nødvendig for å kunne budsjettere inn udefinerte prosjekter. Enkeltsprosjekter blir skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og er klar for gjennomføring. Mesteparten av budsjettet er flyttet til senere år fordi ingen nye slike prosjekter er identifisert så langt i år.

Blomsterdalen - Hjellestad va-anlegg

Fornyng av gammel asbest-sement vannledning på en 2 km lang strekning og etablering av en parallell ren forsyningsledning for abonnentene. Prosjektet omhandler også nyetablering av offentlig kloakknnett på samme strekning. Grunnet kvalitetsavvik er avtale med entrepenør hevet og mekling pågår.

Breiviksbakken del 2 separerer overvann

Nytt prosjekt som er en videreføring av Breiviksbakken del 1. Prosjektet ble forsinket og startet først opp i August 2022, noe som medførte et mindreforbruk i 2022. Ubrukte midler overføres til 2023.

Bybanen sentrum - Fyllingsdalen, va-anlegg

Investering i dette prosjektet gjelder vann- og avløpsledninger som skal legges om ifm. bybanens 4. byggetrinn, samt delfinansiering av kanalåpning på Mindemyren og ny overføringsledning for vann fra Svartediket til Fyllingsdalen. Sluttoppgjør pågår og overtakelse forventes i løpet av våren 2023. Prosjektet har hatt bedre fremdrift enn forventet. Merutgifter i 2022 dekkes av avsatte midler i 2023.

Carl Konows gate separer overvann

Fornyng av vann og avløpsnett i Carl Konowsgate, samt separering/etablering av ny overvannsledning samme sted. Prosjektet strekker seg også opp i Solveien. Samarbeidsprosjekt med Statens Vegvesen som lager trasé for trolleybuss og sykkelstige. Vann- og avløpsarbeidet er ferdig, men det gjenstår sluttoppgjør med entrepenør og fordeling av kostnader i henhold til samarbeidsavtale med Statens Vegvesen. Det har ikke påløpt utgifter i 2022. Arbeidene i Carl Konowsgate har tatt mye lenger tid enn planlagt, og fremdriften styres av Statens Vegvesen.

Dig og NoDig rammeavtaler påkostning vannledninger

Bergen Vann har en pågående rammeavtale med Fyllingen Maskin AS om fornyng av vann- og avløpsledninger. Kontrakten er på inntil kr 100 mill. pr. år. Det arbeides kontinuerlig med å fornye ledningsnettet. Tidligere er disse arbeidene utført på driftsbudsjettet. Pga. manglende selvkostfond på vann tas deler av arbeidet på investering i 2022. Anleggene er lokalisert ulike steder i Bergen og det pågår arbeid på 5-7 prosjekter med ulikt arbeidsomfang.

Distribusjon av vann

Samlepost for mindre prosjekter. Samleposter er nødvendig for å kunne budsjettere inn udefinerte prosjekter. Enkeltprosjekter vil bli skilt ut fra samleposten når konkrete prosjekter blir identifisert og klar for gjennomføring.

Espeland vannbehandlingsanlegg

Espeland vannbehandlingsanlegg er et av fem vannbehandlingsanlegg i Bergen vannverk. Anlegget er planlagt oppgradert med ny vannbehandlingsprosess for å tilfredsstille dagens krav om to hygieniske uavhengige barrierer mot parasitter. Da vil anlegget levere samme kvalitet og hygienisk sikkerhet som de fire andre vannbehandlingsanleggene. I tillegg økes maks vannproduksjon fra dagens 67 000 m3 pr. døgn til 80 000 m3 pr. døgn. Det nye behandlingstrinnet skal også fjerne humus og dermed redusere fargen på vannet, noe som også setter anlegget bedre i stand til å håndtere økning i farge på grunn av klimaendringer. Høyere påløpte utgifter enn budsjettet i 2022 skyldes forsert fremdrift.

Fanahammeren avløpssanering

I Hovedplan for avløp og vannmiljø 2015 – 2024 er det forutsatt at utslipp til Fanafjorden skal saneres og overføres til Flesland renseanlegg. Deler av anlegget er bygget i samarbeid med Bymiljøetaten i forbindelse med åpning av bekken mot Mjølkevika. Tilknytning til avløpstunnelen mot Flesland i Rådalen gjennomføres i forbindelse med byggingen av ny E39. Det som gjenstår er bygging av pumpestasjoner og ledningsanlegg nede ved sjøen og overføre det til ledningen som allerede er bygget. Detaljprosjektering er 90 % ferdig. Pga. utfordrende grunnverv er oppstart av byggearbeidene usikker. Tentativ oppstart av byggearbeidene er foreløpig flyttet til 2023. Merforbruk i 2022 dekkes av avsatte midler i 2023.

Fjellanlegg oppgradering

Fjellanlegg oppgradering er en sekkepost for rensk og sikring av fjellet i bergrom for distribusjon av vann. For 2022 har posten omfattet de tre høydebassengene Lyderhorn, Stendafjell og Valle.

Flesland lagerhaller

To lagerhaller ble bygd på uteområdet ved Flesland avløpsrenseanlegg. Hallene skal brukes til å oppbevare materiell og spylebiler som skal stå tørt og frostfritt. Prosjektet ble avsluttet med et mindreforbruk i 2022.

Fossekleiva overvannsanlegg

Etablering av avskjærende overvannssystem fra eksisterende overvannsledning i Fossåsen til eksisterende overvannstunell for å forbedre/øke kapasitet på eksisterende anlegg. Sluttdato for anleggsarbeidene ble forskjøvet til 2022 på grunn av store utfordringer ved uttak av fjell i grøft. På grunn av fjellets beskaffenhet og nærhet til eksisterende konstruksjoner har det vært tidskrevende å spreng ut fjellet på en sikker måte, noe som medførte høyere utgifter enn antatt i 2022. Anleggsarbeidet er ferdigstilt og sluttmelding er sendt.

Garnes renseanlegg oppgradering

Etablering av ny innløpsumpestasjon i fjell og nytt renseanlegg på Garnestangen. Prosjektet inkluderer også etablering av ny tilkomstveg til det nye anlegget og riving av det eksisterende renseanlegget når det nye er satt i drift. Prosjektet er under ny prosjektering etter at usikkerhetsanalysen i 2022 viste at det trengtes mer likvide midler. Som følge av dette ble det et mindreforbruk som følge av forsinket fremdrift. Bystyret vedtok oppjustert kostnadsramme i 2022 jf. sak [317/22](#).

Hamre - Rådal E39 va-anlegg

Statens Vegvesen bygger ny veg E39 fra Rådal i Bergen kommune til Sveгатjørn i Os kommune. Vegprosjektet medfører at eksisterende VA-anlegg må legges om på flere steder, og Bergen Vann har mottatt pålegg om omlegging av VA-anlegg (Vegloven § 32). Samtidig vil vegprosjektet gi Bergen Vann muligheten til å styrke vannforsyningen mellom Hamre og Rådal. Eksisterende hovedvannledning er en

asbestsementledning som nå skiftes ut og det etableres samtidig en ny overføringsledning mellom vannforsyningen fra Kismul i sør til vannforsyningen fra Espeland lenger nord. Dette vil styrke byens vannforsyning ved at det øker muligheten for å overføre vann fra Kismul vannverk til de andre vannforsyningsområdene. Det forekommer og reservevannforsyning fra Bergen til Os ved at det legges ny vannledning fra Hamre til Sveгатjørn i Os kommune. Det legges til rette for framtidig sanering av avløp til Fanafjorden og for eiendommer med utslipp til terreng langs Fanavegen, ved at det legges en avløpsledning i veganlegget fra Rådal med tilknytning til avløpstunnelen som går fra Skjoldabukten til Flesland. Det ble sommeren 2022 gitt beskjed fra Statens Vegvesen at det ville påløpe en del endringer som følge av forurensset masse i grøften samt at det var en del trafikale omlegginger og dette i sum økte kostnadene utover for 2022 samt totalprognosen økte. Kontraktsarbeidet er ferdig, sluttoppgjør for endringer pågår.

Haraldsplass - Ulriksdal vannledning

Fornyng av vannledning bak Haraldsplass sykehus. For å redusere konsekvenser ved eventuelle fremtidige brudd, flyttes ledningen vekk fra sykehusområdet. Tiltaket medfører ca. 550 meter med ny vannledning i adkomsttunnel fra Svartediket til Lægdene høydebasseng. Deler av strekket medfører et nytt borehull. Total lengde på borehullet vil bli ca. 660 meter. Entreprenør hadde problemer med boring av pilot/ mye styring og stor belastning på borerigg på grunn av fjellets beskaffenhet. Det er også problemer med opprømming pga. friksjon. Dette har medført høyere kostnader og totalprognosen ble økt i forbindelse med 2. tertialrapport 2022. Ubrukte midler i 2022 overføres til 2023.

Hjellestadvika fase 2 va-anlegg

Prosjektet gjelder i hovedsak avløpssanering, samt vannforsyning til deler av området i Hjellestadvika. Prosjektet omfatter sanering av utslipp fra boliger på to områder på sørsida av Hjellestadvika. VA-anleggene prosjekteres og planlegges utført i 2023 - 2027. Prosjektet er tidligere utsatt flere ganger.

Holen skole vannledning

Det er etablert en ny hovedvannledning ved Holen skole. Prosjektet var et samarbeid mellom Bergen Vann og Etat for utbygging. Arbeidet pågikk i 2021 og 2022 og anlegget ble ferdigstilt sommeren 2022 med et lite mindreforbruk.

Indre Arna (Stuajordet) høydebasseng

Det er planlagt bygget et høydebasseng i Stuajordet på Arnatveit. Et basseng her vil gi bedre driftssikkerhet, tryggere branndekning og mer stabile driftsforhold i forsyningsnettet i Indre Arna. Prosjektering har visst at totalprognosen må økes. Det ble i 2022 et merforbruk som skyldes at entrepenør har fakturert for varer som er satt på lager til 2023, økte kostnader ifm masshåndtering pga uønskede arter, samt endring i prosjektering ifm overvann.

Kismul hovedvannledning del 1

Prosjektet gjelder fornyng av hovedvannledning på deler av strekket fra Kismul vannbehandlingsanlegg og ned til Hamretjørna, (knutepunkt til E39-prosjektet). Anleggsarbeidet ble forsinket og dette medførte et mindreforbruk i 2022. Ubrukte midler overføres til 2023.

Kismul lagerhall

Nytt prosjekt som nettopp er startet opp. Omfatter bygging av frittstående lagerbygg ved Kismul vannbehandlingsanlegg.

Kvitura - Hope - Grimstad va-anlegg

Bebyggelsen i Grimstadområdet har i dag privat vannforsyning basert på brønner. I perioder er vannforsyningen her problematisk, både med hensyn til mengde og kvalitet. Det er derfor et sterkt ønske fra beboere om å få offentlig vannforsyning. Bebyggelsen har også private avløpsløsninger med

utslipp til Grimstadfjorden. Det er prosjektert framføring av offentlig avløpsanlegg samtidig med etablering av vannforsyning til området. Det har vært litt utfordringer med kvaliteten på utført arbeid både på prosjektering og utførelse, dette medførte et merforbruk i 2022

Lien - M. Krohns gt. - Lothevn. separer overvann

Separering av avløpssystemet mellom Løvsstakken og Solheimsviken. Prosjektet består av ny overvannsledning. Separering av avløpssystemet på Løvsstakksiden er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Dette er viktig både fordi området nå er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser og ny tilførsel av forurensning derfor må stanses. Samtidig med at det legges ny overvannsledning vil det også foregå fornying av vann- og avløpsledninger som dekkes over driftsbudsjettet. Prosjektet er i forprosjektfasen og detaljprosjektering av del 1. Del 1 består av strekket mellom Bøhmergaten og Søndre Skogvei. Forventet sluttkostnad er som budsjettet. Prosjektering er blitt en del mer omfattende enn først planlagt fordi Bymiljøetaten arbeider med utforming av gateplan i 2022.

Løvsstakken - Bøhmergt. va-anlegg

Separering av avløpssystemet mellom Løvsstakken og Solheimsviken. Prosjektet består av ny overvannsledning. Separering av avløpssystemet på Løvsstakksiden er viktig for å redusere tilførselen av rent vann til Holen renseanlegg og for å redusere forurensning fra overløpsdrift. Dette er viktig både fordi området nå er et boligområde med høye krav til vannkvalitet, og fordi sjøbunnen nå tildekkes med rene masser og ny tilførsel av forurensning derfor må stanses. Samtidig med at det legges ny overvannsledning vil det også foregå fornying av vann- og avløpsledninger som dekkes over driftsbudsjettet. Prosjektet er i forprosjektfasen og detaljprosjektering av del 1. Del 1 består av strekket mellom Bøhmergaten og Søndre Skogvei. Forventet sluttkostnad er som budsjettet. Prosjektering er blitt en del mer omfattende enn først planlagt fordi Bymiljøetaten arbeider med utforming av gateplan. Prosjekteringen er blitt dyrere enn planlagt pga. større endringer. Det er utført en ekstern usikkerhetsanalyse.

Mjølkeråen - Kvernevik va-anlegg

Etablering av overføringsanlegg for avløp fra Mjølkeråen avløpsrenseanlegg til Kvernevik avløpsrenseanlegg. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg er et eldre renseanlegg som ikke tilfredsstiller dagens krav. Mjølkeråen avløpsrenseanlegg tas ut av drift når nytt overføringsanlegg er etablert. Prosjektering og overføring av utslippene til Kvernevik renseanlegg gjennomføres i perioden 2019 – 2024. Det påløp i 2022 endringsarbeid grunnet dårlige grunnforhold, fare for utrasing av grøft, veimurer i dårligere stand enn antatt. Ukjente/ikke kartsatte ledningstraseer og endring av prosjekteringsløsning (omprosjektering) medførte forsinkelser med tilhørende mindreforbruk. Totalbudsjett er oppjustert pga. lønns- og prisstigning.

Munkebotn ny vannledning

Det skal bygges ny vannledning i Munkebotn fra Sandviken Sykehus til Amalie Skrams veg/Glass Knag-bygget. Arbeidet ble igangsatt i 2021 i samsvar med tilbud. Prosjektet ble ferdigstilt i 2022, men sluttoppgjør og overtakelse blir gjort i 2023. Ubrukte midler i 2022 overføres til 2023.

Mynteviken va-anlegg

Bergen kommune har gjennomført skisseprosjekt som vurderer mulige traseer og relevante kostnader for etablering av kommunalt ledningsnett til Mynteviken. Uavhengig av skisseprosjektet er det satt i gang arbeid med et privat stikkledningsanlegg som har sammenfallende trase med de planlagte kommunale ledningene. Det har derfor vært tett dialog med utbygger for å oppgradere anlegget i tråd med kommunal vann- og avløpsnorm slik at det kan implementeres i kommunens planer om kommunalt ledningsnett til området. Del 1 av anlegget er utført av private og overtatt av kommunen. Del 2 vil bli

utført i kommunal regi. Bergen Vann har innhentet grunneiererklæringer og avtaler fra samtlige i prosjektet. Ubrukte midler overføres til 2023. Det kommer nytt gjennomføringsvedtak til politisk behandling i 2023.

Nedre Nygård del 1 va-anlegg

I forbindelse med etablering av bossnett fornyes vann- og avløpsanleggene. Prosjektet omfatter separering av fellesavløpsystemet fra Nygårdshøyden mot Lars Hilles gate for å redusere overløpsdriften til Store Lungegårdsvann. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med andre aktører i Graveklubben. Kontrakt med opprinnelig entreprenør ble hevet høsten 2021, noe som medførte at det måtte gjøres dekningskjøp og utlysning av ny konkurranse på deler av prosjektet. Dette medførte et mindreforbruk i forhold til justert budsjett 2022. På grunn av hevingen av kontrakt med entreprenør er fremdriften forskjøvet og midler skyves tilsvarende frem i tid.

Nordnesbakken- Haugevn. separer overvann

I forbindelse med BKK Varme sin utbygging av ny infrastruktur i Nordnesbakken og deler av Haugeveien, fornyer Bergen Vann deler av eksisterende infrastruktur (dekkes over driftsbudsjettet) samt etablerer nytt overvannssystem i området. I tillegg vil BKK Nett fornye eksisterende anlegg, BIR Nett etablerer ny infrastruktur i området og Statens vegvesen vurderer å etablere sykkelvei på strekningen. Anlegget er ferdig utført, sluttoppgjør forventes ferdig februar 2023. Prosjektet endte opp med et merforbruk i 2022, men vil grunnet for høy kalkyle ende opp med et mindreforbruk totalt.

Produksjon av vann

Samlepost for mindre prosjekter. Samleposter er nødvendig for å kunne budsjettere inn udefinerte prosjekter. Enkeltprosjekter er blitt skilt ut fra samleposten etter hvert som konkrete prosjekter ble identifisert og klar for gjennomføring.

Reinane vannledning

Det etableres ny hovedvannledning langs fylkesvei Reinane over ca 515 meter. Prosjektet er et samarbeid med Bane NOR som bygger ut Arna jernbanestasjon. Kabelgrøft (el.) har en lengde på ca. 425 m. Prosjektet samkjøres med BaneNor sitt prosjekt "Nye Arna stasjon" og er avhengig av fremdriften i dette prosjektet. Prosjekt avsluttes i 2023 og merforbruk i 2022 dekkes av avsatte midler i 2023.

Riplegården høydebasseng

Riplegården HB er tatt ut av drift pga. påvisning av E.Coli. Det er konkludert med at høydebassenget må rives og at det må bygges nytt. Mindreforbruk i 2022 skyldes forsinket fremdrift.

Sandsliåsen vannledning

I forbindelse med etablering av nytt boligfelt på Sandsliåsen er det behov for å flytte eksisterende kommunale ledninger, deriblant en kommunal VL150 ledning. Bergen Vann ser det som hensiktsmessig å samtidig oppdimensjonere fra Ø150 til Ø200 for å øke kapasiteten til ledningen. Ledningen inngår i ringforbindelsen som forsyner store deler av Sandsli. Det ble også ansett som hensiktsmessig å skifte ut ytterligere 66 meter av den eksisterende vannledningen og etablere ny kum for å få samme dimensjon og kvalitet på hele ledningstrekket fra kum til kum. Det gir også mulighet til trykktesting av ny ledning. Opprinnelig var det prosjektert med overgang i grøft. En nedgravd overgang er uheldig fra driftsperspektiv fordi det kan være et potensielt lekkasjepunkt.

Stamskaret pumpestasjon uv-anlegg

Etablering av permanent UV-anlegg i tilknytning til eksisterende vannpumpestasjon Stamskaret. Oppstart er forsinket, noe som medførte et mindreforbruk i 2022.

Starefossvingen overvannsanlegg

Ny overvannsledning bygges for å separere overvann fra spillvann i Starefossvingen over en strekning på ca 300 lengdemeter. Arbeidet er ferdig og sluttoppgjør pågår.

Stendafjellet

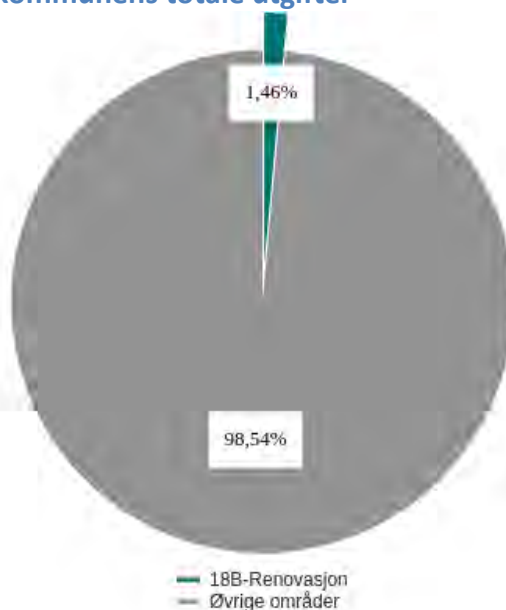
Det etableres ny hovedvannledning i borehull på ca 530 meters lengde fra Lyshorntunnelen på ny E39 til Stendafjell høydebasseng. Eksisterende hovedvannledning er en asbestsementledning som har hatt flere brudd og kan skiftes ut når ny hovedvannledning er etablert. Ubrukte midler fra 2022 overføres til 2023.

Øvre Smøråsvegen va-anlegg

Prosjektet gjelder etablering av nye vann- og avløpssystemer i Smøråsvegen. Smøråsvegen har i dag begrensede kommunale VA-systemer og de private har vann fra brønner og avløp renses i private slamavskillere før dette føres videre spredt ut i natur og vassdrag. Prosjektmidlene ble flyttet til 2023 som følge av utenforliggende omstendigheter.

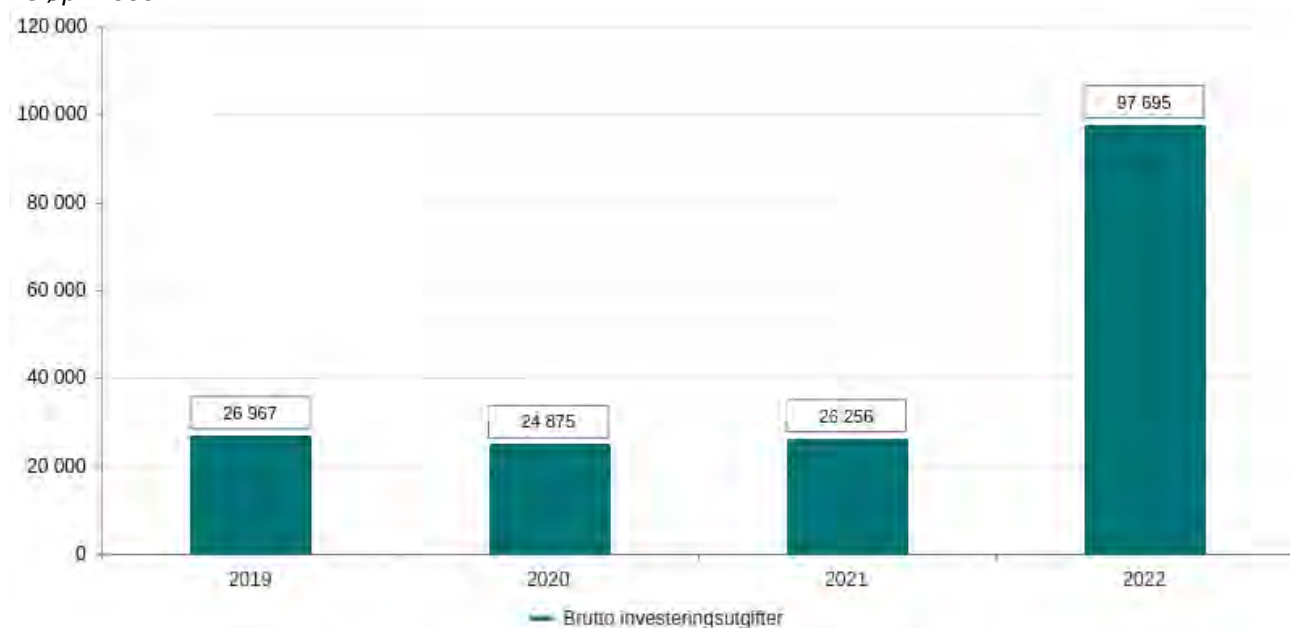
18B-Renovasjon

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Brutto investeringsutgifter

Beløp i 1000 kr

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter husholdningsavfall, etter Forurensningslovens § 30. Innsamling og behandling av husholdningsavfall (Forurensningsloven § 30, første ledd) utføres som tjenestekjøp fra BIR Privat AS. Tjenesteområdet omfatter også etterdrift av avfallsdeponier, herunder bl.a. kostnader ved miljøtiltak på nedlagte deponier. Fagfeltet ivaretas primært av Bymiljøetaten.

Bergen har en fremtidsrettet, avansert og klima- og miljøvennlig renovasjonsløsning for Bergen sentrum; bossnettet. I dette underjordiske rørsystemet fraktes restavfall, plast, papir og drikkekartonger fra egne nedkast rundt om i byen til oppsamlingsterminaler lokalisert i utkanten av sentrumskjernen. I terminalene blir bosset komprimert, og deretter transportert bort til gjenvinning. Bossnettet gjør Bergen til en renere og penere by. Moderne renovasjonsløsninger er samfunnskritisk infrastruktur, og et viktig element planleggingen og utformingen av byutviklingen.

Bossnettet bygges primært for husholdningene og deres avfall, men det er også mulig for næringskunder å knytte seg til nettet. Det er BIR, gjennom datterselskapet BIR Nett AS, som bygger ut og drifter bossnettet for Bergen kommune. BIR og utbyggingen av bossnettet følges opp av Bymiljøetaten.

Bergen har ingen aktive deponier, men Bymiljøetaten forvalter og er ansvarlig for etterdriften av flere nedlagte kommunale deponier.

Viktige begivenheter

Bystyret har lenge ivret for at BIR må komme i gang med innsamling av matavfall, da det har vært kjent at dette blir et lovkrav fra 2023. BIR har i 2022 startet opp med storskala innsamling av matavfall fra husstandene i Bergen, der bergenserne enten kan bestille sitt eget spann for matavfall eller levere matavfallet til utvalgte returpunkt rundt om i kommunen. Kvaliteten på det innsamlede matavfallet er svært høy, og innsamlingen i spesialutviklede papirposer minimerer innholdet av plast i avfallet.

Moderne renovasjonsløsninger oppfattes som samfunnskritisk infrastruktur, og et viktig element for planleggingen og utformingen av byutviklingen. Bergen har siden 2008 bygget ut bossnett som fremtidens renovasjonsløsning for Bergen sentrum. I dette underjordiske rørsystemet fraktes kildesortert avfall fra egne nedkast rundt om i byen til oppsamlingsterminaler lokalisert i utkanten av sentrumskjernen. Bossnettet i sentrum bygges ut i tre områder, populært kalt det blå, grønne og røde nettet. Næringskunder har mulighet til å knytte seg til nettet, på konkurransenøytrale vilkår. Det er BIR, gjennom datterselskapet BIR Infrastruktur AS, som bygger ut og drifter bossnettet for Bergen kommune. I desember 2022 ble siste del av det blå bossnettet satt i drift, da nedkastene ytterst i Haugeveien åpnet. Byggingen av terminalen for det grønne nettet, på Nygårdstangen, har fulgt fremdriftsplanen, slik at terminalen og dermed det grønne nettet kan åpne i løpet av 2023.

I desember 2022 ble siste del av det blå bossnettet satt i drift, da nedkastene ytterst i Haugeveien åpnet. Foto: Veronica Årseth Ljosheim

Det har lenge vært jobbet med å få bygget bossnett i transformasjonsområdet på Mindemyren. I 2022 er det inngått intensjonsavtale mellom BIR og Bonava om å etablere terminal for Mindemyren Sør i område S8. Denne terminalen vil kunne betjene avfallet fra 2150 husstander og næringsdrivende sør for Minde Allé.

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt Avvik 2022	Status beskrivelse
Nye tiltak			
Innsamling av matavfall som egen fraksjon	25 000	25 000	0 Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i rammen
Sum	25 000	25 000	0
Inntektsendringer			
Gebyrøkning renovasjon for innsamling av matavfall	-25 000	-25 000	0 Tiltaket er igangsatt og innarbeidet i rammen
Sum	-25 000	-25 000	0
Sum tiltak	0	0	0

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Deponiforvalter (T1-2022)	500	500	0	Tiltaket er igangsatt
Sum	500	500	0	
Sum tiltak	500	500	0	

Utvikling og utfordringer

Nedlagte kommunale avfallsdeponi

For å hente inn nødvendig kunnskap om deponiene og å følge opp lovpålagte krav og kommunens egne miljømål, er det forventet stor aktivitet knyttet til Bergen kommune sine nedlagte avfallsdeponier i årene som kommer. Grunnlaget for aktivitetene på de nedlagte, kommunale avfallsdeponiene fremover følger av Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponi for perioden 2022-2026. Planen ble vedtatt i Bergen bystyre sommeren 2022.

I tillegg til å følge opp virksomhetsplanen og pågående aktiviteter, ble det i 2022 gjennomført en forvaltningsrevisjon på deponifeltet. Deloitte gjennomførte revisjonen på oppdrag for kommunen, og prosessen krevde betydelig involvering fra mange aktører i Bymiljøetaten. Revisjonsrapport fra Deloitte ble lagt frem høsten 2022. Revisjonen anbefaler en rekke tiltak for oppfølging, og etaten jobber videre med dette. En av sakene som fikk mye oppmerksomhet, og som foreløpig ikke er avklart, er spørsmålet om bruk av husholdningsgebyret til finansiering av miljøsikringstiltak for tidligere tiders forurensing. Dette er en sak det vil bli arbeidet videre med i 2023.

Rådal

Særlig utfordrende har situasjonen vært på Rådal deponi hvor Statsforvalteren gjennomførte tilsyn våren 2021. Tilsynet avdekket seks avvik som må rettes. Bymiljøetaten har jobbet intensivt med dette, og det ble gjennomført oppfølgende tilsyn høsten 2022. Statsforvalteren gav gjennom tilsynet uttrykk for at de ser at oppfølgingen har kommet i gang, og at situasjonen tas på alvor av kommunen. I tillegg til at det er rekruttert til arbeidsfeltet, er viktige oppgaver for oppfølging av krav til etterdrift igangsatt. Eksempler på dette er utarbeidelse av nytt miljøovervåkingsprogram, kartlegging og kontroll av overvanns- og sigevannsnettet og kartlegging av tilstand på gassanlegget. Oppfølgingen som er igangsatt, er krevende ressursmessig. Etaten har tidligere meldt at det forventes at behovet for midler til drift vil øke ytterligere fremover og har i 2022 sett konturene av dette.

Øvrige deponi

I tillegg til oppfølging av den lovpålagte etterdriften i Rådal, skal Bymiljøetaten også følge opp kommunens andre, nedlagte avfallsdeponier. Oppfølgingen innebærer eksempelvis utredning av forurensingssituasjonen ved hjelp av miljøtekniske grunnundersøkelser, utrede tiltak for miljøsikring, miljøovervåking og løpende driftsoppgaver som knytter seg miljømål og etterdrift. I tillegg til å berede grunnen for større miljøsikringstiltak, må det parallelt med utredninger tas tak i enkelte mindre miljøsikringstiltak.

I 2022 startet arbeidet med miljøteknisk grunnundersøkelse på deponiet på Ytre Hope. Arbeidet ferdigstilles første halvår 2023. Utlysning og oppfølging av lovpålagt miljøovervåking av deponiet i Kollevågen på Askøy har også blitt fulgt opp.

På Slettebakken er arbeidet med å sortere og rense de forurensede massene etter deponiet i gang. Første halvår ble brukt til å lande tekniske løsninger og finne løsning på håndtering av restmassene. Kontrakt med entreprenør ble inngått i juni 2022, og inntransportering av maskiner, samt montering av disse, var klart i løpet av november. I desember startet produksjonen av masserensking for fullt.

Dronefoto av deponiet på Slettebakken. Foto: Bymiljøetaten

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Bergen 2021	Bergen 2022	Trondheim	Stavanger	ASSS uten Oslo
Produktivitet					
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	1 980	2 147	2 270	3 321	3 022
Kvalitet					
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	26,4 %	25,4 %	33,3 %	45,9 %	41,2 %
Renovasjon - Andel levert til forbrenning	72,6 %	68,1 %	66,4 %	49,8 %	54,5 %
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	364	323	293	352	363

*) Inflasjonsjustert med deflator

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Administrasjon - renovasjon husholdningsavfall	5,1	5,2	4,9	0,0	4,9	0,2
Etterdrift avfallsdeponier næringsavfall	3,9	4,8	5,3	0,0	5,3	-0,5
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-4,8	-5,0	378,8	-383,5	-4,6	-0,3
Forvaltning av avfallsdeponier husholdningsavfall.	-0,2	-1,7	7,8	-10,4	-2,6	0,9
Selvkostrenter - renovasjon husholdningsavfall	0,4	1,5	4,4	-2,0	2,4	-0,9
Sum	4,3	4,8	401,2	-395,9	5,3	-0,6

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	3,8	4,7	401,2	-395,9	5,3	-0,6
90-Fellesposter - bykassen	0,5	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Sum	4,3	4,8	401,2	-395,9	5,3	-0,6

Kommentar til status økonomi

Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling hadde et merforbruk i 2022 på kr 0,57 mill. Mesteparten av dette skyldes økte kostnader knyttet til miljøovervåkning.

Status mål

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
En attraktiv og levende by	Bergen sentrum, og transformasjonsområder, skal som hovedløsning ha rørbasert system for oppsamling av avfall	Utbygging av bossnett i sentrum (grønt og rødt nett), samt på Mindemyren.	0			Siste del av blått bossnett ble satt i drift i desember. Fremdrift på terminal grønt nett er i rute, og skal sammen med det grønne nettet startes opp i 2023. Bystyret har behandlet sak 186/22 om bossnett i rødt område (Sandviken). For Mindemyren Sør inngår BIR intensjonsavtale med Bonava om å etablere terminal for +2100 boenheter i S8. Det pågår koordineringsarbeid med grunneierne på Mindemyren nordlige del, BIR og Plan- og bygningsetaten for å avklare renovasjonsløsningene der
En rettferdig og inkluderende by	Den fleksible gebyrmodellen utvikles slik at den dekker alle typer husholdninger, og oppleves som rettferdig av brukerne.	Antall husholdningskunder som har fleksibelt renovasjonsgebyr	80.50		83	Pr i dag har 26,83 % av husholdninger med fellesløsning, en moderne renovasjonsløsning med identsystem. Dette er fordelt som: • Bossnett: 11,89% • Nedgravd bunnthømt: 12,52% • Mobilt bossug: 1,57%, • Overflatekontainer: 0,85%.
Norges grønneste storby	Virksomhetsplan for nedlagte kommunale avfallsdeponier skal legges premissene for kommunens oppfølging av de ulike deponiene	Saneringen av Slettebakken avfallsdeponi skal gjennomføres i tråd med fremdriftsplanen	0,0 %		20,0 %	På Slettebakken er arbeidet i rute. Utstyret har startet produksjon fra desember. Alt utstyr er montert, hovedproduksjon vil være i 2023. Første halvår ble brukt til å lande tekniske løsninger og finne løsning på håndtering av restmassene. Kontrakt med entreprenør ble inngått i juni 2022 på omforent målpris som gir grunnlag for senere bonus/malus
Trygg økonomistyring	Bergen skal tilby en effektiv og miljøvennlig renovasjonstjeneste	Antall husstander som er tilknyttet moderne renovasjonsløsninger.	28 778	30 000	31 901	Totalt er 31 901 husholdninger tilknyttet moderne renovasjonsløsninger: • Bossnett: 9096

Årsmelding 2022

Hovedmål	Delmål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2022	Resultat 2022	Statusbeskrivelse mål
						• Stasjonære avfallssug: 1797 • Mobile avfallssug uten ID-reg: 9584 • Mobile avfallssug med ID-reg: 120 • Nedgravde containere: 9576 • Overflatecontainere med ID-registrering: 647
	Den kommunale avfallshåndteringen skal utvikles for i større grad å tilpasses sirkulærøkonomi	Bergen skal nå EU sine krav til utsortering og materialgjenvinning	0		26	BIRs årsrapport oppgir en materialgjenvinningsprosent for 2021 på 26,3. Stortinget har vedtatt nye regler for utsortering av våtorganisk avfall og plast, for husholdninger og næring. Miljødirektoratet har lansert nye forslag for glass/metall og tekstiler, som skal på høringsrunde. Det kreves tett dialog og styring av BIR for å kunne nå målene.

Investeringer

Beløp i mill. kr

Investering	Saksref.	Bud. v/gj.førings- vedtak	Totalbudsjett		Vedtatt ferdigår	Estimert ferdigkvartal	Årets budsjett		
			Vedtatt	Totalprognose			Just. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Neset deponi kommunal andel (50%)	BY109/19	55,1	37,8	37,8	2019	Ferdig	4,5	4,4	0,1
Slettebakken avfallsdeponi	BY 116/20	321,0	464,9	544,6	2021	1.kv. 2025	70,4	92,9	-22,5
Ytre Hope deponi kommunal andel (50%)	IA		1,3	1,3	2019	2.kv. 2023	0,6	0,4	0,2
Sum							75,4	97,7	-22,3

Statustekst investeringer

Neset deponi kommunal andel (50%)

Prosjektet med saneringen av avfallsdeponiet i Nesvika er avsluttet. I 2022 ble det inngått avtale med grunneier om et endelig sluttoppgjør. Stasforvalteren har senere valgt å forfølge saken med henhold til påstått status som jordbruksareal. Prosessen med Statsforvalter pågår.

Slettebakken avfallsdeponi

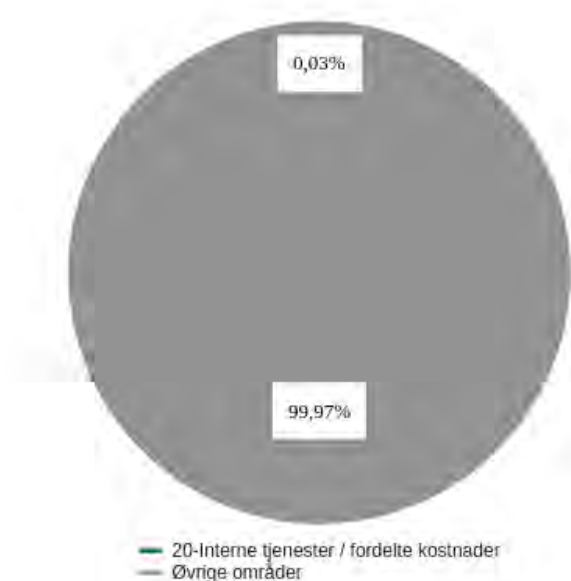
Det er påløpt høyere utgifter enn budsjettet i 2022 grunnet forsert fremdrift og raskere produksjonsoppstart enn antatt i 2. tertialrapport, samt høy prisstigning i 2022. Endring i totalprognosen samsvarer med kostnadsøkning i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2023-2026.

Ytre Hope deponi kommunal andel (50%)

Regnskap for 2022 er lavere enn budsjett som følge av en sen oppstart av grunnundersøkelsene. Ubrukte midler fra 2022 vil overføres til 2023.

20-Interne tjenester / fordelte kostnader

Brutto driftsutgifter i % av kommunens totale utgifter

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet gjelder funksjoner hvor utgiftene fordeles internt til øvrige tjenesteområder og avdelinger. I Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom er det budsjettet med utgifter til prosjektavdelingen og renholdsavdelingen i Etat for bygg og eiendom. I løpet av året fordeles budsjettet til de tjenesteområder som vedlikeholdsprosjekter og renholdet gjelder.

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022				Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap		
Renholdstjenester	0,0	0,0	4,0	-4,0	0,0		0,0
Håndverkertjenester bygg	0,0	0,0	0,6	-0,6	0,0		0,0

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
IUA Bergen region	0,0	0,0	4,0	-4,0	0,0	0,0
Sum	0,0	0,0	8,7	-8,7	0,0	0,0

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022		Regnskap	Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter		
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	0,0	0,0	4,7	-4,7	0,0	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	0,0	0,0	4,0	-4,0	0,0	0,0
90-Fellesposter - bykassen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0,0	0,0	8,7	-8,7	0,0	0,0

Kommentar til status økonomi

21-Pensjon og fellesposter

Nye tiltak i årets driftsbudsjett

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Tilpasning til aktivitetsnivå				
Forsikringer HR konsern	7 125	6 426	699	Økte utgifter til forsikringer løper. Regnskapet viser et mindreforbruk på kr 699 000 i forhold til justert budsjett.
Sum	7 125	6 426	699	
Nye tiltak				
Mangfoldsbyen Bergen	300	0	300	
Sum	300	0	300	
Kutt				
Redusere byrådets tilleggsbevilgningskonto	-240	-240	0	Tiltaket er iverksatt
Sum	-240	-240	0	
Sum tiltak	7 185	6 186	999	

Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett 2022	Effekt 2022	Avvik	Status beskrivelse
Nye engangstiltak				
Ekstraordinært tilskudd til frivillige organisasjoner for veiledning og oppfølging av nyankomne ukrainere i Bergen	1 500	0	1 500	
Ekstraordinært tilskudd til frivillige organisasjoner for veiledning og oppfølging av nyankomne ukrainere i Bergen	5 000	0	5 000	
Sum	6 500	0	6 500	
Sum tiltak	6 500	0	6 500	

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Utgifter til AFP 2022 (mill kr)	105,0	114,6	125,9	133,3
Akkumulert premieavvik (mill kr)	1 413,7	1 136,7	1 720,7	2 107,0

Status økonomi drift per tjeneste

Beløp i mill. kr

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Premieavvik	-340,5	-803,3	-803,3	0,0	-803,3	0,0
Amortisering av tidligere års premieavvik	369,3	417,0	417,0	0,0	417,0	0,0
Pensjon	5,4	6,4	6,4	0,0	6,4	0,0
Premiefond	-283,6	-305,4	-305,4	0,0	-305,4	0,0
Interne fellestjenester	0,7	0,6	0,5	-0,6	-0,1	0,7

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
Tilfeldige utgifter/inntekter - AFP m.m.	4,2	1,1	-1,4	-0,3	-1,7	2,8
Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgni	0,0	-10,5	0,0	0,0	0,0	-10,5
Div. tilskudd	7,2	12,6	12,8	-0,3	12,5	0,1
Rentekompensasjon overført andre	0,3	0,7	0,7	0,0	0,7	-0,1
Motpost avskrivninger	-984,7	-1 068,3	0,0	-1 070,1	-1 070,1	1,8
Motkonto renter selvkostområdene (firma 90)	-64,4	-123,8	-132,2	7,8	-124,3	0,5
Sum	-1 286,3	-1 872,9	-804,8	-1 063,5	-1 868,3	-4,6

Status økonomi drift per avdeling

Beløp i mill. kr

Byrådsavdeling	Regnskap 2021	Justert bud. 2022	Regnskap 2022			Avvik i kr
			Utgifter	Inntekter	Regnskap	
1-Byrådsleders avdeling	2,3	0,6	0,6	0,0	0,6	0,0
2-Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom	-589,2	-642,8	5,6	-649,5	-643,9	1,1
3-Byrådsavdeling for helse og omsorg	-0,8	-5,6	0,0	-5,6	-5,6	0,0
4-Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett	-67,1	-68,5	0,0	-68,5	-68,5	0,0
5-Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling	-102,6	-116,7	0,0	-116,7	-116,7	0,0
6-Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester	-0,4	-4,4	0,0	-4,4	-4,4	0,0
7-Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering	-2,9	4,1	7,2	-3,2	4,0	0,1
90-Fellesposter - bykassen	-525,6	-1 039,6	-818,1	-215,6	-1 033,7	-5,9
Sum	-1 286,3	-1 872,9	-804,8	-1 063,5	-1 868,3	-4,6

Kommentar til status økonomi

Fellesposter - bykassen inneholder de sentralt førte pensjonspostene og omfatter pensjonspremieavvik, amortisering av tidligere års pensjonspremieavvik, avtalefestet pensjon bruk av premiefond og diverse tilskudd. I tillegg føres årets avsetning til bufferfond pensjon. I tråd med budsjett- og økonomireglementet er det regnskapsført avsetning til bufferfond pensjon. Avsetningen sørger for samlet nullavvik på de sentralt førte pensjonspostene etter andre tertialrapport.

Samtidig er budsjettpostene i etterkant - etter fullmakt - justert tilsvarende. (Avvik 2). Dette framgår av tabellen under.

Beløp i mill kr. arbeidsgiveravgift er inkludert

Pensjonsposter	Regnskap 2022	Just. bud. etter 2. tert	Avvik 1	Endelig just.		Vedtatt budsjett 2022
				budsj 2022	Avvik 2	
Avregning pensjon inkl. AFP	1,0	143,9	-142,9	-142,9	0,0	110,3
Bruk av premiefond	-305,4	-305,4	0,0	0,0	0,0	-261,7
Årets premieavvik	-803,3	-841,7	38,4	38,4	0,0	-415,6

Amortisert premieavvik	417,0	417,0	0,0	0,0	0,0	416,1
Sikringsordningstilskudd m.m.	3,6	6,4	-2,8	-2,8	0,0	5,3
SUM	-687,1	-579,8	-107,3	35,6	0,0	-145,6
Avsetning til bufferfond pensjon	386,3	426,3	-40,0	-40,0	0,0	50,0

Som det går fram av tabellen medfører dette en økt avsetning til bufferfond pensjon på 336,9 mill. sammenlignet med vedtatt budsjett. Større lønnstillegg enn budsjettet, endret sammensetning av lønnsveksten i Norge samt betydelige trygdetillegg medførte høy reguleringspremie til pensjonsleverandørene også i 2022. De høye premiene førte til at premieavviket ble 803,3 mill. kr inkl. arbeidsgiveravgift som var nær 388 mill. høyere enn beløpet i vedtatt budsjett. Årets premieavvik fordeles med 1/7 hvert år de påfølgende 7 år og vil belaste bykassens driftsregnskap de kommende årene.

I tråd med bystyrets vedtak i sak 263-18 (møte 21.11.2018) gjøres det justeringer mellom disposisjonsfondene ved årsavslutningen slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket (inkl. arbeidsgiveravgift).

Reservert til tilleggsbevilgninger og nye bevilgninger

På tjenesten fremkommer det et avvik på omlag 10,5 mill som knytter seg til merforbruk på lønnsavsetning og salderingselementer. Det legges til grunn en forutsetning om lønnsvekst og lønnsmasse i budsjettet, og vil normalt avvike noe. Lønnsvekst og lønnsmasse er kjent ifm lønnsoppgjør på slutten av året, og det er for 2022 lagt til grunn en noe lavere antatt lønnsvekst enn det faktisk ble. Salderingselementer er en salderingspost for tekniske justeringer utover året, blant annet selvkostavskrivninger, hvor bruken varierer fra år til år.

Motkonto renter selvkostområdene

Motkonto renter selvkostområdene fremkommer med en merinntekt på kr 0,5 mill. I hovedsak skyldes dette en kalkylerente som ble marginalt høyere enn anslått i tertialrapport 2-22. Kalkylerenten for 2022 ble beregnet til 3,54 %. Til sammenligning var kalkylerenten 1,96 % for 2021.

Årsregnskap

På de følgende sidene presenteres regnskapstall 2022 for bykassen, lånefondet og Bergen kommune som en juridisk enhet (konsolidert regnskap).

Regnskapene presenteres i form av obligatoriske oversikter. I tillegg til regnskapstall 2022 viser oversiktene tall for vedtatt og justert budsjett 2022 samt regnskapstall for 2021.

BYKASSEN

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner, og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Balanse (§5-8) er en oversikt over bykassens eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Bevilgningsoversikt – drift (§5-4 1. ledd) gir en oversikt over kommunens finansiering av tjenesteproduksjonen. Her vises frie disponible inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt sentrale avsetninger og bruk av sentrale avsetninger.

Bevilgningsoversikt – drift (§5-4 2. ledd) viser hvordan midlene til disposisjon er fordelt på de ulike tjenesteområdene i kommunen, og skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) gir en oversikt over totale utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert. Netto utgifter for videre utlån er i regnskapet satt opp i samsvar med §5-5 1. ledd og avviker dermed noe fra oppsettet i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2022-2025.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 2. ledd) viser investeringer i anleggsmidler pr tjenesteområde i kommunen og skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten. Oversikten inkluderer også tilskudd til andres investeringer og kjøp av aksjer og andeler, og avviker dermed noe fra oppsettet i vedtatt Handlings og økonomiplan 2022-2025.

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner (§5-9)

viser disposisjonene som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet og disposisjonene som er foretatt i samsvar med § 4-1, § 4-5 og § 4-6 for investeringsregnskapet.

Noter skal gi opplysninger om vesentlige forhold som er nødvendige for å bedømme og få et fullstendig og utfyllende bilde av kommunens resultat og stilling ved årsskiftet.

LÅNEFONDET

Balanse (§5-8) er en oversikt over Lånefondets eiendeler (omløpsmidler og utlån), langsiktig og kortsiktig gjeld samt ubrukte lånemidler.

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser Lånefondets finansinntekter og utgifter i driftsregnskapet.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) viser Lånefondets totale utgifter i investeringsregnskapet (utlån og avdrag) og hvordan disse er finansiert (mottatte avdrag og bruk av lån).

Noter til lånefondet

KONSOLIDERT REGNSKAP

Det konsoliderte årsregnskapet etter Kommuneleien § 14-6 første ledd bokstav d skal vise kommunen som én økonomisk enhet. Det konsoliderte årsregnskapet utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjoner og mellomværende mellom enhetene skal elimineres, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapsskikk.

Bykassen og Lånefondet inngår i dette regnskapet, mens andelene i IKSene ikke skal være med.

Balanse (§5-8) er en oversikt over kommunens konsoliderte eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Økonomisk oversikt etter art – drift (§5-6) viser konsoliderte inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner, og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Bevilgningsoversikt – investering (§5-5 1. ledd) gir en oversikt over konsoliderte utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert.

Noter til konsolidert regnskap

§ 5-8. Balanseregnskap

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		69 234 049	64 415 494
I. Varige driftsmidler		31 240 825	29 307 609
1. Faste eiendommer og anlegg	11	30 117 004	28 340 552
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	11	1 123 821	967 057
II. Finansielle anleggsmidler		10 249 477	9 492 979
1. Aksjer og andeler	10	5 225 667	4 976 796
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	12, 28	5 023 810	4 516 183
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	7	27 743 747	25 614 906

Årsmelding 2022

B. Omløpsmidler		10 070 340	9 449 459
I. Bankinnskudd og kontanter	6, 21, 22	3 438 328	3 169 235
II. Finansielle omløpsmidler		38 831	38 534
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater	8, 9	38 831	38 534
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		6 593 181	6 241 690
1. Kundefordringer	2, 6	437 760	399 986
2. Andre kortsiktige fordringer	6	4 048 412	4 120 998
3. Premieavvik	7	2 107 009	1 720 706
Sum eiendeler		79 304 388	73 864 952

Årsmelding 2022

EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-25 216 053	-23 330 121
I. Egenkapital drift		-4 521 520	-4 247 641
1. Disposisjonsfond	13, 23	-3 985 360	-3 555 964
2. Bundne driftsfond	13, 14, 24-27	-536 160	-691 677
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-418 089	-414 417
1. Ubundet investeringsfond	13	-62 917	-96 069
2. Bundne investeringsfond	13	-355 173	-318 348
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		-20 276 444	-18 668 062
1. Kapitalkonto	16	-20 545 337	-18 936 954
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	15	268 892	268 892

Årsmelding 2022

3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-48 688 712	-45 478 539
I. Lån		-24 345 734	-22 738 290
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	12	-24 345 734	-22 738 290
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	7	-24 342 978	-22 740 250
E. Kortsiktig gjeld		-5 399 623	-5 056 292
I. Kortsiktig gjeld		-5 399 623	-5 056 292
1. Leverandørgjeld	6	-947 720	-997 805
2. Likviditetslån		0	0

Årsmelding 2022

3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	6	-4 451 903	-4 058 487
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-79 304 388	-73 864 952
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler	6, 12	0	0
II. Andre memoriakonti		2 094 525	2 089 727
III. Motkonto for memoriakontiene		-2 094 525	-2 089 727

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter					
Rammetilskudd	4	-6 793 295	-6 556 968	-6 268 290	-6 688 346
Inntekts- og formuesskatt	4	-10 807 544	-10 609 130	-10 239 130	-9 404 091
Eiendomsskatt		-1 001 725	-1 001 985	-975 985	-979 725
Andre skatteinntekter		0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-342 746	-310 970	-299 106	-394 878
Overføringer og tilskudd fra andre		-3 307 213	-2 628 826	-2 108 160	-2 696 679
Brukerbetalinger		-890 000	-930 487	-946 589	-820 397
Salgs- og leieinntekter		-2 558 351	-2 497 011	-2 508 966	-2 419 871
Sum driftsinntekter		-25 700 874	-24 535 377	-23 346 226	-23 403 986
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	4	10 504 205	10 125 116	10 247 367	9 873 235
Sosiale utgifter	9	2 542 452	2 519 858	2 477 412	2 391 489
Kjøp av varer og tjenester		8 433 835	8 363 965	7 631 249	7 552 809

Årsmelding 2022

Overføringer og tilskudd til andre		2 450 823	2 407 596	2 103 720	2 438 498
Avskrivninger	13	984 728	982 194	917 606	935 508
Sum driftsutgifter		24 916 044	24 398 728	23 377 353	23 191 538
Brutto driftsresultat		-784 831	-136 650	31 127	-212 448
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-114 803	-102 894	-74 523	-137 989
Utbytter		-310 150	-332 000	-296 700	-347 954
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-183	-300	0	22 725
Renteutgifter		279 142	279 859	298 907	355 295
Avdrag på lån	14	731 444	731 444	740 121	694 006
Netto finansutgifter		585 450	576 109	667 804	586 083
Motpost avskrivninger		-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto driftsresultat		-1 184 108	-542 734	-218 674	-561 872

Årsmelding 2022

Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering		549 096	549 616	347 200	490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	15, 16, 26-29	-58 800	-50 181	-91 571	54 794
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15, 25	693 813	43 299	-36 954	8 360
Dekning av tidligere års merforbruk	17	0	0	0	8 148
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 184 108	542 734	218 674	561 872
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift

Beløp i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd	4	-6 793 295	-6 556 968	-6 268 290	-6 688 346
Inntekts- og formuesskatt	4	-10 807 544	-10 609 130	-10 239 130	-9 404 091
Eiendomsskatt		-1 001 725	-1 001 985	-975 985	-979 725
Andre generelle driftsinntekter		-307 567	-291 533	-282 583	-374 429
Sum generelle driftsinntekter		-18 910 131	-18 459 615	-17 765 988	-17 446 591
Netto driftsutgifter					
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636
Avskrivninger		984 728	982 194	917 606	935 508
Sum netto driftsutgifter		18 125 301	18 322 966	17 797 115	17 234 143
Brutto driftsresultat		-784 831	-136 650	31 127	-212 448

Årsmelding 2022

Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-114 803	-102 894	-74 523	-137 989
Utbytter		-310 150	-332 000	-296 700	-347 954
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-183	-300	0	22 725
Renteutgifter		279 142	279 859	298 907	355 295
Avdrag på lån	14	731 444	731 444	740 121	694 006
Netto finansutgifter		585 450	576 109	667 804	586 083
Motpost avskrivninger		-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto driftsresultat		-1 184 108	-542 734	-218 674	-561 872
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		549 096	549 616	347 200	490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	15, 16, 26-29	-58 800	-50 181	-91 571	54 794
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15, 25	693 813	43 299	-36 954	8 360
Dekning av tidligere års merforbruk	17	0	0	0	8 148

Årsmelding 2022

Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		1 184 108	542 734	218 674	561 872
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).		0	0	0	0

§ 5-4. bevilgningsoversikt pr tjenesteområde - drift

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:				
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636
Tjenesteområder				
01A Barnehage	2 645 549	2 677 195	2 494 580	2 488 486
01B Skole	3 753 072	3 761 798	3 576 031	3 549 446
01C Spesialpedagogiske tjenester	280 651	279 336	258 066	239 974
02 Barnevern	651 061	690 758	667 236	620 765
03A Tjenester til eldre	3 605 195	3 629 979	3 304 276	3 220 053
03B Tjenester til funksjonshemmede	167 116	176 444	167 337	166 851

Årsmelding 2022

03C Tjenester til utviklingshemmede	1 638 938	1 630 988	1 454 502	1 392 437
03D Psykisk helse	546 182	577 455	541 109	491 709
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	385 698	360 838	336 277	336 299
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	769 104	804 353	802 413	751 018
04C Introduksjons- og tolketjenester	235 162	199 739	188 062	124 414
05A Forebyggende helsearbeid	543 280	560 133	411 415	323 999
05B Behandling og rehabilitering	662 488	652 128	594 542	585 246
06 Overføringer til trossamfunn	169 282	169 995	169 745	195 353
07 Brannvesen	240 785	238 978	212 567	218 139
08 Samferdsel	125 758	135 996	122 128	173 702
09 Boligtiltak	137 540	133 029	128 648	93 683
10 Fysisk byplanlegging, byggesak, oppmåling mv.	0	0	0	0
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	91 043	83 386	76 854	80 313
10B Private planer og byggesak	23 589	32 287	17 966	24 648
10C Naturforvaltning og parkdrift	145 159	145 220	138 043	142 807
10D Klima og miljø	63 655	52 314	48 418	36 456
11A Læringer	7 939	5 933	54 462	9 505

Årsmelding 2022

11B Arbeidsmarkedstiltak	10 357	10 014	10 943	10 885
12 Kultur	0	0	0	0
12A Kultur	457 288	457 447	416 444	500 270
12B Bibliotek	97 295	95 949	92 024	76 927
13 Idrett	348 433	337 352	298 899	329 761
14 Næring	-15 648	-16 886	-32 878	59 547
15 Bystyrets organer og administrasjon	89 393	104 044	98 165	70 951
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	1 161 504	1 060 801	952 802	1 066 948
17A Fellestjenester	16 101	19 479	31 391	24 993
17B Sivilforsvar og beredskap	5 529	5 931	3 113	5 913
18A Vann og avløp	-11 340	2 887	-648	-14 588
18B Renovasjon	-743	4 561	3 725	-1 781
19 Overføring til/fra bedrifter	0	0	0	0
20 Interne tjenester / fordelte kostnader	0	582	10 313	0
21 Pensjon og fellesposter	-1 293 940	-1 252 027	-696 139	-827 709
Sum bevilgninger drift, netto	17 752 473	17 828 417	16 952 832	16 567 417

Årsmelding 2022

HERAV:				
Avskrivninger	984 728	982 194	917 606	935 508
Motpost avskrivninger	-984 728	-982 194	-917 606	-935 508
Netto renteutgifter og -inntekter	-1 017	-125	-68	-1 780
Overføring til investering	19 060	19 576	7 200	89 750
Avsetninger til bundne driftsfond	204 448	150 280	18 926	288 339
Bruk av bundne driftsfond	-263 248	-200 460	-110 497	-233 545
Avsetninger til dispisjonsfond	652 657	652 657	202 415	340 182
Bruk av disposisjonsfond	0	-134 282	-44 653	-214 164
Sum	611 900	487 645	73 322	268 781
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	17 140 573	17 340 772	16 879 509	16 298 636

§ 5-5. Bevilgningsoversikter - investering

Tall i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt Budsjett 2021	Regnskap 2020
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	13	3 489 326	3 534 835	2 897 752	2 471 756

Årsmelding 2022

Tilskudd til andres investeringer		95 040	95 047	90 865	88 672
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	12	148 983	152 133	70 000	156 032
Utlån av egne midler		31 441	31 446	0	1 034
Avdrag på lån		676	3 000	276 091	2 507
Sum investeringsutgifter		3 765 466	3 816 461	3 334 708	2 720 001
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	6	-468 768	-427 005	-429 284	-398 146
Tilskudd fra andre		-218 543	-263 767	-181 009	-258 209
Salg av varige driftsmidler		-127 974	-170 235	-50 000	-56 859
Salg av finansielle anleggsmidler		-6 485	0	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-440	-440	-33 531	-490
Bruk av lån	14	-2 387 661	-2 394 958	-2 014 265	-1 561 954
Sum investeringsinntekter		-3 209 870	-3 256 406	-2 708 089	-2 275 658
Videreutlån					
Videreutlån		951 039	1 145 271	550 000	728 942

Årsmelding 2022

Bruk av lån til videreutlån		-951 039	-1 145 271	-550 000	-728 942
Avdrag på lån til videreutlån		419 124	418 974	104 000	330 953
Mottatte avdrag på videreutlån		-429 594	-418 974	-344 000	-330 953
Netto utgifter videreutlån		-10 470	0	-240 000	0
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift		-549 096	-551 194	-347 200	-490 571
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	15	-29 626	-42 457	-6 709	60 292
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	15	33 596	33 596	-32 710	-29 808
Dekning av tidligere års udekket beløp	17	0	0	0	15 744
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-545 125	-560 055	-386 619	-444 343
Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp)		0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk		0	0	0	0

Årsmelding 2022

Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)					
Inntekter til fordeling		0	0	0	0
Utgifter til fordeling		3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494
Sum til fordeling (netto)		3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494

§ 5-5. Bevilgningsoversikter pr tjenesteområde - investering

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Justert budsjett 2021	Vedtatt budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:				
Netto investeringer til fordeling:	3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494
1. Investeringer i varige driftsmidler				
Ikke avgiftsfinansierte driftsmidler:				
Fordeling på tjenesteområder				

Årsmelding 2022

01A Barnehage	735 905	711 058	215 035	142 432
01B Skole	825 502	931 678	1 098 789	773 359
02 Barnevern	0	0	11 500	0
03A Tjenester til eldre	269 999	339 618	410 179	265 969
03B Tjenester til funksjonshemmede	1 692	1 528	6 100	1 307
03C Tjenester til utviklingshemmede	58 844	78 952	100 590	41 168
03D Psykisk helse	1 812	1 812	91 000	0
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	1 144	-7 053	0	9 324
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	9 775	12 025	2 500	1 097
04C Introduksjons- og tolketjenester	263 638	254 332	171 197	31 558
05B Behandling og rehabilitering	0	7 000	2 000	0
06 Overføringer til trossamfunn	36	200	200	120
07 Brannvesen	21 846	40 908	83 403	27 596
08 Samferdsel	71 607	89 651	150 428	62 892
09 Boligtiltak	49 668	47 769	76 083	35 959
10A Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	2 750	5 872	2 500	1 748
10B Private planer og byggesak	424	3 011	0	1 297

Årsmelding 2022

10C Naturforvaltning og parkdrift	207 467	217 003	200 889	119 243
10D Klima og miljø	14 165	21 796	34 738	10 966
12A Kultur	143 843	172 567	248 348	151 949
12B Bibliotek	18 980	19 512	19 200	15 849
13 Idrett	131 494	169 316	244 234	259 993
14 Næring	21 728	5 499	0	7 011
16 Administrasjon og fellesfunksjoner	352 892	412 811	454 217	271 154
17A Fellestjenester	305	305	600	0
17B Sivilforsvar og beredskap	2 146	2 638	5 000	3 299
18A Vann og avløp	31 383	31 383	0	0
18B Renovasjon	5 313	5 186	10 000	8 991
20 Interne tjenester / fordelte kostnader	0	0	0	0
23 Sentrale inntekter og finansposter	0	-280 155	-1 173 000	0
Sum ikke avgiftsfinansierte driftsmidler	3 244 357	3 296 221	2 465 728	2 244 281
Avgiftsfinansierte driftsmidler:				
Fordeling på tjenesteområder				

Årsmelding 2022

07 Brannvesen	1 135	3 408	1 800	705
10B Private planer og byggesak	1 497	5 876	4 500	764
18A Vann og avløp	221 395	209 142	385 724	210 122
18B Renovasjon	20 942	20 189	40 000	15 885
Sum - avgiftsfinansierte driftsmidler	244 969	238 614	432 024	227 475
Sum investeringer i varige driftsmidler (del 1)	3 489 326	3 534 835	2 897 752	2 471 756
2. Tilskudd til andres investeringer				
Fordeling på tjenesteområder				
06 Overføringer til trossamfunn	90 865	90 865	90 865	84 909
08 Samferdsel	2 105	2 112	0	2 087
10C Naturforvaltning og parkdrift	103	103	0	63
18A Vann og avløp	1 967	1 967	0	1 611
Sum del 2	95 040	95 047	90 865	88 672

Årsmelding 2022

3. Investeringer i aksjer og andeler				
Fordeling på tjenesteområder				
01A Barnehage	81 070	81 070	0	0
01C Spesialpedagogiske tjenester	6	0	0	0
02 Barnevern	18	0	0	0
04A Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	6	0	0	0
04B Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	6	0	0	0
07 Brannvesen	150	150	0	0
10B Private planer og byggesak	6	0	0	0
10C Naturforvaltning og parkdrift	6	0	0	0
12A Kultur	7	0	0	0
12B Bibliotek	6	0	0	0
13 Idrett	8	8	0	0
14 Næring	900	900	0	89 631
21 Pensjon og fellesposter	66 789	70 000	70 000	66 401
23 Sentrale inntekter og finansposter	5	5	0	0

Årsmelding 2022

Sum del 3	148 983	152 133	70 000	156 032
4. Utlån				
Fordeling på tjenesteområder				
23 Sentrale inntekter og finansposter	31 441	31 446	0	1 034
Sum del 4	31 441	31 446	0	1 034
Sum del 1 - 4	3 764 790	3 813 461	3 058 617	2 717 494

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1 til §4-4 i driftsregnskapet	
Netto driftsresultat	-952 508
Avsetninger til bundne driftsfond	202 982
Bruk av bundne driftsfond	-358 500
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	678 630
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	586 735
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-761 967
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	-604 628
Strykning av bruk av disposisjonsfond	604 628
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	0
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk).	0
Disposisjoner som er foretatt i samsvar med §4-1, 4-5 og §4-6 i investeringsregnskapet	

Årsmelding 2022

Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	2 561 445
Avsetninger til bundne investeringsfond	72 463
Bruk av bundne investeringsfond	-35 638
Budsjettert bruk av lån	-1 960 360
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-678 630
Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	89 048
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-122 200
Dekning av tidligere års udekket beløp	0
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-73 872
Strykning av bruk av lån	73 872
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	0

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for bykassen er satt opp iht Kommunaloven (KL) av 22. juni 2018, Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelsen av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto. Endringen i forskriften vedtatt 9. desember 2021 gjeldene for 2021 er innarbeidet.

Årsmelding 2022

Årsregnskapet for bykassen inngår fra 2022 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regnskapet for 2022 består av Bykassen og Lånefondet.

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2022 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I de tilfeller vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2022. For estimer fra 2021 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Det vises forøvrig til note 14 vedrørende selvkostområder.

Note 1 Organisering og regnskapsenheter

Årsregnskapet omfatter bykassens virksomhet. Bykassens virksomhet omfatter byrådsavdelingene med sentrale avdelinger og resultatenheter, samt sentrale fellesposter.

Kommunale foretak pr. 31.12.2022

Kommunale foretak	Virksomhet

Årsmelding 2022

Ingen	

LÅNEFOND

Kommunen har et eget lånefond i samsvar med Kommuneloven §14-14 3 ledd. Lånefondet har eget budsjett og avgir eget regnskap.

Interkommunale samarbeid mv:

BERGEN OG OMLAND FARVANNSFORVALTNING IKS: Selskapet ble stiftet 12. april 2019 og skal på grunnlag av delegasjon fra deltakerkommunene ivareta og samordne de lovpålagte oppgavene, og utøve kommunenes myndighet etter havne- og farvannsloven og bestemmelser gitt i medhold av denne. 7 kommuner deltar i selskapet hvor Bergen har en andel på 50%. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

GRIEGHALLEN IKS: Foretaket er stiftet 21. juni 2013 og formålet med foretaket er å erverve, eie og leie ut Grieghallen, gnr 164, bnr 926 med festerett. Bergen kommunes andel utgjør etter selskapsavtalen 50%. Vestland fylkeskommune har den resterende 50%-andelen. Eierskapsoppfølgingen ble i Byrådsmøte 14.1.21 overført fra BKML til BFNE. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konsern tall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

NASJONALT KOMMUNESAMARBEID FOR 110-SENTRALENE IKS: Foretaket er nyregistrert i juni 2021 med vedtekter fra 3. mars 2021. Selskapets formål er også å ivareta deltakernes behov for andre relevante datasystemer, anskaffelse av tekniske infrastruktur og håndtering av felles opplæring for disse systemene for alle 110-sentralene. Bergen sin andel er 10 % av totalt 13 deltakere fra hele landet. Regnskapstall fra IKSene skal inngå i konserntall som presenteres av SSB men er ikke en del av det konsoliderte regnskap for Bergen kommune.

BERGEN OG OMLAND FRILUFTSRÅD (BOF): Bergen og Omland Friluftsråd er kommunalt oppgavefelleskap etter kap 19 i Kommuneloven og består av 12 kommuner. Deltakerkommunene skal betale innskudd til Friluftsrådets virksomhet. Friluftsrådet er et eget rettssubjekt som fører eget regnskap. Den enkelte deltagerkommune har eierandel og ansvarsandel i oppgavefelleskapet for fellesskapets forpliktelser. Disse er ikke innarbeidet i kommunens regnskap.

IUA BERGEN REGION: IUA Bergen region (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) består av 20 kommuner i Vestland fylke. Bergen kommune er vertskommune. IUA Bergen region ivaretar deltakerkommunenes lovfestede plikt til å ha en interkommunal beredskap mot akutt forurensning.

Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 24 IUA Bergen region.

BERGENSALLIANSEN: Bystyret behandlet i sak 251-10 invitasjon til deltakelse i Bergensalliansen, og vedtok at Bergen kommune skal inngå som medlem på de premisser som fremgår av saksutredning og utkast til samarbeidsavtale. Det fremgår her bl.a. at Bergen kommune skal være vertskommune og har ansvar for regnskap, økonomi og personal. Alliansens formål er å styrke konkurransekraften i Bergensregion, sette felles utfordringer og utviklingsmuligheter for byregionen på dagsordenen, og være den viktigste møteplassen for den politiske ledelsen i regionen. Sammendrag av viktige regnskapsopplysninger knyttet til driften av samarbeidet er inntatt i note 25 til årsregnskapet.

VEST BRANN OG REDNING - VBR: Vest brann- og redningsregion (VBR) er et langsiktig faglig samarbeid mellom selvstendige brannvesen i 18 kommuner i bergensregionen. Over 80% av befolkningen i bergensregionene bor i disse kommunene. Gjennom samarbeidet etableres faglige nettverk, regional innsats- og lederstøtte, overordnede plandokumenter og felles kvalitetsstandarder. Hovedhensikten med samarbeidet er å skape en tryggere hverdag for innbyggerne gjennom et formelt og strukturert nettverk for deling av kunnskap og erfaring. Bergen kommune er vertskommune. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 26.

110 VEST: 110 Vest er alarmsentralen for Vestland fylke. Den består av 38 deltakerkommuner og dekker rundt 600 000 innbyggere. Sentralen omfatter 33 brannvesen med tilsammen 94 brannstasjoner. Bergen er vertskommune og har ansvar for drift og administrasjon av sentralen. Virksomheten er lokalisert ved Bergen brannvesen (Lungegårdskaien 44) og ledes av brannsjefen i Bergen. Regnskapet inngår i årsregnskapet til Bergen kommune. Se mer om dette i note 27.

Bergen kommune har utover det som er nevnt

- eierskap, helt eller delvis i en rekke aksjeselskaper. Det vises i denne forbindelse til oversikt i note 10.
- egen pensjonskasse - Bergen kommunale pensjonskasse. Se også note 7 vedr pensjon.

Note 2 Driftsregnskap 2022

Vi kommenterer her transaksjoner som kan være viktige for forståelsen av årsregnskapet:

Periodisering av nettleie og kraft

Forbruk av nettleie, kraft og fjernvarme fra 2022 som er fakturert i januar 2023 er særskilt vurdert ifm årsavslutningen. I den forbindelse er det avsatt 68,9 mill kr sentralt i bykassen før årsregnskapet ble avsluttet. I tillegg er det gjort avsetninger på 14,9 mill i byrådsavdelingene slik at periodiseringen utgjør omlag 83,8 mill. Tilsvarende beløp var pr 31.12.2021 hhv 43,6 og 7,8 mill. Dette gir en betydelig periodiseringseffekt pga prisveksten også i 2022. Metoden benyttes kun ved årsskifte og ikke den enkelte periode gjennom året.

Periodisering av kostnader og inntekter på lønnsområdet

Lønn og andre godtgjørelser periodiseres og utgiftsføres på transaksjonstidspunktet. Dette vil si når den ansatte har levert de ytelsene han/hun i henhold til arbeidsavtalen er forpliktet til. Tallgrunnlaget for denne periodiseringen ved årsskiftet bygger på uttrekk fra UBW HR i januar og februar for registrerte poster for variabel lønn mm opptjent i sist kalenderår eller tidligere. Ved utgangen av 2022 ble det balanseført lønn og arbeidsgiveravgift med tilsammen 157,4 mill kr og refusjonskrav inkl arbeidsgiveravgift med - 0,7 mill kr. For 2021 var tilsvarende avsetninger 161 og 3,2 mill kr. Endringen påvirker regnskapet for 2022 med ca 0,3 mill (reduisert kostnad). Med unntak av Bemanningstjenester, er avsetningene ført sentralt (firma 90) i Bykassen for 2022. Det er i tillegg avsatt 24,6 mill ifm utsatt lønnsoppgjør etter streiken i 2022.

Tapsavsetninger

Kommunens utestående fordringer utgjør til enhver tid betydelige beløp. Det gjennomføres avsetninger ved årsskiftet for å møte eventuelle fremtidige tap på disse fordringene. Ved utgangen av 2022 utgjør avsetningen 77,9 mill kr. Dette er en reduksjon fra 2021 med 11,8 mill kr som i det vesentligste kan tilskrives Bymiljøetaten (avsetning for gravegebyr er bokført som endelig tap i 2022).

Ressurskrevende brukere

Arbeidet med rapporteringen av Ressurskrevende tjenester har foregått i henhold til tidligere praksis. Helsedirektoratet sendte ut sitt rundskriv IS-4 2022 om rapporteringen 12. januar 2023. I henhold til dette rundskrivet skal kommunen levere rapporteringsskjemaet med tilhørende dokumentasjon til kommunens revisor innen 10. mars 2023, og det skal være ferdig kontrollert og endelig krav sendt inn innen 2. mai 2023. Avsetningen i 2022 regnskapet baseres på gjennomgangen slik status var på denne den 7. februar 2023. Samlet avsatt inntekt for 2022 er estimert til kr 472.200.000. Tilsvarende avsetning i 2021 var kr 416.100.000. Utbetalt beløp i juni 2022 var kr. 432.621.000. Forskjellen mellom estimat og sluttoppgjør for 2021 utgjør 4 % målt mot estimatet. Tilsvarende tall for 2020 år var 5,1%. Økningen fra faktisk mottatt refusjon for 2021 til estimatet for 2022 er på 9,1 %, og kan forklares med følgende:

- Det har vært oppstart av flere nye botiltak i 2022, som dermed gir en vekst i utgifter som er grunnlag for refusjon.
- Det har også vært en utgiftsvekst utover dette som skyldes økt behov hos brukerne. Det ble gitt budsjettmessig kompensasjon for de økte (netto) utgiftene både i tertialrapport 1-2022 og i tertialrapport 2-2022.
- Mottatt refusjon for 2021 inkluderte et fratrekk (engangseffekt) som følge av en oppretting av en feil i 2020, og mottatt refusjon derfor lavere enn de refusjonsberettigede utgiftene skulle tilsi.

Inntektsutjevning

For 2022 viser regnskapet i Bergen kommune samlede inntekter fra skatt på inntekt og formue på 12 264 mill. kroner. Dette er 198,4 mill. kroner mer enn justert budsjett. Skatteinngangen for Bergen for 2022 er 1 456,2 mill. kroner høyere enn inngangen for 2021, tilsvarende en vekst på 13,5%. For landet var veksten på 12,7%. Det nasjonale systemet for inntektsutjevning utjevner forskjeller i skattenivået mellom kommunene. Bergen har over tid hatt et relativt høyt skattenivå sammenliknet med resten av landet (104,8% av landsgjennomsnittet siste 3 år), noe har bidratt til et trekk for inntektsutjevning over

Årsmelding 2022

rammetilskuddet. Samlet trekk i forbindelse med inntektsutjevningen var gjennom 2022 på 519,0 mill. kroner. Trekket er 139,6 mill. kroner høyere enn i 2021, og skyldes at Bergen i 2022 hadde skattinntekter i % av landsgjennomsnittet som var ett prosentpoeng høyere enn i 2021.

Note 3 Investeringsregnskap 2022

Investeringsprosjekter går normalt over flere år, og regnskapsføres i tråd med dette. For å få realisme i investeringsbudsjettet, foretas det vurderinger ila året om det er behov for opp- eller nedjusteringer på prosjektnivå. Justeringene gjøres normalt i forbindelse med tertialrapportene, men justeringer kan oppstå i forbindelse med egne bystyresaker.

For ubrukte investeringsmidler fra tidligere år blir det foretatt overføring av midler til gjeldende år - oppbudsjettering. I forbindelse med dette gjøres det en vurdering om det er behov for nedtrekk for prosjekter som ikke er ventet gjennomført eller som skal nedskaleres.

Når det gjelder omtale av enkeltprosjekter, vises det til kapittelet Økonomisk status og utvikling og de respektive tjenesteområdene i årsmeldingen.

Kommunen har ifm avviklingen av BTS Utvikling AS fått overført flere tomter og noen aksjeposter. Transaksjonen er "dekomponert" og bokført som anskaffelser m/hv 48,6 og 52,8 mill kr i investeringsregnskapet, finansiert av avviklingsutbytte.

Kommunen har i løpet av 2022 fått overført et anlegg ifm justeringsavtaler med en samlet bokført verdi på 5 mill jfr BR12357/22.

Note 4 Merverdiavgiftskompensasjon

Samlet oversikt over merverdiavgiftskompensasjon:

Beløp i hele 1000	2022	2021	2020	2019	2018
Sum investeringsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-434 426	-468 767	-398 146	-300 751	-296 965
Sum driftsgenerert merverdiavgiftskompensasjon	-683 892	-621 895	-578 246	-548 004	-503 774
Totalt inntektsførte merverdiavgiftskompensasjon	-1 118 318	-1 090 662	-976 392	-848 755	-800 739

Note 5 Betingede utfall og hendelser etter balansedagen

Det skal, iht KRS nr. 7, ikke avsettes for betingede forpliktelser. Eksempel på en betinget forpliktelse kan være pågående rettstvister. Hendelser etter balansedagen, er iht KRS nr 7 hendelser etter 31.12 og frem til avgivelse av årsregnskapet (normalt 22.02). Slike hendelser kan medføre regnskapsmessige konsekvenser for årsregnskapet og/eller medføre krav om utfyllende noteinformasjon. For evt hendelser etter avgivelse av årsregnskapet og frem til bystyrets behandling av årsregnskapet vil standardens anbefaling være retningsgivende.

Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier

Det er i 2022 gjennomført en forvaltningsrevisjon knyttet til kommunens Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier. Rapporten ble fremlagt for Kontrollutvalget 19. oktober 2022 og behandlet i Bystyret 23.11.22 med følgende vedtak:

1. Bystyret tar Deloitte's forvaltningsrevisjonsrapport «Forvaltning av nedlagte kommunale avfallsdeponier» til orientering.
2. Bystyret ber byrådet følge opp anbefalingene til tiltak som framgår av forvaltningsrevisjonsrapporten.
3. Bystyret ber byrådet rapportere til kontrollutvalget om hvordan revisors anbefalinger er fulgt opp innen utgangen av april 2023

Det er juridisk uenighet mellom Deloitte og Bergen kommune om hvorvidt kommunen har hjemmel til å finansiere sanering av gamle deponi gjennom renovasjonsgebyret. Kommunen er av den oppfatning at kostnadene knyttet til saneringene skal inngå i selvkostberegningene på renovasjonsområdet jf. note 14, mens Deloitte i sin rapport reiser spørsmål ved om dette er iht gjeldene forståelse av "generasjonsprinsippet". Utgangspunktet i dette prinsippet er da at avfallsgebyret er betaling for en kommunal tjeneste, fra den som mottar tjenesten og ikke seinere generasjoner. Videre innebærer prinsippet at en generasjon brukere ikke skal subsidiere neste generasjon, eller omvendt.

I forbindelse med behandlingen av denne rapporten har kommunen gjort en henvendelse til Miljødirektoratet den 18. november 2022 som ble besvart i brev av 11. februar 2022 til Bergen kommune. Miljødirektoratet støtter i sin tilbakemelding opp under de spørsmål og konklusjoner som Deloitte legger til grunn i sin rapport. Bergen kommune oppfatter imidlertid at Miljødirektoratet ikke avklarer den rettslige situasjonen, herunder spørsmålet om hva som ligger i «tidligere tiders deponier» og hvordan dette forholder seg til Avfallsforskriften § 9-10.

Problemstillingene er nå forelagt Klima- og miljødepartementet i brev til departementet den 17. februar 2023. På nåværende tidspunkt er det ikke mulig å tallfeste konsekvensen dersom kommunens vurdering ikke kan legges til grunn for regnskapsføring og finansieringen av saneringen. Dersom saneringene helt eller delvis ikke kan regnskapsføres som forutsatt i beslutningsgrunnlaget som tidligere er forlagt Bystyret, vil dette kunne ha en betydelig konsekvens for kommunens fremtidige regnskaper. Byrådet må da saksutrede dette med nye forutsetninger og innarbeide kostnadene i forslag til fremtidige budsjetter som legges frem for bystyret.

Bossnettet i Bergen

Det er i Kontrollutvalget den 15. februar 2023 lagt frem sak om Ny tilbakerapportering - Eierskapskontroll av BIR AS. Saken bygger på en rapport fra BDO. I rapporten reises det blant annet spørsmål om mulig krysssubsidiering mellom BIR-kommunene ifm bossnettet i Bergen. Kontrollutvalget har bedt Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling om en tilbakemelding til utvalget om to av anbefalingene fra BDO inkludert dette spørsmålet innen 10. mars 2023. Ettersom nødvendige avklaringer ikke er på plass innen regnskapsavslutningen avsluttes regnskapet med forbehold om betingede forpliktelse knyttet til denne saken.

Det opplyses om følgende kjente rettstvister, med mulige vesentlige utfall, som foreligger pr 31.12:

Giardia: Ved årsskiftet gjenstår en pågående tvistesak med påstand om 47,5 mill kr .Bergen kommune har lagt ned påstand om full frifinnelse. Kravet er knyttet til Bergen Vann som selvkostområde. Saken ble behandlet i Bergen tingrett, hvor kommunen ble frifunnet. Saksøker har anket dommen til Gulating lagmannsrett, og dommen er følgelig ikke rettskraftig.

Hjellestadveien med tilhørende VA-anlegg: Saken er mot entreprenøren YIT og kommunen og fylket (som veiutbygger) er på samme side i saken. Kommunen og fylket gjør gjeldende erstatningskrav mot entreprenøren for mangler ved utførelsen. Samlet krav fra YIT mot byggherren, Vestland fylkeskommune (VF) er totalt ca. 350 millioner kroner. For VA-etaten utgjør endringskrav ca13,8 mill. Kommunen vil i tillegg kunne måtte bære en andel av de øvrige kravet, men hvordan disse evt vil måtte fordeles mellom BK og VF er vanskelig å forutsi.

Skjoldnes Hage AS: Det er tatt ut søksmål mot kommunen og berammet hovedforhandling i oktober 2023. I søksmålet er det gjort gjeldende at Bergen kommune er erstatningsansvarlig for ugyldig vedtak i forbindelse med klagesaksbehandling av rammetillatelse for utbygging av Skjoldnes Hage. Erstatningsbeløpet er anslått til 24 mill. med forbehold om at dette kan øke.

Av andre betingede forpliktelser kan nevnes:

Institusjoner: Institusjoner som BHO har driftsavtale med har søkt om dekning av pensjonsforpliktelse som de har implementert i regnskapet fra og med 2006 etter Norsk Regnskapsstandard nr. 6 – Pensjonskostnader. Slik søknad er ikke imøtekommet av Bergen kommune og det er ikke avsatt midler i kommunens regnskap til evt. dekning av slike søknader.

Angersaken: Lagmannsretten avsa den 26.02.2018 dom i "Angersaken". Saken ble ikke tillatt fremmet for Høyesterett og dommen er således rettskraftig og innebærer bl.a. følgende:

« Helse Bergen HF plikter å tilbakeføre vederlagsfritt en ideell eierandel på 21/85-deler i eiendommene gnr. 28 bnr. 48 og 49 og gnr. 21 bnr. 197, 552 og 553 – "Knappentunet" til Bergen kommune.»

Årsmelding 2022

Dette betyr at Bergen kommune nå eier 21/ 85-deler av Knappentunet. Dette er imidlertid ikke tinglyst og fremgår heller ikke av kommunens balanse for 2022. Helse Bergen HF står fortsatt som hjemmelshaver til eiendommen, men dette viser ikke det reelle eiendomsforholdet. Bergen kommune og Helse Bergen er i en prosess vedr. kjøp av hele Knappentunet på Bergen kommunes hånd.

Eierseksjonssameiet Svartedikerveien 23: Denne saken gjelder et rivingspålegg for eiendommen gnr. 163, bnr. 272 øverste etasje i blokk C og D. Selskapet Kehm AS har hatt mange tvistesaker mot kommune og staten i forbindelse byggetillatelser for eiendommen. Kommunen har for flere år siden pålagt Kehm AS å rive øverste etasje i den ene blokken, og to av tre leiligheter i øverste etasje i den andre blokken. Kehm AS har unnlatt å etterkomme rivingspålegget. Byrådet har besluttet å utføre rivingen for eiers kostnad. Bergen tingrett avsa 26.01.21 kjennelse hvor Kehm AS ble pålagt å betale i underkant av 7 millioner kroner som forskudd til dekning av utgifter som vil påløpe for riving av tre leiligheter bygget ulovlig. Kjennelsen ble rettidig påklaget av Kehm AS. Gulating lagmannsrett forkastet anken og anken over tingrettens sakskostnadsavgjørelse ved kjennelse avsagt 20.05.21. Gulatings kjennelse ble ikke påklaget og er således rettskraftig. Det er likevel risiko for at Kehm ikke vil dekke kostnaden idet selskapet synes å ha negativ egenkapital. I tillegg er det en risiko for at kostnadene ved rivingen blir større enn forskuddsbeløpet fastsatt av tingretten.

Barnevernstjenesten: Kommunen har de siste årene merket en betydelig økning i antall erstatningskrav knyttet til kommunens barnevernstjeneste. 4 til 5 saker er til behandling for domstolene. I tillegg er det avslått en del krav som har vært fremsatt utenrettslig. Hvorvidt noen av disse vil bli bragt inn for domstolene, er umulig å forutsi.

EBF - Rehabilitering Møhlenpris: Utførende entreprenør har fremmet krav om vederlagsjustering i forbindelse med totalentreprise for rehabilitering av 46 leiligheter på Møhlenpris på tilsammen kr. 3 654 420,- begrunnet i manglende informasjon om arbeidets omfang. Behandling av forliksklage gjeldende for 2 250 000 av de fremsatte krav ble innstilt 11.11.2021 begrunnet med at "sakens innhold og kompleksitet tilsier at den ikke vil få sin avslutning i forliksrådet". Saken er berammet til hovedforhandling i tingretten november 2023.

Undersøkelsessak ESA: ESA har gjennomført en formell undersøkelsessak etter klage for påstått brudd på forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalen. ESA har fastslått at her er det betalt overpris for tjenesten. Saken gjelder kontraktsforholdet mellom Bergen kommune og BKK AS vedr kjøp av "veilstyrtjenester". ESA tallfestet ikke «overprisen», men påla kommunen og BKK å forhandle frem størrelsen på den del av vederlaget som oversteg markedspris for tjenestene. Slike forhandlinger ble innledet, men stoppet senere opp da BKK valgte å ta ut søksmål for EFTA-domstolen for å bestride vedtaket fra ESA.

Barnehagesaken: Kommunen er saksøkt sammen med Staten, Oslo kommune, Drammen kommune og Malvik kommune. Saken gjelder tilskudd til private barnehager for årene 2020-2022. Påstanden i saken er at tilskuddsvedtakene er ugyldige, og søksmålet har ikke noe påstandsbeløp. Hvis de private parter får medhold, vil det imidlertid kunne få store økonomiske konsekvenser om tilskuddene skal endres i ettertid for tre år. Hvordan et slik scenario vil bli løst mellom statlige og kommunale myndigheter er vanskelig å forutsi. Søksmålet går for Oslo tingrett, og hovedforhandling blir trolig i 2024.

Note 6 Endring arbeidskapital (§ 5.10 a)

Endring av arbeidskapital basert på bevilgningsregnskapet - (beløp i 1000)	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Driftsregnskapet:		
Inntekter driftsdel	-26 627 075	-25 696 942
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	-730 346	-429 068
Utgifter driftsdel	25 124 834	23 924 545
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner driftsdel	1 280 079	1 017 357
Netto driftsresultat	-952 508	-1 184 108
Investeringsregnskapet:		
Inntekter investeringsdel	-683 560	-815 285
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	-3 394 597	-3 775 219
Utgifter investeringsdel	3 055 586	3 556 218
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner investeringsdel	1 697 527	1 579 412
Netto utgifter i investeringsregnskapet	674 957	545 125
Sum anskaffelse/anvendelse av midler	-277 551	-638 982

Årsmelding 2022

Endring i ubrukte lånemidler	0	0
Endring regnskapsprinsipp drift	0	0
Endring regnskapsprinsipp investering	0	0
Endring i arbeidskapital (bevilgningsregnskapet)	-277 551	-638 982

Endring av arbeidskapital basert på balanseregnskapet - (beløp i 1000)	Regnskap 2022	Endring 2022	Regnskap 2021	Endring 2021
OMLØPSMIDLER				
Endring premieavvik	2 107 009	386 303	1 720 706	555 223
Endring kortsiktige fordringer	4 486 172	-34 812	4 520 984	1 036 934
Endring aksjer og andeler	0	0	0	0
Endring obligasjoner og sertifikater	38 831	298	38 534	-1 267
Endring betalingsmidler	3 438 328	269 092	3 169 235	-359 787
Sum endring omløpsmidler	10 070 340	620 881	9 449 459	1 231 103
KORTSIKTIG GJELD				

Årsmelding 2022

Endring premieavvik	0	0	0	0
Endring kortsiktig gjeld	-5 399 623	-343 331	-5 056 292	-592 120
Sum endring kortsiktig gjeld	-5 399 623	-343 331	-5 056 292	-592 120
Endring i arbeidskapital (balanseregnskapet)	4 670 717	277 551	4 393 166	638 982

Bykassens arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2022 på kr 4.670.717 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på kr 277.550.524. Arbeidskapitalen er økt siden 2021.

Arbeidskapital korrigert for premieavvik er kr 2.563.708 (hele tusen) pr 31.12.2022.

Note 7 Pensjon (§§ 5-12, c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassenes aktuarer. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av KMD.

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2022.

Årsmelding 2022

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler er ført opp som anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser er ført opp under langsiktig gjeld.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2022 og 2021.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000 kr)	2022	2021
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 117 073	1 024 079
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	712 570	669 034
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-919 841	-833 729
Netto pensjonskostnad	909 803	859 384
Årets pensjonspremie til betaling	1 686 495	1 739 057
Administrasjonskostnad	-72 649	-69 403
Årets premieavvik	-704 042	-810 270
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-99 270	-114 248
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	-803 312	-924 518

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m. 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år.

Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Årsmelding 2022

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000 kr)	Premieavvik	Arbeidsg.avg.	Sum
Akkumulert premieavvik 31.12.2021 (Tall for Bergen Vann KF er inkludert.)	4 701 364	662 892	5 364 256
Tidligere amortisert premieavvik	-3 193 296	-450 255	-3 643 550
Premieavvik 01.01.2022	1 508 069	212 638	1 720 706
Årets premieavvik	704 042	99 270	803 312
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-365 478	-51 532	-417 010
Premieavvik 31.12.2022	1 846 633	260 375	2 107 009

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år:

Beløp i 1000	2022	2021	2020	2019	2018
Premieavvik	-704 042	-810 270	-70 489	-117 349	-317 333
Arb.gj.avvik premieavvik	-99 270	-114 248	-9 939	-16 546	-44 744
Sum premieavvik	-803 312	-924 518	-80 428	-133 895	-362 076
Amortisering premieavvik (1)	365 478	323 659	313 271	307 329	274 390
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	51 532	45 636	44 171	43 333	38 689
Sum amortisering	417 010	369 295	357 442	350 662	313 079
Premieavvik og amortisering totalt	-386 303	-555 223	277 014	216 767	-48 998

Årsmelding 2022

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000 kr)	2022	2021	2020	2019	2018
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	24 219 865	22 740 250	23 072 906	23 594 795	22 656 538
Bokførte pensjonsmidler (1)	27 743 747	25 259 668	-24 383 615	-22 556 725	-21 793 859
Netto pensjonsforpliktelse	-3 523 882	-2 519 418	-1 310 709	1 038 070	862 679
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-123 112	-355 238	-184 810	146 368	121 638

(1) Arbeidsgiveravgift netto pensjonsforpliktelse gjelder bare SPK. I BKP og KLP har vi netto pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift skal ikke balanseføres.

Beregningsforutsetningene er regulert i regnskapsforskriften § 13.5 og fastsettes av KMD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Endringer i beregningsforutsetninger	2022	2021	2020	2019	2018
Forventet avkastning 1)	3,50 %	3,50 %	4,00 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	3,00 %	3,00 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	1,98 %	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	1,22 %	1,22 %	1,71 %	2,20 %	2,20 %

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 3,00% for 2021 og 2022, 3,50% for 2020, 4,00% for 2019 og 4,20% for 2017 og 2018.

Årsmelding 2022

Estimatavvik jf. §3-5 , sjuende avsnitt.	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert 31.12.21	25 259 668	-22 740 250	2 519 419
Ny beregning 01.01.22	26 020 905	-23 201 066	2 819 839
Årets estimatavvik (01.01.22)	-761 237	460 816	-300 421
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-761 237	460 816	-300 421
Akkumulert estimatavvik 31.12.22	0	0	0

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2021 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2022. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2021 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2022.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Årsmelding 2022

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelser:	BKP	KLP	SPK	2022
Øvrige planendringer				
Estimatavvik	383 699	195 350	-118 232	460 816
Netto	383 699	195 350	-118 232	460 816

Premiefond pr 31.12.2021	beløp i 1000 kr
Bykassens premiefond i KLP (iht. kontoutskrift)	534 178
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift)	1 792 297
Bykassens netto bruk av premiefond i 2022 fra KLP	84 892
Bykassens bruk av premiefond i 2022 fra BKP	182 728

Årsmelding 2022

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.22 var ikke kjent pr 22.2.2022

Disposisjonsfond premieavvik pensjon (konto 2560020)

I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl.arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Disposisjonsfond premieavvik pensjon	2022	2021	2020	2019	2018
Saldo pr 01.01.	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206
Bruk av fond					
Avsetning til fond	-386 303	-583 990	-240 201	-138 616	-89 045
Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	-	-	517 215	355 382	-1 009 246
Saldo pr 31.12.	-2 107 009	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496

Note 8 Selvforsikringsordning yrkesskade

For skader oppstått i tidsrommet 2004-13 er Bergen kommune selvassurandør for yrkesskader inntil 1 mill. pr. hendelse. Selvforsikringsordningen håndteres av KLP Skadeforsikring AS iht avtale. Fra rentefondet overføres likviditet til en skadekonto i forsikringsselskapet. På skadekontoen belastes skadeutbetalinger og administrasjonutgifter.

Forsikringsselskapet holder regnskap med utbetalte, meldte og ikke meldte (estimerte) skader. Overføringer fra fondet til konto (administrasjonsutgifter og utbetalte skader) utgiftsføres. Endring i meldte skader gjennom året utgiftsføres også i årets regnskap.

Balansekonto 2123803 (KLP rentefond II)	(Beløp i hele kr)
Pr. 01.01.2022	38 533 529
Overført fra skadekonto	0
Overført til skadekonto	0
Verdiutvikling	297 795
31.12.2022	38 831 324

Skadekonto KLP	(Beløp i hele kr)
Pr. 01.01.2022	2 626 114
Utbetaling til ordinær forsikringsordning	0
Netto overført fra fond	0
Administrasjonsgebyr (7,5 %)	0
Utbetalte erstatninger	-247 490

Årsmelding 2022

31.12.2022	2 378 624

Beregnet erstatningsansvar	2022
- Meldte skader (RBNS) 1)	2 232 000
- Ikke meldte skader (IBNR)	5 088 908

1) Balansekonto 2.32.47.01 (kortsiktig gjeld)

Note 9 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (i 1000 kr) Balansekonti i parentes	Anskaffelses- kost	Markedsverdi 31.12.22	Bokført pr. 31.12.22	Urealisert gev. pr. 31.12.21	Urealisert gev. pr. 31.12.22
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	39 663	38 831	38 831	0	0
SUM	39 663	38 831	38 831	0	0

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring (jf. note 8)

Note 10 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100 % tatt med.

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel borettslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien regnskapsmessig er nedskrevet til 0.

Årsmelding 2022

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

	Kontonr i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 215 669 500	
Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	152 210 585	
SUM Innskudd i pensjonskasser		1 367 880 085	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000	100,00 %
Andelsinnskudd Bildeleringen	2217501	4 000	
AS Dikkedokken (122.200 aksjer á NOK 1,-)	2217096	150 561 181	100,00 %
Askøy Tomteselskap AS (45180 á 1,2584)	2217095	5 000 000	10,50 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 á 1.000)	2216817	100 000	100,00 %
Bergen kommunes barnehageselskap AS (100 aksjer á 41.000)	2217065	81 070 056	100,00 %

Årsmelding 2022

Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000	100,00 %
Bergen Sentrum As (49.000 à 10)	2217081	321 780	49,00 %
Bergen Vitensenter AS(700 á 1.000)	2217085	691 080	29,60 %
Bergensstriennalen AS (500 à 1.000) *)	2216821	1 794 000	100,00 %
BIR A/S (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324	80,00 %
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap As (50 à 6.000)	2216808	250 000	100,00 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644	37,75 %
Fløibanen A/S (63.930 à 10)	2217019	639 300	47,36 %
Griegghallen As (24 à 10.000)	2217079	7 003 014	33,80 %
Griegghallen IKS	2215001	500 000	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500	78,15 %
Hardangerveien Næring AS (30 á 4.000)	2216832	19 440 263	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882	100,00 %
Knutepunkt Sandsli AS (30 á 2.000)	2216833	4 777 778	100,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000	50,00 %

Årsmelding 2022

Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000	
Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000	100,00 %
Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	450 000	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891	100,00 %
SUM aksjer del 1		3 857 678 636	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			

Årsmelding 2022

Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700	4,69 %
Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000	15,00 %
Dag Og Tid, Oslo (Pål 200)	2217014	1	
Den Nationale Scene AS (17 à 1.000)	2217015	1	16,66 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer á 100)	2217094	7 500	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	
Norsk Skjemaforlag	2217041	2 100	
Rehabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	0,05 %
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000	3,40 %
Vestl Trefoerdling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorsk Filmsenter AS (25 á 2.000)	2217073	25 000	50,00 %

Årsmelding 2022

Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
Sum aksjer del 2		108 317	
SUM AKSJER OG ANDELER		5 225 667 038	

Endringer i 2022

*) Vedtak gjort i Bystyret (sak 351/21 2. tertialrapport) om å styrke Bergenstriennalen AS med et engangstilskudd på kr. 1.294 mill, ble regnskapsført som tilskudd i 2021. Beløpet ble brukt til aksjeutvidelse. Dette er korrigert i regnskapet i 2022.

Arnatunnelen AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021 sak 97/21 at Arnatunnelen AS avvikles. På ekstraordinær generalforsamling i Arnatunnelen AS den 25.06.2021 godkjente generalforsamlingen oppløsning av selskapet. Meldt endelig oppløst 16.02.2022 - slettet fra foretaksregisteret 22.02.2022.

Kaigaten 1 D AS og Kaigaten 1 C og D AS: Selskapene ble endelig oppløst i generalforsamling 08.03.2022, og eiendommene er overført til Bergen kommune. Begge selskaper ble slettet i foretaksregisteret 14.03.2022.

BTS Utvikling AS: Selskapet ble endelig oppløst i generalforsamling 04.03.2022, og ble slettet fra foretaksregisteret 25.03.2022. Resterende eiendommer/datterselskap og andre eiendeler i selskapet ble da overført til Bergen kommune.

Hardangervegen Næring AS: Hardangervegen Næring AS er et single purpose-selskap innen eiendom, og ble overtatt fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i 2022. Selskapet eies 100 % av Bergen kommune, og vil bli lagt ut for salg så snart reguleringsplanen for selskapets eiendom er ferdigstilt. Forventet salg av selskapet i 2023/24.

Knutepunkt Sandsli AS - under avvikling: Knutepunkt Sandsli AS er et single purpose-selskap innenfor eiendom, og ble overtatt fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i 2022. Selskapet eies 100 % av Bergen kommune, og vil bli oppløst primo 2023. Tomtearelene er overført til Bergen kommune.

Askøy tomteselskap AS: Selskapet ble overtatt av kommunen i forbindelse med avviklingen av BTS Utvikling AS i 2022. Opprinnelig overtok kommunen en aksjeandel på 21%, men er siden blitt utvannet ved kapitaltilførsel fra andre eiere og kommunens eierandel er nå 10,5 %.

Årsmelding 2022

Dikkedokken AS: I bystyremøte 30.03.2022 sak 58/22 ble det besluttet at kommunen kjøper 100 % av aksjene i AS Dikkedokken fra Skanska Norge AS. Kjøpet ble gjennomført i mai 2022.

Note 11 Anleggsmidler

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskriving av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivningene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert.

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr	Transportmidler, anleggsmaskiner etc	Programvare	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.24
Avskrivningstid	5 år/10 år	10/20 år	5/15 år	Avskrives ikke	
Anskaffelseskost 01.01.2022	1 313 775 287	521 544 936	471 944 471	131 155 170	2 438 419 864
Tidligere nedskrevet	-12 275 561	-10 589 600	-7 608 872	-2 381 734	-32 855 767
Tidligere avskrevet	-906 610 170	-155 603 639	-376 293 341	-	-1 438 507 150
Bokført verdi 01.01.2022	394 889 555	355 351 697	88 042 259	128 773 436	967 056 947
Årets investeringer	96 291 196	54 863 469	6 569 642	81 264 263	238 988 569
Årets omgruppering (fra/til)	31 340 040	87 111 509	4 291 812	-80 659 718	42 083 643

Årsmelding 2022

Årets ordinære avskrivninger	-62 649 174	-44 052 517	-14 857 154	-	-121 558 845
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-80 000	-195 435	-1 991 914	-481 231	-2 748 579
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2022	64 902 062	97 727 026	-5 987 613	123 314	156 764 789
Anskaffelseskost 31.12.2022	1 441 406 430	663 519 914	482 805 925	131 759 715	2 719 491 984
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-12 355 561	-10 785 034	-9 600 786	-2 862 965	-35 604 347
Akkumulerte avskrivninger	-969 259 436	-199 656 156	-391 150 494	-	-1 560 066 086
Bokført verdi 31.12.2022	459 791 433	453 078 723	82 054 645	128 896 750	1 123 821 551

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24.

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer (Balansen kap 2.27)	Parkeringsplasser o.l.	VAR - anlegg	Andre anlegg	Veier	Bygninger og anlegg
Avskrivningstid	20 år	20/40 år	40	40	40/50
Anskaffelseskost 01.01.2022	161 450 403	6 819 619 897	2 904 427 941	2 105 255 390	25 558 705 313

Årsmelding 2022

Tidligere nedskrevet	-	-81 109 331	-46 318 119	-4 020 276	-384 905 751
Tidligere avskrevet	-6 876 377	-3 049 891 753	-941 762 354	-839 970 229	-8 242 835 503
Bokført verdi 01.01.2022	154 574 026	3 688 618 813	1 916 347 468	1 261 264 885	16 930 964 059
Årets investeringer	28 206 417	339 280 349	317 940 975	149 975 130	533 685 508
Årets omgruppering (fra/til)	-	-	9 508 654	2 343 914	1 944 495 970
Årets ordinære avskrivninger	-8 082 310	-217 063 568	-83 770 505	-47 014 323	-592 604 926
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-2 457 538	-	-	-7 845 942
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-1 391 799
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	695 806
Endring bokført verdi 2022	20 124 107	119 759 243	243 679 124	105 304 721	1 877 034 617
Anskaffelseskost 31.12.2022	189 656 820	7 158 900 246	3 231 877 570	2 257 574 434	28 035 494 992
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-83 566 869	-46 318 119	-4 020 276	-392 751 692
Akkumulerte avskrivninger	-14 958 687	-3 266 955 321	-1 025 532 859	-886 984 551	-8 834 744 623
Bokført verdi 31.12.2022	174 698 133	3 808 378 056	2 160 026 592	1 366 569 607	18 807 998 676

Årsmelding 2022

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer forts (Balansen kap 2.27)	Tomter, veigrunn mm	Kunstverk	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.27	Herav finansielle leieavtaler 1)
Avskrivningstid	Avskrives ikke	Avskrives ikke	Avskrives ikke		40
Anskaffelseskost 01.01.2022	712 663 969	22 365 454	3 902 323 785	42 186 812 152	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711		
Tidligere avskrevet	-	-	-	-13 081 336 215	-55 259 601
Bokført verdi 01.01.2022	701 762 229	19 103 594	3 667 917 074	28 340 552 149	271 539 961
Årets investeringer	839 078	1 046 000	1 362 643 285	2 733 616 742	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 682 473	-	-2 000 114 654	-42 083 643	
Årets ordinære avskrivninger	-	-	-	-948 535 632	-8 169 989
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-	-2 973 914	-13 277 394	
Årets avgang (anskaffelseskost)	47 427 273	-	-	46 035 474	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	695 806	
Endring bokført verdi 2022	49 948 824	1 046 000	-640 445 283	1 776 451 353	-8 169 989

Årsmelding 2022

Anskaffelseskost 31.12.2022	762 612 793	23 411 454	3 264 852 416	44 924 380 725	326 799 562
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-237 380 625	-778 201 181	
Akkumulerte avskrivninger	-	-	-	-14 029 176 041	-63 429 590
Bokført verdi 31.12.2022	751 711 053	20 149 594	3 027 471 791	30 117 003 502	263 369 972

1) se også note 12 og 20 vedr finansielle leieavtaler

Note 12 Langsiktig gjeld - bykassen (§5-12 a)

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	Avgifts- finansiert (inv. formål)	Ikke avgifts- finansiert (inv. formål)	Finansiell leasing (inv. formål)	Delsum I
Gjeld pr. 01.01.2022	3 534 619	14 430 312	310 954	18 275 885
Nedskrivning av lån	96 570	-96 570		0
Avdrag finansiell leasing			-5 294	-5 294
Lånefinansiering fra lånefondet	419 669	1 466 818		1 886 487
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet	-215 345	-584 400		-799 745
Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet				0
Sum lånegjeld pr. 31.12.2022	3 835 513	15 216 161	305 660	19 357 333

Årsmelding 2022

Langsiktig gjeld (beløp i 1000)	Videreutlån til boligsosiale formål	Lånefin. utlån til private pleieinst.	Delsum II	Totalsum langsiktig gjeld
Gjeld pr. 01.01.2022	3 956 852	505 552	4 462 404	22 738 290
Nedskrivning av lån			-	-
Avdrag finansiell leasing			-	-5 294
Lånefinansiering fra lånefondet	859 084	72 520	931 604	2 818 092
Avdrag til lånefondet ført i driftsregnskapet			-	-799 745
Avdrag til lånefondet ført i inv. regnskapet	-378 634	-26 974	-405 608	-405 608
Sum lånegjeld pr. 31.12.2022	4 437 303	551 098	4 988 401	24 345 734

Bykassens langsiktige gjeld til investeringsformål har isolert sett økt med 1.081,4 mill. kr i fjor og er 19.357,3 mill.kr pr. 31.12.22. Av investeringsgjelden utgjør avgiftsfinansiert gjeld 3.835,5 mill. kr. Bykassens langsiktige gjeld er finansiert ved innlån fra kommunens lånefond, med unntak av finansiell leasing.

Fra og med 2020 inngår ikke ubrukte lånemidler som en del av bykassens langsiktige gjeld. Ubrukte lånemidler inngår fortsatt som en del av gjelden i lånefondets balanseregnskap.

Når det gjelder nærmere informasjon om kommunens finansforvaltning, herunder renteutsikter med videre, henvises det til egen sak som legges frem for bystyret våren 2023.

MINIMUMSAVDRAG (§5-12, bokstav b)

Minimumsavdraget for 2022 er beregnet til kr 687,8 mill. Årets regnskapsførte avdrag til investeringsformål i driftsregnskapet er kr 805,0 mill.

Årsmelding 2022

Minimumsavdrag	beløp i 1000
Bokførte verdier av varige driftsmidler pr. 31.12.2021 (A)	28 586 743
Restgjeld pr. 31.12.2021 (gjeld egne investeringer) (B)	18 373 011
Avskrivninger 2022 - regnskap 31.12.22 (C)	1 070 094
Beregnet minimumsavdrag 2022 - Formel = (B*C)/A	687 761

Mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken, er bokført i investeringsregnskapet. Avdragene blir i sin helhet benyttet til reduksjon av kommunens gjeld til boligsosiale formål i Husbanken. Dette innebærer at de mottatte avdragene ikke påvirker beregning av minimumsavdrag knyttet til bykassens driftsregnskap.

Oversikt mottatte avdrag fra boliglån finansiert med innlån til videre utlån fra Husbanken	beløp i 1000
Ekstraordinære avdrag/ innfrielser	245 188
Ordinære avdrag	129 703
Tap - finansiert av tapsfond	832
Bruk av bundne investeringsfond	10 470
Bruk av bundne investeringsfond (avsatt overdekn. 2021)	10 470
Avsatt til bundne investeringfond (overdekning 2022)	-7 558
SUM	389 103

Årsmelding 2022

Rentesikringsinstrumenter (§5-11, bokstav e)				
Rentebytteavtaler/ motpart (tall i 1000 kr)	Beløp	Betaler	Forfall	Formål
DNB Bank AS	500 000	Fastrente	2024	Rentesikring
DNB Bank AS	400 000	Fastrente	2025	Rentesikring

Bergen kommune har gjennom eierandeler i borettslag andel i disse lagenes formue og fellesgjeld, jf. note 10 og 11.

Andeler og fellesgjeld i borettslag og sameier pr 31.12.2022	Bokført verdi 2)	Annen formue 1)	Fellesgjeld 1)
Vestbo Boligbyggelag	46 472 836	6 729 652	85 138 706
OBOS, Bergen	45 192 229	7 678 243	49 755 967
Bergen og Omegn boligbyggelag	67 498 649	13 620 370	111 179 531
Private boligbyggelag	422 241	771 790	944 131
Sum bokført verdi	159 585 955	28 800 055	247 018 334

1) Basert på tilsendte oppgaver fra Boligbyggelag

2) Historisk kost, markedsverdi først synliggjort ved ev. realisasjon

Note 13 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger

Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2022	Regnskap 2021
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	3 555 964	*) 2 862 151
Avsatt til disposisjonsfond	586 735	693 813
Bruk av disposisjonsfond	-157 339	0
Disposisjonsfond pr. 31.12	3 985 360	3 555 964
UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	96 069	62 473
Avsatt til ubundne investeringsfond	89 048	139 177
Bruk av ubundne investeringsfond	-122 200	-105 581
Ubundne investeringsfond pr.31.12	62 917	96 069
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	318 348	347 974
Avsatt til bundne investeringsfond	72 463	19 821
Bruk av bundne investeringsfond	-35 638	-49 446

Årsmelding 2022

Bundne investeringsfond pr. 31.12	355 173	318 348
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	691 677	750 478
Avsatt til bundne driftsfond	202 982	204 448
Bruk av bundne driftsfond	-358 500	-263 248
Bundne driftsfond pr. 31.12	536 160	691 677

*) Disposisjonsfond overført fra Bergen Vann KF ved fusjon 30.09.2021 41.924 (hele tusen) gav ny inngående balanse 2021

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	IB 01.01.21	Bruk	Avsetning	UB 31.12.21
* Selvkost fond jfr note 14	308 927 941	188 900 671	19 853 028	139 880 299
* Statlige prosjekt midler (176 stk)	114 670 411	96 906 256	125 261 594	143 025 748
* Utbyggingsavtaler (8 stk)	64 147 071	31 790 503	29 820 214	62 176 782
* Ulike Prosjekt midler (153 stk)	59 198 748	78 188 076	60 130 316	41 140 987
* Tapsfond Husbankmidler	25 411 282	1 020 877	771 251	25 161 655

Årsmelding 2022

* Bolig tilskudd	15 995 418	1 758 097	9 258 994	23 496 315
* Frikjøpsordning parkering 1)	27 768 817		1 413 592	29 182 409
* Gaver (59 stk)	6 824 688	3 552 885	2 821 984	6 093 787
* Sentralbadet scenekunsthuss, Fylket	20 000 000		5 000 000	25 000 000

Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	IB 01.01.22	Bruk	Avsetning	UB 31.12.22
* Utbyggingsavtaler mm (11 stk)	74 575 923	1 164 072	50 201 839	123 613 690
* Sentralbadet scenekunsthuss	166 112 072	8 433 183		157 678 889
* Statlige belønningsmidler 2)	14 002 946			14 002 946
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 3)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. avdrag i 2021	10 469 699	10 469 699	7 558 450	7 558 450

- 1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet
- 2) Planer for bruken av dette fondet er avhengig av forprosjekt knyttet til Vågsbunnen
- 3) 3,5 mill er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp

Note 14 Selvkost regnskap 2022 og Selvkostfond (§5-13, b)

Selvkost defineres som den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenestekområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

Årsmelding 2022

I regnskapsoversiktene under vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostrafunksjon	340 Produksjon av vann	345 Distribusjon av vann	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader	97 185 964	311 809 105	408 995 069
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 886 558	5 886 558
C. Kalkulatoriske rentekostnader	9 064 194	30 085 667	39 149 861
D. Kalkulatoriske avskrivninger	31 508 872	27 694 599	59 203 471
E. Andre inntekter	32 244 249	69 962 647	102 206 896
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	105 514 782	305 513 281	411 028 063
G. Gebyrinntekter		397 696 065	397 696 065
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-105 514 782	92 182 783	-13 331 998
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0

Årsmelding 2022

J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	13 331 998	13 331 998
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	-105 514 782	105 514 782	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		24 635 826	24 635 826
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		636 132	636 132
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	11 939 960	11 939 960
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			96,76
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Årsmelding 2022

Selvkostområde: Avløp			
Kostra-funksjon	350 Avløps-rensing	353 Avløpsnett	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader	127 294 991	219 472 593	346 767 583
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 309 714	5 309 714
C. Kalkulatoriske rentekostnader	28 010 960	21 199 849	49 210 809
D. Kalkulatoriske avskrivninger	105 785 793	41 963 167	147 748 960
E. Andre inntekter	22 336 465	22 738 164	45 074 629
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	238 755 278	265 207 159	503 962 437
G. Gebyrinntekter		527 532 680	527 532 680
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-238 755 278	262 325 522	23 570 244
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	23 570 244	23 570 244
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-238 755 278	238 755 278	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		157 971 529	157 971 529

Årsmelding 2022

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		3 327 230	3 327 230
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	184 869 003	184 869 003
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			104,68
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostra-funksjon		354 Slamavskillere	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		5 774 868	5 774 868
B. Henførbare indirekte driftskostnader		103 000	103 000
C. Kalkulatoriske rentekostnader		1 375 412	1 375 412
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		433 702	433 702
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		9 039 774	9 039 774
G. Gebyrinntekter		6 290 784	6 290 784

Årsmelding 2022

H. Årets finansielle resultat (G-F)		-2 748 990	-2 748 990
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		2 748 990	2 748 990
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		11 057 097	11 057 097
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		342 764	342 764
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		8 650 871	8 650 871
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			69,59
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Årsmelding 2022

A. Direkte driftskostnader	376 544 513	3 368 310	379 912 824
B. Henførbare indirekte driftskostnader	4 916 146		4 916 146
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	4 359 123	4 359 123
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	2 688 951	2 688 951
E. Andre inntekter	0	0	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	381 460 659	10 416 385	391 877 044
G. Gebyrinntekter	382 898 763	9 208 238	392 107 001
H. Årets finansielle resultat (G-F)	1 438 104	-1 208 147	229 957
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	1 438 104	0	1 438 104
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	1 208 147	1 208 147
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	0	0	0

Årsmelding 2022

L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	6 304 498	48 836 731	55 141 229
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	248 634	1 707 436	1 956 070
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	7 991 236	49 336 020	57 327 256
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			100,06
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostra-funksjon		338 Forebygging av branner	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		32 914 321	32 914 321
B. Henførbare indirekte driftskostnader		846 396	846 396
C. Kalkulatoriske rentekostnader		59 072	59 072
D. Kalkulatoriske avskrivninger		302 260	302 260
E. Andre inntekter		4 128 295	4 128 295

Årsmelding 2022

F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		29 993 754	29 993 754
G. Gebyrinntekter		29 869 558	29 869 558
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-124 196	-124 196
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		121 661	121 661
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		-2 535	-2 535
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		6 358 091	6 358 091
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		229 295	229 295
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		6 465 725	6 465 725
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			99,59
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			99,99

Årsmelding 2022

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostrafunksjon		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		105 448 867	105 448 867
B. Henførbare indirekte driftskostnader		12 328 199	12 328 199
C. Kalkulatoriske rentekostnader		324 791	324 791
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 119 829	1 119 829
E. Andre inntekter		8 618 216	8 618 216
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		110 603 470	110 603 470
G. Gebyrinntekter		81 274 410	81 274 410
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-29 329 060	-29 329 060
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		26 576 172	26 576 172

Årsmelding 2022

K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		-2 752 888	-2 752 888
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		26 113 955	26 113 955
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		462 217	462 217
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			73,48
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			96,72

Selvkostområde: Eierseksjonering (nytt selvkostområde fra 2019)			
Kostra-funksjon		302 Seksjonering	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		3 990 577	3 990 577
B. Henførbare indirekte driftskostnader		182 094	182 094
C. Kalkulatoriske rentekostnader		7 839	7 839
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		69 769	69 769

Årsmelding 2022

F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		4 140 265	4 140 265
G. Gebyrinntekter		4 074 210	4 074 210
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-66 055	-66 055
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd			0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		66 055	66 055
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		752 741	752 741
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		25 478	25 478
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		712 163	712 163
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,40
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Årsmelding 2022

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostrafunksjon		303 Kart og oppmåling	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		12 958 379	12 958 379
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 284 936	1 284 936
C. Kalkulatoriske rentekostnader		58 131	58 131
D. Kalkulatoriske avskrivninger		76 985	76 985
E. Andre inntekter		331 825	331 825
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		14 046 606	14 046 606
G. Gebyrinntekter		8 112 336	8 112 336
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-5 934 270	-5 934 270
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-5 934 270	-5 934 270
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0

Årsmelding 2022

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			57,75
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			57,75

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostrafunksjon		301 Plansaks-behandling	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		23 787 068	23 787 068
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 321 561	1 321 561
C. Kalkulatoriske rentekostnader		66 086	66 086
D. Kalkulatoriske avskrivninger		221 208	221 208
E. Andre inntekter		910 997	910 997
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		24 484 925	24 484 925
G. Gebyrinntekter		10 880 838	10 880 838

Årsmelding 2022

H. Årets finansielle resultat (G-F)		-13 604 087	-13 604 087
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-13 604 087	-13 604 087
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			44,44
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			44,44

1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.

Årsmelding 2022

Tall i 1000 kroner	Over- (+) / underskudd (-)	/	Over- (+) underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Utvikling i selvkostresultat	2022		2021	2020	2019	2018
Vann	-13 332		-49 582	-67 192	-19 346	5 606
Avløp	-134 253		23 570	63 290	24 830	-7 840
Slamavskillere	-2 749		-229	-1 420	1 652	137
Renovasjon	1 438		-3 550	7 895	3 685	3 500
Feiing og tilsyn	-122		-1 134	-3 708	2 623	2 189
Byggesaksgebyr	-29 329		-15 992	-9 278	-4 661	24 158
Eierseksjonering (ny fra 2019)	-66		469	272	-580	
Oppmålingsforretninger	-5 934		-767	149	-699	-1 725
Private planer	-13 604		-6 174	-740	-2 976	-4 101
Sum	-197 951		-53 389	-10 732	4 527	21 923

Utgående balanse selvkostfond (tall i 1000 kroner)	2022	2021	2020	2019	2018
2510034 Vann 1)	11 940	24 636	73 268	138 994	154 998
2510032 Avløp 2)	54 784	184 869	157 972	92 949	66 309

Årsmelding 2022

2510031 Slam	8 651	11 057	11 071	12 330	10 419
2510060 Renovasjon	7 991	6 304	13 402	9 723	10 260
2510065 Deponier husholdningsavfall 3)	49 336	48 837	44 195	39 243	33 962
2510036 Feiing	6 466	6 358	7 359	10 941	8 101
2510049 Byggesaksgebyr 4)	0	26 114	41 450	50 096	53 733
2510050 Eierseksjonering	712	753	274	0	
2510061 Oppmålingsforretninger	0	0	150	0	429
2510062 Private planer	0	0	0	0	512
Sum	139 880	308 928	349 140	354 277	338 723

Kommentarer vedr fondsutvikling:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

1) Selvkostfond vann er i redusert i 2022 bl.a. for å dekke økte kostnader til renter og energi.

2) Selvkostfond avløp er redusert med 134 mill. i 2022 før renteberegning. Det var planlagt å redusere fondet kraftig i 2022 (større prosjekter innen ledningsfornying). I tillegg førte økte kostnader til renter og energi til at det ble brukt mer enn opprinnelig planlagt.

3) Fondsoppbyggingen for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) de siste årene skyldes i hovedsak forskjøvet oppstart/fremdrift for sanering av Slettebakken deponi. Saneringen er nå i gang og det er brukt fondsmidler i 2022 som planlagt. I 2022 var renteinntekter tilført fondet beløpsmessig høyere

Årsmelding 2022

enn bruk av fondet slik at fondet totalt sett øker litt. Det henvises forøvrig til note 5 vedrørende Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier, og at regnskapet er avsluttet med forbehold om betingede forpliktelse knyttet til denne saken.

4) Selvkostfond for byggesaksgebyr er brukt i sin helhet for å dekke inn mest mulig av inntektsbortfallet i 2022.

Note 15 Endring i regnskapsprinsipp (§5-10, c)

(beløp i hele 1000)

Endring i regnskapsprinsipp	Driftsregnskapet	Investeringsregnskapet
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 01.01	0	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering) pr 31.12	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 01.01	268 892	0
Årets endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift) pr 31.12	268 892	0

Årsmelding 2022

Saldo gjelder følgende regnskapsprinsippendringer: Merverdiavgiftskompensasjon for 1999 +33.403 (2001), avvikling varelager -1.053 (2001), renter - 225.964 (1995/96), feriepengeavsetning -216.478 (1994) korrigering av manglende føring i Bergen Parkering KF ifm prinsippendring feriepengeavsetning - 1.239 (2015) , toppfinansiering for ressurskrevende tjenester +143.159 (2008), fra BoH (01.05.2019) 719,7.

Note 16 Kapitalkonto (§ 5-10, b)

(beløp i hele 1000)

Kapitalkonto	Inntektsført (drift/invest)	Av- og nedskrivning	Utgiftsført (drift/invest)	Oppskrivning	Netto
		Eiend (-)Gjeld (+)		Eiend (+)Gjeld (-)	
Pr 31.12.21 (IB)					18 936 954
Anleggsmidler:					
Pensjonsmidler		-619 980		2 484 079	1 864 100
Aksjer og andeler	-25 395	-50	274 317		248 871
Utlån	-436 665	-4 150	948 442		507 627
Utstyr, maskiner og transportmidler		-121 559	278 324		156 765

Årsmelding 2022

Faste eiendommer og anlegg	-1 864	-948 536	2 726 851		1 776 451
Pensjonsforpliktelse		-1 337 986			-1 337 986
Langsiktig gjeld	-2 818 092		1 210 647		-1 607 445
Kapitalkonto 31.12.21 (UB)					20 545 337

Anleggsmidler i balansen	Saldo pr 01.01.2022	Netto endring kapitalkonto	Saldo pr 31.12.2022	
220 Pensjonsmidler	25 614 906	1 864 100	27 479 006	
221 Aksjer og andeler	4 976 796	248 871	5 225 667	
222 Utlån	4 516 183	507 627	5 023 810	
224 Utstyr, maskiner og transportmidler	967 057	156 765	1 123 821	
227 Faste eiendommer og anlegg	28 340 552	1 776 451	30 117 004	
240 Pensjonsforpliktelser	-22 740 250	-1 337 986	-24 078 236	
245 Andre lån	-22 738 290	-1 607 445	-24 345 734	

Årsmelding 2022

NETTO ANLEGGSMIDLER			20 545 337	

Note 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Det skal, iht. KRS nr 6 (F), pkt. 3.1.2, nr. 1 (jf. KRS nr.2, pkt. 3.3, nr. 3) gis noteopplysninger om vesentlige overføringer som kommunen har mottatt til finansiering av investeringer. Opplysningene skal omfatte eventuelle klausuler om tilbakebetaling dersom formålet med investeringen ikke opprettholdes.

Tabellen nedenfor viser sum tilskudd og vesentlige poster i 2022.

Beløp i 1000 kroner	Antall	2022	2021	Klausuler
Tilskudd til investeringer		-96 817	-190 785	
Vesentlige overføringer				
Justeringsavtaler med private		-4 985	-34 251	
Investeringstilskudd fra Husbanken	3	-82 205	-135 878	Bruke til formålet i 30 år
Spillemidler	10	-10 248	-18 515	Åpent for allmenn idrettslig bruk i 30 år
Overføringer fra andre		621	-2 141	
Sum vesentlige overføringer		-96 817	-190 785	
Øvrige overføringer		0	0	
Sum tilskudd til investeringer		-96 817	-190 785	

Note 18 Garantiansvar (§ 5-12, d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av Statsforvalteren	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstidspunkt	Gjenstående garantiansvar 31.12.2022
Barnehageformål:					8 022 026
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2 034	2 886 540
Vindharpn Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2 033	5 135 486
Idrettsformål:					51 230 870
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2 032	2 774 667
Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2 038	1 421 521
Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2 043	13 792 680
Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2 037	15 375 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2 027	5 552 962
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x	17 000 000	2 042	11 274 147
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x		2 024	1 039 893
Kulturformål:					64 857 833
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2 032	9 151 739

Årsmelding 2022

Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2 032	5 545 609
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2 037	50 160 485
Renovasjonsformål:					
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2 051	152 631 574
Arbeidsmarkedsbesdrift:					
Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2 028	673 305
Boligformål	Simpel	x			381 551
Sum garantier/lån ved kausjon					277 797 159

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 19 Ytelser til ledende personer og revisor (§ 5-13, d og e)

Lønn og andre ytelser som utbetales til ledende personer i kommunen utgjør pr 31.12.2022 følgende:

Lønn og andre ytelser	Årslønn	Faste tillegg
- Ordfører	1 138 600	0
- Byrådsleder	1 138 600	125 000
- Gjennomsnitt for kommunaldirektørene (8 stk. pr 31.12.22)	1 449 200	117 400

Kommunen valgte regnskapsrevisor med virkning f.o.m. 1. juli 2020 (4 år) og forvaltningsrevisor med virkning fra 1.1.21 (2+2 år). Valgene innebærer at

Årsmelding 2022

Deloitte AS ivaretar både regnskaps- og forvaltningsrevisjonen for kommunen. For 2022 er det budsjettert med 9,6 mill på ansvar 080803 Kjøp av revisjonstjenester (11010 - Revisjon). Det er regnskapsført netto 10,3mill kr på dette ansvaret i 2022. Dette fordeler seg slik for de valgte revisjonsleverandørene fordelt på revisjon og rådgivning.

Honorar til Deloitte AS (etter mva komp) 2022	Tjeneste 11010	Øvrige tjenester	SUM 2022
* Revisjon	9 450 200	170 000	9 620 200
* Rådgivning	38 000	56 100	94 100
Sum	9 488 200	226 100	9 714 300

Note 20 Vesentlige forpliktelser

Kommunen vil til en hver tid være part i ulike avtaler som innebærer vesentlige fremtidige forpliktelser som for eksempel leasingavtaler, langsiktige leieavtaler og vesentlige driftsavtaler med private knyttet til drift av kommunale tjenester. Ved utgangen av 2022 kan det opplyses om følgende forhold:

	Ansvarlig enhet	Antall avtaler pr 31.12.2021	Sum forpliktelse for 2022	Gjenstående tid (snitt)
Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE)				
* Leasing av kjøretøy via Leaseplan	Innkjøp	236	9 151 330	32 mnd
* Leasing av kjøretøy via Autolease	Innkjøp	614	26 886 000	16 mnd
* Husleieavtaler (beløp og tid er estimat fra EBE)	EBE	159	513 300 000	30 mnd

Årsmelding 2022

* Finansielle leieavtaler	EBE	2	36 700 000	17 år
* Drift og vedlikehold – driftsavtaler og bestillinger > kr 100'	EBF	219	104 636 280	12 mnd
* Fellesutgifter Borettslag og sameier	EBF	170	64 666 940	Løpende
Byrådsavdeling for helse og omsorg (BHO)				
* Driftsavtaler med private alders- og sykehjem		13	840 623 000	2 års oppsig.1)
-> egne husleieavtaler for flere av enhetene		9	9 181 000	2 års oppsig.1)
-> egne avtaler om dekning av kapitalkostn. for flere av enhetene		10	57 568 000	4 år
* Driftsavtaler knyttet til bofellesskap		5	162 673 000	2 års oppsig.1)
-> egne husleieavtaler for 3 av enhetene		3	4 105 000	2 års oppsig.1)
* Andre driftsavtaler med private		2	3 829 000	Løpende
Byrådsavdeling for barnevern og sosiale tjenester (BBS)				
* Andre driftsavtaler med private				

Årsmelding 2022

- Etat for sosiale tjenester		13	40 119 200	24-30 måneder
- Etat for barnevern og familie		6	33 500 000	12-24 mnd
Etat for Psykisk helse og rustjenester	Aleris, Steinmed,	24	72 366 000	Løpende
Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering (BKFI)				
*Andre driftsavtaler med private	BKFI seksjon kunst og kultur	2	3 800 000	
	Bergen off bibliotek	1	800 000	1 år
	Etat for inkludering	1	4 000 000	1 år
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI)				
*Andre driftsavtaler med private	SUU avdeling idrett	3	35 929 300	
Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling (BKMB)				

Årsmelding 2022

*Drift og vedlikeholdsavtale - samferdsel	Bymiljøetaten	21	122 995 152	6-48 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Naturforvaltning og parkdrift	Bymiljøetaten	28	20 230 334	4-16 mnd
*Drift og vedlikeholdsavtale - Deponi	Bymiljøetaten	4	700 000	Løpende

Note 21 Klientkonto - kommuneadvokaten

Kommuneadvokaten har i forbindelse med sin virksomhet opprettet egen klientkonto i DNB. Kontoen inngår ikke i kommunens regnskap, men det utarbeides et eget regnskap for denne kontoen. Regnskapet inngår i kommuneadvokatens egenerklæring med revisoruttalelse som sendes til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Ved årsskiftet viser klientkontoen en saldo på kr 2.943,93.

Note 22 Klientkonto – sosialklienter

Bergen kommune v/ Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig har i samarbeid med DNB etablert en klientkontoløsning som benyttes ifm sosialtjenestens avtaler om forvaltning av klientmidler. Løsningen skiller kommunens midler fra klientens midler. DNB innestår for korrekt ligningsmessig rapportering for klientene. Pr 26.01.2023 består løsningen av 849 aktive konti med et samlet innestående beløp på 16,4 mill kr.

Note 23 Boligsonefond

Boligsonefondet ble etablert av bystyret i 1985. Midlene skal brukes til utbygging av parkeringsanlegg for boligsonene i sentrum. Bergen bystyre vedtok i sak 139/04 at det kan gjøres en avsetning til boligsonefondet på 50 % av inntekter fra boligsoneparkering og driftsoverskudd fra boligsoneanleggene. I tillegg til dette kommer eventuelle renteinntekter fra boligsonefondet. Dette videreføres i byrådsak 325/10.

		2022		2021
Saldo pr 01.01 Boligsonefond (balansekonto 2560018)		-88 438 724		-74 119 788

Årsmelding 2022

Avsetning til boligsonefond		-17 379 391		-15 903 496
- herav 50% andel overskudd fra drift boligsoneanlegg	-2 816 884		-2 707 504	
- herav 50% andel inntekter fra boligsoneparkering	-12 536 045		-12 536 045	
- herav renteinntekter	-2 026 462		-659 948	
Bruk av boligsonefond		983 144,29		1 584 520,29
Saldo pr 31.12 Boligsonefond		-104 834 971		-88 438 724

Note 24 IUA Bergen region - opplysninger etter årsregnskapsforskriften

Driftsutgifter 2022	2 881 857	
Investeringsutgifter 2022		
Refusjon mm fra andre	-1 015 515	
Overføringer fra deltakerkommunene	-2 266 915	
Resultat 2022 (lagt til bundet driftsfond)	-400 573	
Renter 2022	-186 453	

Årsmelding 2022

Lagt til driftsfondet	-587 027	
	UB (31.12.22)	IB (01.01.22)
Driftsfond - IUA (2.51.00.90 - 078501)	-8 493 410	-7 906 383
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	2022	Andel
Alver kommune	130 105,00	5,7 %
Askøy kommune	130 807,00	5,8 %
Austevoll kommune	64 394,00	2,8 %
Austrheim Kommune	57 796,00	2,5 %
Bergen kommune	829 962,00	36,6 %
Bjørnafjorden kommune	118 394,00	5,2 %
Eidfjord Kommune	52 452,00	2,3 %
Fedje Kommune	51 419,00	2,3 %
Gulen Kommune	56 190,00	2,5 %

Årsmelding 2022

Hyllestad Kommune	53 519,00	2,4 %
Kvam kommune	73 092,00	3,2 %
Masfjorden Kommune	54 519,00	2,4 %
Modalen Kommune	51 012,00	2,3 %
Osterøy Kommune	72 052,00	3,2 %
Samnanger kommune	56 824,00	2,5 %
Solund Kommune	52 132,00	2,3 %
Ulvik Herad	52 883,00	2,3 %
Vaksdal Kommune	60 686,00	2,7 %
Voss herad	93 100,00	4,1 %
Øygarden kommune	155 577,00	6,9 %
TOTALT	2 266 915	100,0 %

Note 25 Bergensalliansen

Driftsutgifter 2022	625 516	
Overføring fra deltakerkommunene 2022	-689 825	
Renter 2022	-9 446	

Årsmelding 2022

Resultat 2022 (Avsetning til driftsfond)	-73 755	
	UB (31.12.22)	IB (01.01.22)
Bundet driftsfond (2.51.00.10 - 013390)	-452 316	-378 561
Deltakerkommuner	Beløp	Andel
Alver kommune	43 471	6,3 %
Askøy kommune	43 761	6,3 %
Austevoll kommune	11 868	1,7 %
Austrheim kommune	8 756	1,3 %
Bergen kommune	378 009	54,8 %
Bjørnafjorden kommune	37 777	5,5 %
Fedje kommune	5 653	0,8 %
Gulen kommune	7 899	1,1 %
Kvam herad	16 046	2,3 %
Masfjorden kommune	7 118	1,0 %
Modalen kommune	5 491	0,8 %

Årsmelding 2022

Osterøy kommune	15 570	2,3 %
Samnanger kommune	8 251	1,2 %
Tysnes kommune	8 748	1,3 %
Vaksdal kommune	10 027	1,5 %
Voss kommune	25 638	3,7 %
Øygarden kommune	55 742	8,1 %
SUM	689 825	100,0 %
Tysnes kommune	43 138	6,3 %
Vaksdal kommune	43 472	6,3 %
Voss kommune	11 859	1,7 %
Øygarden kommune	8 718	1,3 %
SUM	376 281	54,8 %

Note 26 Vest brann og redning

Driftsutgifter 2022	3 250 081	
Investeringsutgifter 2022	-	

Årsmelding 2022

Midler fra Gjensidige og Samf.sikk	-	
Øvrige inntekter	-378 880	
Overføringer fra deltakerkommunene	-3 684 921	
Ramme midler mottatt	-300 000	
Resultat 2022 (overført til bundet driftsfond)	-1 113 720	
Renter 2022	-115 487	
Tillagt driftsfondet EVBRF	-1 229 207	
	UB (31.12.22)	IB (01.01.22)
Driftsfond - (2.51.00.08 - 078660)	-5 693 539	-4 464 331
Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	Sum pr. kommune	Andel
Bergen kommune	1 751 605	48,14 %
Tysnes kommune	57 947	1,59 %
Kvinnherad kommune	118 551	3,26 %

Årsmelding 2022

Ullensvang kommune	106 346	2,92 %
Kvam kommune	91 122	2,50 %
Samnanger kommune	55 431	1,52 %
Bjørnafjorden kommune	190 509	5,24 %
Austevoll kommune	72 039	1,98 %
Askøy kommune	217 740	5,98 %
Vaksdal kommune	63 903	1,76 %
Osterøy kommune	88 839	2,44 %
Øygarden kommune	272 083	7,48 %
Fitjar	59 283	1,63 %
Bømlo	112 044	3,08 %
Ulvik Herad	46 785	1,29 %
Stord	153 434	4,22 %
Voss	135 016	3,71 %
Eidfjord	45 838	1,26 %
TOTALT	3 638 515	100,0 %
Eidfjord, innbetalt for 2021	46 406	

Årsmelding 2022

Sum eks fond	3 684 921	

Note 27 110 VEST - opplysninger etter årsregnskapsforskriften §12

Driftsutgifter 2022	43 978 997	
Investeringsutgifter 2022		
Andre inntekter	-11 961 144	
Overføringer fra deltakerkommunene	-33 476 018	
Ramme koronamidler	-300 000	
Resultat 2022 (overført til bundet driftsfond)	-1 758 165	
Renter 2022	-44 002	
Tillagt driftsfondet	-1 802 167	
	UB (31.12.22)	IB (01.01.22)
Driftsfond - E110-K inkl s&fj (2.52.00.24 - 078701)	-2 836 228	-1 034 061

Årsmelding 2022

Deltakerkommuner (bidrag)		
Kommune	2022	
Tysnes	305 443	0,9 %
Kvinnherad	765 053	2,3 %
Ullensvang	673 915	2,0 %
Eidfjord	217 008	0,6 %
Ulvik	224 847	0,7 %
Voss herad	885 294	2,6 %
Kvam	557 188	1,7 %
Bjørnafjorden	1 298 321	3,9 %
Samnanger	288 144	0,9 %
Austevoll	412 079	1,2 %
Askøy	1 509 430	4,5 %
Vaksdal	355 360	1,1 %
Modalen	193 672	0,6 %
Osterøy	541 015	1,6 %
Øygarden	1 902 365	5,7 %

Årsmelding 2022

Alver	1 492 761	4,5 %
Austrheim	305 488	0,9 %
Fedje	200 880	0,6 %
Masfjorden	252 373	0,8 %
Gulen	279 674	0,8 %
Solund	212 323	0,6 %
Bergen	13 042 790	39,0 %
Kinn	949 266	2,8 %
Hyllestad	236 020	0,7 %
Høyanger	360 496	1,1 %
Vik	294 901	0,9 %
Sogndal	709 911	2,1 %
Aurland	256 428	0,8 %
Lærdal	271 970	0,8 %
Årdal	410 142	1,2 %
Luster	409 286	1,2 %
Askvoll	311 840	0,9 %
Fjaler	302 425	0,9 %

Årsmelding 2022

Sunnfjord	1 168 664	3,5 %
Bremanger	339 682	1,0 %
Stad	602 239	1,8 %
Gloppen	439 920	1,3 %
Stryn	497 405	1,5 %
Sum	33 476 018	100,0 %

Note 28 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	Finansiert	Utlån pr. 31.12.22
Fana Folkehøyskole	Egne midler	70 000
Knutepunkt Sandsli AS	Egne midler	6 865 919
Nygaards Bataljon	Egne midler	360 000
Salhushallen AI	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	4 575 799

Årsmelding 2022

Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	1 812 414
Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	106 505 360
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	27 355 789
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	37 386 774
Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	21 469 470
Stiftelsen Metodishjemmet i Bergen	Lånefinansiert	98 835 532
Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	2 583 644
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	165 437 736
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	91 523 724
Sosiallån	Egne midler	27 456 979
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	4 429 744 414
SUM		5 023 809 504

Lånefondet § 5-8. Balanseregnskap

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		24 040 074	22 427 335
II. Finansielle anleggsmidler		24 040 074	22 427 335
3. Utlån	1, 2	24 040 074	22 427 335
B. Omløpsmidler		3 191 012	3 258 604
I. Bankinnskudd og kontanter		1 483 261	1 808 806
III. Kortsiktige fordringer		1 707 750	1 449 798
2. Andre kortsiktige fordringer		1 707 750	1 449 798
Sum eiendeler		27 231 086	25 685 939

Årsmelding 2022

EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		0	0
D. Langsiktig gjeld		-24 272 455	-22 705 743
I. Lån		-24 272 455	-22 705 743
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	1, 3	-24 272 455	-22 705 743
E. Kortsiktig gjeld		-2 958 631	-2 980 196
I. Kortsiktig gjeld		-2 958 631	-2 980 196
4. Annen kortsiktig gjeld		-2 958 631	-2 980 196
Sum egenkapital og gjeld		-27 231 086	-25 685 939
F. Memoriakonti		0	0

Årsmelding 2022

I. Ubrukte lånemidler	1	232 381	278 408
II. Andre memoriakonti		0	0
III. Motkonto for memoriakontiene		-232 381	-278 408

Lånefondet § 5-6. Økonomisk oversikt Drift

Beløp i 1000 kroner

Driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	0	0	0	0
Driftsutgifter				
Sum driftsutgifter	0	0	0	0

Årsmelding 2022

Brutto driftsresultat	0	0	0	0
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-472 227	-264 093	-462 800	-380 200
Mottatte Avdrag	-799 745	-727 000	-798 300	-782 113
Utbytter				
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-56		-56	
Renteutgifter	472 283	264 093	462 856	380 200
Avdrag på lån	799 745	727 000	798 300	782 113
Netto finansutgifter	0	0	0	0
Motpost avskrivninger				
Netto driftsresultat	0	0	0	0
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0

Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Lånefondet § 5-5. Bevilgningsregnskap Investering

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Justert budsjett 2022	Vedtatt Budsjett 2022
Investeringsutgifter				
Utlån av egne midler	2 818 092	3 338 701	2 935 347	2 679 146
Avdrag på lån	405 608	419 800	430 800	441 400
Sum investeringsutgifter	3 223 699	3 758 501	3 366 147	3 120 546
Investeringsinntekter				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-405 608	-419 800	-430 800	-441 400
Bruk av lån	-2 818 092	-3 338 701	-2 935 347	-2 679 146
Sum investeringsinntekter	-3 223 699	-3 758 501	-3 366 147	-3 120 546
Videreutlån				
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0

Årsmelding 2022

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Noter til lånefondet

Note 1 Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, b)

BALANSEN (beløp i 1000 kroner)	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Anleggsmidler	24 040,07	22 427,34	1 612,74
Langsiktig gjeld	-24 272,46	-22 705,74	-1 566,71
Ubrukte lånemidler	232,38	278,41	-46,03
SUM	0,00	0,00	0,00

Note 2 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Årsmelding 2022

Låntaker (beløp i 1000)	Formål	Finansiert	Utlån pr. 31.12.22
Bykassen	Ikke-avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	15 216 161
Bykassen	Avgiftsfinansiert investeringsformål	Lånefinansiert	3 835 513
Bykassen	Videreutlån boligsosiale formål	Lånefinansiert	4 437 303
Bykassen	Investeringsformål - private institusjoner	Lånefinansiert	551 098
SUM			24 040 074

Note 3 Lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån (beløp i 1000)	Bokført verdi 31.12.2021
Lån til egne investeringer	19 161 857
Lån til andres investeringer	551 098

Årsmelding 2022

Lån til videre utlån	4 559 500
SUM	24 272 455
Av dette:	
Ubrukte lånemidler egne investeringer	110 183
Ubrukte lånemidler videre utlån	122 197
SUM ubrukte lånemidler	232 381

Løpetid, rentefot og refinansiering

Gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen er 6,1 år og gjennomsnittsrenten pr. 31.12.22 er 2,8 %. I 2023 forfaller 3,5 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler

Ubrukte lånemidler til egne investeringer er økt med kr 13,1 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån er redusert med kr 59,1 mill.

Konsolidert § 5-8. Balanseregnskap

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		69 234 049	64 415 494
I. Varige driftsmidler		31 240 825	29 307 609
1. Faste eiendommer og anlegg	4	30 117 004	28 340 552
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 123 821	967 057
II. Finansielle anleggsmidler		10 249 477	9 492 979
1. Aksjer og andeler	5	5 225 667	4 976 796
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	5 023 810	4 516 183
III. Immaterielle eiendeler		0	0

Årsmelding 2022

IV. Pensjonsmidler	7	27 743 747	25 614 906
B. Omløpsmidler		8 689 642	8 323 843
I. Bankinnskudd og kontanter	3	4 921 589	4 978 041
II. Finansielle omløpsmidler		38 831	38 534
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Certifikater	9	38 831	38 534
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		3 729 222	3 307 268
1. Kundefordringer	3	418 304	389 222
2. Andre kortsiktige fordringer	3	1 203 909	1 197 340
3. Premieavvik	7	2 107 009	1 720 706

Årsmelding 2022

Sum eiendeler		77 923 691	72 739 337
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-25 216 055	-23 330 120
I. Egenkapital drift		-4 521 520	-4 247 641
1. Disposisjonsfond	11	-3 985 360	-3 555 964
2. Bundne driftsfond	11,12	-536 160	-691 677
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-418 090	-414 417
1. Ubundet investeringsfond	11	-62 917	-96 069
2. Bundne investeringsfond	11	-355 173	-318 348
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		-20 276 445	-18 668 062

Årsmelding 2022

1. Kapitalkonto		-20 545 337	-18 936 954
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		268 892	268 892
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-48 921 093	-45 756 948
I. Lån		-24 578 115	-23 016 698
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	8	-24 578 115	-23 016 698
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	9	-24 342 978	-22 740 250
E. Kortsiktig gjeld		-3 786 544	-3 652 269

Årsmelding 2022

I. Kortsiktig gjeld		-3 786 544	-3 652 269
1. Leverandørgjeld	3	-928 480	-987 603
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	3	-2 858 064	-2 664 666
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-77 923 692	-72 739 337
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler	3,8	232 381	278 408
II. Andre memoriakonti		2 094 525	2 089 727
III. Motkonto for memoriakontiene		-2 326 906	-2 368 135

Konsolidert - § 5-6. Økonomisk oversikt etter art - drift

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Noter	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter			
Rammetilskudd		-6 309 033	-6 793 295
Inntekts- og formuesskatt		-12 263 749	-10 807 544
Eiendomsskatt		-1 049 856	-1 001 725
Andre skatteinntekter			
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-406 100	-342 746
Overføringer og tilskudd fra andre		-2 965 562	-3 306 575
Brukerbetalinger		-980 369	-890 000
Salgs- og leieinntekter		-2 656 017	-2 583 651
Sum driftsinntekter		-26 630 686	-25 725 537
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter		11 337 453	10 576 607
Sosiale utgifter		2 779 424	2 571 681
Kjøp av varer og tjenester		8 487 761	8 357 745
Overføringer og tilskudd til andre		2 527 592	2 450 840

Årsmelding 2022

Avskrivninger	4	1 070 094	985 045
Sum driftsutgifter		26 202 325	24 941 918
Brutto driftsresultat		-428 362	-783 619
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter		-256 407	-114 965
Utbytter		-470 272	-310 150
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		681	-183
Renteutgifter		466 907	279 159
Avdrag på lån		805 040	731 444
Netto finansutgifter		545 948	585 305
Motpost avskrivninger		-1 070 094	-985 045
Netto driftsresultat		-952 508	-1 183 359
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			

Årsmelding 2022

Overføring til investering		678 630	549 475
Avsetninger til bundne driftsfond	11,12	202 982	204 448
Bruk av bundne driftsfond	11	-358 500	-263 248
Avsetninger til disposisjonsfond		586 735	693 813
Bruk av disposisjonsfond		-157 339	-1 128
Dekning av tidligere års merforbruk			
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		952 508	1 183 359
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)		0	0

Konsolidert - § 5-5. Bevilgning Investeringer

Beløp i 1000 kroner

Årsmelding 2022

	Noter	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler	4	3 025 619	3 489 705
Tilskudd til andres investeringer		106 525	95 040
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	274 317	148 983
Utlån av egne midler		9 442	31 441
Avdrag på lån		832	676
Sum investeringsutgifter		3 416 734	3 765 845
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift		-434 426	-468 768
Tilskudd fra andre		-201 824	-218 543
Salg av varige driftsmidler		-47 310	-127 974
Salg av finansielle anleggsmidler		-25 395	-6 485
Utdeling fra selskaper		-118 055	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-31 190	-440

Årsmelding 2022

Bruk av lån		-1 886 487	-2 387 661
Sum investeringsinntekter		-2 744 688	-3 209 870
Videreutlån			
Videreutlån		931 604	951 039
Bruk av lån til videreutlån		-931 604	-951 039
Avdrag på lån til videreutlån		404 776	419 124
Mottatte avdrag på videreutlån		-401 864	-429 594
Netto utgifter videreutlån		2 911	-10 470
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift		-678 630	-549 475
Avsetninger til bundne investeringsfond	11	72 463	19 821
Bruk av bundne investeringsfond	11	-35 638	-49 446
Avsetninger til ubundet investeringsfond	11	89 048	139 177
Bruk av ubundet investeringsfond	11	-122 200	-105 581
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-674 957	-545 505

Årsmelding 2022

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)			
Inntekter til fordeling		0	0
Utgifter til fordeling		3 415 902	3 765 169
Sum til fordeling (netto)		3 415 902	3 765 169

Noter til konsolidert regnskap

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for bykassen er satt opp iht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Henvisning til paragrafer i enkelte av notene viser til pliktige noter etter budsjett- og regnskapsforskriften. Årsregnskapet omfatter alle økonomiske midler som er anskaffet i året og anvendelsen av disse midlene. Utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto.

Årsregnskapet for bykassen inngår fra 2022 i konsolidert regnskap for Bergen kommune som en juridisk enhet. Det konsoliderte regnskapet for 2022 består av Bykassen og Lånefondet.

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Dette gjelder også for sertifikater og obligasjoner.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Alle kjente kostnader og inntekter i 2022 er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet er avsluttet. Regnskapet skal avsluttes innen 22. februar.

I de tilfeller vi ikke har kunnet fastsette enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, har vi registrert et anslått beløp i årsregnskapet for 2022. For estimer fra 2021 er det foretatt justering i henhold til eksakt beløp.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Det vises forøvrig til note 12 vedr selvkostområder.

Note 2 Særlige noteopplysninger i det konsoliderte årsregnskapet

Enheter som inngår i det konsoliderte årsregnskapet (KL § 10-4 a-c)

Det konsoliderte regnskapet for 2022 består av Bykassen og Lånefondet. Det er ingen enheter som er uteholdt etter KL §10-3.

Andeler av inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld eller egenkapital knyttet til øvrige deltaker kommune i interkommunale politiske råd eller kommunalt oppgavefellesskap som ikke er eget rettssubjekt (KL § 10-4 e)

	Fond	Andel øvrige kommuner (bidrag)
IUA Bergen region (Bykassen note 24)	-8 493 410	63,4 %
Bergensalliansen (Bykassen note 25)	-452 316	45,2 %
Vest brann og redning (Bykassen note 26)	-5 693 539	51,9 %
110 VEST - (Bykassen note 27)	-2 836 228	61,0 %

Note 3 Endring i arbeidskapital (§ 5-10, a)

BALANSEN (tall i hele tusen)	31.12.2022	31.12.2021
Omløpsmidler	8 689 642	8 323 843
Kortsiktig gjeld	3 786 544	3 652 269
Arbeidskapital Endring 231 524	4 903 098	4 671 574
DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2022	2021
Netto driftsresultat	952 508	1 183 359
Netto utgifter/inntekter i investering	674 957	545 505
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-46 027	76 093
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	231 524	713 947

Arbeidskapital, definert som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, var pr. 31.12.2022 på kr 4.903.098 (hele tusen). Endring i arbeidskapitalen er på kr 231.524 (hele tusen). Arbeidskapitalen er økt siden 2021.

Note 4 Varige driftsmidler (§ 5-11 a)

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av budsjett og regnskapsforskriften § 3-4, KRS nr 2 Anskaffelseskost og opptakskost for balanseposter og KRS nr 9 Nedskrivning av anleggsmidler. Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, innenfor det handlingsrommet som er definert i forskriften. Anleggsmidler anskaffet før 2001 er aktivert til netto anskaffelseskost etter fradrag for investeringstilskudd. Avskrivningene begynner året etter at

anleggsmidlet er aktivert.

Utstyr, maskiner og transportmidler (Balansen kap 2.24)	IKT-utstyr, kontor-maskiner m.m, Inventar og utstyr	Transportmidler, anleggsmaskiner etc	Programvare	Anlegg under arbeid	Totalt kap 2.24
Avskrivningstid	5 år/10 år	10/20 år	5/15 år	Avskrives ikke	
Anskaffelseskost 01.01.2022	1 313 775 287	521 544 936	471 944 471	131 155 170	2 438 419 864
Tidligere nedskrevet	-12 275 561	-10 589 600	-7 608 872	-2 381 734	-32 855 767
Tidligere avskrevet	-906 610 170	-155 603 639	-376 293 341	-	-1 438 507 150
Bokført verdi 01.01.2022	394 889 555	355 351 697	88 042 259	128 773 436	967 056 947
Årets investeringer	96 291 196	54 863 469	6 569 642	81 264 263	238 988 569
Årets omgruppering (fra/til)	31 340 040	87 111 509	4 291 812	-80 659 718	42 083 643
Årets ordinære avskrivninger	-62 649 174	-44 052 517	-14 857 154	-	-121 558 845
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-80 000	-195 435	-1 991 914	-481 231	-2 748 579
Årets avgang (anskaffelseskost)	-	-	-	-	-

Årsmelding 2022

Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	-	-
Endring bokført verdi 2022	64 902 062	97 727 026	-5 987 613	123 314	156 764 789
Anskaffelseskost 31.12.2022	1 441 406 430	663 519 914	482 805 925	131 759 715	2 719 491 984
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-12 355 561	-10 785 034	-9 600 786	-2 862 965	-35 604 347
Akkumulerte avskrivninger	-969 259 436	-199 656 156	-391 150 494	-	-1 560 066 086
Bokført verdi 31.12.2022	459 791 433	453 078 723	82 054 645	128 896 750	1 123 821 551

Det er ikke balanseført finansielle leieavtaler under kapitel 2.24.

Anlegg, kunstverk og grunneiendommer 2.27)	(Balansen kap	Parkeringsplasser o.l.	VAR - anlegg	Andre anlegg	Veier	Bygninger og anlegg
Avskrivningstid		20 år	20/40 år	40	40	40/50
Anskaffelseskost 01.01.2022		161 450 403	6 819 619 897	2 904 427 941	2 105 255 390	25 558 705 313
Tidligere nedskrevet		-	-81 109 331	-46 318 119	-4 020 276	-384 905 751
Tidligere avskrevet		-6 876 377	-3 049 891 753	-941 762 354	-839 970 229	-8 242 835 503
Bokført verdi 01.01.2022		154 574 026	3 688 618 813	1 916 347 468	1 261 264 885	16 930 964 059
Årets investeringer		28 206 417	339 280 349	317 940 975	149 975 130	533 685 508
Årets omgruppering (fra/til)		-	-	9 508 654	2 343 914	1 944 495 970
Årets ordinære avskrivninger		-8 082 310	-217 063 568	-83 770 505	-47 014 323	-592 604 926
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto		-	-2 457 538	-	-	-7 845 942
Årets avgang (anskaffelseskost)		-	-	-	-	-1 391 799
Årets avgang (akk. avskrivninger)		-	-	-	-	695 806
Endring bokført verdi 2022		20 124 107	119 759 243	243 679 124	105 304 721	1 877 034 617

Årsmelding 2022

Anskaffelseskost 31.12.2022	189 656 820	7 158 900 246	3 231 877 570	2 257 574 434	28 035 494 992
Opp- og nedskrivinger mot kapitalkonto	-	-83 566 869	-46 318 119	-4 020 276	-392 751 692
Akkumulerte avskrivinger	-14 958 687	-3 266 955 321	-1 025 532 859	-886 984 551	-8 834 744 623
Bokført verdi 31.12.2022	174 698 133	3 808 378 056	2 160 026 592	1 366 569 607	18 807 998 676

Avskrivningstid	Avskrives ikke	Avskrives ikke	Avskrives ikke		40
Anskaffelseskost 01.01.2022	712 663 969	22 365 454	3 902 323 785	42 186 812 152	326 799 562
Tidligere nedskrevet	-10 901 740	-3 261 860	-234 406 711		
Tidligere avskrevet	-	-	-	-13 081 336 215	-55 259 601
Bokført verdi 01.01.2022	701 762 229	19 103 594	3 667 917 074	28 340 552 149	271 539 961
Årets investeringer	839 078	1 046 000	1 362 643 285	2 733 616 742	-
Årets omgruppering (fra/til)	1 682 473	-	-2 000 114 654	-42 083 643	
Årets ordinære avskrivinger	-	-	-	-948 535 632	-8 169 989

Årsmelding 2022

Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-	-	-2 973 914	-13 277 394	
Årets avgang (anskaffelseskost)	47 427 273	-	-	46 035 474	
Årets avgang (akk. avskrivninger)	-	-	-	695 806	
Endring bokført verdi 2022	49 948 824	1 046 000	-640 445 283	1 776 451 353	-8 169 989
Anskaffelseskost 31.12.2022	762 612 793	23 411 454	3 264 852 416	44 924 380 725	326 799 562
Opp- og nedskrivninger mot kapitalkonto	-10 901 740	-3 261 860	-237 380 625	-778 201 181	
Akkumulerte avskrivninger	-	-	-	-14 029 176 041	-63 429 590
Bokført verdi 31.12.2022	751 711 053	20 149 594	3 027 471 791	30 117 003 502	263 369 972

Note 5 Aksjer og andeler (§ 5-11, b)

Spesifikasjonen omfatter i DEL 1 aksjer og andeler med balanseført verdi kr 100.000,- eller høyere. I tillegg er poster der Bergen kommune eier 100% tatt med.

I DEL 2 vises øvrige aksjer og andeler inndelt i kategoriene "Samferdsel", "Andel borettslag" og "Øvrige aksjer og andeler". Selskap som står oppført med kr 1,- i aksjeverdi, er selskap der Bergen kommune eier aksjer, men aksjeverdien er regnskapsmessig nedskrevet til 0.

Det foreligger ingen informasjon om markedsverdi knyttet til kommunens aksjer og andeler.

	Kontonr i balansen	Balanseført verdi	Eierandel
Egenkapitalinnskudd Bkp	2214101	1 215 669 500	

Årsmelding 2022

Egenkapitalinnskudd Klp	2214102	152 210 585	
SUM Innskudd i pensjonskasser		1 367 880 085	
Aksjer del 1			
A2G Gruppen AS (976 á 500,-)	2217066	488 000	55,45 %
ADO Arena Drift AS (10 á 100.000)	2216824	1 000 000	100,00 %
Andelsinnskudd Bildeleringen	2217501	4 000	
AS Dikkedokken (120 aksjer á 1.018,333)	2217096	150 561 181	100,00 %
Askøy Tomteselskap AS (45180 á 1,2584)	2217095	5 000 000	10,50 %
Bergen Havn AS (5000 aksjer)	2216829	537 690 591	50,00 %
Bergen Havn Farvannsforvaltning IKS	2215002	5 000 000	50,00 %
Bergen Kino A/S (2.550 á 850)	2216812	20 577 942	51,00 %
Bergen kommunale kystkultursenter AS (100 à 1.000)	2216817	100 000	100,00 %
Bergen kommunes barnehageselskap AS (100 aksjer à 41.000)	2217065	81 070 056	100,00 %
Bergen Parkering AS (50 aksjer á 100.000)	2217022	5 000 000	100,00 %
Bergen Sentrum As (49.000 à 10)	2217081	321 780	49,00 %
Bergen Vitensenter AS(700 á 1.000)	2217085	691 080	29,60 %

Årsmelding 2022

Bergenstrinnalen AS (500 à 1.000) *)	2216821	1 794 000	100,00 %
BIR A/S (40.135 à 1.000)	2216811	42 651 324	80,00 %
Bjørkhaug Arbeidsfellesskap As (50 à 6.000)	2216808	250 000	100,00 %
Buzz AS (4.000 aksjer á 1.000)	2217072	4 000 000	100,00 %
Eviny AS (55.765 á kr.25.000)	2216801	2 641 162 644	37,75 %
Fløibanen A/S (63.930 à 10)	2217019	639 300	47,36 %
Griegghallen As (24 à 10.000)	2217079	7 003 014	33,80 %
Griegghallen IKS	2215001	500 000	50,00 %
Grønneviken AS (211 à 500)	2216802	105 500	78,15 %
Hardangerveien Næring AS (30 á 4.000)	2216832	19 440 263	100,00 %
Kanalveien 52b AS (2 100 aksjer á 1000)	2217023	228 162 882	100,00 %
Knutepunkt Sandsli AS (30 á 2.000)	2216833	4 777 778	100,00 %
Magnus Barfotsgt 12 AS (5.000 á 150)	2216822	6 024 409	100,00 %
Mediefondet Zefyr AS (3.000 á 4333,33)	2216804	13 000 000	50,00 %
Midtun Vekst AS (50 à 2.000)	2217040	50 000	100,00 %
Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS	2215003	150 000	
Nordnes Verksteder AS (50 à 10.000)	2216809	450 000	100,00 %

Årsmelding 2022

Senter For Arbeidslivsforb. ALF AS (100 à 10.000)	2217080	1 000 000	100,00 %
Spekter Pluss AS (50 à 10.000)	2216807	450 000	100,00 %
Åsane Sentrum Øst AS (1000 aksjer á 1.000,-)	2216827	78 562 891	100,00 %
SUM del 1		3 857 678 636	
Aksjer del 2			
Samferdsel			
Bg.Banens Fin.Inst (Pål 248.000)	2217001	1	
Andel borettslag			
Bob (Pål 91.900)	2217002	1	
Fana Boligbyggelag	2217017	1	
Laksevåg Boligbyggelag	2217035	1	
Vestl Boligbyggelag (Pål.20.000)	2217061	1	
Aksjer og andeler for øvrig			
Bg.Meieri V/Haukås G (Pål 4.800)	2217004	1	
Biblioteksentralen AL (179 andeler à 300)	2217007	53 700	4,69 %
Carte Blanche AS (15 á 1000)	2216301	15 000	15,00 %

Årsmelding 2022

Dag Og Tid, Oslo (Pål 200)	2217014	1	
Den Nationale Scene AS (17 à 1.000)	2217015	1	16,66 %
Idrettsklynge Vest AS (75 aksjer á 100)	2217094	7 500	25,00 %
Milde Båtlag (Pål 10.000)	2217038	1	
Norsk Skjemaforlag	2217041	2 100	
Rehabiliteringssenteret AiR AS (1 à 500)	2217046	1	0,05 %
Salhushallen A/L (Pål 100)	2217048	1	
Stud.Hj/Sogn, Oslo (Pål 104.000)	2217051	1	
Stud.Hjemmet Alrek (Pål 10.000)	2217052	1	
Stud.Samf.Hus A7S (Pål 12.300)	2217050	1	
Studenthj/Berg, Trh (Pål 56.000)	2217047	1	
Vann Vest AS (1 aksje á 5.000)	2216830	5 000	3,40 %
Vestl Trefooredling (Pål 2.500)	2217059	1	
Vestnorsk Filmsenter AS (25 á 2.000)	2217073	25 000	50,00 %
Y.Skole Hybel Oslo (Pål. 50.000)	2217063	1	
SUM del 2		108 317	

Årsmelding 2022

SUM AKSJER OG ANDELER		5 225 667 038	

Endringer i 2022:

*) Vedtak gjort i Bystyret (sak 351/21 2. tertialrapport) om å styrke Bergenstriennalen AS med et engangstilskudd på kr. 1.294 mill, ble regnskapsført som tilskudd i 2021. Beløpet ble brukt til aksjeutvidelse. Dette er korrigert i regnskapet i 2022.

Arnatunnelen AS: Bystyret vedtok i møte 24.03.2021 sak 97/21 at Arnatunnelen AS avvikles. På ekstraordinær generalforsamling i Arnatunnelen AS den 25.06.2021 godkjente generalforsamlingen oppløsning av selskapet. Meldt endelig oppløst 16.02.2022 - slettet fra foretaksregisteret 22.02.2022.

Kaigaten 1 D AS og Kaigaten 1 C og D AS: Selskapene ble endelig oppløst i generalforsamling 08.03.2022, og eiendommene er overført til Bergen kommune. Begge selskaper ble slettet i foretaksregisteret 14.03.2022.

BTS Utvikling AS: Selskapet ble endelig oppløst i generalforsamling 04.03.2022, og ble slettet fra foretaksregisteret 25.03.2022. Resterende eiendommer/datterselskap og andre eiendeler i selskapet ble da overført til Bergen kommune.

Hardangervegen Næring AS: Hardangervegen Næring AS er et single purpose-selskap innen eiendom, og ble overtatt fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i 2022. Selskapet eies 100 % av Bergen kommune, og vil bli lagt ut for salg så snart reguleringsplanen for selskapets eiendom er ferdigstilt. Forventet salg av selskapet i 2023/24.

Knutepunkt Sandsli AS - under avvikling: Knutepunkt Sandsli AS er et single purpose-selskap innenfor eiendom, og ble overtatt fra BTS Utvikling AS da dette selskapet ble avviklet i 2022. Selskapet eies 100 % av Bergen kommune, og vil bli oppløst primo 2023. Tomtearelene er overført til Bergen kommune.

Askøy tomteselskap AS: Selskapet ble overtatt av kommunen i forbindelse med avviklingen av BTS Utvikling AS i 2022. Opprinnelig overtok kommunen en aksjeandel på 21%, men er siden blitt utvannet ved kapitaltilførsel fra andre eiere og kommunens eierandel er nå 10,5%.

Dikkedokken AS: I bystyremøte 30.03.2022 sak 58/22 ble det besluttet at kommunen kjøper 100 % av aksjene i AS Dikkedokken fra Skanska Norge AS. Kjøpet ble gjennomført i mai 2022.

Note 6 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	Finansiert	Utlån pr. 31.12.21
Fana Folkehøyskole	Egne midler	70 000
Knutepunkt Sandsli AS	Egne midler	6 865 919
Nygaards Bataljon	Egne midler	360 000
Salhushallen AI	Egne midler	340 000
Sunnfjordheimen	Egne midler	80 000
Åsane Sentrum Øst AS	Egne midler	4 575 799
Stiftelsen Kulturhuset USF	Egne midler	1 812 414
Vann Vest AS	Egne midler	1 405 950
Bergen Røde Kors Sykehjem AS	Lånefinansiert	106 505 360
Omsorgssenteret Bergens Indremisjon	Lånefinansiert	27 355 789
Stiftelsen Domkirkehjemmet i Bergen	Lånefinansiert	37 386 774
Stiftelsen Landås Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	21 469 470
Stiftelsen Metodishjemmet i Bergen	Lånefinansiert	98 835 532

Årsmelding 2022

Stiftelsen Nykirkehjemmet	Lånefinansiert	2 583 644
Stiftelsen Sankt Johanneshjemmet	Lånefinansiert	165 437 736
Stiftelsen Slettebakken Menighets Eldresenter	Lånefinansiert	91 523 724
Sosiallån	Egne midler	27 456 979
Startlån mv, Husbanken	Lånefinansiert	4 429 744 414
SUM		5 023 809 504

Note 7 Pensjon (§ 5-12 c)

Prinsipper for regnskapsføring av pensjonspremier, premieavvik, pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse reguleres av § 3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 12.6.2019.

Årets pensjonspremie utgiftsføres i tråd med kommuneloven § 14-6 tredje ledd bokstav c.

Forskriften innebærer at årlig pensjonskostnad beregnes som verdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelser fratrukket avkastning på pensjonsmidler. I løpet av året føres innbetalt premie fortløpende som utgift. På slutten av året beregnes årets pensjonskostnad. Differansen mellom innbetalt premie og beregnet pensjonskostnad er årets premieavvik. Positivt premieavvik (premien større enn netto pensjonskostnad) føres sammen med arbeidsgiveravgift av premieavviket til fradrag i årets pensjonsutgift i driftsregnskapet. Motpost er omløpsmidler (kap.2.19) i balanseregnskapet.

Pensjonskostnaden vil etter dette stå igjen som årets utgift. I tillegg kommer amortisering av tidligere års premieavvik. Beregningene av pensjonskostnaden utføres av pensjonskassenes aktuarer. Deres beregninger tar utgangspunkt i forskriften, samt de beregningsforutsetninger som er fastsatt av KMD.

Pensjonsberegningen er gjort på grunnlag av medlemsstatus pr 01.01.2022.

Årsmelding 2022

Pensjonsmidler og pensjonforpliktelser inngår i kommunens balanse. Pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler er ført opp under anleggsmidler. Pensjonsforpliktelser er ført opp under langsiktig gjeld.

Tabellen nedenfor viser de beregnede pensjonskostnader for 2022 og 2021.

Årets netto pensjonskostnad (beløp i 1000 kr)	2022	2021
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 117 073	1 024 079
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	712 570	669 034
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-919 841	-833 729
Netto pensjonskostnad	909 803	859 384
Årets pensjonspremie til betaling	1 686 495	1 739 057
Administrasjonskostnad	-72 649	-69 403
Årets premieavvik	-704 042	-810 270
Arbeidsgiveravgift premieavvik	-99 270	-114 248
Årets premieavvik inkl. arb.giveravgift	-803 312	-924 518

Tidligere års premieavvik amortiseres over 15 år (t.o.m 2010). Premieavvik fra 2011 til 2013 amortiseres over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år. Tabellen nedenfor viser balanseført premieavvik til fremtidig amortisering.

Årsmelding 2022

Amortisering av tidligere års premieavvik (beløp i 1000 kr)	Premieavvik	Arbeidsg.avg.	Sum
Akkumulert premieavvik 31.12.2021 (Tall for Bergen Vann KF er inkludert.)	4 701 364	662 892	5 364 256
Tidligere amortisert premieavvik	-3 193 296	-450 255	-3 643 550
Premieavvik 01.01.2022	1 508 069	212 638	1 720 706
Årets premieavvik	704 042	99 270	803 312
Årets amortisering av tidligere års premieavvik	-365 478	-51 532	-417 010
Premieavvik 31.12.2022	1 846 633	260 375	2 107 009

Tabellen nedenfor viser premieavvik og amortisering av premieavvik i drift de siste fem år (hele tusen):

	2022	2021	2020	2019	2018
Premieavvik	-704 042	-810 270	-70 489	-117 349	-317 333
Arb.gj.avvik premieavvik	-99 270	-114 248	-9 939	-16 546	-44 744
Sum premieavvik	-803 312	-924 518	-80 428	-133 895	-362 076
Amortisering premieavvik (1)	365 478	323 659	313 271	307 329	274 390
Amortisering arb.gj.avg premieavvik	51 532	45 636	44 171	43 333	38 689
Sum amortisering	417 010	369 295	357 442	350 662	313 079
Premieavvik og amortisering totalt	-386 303	-555 223	277 014	216 767	-48 998

Årsmelding 2022

Tabellen under viser balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Balanse 31.12 (beløp i 1000 kr)	2022	2021	2020	2019	2018
Brutto bokført pensjonsforpliktelse	24 219 865	22 740 250	23 072 906	23 594 795	22 656 538
Bokførte pensjonsmidler (1)	27 743 747	25 259 668	-24 383 615	-22 556 725	-21 793 859
Netto pensjonsforpliktelse	-3 523 882	-2 519 418	-1 310 709	1 038 070	862 679
Arb.giveravg. av netto pensjonsforpliktelse (1)	-496 867	-355 238	-184 810	146 368	121 638

(1) Brutto bokførte pensjonsmidler og arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler presenteres samlet i balansen som pensjonsmidler under anleggsmidler.

Beregningsforutsetningene er regulert i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §3-6 og fastsettes av KMD. Fra og med 2007 er anvendte satser ikke lenger de samme for alle de tre pensjonskassene. Forutsetninger om turn-over og uttaksandel AFP er uendret.

Endringer i beregningsforutsetninger	2022	2021	2020	2019	2018
Forventet avkastning 1)	3,50 %	3,50 %	4,00 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	3,00 %	3,00 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	1,98 %	1,98 %	2,48 %	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i pensjonsregulering	1,22 %	1,22 %	1,71 %	2,20 %	2,20 %

Årsmelding 2022

1) Statens Pensjonskasses forventede avkastning var 3,00% for 2021 og 2022, 3,50% for 2020, 4,00% for 2019 og 4,20% for 2017 og 2018.

Estimatavvik jf. §3-5 , sjuende avsnitt	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert 31.12.21	25 259 668	-22 740 250	2 519 419
Ny beregning 01.01.22	26 020 905	-23 201 066	2 819 839
Årets estimatavvik (01.01.22)	-761 237	460 816	-300 421
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert i år	-761 237	460 816	-300 421
Akkumulert estimatavvik 31.12.22	0	0	0

Estimatavvik for pensjonsforpliktelser beregnes som avviket mellom balanseførte tall pr. 31.12 2021 og ny beregning basert på justerte beregningsforutsetninger pr. 01.01 2022. Estimatavvik for pensjonsmidler beregnes som avviket mellom balanseførte tall for pensjonsmidler pr. 31.12 2021 og faktiske pensjonsmidler pr 01.01 2022.

Årets estimatavvik er i sin helhet amortisert. Amortisering av estimatavvik skjer gjennom justering av anleggsmidler og langsiktig gjeld og påvirker ikke resultatet (driftsregnskapet).

Spesifikasjon av netto estimatavvik pensjonsforpliktelser:	BKP	KLP	SPK	2022
Øvrige planendringer				
Estimatavvik	383 699	195 350	-118 232	460 816

Årsmelding 2022

Netto	383 699	195 350	-118 232	460 816

Premiefond pr 31.12.2021	beløp i 1000 kr
Bykassens premiefond i KLP (iht. kontoutskrift)	534 178
Bykassens premiefond i BKP (iht. kontoutskrift)	1 792 297
Bykassens netto bruk av premiefond i 2022 fra KLP	84 892
Bykassens bruk av premiefond i 2022 fra BKP	182 728

Saldo på bykassens premiefond pr. 31.12.22 var ikke kjent pr 22.2.2023

Disposisjonsfond premieavvik pensjon (konto 2560020)

I bystyresak 283/07 ble det vedtatt å sette av positivt budsjettavvik knyttet til premieavvik til et eget "øremerket" disposisjonsfond som en buffer mot fremtidige økte pensjonskostnader. Tabellen under viser bevegelsen på dette fondet siste fem år.

I bystyresak 263/18 ble det gjort følgende vedtak: I forbindelse med årsregnskapsavslutningen for 2017 ble det klargjort at kommunens samlede disposisjonsfond overstiger det regnskapsførte premieavviket (inkl.arbeidsgiveravgift). Bystyret gir byrådet fullmakt til - fra og med regnskapsavslutningen 2018 - å foreta justeringer mellom disposisjonsfondene slik at bufferfond pensjon tilpasses størrelsen på det balanseførte pensjonspremieavviket inkl. arbeidsgiveravgift.

Årsmelding 2022

Disposisjonfond premieavvik pensjon	2022	2021	2020	2019	2018
Saldo pr 01.01.	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496	-532 206
Bruk av fond					
Avsetning til fond	-386 303	-583 990	-240 201	-138 616	-89 045
Justering mellom disposisjonsfond for å tilpasse fond til balanseført premieavvik	-	-	517 215	355 382	-1009246
Saldo pr 31.12.	-2 107 009	-1 720 706	-1 136 716	-1 413 730	-1 630 496

Note 8 Langsiktig gjeld

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Eksterne lån	Bokført verdi 31.12.2022	Bokført verdi 31.12.2021
Lån til egne investeringer	19 161 857	18 062 057
Lån til andres investeringer	551 098	505 552
Lån til videre utlån	4 559 500	4 138 134
Finansiell leasing - OPS	305 660	310 954

Årsmelding 2022

SUM	24 578 115	23 016 698
Av dette:		
Ubrukte lånemidler egne investeringer	110 183	97 126
Ubrukte lånemidler videre utlån	122 197	181 282
SUM ubrukte lånemidler	232 381	278 408

Løpetid, rentefot og refinansiering

Gjennomsnittlig løpetid for gjeldsporteføljen er 6,1 år og gjennomsnittsrenten pr. 31.12.22 er 2,8 %. I 2023 forfaller 3,5 mrd. i lån som skal refinansieres.

Ubrukte lånemidler

Ubrukte lånemidler til egne investeringer er økt med kr 13,1 mill. og ubrukte lånemidler til videre utlån er redusert med kr 59,1 mill.

Note 9 Finansielle omløpsmidler (§5-11, d)

Obligasjoner og sertifikater - gruppert (beløp i 1000) Balansekonti i parentes	Anskaffelses-kost	Markeds-verdi 31.12.22	Bokført pr. 31.12.2022	Urealisert gev. pr. 31.12.21	Urealisert gev. pr. 31.12.22
KLP Rentefond II (2.12.38.03) 1)	39 663	38 831	38 831	0	0
SUM	39 663	38 831	38 831	0	0

1) KLP Rentefond II er bundet til dekning av erstatninger samt administrasjon av yrkesskadeforsikring (jf. note 10)

Note 10 Garantiansvar - § 5-12 d)

Garanti gitt overfor og formål	Type garanti	Godkjent av statsforv.	Opprinnelig garantiansvar	Utløpstidspunkt	Gjennstående garantiansvar 31.12.2022
Barnehageformål:					8 022 026
Eventus Tiriltoppen Barnehage AS	Simpel	x	9 190 000	2 034	2 886 540
Vindharpen Barnehage BA	Simpel	x	10 447 187	2 033	5 135 486
Idrettsformål:					51 230 870
Bergen Tennisklubb	Simpel	x	5 638 319	2 032	2 774 667
Epona Rideklubb	Simpel	x	1 551 202	2 038	1 421 521
Fana IL Fotball	Simpel	x	15 587 976	2 043	13 792 680
Paradis Tennisklubb *)	Selvskyldner	x	21 000 000	2 037	15 375 000
Stiftelsen Iskanten Ishall	Simpel	x	22 500 000	2 027	5 552 962
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x	17 000 000	2 042	11 274 147
Åsane Rideklubb *)	Selvskyldner	x		2 024	1 039 893
Kulturformål:					64 857 833
Bergens Kunstforening	Simpel	x	14 550 000	2 032	9 151 739

Årsmelding 2022

Stiftelsen Bymuseet i Bergen	Simpel	x	8 375 789	2 032	5 545 609
Stiftelsen Kulturhuset USF	Simpel	x	73 207 061	2 037	50 160 485
Renovasjonsformål:					152 631 574
BIR AS	Simpel	x	200 000 000	2 051	152 631 574
Arbeidsmarkedsbesdrift:					673 305
Nordnes Verksteder AS	Simpel	x	1 092 500	2 028	673 305
Boligformål	Simpel	x			381 551
Sum garantier/lån ved kausjon					277 797 159

*) Garanti for renter, morarenter og omkostninger

Note 11 Fond (§ 5.13 a) og oversikt avsetninger og bruk av avsetninger

Beløp i hele 1000	Regnskap 2022	Regnskap 2021
DISPOSISJONSFOND		
Disposisjonsfond pr. 1.1	3 555 964	*) 2 862 151
Avsatt til disposisjonsfond	586 735	693 813
Bruk av disposisjonsfond	-157 339	0
Disposisjonsfond pr. 31.12	3 985 360	3 555 964

Årsmelding 2022

UBUNDNE INVESTERINGSFOND		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	96 069	62 473
Avsatt til ubundne investeringsfond	89 048	139 177
Bruk av ubundne investeringsfond	-122 200	-105 581
Ubundne investeringsfond pr.31.12	62 917	96 069
BUNDNE INVESTERINGSFOND		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	318 348	347 974
Avsatt til bundne investeringsfond	72 463	19 821
Bruk av bundne investeringsfond	-35 638	-49 446
Bundne investeringsfond pr. 31.12	355 173	318 348
BUNDNE DRIFTSFOND		
Bundne driftsfond pr. 1.1	691 677	750 478
Avsatt til bundne driftsfond	202 982	204 448
Bruk av bundne driftsfond	-358 500	-263 248
Bundne driftsfond pr. 31.12	536 160	691 677

Årsmelding 2022

*) Disposisjonsfond overført fra Bergen Vann KF ved fusjon 30.09.2021 41.924 (hele tusen) gav ny inngående balanse 2021

For bundne fond som er vesentlige opplyses det om hvilke formål fondet er bundet til:

Bundne Driftsfond kap 2.51 - vesentlige	IB 01.01.22	Bruk	Avsetning	UB 31.12.22
* Selvkost fond jf. note 12	308 927 941	188 900 671	19 853 028	139 880 299
* Statlige prosjekt midler (176 stk)	114 670 411	96 906 256	125 261 594	143 025 748
* Utbyggingsavtaler (8 stk)	64 147 071	31 790 503	29 820 214	62 176 782
* Ulike Prosjekt midler (153 stk)	59 198 748	78 188 076	60 130 316	41 140 987
* Tapsfond Husbankmidler	25 411 282	1 020 877	771 251	25 161 655
* Bolig tilskudd	15 995 418	1 758 097	9 258 994	23 496 315
* Frikjøpsordning parkering 1)	27 768 817		1 413 592	29 182 409
* Gaver (59 stk)	6 824 688	3 552 885	2 821 984	6 093 787
* Sentralbadet scenekunsthuss, Fylket	20 000 000		5 000 000	25 000 000

Bundne Investeringsfond kap 2.55 - vesentlige	IB 01.01.22	Bruk	Avsetning	UB 31.12.22
* Utbyggingsavtaler mm (11 stk)	74 575 923	1 164 072	50 201 839	123 613 690
* Sentralbadet scenekunsthuss	166 112 072	8 433 183		157 678 889

Årsmelding 2022

* Statlige belønningsmidler 2)	14 002 946			14 002 946
* Fusjonsbalanse BBB KF 2014 3)	11 700 000			11 700 000
* Bolig - eo. avdrag i 2021	10 469 699	10 469 699	7 558 450	7 558 450

- 1) Det foreligger ikke konkrete planer for bruken av dette fondet
- 2) Planer for bruken av dette fondet er avhengig av forprosjekt knyttet til Vågsbunnen
- 3) 3,5 mill er ved en feil ikke brukt i 2013 ifm et leilighetskjøp

Note 12 Selvkost regnskap 2022 og Selvkostfond (§15-13, b)

Selvkost defineres som den merkestnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenestekområdene. Dette må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

I regnskapsoversiktene under vises avsetning og bruk av fond brutto.

Selvkostområde: Vann			
Kostrafunksjon	340 Produksjon av vann	345 Distribusjon av vann	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader	97 185 964	311 809 105	408 995 069
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 886 558	5 886 558
C. Kalkulatoriske rentekostnader	9 064 194	30 085 667	39 149 861
D. Kalkulatoriske avskrivninger	31 508 872	27 694 599	59 203 471

Årsmelding 2022

E. Andre inntekter	32 244 249	69 962 647	102 206 896
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	105 514 782	305 513 281	411 028 063
G. Gebyrinntekter		397 696 065	397 696 065
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-105 514 782	92 182 783	-13 331 998
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	13 331 998	13 331 998
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-105 514 782	105 514 782	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		24 635 826	24 635 826
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		636 132	636 132
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	11 939 960	11 939 960
Nøkkeltall:			

Årsmelding 2022

O. Årets finansielle dekningsgrad i % $(G/F) \cdot 100$			96,76
P. Årets selvkostgrad i % $(G/(F+I-J)) \cdot 100$			100,00

Vedr. selvkostområdene vann og avløp: I 2003 ble det i veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år - mot tidligere 20 år. Det ble i etterkant godkjent en overgangsmodell fra 20 år til 40 år. Denne er lagt til grunn for beregningene i Bergen kommune fom 2004. Eksempelvis vil en anleggsinvestering på 1 mill i 1993 være belastet selvkostområdene med 0,5 mill samlet i årene frem til og med 2003 (50.000 årlig belastning). Fra og med 2004 vil denne investeringen avskrives/belastes selvkostområdene over 20 år (25.000 årlig).

Selvkostområde: Avløp			
Kostrafunksjon	350 Avløps-rensing	353 Avløpsnett	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader	192 596 196	306 638 287	499 234 482
B. Henførbare indirekte driftskostnader		5 511 386	5 511 386
C. Kalkulatoriske rentekostnader	46 917 527	39 842 777	86 760 304
D. Kalkulatoriske avskrivninger	105 914 985	43 567 634	149 482 619
E. Andre inntekter	51 723 031	46 497 818	98 220 849
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	293 705 677	349 062 266	642 767 942
G. Gebyrinntekter		508 515 174	508 515 174

Årsmelding 2022

H. Årets finansielle resultat (G-F)	-293 705 677	159 452 909	-134 252 768
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	134 252 768	134 252 768
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-293 705 677	293 705 677	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		184 869 003	184 869 003
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		4 168 089	4 168 089
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	0	54 784 324	54 784 324
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			79,11
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Slamavskillere			
Kostra-funksjon		354 Slam avskillere	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		5 774 868	5 774 868

Årsmelding 2022

B. Henførbare indirekte driftskostnader		103 000	103 000
C. Kalkulatoriske rentekostnader		1 375 412	1 375 412
D. Kalkulatoriske avskrivninger		2 220 197	2 220 197
E. Andre inntekter		433 702	433 702
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		9 039 774	9 039 774
G. Gebyrinntekter		6 290 784	6 290 784
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-2 748 990	-2 748 990
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		2 748 990	2 748 990
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)		0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		11 057 097	11 057 097
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		342 764	342 764
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		8 650 871	8 650 871

Årsmelding 2022

Nøkkeltall:		
O. Årets finansielle dekningsgrad i % $(G/F) \cdot 100$		69,59
P. Årets selvkostgrad i % $(G/(F+I-J)) \cdot 100$		100,00

Selvkostområde: Renovasjon - husholdningsavfall og deponier			
Kostra-funksjon	355 Innsamling av avfall	355 Deponier	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader	376 544 513	3 368 310	379 912 824
B. Henførbare indirekte driftskostnader	4 916 146		4 916 146
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	4 359 123	4 359 123
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	2 688 951	2 688 951
E. Andre inntekter	0	0	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	381 460 659	10 416 385	391 877 044
G. Gebyrinntekter	382 898 763	9 208 238	392 107 001

Årsmelding 2022

H. Årets finansielle resultat (G-F)	1 438 104	-1 208 147	229 957
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	1 438 104	0	1 438 104
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	1 208 147	1 208 147
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	6 304 498	48 836 731	55 141 229
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	248 634	1 707 436	1 956 070
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	7 991 236	49 336 020	57 327 256
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			100,06
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Feiing og tilsyn			
Kostrafunksjon		338 Forebygging av branner	2022
A. Direkte driftskostnader		32 914 321	32 914 321
B. Henførbare indirekte driftskostnader		846 396	846 396
C. Kalkulatoriske rentekostnader		59 072	59 072
D. Kalkulatoriske avskrivninger		302 260	302 260
E. Andre inntekter		4 128 295	4 128 295
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		29 993 754	29 993 754
G. Gebyrinntekter		29 869 558	29 869 558
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-124 196	-124 196
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		121 661	121 661
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-2 535	-2 535

Årsmelding 2022

L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		6 358 091	6 358 091
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		229 295	229 295
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		6 465 725	6 465 725
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % $(G/F)*100$			99,59
P. Årets selvkostgrad i % $(G/(F+I-J))*100$			99,99

Selvkostområde: Byggesaksgebyrer			
Kostrafunksjon		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		105 448 867	105 448 867
B. Henførbare indirekte driftskostnader		12 328 199	12 328 199
C. Kalkulatoriske rentekostnader		324 791	324 791
D. Kalkulatoriske avskrivninger		1 119 829	1 119 829
E. Andre inntekter		8 618 216	8 618 216

Årsmelding 2022

F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		110 603 470	110 603 470
G. Gebyrinntekter		81 274 410	81 274 410
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-29 329 060	-29 329 060
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		26 576 172	26 576 172
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-2 752 888	-2 752 888
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		26 113 955	26 113 955
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		462 217	462 217
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			73,48
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			96,72

Selvkostområde: Eierseksjonering			
Kostrafunksjon		302 Seksjonering	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		3 990 577	3 990 577
B. Henførbare indirekte driftskostnader		182 094	182 094
C. Kalkulatoriske rentekostnader		7 839	7 839
D. Kalkulatoriske avskrivninger		29 525	29 525
E. Andre inntekter		69 769	69 769
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		4 140 265	4 140 265
G. Gebyrinntekter		4 074 210	4 074 210
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-66 055	-66 055
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd			0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		66 055	66 055
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		0	0

Årsmelding 2022

L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		752 741	752 741
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		25 478	25 478
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		712 163	712 163
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			98,40
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			100,00

Selvkostområde: Oppmålingsforretninger			
Kostra-funksjon		303 Kart og oppmåling	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		12 958 379	12 958 379
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 284 936	1 284 936
C. Kalkulatoriske rentekostnader		58 131	58 131
D. Kalkulatoriske avskrivninger		76 985	76 985
E. Andre inntekter		331 825	331 825

Årsmelding 2022

F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		14 046 606	14 046 606
G. Gebyrinntekter		8 112 336	8 112 336
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-5 934 270	-5 934 270
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		-5 934 270	-5 934 270
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			57,75
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			57,75

Selvkostområde: Private planer 1)			
Kostra-funksjon		301 Plansaks-behandling	Sum 2022
A. Direkte driftskostnader		23 787 068	23 787 068
B. Henførbare indirekte driftskostnader		1 321 561	1 321 561
C. Kalkulatoriske rentekostnader		66 086	66 086
D .Kalkulatoriske avskrivninger		221 208	221 208
E. Andre inntekter		910 997	910 997
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)		24 484 925	24 484 925
G. Gebyrinntekter		10 880 838	10 880 838
H. Årets finansielle resultat (G-F)		-13 604 087	-13 604 087
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd		0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd		0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)		-13 604 087	-13 604 087
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret		0	0

Årsmelding 2022

M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd		0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)		0	0
Nøkkeltall:			
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100			44,44
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100			44,44

1) Gjelder kun private planer 1. gangsbehandling. Offentlige planer inngår ikke i selvkostområdet.

Finansielle resultat - selvkostfond (tall i 1000 kroner)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
	2022	2021	2020	2019	2018
Vann	-13 332	-49 582	-67 192	-19 346	5 606
Avløp	-134 253	23 570	63 290	24 830	-7 840
Slamavskillere	-2 749	-229	-1 420	1 652	137
Renovasjon	1 438	-3 550	7 895	3 685	3 500
Feiing og tilsyn	-122	-1 134	-3 708	2 623	2 189
Byggesaksgebyr	-29 329	-15 992	-9 278	-4 661	24 158
Eierseksjonering (ny fra 2019)	-66	469	272	-580	

Årsmelding 2022

Oppmålingsforretninger	-5 934	-767	149	-699	-1 725
Private planer	-13 604	-6 174	-740	-2 976	-4 101
Sum	-197 951	-53 389	-10 732	4 527	21 923

Utgående balanse selvkostfond (beløp i 1000)	2022	2021	2020	2019	2018
2510034 Vann 1)	11 940	24 636	73 268	138 994	154 998
2510032 Avløp 2)	54 784	184 869	157 972	92 949	66 309
2510031 Slam	8 651	11 057	11 071	12 330	10 419
2510060 Renovasjon	7 991	6 304	13 402	9 723	10 260
2510065 Deponier husholdningsavfall 3)	49 336	48 837	44 195	39 243	33 962
2510036 Feiing	6 466	6 358	7 359	10 941	8 101
2510049 Byggesaksgebyr 4)	0	26 114	41 450	50 096	53 733
2510050 Eierseksjonering	712	753	274	0	
2510061 Oppmålingsforretninger	0	0	150	0	429
2510062 Private planer	0	0	0	0	512
Sum	139 880	308 928	349 140	354 277	338 723

Kommentarer vedrørende fondsutvikling:

Årsmelding 2022

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har den 11.12.2019 fastsatt ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). I forskriftens § 8 2. ledd er det fastsatt at et overskudd som er avsatt til selvkostfond, skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Bergen kommune vil legge dette til grunn ved fremtidig gebyrfastsettelse og planlagt aktivitet innen de ulike selvkostområdene.

- 1) Selvkostfond vann er i redusert i 2022 bl.a. for å dekke økte kostnader til renter og energi.
- 2) Selvkostfond avløp er redusert med 134 mill. i 2022 før renteberegning. Det var planlagt å redusere fondet kraftig i 2022 (større prosjekter innen ledningsfornying). I tillegg førte økte kostnader til renter og energi til at det ble brukt mer enn opprinnelig planlagt.
- 3) Fondsoppbyggingen for etterdriftsfond husholdningsavfall (deponier) de siste årene skyldes i hovedsak forskjøvet oppstart/fremdrift for sanering av Slettebakken deponi. Saneringen er nå i gang og det er brukt fondsmidler i 2022 som planlagt. I 2022 var renteinntekter tilført fondet beløpsmessig høyere enn bruk av fondet slik at fondet totalt sett øker litt. Det henvises forøvrig til Bykassen - note 5 - vedrørende Etterdrift og sanering av kommunale avfallsdeponier, og at regnskapet er avsluttet med forbehold om betingede forpliktelse knyttet til denne saken.
- 4) Selvkostfond for byggesaksgebyr er brukt i sin helhet for å dekke inn mest mulig av inntektsbortfallet i 2022.

